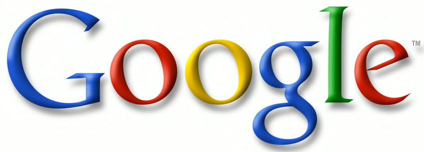

IOANNIS LAURENTII LYDI

LIBER DE MENSIBUS

EDIDIT

RICARDUS WUENSCH

LIPSIAE
IN AEDIBUS B. G. TEUBNERI
MDCCCXCVIII

LIPSIAE: TYPIS B. G. TEUBNERI

GEORGIO WISSOWA

S.

Ἡ (Ἰωάννου Λαυρεντίου Φιλαδελφέως τοῦ Λυδοῦ) περὶ μηνῶν (πραγματεία), εἰ καὶ πολὺ τὸ ἄχρηστον ἔχει, ἀλλ' οὖν πρὸς τὴν τῆς ἀρχαιότητος μάθησιν ἐπίχαρί τε καὶ λίαν χρειῶδες: sic olim de libro, quem Ioannes Laurentius Lydus conscripsit de mensibus, iudicavit Photius patriarcha (bibl. cod. 180), cuius iudicio hodie quoque assentiri possumus. quamvis enim altera ex parte nugarum mysticarum multitudo, qualis ab Ioanne Laurentio profertur, digna vix videatur esse, quae posteris tradatur, tamen ex altera certe operae est pretium multifariam illam doctrinam, qua Byzantii quondam excellebant viri, qui docti habebantur, plenius cognoscere et, qua in re summa eius, quae Laurentio attribui solet, laudis posita est, ipsum secutos ad fontes adscendere, e quibus scientiam suam hauserit. cum vero illorum fontium condicio ea sit, ut auctores adhibuerit Lydus ipso semper fere meliores, qui temporum iniquitate nobis servati non sunt — imprimis eos dico, qui scripserunt de Romanorum antiquitatibus —, ob hoc ipsum veterum auctorum studium minime neglegendum esse librum illum de mensibus patet. quin etiam eandem ob causam valde dolere debemus, quod non integrum opus περὶ μηνῶν aetatem tulit, sed contractum et excerptum ad nos pervenit, quodque qui epitomas illas sibi fecerunt viri docti non tam historiam litterarum et antiquitatem cum graecam tum romanam respexerunt, quam astrologiam et Pythagoreorum recentiorum Platonicorumque placita mystica. atque talia libri Laurentiani fragmenta e nonnullis codicibus quos fors

obtulerat collecta saepius ad hunc diem prelo mandaverant viri docti; nondum autem constabat, utrum ea sola e libro, quem Lydus de mensibus conscripserat, superessent, an fortasse hic illic alia quoque laterent abdita: quare Georgius Wissowa, cum ante hos quinque annos in Italiam proficiscerer, me monuit, ut animum attenderem, si forte in bibliothecarum scriniis frustula quaedam a libro de mensibus avolsa reperirem. quod me fecisse minime paenitet: nonnulla enim nova non apud Italos solos, verum etiam apud Francogallos Hispanosque reperisse mihi visus sum quae in lucem proferrentur adeo digna, ut denuo edendum librum illum *περὶ μηνῶν* mihi proponerem. cui editioni cum non id propositum sit, ut integrum auctoris opus promat, immo ut e lacerati dispersis membris corpus, quale quondam fuit, componat, brevem praemittere dissertationem opus esse apparet, conscriptam de codicibus, quibus Laurentiani libri singulae partes ad hunc diem servatae sint, et de editionibus, quibus ille in lucem sit prolatus; praeterea autem quaerere est necesse, quaenam hodie supersint libri integri partes quaque ratione inter se possint componi: quae omnia una continua narratione, de Lydiani opusculi fatis composita, amplectar.

cod. O Ioannis Laurentii tractatum de mensibus post medium sextum saeculum conscriptum usque ad Photii tempora codicum manuscriptorum ope traditum fuisse ipsius patriarchae testimonio docemur, qui legisse se illum affirmat. talis codicis integri vestigium servatum nobis est in codice qui vocatur Caseolino, Parisinum supplementi graeci dico numero signatum 257, in editione O vocatum, quem accuratius descripsit C. B. Hasius in commentario de Ioanne Lydo, quo librum de magistratibus Laurentianum ab I. D. Fussio Parisiis 1812 editum ornavit p. LXXI sqq., Hasiumque secutus est Curtius Wachsmuth in praefatione Laurentiani libri de ostentis iterum editi p. IX sqq.: codex ille sub finem eius quod proxime antecessit saeculi e vico quodam Constantinopolitano in lucem reversus Lute-

tiam Parisiorum pervenit; membranaceus est folii minoris, saeculi noni vel decimi, Lydiana complexus olim tria opera de mensibus ostentis magistratibus. atque eius quidem partis, qua de mensibus agebat auctor, non plus duo adhuc supersunt folia, numeris hodie notata 99 et 100, vini autem madore adeo tincta, ut difficilior eorum sit lectio. ego, cum codicem illum Parisiis evolverem, simul adii C. B. Hasii schedas, qui primus haec folia publici iuris fecit in libri de ostentis editione (Par. 1823 p. 262 sqq.) cuiusque chartulae manu conscriptae et ipsae in bibliotheca Francogallorum Nationali adservantur, inter quas utriusque folii Caseolini apographum accuratissime confectum extat folio 154^r sqq. codicis suppl. gr. 859; quo auxilio adiutus paulatim atramenti ductus in codice O distinguere coepi, dum omnes litteras perscrutatus aut recte legisse Hasium aut, quo erat ingenii acumine, plerisque locis recte supplevisse intellegerem; miro enim casu factum est, ut plura dinoscere potuerim Hasio sub vini rubore, quo teguntur haec folia: quod ita explicandum esse puto, ut pallidior factus sit color ille aut cursu temporum aut auxiliis ab arte chymica petitis.[1] locus vero, quem in ipso Lydiano opere tenuerint quondam folia illa, verborum tenore satis aperte nobis indicatur, quo initium Novembris mensis in altero folio enarratur, Decembris in altero: editionis inserui haec fragmenta paginis 165, 17 — 168, 20 et 169, 22 — 173, 10. in edendis autem his reliquiis id consilium sum secutus, ut pro certis haberem eas litteras, quas aut ipse distinguere potuissem, aut quas praeter illas a se certe lectas esse affirmaret Hasius; supplementa vero, quibus hae opusculi partes maxime indigent, semper fere adhibui ea quae idem proposuit Hasius, nisi quo loco alia suaderet verborum conexus, vel id quod saepius accidit, Lydi verba in altero quoque codice servata essent.

Neque vero haec duo folia, quae ex ipso libro de

[1] Lyd. de ost. ed. Wachsmuth [2] p. X 4.

mensibus supersunt, sola, sed etiam nonnulla alia e codice Caseolino mutuatus sum. saepius enim usu venit, ut Lydus in eo, quem de magistratibus populi Romani conscripsit, libro expressis verbis lectorem releget ad librum de mensibus et ad res, quas in illo exposuerit. quae cum ita sint, omnes eius generis locos, qui quidem hodie non iam leguntur in opere *περὶ μηνῶν*, illi inserendos esse duxi, depromptos, ut res fert, e codice Caseolino, qui unus nobis servavit tractatum de magistratibus. duo autem extant horum locorum genera: aut enim de veterum Romanorum institutis et moribus agitur — tum tribuendos illos esse patet extremis libri primi partibus, quibus talia fusius exposita fuisse reliquis fragmentis demonstratur; aut alia quaedam tractatur materia — tum deficientibus indiciis cui loco hae tribuendae sint reliquiae dicere iam non possumus. qua re factum est, ut bis margini editionis adscribenda fuerit codicis O nota: p. 16, 16—17, 15, ubi fragmenta libri primi ex opere de magistratibus colliguntur, et p. 180, 10—16, ubi ex eodem opere in librum de mensibus transfertur fragmentum quoddam incertae sedis.

Quibus expeditis restat, ut quaeramus, quemnam locum in codicum Lydianorum serie teneat Caseolinus cuiusque pretii sit aestimandus. cuius quaestionis responsum iam occupavimus aliquatenus, cum illum integri codicis vestigia servasse diximus. neque tamen usque eo est integer, ut pro ipso omnium codicum archetypo haberi possit: quominus enim hoc statuamus, uno loco impedimur p. 168, 5 sqq., qui in epitoma quoque a Maximo Planude confecta (Y) extat et a codice Caseolino atque a recensione Planudea diverso modo sic traditur:

O	Y
⟨Πορφύ⟩ριος οὔ⟨τως⟩ φ⟨ησ⟩ί· ʽταύτῃ τοὺς φαινομένους οὐρανίου⟨ς θεοὺς τῇ	*ὅτι Πορφύριός φησι· ʽτοὺς φαινομένους οὐρανίους θεοὺς τῇ θυσίᾳ δεξιούμενοι*

O	Y
ϑυ⟩σίᾳ δεξιούμενοι καὶ πῦρ ἄσβεστον αὐ⟨τοῖς ἀνα⟩φέροντες ὡς ὂν αὐτο⟨ῖς ὁ⟩μοιότατον.’	*καὶ διὰ τοῦ πυρὸς αὐτοῖς ἀπαϑανατίζοντες τὰς τιμὰς καὶ πῦρ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐφύλαττον αὐτοῖς ἀϑάνατον, ὡς ὂν μάλιστα αὐτοῖς ὁμοιότατον.’*

sunt autem Porphyrii verba de abst. II, 5: *ταύτῃ τοὺς φαινομένους οὐρανίους ϑεοὺς τῇ ϑυσίᾳ δεξιούμενοι καὶ τοῦ πυρὸς ἀπαϑανατίζοντες αὐτοῖς τὰς τιμάς. τούτοις γὰρ καὶ τὸ πῦρ ἀϑάνατον φυλάττομεν ἐν τοῖς ἱεροῖς, ὡς ὂν μάλιστα αὐτοῖς ὁμοιότατον*, e quibus apparet, vere Porphyriana esse ea, quae leguntur in Y et desunt in O: iam vero sequitur — nisi forte sumere mavis, a Maximo Planude ipsum Porphyrium adhibitum esse ad supplenda ea, quae in codicibus Laurentii legebantur: quam coniecturam ut nimis tortuosam parumque probabilem prorsus aspernor — ipsum Lydianum codicem, quem inspexit Planudes, pleniorem fuisse quam nunc sunt codicis O reliquiae. quin etiam hoc luce est clarius, non temere omisisse sed consulto in brevius contraxisse[1] et nonnulla de suo addidisse eum qui codicem O conscripsit librarium vel eius auctorem, quippe qui pro *πῦρ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐφύλαττον αὐτοῖς ἀϑάνατον* posuerit *πῦρ ἄσβεστον αὐτοῖς ἀναφέροντες*. quae cum perspexerimus, hoc semper nobiscum reputemus necesse est, evenire potuisse non solum libro de mensibus, sed etiam operibus de ostentis et de magistratibus, quatenus ab eodem codice O traduntur, ut non integra Laurentii verba reciperent, sed aliquantum decurtata et interpolata: id quod, ut exemplo quoque rem illustrem, accidisse mihi videtur in prooemio libri de magistratibus (= de mens. 16, 16 sqq.), quod brevius est neque cum reliquis ita cohaeret, ut praefationi, quae vera sit praefatio, convenit.

[1] quod p. 167, 21 et 26 bis omittitur copula *καί*, per codicem Scorialensem servata, a Caseolino minoris momenti esse duxerim.

Quodsi iam concessimus, non prorsus integrum esse codicem O, attamen integerrimus et vetustissimus est codicum Lydianorum manu scriptorum, quotquot aetatem tulerunt. scriptus est satis diligenter, neque tamen ita, ut careat itacismi quem vocant vitiis et exemplis confusarum inter se litterarum *β* et *υ*, *ε* et *αι*, *ο* et *ω* et permutatorum casuum, genetivi cum accusativo, accusativi cum nominativo.[1] quare, ubi talia nobis occurrunt menda, facile sananda erit codicis lectio; in ceteris autem, nisi quo alio codice Caseolinum errasse aperte demonstratur, coniecturis abstinebimus.

cod. R Neque vero difficile est intellectu, quomodo factum sit, ut e nullo codice integro plura supersint. ut enim liber de mensibus Lydianus continebat immensam quidem, sed haud bene iunctam collectionem rerum variarum, quibus omnium lectorum animi aequo modo teneri minime poterant, iam tempore satis remoto excerpi coeptus est atque primum quidem ea ratione, ut singula capita ob variam et multiplicem doctrinam transferrentur in collectiones quas vocamus encyclopaedicas, quales inde a saeculo nono plures Byzantii sunt confectae; reminiscamur tantum eius, quae sui temporis erat clarissima, epitomae Constantini Porphyrogennetae. excerptorum autem eius generis Lydianorum praestantissimum exemplar est codex Parisinus supplementi graeci 607 A, in editione R appellatus, quem integrum edidit Max. Treu in programmate Ohlaviensi anni 1880 (Excerpta anonymi Byzantini e cod. Par. suppl. gr. 607 A) et descripsit huius programmatis p. 57: membranaceus est saeculi decimi, e Graecia a Minoide Myna allatus; continet excerpta, historica pleraque et geographica, qualia tum Byzantinorum studia movebant. quo in codice quoniam auctorum nomina, e quibus singulae partes sint petitae, non afferuntur, primum inquiramus necesse est, quibusnam auctoribus debeantur res ibi commemoratae, quaeve exscriptae sint ex eo, quem unice cu-

[1] v. Hasii commentarium p. LXXII sq.

ramus, Laurentiano libro de mensibus. ad hanc autem disquisitionem instituendam sex quidem totius codicis capita distinguenda mihi videntur esse:

1. Treu p. 3,1—9,13. περὶ Ἀδιαβηνῆς, Αὐγουστείου, ἀτραβατικῶν, ἀγαλμάτων, Αὐγούστου μηνός, Αὐγούστου εὐτυχίας, ἀγάλματος ἐν πέτρᾳ, ἀνδρείας, ἄλλο περὶ Γετῶν.
2. p. 9,14—21,24. περὶ στηλῶν.
3. p. 21,25—25,24. ἀρχὴ τοῦ β̄ στοιχείου. περὶ Βρετανvίας, Βεσβίου, Βριττίας.
4. p. 25,25—38,21. περὶ οἰωνοσκοπίας τῶν Οὐάρνων. secuntur alia de auguriis deque divinatione ex ostentis haurienda.
5. p. 38,22—47,33. περὶ βρουμαλίων, βισέξτου, γενέσεως ἀνθρώπου, ποσότητος τῶν τικτομένων, Ἴστρου τοῦ ποταμοῦ, πιπέρεως, ἡλίου καὶ σελήνης, σεισμῶν, σκηπτῶν, πυρόεντος κεραυνοῦ.
6. p. 48,1 ad finem (p. 56,19). scholia varia in Dionysium periegetam et Aratum, imprimis geographica et περὶ τῶν οὐρανίων.

Iam vero ex hac capitum distributione apparet, quodnam consilium ignotus ille auctor secutus sit, cum codicem nostrum vel eius archetypum conscriberet: hoc enim habebat in animo, ut glossarium conficeret universae scientiae, secundum singulas litteras digestum, id quod demonstratur primi capitis titulis, qui ad unum omnes a littera ᾱ incipiunt, et tertio capite, cuius initio adscriptum est ἀρχὴ του β̄ στοιχείου, itemque monere liceat, p. 46,25 prima tractatus περὶ πυρόεντος κεραυνοῦ verba esse προέφθημεν εἰς τὸ σ̄ στοιχεῖον εἰπόντες περὶ σκηπτῶν. neque tamen materiam institutam ad finem perduxit auctor, sed cum vidisset, non fore, ut opus quod coeperat absolveret, ea quae collecta habebat in unum conscripsit codicem, dis-

positione non iam secundum singulas litteras facta, immo ut res ferebat ita instituta, ut singuli se subsequerentur tractatus aut eodem ordine, quo in eo auctore quem exscripsit librarius, extiterant, aut disponerentur secundum ea, quae tractabant argumenta. atque argumenti quidem similitudine factum esse putaverim, ut post litteram ᾱ, cuius potiore parte ageretur *περὶ ἀγαλμάτων*, poneretur tractatus *περὶ στηλῶν*. neque vero cum eo, h. e. cum altero codicis R capite, Laurentio quidquam est: illud enim oriundum esse e libro quem vocant *Παραστάσεις συντόμους χρονικάς* luculenter demonstravit Theodorus Preger in programmate gymnasii Maximilianei Monacensis a. 1895 p. 28 sqq. (Beiträge zur Textgeschichte der *Πάτρια Κωνσταντινουπόλεως*). ex uno autem eodemque auctore deducta sunt, quae in capite sexto codicis R leguntur, quod a librario e scholiis ad Dionysii Periegetae et Arati opera adscriptis consutum esse statim vidit M. Treu, quare illud quoque, utpote quod ad Laurentium non pertineat, neglegere possumus.

Accedamus iam ad quartum quod distinxi caput, quod a titulo *περὶ οἰωνοσκοπίας τῶν Οὐάρνων* incipere iussi. quamquam enim in Varnorum mores incidit auctor iam in ea quae praecedit paragrapho *περὶ Βριττίας νήσου*, tamen argumenti similitudine docemur, Varnorum auguria ad sequentia potius trahenda esse, in quibus ea quae tractatur materia sibi constat: agitur scilicet de divinatione, quomodo fiat apud singulos populos, et de ostentis, quanam vi fuerint in fatis imperatorum et magnorum regnorum conditoribus. arte autem inter se coniunctas esse singulas partes demonstratur his locis: p. 26, 3 *κατὰ τὸ μάντευμα . . τετελευτήκει.* — p. 26, 5 *περὶ Κάλχαντος τοῦ παρ' Ὁμήρῳ. μνησθήσομαι δὲ καὶ ἑτέρου μαντεύματος.* — p. 28, 4 *περὶ σημείου καὶ τέρατος* (explanatur Calchantis augurium). — p. 28, 11 *μνησθήσομαι δὲ ἔτι τοῦ ἐν τῷ πέμπτῳ λόγῳ Προκοπίου μαντεύματος.* — p. 29, 1 *τοῦ αὐτοῦ λόγου περὶ παρατηρήσεως εἰκόνος* (ostentum quoddam). — p. 29, 14 *περὶ Γαΐου Ἰουλίου Καίσαρος. ὅμοιον κτλ.* (simile ostentum). secuntur ea

quae Caesari Augusto Tiberio Neroni Vespasiano Domitiano aliis evenerunt usque ad p. 32, 28: *καὶ εἶπον ἂν ἄλλα . . . ἀλλὰ . . Κύρου μνησθήσομαι καὶ Ῥωμύλου.* — p. 33, 1 *περὶ Κύρου* — p. 36, 10 *περὶ Ῥώμου καὶ Ῥωμύλου.* — p. 37, 30 *περὶ Ἀράβων μαντείας* eiusdem fere argumenti est cuius paragraphus de Varnorum auguriis.

Iam vero oritur quaestio, quisnam huius capitis (p. 25, 25 — p. 38, 21) auctor fuerit: sed hoc nobis inopia argumentorum coactis in medio relinquendum esse puto, nam ne eam quidem, quae proxima est coniectura, compositum illud esse ab ipso codicis nostri librario, deficientibus argumentis aut probare aut refutare possumus. at si de fontibus quaeritur, e quibus hausta sint ea, quae in codice R proferuntur de ostentorum vi atque natura, statim incidimus in suspicionem, fuisse inter illos Ioannem Laurentium[1] eiusque librum de ostentis initio hodie mutilum: huic enim optime convenit distinctio illa inter *σημεῖα* et *τέρατα* facta (Treu p. 28, 4; cf. Lyd. de ost. p. 3, 5 ed. Wachsm.), neque abhorret ab hac coniectura vel scribendi ratio vel delectus auctorum adhibitorum, quorum recentissimus et Procopius, quem septem priores *Ἱστορικοῦ* libros anno 550 vel 551 publici iuris fecisse scimus[2] cuiusque notitiam certe habuit Laurentius, qui inde ab anno 552 litteris se dedit.[3] sed utut haec se habent, hoc affirmare licebit, auctorem codicis R, si omnino opus Lydianum adiit ad hoc caput conscribendum, inspexisse librum de ostentis, non vero de mensibus.

Sed iam transeamus ad capita primum et tertium codicis Parisini, quorum paragraphos secundum litteras, a quibus incipiunt tituli, dispositas esse diximus. atque tertium quidem caput tribus componitur paragraphis, quarum quae inscribitur *περὶ Βρεττανίας* e Cassio Dione petita est, reliquae duae Procopio debentur[4], nullo ut

[1] cf. Wochenschr. f. class. Phil. 1898 p. 342.
[2] Krumbacher Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 231.
[3] Hasius comm. p. VIII.
[4] Treu p. 58.

videtur auctore intermedio, ita ut neglegere eas hanc ob causam nostro iure possimus. tamen id nos tenere oportet, quod ex huius capitis compositione discere licet, non uno tantum auctore contentum fuisse in colligenda materia librarium nostrum, immo plures interdum ab illo adhibitos esse, ut unum compleretur opusculi caput. haec ubi monuimus, primum quoque inspiciamus caput, cuius quae leguntur apud Treuium (p. 3, 1—9, 13 λύμῃ τὴν) tradita sunt etiam in Lipsiensi codice quodam, quem primus edidit Tischendorfius in Anecdotis sacris et profanis, Lipsiae 1855 (ed. alt. 1861) p. 58: quo factum est, ut plures iam disseruerint de his fragmentis viri docti. atque Tischendorfius ipse omnia illa referre voluit ad Ioannis Lydi libros diversos, quam sententiam non solum probabilem, sed paene necessariam esse dixit L. Traube, Varia libamenta critica p. 28, impugnavit I. F. Schultzius Quaestionum Lydianarum particula priore p. 5. hic enim fragmentis Tischendorfianis alios aliorum auctorum locos admixtos esse suspicatus est. et ego quidem magis Schultzii opinioni accedo. nam si nobis proponitur quaestio, utrum omnia haec fragmenta ad librum de mensibus pertinere putemus necne, res nobis agenda est difficillima diiudicatu, quoniam altera ex parte adeo varia est materia librorum Lydianorum, ut inde si concludere vellemus, re vera omnia haec fragmenta illis attribuere possemus neque ullum esset quod refragaretur aliorum temporum aliorumve auctorum indicium; sed altera ex parte modo didicimus, aliis locis plures uno auctores exscriptos esse a librario codicis R: quare quam cautissimos nos esse debere censeo in illarum reliquiarum distributione. quamobrem non omnia huius capitis fragmenta in editionem recepi, sed tria eorum genera distinguenda esse duxi haec:

I. locos, quorum omnino nec vola nec vestigium apparet in Lydiano libro de mensibus, quosque eam ob causam ex illo depromptos esse nullo modo demonstrari potest. sunt autem hi: Treu p. 3, 1 περὶ Ἀδιαβηνῆς (libro de ostentis tribuit Traube l. c.). — p. 5, 1 περὶ

ἀγάλματος τοῦ ἐν τῷ Αὐγουστείῳ. — p. 6, 28 περὶ ἀγάλματος τῆς Εὐγνωμοσύνης. — p. 7, 1 περὶ ἀγάλματος Πριάπου. — p. 7, 17 περὶ ἀγάλματος ἔχοντος ἐν τῇ κεφαλῇ κέρατα. — p. 8, 20 περὶ ἀγάλματος ἐν πέτρᾳ τῆς Ἀραβίας. — p. 8, 28 περὶ ἀνδρείας. — p. 9, 10 ἄλλο περὶ Γετῶν.

II. locos, qui nexu aliquo iunguntur cum quibusdam libri de mensibus paragraphis, quosque olim in illo extitisse etsi probabile est, attamen non ita constat, ut in editionem potuerint recipi: p. 4, 3 περὶ ἀτραβατικῶν = de mens. p. 12, 2 (cf. de mag. I, 17, qui locus ad primum de mensibus librum, qualis olim fuit, videtur spectare). — p. 4, 20 περὶ ἀγάλματος κρατοῦντος δόρυ = de mens. p. 80, 12. — p. 5, 15 περὶ ἀγάλματος ἔχοντος ψαλῖδα χαλκῆν = de mens. p. 84, 3. — p. 6, 8 περὶ ἀγάλματος τοῦ Διός = de mens. p. 124, 5. — p. 7, 13 περὶ ἀγάλματος τῆς Γῆς = de mens. p. 139, 7. — p. 7, 26 περὶ ἀγάλματος τοῦ Ἑρμοῦ = de mens. p. 132, 10. — p. 8, 12 περὶ Αὐγούστου (l. Καίσαρος) εὐτυχίας = de mens. p. 143,10 (ἄπειρος χειμών ed., μέγας κλυδών R).

III. locos, qui cum fragmentis quibusdam iamdudum Laurentiano libro de mensibus tributis ita consentiunt, ut ex illo desumptos eos esse appareat: p. 3, 18 περὶ Αὐγουστείου = de mens. p. 163, 3. — p. 4, 12 περὶ ἀγάλματος Ἰανουαρίου = de mens. p. 64, 6. — p. 4, 28 περὶ ἀγάλματος κρατοῦντος κιθάραν = de mens. p. 107, 17. — p. 5, 20 περὶ ἀγάλματος βαστάζοντος πύργους = de mens. p. 114, 6. — p. 5,24 περὶ ἀγάλματος κτένα φέροντος = de mens. p. 116, 20. — p. 6, 4 περὶ ἀγάλματος τοῦ Ἡρακλέους = de mens. p. 120, 14. — p. 6, 18 περὶ ἀγάλματος πτερωτοῦ τοῦ Ἑρμοῦ = de mens. p. 129, 15. — p. 8, 3 περὶ Αὐγούστου μηνός = de mens. p. 150, 4.

Sed huius tertii quoque locorum generis partes inter se differunt: aut enim consentiunt ita cum reliquis Lydianorum codicum recensionibus, ut ipsa Laurentii verba, pleniora interdum, servata esse per codicem R appareat, aut ab illis dissentiunt pluribus, ut a librario videantur omittendo et addendo immutata. quo factum est, ut locos illos

aut in ipsum verborum contextum reciperem (p. 64, 6. 129, 16. 163, 3) aut in apparatum editioni subornatum relegarem (p. 107, 17. 116, 20. 120, 14), aut denique, ubi editionis et codicis Parisini consensus levissimus tantum esset, huic praefationis loco reservarem, quia breviter eos commemorasse satis haberem (p. 114, 6. 150, 4).

Neque vero disquisitionem de codice R instituendam ad finem perduximus, immo quintum illud restat caput (p. 38, 22—47, 33) eiusque paragraphi quibus inscribitur: 1 *περὶ βρουμαλίων*, 2 *περὶ βισέξτου*, 3 *περὶ γενέσεως ἀνθρώπου*, 4 *περὶ ποσότητος τῶν τικτομένων*, 5 *περὶ Ἴστρου τοῦ ποταμοῦ*, 6 *περὶ πιπέρεως*, 7 *περὶ ἡλίου καὶ σελήνης*, 8 *περὶ σεισμῶν*, 9 *περὶ σκηπτῶν*, 10 *περὶ πυρόεντος κεραυνοῦ*. quarum paragraphorum octavam et decimam statim referre possumus ad Laurentii librum de ostentis (cf. Wachsmuthii editionem alteram p. XLII, cap. 53. 54 et 44. 45); quin etiam nona quoque paragraphus quoniam ad verbum fere consentit cum eo fragmento, quod in prioribus editionibus libri *περὶ μηνῶν* bis imprimebatur III, 52 et IV, 96 (qua de re dixi Byz. Ztsch. V, p. 412) eodem pertinet; sed eo, quod hanc paragraphum inter fragmenta quondam libro de mensibus tributa recepi, factum est, ut R codicis nota appareat etiam in margine p. 181, 6.

Reliquorum vero excerptorum fere omnium tenore statim demonstratur, librarium ea mutuatum esse e libro de mensibus. exscripta enim est § 2 *περὶ βισέξτου* ex editionis libri III § 10, ita ut R sit inter codices, quos p. 49, 21 app. indicavi. § 3 *περὶ γενέσεως ἀνθρώπου* est IV, 26: hoc loco Lydi verba usque eo integra servata mihi videbantur, ut nonnulla e codice R transferrem in editionem (p. 85, 1), cum altera ex parte ut interpolata omitterem ea, quae sunt de plantis *ἀρρενογόνοις καὶ θηλυγόνοις*.[1] § 4 *περὶ ποσότητος τῶν τικτομένων* consentit

[1] idem fecit Krumbacher, Sitz. Ber. der Münch. Akad. 1892 p. 347.

cum IV, 89 inde a p. 137, 5, ubi inter codices in margine notatos R omitti non debuit. § 6 = IV, 14 p. 77, 9: cuius extrema cum a codicibus recensionis X tradantur ut vere Lydiana, cumque ex uno eodemque auctore exscriptam esse totam codicis R paragraphum pateat, non est dubium, quin initium quoque Laurentio attribuendum integrumque in editionem sit recipiendum. § 7 *περὶ ἡλίου* denique exscripta est e III, 12, ubi codicis R lectionem in apparatu addidi (p. 53). neque vero alienam a libro de mensibus putaverim § 1 *περὶ βρουμαλίων*: nam et de his Laurentio dicendum erat, cum describeret Decembris mensis dies festos, et dicendi genus, quod in hoc excerpto observatur, cum Lydiano prorsus congruere statim cognoveris. accedit autem, quod aperto nexu coniungitur haec paragraphus cum Laurentii fragmentis, quae ad Novembrem et Decembrem menses spectant: verba enim huius excerpti *ἀργοῦντες οὖν τὸ τηνικάδε οἱ Ῥωμαῖοι* eqs. referri patet ad p. 168, 21 *ἀπὸ δὲ τῆς πεντεκαιδεκάτης τοῦ Νοεμβρίου μέχρις ὅλου τοῦ Δεκεμβρίου ἤργουν οἱ Ῥωμαῖοι* etc., et id quod in fine commemoratur *ὁ Κρόνος ὡς ταρταρωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διός*, fusius explicatur in subsequenti editionis paragrapho IV, 159. quae cum ita essent, tribuere hoc *περὶ βρουμαλίων* fragmentum Lydo non dubitavi,[1] in editionem recepi ut esset libri quarti § 158, p. 173, 18 sqq.

Cumque adhuc omnia, quotquot sunt capitis quinti in codice R excerpta, ad Lydum rettulerimus, proximum est, ut id quod solum restat *περὶ Ἴστρου τοῦ ποταμοῦ* eidem auctori vindicemus. sed quominus id faciamus uno momento eoque affatim gravi impedimur. commemoratur enim in hoc tractatu Nilus fluvius eiusque exundationis causa, qua de re et ipse Laurentius amplior est in libro de mensibus IV § 107; ibi eam mense Iulio fieri dicit auctor, qui enumeratis plurimorum virorum doctorum

[1] Consentire me hac in re video cum Francisco Cumont, Rev. de philol. XXI 1897 p. 149 n. 1.

sententiis de causa exundationis, qualis sit, desperat: *ποικίλαι μὲν οὖν αἱ περὶ αὐτοῦ δόξαι, τὸ δ' ἀληθὲς κατὰ τοὺς ἀνθρώπους τέως οὐδαμοῦ* (p. 147, 3). Parisini vero codicis auctor Augusto mense adscriptam exundationem secundum Hebraeorum sacram scripturam explicat additis verbis p. 43, 20 Treu: *τοῖς δὲ τὰ τῆς γραφῆς ἀσκοῦσιν οὐδεμίαν τίκτει ἀμφιβολίαν ... οἱ γὰρ μὴ ταῦτα περὶ αὐτοῦ δοξάζοντες εἰς μυρίας ἐμπίπτοντες ἀπορίας μένουσιν ἕως τέλους τῆς ἀληθείας ἀποπλανώμενοι*, quae ab iis, quae modo attulimus Lydi verbis toto caelo diversa sunt. attamen huius quoque codicis R paragraphi particula quaedam Laurentio debetur. consentiunt enim ea quae exhibentur ab illo p. 43, 2 *οὗτος ὁ Ἴστρος* — 43, 11 *Δανούβιος μετακληθεὶς* cum iis, quae exponuntur a Laurentio de mag. III, 32, quaeque a se narrari confitetur auctor secundum *Σαμω⟨νι⟩κὸν τὸν Ῥωμαῖον ἱστορικόν, ὃς πρὸς Διοκλητιανὸν καὶ Γαλέριον τὸν γέροντα περὶ ποικίλων ζητημάτων διελέχθη.*[1] iam vero si quaerimus, utrum Laurentium an ipsum Sammonicum adierit librarius codicis Parisini, ego quidem hunc, quali eum ingenio fuisse patet, non Sammonicum inspexisse sumam, rarissimae notae auctorem, sed Lydianum librum de magistratibus, ut ei erat Laurentius familiarissimus. quae si conceduntur, alio e fonte manasse ea, quae desumpta sunt e sacra scriptura, apparet; iterumque videmus, cautiores nos esse debere in vindicandis reliquiis, quae a codice R servantur, quippe qui praeter Laurentium alios quoque adhibuerit auctores: hanc quidem paragraphum e libro de mensibus petitam non esse pro demonstrato iam habeo.[2]

Iam finita disquisitione de Lydiano libro de mensibus eiusque epitomatore Parisino brevi conspectu illustrare liceat, quasnam codicis R partes ex illo derivatas esse constet, et ubi eas in editione possis reperire. sunt autem hae:

---

[1] Teuffel-Schwabe röm. Litt. Gesch. § 374, 4.

[2] ea quae finem huius paragraphi faciunt p. 44, 10—21 Laurentio certo nec tribuere audeo neque abiudicare.

R p. 3, 18 Treu: περὶ Αὐγουστείου = editionis p. 163,3.
p. 4, 12 περὶ ἀγάλματος Ἰανουαρίου cf. p. 64, 4.
p. 4, 28 περὶ ἀγάλματος κρατοῦντος κιθάραν p. 107,17 app.
p. 5, 20 περὶ ἀγάλματος βαστάζοντος πύργους cf. p. 114,6.
p. 5, 24 περὶ ἀγάλματος κτένα φέροντος p. 116, 20 app.
p. 6, 4 περὶ ἀγάλματος τοῦ Ἡρακλέους p. 120, 14 app.
p. 6, 18 περὶ ἀγάλματος πτερωτοῦ τοῦ Ἑρμοῦ p. 129, 15 et app.
p. 8, 3 περὶ Αὐγούστου μηνός cf. p. 150, 4.
p. 38, 22 περὶ βρουμαλίων p. 173, 18.
p. 39, 19 περὶ βισέξτου p. 49, 21 app.
p. 41, 1 περὶ γενέσεως ἀνθρώπου p. 85, 1.
p. 41, 24 περὶ ποσότητος τῶν τικτομένων p. 137, 5.
p. 44, 22 περὶ πιπέρεως p. 77, 9.
p. 45, 3 περὶ ἡλίου καὶ σελήνης p. 53 app.
p. 46, 10 περὶ σκηπτῶν p. 181, 6.

Codicem R ipse Parisiis inspexi et plurimis locis cum Max. Treu consentio; tractatum περὶ Βρουμαλίων contulit Franciscus Cumont et benigne mecum communicavit lectiones aliquas a Treuiana editione discrepantes (p. 174, 22 καὶ ὄνομα Treu, κατ' ὄνομα Cumont; 24 κρονίας αὐτάς Treu, κρονίας ἑορτὰς αὐτάς Cumont; 29 αὐτόν Treu, αὐτά Cumont), quas in editionem recipere non dubitavi. ceterum addere liceat, codicem optime scriptum esse, ita ut praeter scribendi rationem interdum neglectam nihil fere sit corrigendum.

Supra monuimus, prima illa codicis R capita in Lipsiensi quoque codice Tischendorfiano servata esse. qui secundum ipsius Tischendorfii descriptionem (Anecd. p. 58) constat e 17 foliis membranaceis, quattuor diversorum codicum (A — E) reliquiis; nostra vero solius codicis A interest, folia septem saeculo decimo scripta continentis. huius codicis lectiones cum consideramus, statim videmus, eum codicis R adeo esse similem, ut uni eidemque archetypo uterque vindicandus sit, id quod imprimis corruptelarum consensu probatur, e. g. p. 4, 10 Treu pro χλαμύδες legitur in R μύδες, quod idem in Tischendorfiano Apograph codicis R similia.

occurrit, p. 4,17 uterque vocem ψήφους omittit, qua omissa claudicat sententia. neque tamen aut R e Tischendorfiano aut ille ex hoc est exscriptus: proprias enim uterque servavit lectiones, ubi contaminatus alter est, alter integer; exempli causa proferam Tischendorfianum interpolatum his locis: p. 3,20 *Αὐγουστείῳ* (*Γουστείῳ* R), p. 6,14 *σκέπτεται* (*σκέπεται* R). at veram servavit lectionem his locis, quibus corruptus est R: p. 3, 22 *ἄσκεπον* (*ἄσκεπτον* R), p. 5,13 *στῆτε Πέρσαι* (*Πέρσαι* omis. R). adsignemus igitur R et Tischendorfianum uni eidemque archetypo,[1] quod tamen cum ipsis Laurentii codicibus non semper congruisse demonstratur eo, quod p. 4,17 omittitur vox ψήφους, in codicum X recensione servata (p. 64,3). in editione, ne oneratam satis plurimorum codicum siglis et lectionibus plus iusto gravarem, neque codicis Tischendorfiani neque illius archetypi notas recepi; in codicum stemmate infra exarato archetypum asterisco notavi, quod omnium deperditorum codicum signum esse volui.

Suidas. *Πάτρια.* Praeter hos autem duos codices alii quoque superstites sunt testes eorum, quae in primo secundoque codicis R capitibus narrantur: Suidam dico et auctorem *Πατρίων Κωνσταντινουπόλεως*. ac de nexu, qui inter hos et Laurentii codices modo laudatos intercedit, scripserunt complures viri docti, scilicet Schultze quaest. Lyd. p. 5, Traube Libam. crit. p. 28, Preger programmatis modo allati p. 28 sqq., sed quoniam nec Suidae nec *Πατρίων* verba ulli usui sunt Laurentii librum restituere conantibus, rem actam agere non libet; hoc tantum moneam, utrumque auctorem adiisse codices nostrorum quidem similes, sed non eosdem; alio ex fonte hausta esse ea, quibus ab R et Tischendorfiano discrepant Suidas et *Πάτρια*; propius ad Laurentium accedere Suidam, longius ab eo distare *Πάτρια*.

Suidas. Cumque hoc loco inciderimus in Suidae lexicographi

[1] intercessisse talem codicem inter Lydum et Tischendorfianum dixit Traubius quoque, Libam. crit. p. 29.

mentionem, statim proferamus, quae de eo sunt dicenda. nam praeter ea, quae intercedente codice aliquo apographorum R et Tischendorfiani persimili ad illum pervenerunt, unum tantum Suidae excerptum ad Laurentianum librum de mensibus videtur redire. describit enim hic s. v. *Μαϊουμᾶς* tres veteris anni ferias: Maiumam, panegyridem *βρυτῶν* ab Anastasio imperatore sublatam, canes a Romanis Augusto mense necatos. quoniam autem his duabus feriis nihil cum Maiuma est, ut Suidae verba explicemus, sumamus necesse est, eas iam in eo, quem inspexit ille, auctore coniunctas fuisse. et ab hoc quidem auctore adhibitum esse Lydi opusculum de mensibus demonstratur eo, quod ratio enarrandae caedis canum consentit cum iis, quae apud Laurentium p. 152, 22 leguntur. quamobrem Lydo ea quoque tribuenda esse duxi, quae de Maiumae feriis narrantur: occurrit enim Maiumae nomen p. 133, 2, ubi quid sibi velint feriae illae non iam legebatur; nunc lacunam e Suida recte suppletam esse spero. neque veri est dissimile, illa, quae de Brytorum feriis ab Anastasio imperatore (491—518)[1] sublatis agunt, et ipsa Laurentio esse tribuenda, cum vero nullus hodie extaret locus libri Laurentiani, ubi talia excidisse pateret, rectius illa omittenda esse duxi: dicat enim fortasse quispiam, ea ab ignoto illo auctore, qui inter Lydum et Suidam intercessit, addita esse.

Singuli tractatus Lydo depromp·

Sed non solum eae, quae primum quod distinximus caput codicis R componunt paragraphi, in compluribus codicibus medii aevi servatae nobis sunt, verum etiam haud pauca eorum, quibus quintum caput conficitur, fragmentorum e libro de mensibus depromptorum in nonnullis codicibus nondum nominatis exarata sunt. plerumque autem his reliquiis ex integro Laurentiani operis contextu solutis et iam sine auctoris nomine circumlatis ita usi sunt librarii, ut ubicumque opere iam absoluto duo vel

---

[1] Gelzer apud Krumbacherum Gesch. d. byzantin. Litt.[2] p. 925.

tria in codice folia restabant scripturae ductibus vacantia, explerent illa Laurentii compendiosa doctrina; ita fit, ut in ultimis fere semper codicum foliis talia Lydiani libri vestigia reperiantur. neque tamen ad restituendum ipsum librum cuiusquam momenti sunt: ut enim res fert, librarii animis magis intentis ut codicis folia complerent, quam ut Lydiana verba ad archetypi fidem exprimerent, saepissime suo Marte mutaverunt quae tradebantur, ut spatio, quod explendum sibi proposuerant, magis convenirent. quare, quod nihilo setius hoc loco de nonnullis horum codicum dicturus sum, id non tam auctoris gratia sum facturus quam codicum, ut tandem desinant excerpta illa anonyma esse aut pseudonyma, neve iam quis ea perscrutando oleum et operam perdat. inspexi autem ipse talium codicum hos sex:

1. Parisinus graecus 1346 membranaceus s. XI fol. 276, miscellanea Byzantinorum scripta continens; cuius codicis ultima quidem folia (275. 276) dissertationibus completa sunt ex Herodiano et Gregorio Nazianzeno petitis, Lydiana vero in iis quae praecedunt (f. 273. 274) leguntur fragmenta ea, quae e codice R p. 39,19—44,21 Treu novimus: quorum initio exhibetur tractatus *περὶ βισέξτου* ad verbum fere cum codice R congruens, nisi quod in fine post *τοῦ ἡλίου* (p. 40,31 Treu) adduntur: *οἱ δὲ ἀρχαῖοι αἰτίαν ἔσχον τῆς ἑορτῆς τῆς νεομηνίας ἐκ φυσικῶν παρατηρήσεων. φασὶ γὰρ τοὺς μύρμηκας σχολάζειν τῇ νεομηνίᾳ καὶ τὰς ἴβεις μὴ ὁρᾶν* (= Lyd. de mens. p. 51,10 sqq.) usque ad *τοῦ φωτὸς αὐτῆς* (p. 52,6). secuntur deinde ea, quibus inscribitur de generatione hominis, cum *τὰ περὶ ποσότητος τῶν τικτομένων* omittantur; tum incipit tractatus *ὅτι ὁ ἴστρος ὁ ποταμός*, cui subnectuntur nonnulla de Octaviano Augusto, qui Septembrem mensem initium indictionis fecerit et Sextili suum nomen indiderit, eiusdem fere tenoris, cuius ea quae narrantur R p. 8, 3—11 Treu, paulo tantum discrepante enuntiatorum ordine. cuius codicis lectiones si contuleris cum R verbis, adeo illorum similes invenies, ut utrumque apographum uni eidemque

codicum stirpi necessario tribuas. neque tamen R e Parisino fluxit, quippe qui illa περὶ ποσότητος τῶν τικτομένων omiserit, neque Parisinus ex R, qui formicarum otium ignoret. quae cum ita sint, Parisinum ex eodem archetypo deductum esse apparet, e quo illud, cuius R Tischendorfianus reliqui eiusdem generis sunt apographa. hoc autem archetypum non ipsum Laurentium fuisse autumabimus, sed collectionem e plurimis epitomis consutam, id quod ordine paragraphorum a libro de mensibus diverso demonstratur et inserta disquisitione de Danubio, cui alterius cuiusdam auctoris doctrinam inesse supra diximus. fusius autem de hoc Parisino codice disserui, quoniam exemplar praestantissimum est singularis cuiusdam traditionis Lydianae, ad quam recensionem plurimi pertinent codices, qui omnes eosdem tractatus eodem exhibent ordine, quo Parisinus ille; quorum quam arta inter se cognatio sit inquirere supersedi: neque certi quidquam de ea poterimus affirmare, tot codicibus qui quondam inter eos, qui hodie extant, intercesserunt, cursu temporum deperditis. sed iam ad reliquos eiusdem generis codices transeamus.

2. Vaticanus Palatinus graecus 13, quem scriptum esse anno p. Chr. n. 1167 a Georgio Cammareno regnante Byzantii Manuele Comneno docet subscriptio f. 348v. eadem quae a Par. gr. 1346 ultimis huius codicis foliis (347. 348) traduntur lectionibus vix discrepantibus.

3. Vaticanus graecus 854 s. XII eadem exhibet f. 265r sqq.

4. Vaticanus graecus 855 s. XV in fine mutilus consentit, quatenus integer est (usque ad καὶ θηλύ p. 41,13 Treu), ita cum codice Palatino 13, ut ex eo videatur esse exscriptus; id quod iam monuit C. Krumbacher (Sitz. Ber. der Münch. Akad. 1892 p. 344).

5. Parisinus graecus 1310 chartaceus s. XV f. 444, continet inde a folio 442r — ut inventarii verbis utar —: 'Anonymi opusculum de quattuor paradisi terrestris

fluminibus, inc. ὁ Ἴστρος ὁ ποταμός f. 442ʳ. anonymi fragmentum de bisexto (τὸ τοῦ βισέξτου) f. 443ʳ. anonymi tractatum de generatione et corruptione hominis (τὸ σπέρμα ἐν τῇ μήτρᾳ) f. 443ᵛ. Aristotelis et Galeni fragmenta de metallis, quae reperiuntur in Cypro insula, f. 444ʳ; unde apparet, mutatum esse in hoc codice ordinem fragmentorum a reliquis servatum et omissa ea quae de Octaviano Augusto narrantur; ceterum tamen prorsus cum iis quos modo enumeravimus codicibus consentit.

6. Parisinus graecus 1766 chartaceus s. XVII f. 434 eadem continet quae Par. gr. 1310, e quo exscriptus est.

Atque haec iam sufficiant, quamvis infitias non eam, eiusdem generis praeter hos plurimos extare in bibliothecis codices, quorum praecipue ii in censum sunt vocandi, quos Krumbacher attulit l. s.; illis etiam Laurentianus plut. IV 10 s. XI addendus est, de quo accuratius nuper rettulit Rostagno, Studi ital. di filol. V p. 100, qui inde a f. 300ʳ exhibet tractatus de bisexto, de generatione hominis, de quattuor paradisi fluminibus, de origine indictionis. sed de hoc similibusque codicibus, quos ipse non evolvi, nihil amplius sum additurus.

Tractatus de bisexto. Neque vero coniuncta semper traduntur haec capita, sed interdum unum alterumve avolsum et separatum a reliquis reperitur, id quod saepius evenit computationi illi dierum singulorum e Kalendis Nonis Idibus institutae, cui inscribunt περὶ βισέξτου, quae e. g. praemissis paucis illis de Augusto et Septembri mensibus sola legitur in codice Laurentiano LVIII, 24 saec. XIV f. 126ᵛ, quem in usum meum benigne inspexit Ioannes Graeven amicus. sed cum hunc tractatum plerique codices non ex eodem fonte repetiverint e quo R, immo pendeant ex ea recensione libri Lydiani quam confecit Maximus Planudes, non hic, sed paulo infra de illis codicibus dicendi locus erit. hoc tantum monere liceat, saepius virorum doctorum coniecturis et correcturis huius tractatus verba et enuntiatorum compositionem adeo mutata esse, ut Laurentium

aegre agnoscamus, nedum affirmare possimus, quanam codicum recensione usus sit librarius. tale quid accidit in codice Vaticano graeco 11 chartaceo s. XIII f. 105r, ubi brevem quendam tractatum legimus τὸν μῆνα οἱ παλαιοὶ εἰς τρία διῄρουν κτλ.; descripsit hos versus Vaticanus graecus 9 s. XIV—XV f. 306r; simili autem modo alius vir doctus Lydiana verba, quibus mensium et bisexti computus illustrabatur, in usum suum correxit f. 196v codicis Vaticani graeci 926 chartacei s. XV.

Saepissime autem e Laurentiano libro de mensibus mutuati sunt recentiorum codicum librarii eum, qui libri quarti paragrapho vigesima sexta continetur, tractatum de generatione hominis et de diebus mortuorum sacris, qui sunt post mortem tertius nonus quadragesimus. atque de duabus quidem talium codicum recensionibus fusius egit C. Krumbacher (Studien zu den Legenden des heiligen Theodosius, Sitz. Ber. der Münch. Akad. 1892), qui alterius duodeviginti codices enumerat p. 343, alterius quattuor p. 350. codicibus autem prioris generis duos addidit G. Vitelli, Studi italiani di filologia II p. 138: Baroccianum 173 f. 351, Patriarch. Hier. 281 (1547) f. 199, quinto vero eorundem Studiorum volumine p. 100 a Rostagno codicem Laurentianum IV, 10 accuratius descriptum esse modo diximus; ipse praeter eos inspexi Parisinum graecum 2229 chartaceum s. XIII f. 22 et Vaticanum Palatinum graecum 209 chartaceum s. XIV f. 263v; quorum omnium codicum instar ut praestantissimum eius recensionis exemplar est R, a quo tractatus περὶ γενέσεως ἀνθρώπου exhibetur p. 41, 1 Treu: accedere illum quam proxime ad Laurentium et illius verba plerisque locis intemerata reddidisse supra diximus, nisi quod in excludendo enuntiato ἔστι δὲ βοτάνη — τριόβολα cur consentiam cum Krumbachero infra sum expositurus.

Tractatus Splinii.

Exscriptos autem huius generis codices esse ex illa Lydiana paragrapho luculenter demonstravit R. Foerster, Jahrb. f. Philol. 113 (1876) p. 217 sq.; neque esset, cur plura de hoc tractatu, qui medii aevi hominibus admodum

cordi fuit, hodie quoque dissereremus, nisi vario modo inscriptio eius tradita esset. nam praeter illos codices, a quibus ut a codice R una cum reliquis Laurentii fragmentis sine ullo auctoris nomine generatio hominis enarratur, alii sunt, in quibus solus per se exaratus sit tractatus ille et adscribatur in margine auctoris nomen *Σπλινοῦ* (ita Neap. II C 33) vel *Σπληνίου φιλοσόφου* (Vindob. theol. 207), aut *Λιβανίου φιλοσόφου* (Par. gr. 2894) aut denique *Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ* (Monac. gr. 498), quorum longe saepissime occurrit *Σπληνίου* nomen, ita ut *Splenii* vel *Splinii* nomen adeptum sit fragmentum illud inter viros doctos. atque hoc quidem nomen corruptum esse ex *S. Plinius* pro *C. Plinius* coniecit olim Lambecius (comm. de bibl. Caes. V, 26); denuo haec quaestio mota est, cum E. Rohde eundem tractatum ederet e codice Vaticano graeco 12 in Actis soc. philol. Lips. I p. 28; dissensere deinde de explicando nomine L. Dindorfius (Jahrb. 1871 p. 331) et ipse Rohdius (Jahrb. 1871 p. 577. Act. soc. phil. Lips. V, 306), tum fusius disputatum est de eo a R. Foerstero, l. s. p. 218, qui eam explicandi viam ingressus est, ut sumeret exscriptum esse quondam e Laurentio tractatum illum *περὶ γενέσεως*, cuius verbis *οἱ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν συγγράφοντες* — vel ut nunc plenius legitur *οἱ τῶν Ῥωμαίων τὴν φυσικὴν ἱστορίαν συγγράφοντες* p. 84, 14 — a sciolo quodam adscriptum sit in margine nomen eius quem medio aevo summum naturalium rerum auctorem putabant, *ΓΠλινίου*, aut ut tum scribere solebant *ΓΠληνίου*. mutato deinde incuria librariorum prima littera *ΣΠληνίου* esse ortum, quod nomen cum corruptum esse intellegeret Parisini codicis auctor, mutavit in *Λιβανίου*, unde fit, ut hic tractatus etiam inter Libanii fragmenta receptus sit sine auctoris nomine:[1] Ioannis Damasceni vero nomen mero scribae cuiusdam arbitrio deberi opinatur Krumbacher.

Atque Foersteri quidem explicandi ratio ad verum

---

[1] hoc in codice Parisino graeco 1000 s. XV f. 170ᵛ accidisse benigne me monuit R. Foerster.

proxime accedit, nisi quod simpliciore etiam modo ortum esse Splinii nomen ipsis codicibus demonstratur. quod ut probemus, ad alteram illius tractatus recensionem a Krumbachero distinctam, quam adhuc neglegimus, transeamus necesse est: cui addere iuvat codicem Monacensem graecum 551 chartaceum s. XV, quem in usum meum benigne inspexit Th. Preger. extant ibi ea, de quibus sermo est, f. 59r et incipiunt: *Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ. οἱ τὴν φυσικὴν ἱστορίαν συγγράφοντες, κόσμος δὲ αὐτῶν ὁ ῥωμαῖος σπλήνιος, φασὶ τὸ σπέρμα καταβαλλόμενον ἐν τῇ μήτρᾳ κτλ.* restituitur his verbis initium illius recensionis ad hunc diem corruptum (*κόσμος δὲ αὐτῶν δρώμενος πλὴν ὡς* Krumbacher p. 352), et ostenditur, in Lydi codicibus olim Plinii nomen in ipso verborum contextu extitisse et vitio quam levissimo (ΡΩΜΑΙΟϹϹΠΛΗΝΙΟϹ pro ΡΩΜΑΙΟϹ ΠΛΗΝΙΟϹ) in Splinii abiisse, quod postea in marginem pervenit ibique in variis codicibus varie mutilatum est. eo autem, quod in margine Lydi auctoris nomen servavit codex Monacensis graecus 551, prae reliquis, qui omisso illo Splinium sibi finxerunt, integrum se esse demonstrat. cui expositioni addere liceat, Parisinum graecum 2610, quem huius recensionis principem esse voluit Krumbacher, desinere in verbis *ἐπιγινώσκειν μητέρα* (p. 85, 22), cum a Monacensi integra exhibeatur paragraphus usque ad p. 86, 11 *ἐπιμιμνησκόμενοι* (*ἐπιμνησκόμενοι* Mon.). quae cum ita sint, Monacensem pro optimo sui generis codice habere licet neglecto Parisino.

Iam vero, si alterius huius recensionis verba comparamus cum iis, quae IV, 26 restituimus e Lydianis codicibus XS, statim videbimus, consentire illam quoque plane cum eo, qui quondam integri libri fuit, contextu: quin etiam ab hac orationem quam vocant indirectam servatam videmus esse ut initio paragraphi, p. 84, 16—18 et p. 85, 18—22, ubi enuntiatorum nexum mutavit recensio altera. tamen ab ipsis Laurentii verbis, qualia restituta sunt, tribus locis hoc codicum genus discrepat: commemorato Plinio et post p. 85, 7 *ἄρρενα* additis his: *καὶ τάχα πρὸς βραχὺ*

τὸ προστεθὲν ἀφέντες περὶ τοῦ πόθεν ἄρρενα ἢ θήλεα τίκτεται κατὰ τοὺς φυσικοὺς ἐροῦμεν, et descripto medicamine illo, quo iam in codice R offendebamur (vide supra p. XVI), quodque in nostris codicibus sic plenius delineatur: ὁ (ἡ cod.) δὲ Ἀντίγονός φησι τὸ θηλυγόνον (θηλύγονον cod.) καὶ ἀρρενογόνον (ἀρρενόγονον cod.) βοτάνας (βοτάνη cod.) εἶναι, ἀπὸ δὲ τοῦ συμβάντος τὴν ἐπωνυμίαν αὐτὰς εἰληφέναι· τὸ μὲν γὰρ αὐτῶν ποιεῖν τὰς θηλυτόκους ἀρρενοτόκους, τὸ δὲ θηλυγόνον (θηλύγονον cod.) ἀνάπαλιν πινόμενον (πίνεσθαι cod.) τριώβολον (τριόβολον cod.) ἐν οἴνῳ ἀπὸ πρωΐ. atque de his tribus additamentis unum idemque ferendum esse iudicium apparet: aut enim legebantur olim in Lydiano libro — tum in editionem recipienda sunt —, aut postea intrusa sunt a viro quodam docto — tum removeri debent. ego hac in re ambigi posse libenter concedo: nam nec gloriari Plinii nomine inepte recentiorum commentis indito, neque Antigoni scripta adhibere a Laurentii ingenio alienum est. contra autem monere liceat, codices et X et S, quod quidem e reliquis Laurentiani libri partibus apparet, auctorum nomina diligenter servasse: quare veri haud ita esse simile, omissuros eos fuisse et Plinii et Antigoni mentionem apud Lydum repertam. cumque esset quaestio, quidnam editorem facere deceret in re tam dubia, ego, ne quid incerti in editionem reciperem, omittenda illa esse duxi, ut quae Lydiana esse certis argumentis demonstrari nequeat; ita ut aliquatenus consentiam cum Krumbachero, qui, ut supra diximus, p. 347 verba alterius codicum generis ἔστι δὲ βοτάνη — τριώβολα aperte interpolata esse contendit.

Ex iis, quae modo attulimus, sequitur, tribus rationibus servatum nobis esse tractatum illum de generatione hominis. aut enim una cum reliquis excerptis Lydianis traditur auctore nullo nominato, aut per se stat in singulis codicibus addito Splinii nomine, cuius recensionis duplex extat genus, amplius unum et in brevius contractum alterum. atque haec quidem duo genera ad unum idemque archetypum redire ipso auctoris nomine

in omnibus fere codicibus pariter corrupto demonstratur; et prioris recensionis praestantissimum esse codicem R autumavimus, quem una cum reliquis, quotcumque iisdem abundant excerptis Lydianis, ex eodem fonte derivatum esse scimus. iam restat ut quaeramus, utrum ex hoc ipso codicis R reliquorum archetypo deductus sit codicum Splinianorum princeps necne: quod ego affirmem; valde enim inter se similes sunt codex R et Spliniana brevior recensio et in utraque Antigoni verba leguntur eodem modo in brevius contracta.

Vereor tamen, ne iustum modum excedat praefatio, si fusior in describendis his similibusque codicibus esse velim; quare eos iam relinquamus necesse est, praesertim cum omnino nihil, quod ad restituenda Laurentii verba usui sit, nobis afferant. sed de uno praeterea codice dicendum est, qui pauca illa de Augusto et Septembri mensibus et de Caesaris fortuna (R p. 8, 3—19 Treu) servavit: codicem Parisinum graecum 854 s. XIII bombycinum dico, in cuius f. 5[r] illa leguntur. commemorandus autem hic est codex, quia ab eiusdem apographi librario alterum quoque frustulum e libro de mensibus petitum est; legitur enim f. 159 tractatus *περὶ Σιβύλλης*, quem editionis meae p. 102, 5—105, 12 inserui. quod fragmentum publici iuris primum factum est in Crameri anecdotis Parisinis t. I p. 332 sqq.; iterum typis excudendum curavit E. Maassius in opusculo de Sibyllarum indicibus conscripto p. 44 sq., qui p. 46 auctori quoque cui debetur hic tractatus investigando operam dedit. coniecerat autem iam Cramer totum eum desumptum esse ex Ioanne Lydo; quam coniecturam adoptavit Maassius additis his argumentis: constare disquisitionem de Sibyllis in codice Parisino servatam e tribus partibus, quarum prima enumerari Sibyllas: cuius enumerationis fontem esse veterem quendam Sibyllarum indicem, qualem iam multo ante Laurentii tempora conscriptum fuisse in iis quae praecedunt demonstravit Maassius. altera vero parte summam oraculorum Iudaeorum praestringi, tertia denique de Sibyllae Cumanae cum Tarquinio rego colloquio

Par. gr. 854

agi: hanc autem ipsam tertiam partem ad verbum consentire cum Lydianis excerptis (p. 104, 22). cum vero has tres partes ab eodem auctore conscriptas esse constet eo quod unaquaeque pariter excellat studio geographorum, rerum Iudaicarum, oraculorum quae Sibyllae nomine feruntur, necessario sequi, ut totus ille tractatus Laurentio Lydo tribuatur. in quam sententiam dum pedibus eo, nonnulla addere liceat; nam et interpretatio illa nominis Sibyllae e lingua latina deducta (*τὸ Σίβυλλα ῥωμαϊκὴ λέξις ἐστὶν ἑρμηνευομένη προφῆτις*) Lydianum stilum vehementer sapit, et morem fuisse auctoris nostri, ubi unum attigerit numen, reliqua quoque eiusdem nominis enarrare, haud ignoramus; e. g. conferas p. 121,25, ubi de septem Herculibus agitur. Iudaicarum autem rerum studium, cuius vestigia saepius in hoc tractatu de Sibyllis occurrunt, nos non offendet in Laurentio, qui aliis quoque locis talia exponit; e. g. adeas auctorum indicem s. v. *Ἑβραῖοι* et nominum indicem s. v. *Μωυσῆς*. neque alienum est a Lydi indulgentia in religionum mysteria conversa, quod proferuntur oracula, quae Sibylla Iudaeorum olim ediderit, cum in reliquis quoque libri de mensibus partibus passim oracula prolata invenias (v. auct. ind. s. v. *χρησμός*). ceterum monere liceat, oraculum illud, quod de Antiochia bello devastata datum profert Laurentius, ad irritum haud cecidisse: narrat enim ipse auctor noster urbis illius excidium in libro quem de magistratibus populi Romani conscripsit III, 54: unde concludas, interfuisse eius historiam illius temporis, quo per ora omnium oraculum illud volitasse probabile est, posteris tradere. num vero, quae de antro Cumano et de Cypro insula afferuntur, ita cum Maassio sint explicanda, ut sumamus Lydum describere, quae ipse viderit, hoc in medio relinquam: numquam enim in illo, quae ipse invenerit quaeque ex aliis transtulerit, satis accurate sciemus.

Quaerentibus autem, quemnam locum inter reliquos Laurentii codices occupet Par. gr. 854, nihil affirmare

licebit nisi descriptum esse hunc tractatum Sibyllinum ex integro aliquo libri de mensibus codice, qui epitomatorum pravam sedulitatem passus nondum erat, fortasse a viro aliquo docto, cui haec materia cordi erat. simili enim modo saepius accidit, ut in codice quodam, qui nullum apertum cum Laurentio nexum habeat, tamen singula fragmenta ex integro de mensibus libro excerpta occurrant, quae reliquorum codicum testimonio ad illum revocare licet. huius generis fragmentum illud *περὶ χάρτου* est, quod e Parisino graeco 1231 quondam edidit Boissonadius in anecdotis graecis vol. I p. 420; ego iis, quae de illo editionis p. 13, 11 app. dixi, quod addam non habeo.

Quodsi vero rectum de illo codicis Parisini 854 tractatu iudicium tulimus, legem iam statuere possumus, quam secutis nobis alia quoque fragmenta anonyma Laurentii libro de mensibus vindicare licebit. ubicumque enim occurrit tractatus aliquis, cuius verba a primis ad extrema idem secuntur dicendi genus eoque non a pluribus, sed ab uno solo auctore conscripta videntur esse, ubi porro illius tractatus materia adeo sibi constat, ut ex uno fonte integra derivata esse debeat, eiusque particula denique aliqua consentit cum iis, quos Laurentianum illud opus continere constat codicibus OXYS, integrum illum tractatum Lydiano operi *περὶ μηνῶν* inserere non dubitabimus. atque saepius quidem hac lege utendum erit evolventibus codicem Parisinum graecum 1630, bombycinum s. XIV, quem P nota significabo. descripsit cod P
illum Fabricius in Bibliotheca graeca, editionis ab Harlesio curatae t. XI p. 566 sqq., ubi quasnam res contineat accuratius enumeratas reperies.[1] atque iam singula excerpta, quatenus quidem ad Lydum videntur spectare, contemplari liceat eodem quidem ordine, quo extant in editione.

Codicis P folio 113r sqq. exaratus est tractatus qui-

[1] de eodem codice egit cum scriberet de carmine, quod vulgo Phocylidi tribuitur, Gu. Kroll mus. Rh. t. XXXXVII p. 457.

dam amplior cui inscribitur περὶ ἱπποδρομίου. qui cum consentiret compluribus locis (p. 4, 26 sqq. p. 6, 7 sqq.) cum codicibus XYS, neque in reliquis quidquam esset, quod non ex eodem quo reliqua auctore deductum esse appareret, integer a me in librum Lydianum relatus est, praesertim cum iis quoque partibus, quarum nullus consensus eam reliquis codicibus hoc loco est, Laurentii doctrinam nobis tradi demonstraretur libro IV § 25 (cf. P p. 6, 24 = XY p. 89, 7, P p. 7, 1 = p. 89, 13. 21). edidit hunc tractatum — atque ex ipso nostro codice, ut conicere licet — primus Stephanus Le Moyne in 'Variis Sacris ceu Sylloge variorum opusculorum Graecorum ad rem ecclesiasticam spectantium', Lugd. Bat. et Trai. ad Rh., ed. alt. 1694, tom. I p. 503; quas autem codici suo tribuit lectiones, haud ita diligenter enotasse eum apparet, e. g. scribit p. 3, 19 ἐρωτεῖσα, p. 4, 4 αἰπώλω ἐχράσατο, quare ut illius editione spreta mea contentus sis collatione quaeso. praeter Le Moynium vero eodem fere tempore quo ille hunc tractatum sibi exscripsit Claudius Salmasius, qui in 'exercitationibus Plinianis in C. Iulii Solini polyhistora', Traiecti ad Rhenum 1689, passim frustula eius profert. sunt autem haec:

p. 633^a E: Graeci: δώδεκα δὲ ὕσπληγες — ἔχων τὸ σύνθημα (ed. p. 5, 15 — 6, 1). ulteriora inde a voce μαππάριος repetuntur p. 647^b C, quibus additur καὶ τὴν μάππαν ἀναλαμβανόμενος — ἐπετέλει (p. 6, 5 — 7).

p. 635^a D: auctor vetus graecus ἀνώνυμος: ἡ δὲ προρρηθεῖσα — πλάτος ἑνός (ed. p. 4,23 — 26). cf. p. 638^b B ἡ γὰρ δὴ προρρηθεῖσα — τὴν κίνησιν (p. 4, 23 — 5, 3).

p. 637^b G: graeculus auctor anonymus: ἑπτάκις δὲ ἐκύκλουν — ἑπτὰ πλάνητας (p. 6, 7 — 10 app.); cf. eadem p. 638^b D, 642^b G prolata.

p. 639^a B: alius auctor anonymus: ἐν δὲ τοῖς παρ' ἑκάτερα — Ἑρμοῦ καὶ Σελήνης (p. 5,7—11).

enumeravi autem hos locos accuratius, quamvis codicis P — h. e. Lydi — nullam novam afferrent lectionem, ut, si in iis apud Salmasium offenderis, statim scias, unde sint petiti.

Codicis P folia 103^r sqq. porro occupantur dissertatione satis ampla *περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς, ἡλίου, σελήνης καὶ ἀστέρων καὶ χρόνου καὶ ἡμερῶν καὶ μηνῶν* ignoti auctoris; inspectum autem ab illo Lydianum de mensibus librum esse propter inscriptionem *περὶ μηνῶν* vix erit quin primo adspectu coniciat. quod tamen uno solo loco demonstrari potest, folio 109^r, ubi legimus haec: *ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ ἡμερονύκτιον κατηντήσαμεν, χρεὼν εἰπεῖν καὶ ὅπως τοῦτο λογίζεται παρ' ἑκάστοις τοῖς ἔθνεσιν, εἶτ' οὖν ὅπως ἡ ἡμέρα μετρεῖται. Βαβυλώνιοι μὲν οὖν κτλ.*, et secuntur ea, quae editionis p. 18, 12—20, 12 leguntur: pleraque enim horum versuum verba cum reliquis Lydianis codicibus conspirant; ubi vero pleniora sunt, ipso sententiarum nexu genuina illa esse demonstratur, cum in reliquis aliquid intercidisse pateat. protulit autem quondam in lucem hanc paragraphum Lydo in comparationem vocato Boissonadius, Anecd. graec. I p. 420 sqq., non nisi in levissimis minutiis discrepans ab iis quae ipse mihi legisse visus sum.

Iam folio 81^v finitur in codice P conspectus dierum quidam secundum lunae cursum institutus, quem excipit tractatus de singulorum mensium diebus eorumque computo eadem fere complectens quae excerpta illa reliquorum codicum, quibus *περὶ βισέξτου* inscribere solent: qui quamvis e Lydo depromptus sit, tamen propter nimiam immutationem verborum nobis usui non est. sequitur autem dissertatio quaedam de novilunii feriis, qua integra servata esse videntur Laurentii verba: faciunt enim inde a p. 50, 11 cum P reliqui quoque codices. felici vero casu accidit, ut in ea quae nunc nova accessit fabula de murium iecinore ex Archelao petita (p. 52, 6 sqq.), diserto ipsius Laurentii testimonio demonstraretur, referendam illam esse ad librum de mensibus (de ost. p. 16, 1

Wachsmuth, cf. de mens. p. 52, 7 app.). edita autem sunt ea ab ipso Boissonadio l. s. p. 416.

Id quoque, quod f. 98r codicis P legitur fragmentum *περὶ τοῦ καλεῖσθαι Δάφνην τὴν περὶ τὸ Παλάτιον* e maiore parte consentit cum Lydi codice S (inde ab ed. p. 68,11), et in ea, qua nullius alterius codicis testimonium praesto nobis est, parte, bis ad aliorum libri de mensibus locorum fidem provocare possumus: de Latino Aeneae socero (p. 67,25) videas p. 7, 20, et, id quod gravius est, de Daphne, Palatii Byzantini parte, agitur p. 163,7. quae cum ita essent, fragmentum illud integrum rettuli ad editionem. monere autem liceat, occurrere illud iterum in libro illo, quem Gaviano Basso solent tribuere (XI, 2), inscriptum *περὶ δάφνης ἱστορία*, omisso auctoris nomine et mutata sententiarum sede. quae res fortasse alicuius momenti est ad definiendum tempus, quo collectio Geoponicorum facta sit;[1] nam si e Lydi opere hoc caput exscripsit — quae proxima est coniectura — post medium sextum saeculum vixisse eum apparet, qui collectionem illam sibi congessit.

Praecedunt autem in codice P nonnulla, quae de septem collibus urbis Romae eorumque nominibus agunt: Lydiana illa esse demonstratur eo, quod ad verbum consentiunt cum codice Caseolino (ed. p. 173, 1 — 4). neque omittere licet, tractatum *περὶ Δάφνης* excipere in codice P alterum *πόθεν παρήχθη τὸ τοὺς λιθίνους κρουνοὺς τῶν ληνῶν λεοντοπροσώπους ποιεῖν*, quae ad verbum consentiunt cum codice R p. 44, 17 Treu, quae fortasse — sed non certe — e Laurentio deprompta esse supra (p. XVI[2]) diximus. omnia autem haec fragmenta iam pridem typis excusa invenies apud eundem Boissonadium l. s. p. 424.

Ultimum quod afferam habeo codicis P folium 100v, ubi laudantur *ἐκ τῶν ἱστοριῶν Ἰωάννου τοῦ Φιλαδελφέως* depromptae veterum de Nemesi sententiae, quas ego ut libro de mensibus falso quondam tributas edendas curavi p. 184, 10 — 16: qua de re infra plura erunt dicenda.

---

[1] Krumbacher Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 262.

quem autem, ut haec omnia e Lydo exscriberet, illius codicem adhibuerit Parisini librarius, hodie deperditis omnibus qui integri erant dicere iam non possumus; ut vero ea, quae modo de codice P fragmentisque Lydianis ab illo servatis disseruimus, in unum conspectum conferam, moneo, deberi huic codici ea, quae extant editionis p. 3, 17—7, 14. 18, 12—20, 12. 49, 24—53, 5. 67, 23—69, 7. 173, 1—4. 184, 10—16.

Saepius autem id, quod in codice P accidisse vidimus, usu venit, ut astronomici cuiusdam tractatus auctor Laurentii de mensibus librum adiret ex eoque plura mutuaretur, quibus suum ornaret opusculum. ut enim codicis P librarius ex opere *περὶ μηνῶν* deprompsit ea, quae de diei definitione quomodo fiat apud singulas gentes inseruit tractatui suo *περὶ οὐρανοῦ καὶ γῆς*, ita alterius quoque codicis ad hunc diem ignoti auctor largius etiam Lydiano opere usus est: Berolinensis graeci dico inter Hamiltonianos 555, miscellanei formae minoris chartacei s. XIV, in editione H vocati. huius ego codicis cod. H notitiam debeo Hermanni Useneri liberalitati, qui ut apographo ab ipso facto uterer benigne mihi concessit: cuius insigni erga me benevolentiae gratias hoc quoque loco referre liceat. folio autem 160r codicis H incipit tractatus quidam anonymi auctoris *περὶ μηνῶν καὶ δρόμου σελήνης*, de quo ut melius iudicium fieri possit, quinam nexus inter illum Lydumque existat, apponam verba eius et, ubi in editionem recepta sunt, illius paginas versusque.

Περὶ μηνῶν καὶ δρόμου σελήνης. μέλλοντί μοι περὶ τῶν τῆς σελήνης συνόδων ἐρεῖν κατ' ἐπιτομὴν ἐν κανονίοις, ἃς πρὸς τὸν ἥλιον ποιεῖται ἐφ' ἑκάστου μηνὸς τῶν ἐνιαυτῶν, ἐν τῇ ποστῇ τούτου γίνεται, ἔτι δὲ καὶ τῶν φθίσεων ἤτοι τῶν ἀποχύσιων (sic!) *ταύτης, ἀναγκαῖόν μοι—ἀκοαῖς* p. 18, 3—10.

τὸν μῆνα—ἡμισείας ἡμέρας p. 38, 1—12.

περὶ διαφορᾶς ἐνιαυτῶν. αἰγύπτιοι δε—ἀναγράφουσιν p. 39, 16—18.

οἱ δὲ ἀρκάδιοι — ἀφίκηται p. 40, 2—18.
αἰὼν δὲ — ἀόριστος ἔκτασις p. 55, 17—20.
οἱ μῆνες—καλοῦσιν p. 59,20—61,9.
τὸν ἰανουάριον — ὀνομασθῆναι p. 63,4 app.
ἕτεροι δὲ—γίνεσθαι p. 66,4 app.— 7.
οὗτος δὲ—μονάδος p. 66, 18—19.
τῇ πρώτῃ οὖν — ποδαλγίας p. 73, 16—20.
ἱερούργουν — ἀπετέθησαν p. 74, 15—20.
τῇ ἡμέρα — οἰωνίζονται p. 74, 24 app. — 76, 8.
τῷ φεβρουαρίῳ — πλούτωνα p. 83, 2—13.
ἐκαθαίροντο — ἐγκείμενον p. 84, 4—11.
τὸν μάρτιον—ἐκείνου φωνήν p. 91, 11—17.
ἐν τῇ πρώτῃ—ὑγείας p. 98, 22—25.
ἐν ταύτῃ—θεραπεύοντες p.99, 1—14.
ἐν τούτῳ—τῆς πόλεως p. 105, 19 app.— 106,11.
τὸν ἀπρίλλιον — αὐτὴν πέφυκεν p. 118, 5 app. — 13 app.
κατὰ τὸν — ὀνομασθῆναί φασιν p. 127, 15 app.
ἐν τῇ πρώτῃ—ἐτελεῖτο p. 132, 3—7.
φασὶ δὲ—μάϊον μῆνα p. 132, 17 app.— 20.
ὁ ἰούνιος—ποδαλγικῆς p.137, 2 app.— 3.
τοῦτόν φασι — ἀποβαλεῖν p. 137, 15 app.— 18.
ὁ ἰούλιος—γεννηθῆναι p.141, 13 app.
εὐγενείας δὲ—μεγέθει γενέσθαι p. 143, 5 app.
φασὶ δὲ — μέλει p. 144, 3 app.
ὁ αὔγουστος — μαρτίου μηνός p. 149, 19 app.
αὔγουστος — καταστῆσαι p. 150, 4—8.
ὡς δὲ ἕτεροι—βασιλείαν καλοῦσι p. 150, 15—151, 3.
κατὰ τοῦτον — ὀχληρούς p. 152, 23 app.
κατὰ τοῦτον—λόγια, ὥς φασιν p. 158, 10—12 app.
τὸν σεπτέμβριον — μηνὸς p. 158, 16 app.
τὸν ὀκτώβριον — τοὺς ὀνείρους p. 161, 21—162, 6.
ἐδόκει δὲ—ἀρθρίτιδος νόσου p. 162, 9—11.
ὁ νοέμβριος — ἔαρός ἐστι p. 164, 21—165, 1 app.
κατὰ τὸν μῆνα — ἀποφυγὴν νόσου p. 166, 19—20.
ἀπὸ δὲ τῆς — τῶν ἡμερῶν p. 168, 21—169, 2.
ὁ δεκέμβριος—προσηγορεύθη p. 169, 20—21.
περὶ καλανδῶν. ἡ πρώτη—

νωνῶν ἑορτὴν p. 44, 15 —45, 7.
ἐν ταῖς νουμηνίαις — ᾠὰ πάσχειν p. 50, 11 app.— 53, 5.
φυσικῶς δὲ — ξηροτάτη ὥρα p. 29, 16 app.— 30, 7.
περὶ ἡμέρας. ἡ φυσικὴ — νύκτα ἠρίθμησαν p. 18, 11—20, 4 app.
sequitur: *ἠρίθμησαν. τοῖς οὖν αἰγυπτίοις καὶ ἰουδαίοις, ἔτι δὲ καὶ ἀθηναίοις ἑπόμενοι καὶ ἡμεῖς ἐν τοῖς παρ' ἡμῖν ἐκτεθεῖσι σεληνιακοῖς κανονίοις ἀπὸ ἑσπέρας τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπιφοιτώσης ἡμέρας λογιζόμεθα, καὶ ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ἑσπέρας τὰς ὥρας τῆς νυκτὸς καὶ τῆς ἡμέρας καταριθμοῦμεν.*
subsecuntur mere astronomica aliunde petita.

Ubi vero iam secundum hunc indicem singula fragmenta ab anonymo codicis H auctore servata perlustraveris, statim consensum animadvertes, qui inter illa et reliquias Lydianas existit, quales in codicibus Laurentii nomine signatis occurrunt. ad unum enim fere omnia congruunt cum iis, quae ibi proferuntur, neque novi quidquam accedit praeter mensium catalogum (p. 59, 20—61, 9) et praefationem libri alterius (p. 18, 3—10). atque praefationem quidem a viro docto, quicumque tractatus *περὶ μηνῶν καὶ δρόμου σελήνης* auctor fuit, conscriptam esse putaverim ita, ut in extremis prooemii partibus arte se applicaverit ad Laurentii verba. mirum enim admodum est, quod pari iure spondet se acturum esse de differentia annorum, aevo, tempore, initio dierum, cum re vera de aevo et tempore duo proferat verba, addat autem mensium catalogum, quem in prolegomenis plane tacuerat: quae omnia inde orta esse putaverim, quod hoc quoque loco Lydum expressit, cuius scribendi generi optime convenit artificiosum illud *γένοιτο ἂν . . ἥδυσμα.* quodsi vero initio alterius Laurentiani libri — de primo enim, cuius materia ab his aliena est, cogitari nequit — extitisse sumimus promissum illud ab auctore datum, locuturum se esse *περὶ μηνῶν, ὅθεν καὶ ὅπως τὴν προσηγορίαν αὐτῶν ἕκαστος εἴληφε, καὶ ἅπερ καθ' ἕκαστον αὐτῶν τοῖς Ῥωμαίοις πάλαι*

παρατετήρηται . . . πρὸς τούτοις καὶ περὶ διαφορᾶς ἔτι πρότερον ἐνιαυτῶν, αἰώνων τε καὶ χρόνων καὶ ἀρχῆς ἡμερῶν, omnia sunt explanata: iam enim illa ita disposita esse apparet, ut primum Laurentius polliceatur ea, quae in libro quarto sit expositurus de mensium nominibus et de feriis, quas veteres Romani singulis mensibus celebraverint, deinde de anno aevo tempore, quae in libro tertio dum integer fuit lecta fuisse demonstrant III § 4. 5. 15; tum de initio diei, quam materiam libro alteri seposuit et subsequenti statim paragrapho (II, 2) pluribus illustravit. neque vero mensium illum catalogum ad singularum nationum appellationes dispositum (p. 59, 20 sqq.) Lydo abrogare possumus, qui talem quendam ut in librum qui de mensibus agebat reciperet, necessitate paene coactus erat:[1] quare illum quoque in editionem recepi. quo factum est, ut integrum illum tractatum codicis H, tamquam e Laurentio solo depromptus sit, in editionem relatum invenias. quod vero ordinem singulorum fragmentorum alium esse in codice H atque in reliquis operis *περὶ μηνῶν* recensionibus animadvertisti, e consilio ipsius librarii explicatur, qui in singula capita *περὶ διαφορᾶς ἐνιαυτῶν, περὶ καλανδῶν, περὶ ἡμέρας* distinxit materiamque secundum capita ita distincta digessit. neque vero difficile erat, ordinem ad codicum XY fidem restituere. ipsius Laurentii quonam codice usus sit epitomator codicis H aeque atque in Parisino dicere hodie iam non possumus; hoc solum constabit, integriorem eum fuisse quam illos quos supra commemoravimus excerptis confertos et codicis R similes.

Tractatus autem illius astronomici, quem servavit codex H, unum solum — quod quidem videam — vestigium praeter ipsum est relicum: tenemus enim codicis Hamil-

---

[1] de mensium catalogis a Byzantinorum viris doctis confectis vide nunc L. Voltz, Bemerkungen zu byzantinischen Monatslisten, Byz. Ztschr. VII 1898 p. 547 sqq.

toniani apographum in codice Mutinensi graeco 34 (III—A—20) chartaceo s. XIV, cuius ultimum folium incipit a τοῦ καρκίνου μοῖραν (cf. ed. p. 60, 16) et Hamiltoniani verba exprimit usque ad ἐπιτηδείων· ἔαρ δὴ ineuntis mensis Ianuarii (p. 75, 13). descripsit hoc folium Guilelmus Weinberger, qui hunc codicem inter eos enumerat, quibus Philostratearum imaginum memoria servatur, Studiorum Vindobonensium vol. XV p. 308; apographo eius ab ipso benigne mihi concesso usus sum, sed quoniam novi nihil ex eo discimus, id hoc loco commemorasse satis erit.

Enumeravimus hactenus eos codices Laurentianis fragmentis repletos, quorum librarii singula capita in usum suum verterunt, sive ut elementa fierent doctrinae universalis (R sim.), sive ut astronomici tractatus ornarentur doctrina illius (P, H); iam vero transeamus ad eas epitomas, quarum auctores id egerunt, ut integrum librum περὶ μηνῶν perararent enotarentque quaecumque memoria ipsis viderentur digna: hae enim solae vere codicum Laurentianorum recensiones possunt dici. quarum prima, et ipsa ignota adhuc, excerptorum collectio est ab anonymo quodam conscripta, quam servavit codex Scorialensis Φ—III—1. cod. S adverterat autem animum meum in codicem illum descriptio Milleri, qui in Calalogo codicum manu scriptorum graecorum Scorialensium p. 174 narrabat, incipere in huius codicis folio 107^{v} fragmenta ἐκ τῶν τοῦ Λαυρεντίου, primosque huius epitomae versus exscripsit. quorum cum plenior verborum copia esset, quam quae in reliquis legebatur codicum recensionibus, per litteras adii Mordauntium Barnard, virum doctum Britanum, qui tum in monasterio Scorialensi codicum studio vacabat, eumque rogavi, ut codicem in usum meum evolveret. cuius benigno responso firmabatur opinio mea, operae esse pretium, folia ista, quibus continebantur τὰ ἐκ τῶν τοῦ Λαυρεντίου, accuratius perquirere. neque me spes fefellit: uberem enim fructum e codice illo Φ—III—1 percepi, postquam ante hos duos annos ad bibliothecam illam

inter primas nobilem profectus folia, quae ad Laurentium spectant, exscripsi. est autem codex, quem in editione S vocavi, chartaceus s. XIV et XV miscellaneus, a compluribus, id quod e litterarum ductibus apparet, conscriptus; sed singulorum tractatuum pagellae multis annis postquam exaratae sunt videntur conglutinatae, ita ut de origine codicis nihil habeam quod addam. leguntur autem fragmenta Lydiana foliis 107^{v}—122^{v} inter excerpta e Theodoreto et e Galeno facta interposita, singulis vero paginis amplissimae notae marginales additae sunt, ab eiusdem, qui Lydi verba exscripsit, auctoris manu exaratae. hae tamen non ad librum de mensibus spectant, immo maior horum scholiorum pars petita videtur esse e versione quadam graeca commentarii in somnium Scipionis ab Ambrosio Theodosio Macrobio compositi:[1] quod et ipsis sententiis docetur et iis demonstratur quae leguntur f. 110^{r}: *ὁρίζεται Ἀμβρόσιος ... καὶ ἄλλα δὴ περὶ τούτων ... φησὶν ἐν τῇ ἐξηγήσει τῇ εἰς τὸν Σκιπίωνος ὄνειρον.* similis praeterea extat nota f. 114^{v} *ὅλα ταῦτα τοῦ Ἀμβροσίου ἕως ὧδε*: at ea aperto errore in hunc locum delapsa est; plura enim eorum quae praecedunt ex Artemidori *Ὀνειροκριτικοῖς* petita sunt. explanantur denique in his scholiis margini adscriptis definitiones notionum philosopharum: necessitatis fortunae[2] temporis generationis vacui loci coloris daemonis dei elementorum initii ideae; secuntur excerpta geographica et astronomica quaedam; auctores laudantur praeter alios Aristoteles Plato Cleomedes Amelius Aquilinus: quae omnia recentioris temporis compilatorem sapiunt doxographorum quos vocamus simillimum. quis tandem ille fuerit inquirere huius loci non est; Lydum non fuisse materia tractata demonstratur a libro de mensibus prorsus aliena. duo enim sola fragmenta sunt, quae nexum ali-

[1] talem versionem factam esse scimus a Maximo Planude, Krumbacher Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 545.

[2] quae de his scribit, consentiunt cum tractatu quodam anonymo, qui extat f. 22^{r} sq. codicis nostri: *κεφάλαια διάφορα ἀπὸ ἀστρονομικῶν βιβλίων. ε̄ περὶ τῆς ψευδοῦς εἱμαρμένης.*

quem habeant cum rebus in illo expositis: sed alterum de bisexto, quod f. 107^{v} legitur, e Macrobii Saturnalibus I, 14 haustum videtur esse, et alterum ipso verborum tenore postea alio ex fonte additum esse ostenditur; tamen illud propter singulare eius argumentum ad verbum huic loco inserere liceat (f. 109^{v}): *τοῦτο οὕτως ὑπὸ Ῥωμαίων τέτακται* (initium indictionis Kal. Sept., cf. ed. p. 61, 5) *ὡς ἀνθρώπων ἀσχολουμένων εἰς τὸ δικαιοδοτεῖν καὶ εἰς τὴν συμφέρουσαν τῇ πολιτείᾳ κατάστασιν· ὁ γὰρ Σεπτέμβριος μὴν τῶν παρελθόντων κόπων ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τοὺς καρποὺς συγκλείει, καὶ ταῖς ἀποθήκαις ἐναποτίθησι, καὶ τῶν ἐπιόντων πνευμάτων ἀπάρχεται καὶ τῶν μισθῶν καὶ τῶν πάντων καὶ τῶν κίνσων· τὸ δὲ λέγειν, ὅτι Ἰνδικτιὼν εἴληφε τὴν ἀρχὴν καλεῖσθαι ἀπό τινος στρατηγοῦ Ῥωμαίων Ἰνδίκτου ἢ Ἰνδικτιῶνος καλουμένου, ἐπὶ χρόνοις πεντεκαίδεκα μεγάλως εὐτυχήσαντος καὶ αὖθις ἐφ' ἑτέροις πεντεκαίδεκα δυστυχήσαντος, κἀντεῦθεν δεδωκότος τοῖς ἐφεξῆς μετά τινος ἐπιτηρήσεως τὴν τῶν χρόνων τούτων ἀπαριθμεῖσθαι ποσότητα, μυθικῶς δοκεῖ· μᾶλλον δὲ ἀληθῆ τά τε εἰρημένα καὶ ὅσα ἔν τε τῷ β̄ προσώπῳ τοῦ πρώτου φύλλου καὶ ἐν τῷ πρώτῳ προσώπῳ τοῦ δεκάτου φύλλου εὑρήσεις.* relegatur autem lector ad f. 111^{r} (= ed. p. 61, 7), ubi adscriptum est Laurentii verbis *ἣν αὐτοὶ μὲν ἰνδικτιῶνα καλοῦσι* in margine: *ζήτει πρὸ φύλλου ἑνός*, unde apparet, errasse librarium cum scriberet *ἐν τῷ β̄ προσώπῳ τοῦ πρώτου* (scil. *μετὰ τοῦτο*) *φύλλου*, erat enim potius ei scribendum *ἐν τῷ ᾱ τοῦ δευτέρου.* quod altero loco commemoratur *φύλλον δέκατον* est f. 120^{r}, ubi de Septembre mense agitur (ed. p. 158, 16), de indictione autem sermo non est. quae omnia exposui, ne errore illo librarii inducaris in opinionem, codicem S, quoniam foliorum numeri ab auctore prolati non conveniunt cum iis, qui veri sunt, exscriptum esse una cum marginalibus notis e vetustiore quodam exemplari, inter ipsum et Lydi codices integros intercedente. neque tamen talem aliquem codicem inter Laurentium et Scorialensem medium fuisse negaturus sum; moneo tantum demonstrari id non posse illo librarii errore.

Expeditis tali modo iis, quae de notis in margine scriptis habebam proferenda, ad ea redeamus, quae e Laurentio exscripta esse codicis auctoritate firmantur. quorum tenorem et ordinem uti pernoscas, conspectum adeas velim quem subiuncturus sum singulorum codicis S fragmentorum et editionis paginarum versuumque.

1. ἐκ τῶν τοῦ λαυρεντίου. ὅτι τῶν οὐρανίων — τοιοῦτος βωμός p. 5, 6 app.
2. ὅτι ὑπάτη — θ.ονίκη p. 11, 3.
3. ὅτι ἰσάτις — ἰσατίδος p. 12, 1 app.
4. ὅτι πρῶτος — πολιτεία p. 12, 22—13, 10.
5. ὅτι ἐπὶ τοῦ νουμᾶ — ἀπαθής ἐστιν p. 16, 5 — 10.
6. ὅτι μοῦστον — μύστην p. 1, 11 — 12.
7. ὅτι μετὰ—χρησμοί p. 16, 11 — 15.
8. ὅτι οἱ βαβυλώνιοι — ταῖς γενέσεσιν p. 18, 12 — 20, 4.
9. ὅτι πρῶτον—ἀμετάβολος p. 21, 3—8.
10. ὅτι ἡ μονὰς — κόσμος p. 23, 3—12.
11. ὅτι ὁ ἐν φαίδρῳ — περιέχονται p. 27, 12 — 28, 2.
12. ὅτι μεγίστη — λιθώδους p. 25, 12—18.
13. ὅτι τρεῖς πρῶται — ἄσκησις p. 26, 1—8.
14. ὅτι τῷ ἑρμῇ — αἴσθησις p. 28, 21 — 29, 2.
15. ὅτι αἰσθήσεως—θεουργοί p. 31, 9—19.
16. ὅτι ἡ τοῦ ἀριθμοῦ — αἱ ἑξῆς p. 35, 13 — 20.
17. καὶ οὐδὲ—ἵστασθαι p. 36, 5—9.
18. ψυχὴ γὰρ—αὐτήν φησιν p. 29, 2—4.
19. ὅτι ἀνάχαρσις—σικυωνίους γενέσθαι p. 36, 17 — 37, 25.
20. ὅτι τίμαιος—σῶμα ἔχοντα p. 38, 13—16.
21. ὅτι ἐνιαυτὸς—ἀναστρέφει p. 39, 1 app.
22. ὅτι δέκα—ἐνιαυτόν p. 40, 4 app.
23. ὅτι τοῦ μεταβολικοῦ — προσαγορεύουσιν p. 41, 14 — 42, 5.
24. ὅτι πᾶν σπέρμα—ἀφιέναι φωνήν p. 42, 17—43, 1.
25. ὅτι οἱ πυθαγόρειοι — διασώζεται p. 43, 4—6.
26. ὅτι ὁ τρίπους — εἰκών p. 43, 19 — 44, 1.

27. ὅτι ἀπόλλωνα — μόνον p. 43, 19 app.
28. ὅτι ὁ νουμᾶς — ἐτύπωσε p. 43, 17—19.
29. καὶ ὅτι τριῶν—διέλαβον p. 44, 2—5.
30. ὅτι ὁ ἀριστοτέλης—ἰσημερινῷ p. 44, 12—14.
31. ὅτι ἡ μὲν — ἡ πεντεκαιδεκάτη p. 46, 5—7.
32. ὅτι παρὰ — μεσότητα p. 44, 15 app.— 45, 12.
33. ἡ γὰρ πεντεκαιδεκάτη — ἡλίου ἐστίν p. 45, 18— 46, 2.
34. οἱ γὰρ πυθαγόρειοι—ἐμφανῶν θεῶν p. 33, 8 — 34, 6.
35. ὅτι τὴν πέμπτην—ἀντίγονος p. 30, 17—22.
36. ὅτι τῆς νεομηνίας—ἀρχελάῳ εἴρηται p. 50, 9—14.
37. ὅτι τὴν ἶβιν—μελαίνεται p. 51, 5 — 52, 6.
38. ὅτι ἡ σελήνη — τείνεται p. 54, 10—17.
39. ὅτι ὁ ἀντιφῶν — ἄλλα ἄστρα p. 53, 16 — 54, 1.
40. ὅτι αἱ καλάνδαι—ἀνέφερον p. 47, 6—11.
41. ὅτι ὁ λαβεὼν — εὐφημισμόν p. 47, 18 — 48, 16.
42. ὅτι τίμιον — συστέλλεται p. 50, 14 — 51, 5.
43. ὅτι ὁ τριάκοντα — τριακοντάς p. 55, 10—11.
44. ὅτι διαφέρει — ξηρότητα p. 55, 24 — 57, 23.
45. ὅτι εἰ μία—ἐναντία αἴτια p. 58, 4—17.
46. ὅτι ὁ ἀπλανὴς — λαχών p. 58, 21 — 59, 3.
47. ὅτι τὸν πᾶνα—ποικιλίαν p. 59, 15—19.
48. ὅτι βαβυλώνιοι — παρέδοσαν p. 60, 11—17.
49. ὅτι οἱ μὲν αἰγύπτιοι — δυοκαίδεκα p. 39, 16 — 40, 3 app.
50. ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις—ἰνδικτιῶνα καλοῦσιν p. 60, 18 — 61, 7.
51. ἕλληνες—ποιότητα p. 62, 4—6.
52. ὅτι ἀρχὴ — ὑπ' αὐτήν p. 63, 3—6.
53. ὅτι ἐπὶ τῆς — πάλαι p. 64, 13—14.
54. ὅτι οὐχ ἱερὰ — γενέσθαι p. 68, 6 app.
55. ὅτι ἱερὸν — συμπαρείληπται p. 69, 23 — 70, 12.
56. ὅτι τὸ τῆς τύχης — εὐτυχεῖ βροτός p. 70, 20—71, 22.
57. ῥωμαῖοι δὲ — ἡ τύχη p. 72, 1—20.
58. ὅτι οἱ μυθικοὶ — τῆς θερμῆς p. 67, 7—12.
59. ὅτι εἰ συνέβη—ἀναδέχεται δύναμιν p. 75, 7 — 77, 8.
60. ὅτι τὴν ἀθηνᾶν—κατα-

πράττονται p. 80, 12 — 81, 7.
61. ὅτι ὁ τραιανός — θῆβαι p. 82, 8 app. — 11.
62. ὅτι τὸ ὑπὸ — ἰάμβλιχος p. 83, 13 — 84, 1.
63. ὅτι γάλλων — περικεφαλαίας ἔχειν p. 86,12—23.
64. ὅτι φέβρον — ἐναγίζοντες p. 83, 2 app.
65. ὅτι κατὰ τοὺς — ἀρχόμενον p. 84, 14 app. — 85, 6.
66. μετὰ δὲ τὴν—ἐπιμιμνησκόμενοι p. 85, 18 — 86, 11.
67. ὅτι πλεονάζοντος—ἀδιατύπωτα p. 85, 10—18.
68. ὅτι ὁ αἰγύπτιος — τὰς ψυχάς p. 90, 24—91, 9.
69. ὅτι κατὰ τὴν — ἀγκίλια p. 112, 7—13.
70. ὅτι ἀγαθὸς — γαστρὸς ὀδόντων p. 93,7—98,13.
71. ὅτι ὁ πυθαγόρας — λύθρον εὑρήσει p. 99, 14—100, 19.
72. ὅτι ἐπὶ ταρκυνίου—φυλακήν p. 104, 20 app.—105, 12.
73. ὅτι ὁ ἑρμῆς — ἁρμονίαν p. 107, 17—19.
74. ὅτι ἐν τῷ καπιτωλίῳ — τὴν σκηνήν p. 109, 7—111, 15.
75. ὅτι ἐπὶ τοῦ βρέγματος — κατὰ πλάτωνα p. 111, 18 — 112, 6.
76. ὅτι οἱ περὶ—ζῆλον p. 113, 5—8.
77. ὅτι κλαύδιος — μητέρα p. 113, 11—14.
78. ὅτι τοῦ πρώτου — σκαληνόν p. 114, 12—115, 9.
79. ὅτι τὸν ἀπρίλιον—ἄρεος ἀστήρ p. 118, 5—16.
80. ὅτι ἡ μυρσίνη — τῇ θαλάσσῃ p. 119, 14 app.
81. ὅτι οἱ φυσικοὶ — στείρας p. 120, 1—3.
82. ὅτι ὁ στέφανος—ἐδίδοτο p. 121, 7—8.
83. ὅτι ὁ ἀπελλῆς — κεραυνοί p. 122, 6—11.
84. ὅτι οἱ φοίνικες — ὑπερβαλεῖν p. 123, 1—4.
85. ὅτι οἱ ῥωμαῖοι — σταθμούς p. 124, 11—12.
86. ὅτι φλῶρα—ἄνθη p. 125, 8 app.
87. ὅτι πρὸς τοὺς — ὑγρασίας p. 126, 5—15.
88. ὅτι μόνη — καθελκομένη p. 130, 14—16.
89. ὅτι ὁ ἀριστοτέλης — συγγραφῇ p. 131,8—132,2.
90. ὅτι κατὰ — μάϊον μῆνα p. 132, 15—20.
91. ὅτι ὁ ἐμπεδοκλῆς — τεταγμένην p. 133, 9 — 135, 7.
92. ὅτι ὁ ἥφαιστος—στόμαχοι p. 135, 13 — 136, 10.

ἐστιν p. 164, 21 — 165, 1.

127. ὅτι ὁ ἑρμῆς — τὴν σελήνην p. 167, 15 — 168, 2.

128. ὅτι ῥωμαῖος — πίσωνι p. 179, 17 — 180, 9.

129. ὅτι φάβα — αἰγόκερως p. 169, 4—18.

130. ὅτι οἱ φυσικοὶ — μὲν ἕλληνες p. 175, 1 — 176, 25.

Si vero iam quaeritur, quanam ratione usi hanc novam materiam in librum de mensibus inserere velimus, hoc tenendum erit, ordinem fragmentorum in iis, quae editionibus fundamento fuerunt, codicum recensionibus XY eundem esse, qualis olim in ipso Laurentii opere fuit: quare si quod fragmentum codicis Scorialensis aliquatenus conspirat cum verbis recensionum XY, locum certum iam huic Scorialensi fragmento adsignare licebit. sed ubi id usu non venit, aliquantum spatii datum nobis est, in quo coniectura dominetur et arbitrium; plerumque autem parva ipsis codicis S verbis insunt indicia, quae secuti eum, quem olim singula tenuerunt fragmenta, locum recuperare possimus. ubi vero talia omnino desunt indicia, incertam eius fragmenti sedem esse fateamur necesse est. et dum his nixi consiliis singulas codicis S partes distribuimus, adiuvamur iis quae de ratione quam in excerpendo secutus sit epitomator dicere possumus. eum enim integrum libri de mensibus exemplar manibus trivisse apparet, quod ab initio perlegere coepit excerpsitque librum primum ex ordine (nr. 1—5, ut numeris utar, quos in conspectu supra posito singulis codicis S paragraphis adscripsi), tunc ex iterata lectione addidit nr. 6. 7: post septimum autem numerum in codice vacat spatium parvolum, quo auctorem ad librum alterum transiisse aperte demonstratur. e quo exscripsit nr. 8—11, deinde post nr. 11, quo agebatur de τριάδος vi, inseruit ea, quae de eadem re paulo ante legerat (12. 13). tum vero secuntur nr. 14—17, libri alterius extrema complexi, post quos additur 18 ex eodem libro, sed e loco priore petitus, qui excipitur et

ipse parvo intervallo, quo librum finitum esse iterum demonstratur, unde apparet, nr. 19 initio libri tertii tribuendum esse. liber autem tertius ex ordine descriptus est, nisi quod interdum eiusdem paragraphi sententiae sedem inter se mutaverunt (nr. 26—29) aut, quae prius omittere voluit epitomator, postea inferiore loco scripta posuit (nr. 32. 33): quod cur fecerit, interdum etiam perspicere possumus, ut p. 46, 2 lectione ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται factum est, ut in codice S post nr. 33 (p. 45, 18—46, 2) adderetur 34 (p. 33, 8—34, 6); et simili modo 38. 39 perverso ordine, 40—42 posteriore loco positi sunt; cumque 48 (p. 60, 12) commemorarentur Aegyptii, post illum posuit quae iam antea dicenda erant de Aegyptiis (49 = p. 39, 16 app.). numero 51 finitur liber tertius et 52 quartus incipit nullo spatio intermisso: in quo iam singula persequi nolo exempla ordinis paululum turbati, quoniam satis aperte in conspectu supra posito indicata sunt, causam vero, cur alium quendam ordinem primitus fuisse putem, inspecta editione statim cognosces. ex ordine autem librum quartum excerpsit librarius ille usque ad nr. 113, dum retroversus et paulisper circa eos locos, quae nunc editionis sunt p. 127—139 (nr. 114—116), moratus a fine ad initium revertitur; quo in itinere interdum exscripsit quaedam, quibus hodie suum locum vindicare iam non possumus, cum saepius maiores operis partes omitteret: eius generis sunt 119. 122. 125, quae ut fragmenta incertae sedis seposui p. 178 sqq.; inde autem a nr. 126 ad finem iterum se convertit et Novembrem Decembremque menses denuo excerpendos sibi proposuit: 126. 127. 129 e Novembre petita esse apparet, 130 ad finem Decembris pertinet, cum numeri 128 sedem definire nequeamus.

Atque haec quidem hactenus de consilio librarii nostri; de indole eius addere licet, plerisque locis rem diligenter ab illo gestam esse, sed interdum etiam, ubi eius quod exscripsit archetypi verba lectu vel intellectu fuissent difficiliora, corrigendo et coniciendo menda ab illo ver-

borum contextui illata esse, ita ut saepius medelas quaerere opus sit.

Sed iam in enumerandis subsidiis, quibus adiuti Lydianum librum de mensibus restituere conamur, transeamus ab ignoto illo codicis Scorialensis auctore ad duos Byzantinorum viros doctos, quorum uterque e Laurentii codicibus ad illud tempus integris epitomam sibi fecit, Georgium Cedrenum dico et Maximum Planudem.

Georgius Cedrenus

Atque in Cedreni quidem historiae compendio, quod circa annum 1100 p. Chr. conscriptum est,[1] sententiarum nexus p. 294 editionis Bonnensis interrumpitur excerptorum serie varii generis, quam tamen usque ad p. 299 ex uno eodemque auctore petitam esse appareat, illumque auctorem Ioannem Laurentium fuisse eiusque librum de mensibus iamdudum amimadverterunt viri docti,[2] cumque illorum fragmentorum viginti consentirent cum codicibus Lydi nomine notatis, quattuor reliqua, quibus nullum tale testimonium aderat, in editionem recipere non dubitavi. excerptoris autem munere ita functum esse apparet Cedrenum, ut aut singula enuntiata nullo mutato verbo transferret in opus suum, aut ampliores paragraphos in brevius contractas exhiberet. atque prioris quidem generis locos ad unum omnes in editione reperies aut in verborum contextum receptos, aut in apparatum qui imis paginis additur relegatos; alterius generis duo restant loci, quos in hac praefatione exscribendos mihi proposueram, ne nimis gravaretur apparatus ille. iam vero, si placet, ut supra in codicibus HS, sic in Cedreno quoque conspectum demus locorum illius et editionis Lydianae communium.

Cedr. p. 294, 8: *ὅτι ὁ Ἰούλιος — Γάϊον Ἰούλιον* = ed. p. 141, 13 app.

Cedr. p. 294, 9: *ὁ δὲ Σεξτίλιος — σεβαστός* = ed. p. 149, 19 app.

---

[1] Krumbacher, Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 368.

[2] Schultze Quaest. Lyd. p. 4.

Cedr. p. 294, 11: ὅτι κάρμινα — μαντεία = ed. 180, 20—21 (frg. inc. sed. 9).

13: ὅτι τὴν πρώτην τοῦ μηνὸς Ῥωμαῖοι καλάνδας καλοῦσι· νόννας δὲ καὶ εἰδοῦς ἐπὶ μὲν Ἰανουαρίου καὶ Φεβρουαρίου Ἀπριλλίου τε καὶ Ἰουνίου καὶ Αὐγούστου καὶ Σεπτεμβρίου καὶ Ὀκτωβρίου καὶ Νοεβρίου τὰς μὲν νόννας λέγουσι ε´ τοῦ μηνός, τὰς δὲ εἰδοῦς ιγ´ τοῦ μηνός, ἐπὶ δὲ Μαρτίου καὶ Μαΐου καὶ Ἰουλίου καὶ Δεκεμβρίου τὰς μὲν νόννας τὴν ζ´ τοῦ μηνός, τὰς δὲ εἰδοῦς τὴν ιε´ τοῦ μηνός. καλάνδας τοίνυν Ἰανουαρίου εὑρίσκων τὴν α´ Ἰανουαρίου νομίσεις, ἔτι δὲ πρὸ τριῶν τὴν τρίτην καὶ πρὸ μιᾶς νοννῶν Ἰανουαρίων τὴν δ´, διὰ τὸ τὴν ε´, ὡς ἔφημεν, νόνναν καλεῖσθαι. μετὰ δὲ τὴν ε´ εἴποις ἂν πρὸ η´ εἰδῶν Ἰανουαρίων, ἤγουν τῇ ς´ τούτου, καὶ πρὸ ἑπτὰ πάλιν τῇ ζ´, καὶ ἑξῆς ὁμοίως, διὰ τὸ τὴν ιγ´ Ἰανουαρίου εἰδοῦς Ἰανουαρίου λέγεσθαι. τὴν δὲ ιδ´ τούτου εἴποις ἂν πρὸ ιθ´ καλανδῶν Φεβρουαρίου, τὴν δὲ ιε´ πρὸ ιη´, καὶ ἑξῆς κατὰ τὸν τρόπον μέχρι τῆς πρώτης Φεβρουαρίου· εἶτα ἐρεῖς καλάνδας Φεβρουαρίου, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων μηνῶν ὁμοίως.

excerpta sunt e III, 10; cf. ed. p. 49.

p. 295, 7: ὅτι Ῥωμαῖοι — αὐτόχθονα = ed. p. 63, 10 app.

10: Δίων — γίνεσθαι = ed. p. 66, 12—17.

15: Φεβρούαν — καθᾶραι = ed. p. 83, 2 app.

21: ὅτι τὸν Μάρτεμ — ζωογονικήν = ed. p. 91, 25 app.

p. 296, 3: ὅτι κέρδος — ἐπικειμένου = ed. p. 74, 9 app.

9: ὅτι σπαθάριος — προσφώνησις = ed. p. 86, 24 — 87, 2.

11: ὅτι Ῥωμαῖοι — καλοῦσιν = ed. p. 87, 7—12.

16: ὅτι σώφρονες — Φαίδρας = ed. p. 178, 11 app. (frg. inc. sed. 1).

19: ὅτι Ηαω — δημιουργὸς θεός = ed. p. 111, 1 app.

22: ὅτι νέα ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς παρὰ Ἀττικοῖς, ἔννη δὲ ἡ τελευταία. καλάνδη ἡ νεομηνία, ἀπὸ τοῦ καλεῖν ἐν αὐτῇ τὸν ἱερέα τὸν δῆμον καὶ κηρύττειν τὴν ἡμέραν τῆς νόννας, ἐξ ἧς ἐδηλοῦτο ἡ μεσομηνία, ἣν αὐτοὶ πατρίως εἰδοῦς προσαγορεύουσιν. ἰστέον ὅτι Μάρτιος καὶ Μάϊος καὶ Ἰούλιος καὶ Ὀκτώβριος ἑβδομαίας ἔχουσι τὰς νόννας καὶ πεντεκαιδεκαταίας τὰς εἰδοῦς,

οἱ δὲ λοιποὶ πεμπταίας τὰς νόννας, καὶ τρισκαιδεκαταίας τὰς εἴδους.

excerpta sunt e III, 10; cf. ed. p. 45.

p. 297, 6: *Φορτοῦνα* — *εὐδαιμονία* = ed. p. 180, 24. (frg. inc. s. 11).

7: *ὅτι ἡ δεκὰς* — *φύονται* = ed. p. 9, 5 app.

10: *σπόρτα* — *καμελαύκια* = ed. p. 180, 25—181, 3. (frg. inc. sed. 12).

15: *μαππάριον* — *τὸ λόγιον* = ed. p. 5, 16—6, 14.

p. 298, 4: *ὅτι βηξιλλατίωνες* — *φλάμμουλα* = ed. p. 17, 16—21.

7: *ὅτι δηλάτωρας* — *Ῥωμαῖοι* = ed. p. 180, 22—23. (frg. inc. sed. 10).

9: *ἡ παρ' Ἕλλησιν* — *καλοῦσιν* = ed. p. 13, 11—14, 9.

24: *τρισώματον* — *αὐτῷ* = ed. p. 2, 21—23.

p. 299, 3: *ὅτι Ῥωμαῖοι* — *βιγάριοι* = ed. p. 7, 14—15.

4: *Λατίνους* — *καλοῦσιν* = ed. p. 7, 23—24.

Intellexisti autem ex hoc conspectu, quantopere ordo paragraphorum, qualis olim fuit, mutatus sit a Cedreno, ita ut mirum non sit, quod dubitatio relicta est de nonnullarum sede. subsecuntur vero in ipso Georgii opere complures versus, quibus septem mundi miracula describuntur, qui utrum e Lydo, a cuius libro ne talis quidem abhorret materia, exscripti sint necne, diiudicare nullo modo possumus; quare eos, ne quid dubii in editionem reciperem, omisi. ceterum monere debeo, me non ipsos adiisse Cedreni codices, sed iis contentum fuisse lectionibus, quae ab editione Bonnensi exhibentur.

Iam vero adeamus alterum virum doctum, quem posteriore tempore Ioannis Lydi librum excerpsisse modo diximus, Maximum Planudem. qui cum circa annum 1300 p. Chr. n. variam veterum auctorum doctrinam in usum suum conscriberet,[1] praeter Platonem Aristotelem Pausaniam Dionem alios optimae notae auctores ne Laurentium quidem contempsit, e cuius opusculo *περὶ μηνῶν* satis

Maximus Planudes

[1] Krumbacher, Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 544 sq.

amplam fecit epitomam. quarum reliquiarum codicem Vat. Pal. gr. 141 olim indagavit Nicolaus Schowius eoque in edendo libro de mensibus usus est (1794); in alterum incidit C. B. Hasius Par. gr. 1409, de quo fusius disseruit p. XL commentarii in Ioannem Lydum conscripti. sed hac in re non Lydi editores solos curemus necesse est, sed illos quoque viros doctos, qui de universa illa recensione ut ita dicam Planudea egerunt. quorum primus laudandus est Angelus Maius, qui Scriptorum veterum nova collectione tom. II p. 552 sqq. narrat, se Dionis Cassii excerpta, quibus abundant codices Planudei, repperisse in duobus Vaticanis codicibus, 'nam tertius alius Planudeus pauciora Dionis fragmenta habet': quibus verbis Maius inspexisse se illum codicem, sed usum eo non esse confitetur. maiorem deinde curam excerptis illis adhibere coeperunt viri docti, postquam Theodorus Mommsen horum animos in ea convertit dissertatione Hermae vol. VI 1872 p. 82 sqq. publici iuris facta 'ueber die dem Cassius Dio beigelegten Teile der Planudischen und der Constantinischen Excerpte'[1]. post illum enim codices Planudeos adiit E. Piccolomini dixitque de iis Rivista di filologia II 1873 p. 101—117, 149—163 ('Intorno ai collectanea di Massimo Planude'), ubi duos illos Maii Vaticanos codices Palatinum graecum 141 et Vaticanum 951 fuisse demonstrat, quibus addit Parisinum graecum 1409 et Laurentianum plut. LIX, 30. supplentur autem ea quae protulit vir doctissimus Hermanni Hauptii disquisitionibus 'ueber die Herkunft der dem Cassius Dio beigelegten Planudischen Excerpte' Hermae vol. XIV 1879 p. 36—64, 291—297, et 'Neue Beiträge zu den Fragmenten des Dio Cassius', eiusdem voluminis p. 430—446; ultimus de his disseruit K. K. Mueller Musei rhenani vol. XXXVI

[1] quae de excerptis Planudeis conscriptae sunt dissertationes diligenter enumerantur ab U. Ph. Boissevain in editione Cassii Dionis I p. CXI. invenies ibidem p. CXIV notatum codicem quendam Planudeum, quem Neapoli olim investigatum a Cobeto (Mus. Borb. II—F—9 s. XIV) ego non vidi.

1881 p. 145—150 'zu den planudischen Excerpten im codex Palatinus 129', qui dum nova nonnulla affert ad Hauptii de hoc Heidelbergensi codice disquisitionem, addit, legi in huius codicis f. 96^{v} v. 27—33 Ioannis Lydi de mensibus p. 13 v. 5—16 editionis Bekkerianae (nostrae p. 18, 11 sqq.): quod ego, ne de ullo Laurentii fragmento sciens tacerem, non commemorare nolui.

Quattuor autem illos codices, quos attulerunt viri docti — Vaticanos duos, Parisinum, Laurentianum — ipse, quatenus ad Lydum pertinent, inspexi, itemque quintum quendam Ottobonianum graecum 345, quem eundem esse atque tertium illum Vaticanum ab Angelo Maio commemoratum pro certo habeo. quorum quinque codicum e
codd. Y Planudea recensione (Y editionis) deductorum brevem conspectum, in quo ubicumque in censum vocantur editionis verba, ea sola indicantur, quibus in margine nota Y apposita est — proponere iam liceat:

cod. C C Vaticanus graecus 951 chartaceus s. XVI; legitur f. 9^{v}: *Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Πλανούδου συναγωγὴ ἐκλεγεῖσα ἀπὸ διαφόρων βιβλίων πάνυ· ὠφέλιμος.* Lydiana extant inde a f. 88^{r}: *ἰωάννου λυδοῦ. ὅτι ἔρυλον* (p. 2, 24) — *δεκέμβριον ὁμοίως* (p. 158, 16 app.). commemoratur a Maio et Piccolominio.

cod. D D Ottobonianus graecus 345 chartaceus s. XVI; f. 1^{r} *τοῦ Μαξίμου μοναχοῦ τοῦ Πλανούδη.* Laurentii verba exscripta sunt f. 65^{r}—81^{v}: *ὅτι ἔρυλον* (p. 2, 24) — *διαμένειν πέφυκε* (p. 182, 4). Maii 'tertius Vaticanus' est.

cod. E E Vaticanus Palatinus graecus 141 chartaceus s. XIV—XV foliorum 378, in fine mutilus, continet Maximi Planudis opuscula et excerpta; f. 150^{r} legitur *Συναγωγὴ συλλεγεῖσα ἀπὸ διαφόρων βιβλίων παρὰ τοῦ σοφωτάτου λογιωτάτου καὶ τιμιωτάτου ἐν μοναχοῖς κυρίου Μαξίμου τοῦ Πλανούδου πάνυ ὠφέλιμος,* f. 217^{v} v. 6. *ἰωάννου λυδοῦ. ὅτι ἔρυλον* (p. 2, 24) — f. 224^{v} v. 31 *καὶ δεκέμβριος ὁμοίως*

(p. 158, 16 app.). commemoratus a Maio Hasio Piccolominio, adhibitus a Schowio est.

F Parisinus graecus 1409 chartaceus s. XIV—XV foliorum A—D et 161. codex est mere byzantinus, librarii nomen latet in versibus quibusdam f. D^v exaratis: *ὁ τήνδε λαβὼν εἰς χέρας βίβλον φίλος | εὔξαι δοθῆναι λύσιν ἀμπλακημάτων | τῷ μυστικῷ Μανουὴλ τῷ Φραλιτικῷ* (?). f. 134^v addita est nota de patriarchae Euthymii[1] morte, qui obiit ultimo Martii mensis die anni 1416, altera quaedam nota f. 143^v anno 1421 scripta est. collectio Planudea f. A^r sic delineatur ab ignoto recentioris aetatis homine: *διάφορά τινα περὶ διαφόρων ὑποθέσεων. εἰσὶ δέ τινες ὑπομνήσεις περὶ πολλῶν καὶ διαφόρων ὑποθέσεων καί τινες ζητήσεις καὶ προβλήματα διάφορα.* Laurentii reliquiae insunt huic codici inde a f. 77^r *ὅτι ἔρυλον* (p. 2, 24) — *δεκέμβριος ὁμοίως* (p. 158, 16 app.). commemoratus ab Hasio et Piccolominio, praeter quos Lydiana quae in hoc codice supersunt edidit Cramer in anecdotis Parisinis I, 313 sqq., 'quia', ut verba eius addam, 'codex in quo insunt, numquam, ut opinor, adhibitus fuit, et lectiones quasdam notabiles visus est exhibere'. neque tamen omnes eius lectiones bene reddidit Cramer, qui e. g. Lydi verba incipere putavit a sententia: *ὅτι κἂν τἄλλα τις ᾖ δικαιότατος, πρός γε τὸ βασιλείαν λαβεῖν οὐκ ἂν ὀκνήσειεν ἀδικεῖν,* quae ei, qui Lydum praecedit auctori vindicanda esse reliquis generis Y codicibus demonstratur. cod. F

G Laurentianus plut. LIX, 30 chartaceus saec. XIV — XV, foliorum 346. primo loco occurrit Maximi Planudis *Συναγωγὴ* initio mutila, s. XV ut videtur exarata. folio 57^v legitur *ιῶ λυδοῦ. ὅτι ἔρυλον* (p. 2,24)—*δεκέμβριος ὁμοίως* (p. 158,16 app.). commemoratus est hic codex a Piccolominio. cod. G

---

[1] secundus sui nominis est, Krumbacher Gesch. d. byz. Litt.[2] p. 1150.

Subiungere autem his quinque codicibus, qui integra servaverunt Maximi excerpta, tres alios liceat, qui delectu inter singula fragmenta a Planude exscripta habito hoc solum vel illud in usum suum converterunt. sunt autem hi:

cod. L L Laurentianus plut. LXXIV 13 chartaceus s. XV, qui f. 306^v tractatum quendam *περὶ καλανδῶν νονῶν καὶ εἰδῶν* exhibet, quem ad verbum transtulit e Planudea recensione: editionis autem verbis se applicat quae leguntur *ὅτι ὁ νουμᾶς* (p. 43, 17 app.) — *οἱ λοιποὶ πάντες* (p. 49, 20), omissis *τὸν δὲ Φεβρουάριον* — *Μοίρας* (p. 48, 6—18).

cod. M M Marcianus graecus 320 chartaceus s. XIV inscriptionis loco haec habet: *ἀριθμητικὴ νικομάχου. κτῆμα βησσαρίωνος καρδηνάλεως ἐπισκόπου σαβίνων τοῦ νικαιέως. τόπος πβ′* (corr. in *ξζ′*). Lydiana fragmenta foliis 94^r—97^r haec habet: *ὅτι νουμᾶς* — *λοιποὶ πάντες* (p. 43, 17 app. — 49, 20, omissis item p. 48, 6—18); *ὅτι οἱ περὶ ζωροάστρην* (p. 21, 1) — *ἄρρητα ῥητά* (p. 36, 5): haec autem arithmetica illa sunt libri alterius, quae optime cum Nicomachi conveniunt doctrinis.

cod. N N Vaticanus Palatinus graecus 209 chartaceus s. XIV exscripsit f. 263^v—265^r ex Lydo haec: *ὅτι νουμᾶς* — *λοιποὶ πάντες* (cf. LM); *ὅτι ἰανουάριος* (p. 63, 3 app.) — *δεκέμβριος ὁμοίως* (p. 158, 6 app.), tractatum brevissimum de singulorum mensium nominibus, de quo statim erit dicendum; *ὅτι πλεονάσαντος* (p. 160, 16) — *ὀνομάζεται* (p. 161, 2); *ὅτι τὸν πλοῦτον* (p. 73, 11 app.) — *ἐζημιωμένον τὴν ψυχήν* (p. 73, 15). hunc codicem Maii ‘tertium’ fuisse suspicatus erat K. K. Mueller l. s. p. 150.

Iam vero quaeramus necesse est, quinam nexus intercedat inter Maximi codicem (Y) eiusque apographa; qua in re monendum est, difficilem eam causam diiudicatu esse, quoniam id, quo in eiusmodi disquisitionibus maxime

niti solemus, lectionum varietas, omnino fere nos derelinquit. ut enim ipsum archetypum circa annum 1300 conscriptum est eiusque apographa ad unum omnia intra ducentos ab illo termino annos confecta sunt, neque in verborum nexu intellegendo neque in describendis litterarum ductibus tantae inerant difficultates, quantae esse solent, cum de remotiorum temporum codicibus describendis agitur. quo factum est, ut omnia apographa ad litteram fere consentiant cum ipso Maximi archetypo: si vero — ut tritissimo verbo uti liceat — duae res cum tertia quadam congruunt, eas et inter se congruere opus est. atque excerptorum quidem ex ipsa Planudea recensione factorum codices MN, ut saeculi sunt XIV eamque ob rem proxime accedunt ad Maximi tempora, recta via ex eius apographo videntur descendisse: pro certo quidem affirmare possumus, nihil iis rei esse cum reliquis plenioribus codicibus, qui ad unum omnes recentioris sunt aetatis; praeterea autem L quoque seponatur necesse est, quippe qui brevem tantum contineat tractatum, cuius variae lectiones adeo sunt paucae, ut ad definiendam codicis originem nihil valeant. quantum vero ad reliquos attinet codices CDEFG, comparatis inter se eorum lectionibus id videtur effici, DE artius inter se cohaerere itemque CFG. enumerabo autem, ne longus sim, trium priorum tantum librorum lectiones, quibus id demonstretur:

p. 8, 7	κτίζειν ἤρξατο DE	ἤρξατο κτίζειν CFG
21, 20	πυλῶν DE	πολλῶν CFG
24, 1	διαιρούμενον DFG	διαιρουμένου CEM
26, 17	κινήματος σχήματος CDE	κινήματα σχήματος FGM
20	μεσουράνισμα DE	μεσουράνημα rell. (E corr.)
30, 18	διὰ CDE	δία FGM
31, 11	ἦν ἐν αὐτῷ CEF	ἦν αὐτῷ DM
39, 8	οὐρηβόλον DE	οὐρηβόρον CFG
45, 17	γὰρ DE	οὖν CFG
48, 8	χωρηθεὶς DE	παραχωρηθεὶς CFG

p. 48, 16	κατὰ τὸν εὐφημισμὸν DE	κατ' εὐφημισμόν CFG
49, 1	ἔστω — 3 τριῶν Νωνῶν desunt E, ἔστω — 2 Νῶναι desunt D	quae in reliquis codicibus extant.

hoc ultimo igitur loco cum plura desint in E quam in D, E vero vetustior sit codice D, apparet, neutrum ex altero, immo utrumque ex uno eodemque exscriptum esse codice; et similibus causis adducimur, ut reliquos quoque codices CFG uni assignemus archetypo. altius autem in definienda stirpis Y membrorum cognatione descendere cautioris inquisitionis non esse putaverim propter momenta supra enumerata: neque vero iacturae quidquam facimus, cum hoc relinquimus in medio. locis enim allatis satis demonstratur, semper fere exhiberi genuinam lectionem a codicum CFG archetypo.

Quibus expeditis restat ut quaeramus, quonam ordine in editionem recipienda sint fragmenta a codicibus recensionis Y servata. cumque comparatione eorum cum reliquiis per codices Barberinae recensionis — de quibus iam erit dicendum — servatis instituta demonstretur, Maximum Planudem in universum quidem eundem ordinem retinuisse, quem in archetypo Lydiano reppererat, superest ut eius fragmenta interponamus inter uberiora illa excerpta Barberina secundum indicia, quae nobis ipso verborum contextu suppeditantur. quod postquam factum est a Schowio probantibus Roethero Bekkeroque — in horum editionibus ea, quae debentur codicibus Y, uncis seclusa reperies — nihil restat, nisi ut notas iis locis addam, quibus a Schowiana restitutione discrepat editio mea. atque primum quidem I, 8 Rr transposui post I, 11 Rr, cum e sententiarum nexu appareret, paragraphum illam hoc loco quondam extitisse: ut enim de tribus Eryli animis loqueretur Lydus commotus erat mentione trium Geryonis corporum. deinde quae p. 44 Rr leguntur uncis seclusa διαφέρει — μίμημα omisi: neque enim viderant editores, illa ex eodem desumpta loco esse quo ea, quae le-

guntur p. 46, 2 Rr e codicibus recensionis X petita. tum autem ab iis quae praecesserunt editionibus discrepo in collocandis iis fragmentis, quae inde a III, 17 Rr leguntur usque ad finem libri tertii. opinatus enim erat Schowius, adiisse Planudem solum operis prooemium et neglexisse prorsus librum quartum a Laurentio de mensibus conscriptum. quod Schowium haud recte fecisse iam Hasius monuit (comm. p. XLI): aperte enim horum fragmentorum complura conspirant cum iis, quae libro quarto tribuuntur a codicibus aliarum recensionum; Roether vero, quamvis id ab Hasio bene monitum esse intellexisset, dispositionem a Schowio institutam mutare ausus non est, ne sua ab illius nimis differret editio (praef. p. IX): idemque commissum esse a Bekkero non miraberis. ego vero suis locis distribuenda haec curavi, quod difficile non erat sententiarum et rerum tractatarum nexum observanti: et ita factum est, ut in librum quartum editionis referrentur III, 17—43 et 46—51 Rr. reliquarum autem paragraphorum 44 et 45 libro tertio vindicandas esse docuit consensus qui existit cum codice S: qua re factum est, ut ed. p. 48, 6 sqq. legantur. III 52 Rr inveniuntur ed. p. 181, 6 sqq., ut quae sint e libro de ostentis petita, cum III 53 hoc loco nihil ad nos pertineant, quippe quae non e codicibus Y, sed e codice Barberino oriunda sint.

Ceterum monere liceat, III 44. 45 Rr (p. 48, 6 ed.) ne in codicibus quidem suo loco scriptas esse, sed extare post *ἄρρητα ῥητά* in fine libri alterius. praeterea autem, id quod e prioribus editionibus concludere non licebat, post *διαμένειν πέφυκε* (III 52 extr. Rr) brevis hic in codicibus CEFGN sequitur tractatus:

ὅτι ἰαννουάριος εἴρηται ἀπὸ τοῦ ἰανοῦ θεοῦ τινος· φεβρουάριος . . . . μάρτιος ἀπὸ τοῦ ἄρεως· μάρτεμ γάρ φασιν τὸν ἄρην· ἀνάκειται οὖν τῷ ἄρει. ἀπρίλλιος δὲ οἱονεὶ ἀπερίλιος· ἀπερίρε γὰρ τὸ ἀνοῖξαι· ὁ ἀνοικτικὸς τοῦ ἔαρος· ἀνάκειται δὲ τῇ ἀφροδίτῃ. μάϊος ἀπὸ τοῦ μαϊάδος ἑρμοῦ, ᾧ καὶ ἀνάκειται, ὡς εἰς τιμὴν τῆς γερουσίας τεθέντος. ἰούνιος δὲ εἰκότως ὁ μετὰ τὸν εἰς τιμὴν

τῆς γερουσίας, ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῶν νέων τεθείς· ἰουνιῶρας γὰρ τοὺς νεωτέρους φασίν. ἰούλιος δὲ ἀπὸ τοῦ ἰουλίου καίσαρος, ὡς κατ' αὐτὸν τεχθέντος, πρότερον δὲ κυντίλιος ὠνομάζετο, τουτέστι πέμπτος ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἔτους ἀρχῆς· ἀπὸ γὰρ τῆς ἱερατικῆς ἀρχῆς ἤτοι τῶν αὐξιφωτίων ἕβδομός ἐστιν. αὔγουστος ὁμοίως ἀπὸ αὐγούστου καίσαρος· πρότερον δὲ σεξτίλιος ὠνομάζετο, ὡς ἕκτος ἀπὸ μαρτίου· μετωνομάσθη δὲ εἰς τιμὴν αὐγούστου, ὡς καταπαύσαντος τοὺς ἐμφυλίους πολέμους καὶ ὁμονοῆσαι πάντας πείσαντος· καὶ ἐπειδὴ (p. 150, 8) — ὡμολόγησαν (p. 150, 15). σεπτέμβριος δὲ ἕβδομος ἀπὸ τοῦ ἦρος· σέπτεμ γὰρ τὰ ἑπτὰ καὶ βὲρ τὸ ἔαρ· ὀκτώβριος ὄγδοος ἀπὸ τοῦ ἦρος καὶ νοέμβριος καὶ δεκέμβριος ὁμοίως.

videmus igitur, Maximum perarato toto volumine rediisse ad initium libri quarti et causas nominum singulis mensibus inditorum in fine collectionis posuisse: et eius quoque dissertationis particulas ad suam quamque sedem revocare sum conatus (ed. p. 63, 3 app. 83, 2 app. 91, 16 app. 118, 9 app. 127, 15 app. 136, 14 app. 141, 13 app. 149, 19 app. 150, 8—15 158, 16 app. 159, 2—4).

Atque haec quidem hactenus de recensione Laurentiani libri a Maximo Planude instituta deque illius codicibus; priusquam autem princeps in lucem prodiret editio, usi ea sunt — atque, ut Hasius demonstravit comm. p. XL, ipso codice F — Boivinus, cum notas ad Nicephorum Gregoram in editione Parisina anni 1702 adspersas oraculis Chaldaicis (ed. p. 26, 16 al.) ornaret, et Claudius Salmasius, qui secundum Lydum (p. 2, 24—3, 12) de tribus Eryli animis deque tribus animae partibus disseruit in notis et animadversionibus in Epictetum et Simplicium, Lugd. Bat. 1640, p. 255; idemque Salmasius in Plinianis exercitationibus in C. Iulii Solini Polyhistora (Traiecti ad Rhenum 1689) compluribus locis doctrinam profert Lydianam:

p. 14[b] C: Ioannes Lydus de deminutione Februarii mensis τὸν Φεβρουάριον — τιμᾶσθαι ed. p. 48, 6—9.

p. 167^{b} B: incertus auctor de circo οἱ δὲ βένετοι — χρῶμα προσαγορεύουσιν ed. p. 89, 10—13.
p. 506^{a} B: graecus auctor de diebus septimanae ad numerum ac nomen planetarum constitutis τρεῖς δὲ κινήσεις — ἀκρονυχία ed. p. 26, 13. 14.
p. 634^{b} B: graecus auctor ὁμοίως πράσινοι — ἔφορον ed. p. 90, 1—13.
p. 635^{a} E: ὅτι ὁ ἀγὼν — φύσιν δηλοῦσιν ed. p. 88, 19—23. ultima οἱ δὲ τρεῖς — δηλοῦσιν repetuntur p. 637^{b} F.
p. 638^{a} E: Laurentius Lydus οὐ πλέον — ἀγωνισταί ed. p. 6, 7—9. cf. 639^{b} C.
p. 638^{b} B: Ioannes Lydus ὅτι εὔριπος — συμβαίνειν ed. p. 4, 27 app. — 5, 3 app.
p. 639^{a} A: Ioannes Lydus καὶ πυραμὶς — Σελήνης ed. p. 5, 3—11. similia repetuntur p. 639^{b} C.
p. 639^{b} D: Ioannes Lydus τέσσαρσι δὲ — τελοῦσι p. 6, 14—19. cf. p. 656^{b} G.

atque illud quidem quod tertio loco posui excerptum F. Cumont (Mithra II p. 458) e paraphrasi ad Laurentium a Byzantino quodam viro docto composita petitum esse putavit, ipsius Lydi verba exhibere intellexit C. E. Gleye, Byz. Ztschr. IV p. 366 nostra quidem horum Salmasii excerptorum, postquam ea e codice F exscripta esse compertum habemus, iam nihil interest: commemoranda tamen ea putavi esse, ut omnia enumerarentur Lydi fragmenta, quotcumque ante editionum tempora ex ipsis codicibus eruta sunt ab anterioris aevi doctis hominibus.

Sed iam Planudem Salmasiumque missos faciamus et ad eam transeamus, quam Hasius quondam (comm. p. XXXV) appellavit epitomam maiorem libri de mensibus; notavi eam in editione siglo X; liceatque illam ex eo, qui eius tamquam princeps est, codice Barberinam vocare. disseruit autem primus de codice Barberino Nicolaus Schowius in Veterum litterarum artisque bibliotheca fasc. VII Gott. 1790 p. 21 sqq., qui adductum se esse ut illum in- codd. X

spiceret exemplari aliquo narrat ex relictis Allatii chartis descripto, quod ipsi a Marinio, Archivi Vaticani tunc praefecto, perlegendum datum erat: illud vero una cum codice Barberino et codice E Planudeae recensionis pro fundamentis editionis habuit. ad alterum deinde huius recensionis codicem, Parisinum graecum 3084, lectores relegavit C. B. Hasius comm. p. XXXVII, cuius lectionibus iussu Hasii enotatis ab A. Cherbuliezio usa est editio Roetheriana (Rr praef. p. VII). quibus duobus accedit tertius codex Cryptoferratensis graecus Z δ VI, qui tractatum illum de Nili incremento (IV, 107) exhibet, et apographorum recentiorum numerus augetur fragmentis quibusdam e Lambecii et Iosephi de Iuliis schedis depromptis. quae cum ita sint, extare — vel extitisse potius renascentium litterarum aevo — septem recensionis Barberinae testes affirmare possumus, quos accuratius delineare iam liceat:

cod. A A codex Barberinus olim 277 — editionum volgato errore 177 nominatus — nunc II 15, chartaceus s. XV folii minoris, foliorum 36, continet, ut auctor est titulus, 'collectanea graeca multarum rerum cognitu dignissimarum', quibus verbis manus recentior subiecit: 'ex fastis Romanis Iohannis Lydi Philadelphensis, item Ephemeris sive diarium vel Kalendarium ex Claudio Thusco'; verso autem eo folio, quod praeglutinari solet codicibus, legitur ab eadem quae haec scripsit manu exaratum: 'Sex. Clodius fastos graece scripsit, cf. Lactant. de fatua I.' de hac ulteriore codicis parte et de Clodio Tusco videas quaeso quae disseruit C. Wachsmuth de ost.[2] p. XIX. XLII. incipiunt autem excerpta Barberina a fragmento quodam de natura fulminis, quod editionis p. 183, 20—184, 3 expressum invenies, veteribus editionibus III 53 fuerat. sequitur deinde inscriptio ἐκ τῶν τοῦ ἰωάννου τοῦ φιλαδελφέως, post quam eodem ordine quo in editione ea leguntur, quae ibi littera X notata invenies:

ὀρθῶς ἄρα (ed. p. 1, 1) — ἀριθμὸς ὀνομάζεται (cod. f. 34r, ed. p. 183, 19). qui codicem scripsit ea, quae in archetypo legi non poterant, intemptata reliquit: illa vero explanare studuit postea altera manus, de qua infra pauca erunt dicenda.

B codex Parisinus graecus 3084 chartaceus s. XVII foliorum 60, quorum f. 1—45r continetur 'Iohannis Laurentii Philadelphensis Lydi liber de mensibus, Emerici Bigotii manu e vetusto aliquo exemplari descriptus' (cf. Catal. codd. mss. bibl. reg. II p. 606, Par. 1740). omisso tractatu illo de fulmine ponitur titulus ἐκ τῶν ἰωάννου τοῦ φιλαδελφέως, quibus subdita sunt eadem, quae in A. f. 49 sequitur Clodii Tusci Kalendarium, de quo videas Wachsmuthium p. XIX. cod. B

T codex Cryptoferratensis graecus Z δ VI chartaceus miscellaneus s. XV—XVI, continet f. 156. 157 ἐκ τῶν Κλαυδίου Τούσκου ἐφημερίδων περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ. quem titulum cum in codicum Cryptoferratensium catalogo repperissem (Codices Cryptenses seu Abbatiae Cryptae Ferratae in Tusculano digesti et illustrati cura et studio D. Antonii Rocchi, Romae 1884 p. 506), Paulum Glaue theologum, qui tunc Cryptae Ferratae Sacrae scripturae codices inspiciebat, rogavi, ut huius fragmenti lectiones varias enotaret, id quod libenter fecit: quare ei hoc quoque loco gratias referre aequum est. continentur hoc fragmento ea, quae de Nili incremento narrantur editionis p. 144, 6—148, 24; transscripta autem sunt in suum codicem, ut recte monere videtur Glaue, a monacho aliquo Cryptensi in honorem S. Nili, abbatiae illius conditoris. cod. T

Exemplar Lambecii. Lambecius cum anno 1655 Parisiis e typographia regia ederet Georgium Codinum de originibus Constantinopolitanis, in adnotationibus huic auctori adspersis saepius sententias pro- exemplar Lambecii.

tulit 'ex Ioannis Lydi de mensibus libro nondum edito.' fragmenta vero, quae tali modo a Lambecio servata sunt, omnia enotavi in apparatu verborum contextui subornato; quae si adire vis, videas apparatum ad p. 11, 10. 15, 1. 32, 13. 63, 7. 107, 17. 116, 18. 129, 7. 132, 7. 159, 12. 163, 3.

exemplar Allatii

Exemplar Allatii. Leo Allatius, Vaticanae bibliothecae Alexandro VII pontifice custos, e codice aliquo vetustiore descripserat sibi excerpta e Lydiano libro de mensibus facta (*ὀρθῶς ἄρα οἱ τὰ μυθικὰ τὸν Κρόνον τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας κτλ.*, Hasii comm. p. LII), quae in Symmictis suis erat editurus, sed morte anno 1669 praeventus non edidit. notitiam huius exemplaris certiorem Nicolao Schowio debemus, cuius de eo verba supra p. LIX attulimus. ego cum Romae versarer, frustra operam dedi, ut apographum illud reperirem in iis bibliothecis, in quas olim Allatii instrumentum receptum est (Collegium graecum, Barberinam, Vallicellianam).

exemplar Marinii

Exemplar Marinii. Gaetanus Marini apographum illud Allatianum descripserat suumque exemplar perlegendum Schowio dederat, cuius rei praeter locum illum modo laudatum alterum tenemus testimonium; scripsit enim ad Harlesium Schowius (Fabricii bibl. gr. IV p. 157 ed. Harles.): 'ex Leonis Allatii manuscriptis opus Iohannis Lydi *περὶ μηνῶν* ab ipso Allatio symmictis destinatum' Marinium exscripsisse; 'apographum Marinianum eodem modo incipit quo codex Barberinus 277 *βροντῇ κτλ.*, finitur cum ephemeride Claudii Thusci. nec aliud discrimen inter codicem Barberinum et apographum Marinianum intercedit, nisi quod sequens locus, qui in hoc legitur, in illo desit: *χρόνῳ δὲ ὕστερον — Περγαμηνὰ καλοῦσιν'* (ed. p. 14, 11—20): quod habetur in excerptis Maximi Planudis (Y). ne hoc quidem apographum hodie Romae videtur servari: in codicem Vat. lat. 9135, in quem congestae sunt Marinii

schedae, receptum illud non esse affirmat Ericus Ziehbarth inspecto codice. nonnullae tamen eius lectiones in editionibus hic illic casu servatae occurrunt.

Exemplar Iosephi de Iuliis. huius apographi unicum vestigium reperitur in Raphaëlis Fabretti syntagmate de Columna Traiana, Romae 1683, cap. VI p. 153: 'rationem vero huius ritus (urbes condendi) primum vidi apud Ioannem Laurentium Lydum Philadelphiensem, nuper Latio donatum ab eruditissimo amico Iosepho de Iuliis, et iamiam e manuscripto apud ipsum, mutilo quamvis, publicam lucem inspecturum: ratio, inquam, haec est: μετὰ δὲ τὴν — γονίμους' (ed. p. 125, 15—20). cf. Hasii comm. p. LIV. exemplar Iosephi de Iuliis

Enumeratis igitur iis, quae ad codicum recensionem X referenda sunt apographis, restat ut quaeramus, quinam nexus intercedat inter singula. quorum tamquam principem codicem A esse iam supra diximus, qui et antiquissimus est et Italorum coniecturis minime corruptus. neque tamen ipse recta via ex integro aliquo exemplari Lydiano exscriptus est, immo id, e quo fluxit, archetypum componebatur e singulis variorum auctorum fragmentis. quam sententiam veram esse demonstratur eo, quod ante inscriptionem ἐκ τῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Φιλαδελφέως, quae non in margine, sed in ipso versu legitur, fragmentum aliquod extat, quod e libro quodam de ostentis conscripto oriundum esse patet; valde autem mirum esset, si librarius codicis A libro illo de ostentis evoluto sat habuisset unam tantum excerpsisse paragraphum statimque se transtulisset in librum Lydianum de mensibus. at optime explicatur inconcinnitas ista, si sumimus, habuisse ante oculos Barberini codicis auctorem collectionem quandam e variorum auctorum libris confectam: e qua cum transferre vellet Lydiana, ultimum eorum quae praecedebant fragmentum una exscripsit, quod, quamvis intellecto, cum titulum scriberet, errore, delere noluit. est autem ea

fragmentorum congeries illa, quam in editione littera X notavi. ceterum monere liceat, apparere ex iis, quae modo attulimus, caput illud de fulmine iam ab Allatio Lydo abiudicatum esse: quamquam enim in illius exemplari legebatur (nempe extabat in apographo Mariniano, quod ex illo exscriptum est), in editionem recipere noluit, cuius initium ab Allatio compositum supra commemoravimus.

Ex ipso autem codice A Lambecii notas exscriptas esse, veri quam maxime est simile. Parisinum certe codicem Parisiis inspicere — id quod volebat Schowius — illum anno 1653 non potuisse, quippe qui codex anno 1706 in bibliothecam regiam illatus esset, demonstravit Hasius comm. p. XXXIX. nec minus negaverim, codicem B a Lambecio adhibitum esse, cum in Bigotii potestate versaretur. quamvis enim uno loco Lambecius cum B faciat, non cum A (p. 32, 14 *καλεῖται* BLamb., *καλουμένη* A), tamen huius lectionis auctoritatem nullam esse puto, quod facili illa commutatione oriebatur, ubi iis, quae excerpserat, integri enuntiati speciem praebere voluit Lambecius. coniecturae autem, adiisse illum codicem Barberinum, favet, quod in epistula dedicatoria Codinianae illi editioni praemissa p. III laudibus extollit bibliothecam Barberinam, 'qua post Vaticanam nihil Roma perfectius habeat', cumque p. V in aula Francisci Barberini cardinalis viri commoratum se esse testetur, valde probabile est, Barberinum codicem eum esse, quem inspexerit Lambecius. festinanter autem ille apographum suum confecit (p. 129, 10 *αἰνιττόμενον* Lamb. pro *αἰνιττόμενοι*, 11 *νεώτατα* pro *νεώτατον*) neque coniecturis pepercit (p. 15, 4 e suo *διὰ τοῦτο* addidit, p. 159, 13 *τὴν λευκάτην* scripsit pro *τὸν λευκάτην*); quin etiam falso titulo ornat prolata p. 15, 1 (ex Ioh. Lydi *περὶ ἀρχῶν πολιτικῶν*), quo fit, ut illius lectiones ad restituenda Lydiana verba nihil valeant.

Difficilior iam res est, cum quaerimus, cuinam fonti originem debeat codex B. huius propriae sunt notae illae margini additae, quibus ad alios auctores relegatur lector.

quarum conspectum hoc loco dare liceat, additis iis ad quae referendae sunt testimoniis:

p. 64, 5 *Plinius* (N. H. XXXIV, 33) — p. 89, 10 *Cassiodorus* (Var. III, 51) — p. 99, 19 *Lucianus in Titarmi vindicatione* (l. *Pythagorei [Pitagorei] venditione, βίων πρᾶσις* c. 6) — p. 112, 23 *Claudianus in Eutropium* (I v. 14) — p. 132, 19 *Macrobius* (Sat. I, 12, 18) — p. 135, 8 *Cic. de nat. deor.* (III, 55) — p. 148, 17 *Ovid. metam. primo* (v. 74) — p. 150, 23 *Virgilius in buc.* (I v. 42) — p. 155, 23 (ref. ad 156, 3) *Cic. ad Att.* (II, 5 in.) — p. 164, 7 *Cic. de nat. deor.* (III, 57) — p. 173, 15 *Politianus in miscellis* p. 6.

Ex hoc autem conspectu duas res discimus: primum extitisse notas illas iam in archetypo codicis B demonstratur corrupta illa Lucianei loci memoria, deinde, agi omnino de codice a viris illorum temporum doctis tractato. quare non mirabimur, si offendimus in singularibus quibusdam lectionibus, quas Italorum Francogallorumve coniecturis deberi patet; statim autem removeamus illas, quoniam nihil nobis prosunt ad delineandam affinitatem codicum A et B, de qua primo obtutu nihil amplius dicere posse videmur, nisi ad eundem fontem — nempe X — recedere utrumque, et A, ut maiorem natu, e B originem ducere non potuisse. quod autem longius procedere possumus, id manui A_2 debemus, h. e. iis lectionibus, quibus posteriore tempore correctus est A. patebit autem, si omnes eius generis correcturas, quarum exempla statim sum allaturus, perlustraverimus, earum auctorem suo Marte medelas temptasse, nullius codicis fide adiutum. quod si verum est, accuratius considerandae sunt eae lectiones, quibus contra A conspirant A_2B; qui consensus ex ipsa rerum natura explicatur iis locis, quibus A corruptela laborat manifesta, e. g.:

p. 22, 15	προστιθείσης A	προστιθεμένης A_2B lectio genuina.
23, 13	πρῶτον	πρώτην
35, 3	σώμασι	σώματι.

gravioris autem momenti ii sunt loci, quibus codici A a correctore intruditur aliqua coniectura a vero aliena, quam intra versum recepit B. eius generis sunt:

	A lectio genuina	A_2 B
p. 42, 10	*σημαντίβαι*	*σεμαντίναι*
65, 7	*γάβιος*	*γάϊος*
82, 12	*τί μοι* (sic et LXX)	*ὅτι μοι*
108, 6	*αὐτῇ*	*αὐτῆς*
120, 17	*κριὸν*	*καιρὸν*
124, 11	*μίλια* (sic et S)	*μιλιάρια*
129, 5	*παραλαμβάνομεν*	*πάλαι λαμβάνομεν*
158, 3	*διασφαγῶν* (sic et S)	*διὰ φαράγγων.*

huc ii quoque quadrant loci, quibus corruptela leviore laborat A, quam coniciendo tollere conatur A_2, B vero coniecturam ab A_2 factam recipit vel adeo iterum deformat:

	lectio genuina	A	A_2 B
p. 42, 2	*ὕδρου*	*κδρου*	*ἀνδρὸς*
43, 10	*κρίσις*	*κρίσης*	*κρίσεις*
44, 11	*τρισσὰ φέρουσα*	*τρισσὰ φαίρουσα*	*τρὶς ἀφαιροῦσα* (A_2 deest)
100, 3	*λεάνας*	*λεανάνας*	*λειάνας*
126, 24	*τριχῇ διαστατῇ*	*τριχῇ λιαστάτη*	*τριχιλιαστάτη* (A_2 deest)
128, 13	*προόδου*	*πρόδου*	*προδοῦσα*
138, 4	*λαγώς*	*λωγῶς*	*λόγος* (A_2 deest)
151, 2	*κατ' οἰωνὸν* (sic S)	*καθ' οἰωνοῦν*	*καθιεροῦν*
158, 15	*ἐκ τῆς τοῦ*	*ἔκ τε τοῦ*	*ἐκ τοῦ* (A_2 deest)
181, 18	*καῦσαι* (sic YR)	*κῶσαι*	*κακῶσαι* (A_2 deest)
183, 6	*σκότος γνόφος καὶ θύελλα* (sic LXX)	*σκότος σκότος καὶ θύελλα*	*σκότος καὶ θύελλα* (A_2 deest).

recepi autem in hunc conspectum nonnullos locos, qui-

bus A_2 manus testimonium nos deficit, quia omnes has codicis B lectiones uno solo modo explicari posse puto: cum sumimus, exscriptum eum esse ex A ab A_2 correcto. locupletissimum vero huius sententiae patronum adhuc reservavi, qui hic est locus:

p. 105, 19 *μητρὸ* (= *μητρὸς*) A, *μητρο*$^{\times\prime}$ (accentum correxit) A_2, *μητρόχου* B.

quominus autem codicem B filium dicamus codicis A, una adhuc re impedimur: exhibet enim B particulam illam *χρόνῳ* — *Περγαμηνὰ καλοῦσιν* (ed. p. 14, 11—20) ab A omissam. quae postea addita esse demonstratur eo, quod in codice B leguntur uncis seclusa; tamen restat, ut quaeramus, in quonam codice commissa sit haec interpolatio.

Reminiscamur iam duorum illorum exemplarium Romae scriptorum, Allatiani et Mariniani; quorum cum hoc ex illo deductum esse constet, de huius origine dicendum amplius non est. quaeramus autem, unde Allatius exscripserit ea, quibus postea usus est Marinius: dicit vero de his Schowius, cuius supra attulimus verba, apographum Marinianum (h. e. Allatianum) incipere eodem modo quo codicem Barberinum, *βροντὴ κτλ.*, nec aliud discrimen intercedere inter illud et Barberinum. quae cum ita sint cumque nullum extet vestigium alterius codicis Lydiani Barberino similis, qui tunc Romae fuerit, Allatium quoque e Barberino sua hausisse pro certo habeo. sed iam testatur idem Schowius, particulam illam de charta a Ptolemaeo inventa apud Marinium extitisse. si vero ex me quaeritur, quomodo factum sit, ut inter Barberinum codicem et Marinii apographum intrusum sit fragmentum illud, facere non possum, quin sumam, Allatium illud in margine addidisse apographo suo, cui, ut bibliothecae Vaticanae custodi, facili casu notus esse potuit codex aliquis e Vaticanis iis, in quo hoc legitur excerptum (CDE)[1]. tum

[1] simili modo ab Allatio in Libanii codices Vaticanos notas e codicibus Barberinis desumptas illatas esse benigne me monuit R. Foerster.

vero apparet, codicem B quoque intercedente Allatio exscriptum esse e Barberino, quod aliis praeterea argumentis licet confirmare. comparatis enim inter se lectionibus, quas Parisinus exhibet codex, quasque e Mariniano apographo servaverunt editiones Schowii et Roetheri, fratres illos esse apparet:

p. 1, 1	*οἱ μυθικὰ* A	*οἱ τὰ μυθικά* B Marinius
27, 7	*τῷ ἀκτωίδι*	*τῷ ἀκτωρίδι* (*τῷ αὐτῷ εἴδει* Y)
36, 16	*ἐκ τῶν περὶ μηνός*	*ἐκ τῶν περὶ μηνῶν*
42, 20	*χηνῶν*	*χυμῶν*
51, 18	*λύχνης*	*λυχνίς*
54, 9	*ἑβδομήκοντα ὀκτώ*	*ὀγδοήκοντα ὀκτώ*
63, 9	*κονσίβιον*	*κονσίλιον*
68, 17	*φωνῇ*	*γλώσσῃ*
71, 22	*βροτός* AB	*βροτῶν* Marinius
72, 12	*ειμενον* A	*οἱ μὲν οὖν* B Marinius
75, 2	*ἔσται*	*εἴη*
78, 3	*ὅθεν*	omissum
83, 9	*φέβρ*	*φέβερ*
85, 22	*ἐπιγινώσκον*	*ἐπιγινώσκειν*
101, 23	*βοοπρόσω* A, *βοοπρόσωπον* A_2	*βουπρόσωπον*
117, 27	*καὶ περιττοῦ* semel	*καὶ περιττοῦ* bis
122, 18	*διὰ τοῖονὺ*	*διὰ τὸ οἰωνεῖν* (*διὰ τὸ δι' αὐτὸν εἶναι* lect. gen.)
122, 24	*Κρήτην*	*Κρῆτα*
123, 23. 24	*ἤδιον, ἤδιον*	*ἰδαῖον, ἴδη*
124, 11	*φορκιδάλια* A	*φορδικάλια* A_2B Marinius
126, 1	*πρώτους* A	*πρῶτος* B Marinius
126, 12	*ἀνθρώπων*	*ὁποιασοῦν*
130, 6	*δὲ ἐπιστήμης*	*δὲ καὶ ἐπιστήμης*
138, 4	*λωγῶς*	*λόγος* (*λαγὼς* S)
142, 11	*ἀπομειούσης*	*ἀπομενούσης* B, *ἀπομενούσης* Marinius (*ἀποβιούσης* S)
160, 8	*περιάπταται*	*περιΐπταται* B Marinius

Luce autem clarius factum esse spero hoc lectionum conspectu, apographa Marinianum et Bigotianum ex uno eodemque exemplari — quod Allatii fuisse scimus — deducta esse; quare mihi eos quoque locos afferre necesse non videtur, quibus in libro de fratrum Arvalium actis ad Lydi de mensibus librum provocatur a Marinio (I, 139 = ed. p. 42, 9. II, 366 = ed. p. 66, 4. I, 64 = ed. p. 74, 14. II, 384 = ed. p. 163, 4), quosque ex illius apographo depromptos esse conicere par est. neque vero cum contendo, e codice Barberino apographum Allatii fluxisse, Allatium autem Bigotii fuisse auctorem, offendor, quod quondam Kalendarium Clodii Tusci in codice B longe aliter traditum esse atque in A demonstrare studui (Byz. Ztschr. V, 414). ut enim plenior B est, pleniorisque huius recensionis plures extant codices (Laur. plut. XXVIII, 34. Par. gr. 1991), nemo negabit, accidere potuisse, ut Bigotius vel qui eius auctor esset, cum ad Lydi librum Kalendarium illud adderet haberetque in promptu codicem aliquem ampliorem, repudiato Barberino pleniorem illum praeferret quem exscriberet.

De Iosephi denique de Iuliis apographo brevi mihi esse licebit; pauca enim tradita sunt nobis illius verba, ita ut de nexu eius et reliquorum stirpis X codicum iudicium ferre nequeamus: nisi quod veri est simile, illud quoque, ut quod Romae sit exaratum, redire ad ipsum codicem Barberinum.

Quibus expeditis restat ut inter se comparentur codices AB et T. qua in re valde dolendum est, quod unus tantum et is brevissimus tractatus servatus est a Cryptoferratensi; perpaucae enim sunt lectiones, quae in censum vocari possint, quarum apponam has:

p. 145, 2	*ἄλλως τε δὲ* AB	*ἄλλως δὲ* T lectio genuina
8	*πνέυσι* A, *πνέουσι* B	*πνέωσιν* T lectio genuina
18	*ἢ* AB	*καὶ* T lectio genuina
147, 11	*τοίνυν τούτοις* AB	*τούτοις τοίνυν* T

demonstrari autem videtur his lectionibus, suas codicem T lectiones habere proprias, a Barberino diversas: cum hac re convenit, quod titulum, quem exhibet T, *ἐκ τῶν Κλαυδίου Τούσκου ἐφημερίδων*, in A graecum reperire non potuit, latinum vero, qui ibi legitur, recentiori aetati tribuendum esse putem, quam ei, qua conscriptus est codex T. quare Cryptoferratensem, alias Barberino persimilem, non ex ipso A fluxisse contendam, sed ex illius archetypo X.

Ex iis autem, quae modo exposui, sequitur huius recensionis codices ita adhibendos esse, ut ducem eligamus Barberinum neve alium respiciamus nisi quo loco correcturae quaedam a vero haud aberrantes proponantur ab A_2B. in capite vero, quod de Nili incremento conscriptum est, perpendendum nobis erit in unaquaque lectione, utrum ab A an a T integra servata sint Laurentii verba; neque quod in lucem non redierunt apographa illa Allatianum Marinianum Lambecianum Iulianum dolebimus.

editiones. Iam ea, quae de codicibus expositurus eram, quibus fragmenta Lydiani de mensibus libri servata sunt, ad finem perduxi; brevius id quod sequitur caput erit de editionibus. neque est cur moram faciamus in Leonis Allatii et Iosephi de Iuliis, quos modo commemoravimus, consiliis libri de mensibus edendi, quoniam ad irritum ceciderunt; immo statim transeamus ad eum, cuius schedae Lydianae

N. Schowius primae in lucem prodierunt, Nicolaum Schowium. cuius editionis fata si pernoscere velis, Hasii commentarium adeas quaeso, qui ea fusius narravit p. LV sqq.; adhibiti autem erant a Schowio codex Barberinus eiusque apographum Marinianum, et recensionis Planudeae Vat. Pal. 141: utriusque vero recensionis paragraphi inter se conciliari coeptae erant, sed imperfectum opus reliquerat editor, quippe qui fragmenta libri quarti per codicem Palatinum servata in fine libri tertii edi iussisset neque composuisset cum codicum X libro quarto. lectionibus, quae aut ipsorum codicum incuria corruptae aut virorum doctorum errore erant depravatae, mederi studuit; quibus medelis ubi usus

sum in editione notam *Sch* adieci. tale igitur erat, quae anno 1794 Lipsiae e libraria Weidmanniana processit 'Ioannis Laurentii Philadelphiensis Lydi opusculum de mensibus, ex codicibus manuscriptis Bibliothecae Barberinae et Vaticanae et fragmentum de terrae motibus ex codice Bibliothecae Angelicae Romanae', quae 'graece edidit, varietatem lectionis et argumenta adiecit Nicolaus Schow.' post illum autem optime de Lydo meritus est C. B. Hasius, qui, cum anno 1812 Parisiis Laurentii librum, quem de magistratibus rei publicae Romanae conscripsit, ederet I. D. Fussius, amplissimum praemisit commentarium de Ioanne Lydo, quo in iis quae praecedunt saepissime usi sumus. in illo autem, id quod item iam monuimus, accuratius describebantur codices Parisini graeci 1409 (F) et 3084 (B) animusque lectoris in codicem Caseolinum (O) advertebatur, cuius ea, quae sunt de mensibus fragmenta, ipse Hasius edidit ad calcem libri de ostentis, Parisiis 1823 p. 262 sqq., exiguo addito commentario p. 333 sqq. C. B. Hasius

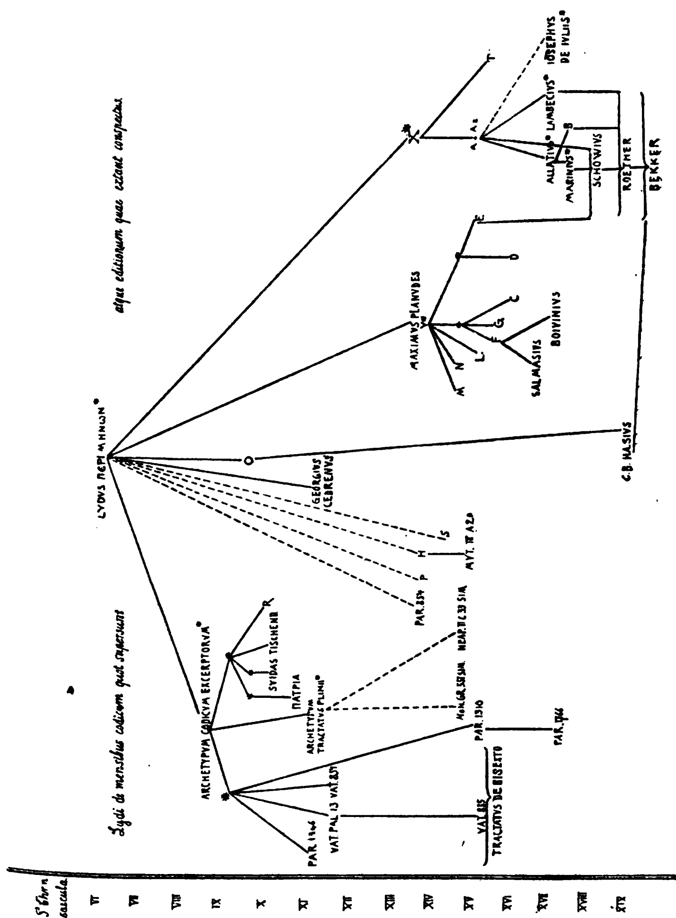
Denuo autem ipsum librum de mensibus in lucem edidit Guilelmus Roether inscriptum "Ἰωάννου Λαυρεντίου Φιλαδελφέως Λυδοῦ περὶ μηνῶν, Ioannis Laurentii Philadelpheni Lydi de mensibus quae extant excerpta, Lipsiae et Darmstadii 1827.' is Schowianam editionem usque eo est secutus, ut dispositionem illam singulorum fragmentorum a Schowio incohatam ad finem perducere non auderet, quamvis eam minime absolutam esse intellexisset; ceterum Hasii commentario commotus Parisini 3084 lectiones adiecit et Lambecii excerpta adhibuit, de suo denique versionem latinam et coniecturas nonnullas addidit, quibus ubi usus sum in editione, notam *Rr* adscripsi. Gu. Roether

Ultimus denique editorum, quem nominandum habemus, Immanuel Bekker est, qui cum Lydum anno 1837 in corpus scriptorum historiae Byzantinae reciperet, libri de mensibus quoque editionem redintegravit. neque multum ea editio profuit Laurentiano opusculo, cum satis habuisset Bekkerus Hasii commentarium et verba, ut I. Bekker

legebantur apud Roetherum, una cum illius versione Latina iterum impressisse, iisque fragmenta Caseolina, qualia ab eodem Hasio erant curata, subornasse, vix duobus locis de suo additis coniecturis, quibus corruptelis mederetur. post Bekkeri autem editionem nil novi adlatum est ad Lydi de mensibus librum, exceptis paucis locis, quorum curam habuerunt viri docti, quorum nomina, ut par est, in apparatu quem vocant critico enumeratos invenies.

conspectus codicum atque editionum Iam autem ea, quae hactenus diximus de subsidiis, quae nobis ad restituenda Laurentiani operis verba praesto sunt, uno omnium codicum qui supersunt atque editionum quae extant conspectu liceat complecti. quo in stemmate hoc tenendum est, rationem eorum, qui fortasse inter integrum Ioannis Lydi librum, saeculo sexto conscriptum, et recentiorem quandam eius epitomam intercesserunt codices, tum habitam non esse, cum certi nihil de eorum natura constaret. ubi vero haud ita certo statuendus erat nexus, quo iunguntur archetypum et apographa, lineis interruptis usus sum in delineando stemmate; uncis in ima pagina additis indicatur, quinam codices a singulis editoribus sint adhibiti, saeculorum numeros in margine adnotavi. reliqua denique per se manifesta esse spero.

consilium editionis Enumeratis tali modo subsidiis, quae praesto sunt ei, qui Lydi de mensibus librum tractaturus est, superest, ut nonnulla dicam de consilio, quod in illo libro denuo edendo secutus sim. cuius consilii primum erat, ut editionibus, quae ad hunc diem prodierunt, cum studio peraratis, novas collationes eorum mihi compararem codicum, qui ab editoribus erant adhibiti, deinde ut quaererem, si forte ignotos adhuc praeter illos investigare possem codices. quorum cum nonnullos reperissem uberiora Laurentii fragmenta complexos, aliorum plerumque auctorum sententiis immixta, curandum iam erat, ut ex his ea, quae vere Lydo essent tribuenda, eruerentur, eruta suis locis verborum contextui insererentur. atque de rationibus, quas secutus singulas reliquias Ioanni vindicaverim, supra disserui occasione data, itemque, quibus causis commotus ex-

Lydi de mensibus codicum qui supersunt atque editionum quae extant conspectus
Saecula
VI
VII
VIII
IX
X
XI
XII
XIII
XIV
XV
XVI
XVII
XVIII
XIX
LYDUS ΠΕΡΙ ΜΗΝΩΝ
ARCHETYPUM CODICUM EXCERPTORUM
SVIDAS
ΠΑΤΡΙΑ
ARCHETYPUM TRACTATUS PLINII
PAR. 1310
VAT. 885
TRACTATUS DE BISEXTO
VAT PAL 13
PAR. 1466
GEORGIUS CEDRENUS
MAXIMUS PLANUDES
SALMASIUS
BOIVINIUS
G.B. HASIUS
ALLATIUS
MARINUS
LAMBECIUS
IOSEPHUS DE IULIIS
SCHOWIUS
ROETHER
BEKKER

cerpta illa distribuerim, semel iterumque monui: quibus hoc loco addendum est, pro fundamento eum habendum esse fragmentorum ordinem, qui a codicibus recensionis X traditur, quippe quos proxime ad ipsius Laurentii verba accedere iam eo doceamur, quod soli singulorum librorum distinctionem servaverint et titulos. his codicum X fragmentis inserenda erant apographorum Y excerpta: quae res a Schowio quondam instituta ad finem erat perducenda; quo facto ad locorum inter X et Y consentientium fidem plerisque partibus sine ulla difficultate inseri poterant codicum H et S frustula, neque reliquorum codicum (PR) auctariis sua sede recipiendis quidquam obstabat, quia Lydiana se esse ostendebant eo, quod e parte consentiebant cum aliqua de mensibus libri paragrapho, unde inserenda illa esse ipsis illis, quibuscum conspirarent, locis planum erat. accedebant autem iis, quae tali modo e codicibus libri de mensibus recipere licebat, nonnulla fragmenta libelli illius in aliis operibus servata: quae ubi consentiebant cum verbis Lydianis aliunde notis, in apparatum sunt ablegata, ubi vero novi aliquid afferebant, in ipsum verborum contextum recepta. huius vero generis ea sunt, quae ex ipsius Laurentii libro, cui de magistratibus populi Romani inscribitur, excerpsi p. 16, 16—17, 15 et 180, 10—16: illis enim expressis verbis ad res in libro de mensibus tractatas relegamur ab auctore. atque priora quidem fragmenta libro primo tribuere fas erat, quia ab omnibus Romanorum instituta moresque describuntur eodem modo, quo de iisdem rebus fusiorem fuisse auctorem extrema libri illius parte demonstratur codicum XY fragmentis. ultimo vero fragmento, quod posui in editionis p. 180, nullum inest indicium, in quanam operis parte olim extiterit, quare illud incertae sedis fragmentis addidi.[1]

fragmenta incertae sedis tales autem quarum locus dubius est reliquiae duodecim sunt: nr. 1—6 e codice S petita, de quibus supra dixi p. XLVII, nr. 7 e libro περὶ ἀρχῶν, 9—12 e Cedreno: quae omnia

[1] cf. p. VIII.

nulli certo adtribui possunt libro, nisi forte in quibusdam oritur suspicio, ea quoque propter Romanorum mores ab ipsis descriptos e primo libro hausta esse. accedit eiusdem generis octavum fragmentum scholium quoddam Venetum Iliadis, quod suo iure libro de mensibus videtur tribuisse C. B. Hasius, comm. p. XXIX.

fragmenta falso tributa

Sed in componendis libri Lydiani fragmentis hoc quoque erat observandum, ne falso quaedam illi tributa in editionem reciperentur: quare ea quae suspecta mihi essent fragmenta p. 181—184 editionis seposui. quorum excerptorum de secundo et tertio dixi quondam ephemeridis Byzantinae tomo V p. 412, ubi ea translata in codicum recensiones XY monui ex initio libri de ostentis hodie deperditi; neque vero primum, quod eiusdem esse originis patet, eodem relegare hodie dubito; si iam ex eo, quod in utrumque codicum genus receptum est tertium illud, concludere vis, ad unum archetypum redire X et Y, in quo librum de mensibus subsequebatur initium libri de ostentis a reliquis avolsum, nihil habeo quod contra dicam. fragmentum quartum, quo de natura fulminis agitur, in solo codice Barberino ante inscriptionem *ἐκ τῶν Ἰωάννου τοῦ Φιλαδελφέως* legi eamque ob rem ad Lydum non pertinere supra demonstravimus; pauca autem de ea quae sequitur paragrapho quinta sunt dicenda, quam in codicibus recensionis Planudeae, sed longe alia sede quam qua reliqua Lydiana leguntur fragmenta, olim inventam H. Hauptius Hermae vol. XIV 1879 p. 296 Lydi libro *περὶ μηνῶν* tribuit, quoniam in Salmasii Plinianis exercitationibus p. 14[b] C legitur iuncta cum fragmento quodam Lydiano (ed. p. 48, 6 sqq.) sapitque Hauptio iudice Laurentii in explicandis Romanorum nominibus consuetudinem. sed Salmasius ut iungeret haec fragmenta adductus est eo, quod utrumque in codice F invenit, et Lydus, multas pessimasque nugas licet exhibeat, at tales nusquam protulit, quales hae sunt de Februario dictatore: quae cum minime consentiant cum iis, quibus Laurentius causas Februarii nominis exponit, ab illo removenda esse censeo.

unde vero petita sint, haud scio; addere tamen liceat, eiusdem falsarii — ita enim eum appellandum esse in propatulo est — sequioris aetatis alia quoque fragmenta nobis esse tradita. atque illud quidem quod in codicis S notis marginalibus occurrit, supra p. XLI tractavi, accedit autem brevis quaedam dissertatio codice Parisino graeco 2509 s. XV servata, quam hoc loco publici iuris facere liceat, quia demonstrari ea videtur, exeunte medio aevo fuisse aliquem, qui Lydi auxilio haud spreto fabulas de Romanorum anno eiusque nominibus composuerit:

Par. gr. 2509 f. 171[r] *περὶ μηνῶν καὶ πόθεν ἔλαβον τὴν κλῆσιν.*

ἐκ τεσσάρων τινῶν σύγκεινται οἱ μῆνες· ἐκ θεῶν ἑλληνίων β̄· Μάρτιος ἢ Ἀρεϊκός, ὡς ἀπὸ τοῦ Ἄρεως, καὶ Ἰανουάριος ὡς (*ὡς* bis scriptum in cod.) *ἀπὸ τοῦ Ἰανοῦ* (*ἴννου* cod.) *τοῦ καὶ Κρόνου* (*κρόκου* cod.), *ὃς καλεῖται καὶ Κρόνιος ἢ χρόνιος καὶ θυραῖος· δι᾽ αὐτοῦ γὰρ κατὰ Ῥωμαίους* (*ῥωμαίων* cod.) *ὥσπερ ἀπὸ θύρας εἰσέρχεται ὁ χρόνος. ἐκ βασιλέων β̄· Ἰούλιος καὶ Αὔγουστος· λέγεται δὲ κατὰ Ῥωμαίους ὁ Ἰούλιος Κυντίλιος* (*κεντίλλιος* cod.) *ἢ πέμπτος ἀπὸ Μαρτίου, ὁ δὲ Αὔγουστος Σεξτίλιος ἢ ἕκτος. ἀπὸ ἀριθμῶν δ̄· Σεπτέμβριος ἕβδομος οἱονεὶ ἑπτέβριος, Ὀκτώβριος ἢ ὄγδοος, Νοέμβριος ἢ ἔννατος, Δεκέμβριος ἢ δέκατος. καὶ τέσσαρες ἀπὸ ἐνεργειῶν· Ἀπρίλιος τουτέστιν ἀνοικτήριος, Μάϊος ἢ μέγας· ἐν αὐτῷ γὰρ οἱ μεγιστᾶνοι* (*μεγιστάναι* cod.) *τὰς ἑορτὰς ἐξετέλουν· Ἰούνιος ἢ νέος διὰ τὸ νέον θέρος ἢ ὅτι ἐν αὐτῷ οἱ νέοι ἐξετέλουν τὰς ἑορτάς· καὶ Φευρουάριος· ὃ δηλοῖ τὸ καθάρσιον· ἐν αὐτῷ γὰρ οἱ μέλλοντες ἐκστρατεύειν ἔπινον καθάρσια προευτρεπίζοντες ἑαυτούς.*

περὶ Καλανδῶν καὶ Νωνῶν καὶ Εἰδῶν.

ἐπειδήπερ, ὡς εἴπομεν, ἐκ τεσσάρων τινῶν τὴν ἀφορμὴν τῆς κλήσεως ἔσχον οἱ μῆνες, ἐκ θεῶν, ἐκ βασιλέων, ἀριθμῶν καὶ ἐνεργειῶν, διεμερίσαντο οἱ παλαιοὶ καὶ τὰς ἡμέρας ἑκάστου μηνὸς εἰς τρία, καὶ ἐκάλεσαν τὰς μὲν ιβ̄ Καλάνδας, τὰς δὲ ῑ Νώνας, τὰς δὲ ἐφεξῆς Εἰδοῦς. ὡρμήθησαν δὲ εἰς

τοῦτο ἐξ αἰτίας τοιᾶσδε· συνέβη ποτὲ τῇ Ῥωμαίων πόλει λιμὸς σφοδρός· ηὑρίσκοντο τῷ τότε ἀδελφοὶ πλούσιοι τρεῖς, Κάλανδος, Νῶνος καὶ Εἰδὸς καλούμενοι· οὗτοι ᾑρετίσαντο ἐκ τῶν οἰκείων διαθρέψαι τὴν πόλιν καὶ ὁ μὲν Κάλανδος διεθρέψατο ταύτην ἡμέρας ιβ̄, ὁ δὲ Νῶνος ἡμέρας ῑ, τὰς δὲ ἐφεξῆς ὁ Εἰδός· τούτου δὲ γεγονότος ἐξῃτήσατο ὁ δῆμος τιμηθῆναι τοὺς ἄνδρας τῆς εἰς αὐτοὺς ἕνεκα χορηγίας καὶ διατροφῆς· ἵνα οὖν εἰς τιμὴν αὐτῶν ὦσιν ἀείμνηστα τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἔθεντο ταῦτα ἐπωνυμίας ταῖς ἡμέραις ἑκάστου μηνός. (sequitur singulorum mensium dierum computus, exemplis e Byzantinorum vita petitis illustratus: *ἐξῆλθες τυχὸν ἀπὸ τῆς Κωνσταντίνου πόλεως τῇ α' τοῦ Ἀπριλίου* al.).

Restat, ut dicam de ultima paragrapho, quam libro de magistratibus tribuit C. B. Hasius comm. p. XLVIII, de mensibus vero I. F. Schultzius, quaestionum Lydiananarum p. 4. ego quidem Lydianam illam non esse haud contenderim, sed quoniam in titulo legitur: *ἐκ τῶν ἱστοριῶν*, potius historiae deperditae tribuam belli, quod Iustinianus cum Persis gessit quodque ab auctore nostro scimus esse celebratum (Hasii comm. p. XI). eodem autem, quoniam eius incidit mentio, alterum quoque fragmentum relegem, quod ad hunc diem a viris doctis videtur esse neglectum. extat autem in glossario Segueriano tertio *περὶ συντάξεως* (Bekker Anecd. gr. I p. 170) s. v. *παρευδοκιμῶ. ἀντὶ τοῦ περιφρονῶ. Ἰωάννου τοῦ Λυδοῦ· ʿκαὶ παρευδοκίμουν οἱ Πέρσαι Ῥωμαίους, Οὐεσπεσιανοῦ καὶ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ Τίτου ταῖς Ἰουδαϊκαῖς μάχαις ἐνησχολημένων'.*

de Lydiano qualis olim fuerit libro. Collectis tali modo et in ordinem redactis iis quae hodie supersunt fragmentis Lydiani de mensibus libri, aliquatenus restitutum illum esse spero, sed hoc aliquatenus tantum fieri potuisse primo obtutu apparet. quod cum ita sit, quaeramus necesse est, quasnam partes integri recuperaverimus opusculi quasque ut nunc quoque deperditas desideremus: quod ut certius sciremus, inquirendum nobis esse duxi in consilium, quod Laurentius secutus sit in componendo opere; illud enim si cognoverimus, iudicare

licebit, quid ex iis, quae olim singulis libris tribuerit Ioannes Lydus, hodie supersit. docemur autem titulis, qui a Barberina servati sunt recensione, alterum librum fuisse *περὶ ἡμέρας*, tertium *περὶ μηνός*, quartum de singulis mensibus conscriptum. deest titulus primo soli libro, qui omnium maxime mutilatus corruptusque est, ita ut in disponenda eius materia desperaverint viri docti: ne de argumento quidem illius constabat; quo factum est, ut Gu. Roether in editione huic libro inscripserit 'excerptorum varii argumenti'. attamen, si singulas primi libri paragraphos accuratius perlustraverimus, argumentum illud haud ita varium fuisse intellegemus. fragmenta enim, quae hodie supersunt, quomodo olim inter se cohaeserint, indicio est § 37, quam e praefatione libro de magistratibus praemissa huc translatam esse supra monui: *τὰ γὰρ ἐπίσημα τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Θούσκων λαβὼν ὁ βασιλεὺς Νουμᾶς τῇ πολιτείᾳ εἰσήγαγεν, ὥσπερ καὶ τῶν ὅπλων τὸ δύσμαχον ἀπὸ Γαλατῶν.* fuerat autem, ut ea quae praecedunt nos edocent, in primo de mensibus libro fusius disputatum de Lydis eorumque mysteriis ab Etruscis acceptis et de magistratuum militumque insignibus a Numa Pompilio Romam allatis, quae res causae fuit, ut eos locos libri de magistratibus, quibus insignia quaedam vel instituta magistratuum militumque describit Lydus quibusque lectorem ad librum *περὶ μηνῶν* relegat, huic primo de mensibus libello tamquam *ἀποσπάσματα* adderem (§ 38—41). et extant re vera ipsius libri fragmenta, quibus actum fuisse de magistratibus eorumque habitu aperte demonstretur, etiamsi nihil aliud ab epitomatoribus traditum sit nisi compluribus locis latina magistratuum nomina eorumque versio graeca: quae fragmenta ad paragraphi illius 37 auctoritatem ita explicabimus, ut artius illa inter se cohaesisse quondam sumamus tamquam e continua descriptione rerum a Numa Pompilio institutarum residua, unde auctor saepius delapsus est ad vocabula Romanorum tam usitata quam inusitata explicanda. atque primum quidem Numae nomen occurrit § 17, qua de anno duodecim men-

sium ab illo constituto incipit narratio, tum autem recta via agit de magica numeri duodenarii vi atque indole: talem pannum, qui late splendeat philosophorum doctrina recondita, materiae alienae adsuere e Laurentii more esse innumeris iam exemplis nobis probabitur. quibus absolutis ad propositum redit tractatque anni initium, nummos a Numa dictos, regiam, pontificum ordinem ab illo inventum; cumque id quoque Laurentii proprium fuisse sciamus, ut ubi primum morem aliquem ab antiquis institutum attigit, illius fata usque ad sua narraret tempora — videas velim, quomodo § 12 circum descripserit et Circes, Solis filiae, et Severi imperatoris — non mirabimur, quod sequenti paragrapho nobis obviam fit Hadrianus: illum enim 'Graecorum more, seu Pompilii Numae, caerimonias leges gymnasia doctoresque' curasse (Aur. Vict. Caes. XIV, 1) et officia publica et palatina nec non militiae in eam formam redegisse scimus, quae paucis per Constantinum immutatis ad Byzantinorum quod vocamus aevum perseverabat (Aur. Vict. epit. XIV, 11). ab Hadriano igitur sacra quaedam, quae invenerat Numa, denuo instaurata esse narraverat Laurentius, utque illius commemoratio causa fuit afferendorum Hierosolymorum, quae illis temporibus Aelia vocabantur, sic § 19 Hypatae urbis nomen laudatur postea mutatum. paragraphis deinde quae secuntur 20—22 tractantur, quae Numa sanxerit: 20 pontificum maximorum vestitum, 21 regium habitum, 22 imperatorum signa describit. § 23—25 latina quaedam interpretantur vocabula: privilegia quid sint, decani quid et 'accede' quid significet; tum describitur status rei publicae a Domitiano Diocletiano Constantino paulo innovatus (§ 26. 27), praecipue quantum ad militum numerum attinet, quorum indices vetustissimi — a Numa scilicet confecti — quales quondam fuerint narratur paragrapho 28, unde decurrit auctor ad historiam chartae et membranae paucis delineandam. quae vero secuntur hinc usque ad finem libri paragraphi (§ 29—41), omnes eodem modo tractant vel veterum instituta publica, historicorum

commentis Numae Pompilio attributa, vel immutationes, quas illa posteriore tempore passa sint, vel denique nomina eorum in graecum sermonem translata. interciderunt autem plurima, ita ut singulorum fragmentorum ordinem atque conexum in integrum restituere hodie iam non liceat.

Expeditis tali modo iis, quae posteriore libri primi parte nobis narrantur, restat ut videamus, quomodo paragraphis inde a prima usque ad sextam decimam distribuerit Laurentius materiam. et hoc quidem illi necessarium fuisse statim videmus, ut, si quidem de anno solari a Pompilio invento dicere vellet, prius de ea quae praecedebat temporis definitione ageret, quam Romani annum lunarem decem mensium a Romulo constitutum fuisse putabant. qua re factum est, ut Romulus commemoretur § 14, ubi nobis traditur, quonam tempore ab illo Roma condita sit, quodnam initium quotque menses annum habere iusserit conditor; unde more suo deflectit a decem mensibus ad vim arcanam denarii numeri Laurentius (§ 15), donec sequenti paragrapho revertitur ad describendum annum, quomodo inde a Saturno usque ad Romulum observatus sit. utque sequitur Romulum Numa, sic praecedit eum Aeneas, e cuius stirpe iam inde a priscis temporibus generatum esse urbis conditorem affirmabant veteres: et re vera Aeneae fata a Laurentio narrata fuisse nobis proditur paragrapho 13, cui eam quoque ob rem gratias nos referre aequum est, quod nobis servavit vestigium, e quo concludere liceat, quomodo ea, quae quondam praecesserunt, hodie vero magna ex parte perdita sunt, fuerint disposita. postquam enim Aeneae fabulam absolvit, pergit auctor noster: *τοσούτων οὖν ἐπιξενωθέντων τῆς Ἰταλίας*, unde sequitur, priora capita libri primi plena fuisse historiarum quae narrarent, quomodo ex Asia et Graecia advenae naves ad oras Italiae appulissent. atque in his Laurentium imprimis id egisse constat e prooemio libri de magistratibus conscripti, ut memoriae proderet, quaenam ab his advenis inventa et ab indigenis recepta essent: illo enim loco, ut iam supra monuimus, Etruscos in Ita-

liam Lydorum mysteria adportasse et Romanos magistratuum insignia docuisse commemorat. ad haec autem optime quadrant fragmenta ex initio libri primi servata. primum enim omnium advenarum Saturnum Italiam attigisse constat inter fabularum scriptores, quem Saturnum posteriores cum cognomine veterum Italorum deo confundebant eundemque esse atque Graecorum *Κρόνον* putabant: unde fit, ut in fronte libri nostri inveniamus *Κρόνον χρόνου* deum et — id quod monere licet — primum Italiae advenam, a quo temporis numine primum anni computum institutum esse narraverat Laurentius, testante initio § 16: *διέμεινεν ἀπὸ Κρόνου ἕως κτίσεως Ῥώμης κατὰ τὸν ἐν σελήνῃ δρόμον παραφυλαχθεὶς ὁ ἐνιαυτός.*

Reliqua iam sunt planiora. Saturnum enim sequebantur Lydi, vini (§ 3) et mysteriorum (§ 4) inventores: huc igitur *αἱ τῶν Λυδῶν τελεταὶ* paragraphi 37 referendae sunt. vini autem et inventionem et culturam accuratius descriptas fuisse testes sunt § 2, qua agitur de Liberi patris satellitibus, et § 5, quae Sabinum esse volt eum, qui severit vinum. § 6 a Lydis ad Graecos transiisse videtur Laurentius: ibi enim Messapiam *ἀπὸ Μεσσάπου* appellatam esse dicit, quam et Calabriam vocant; Messapum autem e Boeotia in Italiam emigrasse tradunt veteres[1]; similemque ob causam Lucaniam laudari § 7 facile probabitur. paragrapho deinde octava seuitur Euander Arcas, qui primus litteras in Italiam attut; unde eo digreditur Laurentius, ut pauca nobiscum communicet de litterarum apud Romanos fatis, neque eum adscendere ad litterarum inventionem piget, quae Phoenicibus tribuitur (§ 9). quibus expositis ad rem redit (*ἀλλ' ἐπανίωμεν ὅθεν ἐξεκλίνομεν*), quae quomodo porro tractata fuerit, facile animo nobis fingere possumus, licet plurima interciderint: Euandri enim, qui Palatium condidit, temporibus Hercu-

[1] Strabo IX, 405. Steph. Byz. s. v. *Μεσσάπιον*. Solinus II, 12: 'Liciniano placet a Messapo graeco nomine Messapiae datam originem, versam postmodum in nomen Calabriae'; cf. Festi epitom. p. 125: 'Messapia Appulia a Messapo rege appellata.'

lem Geryone superato in Italiam venisse dicunt[1], qua re explicatur interpretatio trium Geryonis corporum secundum rationem facta (§ 10). sequenti deinde paragrapho[2] absolvuntur Euandri fata: commemoratur enim hostis eius Erylus, quem tribus animis praeditum fuisse narrant; qua occasione data fusius de tribus animae partibus a Platone Chaldaeisque statutis disserit Lydus. tum § 12 in advenarum inventorumque pergitur indice; nominantur Ulixes Diomedes Auso materque eius Circe, quae circum in honorem Solis patris invenerit, quibus additur brevis conspectus mutationum, quas ludi circenses per temporum decursum passi sint. Circen autem sequebatur Aeneas, per quem quomodo ad Romulum et Numam Pompilium perventum sit, iam supra dictum est.

Quibus expositis filum nos repperisse puto, quod secutus olim Ioannes Lydus librum de mensibus primum conscripsit; ex iis autem, quae de eo erant disserenda, facile te aestimaturum esse spero, quaenam totius libri partes ad hunc diem interciderint, quae salvae sint. cumque hic liber longiorem sibi poposcerit argumentationem, in reliquis brevior esse possum. agit enim, ut nobis traditur ipso titulo, liber alter περὶ ἡμέρας, cuius prooemii, siquidem supra p. XXXVIII recte disputavi, verbis, actum iri περὶ ἀρχῆς ἡμερῶν, ea indicatur materia, ad quam subsequenti statim paragrapho (II, 2) accedit auctor, ita ut hoc loco nihil fere intercidisse pro certo habere possimus. expositis autem iis, quae de dierum initio erant exponenda, ad singulorum dierum significatum transit Laurentius, quorum septenos singulis planetarum diis dedicaverunt veteres Chaldaei atque Aegyptii (II, 4). et ita quidem factum est, ut paragrapho 3 servata sint, quae Laurentius senserit de rhythmo, quem secutae planetarum sphaerae universi mundi efficiant harmoniam. errantium stellarum autem

---

[1] e. g. Origo gentis Romanae VII, 1.

[2] alterum quoque sententiarum nexum inter §§ 10. 11 intercedentem supra statuimus p. LVI.

ea, cui primus hebdomadis dies consecrabatur, Sol erat, cuius arcana nomina nobis tradit § 5, cum § 6 de ipsa agat consecratione, et simili modo §§ 7—12 demonstrent, secundum diem Lunae, tertium Marti, quartum Mercurio, quintum Iovi, sextum Veneri, septimum Saturno fuisse dicatum. sunt autem hae, quas modo enumeravi, paragraphi omnes eiusdem generis, ita ut de iis plura addere necesse non sit: Chaldaeorum enim Aegyptiorumque, ad quos ipse Laurentius provocat testes, sapientiam secutus agit de natura planetae, de vi dei, qui illi praesidet, de indole numeri cuiusque diei. profertur autem omnis insana doctrina philosophorum, quos recentiores Pythagoreos et Platonicos solemus dicere, verba ipsi Pythagorae imputata et sententiae Platonis genuinae; occurrunt testium nomina Zoroastri Orphei Archytae Philolai Ocelli. sic septeni dies, planetae, dii, tractantur per septenas paragraphos, septima autem absoluta liber secundus finitur prospectu quodam in materiam libri tertii facto, haud bene cum iis quae antecedunt — ita ut intercidisse aliquid pateat — coniuncto: aevum enim confici ait *ἐξ ὡρῶν, εἶτα ἡμερῶν, εἶτα ἑβδομάδων, ἔπειτα μηνῶν, εἶτα ἐνιαυτῶν κἀκεῖθεν καιρῶν καὶ τὸ λοιπὸν αἰώνων* (II, 12 extr.). neque tamen praeterea multa interiisse putaverim: integer enim plurimis huius libri partibus sententiarum nexus videtur esse; cui si contra dicas, librum alterum reliquis esse breviorem, id quod operum condendorum artis legibus non respondeat, te moneam, talia a Laurentio saepius neglecta esse; de magistratibus enim liber tertius idem capit spatium, quod expletur a primo et altero coniunctis.

Atque hactenus quidem de libro secundo. libri autem tertii qualis materia fuerit, item titulo a codicum recensione X servato docemur, qui est *περὶ μηνός*: tamen amplius fuisse huius libri argumentum, quam quod promittitur inscriptione, iam videbimus. primum auctoris nostri esse debuit, ut, postquam de die et hebdomade egit, de mense loqueretur. et vetustissimis temporibus mensis secundum lunae cursum computabatur, prius autem, quam

huius computi institutionem discerent homines, Arcades iam atque Sicyonios fuisse affirmabant veteres (III, 1 extr.): unde fit, ut ab Arcadum atque Sicyoniorum aequalibus, id est a primis hominibus, incipiat liber tertius. § 2 vero in mediam nos mensis definitionem infert, qua absoluta per digressionem aliquam de natura rerum (§ 3) transit ad anni vocabulum computumque (§ 4 sq.) apud Aegyptios Graecos Romanos: horum novatam esse anni definitionem a Numa Pompilio et C. Caesare (§ 6): et ex accuratiore divi Iulii institutionum narratione supersunt ea, quae dicuntur de bisexto (§ 7), quibus addiderat nonnulla de vi Lunae omnes temporis actus regente, naturam secundum philosophorum et mythicorum doctrinam interpretatus (§ 8), unde transit ad ferias sementivas, quippe quae statum diem nactae non sint: quamobrem exemptae erant a Lunae potestate modo laudata. quibus expositis brevem addit disquisitionem de natura seminum septimi cuiusque diei vim observantium et de indole numeri septenarii et novenarii (§ 9).

Dixerat adhuc Laurentius de mense annoque secundum astronomos astrologosque observatis, nunc iam ad mensium definitionem, ut ita dicam, civilem se convertit. paragraphus enim decima fusior est multisque excursibus praedita, quae tamen in universum spectata agat de tribus cuiusque mensis feriis Romanis, de Kalendis Nonis Idibus, et de ratione singulos dies ex his tribus computandi. conveniunt autem Romanorum Kalendae cum Graecorum *νεομηνίᾳ*, qua re Laurentius utitur, ut § 11 multa nobis narret mirabilia de animalibus lapidibusque novae lunae diem venerantibus, quibus absolutis novum ingreditur iter disputatque § 12 de substantia et magnitudine ipsius terrae satellitis, unde per singulas lunae *φάσεις* ad *νεομηνίαν* h. e. Kalendas redit. § 13 post Kalendas tractaverat Nonas quoque et Idus, cuius disquisitionis paucissima supersunt verba; deinde se convertit ad triginta dies, quibus mensis componitur, tractatque naturam numeri tricenarii (§ 14).

Quibus rebus narratis tractatum de ipso mense exhausit Lydus, iamque ultra progressus dicere instituit de distributione temporis εἰς αἰῶνα, εἰς χρόνον, εἰς καιρόν, εἰς ἐνιαυτόν (§ 15), quorum χρόνον et καιρὸν statim expedit, αἰὼν vero illi est ἄπειρός τις τῶν οὐρανίων σωμάτων περιπόλησις ἢ αὐτοῦ τοῦ παντὸς οὐρανοῦ παντελὴς ἀνακύκλησις (p. 55, 17): e qua definitione decurrit ad errantium stellarum περίοδον, quae partem facit huius περιπολήσεως quaque efficitur annus qui vocatur magnus (§ 16). atque iam restat, ut promisso § 15 dato stet Laurentius dicatque de anno, cumque in libri initio de anni secundum astronomos definitione egerit et de anno magno (§ 16), superest ut dicat de anno civili. cuius initii descriptionem § 17 institutam mox relinquit considerando eos motus, qui in caelo sunt (§ 18. 19); pergit deinde de anno apud Lydos dei loco habito (§ 20) et ὡς ἐν παρόδῳ de Pane deo apud Lydos culto (§ 21); tum vero regreditur ad eam viam, unde deflexit, narratque annum ab omnibus populis in duodecim menses distribui, eorumque diversos nobiscum communicat nomina (§ 22); quibus enarratis ad anni initium, cuius naturam § 17 explanare coeperat, redit et de tribus anni initiis agit, quae observabantur a Romanis, sacrale patrium cyclicum: sacrale Kalendis Ianuariis, patrium Kalendis Martiis, cyclicum Kalendis Septembribus, quorum hoc ultimum initium erat indictionis; qua commemorata ad ipsam describendam indictionem a Graecis ἐπινέμησιν vocatam excurrit: quo excursu expletur, quod huius libri reliquum est usque ad finem paragraphi vigesimae tertiae. atque tertii quoque libri tot fragmenta superesse putaverim, ut qualis quondam integer fuerit facile animo fingere nobis possimus.

Quibus praemissis ad eam quam proprie sibi sumpserat materiam aggreditur agitque in eo libro, quem numerare solemus quartum, de singulis mensibus Laurentius, ita ut in duodecim partes dividatur hic liber; harum partium, ut fieri solet, ab epitomatoribus fusius et diligentius excerptae sunt priores, brevius et neglegentius posteriores,

quae adeo contractae sunt, ut in his singulorum fragmentorum nexum, qualis quondam fuerit, resarcire temptantibus desperandum sit. hoc solum cognoscere licet, in singulis mensibus idem fere quod Graeci vocant σχῆμα sibi proposuisse Laurentium, praeter illud autem excurrendi mori nimis indulsisse. incipit enim plerumque a nomine, unde dictus sit mensis quisque (ὅθεν καὶ ὅπως τὴν προσηγορίαν αὐτῶν ἕκαστος εἴληφε p. 18, 4), si forte a deo appellatus est, tractantur illius natura nomina signa, si ab imperatore, res ab eo gestae. alterum est, ut singulorum mensium ex ordine enumerentur feriae et describatur, quidnam in iis observare Romanis fuerit solitum (καὶ ἅπερ καθ' ἕκαστον αὐτῶν τοῖς Ῥωμαίοις πάλαι παρατετήρηται ibid.). praeter has autem duas res sibi constantes nulla est norma, quam sequatur Lydus, sed in reliquis ordinandis Fortuna dominatur. sic modo Romanorum mores narrat Laurentius, quorum fata, si ulla ratione fieri potest, inde a temporibus fabularum usque ad suam tractat aetatem, vocatis in comparationem reliquarum gentium, imprimis Lydorum popularium suorum institutis; modo Graecorum religionem unam et alteram explicat secundum mythographorum et philosophorum doctrinas physicas; modo occasione data pusillas quasdam e Caesarum vita depromit fabulas, modo mirabilia aliqua e rerum natura petit, aut dierum significationes astronomicas, stellarum ortus et occasus coniungit cum tractatu philosopho poetarum sententiis ornato. vides igitur ex his, materiam libri quarti de mensibus Lydiani adeo variam fuisse, ut mirum non sit, quod plurima perire passi sint epitomatores, quorum animi secundum illorum temporum studia magis intenti erant in sequiorum philosophorum doctrinas quam in Romanorum antiquitatem. iam vero unum superest momentum, quo usi quantum interciderit aestimare possimus. servata enim esse meminimus libri quarti duo folia integra e codice Caseolino O avolsa, quibus centum et sexaginta complentur editionis versus; horum autem per excerptorum codices traduntur viginti circiter et sex,

h. e. sexta fere versuum pars. si vero omnibus partibus eandem rationem inter opus integrum et excerpta quae supersunt intercessisse putamus, sextam tum fere libri quarti partem hodie superesse patet; fortasse autem paulo plura habemus, quoniam in ultimis — ad Novembrem enim et Decembrem menses pertinent folia illa — studio iam languescente pauciora quam initio mutuatos esse epitomatores probabile est.

Lydi verba restituenda

Diximus adhuc de libri Laurentiani habitu, qualis est restitutus, agamus iam de singularum sententiarum vocularumque forma, num inde a Ioannis Lydi temporibus integra ad nos pervenerit. atque hoc quidem pro certo possumus affirmare, in animo fuisse iis, qui epitomatorum munere functi sunt, plerisque quos exscribebant locis, verborum nexum integrum, ut erat in ipso Laurentii libro, retinere: id enim eo demonstratur, quod, ubi easdem sententias excerpserunt XYS, saepissime verbo tenus conspirant hi codices. sed aliis locis contrarium quoque usu venit, nempe ut singuli librarii codicum, cum in brevius contraherent Laurentii verba, enuntiatorum effigiem adeo mutaverint, ut diversae eiusdem sententiae exorerentur tamquam recensiones, e quibus eam quae genuina esset eligere non omnibus locis aeque erat facile: etiamsi enim in universum hanc legem statuere liceat, veram esse eam lectionem, quae prae reliquis minus in artum sit contracta, interdum tamen maior verborum copia interpolatoribus deberi videtur. quare de his locis singillatim ferenda erant iudicia. praeterea autem evitare non poterant codicum librarii, quin hic illic, initio imprimis sententiarum et fine, nonnulla mutarentur in ipso excerpendo, et quin paullatim compluribus locis sese insinuarent menda aliqua, quibus verborum integritas foedaretur. sed earum quidem, quibus priores laborabant editiones, corruptelarum plurimae e medio sunt sublatae, sive inspectis denuo codicibus iam pridem notis, cum in illis talia omnino non legi apparuisset, sive novis adhibitis libris manu scriptis, quorum lectione reliquorum

corruptelae sanarentur. sic iam e. g. corruptae illi lectioni μητρόχου (p. 105, 19) medicinam parare opus non erit, neque de nominibus septem Romanorum collium (p. 173, 2, cf. G. Wissowa, Septimontium et Subura, in Satura Viadrina p. 4) disserendum erit. attamen complures restant loci, quibus verborum conexus paulo turbatus videatur esse: quamvis his initio parcendum esse statuissem, quippe qui plura haberem proferenda, sed de quibus ambigi posset, num vera essent, tum, cum complurium virorum doctorum mihi suppeditarentur coniecturae, earum splendore commotus hic illic verborum contextui inserendas illas esse decrevi. interdum vero num hoc recte fecerim dubito: cum enim saepius non liqueat, utrum Lydi an librariorum graecitati debeantur eae quae corruptae videbantur voculae, neque ad hunc diem satis constet inter viros doctos, quasnam licentias in conectendis verbis usurpaverint auctores graeci inde a sexto usque ad decimum quintum saeculum, vereor ne interdum, cum codicum errores emendare studuerim, ipsos auctores — iam enim non de uno Laurentio, sed de epitomatoribus quoque sermo est — correxerim. sic e. g. p. 138, 15 pro verbis διὰ τοὺς ἄρτους . . . κατασκευάζειν dedi διὰ ⟨τὸ⟩ τοὺς ἄρτους κτλ., sed nunc video, simili modo τὸ omitti p. 81, 11. 84, 12: ita ut appareat, illius temporis morem fuisse, articulum omittere, ubi inter διὰ praepositionem cum accusativo casu iunctam et infinitivum intercedebat alter accusativus. simili modo suadente Boeckhio (cf. p. 169, 4) voculam ἐν addidi, ubicumque planetae *domus* indicatur: quod necessarium non fuisse in sequiorum temporum Graecitate benigne me docet Gu. Kroll; et p. 1, 1 vocem ⟨συγγράψαντες⟩ falso suppletam esse me monuit R. Foerster prolatis his exemplis: schol. Laur. ad Soph. El. 157 ὡς ὁ τὰ Κύπρια, Herod. περὶ μον. λεξ. p. 9 (II p. 414 Lentz) ὡς ὁ τὰ Κύπριά φησι, schol. Ven. Il. E 326 ὁ δὲ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα, schol. Eur. Hec. 910 ὡς δὲ ὁ τὴν μικρὰν Ἰλιάδα.

Cautius me retinui, ubicumque de lacunis, quibus

pluribus locis laborant Lydi codices — imprimis O —, replendis res erat. prohibebar enim, quominus omnes explerem, exemplo quodam, quod quin addam hoc loco facere non possum, quia illo demonstratur, eum quoque, qui Graecae linguae quam peritissimus sit, non semper paucarum litterarum vel verborum quae evanuerunt sensum recte posse restituere. liceat autem iam inter se conferre ea, quae quondam in codice O supplevit C. B. Hasius, quaeque nunc e codice S integra prodierunt, ed. p. 167, 17 sqq.

O, Hasius.

αἱ> δὲ παρα<βᾶσαι ψυχαὶ ἐντεῦθεν εἰς ἕτερον αἰῶ>να, ἐπὰν ἀπαλλαγῶσι τοῦ σώματος, <πλανῶνται πολλούς τινας ἑλιγμού>ς, καὶ φέρονται κατὰ τοῦ ἀέρος σφενδονούμεναι <εἴς τινας πυ>ρώδεις καὶ <φλογ>ώδεις ζώνας, ἃ<ς οἱ π>οιηταὶ Πυριφλεγέθ<οντα καὶ> Τάρ<τα>ρο<ν κ>αλοῦσιν. ὁ μὲν Ἑρμῆς περὶ μόνου τοῦ καθ<αρμοῦ ψυχῶν>, ὁ δὲ Ἰάμβλιχος ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ καθ<αρότητος ψυχικῆς πραγμ>ατείας καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν μέμνη<ται> .... θλη .... ἄ<λλ>ως ἡλίου χῶρον τῷ Ἅιδ<η διδ>ούς, παρ' <ᾧ φη>σι τὰς <ἐκκεκα>θαρμένας ε..αναι ψυχάς.

S, editio.

αἱ δὲ παραβᾶσαι ψυχαὶ τὸν τῆς εὐσεβείας κανόνα, ἐπὰν ἀπαλλαγῶσι τοῦ σώματος, παραδίδονται τοῖς δαίμοσι καὶ φέρονται κατὰ τοῦ ἀέρος σφενδονούμεναι καὶ κατὰ τὰς πυρώδεις καὶ χαλαζώδεις ζώνας, ἃς οἱ ποιηταὶ Πυριφλεγέθοντα καὶ Τάρταρον καλοῦσιν. καὶ ὁ μὲν Ἑρμῆς περὶ μόνου τοῦ καθαρμοῦ τῶν ψυχῶν, ὁ δὲ Ἰάμβλιχος ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ καθόδου ψυχῆς πραγματείας καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν μέμνηται, τὸν ὑπὲρ σελήνης ἄχρις ἡλίου χῶρον τῷ Ἅιδῃ διδούς, παρ' ᾧ φησι καὶ τὰς ἐκκεκαθαρμένας ἑστάναι ψυχάς.

quae cum comparaveris, non miraberis, me, ubi tale quid vel Hasio accidisse vidissem, cautissimum in explendis lacunis factum esse.

editionis institutio

Quibus expeditis iam ad ipsum editionis habitum accedamus, quem ita institui, ut singulis paragraphis adscriberetur numerus editionis Roetherianae — ut omnino illam Bekkerianae praetuli, quippe qua novi fere nihil praestitum esset — singulis vero versibus adderetur codicum nota, e quibus petiti essent; ipsas codicum lectiones apparatui quem vocant critico inserui, itemque virorum doctorum coniecturas, quarum tamen omisi eas, quae nunc in ipsis codicibus leguntur, easque, quas nullius pretii esse duxi. addenda autem iis erat fortasse ea, in qua L. Cohnius periculum fecit ad fidem Philonis de opificio mundi § 117 (ed. Cohn-Wendland I p. 41), ubi Lydo p. 34, 21 pro διὰ vindicavit δίχα. itemque si quae essent testimonia ipsorum Laurentii verborum ab aliis codicibus vel scriptoribus servata, eodem recepta sunt; addidi autem praeterea apparatum auctorum ab Ioanne laudatorum: in quo nota 'cf.' saepius apposita signatur, auctoris loco non eadem legi quae apud Lydum, attamen illum ab hoc indicatum esse videri. sed non de omnibus auctoribus a Laurentio prolatis rem ita agere potui, quia saepissime in afferendis illis neglegentior est Philadelphenus; interdum etiam fore ut locum aliquem apud Neoplatonicorum quendam adhuc latentem in lucem protraham spero; unum incuria mea omissum iam nunc addere iuvat: ad p. 139, 2 Porphyrium apud Eusebium, praep. ev. III, 11, 7.

De fragmentis sedis incertae et falso attributis modo dixi. indices ita composui, ut primo loco auctorum indicem proponerem h. e. eorum, quorum nomina ab ipso Laurentio proferuntur; quodsi eorum, quos re vera inspexit Lydus, conscribere vellem, longe alius esset futurus, sed id ut facere possim, longiore opus erit disquisitione, quae spatium prolegomenis concessum multum sit egressura; spero autem, alia data occasione mihi eventurum esse ut disseram de Laurentii fontibus. accedunt glossarum et nominum indices; cumque his tribus, auctoribus glossis nominibus, eas contineri res putarem, ob quas a viris

doctis evolvitur Lydus, alios praeterea indices faciendos non institui.

Foliorum ut e prelo prodierunt singula summa diligentia et insigni cura inspexerunt Albrechtus Dieterich, Guilelmus Kroll, Georgius Wissowa, qui opera in usum meum impensa egregie de me sunt meriti; nec non plurima ad restituenda Lydi verba attulerunt, id quod e nominibus illorum in notis saepissime laudatis cognoscere poteris. ipse si in scribendis nonnullis voculis non semper constiterim mihi, ut difficilior est quae tractatur materia, in qua profecto dies diem doceat, graviter non feres, itemque, si qua typothetarum errata oculos meos fugerunt libenter ignosces, quorum in perlegendo libro iam typis mandato imprimis me offenderunt: p. 13, 17 scribendum *προσγραφὴ* — p. 23, 12 *μουνάδα* — p. 64, 9 *αἰτίων* — p. 81, 8 X addatur in margine — p. 168, 6 app. *δεξιούμενοι* — quae ut benigne corrigas peto.

Conspectus eorum editionis locorum, qui in praefatione tractantur

(Romanis numeris praefationis, arabicis editionis paginae indicantur).

38, 13—16 XLII
39, 1 ib.
8 LV
16—40, 3 XLIII
16—18 XXXV
16 XLVII
40, 2—18 XXXVI
4 XLII
41, 14—42, 5 ib.
42, 2 LXVI
9 LXIX
10 LXVI
17—43, 1 XLII
20 LXVIII
43, 4—6 XLII
10 LXVI
17—49, 20 LIV
17—19 XLIII
19—44, 1 XLII
19 XLIII
44, 2—5 ib.
11 LXVI
12—14 XLIII
15—45, 12 ib.
15—45,7 XXXVII
45 L
17 LV
18—46, 2 XLIII. XLVII
46, 2 XLVII
5—7 XLIII
47, 6—11 XLIII
18—48, 16 ib.
48, 6—18 LIV
6—9 LVIII
6 LVII. LXXV
8 LV
16 LVI
49 XLIX
1 LVI
49, 21 XVI. XIX
24—53, 5 XXXV
50, 9—14 XLIII
11—53,5 XXXVII
11 XXXIII
14—51, 5 XLIII
51, 5—52, 6 XLIII
10—52, 6 XXII
17 LXVIII
52, 6 XXXIII
7 XXXIV
53 app. XVII. XIX
16—54, 1 XLIII
54, 9 LXVIII
10—17 XLIII
55, 10. 11 ib.
17—20 XXXVI
17 LXXXV
24—57, 23 XLIII
58, 4—17 ib.
21—59, 3 ib.
59, 15—19 ib.
20—61,9 XXXVI. XXXVIII
60, 11—17 XLIII
12 XLVII
16 XXXIX
18—61, 7 XLIII
61, 7 XLI
62, 4—6 XLIII
63, 3—158, 6 LIV
3—6 XLIII
3 LVIII
4 XXXVI. LXIX
7 LXII
9 LXVIII
10 XLIX
64, 3 XX
4 XIX. LXIX
5 LXV
6 XV. XVI
9 XCI
13. 14 XLIII
65, 7 LXVI
66, 4—7 XXXVI
4 LXIX
12—17 XLIX
18. 19 XXXVI
67, 7—12 XLIII
23—69, 7 XXXV
25 XXXIV
68, 6 XLIII
68, 11 XXXIV
17 LXVIII
69, 23—70, 12 XLIII
70, 20—71, 22 ib.
71, 22 LXVIII
72, 1—20 XLIII
12 LXVIII
73, 11—15 LIV
16—20 XXXVI. XLV
74, 9 XLIX
14 LXIX
15—20 XXXVI
24—76, 8 ib.
75, 2 LXVIII
7—77, 8 XLIII
13 XXXIX
77, 9 XVII. XIX
78, 3 LXVIII
10. 11 XLV
80, 12—81, 7 XLIV
12 XV
81, 8 XCI
11 LXXXVIII
82, 8—11 XLIV
12 LXVI
83, 2—13 XXXVI
2 XLIV. XLIX. LVIII
9 LXVIII
13—84, 1 XLIV
84, 3 XV
4—11 XXXVI
12 LXXXVIII
14—86, 11 XXV
14—85, 6 XLIV
14 XXVI
16—18 XXVII
85, 1 XVI. XIX
7 XXVII
10—18 XLIV
18—86, 11 ib.
18—22 XXVII
22 XXVII. LXVIII
86, 12—23 XLIV
24—87, 2 XLIX

Tabula codicum atque editionum.

O Caseolinus Parisinus supplementi graeci 257, cf. praef. p. VI

X consensus codicum recensionis Barberinae:
- A Barberinus II 15, cf. praef. p. LX
- B Parisinus graecus 3084, cf. praef. p. LXI
- T Cryptoferratensis graecus Z-δ-VI, cf. praef. p. LXI

Y consensus codicum recensionis Planudeae:
- C Vaticanus graecus 951, cf. praef. p. LII
- D Ottobonianus graecus 345, cf. praef. p. LII
- E Vaticanus Palatinus graecus 141, cf. praef. p. LII
- F Parisinus graecus 1409, cf. praef. p. LIII
- G Laurentianus plut. LIX 30, cf. praef. p. LIII

- L Laurentianus plut. LXXIV 13, cf. praef. p. LIV
- M Marcianus graecus 320, cf. praef. p. LIV
- N Vaticanus Palatinus graecus 209, cf. praef. p. LIV

P Parisinus graecus 1630, cf. praef. p. XXXI

Par. Parisinus graecus 854, cf. praef. p. XXIX

R Parisinus supplementi graeci 607 A, cf. praef. p. X

H Hamiltonianus 555, cf. praef. p. XXXV

S Scorialensis graecus Φ-III-1, cf. praef. p. XXXIX

Cedren. Georgii Cedreni historiarum compendium, cf. praef. p. XLVIII

Suid. Suidae glossarium, cf. praef. p. XX

de mag. I. Laurentii Lydi .. de magistratibus rei publicae Romanae ed. I. D. Fussius, Par. 1812
de ost. I. Laurentii Lydi liber de ostentis iterum edidit Curtius Wachsmuth, Lipsiae 1897
Sch editio Nicolai Schowii, cf. praef. p. LXX
Hasius C. B. Hasii editio fragmentorum Caseolinorum, cf. praef. p. LXXI
Rr Guilelmi Roetheri editio, cf. praef. p. LXXI
Bekker Immanuelis Bekkeri editio, cf. praef. p. LXXI

LIBER PRIMUS.

Rr I,1 1. Ὀρθῶς ἄρα οἱ τὰ μυθικὰ ⟨συγγράψαντες⟩ τὸν X
Κρόνον τοὺς ἑαυτοῦ παῖδας ἀφανίζοντα ποιοῦσιν, αἰ-
νιττόμενοι δήπου τὸν χρόνον πατέρα τε ἅμα καὶ ὄλε-
θρον τῶν ὑπ' αὐτοῦ φυομένων γίνεσθαι. † φάρυγος.

2 2. Θρίαμβον ὠνόμαζον οἱ Διονύσου θεράποντες τὴν πομπὴν ἀπὸ τῶν θύρσων καὶ τῶν ἰάμβων, οἱονεὶ .... τῶν σκωμμάτων, ὡσανεὶ θυρσίαμβον· ἢ ἀπὸ τοῦ θροεῖν, κατὰ Πλούταρχον.

3 3. Οἱ Λυδοί φασιν ἐφεῦρον τὸν οἶνον· καὶ οὐκ οἶνον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ συκῆς φυτόν.

4 4. Ὅτι μοῦστον τὸν οἶνον οἱ Ῥωμαῖοι ἔγνωσαν XS
καλεῖν ὡσανεὶ μύστην. ὅτι μυστήριον πρῶτοι Σαρ-
διανοὶ προσηγόρευσαν.

5 5. Σαβῖνος ἐκ τῆς περὶ τὸν οἶνον γεωργίας φερω- X
νύμως ὠνομάσθη· τὸ γὰρ Σαβῖνος ὄνομα σπορέα καὶ
φυτευτὴν οἴνου διασημαίνει.

6 6. Μεσσαπία ἡ Καλαβρία, ἀπὸ Μεσσάπου.

7 7. Λουκανίαν τὴν ἀλσωδεστάτην· τὸ γὰρ ἄλσος

v. 8 cf. Plut. Marc. 22.

v. 1 τὰ omis. *A* | οἱ μυθικοὶ *Sch* οἱ τὰ μυθικὰ ⟨συγγράψαντες⟩ Hasius 4 τῶν] τὸν *B* | † φάρυγος add. *A* 5 ἐνόμιζον *B* 7 lacuna quattuor litterarum post οἱονεὶ *A* 11 ὅτι — 12 μύστην *S*; μοῦστον τὸν οἶνον οἱ ῥωμαῖοι ἔγνωσαν. ὅτι μυστήριον — προσηγόρευσαν, ὡσανεὶ μύστην *X* 18 ἀλσωδεστα, corr. -τάτην *A*

X κατὰ στέρησιν λοῦκον οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι παρὰ τὸ ἀφεγγές, ὡς ἄξυλον τὴν ὕλην.

8. Ὁ Εὔανδρος πρῶτος γράμματα ἀπὸ τῆς Ἑλλά- Rr I, 9
δος, τὰ λεγόμενα Κάδμου, εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐκόμισεν, οὐ τοσαῦτα μέν, ὅσα νῦν ἐστιν — οὐδὲ γὰρ οὕτως ἡ παλαιότης παραδέδωκε — μόνα δὲ ἓξ πρὸς τοῖς δέκα, τοῦ $\bar{\xi}$ καὶ τοῦ $\bar{\zeta}$ καὶ τοῦ $\bar{\psi}$ ἀντὶ διπλῶν, τοῦ $\bar{\vartheta}$ καὶ τοῦ $\bar{\varphi}$ καὶ τοῦ $\bar{\chi}$ ἀντὶ δασέων, τοῦ $\bar{\eta}$ καὶ τοῦ $\bar{\omega}$ ἀντὶ μακρῶν ὕστερον προσεξευρημένων. πέντε γὰρ ἦν τὰ πάλαι φωνήεντα, τοῦ μὲν $\bar{\varepsilon}$ στοιχείου τὴν τοῦ $\bar{\eta}$ παρεχομένου χρείαν, τοῦ δὲ $\bar{o}$ τὴν τοῦ $\bar{\omega}$, ὅπερ ἔτι καὶ νῦν παρὰ Ῥωμαίοις ἐστὶ καὶ μόνῳ τῷ χρόνῳ τὴν δύναμιν ἀμείβει. ὕστερον δὲ Μάρκος Φλάβιος, γραμματιστὴς Ἰταλός, τοῖς Ἕλλησιν ἀκολουθήσας, τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τοῖς Ῥωμαίοις ἐπέγραψεν. φιλεῖ γὰρ ὁ χρόνος ἐναμείβειν τὰ πράγματα.

9. Φοίνικες πρῶτοι τοκογλύφοι καὶ ὀβολοστάται 10
τυγχάνοντες, γράμματα καὶ σταθμοὺς καὶ ἁπλῶς τὸ κερδαίνειν ἐπενόησαν, ὅθεν καὶ καπήλους αὐτοὺς οἱ ποιηταὶ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπανίωμεν ὅθεν ἐξεκλίνομεν.

X Cedren. 10. Τρισώματον τὸν Γηρυόνην φασίν, οὐχ ὅτι τοσού- 11
τοις ἐχρήσατο σώμασιν, ἀλλ' ὅτι τρεῖς νῆσοι ἐν τῷ ὠκεανῷ κείμεναι συνεμάχουν αὐτῷ.

Y 11. Ὅτι Ἔρυλον τὸν περὶ Ἰταλίαν, ὃν κατασχὼν 8
Εὔανδρος, ὁ τῆς μαντικῆς Καρμέντης υἱός, ἔσχε τὴν χώραν, τρίψυχον γενέσθαι ὁ μῦθος αἰνίττεται φιλο-

v. 2 Il. Λ 155 ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ.

v. 4 τὴν omis. *B* 5 οὐ τοσαῦτα Hasius οὗτος αὐτὰ *X* 6 παραδέδωκε] παρεδ *B* 7 καὶ τοῦ φ] καὶ τοῦ omis. *B* 15 ἀμείβειν *B* 18 τυχάνοντες *A* 20 ἐξεκλίναμεν *A*
§ 10 Georg. Cedren. hist. comp. p. 298,24 Bonn.

σοφώτατα· τριπλᾶς γὰρ ἔχειν τὴν ψυχὴν δυνάμεις ὁ Y *ἐν Φαίδωνι Σωκράτης παραδίδωσιν, ἡνίοχον μὲν τὸν νοῦν, ἵππους δὲ τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις. ταύτῃ καὶ χαλινῶσαι τὴν ψυχὴν θεσπίζει τὰ λόγια·*

χρὴ δὲ χαλινῶσαι ψυχὴν βροτὸν ὄντα νοητόν,
ὄφρα μὴ ἐγκύρσῃ χθονὶ δυσμόρῳ, ἀλλὰ σαωθῇ.

τῆς γὰρ τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἐναντίων δυνάμεων τυγχανούσης, ἀνάγκη καὶ τῇ διὰ πάντων κεχωρηκυίᾳ ψυχῇ τὰς ἐναντίας ἐφαρμόζειν ἀρχάς· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικὸν ἐκ τῆς μονάδος — τουτέστι τοῦ νοῦ — τὸ δὲ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμητικὸν ἐκ τῆς δυάδος — οἷον τῆς ὕλης — ἐστί· κἂν εἰ τὸ λόγιον ὅλην τὴν ψυχὴν τριάδα θείαν παραδίδωσι· φησὶ γὰρ ὁ αὐτός·

ψυχαῖον σπινθῆρα δυσὶ κράσας ὁμονοίαις
νῷ καὶ νεύματι θείῳ, ἐφ' οἷς τρίτον ἁγνὸν ἔρωτα,
συνδετικὸν πάντων ἐπιβήτορα σεμνόν, ἔθηκεν.

deest Rr 12. *Κίρκη τις ἦν ἐν Ἰταλίᾳ τῷ τε γένει περιφανὴς* P *καὶ τῷ κάλλει διαπρεπής, ἥτις καὶ τοῦ Ὀδυσσέως πλανωμένου ἐν Ἰταλίᾳ σὺν τῷ Διομήδει ἐρασθεῖσα καὶ συγγενομένη τούτῳ ἔτεκεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Αὔσονα, τὸν* [illegible] *τῆς χώρας πάσης ἐν ὑστέρῳ κρατήσαντα, ἐξ οὗ καὶ Αὐσονία ἡ ἑσπέριος ἐκλήθη. αὕτη γοῦν ἡ Κίρκη διὰ κάλλους ὑπερβολὴν τοῦ Ἡλίου θυγάτηρ εἶναι* [illegible]

v. 2 Phaedo non est, immo Phaedrus [illegible] 5—6 Gu. Kroll, de oraculis Chaldaicis [illegible] VII, 1) p. 52. 14—16 Kroll de or. [illegible]

v. 6 *ὄφρ' ἂν* (*ὄφρἂν* C) *μὴ συγκύρσῃ* [illegible] m. *ἴσως οὕτως ὀφείλει· ὄφρα μὴ ἐγκύρσῃ,* [illegible] 15 *πνεύματι* ci. Kroll § 12 = cod. [illegible] *περὶ ἱπποδρομίου*, cf. Le Moyne, Varia [illegible] *τῆς* P

X κατὰ στέρησιν λοῦκον οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσι παρὰ τὸ ἀφεγγές, ὡς ἄξυλον τὴν ὕλην.

8. Ὁ Εὔανδρος πρῶτος γράμματα ἀπὸ τῆς Ἑλλά- Rr I, 9
δος, τὰ λεγόμενα Κάδμου, εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐκόμισεν, οὐ τοσαῦτα μέν, ὅσα νῦν ἐστιν — οὐδὲ γὰρ οὕτως ἡ παλαιότης παραδέδωκε — μόνα δὲ ἓξ πρὸς τοῖς δέκα, τοῦ ξ̄ καὶ τοῦ ζ̄ καὶ τοῦ ψ̄ ἀντὶ διπλῶν, τοῦ θ̄ καὶ τοῦ φ̄ καὶ τοῦ χ̄ ἀντὶ δασέων, τοῦ η̄ καὶ τοῦ ω̄ ἀντὶ μακρῶν ὕστερον προσεξευρημένων. πέντε γὰρ ἦν τὰ πάλαι φωνήεντα, τοῦ μὲν ε̄ στοιχείου τὴν τοῦ η̄ παρεχομένου χρείαν, τοῦ δὲ ο̄ τὴν τοῦ ω̄, ὅπερ ἔτι καὶ νῦν παρὰ Ῥωμαίοις ἐστὶ καὶ μόνῳ τῷ χρόνῳ τὴν δύναμιν ἀμείβει. ὕστερον δὲ Μάρκος Φλάβιος, γραμματιστὴς Ἰταλός, τοῖς Ἕλλησιν ἀκολουθήσας, τὰ λοιπὰ στοιχεῖα τοῖς Ῥωμαίοις ἐπέγραψεν. φιλεῖ γὰρ ὁ χρόνος ἐναμείβειν τὰ πράγματα.

9. Φοίνικες πρῶτοι τοκογλύφοι καὶ ὀβολοστάται 10
τυγχάνοντες, γράμματα καὶ σταθμοὺς καὶ ἁπλῶς τὸ κερδαίνειν ἐπενόησαν, ὅθεν καὶ καπήλους αὐτοὺς οἱ ποιηταὶ καλοῦσιν. ἀλλ' ἐπανίωμεν ὅθεν ἐξεκλίνομεν.

X Cedren. 10. Τρισώματον τὸν Γηρυόνην φασίν, οὐχ ὅτι τοσού- 11
τοις ἐχρήσατο σώμασιν, ἀλλ' ὅτι τρεῖς νῆσοι ἐν τῷ ὠκεανῷ κείμεναι συνεμάχουν αὐτῷ.

Y 11. Ὅτι Ἕρυλον τὸν περὶ Ἰταλίαν, ὃν κατασχὼν 8
Εὔανδρος, ὁ τῆς μαντικῆς Καρμέντης υἱός, ἔσχε τὴν χώραν, τρίψυχον γενέσθαι ὁ μῦθος αἰνίττεται φιλο-

v. 2 Il. Λ 155 ἐν ἀξύλῳ ἐμπέσῃ ὕλῃ.

v. 4 τὴν omis. *B* 5 οὐ τοσαῦτα Hasius οὗτος αὐτὰ *X* 6 παραδέδωκε] παρεδ *B* 7 καὶ τοῦ φ̄] καὶ τοῦ omis. *B* 15 ἀμείβειν *B* 18 τυχάνοντες *A* 20 ἐξεκλίναμεν *A*
§ 10 Georg. Cedren. hist. comp. p. 298,24 Bonn.

σοφώτατα· τριπλᾶς γὰρ ἔχειν τὴν ψυχὴν δυνάμεις ὁ Y ἐν Φαίδωνι Σωκράτης παραδίδωσιν, ἡνίοχον μὲν τὸν νοῦν, ἵππους δὲ τὰς τῆς ψυχῆς δυνάμεις. ταύτῃ καὶ χαλινῶσαι τὴν ψυχὴν θεσπίζει τὰ λόγια·

χρὴ δὲ χαλινῶσαι ψυχὴν βροτὸν ὄντα νοητόν,
ὄφρα μὴ ἐγκύρσῃ χθονὶ δυσμόρῳ, ἀλλὰ σαωθῇ.

τῆς γὰρ τῶν ὅλων φύσεως ἐξ ἐναντίων δυνάμεων τυγχανούσης, ἀνάγκη καὶ τῇ διὰ πάντων κεχωρηκυίᾳ ψυχῇ τὰς ἐναντίας ἐφαρμόζειν ἀρχάς· τὸ μὲν γὰρ αὐτῆς λογικὸν ἐκ τῆς μονάδος — τουτέστι τοῦ νοῦ — τὸ δὲ θυμικὸν καὶ ἐπιθυμητικὸν ἐκ τῆς δυάδος — οἷον τῆς ὕλης — ἐστί· κἂν εἰ τὸ λόγιον ὅλην τὴν ψυχὴν τριάδα θείαν παραδίδωσι· φησὶ γὰρ ὁ αὐτός·

ψυχαῖον σπινθῆρα δυσὶ κράσας ὁμονοίαις
νῷ καὶ νεύματι θείῳ, ἐφ' οἷς τρίτον ἁγνὸν ἔρωτα,
συνδετικὸν πάντων ἐπιβήτορα σεμνόν, ἔθηκεν.

deest Rr 12. Κίρκη τις ἦν ἐν Ἰταλίᾳ τῷ τε γένει περιφανὴς P καὶ τῷ κάλλει διαπρεπής, ἥτις καὶ τοῦ Ὀδυσσέως πλανωμένου ἐν Ἰταλίᾳ σὺν τῷ Διομήδει ἐρασθεῖσα καὶ συγγενομένη τούτῳ ἔτεκεν ἐξ αὐτοῦ τὸν Αὔσονα, τὸν τῆς χώρας πάσης ἐν ὑστέρῳ κρατήσαντα, ἐξ οὗ καὶ Αὐσονία ἡ ἑσπέριος ἐκλήθη. αὕτη γοῦν ἡ Κίρκη διὰ κάλλους ὑπερβολὴν τοῦ Ἡλίου θυγάτηρ εἶναι ἐκόμ-

v. 2 Phaedo non est, immo Phaedrus Platonicus p. 253 sqq. 5—6 Gu. Kroll, de oraculis Chaldaicis (Bresl. philol. Abh. VII, 1) p. 52. 14—16 Kroll de or. Chald. p. 26[1]

v. 6 ὄφρ' ἂν (ὄφρἂν C) μὴ συγκύρσῃ CEG, in marg. ab ead. m. ἴσως οὕτως ὀφείλει· ὄφρα μὴ ἐγκύρσῃ E 14 κερώσας F 15 πνεύματι ci. Kroll § 12 = cod. Par. gr. 1630 (P) f. 113r sqq. περὶ ἱπποδρομίου, cf. Le Moyne, Varia sacra I, 503 20 τὸν δὲ τῆς P

P παξε καὶ εἰς τιμὴν τοῦ οἰκείου δῆθεν πατρὸς ἱππικὸν ἀγῶνα πρώτη ἐν Ἰταλίᾳ ἐτέλεσεν, ὃς δὴ καὶ ἐξ αὐτῆς ὠνομάσθη κίρκος. ἐν δὲ Ἑλλάδι πρότερον Ἐνυάλιος, υἱὸς Ποσειδῶνος, ἐν ἡμέραις Μωυσέως διπώλῳ ἐχρήσατο, Οἰνόμαος καὶ ὕστερον τετραπώλῳ· οὗτος δὲ ἦν βασιλεὺς Πισαίων, ἦγε δὲ τὸν ἱππικὸν ἀγῶνα μηνὶ Μαρτίῳ εἰκοστῇ τετάρτῃ ὑψουμένου τοῦ Ἡλίου. καὶ αὐτὸς μὲν ἐφόρει χλοανὸν ἤγουν πράσινον ὑπὲρ τῆς γῆς· ὁ δὲ ἀνταγωνιζόμενος βένετον ὑπὲρ τῆς θαλάσσης, καὶ οἱ μὲν μεσόγειοι ἔχαιρον τῷ πρασίνῳ, οἱ δὲ παράλιοι τῷ βενέτῳ· ἔπαθλον δὲ τῆς ἀγωνίας ταύτης προετίθει Οἰνόμαος τῷ νικήσοντι αὐτὸν τὴν ἰδίαν θυγατέρα Ἱπποδάμειαν, τὸν δὲ ἡττηθέντα φονεύεσθαι αὐτίκα. μέλλοντα γοῦν τὸν Πέλοπα τῷ Οἰνομάῳ ἀνταγωνίζεσθαι ἐπὶ τοῖς δηλωθεῖσι συνθήμασιν, ἑωρακυῖα Ἱπποδάμεια ἠράσθη τε αὐτοῦ καὶ προδίδωσι τούτῳ τὰ μηχανήματα τοῦ πατρός, δι' ὧν ἐκράτει τῶν συναμιλλωμένων, καὶ οὕτω παρεσκεύασε νικῆσαι τὸν Πέλοπα. κἀκεῖνος νικήσας εὐθὺς ἀνεῖλε μὲν Οἰνόμαον, ἔγημε δὲ Ἱπποδάμειαν καὶ ἐβασίλευσε μὲν τῆς Ἑλλάδος ἔτη τριάκοντα ὀκτώ, ἐκάλεσε δὲ ταύτην ἐξ ἑαυτοῦ Πελοπόννησον. ἀλλ' ἐπὶ τὰ πρότερα πάλιν ὁ λόγος ἐπανελθέτω. ἡ γὰρ δὴ προρρηθεῖσα Κίρκη πρώτη τελεῖν ἱππικοὺς ἀγῶνας ἐν Ἰταλίᾳ προκαταρξαμένη καὶ ἱπποδρόμιον ἐκεῖσε κατεσκεύασε, τὸ μὲν XYP μῆκος τεσσάρων σταδίων, τὸ δὲ πλάτος ἑνός· τὸ δὲ Rr I, 12 μέσον αὐτοῦ ἐποίησε ξυλουργές, ὀνομάσασα ⟨ταύτην

v. 4 μώσεως P 9 βίνετον P 21 utrum $\lambda\bar{\eta}$ an $\lambda\bar{\beta}$ habeat P haud dispicitur 27 ὀνομάσασα τοῦτο εὔριππον ἀπὸ τοῦ θαλασσίου εὐρίππου ἐπειδὴ P, εὔριπος καλεῖται ἐκ τοῦ θαλαττίου ἴσως εὐρίπου καὶ τῆς ἑπτάκις αὐτοῦ διαυλοδρομίας

τὴν κρηπῖδα⟩ Εὔριπον, ἐκ τοῦ θαλαττίου ἴσως Εὐρίπου XYP
καὶ τῆς ἑπτάκις αὐτοῦ διαυλοδρομίας, ἐπειδὴ κἀκεῖνος
ἑπτάκις τῆς ἡμέρας ἀντιστρέφει τὴν κίνησιν. καὶ YS
πυραμὶς δέ ἐστιν ἐν μέσῳ τῷ σταδίῳ, ἡ δὲ πυραμὶς
Ἡλίου, ἐπεὶ ἄσκιος ἐγγὺς ὁ τοιοῦτος βωμός· πάντων γὰρ XYS
τῶν οὐρανίων φωσφόρων σωμάτων σκιὰν ἀποτελούν-
των αὐτὸς μόνος ἔξω ταύτης ἐστί. ἐν δὲ τοῖς παρ' YP
ἑκάτερα τέρμασι τοῦ Εὐρίπου τούτου ἄνωθεν μὲν τῆς
πυραμίδος ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου βωμοὶ ἵδρυνται τρεῖς·
Κρόνου, Διός, Ἄρεος· κάτωθεν δὲ πάλιν βωμοὶ τρεῖς,
Ἀφροδίτης, Ἑρμοῦ καὶ Σελήνης· τρίποδες δύο, Ἡλίου P
καὶ Σελήνης, καὶ ἄγαλμα γυναικὸς φιάλην ἐπιφερο-
μένης ἐν τῇ κεφαλῇ· ἐστὶ δὲ ἡ γῆ, φέρουσα τὴν
θάλασσαν. σάλπιγγες δὲ ἐπὶ τέλει τῶν ἀγώνων τοὺς
νικητὰς ἐπὶ τὰ γέρα καλοῦσι, δώδεκα δὲ ὕσπληγες
κατὰ μίμησιν τῶν δώδεκα ζῳδίων· μαππάριος δὲ κα- P Cedren.
λεῖται ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἱστάμενος καὶ τοῦ δρόμου ἔχων

incipit *X*, *ὅτι εὔριπος ὠνομάσθη ἡ μέσον τοῦ ἱπποδρόμου κρη-πίς* incipit *Y* | ⟨*ταύτην τὴν κρηπῖδα*⟩ addidi

v. 1 *ἴσως* omis. *Y* 2 *ἐπειδὴ* — 3 *κίνησιν*] *οὕτω γὰρ ἐπ' ἐκείνου φασὶ συμβαίνειν* *Y* | *ἐπειδὴ* — 5 *βωμὸς* desunt *X* 3 *καὶ πυραμὶς* — 7 *ταύτης ἐστί* desunt *P* 5 *ἐγγὺς* omis. *Y* 6 *ὅτι τῶν οὐρανίων φωσφόρων σωμάτων σκιὰν ἀποτελούντων ἥλιος μόνος ἔξω ταύτης ἐστί· διὰ τοῦτο ἡ πυραμὶς ἡλίου, ἐπεὶ ἄσκιος ἐγγὺς ὁ τοιοῦτος βωμός* *S* 7 *αὐτὸς*] *ἥλιος* *X* | *ἐστί. πλεύσας ἐκεῖθεν* (= § 13) *X* 7 *ἐν δὲ τοῖς* — 8 *ἄνωθεν*] *καὶ ἄνωθεν* *Y* 8 *ἄνωθεν μὲν τῆς πυραμίδος*] *ἐν μὲν τῷ ἄνω* *P* 9 *ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου* omis. *P* | *ἵδρυνται* omis. *Y* 10 *ἄρεως* saepe *Y* | *κάτωθεν δὲ*] *ἐν δὲ τῷ κάτω* *P* | *πάλιν βωμοὶ τρεῖς* omis. *Y* 11 *τρίποδες* — p. 6,7 *ἐπετέλει* omis. *Y* 16 *Μαππάριον τοῖς Ῥωμαίοις ἔδοξε καλεῖν ἐξ αἰτίας τοιαύτης. ἔθος ἦν τοῖς ὑπάτοις ἐπὶ τῶν θεάτρων εὐωχεῖσθαι. μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι τῆς εὐωχίας τὸ ἐν χεροῖν ἐκμαγεῖον, ὃ καὶ μάππαν πατρίως καλοῦσιν, ἐξ οὗ καὶ μανδύλια ἔρριπτον· ὅπερ ὑποδεχόμενος ὁ λεγόμενος μαπ-πάριος τὸν ἀγῶνα παρεσκεύασεν. οὐ πλέον δὲ* — p. 6,14 *κατὰ τὸ λόγιον* Georg. Cedren. hist. comp. p. 297,15 Bonn.

P Cedren. τὸ σύνθημα ἀπὸ τοῦ περὶ τὸ πρᾶγμα συμβαίνοντος τηνικαῦτα· εἰώθησαν γὰρ οἱ ὕπατοι εὐωχεῖσθαι πρότερον ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ μετὰ τὴν εὐωχίαν τὰ τῶν χειρῶν ἐκμαγεῖα ῥιπτεῖν, ἅπερ τῇ ῥωμαικῇ φωνῇ μάππα λέγονται, ἐξ οὗ καὶ μανδύλια· καὶ ταῦτα ἀναλαμβανόμενος ὁ λεγόμενος μαππάριος εὐθὺς τὸν ἀγῶνα Y P Cedren. ἐπετέλει. οὐ πλέον δὲ τῶν ἑπτὰ κύκλων, οὓς σπάτια οἱονεὶ στάδια καὶ μίσους ἀντὶ τοῦ ἄθλους, περὶ τὴν πυραμίδα, ἣν νῦν ὀβελὸν καλοῦσι, διεπληκτίζοντο οἱ ἀγωνισταὶ διὰ τὸ ἑπτὰ στάδια εἶναι τὸ μίλιον καὶ διὰ τὸ Y τοσούτους εἶναι τοὺς τῶν πλανήτων πόλους, οὓς Χαλδαῖοι στερεώματα καλοῦσιν, ἄνευ τοῦ σεληνιακοῦ, διὰ τὸ μέχρις αὐτοῦ διήκειν τὸ τοῦ παντὸς ὑλικοῦ σκύβαλον Y κατὰ τὸ λόγιον. τέσσαρσι δὲ καὶ εἴκοσι βραβείοις τὸν πάντα συνετέλουν ἀγῶνα διὰ τὸν ἐν πυραμίδι λόγον· δυοκαίδεκα γὰρ γωνίας ἡ πυραμὶς ἐπιδέχεται, τουτέστι στερεὰς τέσσαρας, ὧν ἑκάστη ἐκ τριῶν· δὶς δὲ τὸν δώδεκα ἀριθμὸν εἰς δύο τέμνοντες τὸν τῆς ἡμέρας καιρὸν ἔτι καὶ νῦν τελοῦσι. καὶ ἄλλως δέ πως ἡ πυραμὶς ἁρμοδία ἐστὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις, Νεμέσεως γὰρ εἶναι νομίζεται. P κατὰ γοῦν μίμησιν τῆς Κίρκης καὶ Ῥωμύλος ὕστερον κτίσας τὴν Ῥώμην μηνὶ Ἀπριλλίῳ εἰκοστῇ κατασκευάζει καὶ ἱπποδρόμιον ἐν αὐτῇ τοιοῦτον καὶ κατὰ πάντα ὅμοιον. ἐποίησε δὲ τὸ πρῶτον ἅρματα τρία· ῥούσιον Ἄρεος ἤτοι πυρός, λευκὸν Διὸς ἤτοι ἀέρος, πράσινον

v. 2 εἰώθεσαν *P* 5 ἐξ οὗ καὶ μανδύλια desunt *P* 7 ἐπετέλει. ἑπτάκις δὲ ἐκύκλουν τὸν εὔριππον οἱ ἀγωνιζόμενοι *P* | κύκλων ἤτοι σταδίων περὶ τὴν *Y* 10 διὰ τοὺς ἑπτὰ πλανήτας *P* | ἑπτὰ στάδια — διὰ τὸ omis. *Y* Cedren. 11 οὓς Χαλδαῖοι — 20 νομίζεται desunt *P* 13 αὐτῆς Cedren. τὸ τῆς ὕλης Cedren., post σκύβαλον desunt reliqua usque ad. p. 8,7 *Y* 22 ἀπριλλίω κ̄ *P*

Ἀφροδίτης ἤτοι τῆς γῆς. ὕστερον δὲ ἤρισαν οἱ Γάλλοι P
περὶ ὁμοτιμίας, καὶ προσετέθη τὸ βένετον διὰ τὸ τοι-
ούτου χρώματος εἶναι τὰ ἱμάτια αὐτῶν, εἰς τιμὴν τοῦ
Κρόνου ἢ μᾶλλον τοῦ Ποσειδῶνος. χρόνοις δὲ ὕστε-
ρον ἱκανοῖς Σεβῆρος ὁ βασιλεὺς Ῥωμαίων κατὰ Νί-
γερος ἐκστρατεύσας καὶ εἰς τὸ Βυζάντιον παραγενό-
μενος, τὴν νῦν Κωνσταντίνου πόλιν καὶ βασιλίδα τῶν
πόλεων ἁπασῶν, κτίζει μὲν ἐκεῖσε διὰ τὸ τῆς πόλεως
ἐπιτερπὲς λουτρὸν παμμέγεθες· εὑρὼν δὲ καὶ τὸν παρα-
κείμενον τόπον τοῖς Διοσκόροις ἀνακείμενον ἐποίησε
τοῦτον ἱπποδρόμιον, ἰκρίοις καὶ στοαῖς διακοσμήσας
αὐτόν, καὶ ἄλσος ἐκκόψας δύο τινῶν ἀδελφῶν ὑποκεί-
μενον δεσποτείᾳ καὶ εἰς τὸ νῦν δρώμενον κάλλος τοῦτο
μεταγαγών. ὅτι Ῥωμαῖοι τὰ δίζυγα ἅρματα βίγας Cedren.
ἐκάλουν, ἐξ ὧν καὶ βιγάριοι.

Rr I, 13 13. Πλεύσας ἐκεῖθεν Αἰνείας μετὰ πολλὰς ὅσας X
πλάνας κατάγεται ἐν πόλει τῆς Ἰταλίας λεγομένῃ Λαυ-
ρεντίᾳ, ἣν καὶ Ὀππικήν φασιν ὀνομασθῆναί ποτε, ἐξ
ἧς καὶ ὀππικίζειν, καὶ ὡς τὸ πλῆθος, ὀφφικίζειν τὸ
βαρβαρίζειν Ἰταλοὶ λέγουσιν. εἶτα ἐπιγαμβρεύσας Λα-
τίνῳ βασιλεύοντι τῆς χώρας αὐτός τε βασιλεύσας τρι-
σὶν ἐνιαυτοῖς οἴχεται. τοσούτων οὖν ἐπιξενωθέντων
τῆς Ἰταλίας, ὥσπερ ἐδείχθη, Λατίνους μὲν τοὺς ἐπι- X Cedren.
χωριάζοντας, Γραικοὺς δὲ τοὺς ἑλληνίζοντας ἐκάλουν,
ἀπὸ Λατίνου τοῦ ἄρτι ἡμῖν ῥηθέντος καὶ Γραικοῦ, τῶν X
ἀδελφῶν, ὥς φησιν Ἡσίοδος ἐν Καταλόγοις·

v. 14 ὅτι Ῥωμαῖοι — 15 βιγάριοι Georg. Cedren. hist. comp. p. 299,3 Bonn. 17 κατάγε B 19 ὀπικίζειν A 20 οἱ Ἰταλοὶ B | εἶτα] εἶ A 23 Λατίνους τοὺς ἐπιχωριάζοντας — 24 ἑλληνίζοντας καλοῦσιν Georg. Cedren. hist. comp. p. 299,4 Bonn | ἐδείχθη αὐτοῖς λατίνους X 24 γραικὸς A

X Ἄγριον ἠδὲ Λατῖνον.
Κούρη δ' ἐν μεγάροισιν ἀγαυοῦ Δευκαλίωνος
Πανδώρη Διὶ πατρί, θεῶν σημάντορι πάντων
μιχθεῖσ' ἐν φιλότητι τέκε Γραικὸν μενεχάρμην.

14. Ῥωμύλος δὲ κτίζει τὴν Ῥώμην τῇ πρὸ δεκα- Rr I, 14
μιᾶς Καλενδῶν Μαΐου, κατὰ τὸ τρίτον τῆς ἕκτης, ἢ
XY ὡς ἕτεροι κατὰ τὸ δεύτερον τῆς ὀγδόης· ἡ δὲ ὥρα τῆς
πόλεως ὥρα δευτέρα πρὸ τρίτης, ὡς Ταρρούτιος ὁ
Y μαθηματικὸς κατεστήριξεν, Διὸς μὲν ἰχθῦσι, Κρόνου
δὲ καὶ Ἀφροδίτης καὶ Ἄρεος καὶ Ἑρμοῦ Σκορπίῳ,
Ἡλίου δὲ Ταύρῳ καὶ Σελήνης Ζυγῷ· ⟨ἢ ὡς ἕτεροι⟩
X Ἡλίου μὲν Ταύρῳ, Σελήνης δὲ Παρθένῳ, Κρόνου δὲ
Ζυγῷ, Διὸς δὲ Λέοντι, Ἄρεος Ζυγῷ, Ἀφροδίτης Ταύρῳ,
Ἑρμοῦ Κριῷ. ἀρχὴν δὲ ἐνιαυτοῦ δίδωσι Ῥωμύλος τὸν
Μάρτιον πρὸς τιμὴν Ἄρεος· ἐξ αὐτοῦ γὰρ αὐτὸν γενέ-
σθαι λόγος .... δέκα μόνοις μησίν.

15. Ἡ δεκὰς πλήρης ἀριθμός ἐστιν, ὅθεν καὶ παν- 15
τέλεια καλεῖται, πάσας τὰς ἰδέας τῶν ἄλλων ἀριθμῶν καὶ λόγων καὶ ἀναλογιῶν καὶ συμφωνιῶν περιέχουσα· γνώμων γὰρ ἐν τοῖς οὖσίν ἐστιν ἡ δεκὰς πάντα χαρακτηρίζουσα, καὶ ἰδίως τὸ ἐν ἑκάστῳ ἄπειρον ὁρίζουσα, καὶ πάντων οὖσα συναγωγός τε καὶ συνακτικὴ καὶ ἀποτελεστικὴ τῶν ὅσα ἥ τε νοητὴ περιέχει φύσις ἥ τε ὑπὸ Σελήνην. οὕτως γὰρ ἡμῖν παραδίδωσιν ὁ Παρμενίδης· πρώτιστα μὲν τὰ νοητά, δεύτερα τὰ ἐν

v. 1 Hes. Theog. 1013 2—4 Hes. frgm. 24 Rzach. 25 Παρμενίδης] cf. Diels Parmenides p. 96.

v. 1 ειδε A 4 μιχθεῖσα A | μοινεχάρμην B 7 ὅτι ἡ ὥρα τῆς ῥώμης, ὅτε ῥωμύλος ταύτην κτίζειν ἤρξατο (ἤρξατο κτίζειν CFG) ἐστὶν ὥρα δευτέρα Y 8 ταῤῥούσιος B 9 διὸς μὲν — 11 σελήνης ζυγῷ omis X 11 ἢ ὡς ἕτεροι addidi 12 ἡλίου μὲν ταύρῳ — 14 ἑρμοῦ κριῷ omis. Y 14 ἀρχὴ δὲ μαρτίου X, ἀρχὴν δὲ ἐνιαυτοῦ Sch

τοῖς ἀριθμοῖς, τρίτα τὰ συνεκτικά, τέταρτα τὰ τελεσιουργά, πέμπτα τὰ διαιρετικά, ἕκτα τὰ ζωογονικά, ἕβδομα τὰ δημιουργικά, ὄγδοα τὰ ἀφομοιωματικά, ἔνατα τὰ ἀπόλυτα, δέκατα τὰ ἐγκόσμια. ὀρθῶς οὖν αὐτὴν ὁ Φιλόλαος δεκάδα προσηγόρευσεν, ὡς δεκτικὴν τοῦ ἀπείρου, Ὀρφεὺς δὲ κλαδοῦχον, ἐξ ἧς ὡσεὶ κλάδοι τινὲς πάντες οἱ ἀριθμοὶ φύονται. X X Cedren.

Rr I, 16 16. Διέμεινεν ἀπὸ Κρόνου ἕως κτίσεως Ῥώμης κατὰ τὸν ἐν Σελήνῃ δρόμον παραφυλαχθεὶς ὁ ἐνιαυτός, ἐπὶ δὲ Ῥωμύλου ὁρίζεται, ὡς ἐλέγομεν ἔμπροσθεν, δεκαμηνιαῖος, τῶν μὲν ὑπὲρ τριακάδος ἡμέρας πλείους, τῶν δὲ ἐλάττονας λαχόντων μηνῶν· οὔπω γὰρ ἀπὸ τῆς Ἡλίου κινήσεως ἐφυσιολογεῖτο αὐτοῖς τὸ τοῦ χρόνου διάστημα. X

16 17. Ὁ Πομπίλιος Νουμᾶς, ἐφ' οὗ Πυθαγόρας ἦν, δυοκαίδεκα μησὶ τὸν ἐνιαυτὸν ἀριθμεῖσθαι διώρισε κατὰ τὸν ἐν Φαίδρῳ Σωκράτην, ὅς φησι τὰς τῶν ὅλων τάξεις τῇ δωδεκάδι περιειλῆφθαι· ἐπὶ τὸ πᾶν γὰρ ὁ θεὸς τῷ ἀριθμῷ τούτῳ κατεχρήσατο διαζωγραφῶν αὐτό, ὥς φησιν ὁ Πλάτων. οἰκεῖον γὰρ τὸ σχῆμα τοῦτο τῇ τοῦ παντὸς ἰδέᾳ· καὶ γὰρ κυκλικόν, ἐπεὶ καὶ θαυμαστή X Y

v. 5 Φιλόλαος] cf. Mullach FPhG II, p. 4 fr. 13 6 Ὀρφεὺς] Abel frgm. Orph. 151 17 cf. Platonis Phaedr. p. 247 A Tim. p. 55 C

v. 2 διαιρεκτικά *A* 5 ὅτι ἡ δεκὰς δεχὰς προσαγορεύεται ὡς δεκτικὴ τοῦ ἀπείρου, ἡ αὐτὴ καὶ κλαδοῦχος, διότι ἐξ αὐτῆς οἱ ἀριθμοὶ πάντες ὡς κλάδοι τινὲς φύονται Georg. Cedren. hist. comp. p. 297,7 Bonn. 6 κλειδοῦχον *B* 10 λέγομεν *A* 11 τριετάτης *X* τριακάδος *Sch* | πλείους *Rr*] πολλῷ *A* πολλῶν *B* πλείονας Nokkius 15 ὁ πομπίλινος (πομπίλιος, ιο in ras. *G*) *Y* πομπήϊος *X* | ἐφ' οὗ — ἦν omis. *X* 17 κατὰ — Σωκράτην omis. *X* | ὥς φησι *A* ὥς φασι *B* 18 τῇ δωδεκάτῃ *B* | ἐπὶ] ἐπεὶ *X* | γὰρ omis. *X* 19 αὐτό] αὐτόν *A* αὐτῷ *B*

XY ἐστιν ἡ τῆς δωδεκάδος φύσις, διά τε ἄλλα καὶ ἐπειδὴ συνέστηκεν ἐκ τοῦ στοιχειωδεστάτου καὶ πρεσβυτάτου τῶν ἐν οὐσίαις εἰδῶν παραλαμβανομένων, ὥς φασιν οἱ ἀπὸ τῶν μαθημάτων, ὀρθογωνίου τριγώνου· αἱ γὰρ τοῦδε πλευραὶ ἐκ τριῶν οὖσαι καὶ τεττάρων καὶ πέντε συμπληροῦσι τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα τοῦ ζωοφόρου κύκλου τὸ παράδειγμα· διπλασιασθείσης δὲ ἑξάδος τῆς γονιμωτάτης, ἥτις ἐστὶν ἀρχὴ τελειότητος
X ἐκ τῶν ἰδίων συμπληρουμένη μερῶν . . . . διατάττει δὲ Νουμᾶς δυοκαίδεκα μηνῶν τὸν ἐνιαυτὸν πρὸς συντέλειαν τῶν Ἡλίου καὶ Σελήνης δρόμων. καὶ ἐπὶ μὲν Ῥωμύλου ὁ νῦν καλούμενος Μάρτιος μὴν πρῶτος ἦν, ἐπὶ δὲ Νουμᾶ προσετέθησαν Ἰανουάριος καὶ Φεβρουάριος. ἀρχὴν δὲ ἐνιαυτοῦ ὁ Νουμᾶς ἄγειν ἐθέσπισε Ῥωμαίοις, ὅταν Ἥλιος τὸν Αἰγόκερων μεσάζων αὔξει τὴν ἡμέραν, ἀποστρέφων πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ νοτίου καμπτῆρος, προστιθεὶς τῇ ἡμέρᾳ ἡμιώριον. καὶ οὐ μόνον οὕτως τὸν ἐνιαυτὸν διετύπωσεν, ἀλλὰ καὶ νόμισμα πρῶτος ἐχάραξεν, ὡς ἐξ αὐτοῦ ἔτι καὶ νῦν νουμόν — οἱονεὶ Νουμανόν — τὸν ὀβολὸν καλεῖσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν βασιλέων οἰκίαν, ἣ καλεῖται Παλάτιον, κατὰ τὸν ἱερατικὸν διετάξατο θεσμόν.

18. Ἀδριανὸς ἐκ τῆς Αἰλίων ἐτύγχανε φαμιλίας, Rr I,17
οἱονεὶ γενεᾶς· ὅθεν ἔδοξεν αὐτῷ τὸ Αἰλίων ὄνομα τοὺς

v. 2 καὶ πρεσβυτάτου omis. *B* 4 μαθημάτων omis. *X* | ὀρθογώνου *B* | τριγωνίου *X* 6 συμπληροῦσιν ἀριθμὸν τὸν δώδεκα *Y* 7 καὶ ἐκ post παράδειγμα add. *Sch*, ego 9 post μερῶν lacunam indicavi 8 δὲ omis *Y* | ἥτις omis. *Y* γὰρ post ἐστὶν add. *G* | τελειότητος] λ in corr. *A* 9 διατάττει reliqua usque ad p. 14,1 ὅτι οἱ μὲν ἀρχαῖοι desunt *Y* 11 τῶν] τοῦ *B* 12 μάρτηος *A* 13 ἰαννουάριος *X* | φευρουάριος *B* 14 ἐνιαυτῶν *X* corr. *Rr* | ἄγειν ὁ νουμᾶς *B* 15 ὁ ἥλιος *B* 17 ὁ προστιθεὶς *B* 18 ἐτύπωσεν *B* 21 οἰκοίαν *A* 23 φαμηλίας *A* 24 ἔδοξον *B*

ὑπηκόους προγράφειν· ὅθεν καὶ Αἰλία ἡ Ἱερουσαλήμ· X
καὶ γὰρ αὐτὸς αὐτὴν ἁλοῦσαν ἐπόλισεν.
deest Rr 19. Ὅτι Ὑπάτη ὠνομάζετο πρότερον ἡ Θ⟨ε⟩ονίκη. S
Rr I, 18 20. Ὅτι ἴδιον ἀεὶ γέγονε τῶν ἀρχιερέων τὴν κεφα- XS
λὴν σκέπειν ἢ διαδεσμεῖν ταινίᾳ· καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ
τοῦ μέχρι τήμερον τὴν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀρχιερέως ται- S
νίαν τοῖς ὤμοις αὐτοῦ περιθέσθαι, τὴν ὡς ἔφην ἐπὶ
τῆς κεφαλῆς τιθεμένην πάλαι· ὡς †καικαφόριον ἔτι
καὶ νῦν καλεῖσθαι.

19 21. Ὅτι ὁ Νουμᾶς τὴν βασιλικὴν ἐσθῆτα εἰς τιμὴν XS
Ἡλίου καὶ Ἀφροδίτης ἐκ πορφύρας καὶ κόκκου κατα-
σκευάζεσθαι διετύπωσεν — καὶ Βλάττα δέ, ἐξ ἧς τὰ S
βλάττια λέγομεν, ὄνομα Ἀφροδίτης ἐστὶ κατὰ τοὺς
Φοίνικας, ὡς ὁ Φλέγων ἐν τῷ περὶ ἑορτῶν φησι. ὅτι
τριακοσίοις ἐγγὺς ὀνόμασιν εὑρίσκομεν καλουμένην τὴν
Ἀφροδίτην, κεῖται δὲ παρὰ Λαβεῶνι τὰ ὀνόματα —
καλέσας αὐτὴν τὴν στολὴν πατρίως τραβαίαν, ἣν λέ- X
γεται πρῶτος ὁ Ἀγαθοκλῆς ὁ Σικελιώτης εὑρεῖν. τρα-
βαία δὲ εἴρηται ὡσανεὶ τρίβαφος· ἐκ τριῶν γὰρ ἀπο-
τελεῖται χρωμάτων, πορφύρας, κόκκου καὶ ἰσατίδος βο-

v. 14 fragmentum Phlegontis Tralliani reliquiis περὶ τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἑορτῶν librorum III addendum FHG III 602 sqq. 16 Cornelius Labeo cf. Kahl Philol. suppl. V p. 730 sqq.

v. 3 *θ . ο νίκη S* Θεονίκη scripsi 4 ὅτι omis. *X* | cf. Lyd. de mag. II, 4: τήν τε κεφαλὴν ἔσκεπε ⟨ὁ ἀρχιερεὺς⟩ δι' ἃς ἐν τῇ γραφείσῃ μοι περὶ μηνῶν πραγματείᾳ ἀποδέδωκα αἰτίας. 5 δῆλον ἐκ τῶν λατίνων. cet. des. *X* 8 κεφαληφόριον? 10 ὁ δὲ νουμᾶς — 12 διετύπωσεν· ὅθεν καὶ βλάττα (βλάπτον *B*) ὄνομα ἀφροδίτης ἐστὶ κατὰ τοὺς φοίνικας, καλέσας (17) *X* | ὁ δὲ Νουμᾶς — p. 12, 2 Ἄρεος Lambecius in Codinum p. 154 nro. 31, qui cum *X* consentit praeterquam quod v. 17 τὴν omittit et v. 17. 18 τραβέαν, τραβέα scribit.

XS *τάνης ἡ παρὰ τοῖς πολλοῖς λουλάκιον λέγεται, ἥτις* X *ἐστὶν Ἄρεος. εἶτα προεστήσατο τὸν τῆς πόλεως φύλακα, ὕπαρχον δὲ αὐτὸν νῦν προσαγορεύομεν ἢ ὥς τινες πολίαρχον ἢ ἀστυδίκην, ὃν πάλαι πραίτωρα οὐρβανὸν ἔλεγον, ὃς καὶ πρωτεύειν τῆς Ῥωμαίων γερουσίας φαίνεται· καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῶν ὑποδημάτων αὐτοῦ, ἐν οἷς σεληνίσκος τις ἐκτετύπωται εἰς τύπον τοῦ σίγμα στοιχείου, δι' οὗ τὸν ἑκατὸν ἀριθμὸν οἱ Ῥωμαῖοι σημειοῦνται — ἐστὶ γὰρ παρ' αὐτοῖς τὸ λεγόμενον κάππα μικρόν — ὡς δῆλον εἶναι πρῶτον αὐτὴν .... ἑκατὸν εὐπατριδῶν· τοσούτους γὰρ ὁ Ῥωμύλος ἐξελέξατο.*

XS 22. *Ὅτι ἔφερον οἱ στρατηγοὶ ἐπὶ τῶν πολέμων Διὸς καὶ Ἡλίου καὶ Σελήνης, Ἑρμοῦ τε καὶ Ἄρεος σύμβολα· καὶ Διὸς μὲν ἀετόν, Ἡλίου δὲ λέοντα, Σελήνης δὲ βοῦν, Ἄρεος δὲ λύκον, Ἑρμοῦ δὲ δράκοντα· καὶ γὰρ κηρύκιον ἄν τις καλέσοι τὴν ἐκ δράκοντος σημαίαν.* Rr I, 20

X 23. *Πριβιλέγια νόμοι τινὲς ἰδιωτικοὶ ἀλλ' οὐ γενικοί.* 21

24. *Δεκανοὶ οἱ ῥαβδοῦχοι κατὰ Ῥωμαίους.* 22

25. *Ἀκῆ⟨δε⟩ τὸ πρόσελθε σημαίνει.* 23

S 26. *Ὅτι πρῶτος ὁ Διοκλητιανὸς μετὰ Δομετιανὸν δεσπότης καὶ βασιλεὺς Ῥωμαίων ὠνομάσθη, λίθοις ἀντὶ δάφνης τὴν κεφαλὴν καὶ τοὺς πόδας ψηφώσας, ὥς φησιν Εὐτρόπιος.* deest Rr

v. 25 Eutropius IX, 26

v. 1 *καὶ τῆς λεγομένης ἰσατίδος βροντῆς, ἥτις ἐστὶν ἄρεος X ὅτι ἰσάτις βοτάνη ἐστίν, ἣ παρὰ τοῖς πολλοῖς λουλάκιον λέγεται, κλίνεται δὲ ἰσατίδος S* 4 *πραίτορα B* 8 *τοῦ σίγμα*] *σίγματος A* 9 *εἶ ῥωμαῖοι A* 11 supplendum forte *τὴν γερουσίαν* 12 *ἐπελέξατο A* § 22 *διὸς σύμβολον ἀετός, ἡλίου λέοντες, ἄρεος λύκος, ἑρμοῦ δράκοντες X* 19 *πριβηλέγια A* 22 *ἀκη X ἄκηδε* Hasius

deest Rr 27. Ὅτι ἐπὶ τοῦ Διοκλητιανοῦ ἡ πᾶσα τῶν Ῥωμαίων στρατιὰ μυριάδες ἦν ὀκτὼ καὶ τριάκοντα καὶ ἐνναχισχίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τέσσαρες, ναυτικὴ δὲ δύναμις ἡ ἐπὶ τῶν ἐπικαίρων χωρίων ναυλοχοῦσα ἐπί τε τοῖς ποταμοῖς ἐπί τε τῇ θαλάσσῃ τετρακισμύριοι καὶ πεντακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι ἑξήκοντα καὶ δύο. ὅτι πρὸς τοῦτον τὸν ἀριθμὸν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς βασιλείας τὸν στρατὸν διέθηκεν, ὡς ἑτέρας τοσαύτας μυριάδας στρατοῦ προστεθῆναι τῇ Ῥωμαϊκῇ πολιτείᾳ. S

Rr I, 24 28. Ἡ παρ' Ἕλλησιν ὀπτὴ πλίνθος λατέρκουλον παρὰ Ῥωμαίοις λέγεται. ἦν δὲ πλίνθος δημοσία, ἐφ' οὗ τά τε τῶν βουλευτῶν καὶ τὰ τῶν στρατευμάτων ὀνόματα ἀπεγράφετο, καὶ ἐγράφετο ἐπὶ τείχους εἰς τετράγωνον σχῆμα τύπος τις καὶ γραμμὴ πλίνθος. τίτλον καὶ αὐτήν τινες ὀνομάζουσιν οὐκ εἰδότες, ὡς τίτλος κυρίως ἡ προσφραφὴ τῶν ἀξιωμάτων λέγεται, οὐ μὴν ἡ τετράγωνος γραμμή. τὰ τῶν ἄλλων στρατευμάτων X ὀνόματα ἐπὶ σανίδος ἀπεγράφετο· λέγεται δὲ παρὰ X Cedren. Cedren.

v. 11 Ἡ παρ' Ἕλλησιν — 18 γραμμὴ Georg. Cedren. hist. comp. p. 298,9 Bonn., qui 18 τὰ τῶν ἄλλων — 19 ἀπεγράφετο omissis ita pergit: λέγεται παρὰ Ῥωμαίοις etc. (p. 14, 1) | στρατευμάτων X στρατιωτῶν Osannum secutus *Rr*, quorum coniecturam praesumpsit excerptum Parisinum, quod legitur apud Boisson. Anecd. gr. I, 420 e cod. Par. gr. 1231 editum: περὶ χάρτου. ὅτι οἱ ἀρχαῖοι ἐν ταῖς σανίσιν ἔγραφον, ὅθεν μέχρι τοῦ νῦν ἔνθα γράφονται τὰ τῶν στρατιωτῶν ὀνόματα ματρίκιον ὀνομάζεται, ὃ σημαίνει τὸ πλατὺ καὶ παχὺ ξύλον, ἄλλοι δὲ εἰς φλοιοὺς δένδρων καλῶς ἀποξεομένων. ὁ δὲ Πτολεμαῖος ἔχων Ἀρίσταρχον γραμματικὸν συμβουλευσάμενον αὐτῷ ἀπέστειλε πρῶτος χάρτην εἰς Ῥώμην καὶ ἐξένισεν αὐτούς. φθονήσας δὲ τῷ Ἀριστάρχῳ Κράτης ὁ γραμματικὸς ὑπάρχων μετὰ Ἀττάλου τοῦ Περγαμηνοῦ ἐκ δερμάτων ἔκαμε μεμβράνας καὶ ἐποίησε τὸν Ἄτταλον ἀποστεῖλαι αὐτὰς εἰς Ῥώμην· ὅθεν εἰς μνήμην τοῦ ἀποστείλαντος μέχρι τοῦ νῦν περγαμηνὰς τὰς μεμβράνας καλοῦσιν.

X Y Cedren. *Ῥωμαίοις ματρίκιον τὸ πλατὺ καὶ παχὺ ξύλον· οἱ γὰρ ἀρχαῖοι ξύλοις καὶ φλοιοῖς καὶ φιλυρίνοις πίναξι πρὸς* Cedren. *γραφὴν ἐκέχρηντο. ἔστι δὲ καὶ σανὶς φιλυρίνη, ἐφ' ἧς τὰ ῥήματα τῆς ἐλευθερίας εἴωθε γράφεσθαι. τιλία δὲ παρὰ τοῖς αὐτοῖς ἡ φιλύρα τὸ ξύλον· ὅθεν κῶδιξ τὸ βιβλίον. κῶδιξ δὲ κυρίως ὁ φιτρὸς παρ' αὐτοῖς καλεῖται, καὶ λίβερ τὸ βιβλίον. λίβερ δὲ ὁ φλοιός ἐστι κυρίως· ταῦτα καὶ ματρίκιον, καὶ ματρικαρίους* X *τοὺς ξυλουργοὺς καλοῦσιν. ὅθεν ἔτι καὶ νῦν πρὸ τῶν ὑπάτων ἐπιφέρεται ὁ λεγόμενος τοῦ πραίτωρος σκρίβας.* B Y *χρόνῳ δὲ ὕστερον ὁ Πτολεμαῖος συμβουλεύοντος αὐτῷ Ἀριστάρχου τοῦ γραμματικοῦ τὴν Ῥωμαίων ἀσπάσασθαι προστασίαν πρῶτος χάρτην ἀποστείλας τὴν Ῥώμην ἐξένισεν. ἀντευδοκιμεῖται δὲ ὅμως παρὰ τοῦ Περγαμηνοῦ Ἀττάλου, Κράτητος τοῦ γραμματικοῦ ἡγησαμένου τῆς σπουδῆς πρὸς ἔριν Ἀριστάρχου τοῦ ἀντιτέχνου αὐτοῦ· δέρματα γὰρ τὰ ἐκ προβάτων ἀποξέσας εἰς λεπτὸν ἔστειλε τοῖς Ῥωμαίοις τὰ λεγόμενα παρ' αὐτοῖς μέμβρανα· εἰς μνήμην δὲ τοῦ ἀποστείλαντος ἔτι καὶ νῦν Ῥωμαῖοι τὰ μέμβρανα Περγαμηνὰ καλοῦσιν.*

X 29. *Ἰστέον δὲ Ῥωμαίοις τὸ κανοῦν ἐπὶ μὲν τῶν* Rr I, 25 *ἱερῶν σατούραν, ἐπὶ δὲ τῶν εὐωχιῶν ἐπουλαρίαν, ἣν ἀπαλαρίαν οἱ πολλοὶ ἐξ ἀγνοίας προσαγορεύουσιν· ἐπούλας γὰρ τὰς εὐωχίας Ῥωμαίοις ἔθος καλεῖν.*

v. 1 *ματράκιον τὸ παχὺ καὶ πλατὺ B ματρίκιον τὸ πλατὺ ξύλον καὶ παχύ* Cedren. || *οἱ γὰρ* — 3 *προσγράφοις ἐκέχρηντο. ἐστὶ δὲ* — 9 *καλοῦσιν.* Cedren. | *ὅτι οἱ μὲν ἀρχαῖοι* incipit *Y* 2 *φελυρίνοις A, φιλυρίναις B* 9 *ὅθεν* — 10 *σκρίβας* omis. *Y* 10 *πραίτορος B* 11 *χρόνῳ* — 20 *καλοῦσιν* non leguntur in *A*, uncis seclusit *B*, post *καλοῦσιν* habet *πτολεμαῖος δὲ ἐφεῦρε τὸν χάρτην X* 12 *τοῦ* omis. *D* 14 *παρὰ*] *περὶ D πρὸς FG* 20 *καλοῦσιν* reliqua. huius libri omis. *Y*

Rr I, 26 30. Ἐδόκει μὲν μηκέτι ἐπ' ἀγορᾶς, ἀλλ' ἐν τῷ Πα- X
λατίῳ τὴν βουλὴν συνάγεσθαι, τὴν δὲ τοιαύτην σύνοδον κομβέντον ἔθος Ῥωμαίοις καλεῖν, ἀντὶ τοῦ συνέλευσιν. σιγῆς δὲ τοῖς πολλοῖς βουλευομένοις δεῖ· ἐκ τῆς περὶ τὴν σιγὴν σπουδῆς — σιλέντιον δ' αὐτὴν πατρίως καλοῦσιν — σιλεντιαρίους ἔκριναν ὀνομάζειν αὐτούς. πάντων δὲ σχεδὸν ἐναλλαγέντων διέμεινε τὸ τοῦ λεγομένου μαγίστρου φρόντισμα· ἐπείθετο δὲ αὐτῷ τάξις τις πεντήκοντα τὸν ἀριθμὸν ἀνδρῶν, οἳ φρουμεντάριοι καὶ κουρίωσοι προσηγορεύοντο, οἷον σιτῶναι καὶ περίεργοι· καὶ οἱ μὲν σιτῶναι τῆς εὐθηνίας τῶν ἐν τῷ Παλατίῳ ἀντείχοντο, οἱ δὲ περίεργοι ἡγοῦντο τοῦ δημοσίου δρόμου.

27 31. Κλαβουλάριος ὀχηματικός· κλάβον γὰρ τὸν οἴακα καλοῦσιν.

28 32. Βήλωξ, ὀξύς, ὃς καὶ βεραιδαρικὸς ἔτι καὶ νῦν λέγεται. βεραίδους δὲ Ἰταλοῖς εἶναι δοκεῖ τοὺς ὑποζυγίους ἵππους .... ὅπερ ἐστίν, ἕλκειν τὸ ὄχημα· ὅθεν καὶ δασύνουσι γράφοντες τὸ ῥαίδας ὄνομα ἐκ τοῦ ῥᾳδίως ἐπιρρήματος παρηγμένον· οἱ γὰρ βεραίδους τοὺς ῥαίδας ἐκτὸς λέγοντες σφόδρα πλανῶνται.

29 33. Ἀντικουάριοι οἱ κατὰ Ἕλληνας καλλιγράφοι.

30 34. Ὁ δὲ Νουμᾶς οὗτος βαρβαρικοῖς ταραττομένην

v. 1 ἐδόκει — 6 ὀνομάζειν αὐτούς Lambecius in Cod. p. 208 nro. 154 falso profert ut 'ex Ioh. Lydi libro περὶ ἀρχῶν πολιτικῶν' desumpta; idem facit Ducangius s. v. σιλεντιάριος. | ἐπὶ ἀγορᾶς Lamb. 3 κομβέντιον B 4 δεῖ· διὰ τοῦτο ἐκ τῆς Lamb. 7 δὲ omis. B 8 μαγίστρου] ἴστρου B 10 κοριώσιοι X corr. Ducangius s. v. φρουμεντάριοι 16 βέλοξ B | ἔτι] ἔστι B 18 desunt nonnulla, velut παρὰ τοῦ βερραιδεύειν Hasius. cf. Lyd. de mag. III, 61 βεραίδους αὐτοὺς οἱ κρατοῦντες ὠνόμασαν, καὶ τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς περὶ μηνῶν ἴσμεν ἀποθέμενοι. 23 ὁ δὲ νουμᾶς] δὲ omis. A

X θορύβοις τὴν Ἰταλίαν μεγάλην Ἑλλάδα ᾠκονόμησε κληθῆναι πάντας τε τοὺς κλεινοὺς τῶν φιλοσόφων ἐξ αὐτῆς προελθεῖν, Ἐμπεδοκλέα λέγω τὸν φυσικὸν καὶ ἄλλους πολλοὺς πρὸ Ἀριστοτέλους.

XS 35. Ὅτι ἐπὶ τοῦ Νουμᾶ καὶ πρὸ τούτου οἱ πάλαι Rr I, 31 ἱερεῖς χαλκαῖς ψαλίσιν, ἀλλ' οὐ σιδηραῖς ἀπεκείροντο· ὁ γὰρ σίδηρος κατὰ τοὺς Πυθαγορείους τῇ ὕλῃ ἀνάκειται· μέλας γὰρ καὶ αὐτὸς καὶ διὰ τοῦτο ἐγγὺς ἀνειδέος, πολύκμητός τε καὶ πολύχρηστος ἀλλ' οὐκ ἀπαθής ἐστιν.

S 36. Ὅτι μετὰ τὸν Αὔγουστον ἐν ταῖς τοῦ Παλα- deest Rr τίου τάξεσιν ηὑρίσκετο καὶ σύστημα πατρικίων ἑξήκοντα παρ' οἷς τὰ διοπετῆ ὅπλα ἐφυλάττετο· ἔτι δὲ μὴν καὶ ἄλλοι τριάκοντα, παρ' οἷς ἐφυλάττοντο οἱ σιβύλλειοι χρησμοί.

O 37. Ἱερέας γενέσθαι τὸ πρὶν τοὺς ὕστερον ἄρχον- Laur. Lyd. de mag. prooem. τας τοῦ Ῥωμαίων πολιτεύματος οὐδενὶ τῶν πάντων ἠγνόηται, Τυρρηνοῦ ἐπὶ τὴν ἑσπέραν ἐκ τῆς Λυδίας μεταστάντος, τοὺς τότε καλουμένους Ἐτρούσκους — ἔθνος δὲ ἦν Σικανόν — τὰς Λυδῶν τελετὰς διδάξαντος, οὓς ἐκ τῆς θυοσκοπίας Θούσκους συμβέβηκε μετονομασθῆναι· καὶ τούτων εἰς πλάτος ἐν τῇ πρώτῃ τῆς περὶ μηνῶν γραφείσης ἡμῖν πραγματείας ἴσμεν μνημονεύσαντες. τὰ γὰρ ἐπίσημα τῶν ἀρχόντων ἀπὸ Θούσκων λαβὼν ὁ βασιλεὺς Νουμᾶς τῇ πολιτείᾳ εἰσήγαγεν, ὥσπερ καὶ τῶν ὅπλων τὸ δύσμαχον ἀπὸ Γαλατῶν. καὶ μάρτυρες μὲν τούτων ὅ τε Καπίτων καὶ

v. 1 τὴν ἰταλίαν θορύβοις B   5 καὶ τοῦτο δὲ πρὸς τοῦ νουμᾶ διατέθειται, ὥστε τοὺς ἱερεῖς — 6 ἀποκείρεσθαι X   8 ἀνειδέον X   9 πολυκάμητος A πολυκαμητάς B   13 διοπετῆ — 14 οἷς in ras. S   18 τυρρηνοὺς O corr. Fussius.

Φοντήϊος, ἐξ ὧν καὶ ὁ διδασκαλικώτατος Οὐάρρων, O *Ῥωμαῖοι πάντες, μεθ' οὓς Σαλούστιος οὗτος ὁ ἱστορικὸς ἐπὶ τῆς πρώτης ἱστορίας σαφῶς ἀναδιδάσκει.*

38. *Ῥαμνίτας καὶ Τιτίους ἱστῶν καὶ Λούκερας· τὰς* de mag. I, 9 *δὲ αἰτίας τουτωνὶ τῶν ὀνομάτων ἐν τοῖς περὶ μηνῶν, ὡς εἴρηται, τεθεῖσιν ἡμῖν ἀποδεδώκαμεν.*

39. *Γλωσσίδα τινὰ ἤγουν διάβλημα, χρυσοτελὲς* de mag. II, 13 *καὶ αὐτό, εἰς βότρυος σχῆμα πεποιημένον δι' ἣν ἐν τῇ περὶ μηνῶν συγγραφῇ ἀποδεδώκαμεν αἰτίαν.*

40. *Πάλαι γὰρ καὶ νῦν δὲ παρ' αὐτοῖς τῶν ὅπλων* de mag. II, 19 *στρατεύμασιν ἐπιφέρεται ὁ τῶν λεγομένων βιάρχων πρῶτος ῥάβδον κλήματι ἐξ ἀργύρου πεποιημένῳ περιπεπλεγμένην πρὸς τιμῆς τοῦ ποτε τιμηθέντος Διονύσου, ὡς ἐν τοῖς περὶ μηνῶν ἀποχρώντως ἡμῖν ἀνήνεκται.*

41. *Ὅτι βηξιλλατίωνες οἱ Ῥωμαίων ἱππεῖς καὶ* Cedren. *βήξιλλα παραπετάσματα ἐκ πορφύρας καὶ χρυσοῦ εἰς τετράγωνον σχῆμα πεποιημένα· ταῦτα ἐξαρτῶντες ἐπὶ μακρῶν δοράτων, κύκλῳ παραπορευόμενοι τῶν βασιλέων κατασκέπτουσιν αὐτούς. εἶεν δ' ἂν τὰ λεγόμενα φλάμμουλα.*

§ 41 Georg. Cedren. hist. comp. p. 298,4 Bonn., qui *βιξιλατίωνες βίξιλα φλάμουλα* scribit; cf. de mag. I, 8: *Βήξιλλα πρὸς τούτοις οἱονεὶ δόρατα μακρὰ ἐξηρτημένων ὑφασμάτων· φλάμμουλα αὐτὰ ἀπὸ τοῦ φλογίνου χρώματος καλοῦσι· περὶ ὧν ἐν τοῖς περὶ μηνῶν γραφεῖσιν ἡμῖν ἀποχρώντως ἀνήνεκται* et II, 19: *Βήξιλλα γὰρ αὐτὸς μόνος ὁ Καῖσαρ ἔχειν τὸ λοιπὸν γνωρίζεται· τίνα δὲ ταῦτα ἐν τῷ περὶ μηνῶν ἐπεδείξαμεν.*

LIBER ALTER.

Περὶ ἡμέρας.

H 1. ... *ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ περὶ τῶν μηνῶν εἰπεῖν,* deest Rr *ὅθεν καὶ ὅπως τὴν προσηγορίαν αὐτῶν ἕκαστος εἴληφε, καὶ ἅπερ καθ' ἕκαστον αὐτῶν τοῖς Ῥωμαίοις πάλαι παρατετήρηται, ὅσα γε ἡμεῖς ἐκ τῶν Ῥωμαϊκῶν ἱστοριῶν παρειλήφαμεν· πρὸς τούτοις καὶ περὶ διαφορᾶς ἔτι πρότερον ἐνιαυτῶν, αἰώνων τε καὶ χρόνων καὶ ἀρχῆς ἡμερῶν. γένοιτο ἂν καὶ τοῦτο ὥσπερ ἥδυσμά τι ταῖς τῶν πολλῶν ἀκοαῖς.*

XYH 2. *Ἡ φυσικὴ ἡμέρα ἀπὸ τῶν ἡλίου ἀνατολῶν ἕως* RrII,1
XYHPS *δυσμῶν λαμβάνεται, ἀλλ' οὐ παρὰ πᾶσιν οὕτως. Βαβυλώνιοι μὲν γὰρ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἕως αὐτῶν λαμ-*

v. 2 *Περὶ ἡμέρας X* 3 *Περὶ μηνῶν καὶ δρόμου σελήνης. μέλλοντί μοι περὶ τῶν τῆς σελήνης συνόδων ἐρεῖν . . . ἀναγκαῖόν μοι δοκεῖ περὶ τῶν μηνῶν πρότερον εἰπεῖν* — 10 *πολλῶν ἀκοαῖς H* f. 160 r. 11 *ἐπεὶ δὲ εἰς τὸ ἡμερονύκτιον κατηντήσαμεν, χρεὼν εἰπεῖν καὶ ὅπως τοῦτο λογίζεται παρ' ἑκάστοις τοῖς ἔθνεσιν, εἶτ' οὖν ὅπως ἡ ἡμέρα μετρεῖται. βαβυλώνιοι μὲν οὖν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι τῶν δυσμῶν αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ὁρίζονται, τῆς νυκτὸς* — p. 20, 12 *ὀνομάζεσθαι P* f. 109 r (Boissonade anecd. gr. I p. 420 sq.). *ὅτι* (omis. *X*) *ἡ φυσικὴ ἡμέρα* — p. 20,4 *ἐπὶ ταῖς γενέσεσιν XY, ἡ φυσικὴ ἡμέρα* — p. 20,11 *νυκτὸς ἠρίθμησαν H* | *τοῦ ἡλίου H* 12 *ἀπολαμβάνεται Y* | *ὅτι οἱ βαβυλώνιοι ἀπὸ ἀνατολῶν* — p. 20,4 *γενέσεσιν S* 13 *ἀνατολῆς H* | *μέχρι τῶν δυσμῶν αὐτοῦ τὴν ἡμέραν ὁρίζονται P, ἕως αὐτῶν τὴν ἡμέραν λαμβάνουσι S, ἡλίου μέχρι δυσμῶν λαμβάνουσι H*

βάνουσι δυσμῶν, νυκτὸς οὐδ' ὅλως μνήμην ποιούμενοι, XYHPS
οἷα οὐ καθ' ὑπόστασιν ἀλλὰ μᾶλλον κατὰ συμβεβηκὸς
γινομένης. Αἰγύπτιοι δὲ καὶ Ἑβραῖοι ἀπὸ ἀρχῆς ἑσπέ-
ρας τὴν ἐπιφοιτῶσαν συναριθμοῦντες ἡμέραν ἕως τῆς
ἐπιούσης πάλιν ἑσπέρας, τὴν προλαβοῦσαν δηλον- P
ότι νύκτα μετὰ τῆς ἐπακολουθούσης ἡμέρας συνενοῦν-
τες καὶ μίαν ἀμφοτέρας ὀνομάζοντες ἡμέραν, ἀρχόμενοι
δὲ πρότερον ἀπὸ τῆς νυκτός, διὰ τὸ ἀρχεγονώτερον εἶναι
τὸ σκότος τοῦ φωτὸς καὶ πρὸ τῆς τοῦδε τοῦ παντὸς XYHPS
διακοσμήσεως ἔρεβος καὶ σκότος προϋποτίθεσθαι τοὺς
κοσμογράφους, νύκτα δὲ πάντων μητέρα ὀνομάζειν·
ὅθεν καὶ οἱ μυθικοὶ ἀπὸ Λητοῦς τεχθῆναι Ἄρτεμιν XYP
ποιοῦσι καὶ Ἀπόλλωνα, καὶ πρώτην Ἄρτεμιν, οἱονεὶ XY
ἀερότεμιν Σελήνην, μεθ' ἣν τὸν Ἥλιον. εἴη δ' ἂν
Λητὼ ἡ νύξ· καὶ γὰρ λήθη κατ' αὐτὴν καὶ ὕπνος ἐπι-
γίνεται. οἵ γε μὴν Οὔμβροι, ἔθνος Ἰταλικὸν καὶ ἀστρο- XYHPS

v. 1 *δυσμῶν* omis. *YS* | *τῆς νυκτὸς μηδ' ὅλως μνείαν ποιούμενοι ἐν τῷ τῆς ἡμέρας λόγῳ, ὡς ἀνυποστάτου πράγματος· αἰγύπτιοι δὲ P* 2 *ὀυαλοῦ A, οἷον οὐ B, οἷα μὴ Y, οἷα οὐ HS* 3 *γινομένη D* | *καὶ Ἑβραῖοι* omis. *XYPS* | *ἀρχῆς* omis. *XYHS* 4 *τὴν ἐπιφοιτῶσαν συναριθμοῦντες ἡμέραν* omis. *P* | *ἡμέραν ἕως αὖθις ἑσπέρας τὴν ἡμέραν λογίζονται H, ἡμέραν ἕως αὖθις ἑσπέρας XY, ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας S, μέχρι τῆς ἐπιούσης πάλιν ἑσπέρας P* 5 *τὴν προλαβοῦσαν* — 9 *τοῦ φωτὸς* omis. *XYHS* 6 *ἐπακολουθείσης P* 9 *καὶ P, διὰ τὸ XYHS* | *πρὸ τῆς τοῦδε τοῦ παντὸς διακοσμήσεως YS, πρὸ τῆς διακοσμήσεως τοῦδε τοῦ παντὸς P, τῆς πρὸ τοῦδε τοῦ παντὸς (ὥς φασι* add. *H) διακοσμήσεως XH* 10 *σκότον XYHS, ἔρεβος καὶ σκότος P* | *ὑποτίθεσθαι XYHS* 11 *κοσμογράφους καὶ τὸ τὴν νύκτα εἶναι μητέρα πάντων· ὅθεν καὶ P* | *νύκτα τε YA* | *νομίζειν Y, ὀνομάζειν XHS* 12 *καὶ* omis. *XY* | *ὅθεν καὶ οἱ μυθικοὶ* — 15 *ἐπιγίνεται* desunt *HS* | *τεχθῆναι τὸν ἀπόλλωνα λέγουσιν. οὔμβροι δὲ P* 13 *ἀπόλλωνα· ἄρτεμιν οἱονεὶ ἀερότεμιν σελήνην, μεθ' ἣν τὸν ἥλιον X, ἀπόλλωνα καὶ πρώτην ἄρτεμιν· εἴη δ' ἂν λητὼ ἡ νὺξ· καὶ γὰρ λήθη κατ' αὐτὴν καὶ ὕπνος ἐπιγίνεται τὴν οἱονεὶ ἀερότεμιν σελήνην Y* 14 *εἴη δ' ἂν* — 15 *ἐπιγίνεται* omis. *X* 16 *οὔμβροι δὲ XPS, ὄμβριοι δὲ H* | *γένος P, ἔθνος XYHS* | *καὶ ἀστρολόγον* omis. *XYHS*

XYHPS λόγον, ἀπὸ μεσημβρίας τὴν ἀρχὴν τῆς ἡμέρας λαμβάνουσιν, ἕως πάλιν τῆς ἄλλης μεσημβρίας μίαν λέγοντες ἡμέραν, ὥσπερ καὶ οἱ ἀστρολόγοι ἐπὶ ταῖς γε-
H νέσεσιν. Ἀθηναῖοι δὲ καὶ αὐτοὶ ἀπὸ δυσμῶν εἰς
HP δυσμὰς ὥσπερ καὶ οἱ Ἑβραῖοι, Ῥωμαῖοι δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἴσα τοῖς Βαβυλωνίοις κατὰ τὸν φυσικὸν νόμον καὶ αὐτοὶ τὴν ἡμέραν μόνην ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν ἡμέραν ὡρίζοντο, τὴν νύκτα μηδὲν λογιζόμενοι· ὕστερον δὲ ἀπὸ μέσης νυκτὸς ἤγουν τῆς ἀρχῆς τῆς ἑβδόμης ὥρας αὐτῆς καὶ ἕως μέσης πάλιν τῆς ἐπιούσης νυκτὸς ἐτύπωσαν τὴν ἡμέραν καὶ νομίζεσθαι καὶ ὀνομάζεσθαι.

X 3. *Πάντας τοὺς ῥυθμοὺς ἐκ τῆς τῶν πλανήτων* Rr II, 2
κινήσεως εἶναι συμβαίνει· ὁ μὲν γὰρ Κρόνος τῷ Δωρίῳ, ὁ δὲ Ζεὺς τῷ Φρυγίῳ, ὁ δ' Ἄρης τῷ Λυδίῳ καὶ οἱ λοιποὶ τοῖς λοιποῖς κινοῦνται κατὰ τὸν Πυθαγόραν πρὸς τὸν ἦχον τῶν φωνηέντων· ὁ μὲν γὰρ Ἑρμοῦ τὸν $\bar{α}$, ὁ δ' Ἀφροδίτης τὸν $\bar{ε}$, ὁ δ' Ἥλιος τὸν $\bar{η}$, καὶ ὁ μὲν τοῦ Κρόνου τὸν $\bar{ι}$, ὁ δὲ τοῦ Ἄρεος τὸν $\bar{ο}$, καὶ Σελήνη τὸν $\bar{υ}$, ὅ γε μὴν τοῦ Διὸς ἀστὴρ τὸν $\bar{ω}$ ῥυθμὸν ἀποτελοῦσιν· ὁ δὲ ἦχος τῶν ῥυθμῶν ὡς ἡμᾶς οὐκ ἀφικνεῖται διὰ τὴν ἀπόστασιν.

v. 1 ἀπὸ μεσημβρίας εἰς μεσημβρίαν (εἰς μεσημβρίαν omis. *Y*) τὴν ἡμέραν ἔλαβον (τὴν ἡμέραν ἔλαβον omis. *S*) *XYS*, ἀπὸ μέσης εἰς μέσην ἔλαβον τὴν ἡμέραν *H* 3 λέγοντες ἡμέραν· ῥωμαῖοι δὲ *P* | ὥσπερ — 4 γενέσεσιν omis. *XP* 4 ἀθηναῖοι δὲ — 5 ῥωμαῖοί γε μὴν τὸ πρὶν κατὰ τὸν φυσικὸν νόμον τὴν ἡμέραν ἔτασσον ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἕως δυσμῶν, ὕστερον δὲ ἀπὸ μέσης νυκτὸς εἰς μέσην νύκτα ἠρίθμησαν *H* 6 κατὰ τὸν φυσικὸν νόμον omis. *P* 10 ἕως τῆς μέσης *P* 16 κνοῦται *A*, κοιοῦνται *A* 2 18 τὸ $\bar{α}$, τὸ $\bar{ε}$ rell. *B*, τὸ $\bar{α}$, τὸν $\bar{ε}$, τὸν $\bar{ο}$ rell. *A*, τὸ $\bar{ε}$ rell. corr. *A* 2

Rr II, 3 4. Ὅτι οἱ περὶ Ζωροάστρην καὶ Ὑστάσπην Χαλδαῖοι Y
καὶ Αἰγύπτιοι ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν πλανήτων ἐν
ἑβδομάδι τὰς ἡμέρας ἀνέλαβον. καὶ τὴν μὲν πρώτην XYS
ἡμέραν μίαν ἐκ τῆς μονάδος, ἀλλ' οὐ πρώτην ἐκ τῆς
ἑβδομάδος κλητέαν κατὰ τοὺς Πυθαγορείους διὰ τὸ
μόνην εἶναι καὶ ἀκοινώνητον ταῖς ἄλλαις. πρώτη γὰρ
λέγεται ἡ πρωτεύουσα τῶν μετ' αὐτήν, ἡ δὲ μονὰς
ἀμερὴς καὶ ἀμετάβολος καὶ αὐτοκίνητος καὶ ὡσαύτως XY
ἔχουσα· ὑπὲρ ἀριθμὸν γάρ ἐστιν· ὥστε οὐκ ἄν τις αὐ- X
τὴν καλέσοι πρώτην, ἀλλὰ μίαν· οὐδὲ γὰρ ἐπὶ ἄρτιον
οὐδὲ ἐπὶ τὸν περιττὸν οὔτ' ἐπ' ἄλλον τινὰ ἀριθμὸν
μεθίσταται. δικαίως ἂν αὐτοῦ τὴν δύναμιν ἐπέχοι Y
τοῦ νοῦ, ὅπέρ ἐστιν ἀγαθόν τε καὶ περιττόν, ἴσον τε
καὶ πεπερασμένον, καὶ φῶς καὶ εὐθὺ καὶ μόνιμον,
ἄρρεν τε καὶ δεξιόν. νοῦς γάρ ἐστι, φησὶν ὁ μυ-
στικὸς λόγος, οὐσιώδης ὁ ἅπαξ ἐπέκεινα μένων ἐν
τῇ ἑαυτοῦ οὐσίᾳ καὶ πρὸς ἑαυτὸν συνεστραμμένος,
ἑστώς τε καὶ μένων. ἀναφέρεται δὲ ἡ μονὰς εἰς Ἀπόλ-
λωνα, τουτέστιν εἰς τὸν ἕνα Ἥλιον, ὃς Ἀπόλλων λέγε-
ται διὰ τὸ ἄπωθεν εἶναι τῶν πολλῶν. καὶ Ῥωμαῖοι
δὲ αὐτὸν Σόλεμ ἤτοι μόνον λέγουσι.

v. 16 ὁ ἅπαξ ἐπέκεινα Kroll Or. Chald. p. 16

v. 1 ὅτι οἱ περὶ inc. Marc. gr. 320 (*M*), ὅτι — 3 ἀνέλαβον desunt *X* 3 καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν μίαν, ὡς καὶ οἱ πυθαγόρειοι, καλοῦσιν ἐκ τῆς μονάδος, ὅτι μόνη καὶ ἀκοινώνητος ταῖς ἄλλαις *Y*, ὅτι (ὅτι omis. *X*) τὴν πρώτην ἡμέραν μίαν κατὰ τοὺς πυθαγορείους (κατὰ τοὺς πυθαγορείους μίαν *S*) κλητέαν (κλητέον *S*) ἀλλ' οὐ πρώτην ἐκ τῆς μονάδος (ἑβδομάδος *S*) διὰ τὸ μόνην εἶναι καὶ (καὶ omis. *S*) ἀκοινώνητον ταῖς ἄλλαις *XS* 6 πρώτη γὰρ ἡ τῶν μετ' αὐτὴν πρωτεύουσα *Y* 8 ἀμετάβολος cet. des. *S* 9 ὑπάρχουσα *Y* | ὑπὲρ ἀριθμὸν — 12 μεθίσταται omis. *Y* 12 δικαίως — 21 λέγουσι omis. *X* 18 μένον *M*, μένων corr. *M* 20 ἄποθεν *CM* | πολλῶν] πυλῶν *DE* 21 σόλεμ in corr. *M*

X 5. *Πολλαῖς ὀνομασίαις καλεῖται ὁ Ἥλιος·* RrII,4

Ἥλιος Ὧρος Ὄσιρις Ἄναξ Διὸς υἱὸς Ἀπόλλων
ὡρῶν καὶ καιρῶν ταμίης ἀνέμων τε καὶ ὄμβρων
ἠοῦς καὶ νυκτὸς πολυαστέρος ἡνία νεύων.

XY 6. *Ὁ Πυθαγόρας τὴν μονάδα Ὑπεριονίδα καλεῖ διὰ*
6 *τὸ πάντων ὑπερεῖναι τῇ οὐσίᾳ, ὥσπερ καὶ ὁ νοητὸς*
Ἥλιος ὑπὲρ τὰ ὄντα ἔχων τὸ εἶναι Ὑπεριονίδης κέ-
κληται. ἀναφέρεται δὲ Ἥλιος εἰς μονάδα ὡς εἰκὼν
ἐκείνης, οὐκ αὐτὸς ὢν ἡ μονάς, ἀλλὰ μὴν καὶ ἀκάμας,
κάματος γὰρ ἐν τοῖς συνθέτοις· ἡ δὲ μονὰς ἁπλῆ
καὶ ἄρρην, ὅτι δὴ γονιμωτάτη καὶ τῶν μετ' αὐτὴν αἰ-
X *τία· καὶ ὅπως, συνιδεῖν εὔκολον· εἰ γάρ τις τὰ τέσ-*
σαρα καὶ εἴκοσι στοιχεῖα — τὰ γράμματα λέγω — εἰς
ἀριθμοὺς συλλογίσεται, εὑρήσει τρισχιλίους ἐννακοσίους
ἐννενήκοντα ἐννέα τοὺς πάντας, οἷς προστιθεμένης
τῆς ἐν ἑξάκιςχιλιάδι μονάδος, εἰ πάντες συλλογισθή-
σονται, ἐννακιςχίλιοι ἐννακόσιοι ἐννενήκοντα ἐννέα
ἀριθμοί, μεθ' οὓς οὐδὲν παρὰ τὴν μονάδα λελείψεται.
ὅθεν τὴν αὐτὴν ἐπέχει γραμμὴν ἡ μυριὰς τῇ μονάδι,
ὡς ἀρχῆς αὐτῆς ἅμα καὶ πέρατος οὔσης τῶν ἀσωμάτων
οὐσιῶν, ὧν εἰσι παραδείγματα οἱ ἀριθμοί. Ὀρφεὺς

§ 5 G. Wolff Porphyrii de philosophia ex oraculis haurienda librorum reliquiae p. 127 v. 21 Abel Frgm. Orph. 144

§ 5 deest *Y* v. 4 *νεύων. ἀπόλλων δὲ εἴρηται παρὰ τὸ ἄπωθεν* (*ἄποθεν A*) *εἶναι τῶν πολλῶν X* 5 *ὁ X, καὶ Y* *ὑπεριονίδαν A* 6 *ὥσπερ X, ὡς Y* 7 *ἔχων*] *ἔσχε B* 8 *ἀναφέρεται* — 9 *μονάς* desunt *Y* 11 *δή*] *δὲ D* 12 *καὶ ὅπως* — p. 23,6 *μένει* desunt *Y* 14 *συλλογίσηται B* 15 *προστιθείσης* (?) *A*, *προστιθεμένης A* 2 in marg. 15 sq. *τῆς ἑξακισχιλίας μονάδος B*, *τῆς ἐνεξαμισχιλίδιμονάδος A*, *-ακι-* corr. *A* 2, ego *χιλι<ά>δι* temptavi 18 *μοναδαν A* | *λελήψεται X* 19 *της μονάδι A* 20 *ἅμα* omis. *B*

δὲ τὸν ἕνα ἀριθμὸν ἀγυιέα καλεῖ, τουτέστιν ἀμερῆ, X
οὐδὲν γὰρ τῶν μερῶν τοῦ ἀριθμοῦ περὶ αὐτόν, οὐχ
ἡμιόλιον, οὐκ ἐπίτριτον· τέλειος ἐπεὶ ὅλος. ὅτι ἡ S
μονὰς οὕτως εἴρηται παρὰ τὸ μένειν ἐφ' ἑαυτῆς· μει-
ουμένου γὰρ τοῦ πλήθους κατὰ τὴν ἀφαίρεσιν παν-
τὸς ἀριθμοῦ στερηθεῖσα μόνη ἀμείωτος μένει. δια- XYS
φέρει δὲ μονὰς ἑνὸς ᾗ διαφέρει ἀρχέτυπον εἰκόνος·
παράδειγμα μὲν γὰρ ἡ μονάς, μίμημα δὲ τῆς μονάδος
τὸ ἕν. ὅτι ἡ μονὰς ἐν τριάδι θεωρεῖται, δυνατὸν ἐκ S
τῶν ὑμναρίων λαβεῖν· πρὸς γὰρ τὸν ἅπαξ ἐπέκεινα
ὁ Πρόκλος οὕτω·

μονάδα γάρ σε τριοῦχον ἰδὼν ἐσεβάσσατο κόσμος.

Τοσαῦτα μὲν περὶ τῆς μιᾶς, ἣν ὡς ἔφην πρώτην X
τὸ πλῆθος καλεῖ, ἣν κατ' αἴσθησιν Ἡλίῳ ἀνέθεντο,
ταμίᾳ μὲν τοῦ παντὸς αἰσθητοῦ φωτός, δι' οὗ θερ- XY
μαίνει τε ἅμα καὶ ἠρέμα ξηραίνει τὰ σώματα, ἑνὶ τῶν
πλανήτων καθ' Ἕλληνας, κἂν εἰ Ζωροάστρης αὐτὸν X
πρὸ τῶν ἀπλανῶν τάττοι.

RrII,6 7. Τὴν δὲ δευτέραν ἡμέραν τῇ Σελήνῃ φαίνονται οἱ XY
φυσικοὶ ἀναγράφοντες, ὑγραινούσῃ τε ἅμα καὶ μετρίως
θερμαινούσῃ, τουτέστι τῇ τῆς ὕλης ἐφόρῳ· ὅθεν καὶ
Ἄρτεμις λέγεται ἀπὸ τοῦ ἀρτίου καὶ ὑλικοῦ ἀριθμοῦ·

v. 1 *ἀγυένα B* 3 *ὅτι ἡ μονάς* eqs. *S*, omis. usque ad 6 *μένει X* 6 *ὅτι διαφέρει S* 7 *ὡς ἀρχέτυπον εἰκόνος καὶ παραδείγματος μίμημα* cet. des. usque ad 15 *Y* 8 *μίμημα δὲ ταύτης τὸ ἓν S* 9 *τὸ* omis. *X* | *ὅτι ἡ μονὰς* — 12 *κόσμος* omis. *X* 12 *ἐσεβάσατο S* | *κόσμος* corr. e *κόσμον S* 13 *πρῶτον A*, *-την* corr. *A*2 15 *ὁ δὲ ἥλιος θερμαίνει τε ἅμα* — 16 *σώματα. τὴν δὲ δευτέραν Y* 16 *σῶμα A*, *ἅμα* corr. *A* 2 18 *τάττη A* 19 *τῇ* omis. *X* | *φαίνονται* — 20 *ἀναγράφοντες*] *ἀνέγραψαν Y* 20 *τε* omis. *Y* 22 *λέγεται* omis. *Y* | *ἀριθμοῦ* omis. *Y*

Y τὸ γὰρ ἄρτιον μέσον διασπᾶται διαιρούμενον τοῦ ἑνός· μόνος δὲ ἀδιαίρετος ὁ περιττός. ὁ μὲν γὰρ ἄρρην ἀριθμὸς τετράγωνος, αὐγὴ καὶ φῶς, ἐξ ἰσότητος πλευρῶν συνεστώς, ὁ δὲ θῆλυς ἑτερομήκης, νύκτα καὶ σκότον ἔχων διὰ τὴν ἀνισότητα· ὁ δὲ ἑτερομήκης τὴν μὲν ἐλάττονα πλευρὰν ἐλάττονα ἔχει ἑνί, τὴν δὲ μείζω περιττοτέραν ἑνί. ὥστε ὁ δύο ἀριθμὸς οὐ καθαρός, πρῶτον μέν, ὅτι κενός ἐστι καὶ οὐ ναστός, τὸ δὲ μὴ πλῆρες οὐ καθαρόν, ἀρχὴ δὲ ἀπειρίας καὶ ἀνισότητος· ἀπειρίας μὲν διὰ τὴν ὕλην, ἀνισότητος δὲ διὰ τοὺς ἑτερομήκεις· ὅθεν οἱ παλαιοὶ ὡς ὕλην καὶ ἑτερότητα XY τὴν δυάδα παραλαμβάνουσι. τόλμαν δὲ καὶ οἱ περὶ Φερεκύδην ἐκάλεσαν τὴν δυάδα, καὶ ὁρμὴν καὶ δόξαν καλοῦσιν, ὅτι τὸ ἀληθὲς καὶ ψευδὲς ἐν δόξῃ Y ἐστί. πανσόβητος γὰρ ἡ ὕλη καὶ ἄστατος καὶ πολυμετάβολος, κακοπαθής τε καὶ πόνων ὑπομονητική, κατὰ φύσιν τὸ μεριστὸν καὶ διεστὼς ἔχουσα· ὁ γὰρ ἄξων μέσος διὰ παντὸς ἥκων τοῦ οὐρανοῦ πρῶτος τὴν εἰς δύο τομὴν καὶ ἀπὸ τοῦ ἑνὸς ἀπόστασιν ὑποφαίνει, αἴτιος δὲ τῆς πάσης τοῦ αἰσθητοῦ κινήσεως καὶ πάντῃ τῶν νοητῶν κεχωρισμένος. ταῦθ' οὕτως ἔχοντα ὁ Νουμᾶς εὑρὼν Ῥωμαίοις τὸν δυικὸν ἀριθμὸν ἀπηγόρευσεν ἐν ταῖς ἑορταῖς· οὐδὲ γὰρ ἀριθμοῦσιν οἱ Ῥωμαῖοι, ὥσπερ πρὸ τεσσάρων καὶ τριῶν, οὕτω καὶ πρὸ δύο λέγοντες· ὡς καὶ Ἀθηναῖοι τὸ πρὶν τὴν δευτέραν

v. 1 τὸ γὰρ — 12 παραλαμβάνουσι omis. *X* | μέσον ὂν διασπᾶται *Y*, ὂν del. *Rr*, διασπᾶται οὐ Nokkius | διαιρού μενον *DFG*, διαρουμένου *CEM* 4 συνιστώς *D* 8 πρῶτος *D* 12 τόλμαν δὲ αὐτὴν καὶ ὁρμὴν eqs. *Y* 13 ὁρμὴν *AY*, τομὴν *B* 14 ἀποκαλοῦσιν *X* | ἀψευδὲς *A* 15 ἐστί. reliqua huius paragraphi omis. *X* 16 ὑπομονητικός *D* 17 διεστός *D* 20 τῆς πάσης] τοῖς πᾶσι *M* 22 νούμας *D*

ἐξήρουν τοῦ Βοηδρομιῶνος, ὡς Πλούταρχος ἐν Συμ- Y
ποσίῳ φησί.

RrII,7 8. *Τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ἀνέθεντο Πυρόεντι* — XY
Ἄρης δ' ἂν εἴη οὗτος παρ' Ἕλλησι — τουτέστι τῷ
ἀερίῳ καὶ γονίμῳ πυρί, ὅπερ ἐξάπτει τὴν τοῦ παν-
τὸς αἰσθητοῦ φύσιν καὶ ἀργεῖν οὐκ ἐᾷ, ξηραῖνον ἅμα
καὶ ῥοιζηδὸν θερμαῖνον. Ἥρας δὲ παῖδά φασι τὸν
Ἄρεα, τουτέστιν ἐκ τοῦ ἀερώδους τὸ διειδὲς καὶ λεπτο-
μερὲς πῦρ· ὅθεν οἱ μυθικοὶ ζευγνύουσι τὴν Ἀφροδί-
την ποτὲ μὲν Ἡφαίστῳ, τῷ χθονίῳ πυρί, ποτὲ δὲ
Ἄρεϊ, τῷ ἀερίῳ· διὰ γὰρ τούτων τὸ πᾶν αἰσθητὸν
ζωογονεῖται, ὡς εἴρηται. μεγίστη δὲ ἡ τῆς τριάδος XYS
καὶ κατ' αἴσθησιν δύναμις· ὁ γὰρ κατ' αὐτὴν ἀριθμὸς
τοῖς γεννητοῖς ἐπιδέδωκε γένεσιν αὔξησιν τροφήν. καὶ
οὐχ ἁπλῶς εἴρηται·

τριχθὰ δὲ πάντα δέδασται,

τριῶν ὄντων καὶ αὐτῶν τῶν οὐρανίων σωμάτων, τοῦ
τε αἰθερώδους, ἀστρώδους τε καὶ λιθώδους. καὶ τῶν XY
περιττῶν ἀριθμῶν ἀρχὴ ἡ τριάς, ὅθεν καὶ ἰδικὸς X
ἀριθμὸς ὁ τρία καλεῖται, μερισμὸν ἢ διαίρεσιν οὐκ
ἐπιδεχόμενος. ὅτι πάντων ἄρχει τῶν ἀριθμῶν ἡ τριάς,
ὡς ἀρχὴ τυγχάνουσα τῶν περιττῶν πάντων, πληρούν-

v. 1 Plut. Quaest. conv. IX, 6 p. 741 B 16 Il. Ο 189

v. 1 *ἀνεξήρουν D* 3 *τὴν τρίτην τῷ ἄρει τουτέστι τῷ ἀερίῳ X* 7 *ἐκθερμαῖνον X* 8 *ἐκ τοῦ ἀέρος* (*ἄρεος B*) *τὸ λεπτομερές· τὴν ἀφροδίτην ποτὲ μὲν ἡφαίστῳ ποτὲ δὲ ἄρει ζευγνύουσι, τουτέστι ποτὲ μὲν τῷ χθονίῳ πυρί, ποτὲ δὲ τῷ ἀερίῳ· διὰ γὰρ* eqs. *X* 11 *πᾶν*] *πνεῦμα X* 12 *ὡς εἴρηται* omis. *Y* | *ὅτι μεγίστη* — 18 *λιθώδους S* 13 *καὶ κατ' αἴσθησιν* omis. *XS* 14 *γενητοῖς XY, γενετοῖς G* | *ἐπιδέδοκε A* | *καὶ τροφὴν S* 18 *τε καὶ*] *τε* omis. *S* | *καὶ τῶν* omis. *X* 19 *περιττῶν γὰρ X* | *ἀρχὴ πέφυκεν εἶναι τριάς X* | *ὅθεν* — p. 26, 1 *λειπομένων* desunt *Y*

XYS *των καὶ μηδέποτε λειπομένων. καὶ τρεῖς πρῶται κατ' Ὀρφέα ἐξεβλάστησαν ἀρχαὶ τῆς γενέσεως, νὺξ καὶ γῆ καὶ οὐρανός, θεῶν δὲ τῶν ἐν γενέσει τρία γένη, οὐράνιον καὶ ἐπίγειον καὶ τὸ μεταξὺ τούτων. τρία δὲ καὶ τῆς ψυχῆς τὰ κυριώτατα, λογικὸν θυμικὸν ἐπιθυμητικόν. τρία δὲ καὶ νοῦ εἴδη Ἀριστοτέλης παραδίδωσι, τὸν ὑλικόν, τὸν καθ' ἕξιν, τὸν θύραθεν· ἐξ ὧν* XY *καὶ τρεῖς ἰδέαι, φύσις μάθησις ἄσκησις. καὶ αὐτῆς δὲ τῆς πάντα κινούσης μουσικῆς κατὰ τὸν Θεόφραστον τομαὶ τρεῖς, λύπη ἡδονὴ ἐνθουσιασμός. ἀλλὰ μὴν καὶ σώματος τρεῖς αἱ κινήσεις, φορὰ νόμος πρόβασις. τρεῖς δὲ καὶ σφαιρῶν αἱ συστάσεις, κέντρον διάμετρον περιφερές. τρεῖς δὲ καὶ κινήσεις τῶν ἀστέρων, προποδισμὸς ὑποποδισμὸς ἀκρωνυχία. τρεῖς δὲ σωμάτων διαφοραί· τὰ μὲν γάρ ἐστιν ὑλικά, τὰ δὲ ἀέρια, τὰ δὲ ἐμπύρια, ὡς ὁ Χαλδαῖος παραδίδωσι. τρία δὲ καὶ ἑκάστου κινήματα σχήματος, πλάτος βάθος μῆκος. τρεῖς δὲ καὶ οἱ τὸ ζῳδιακὸν πλάτος ὁρίζοντες κύκλοι, θερινὸς τροπικός, χειμερινὸς τροπικός, ἰσημερινός. τρία δὲ καὶ τὰ ὑπέργεια κέντρα, ἀνατολὴ δύσις μεσουρά-*

v. 2 Abel Fragm. Orphica 145   6 Aristoteles cf. Rr p. 303 sqq. Diels Doxographi gr. 392b 3   9 fragmentum Theophrasti referendum ad deperditos eius libros de musica. 16 cf. Kroll Or. Chald. p. 31

v. 1 *ὅτι τρεῖς* — 8 *ἄσκησις* *S*   2 *τῆς γενέσεως* desunt *XY* | *νὺξ*] *νοῦς* *S*   3 *ἐν*] *ἐπὶ* *S*   4 *ἐπίγειον* *XY*, *καὶ ἐπίγειον* *S*   5 *καὶ* omis. *S*, *καὶ τῆς* omis. *Y*, *καὶ* postea add. *G* | *καὶ ἐπιθυμητικὸν* *S*   6 *παραδίδωσιν* *B*   7 *τὸν ὑλικὸν τὸν — τὸν* *XS*, *τὸ — τὸ — τὸ* *Y* | *ὧν* omis. *D*   8 *φύσις ἄσκησις ἄσκησις* *M*, *φύσις ἄσκησις μάθησις* corr. *M2F*   9 *τῆς* omis. *D* | *κιρνώσης* *X*   10 *μὴν*] *μὲν* *D*   13 *καὶ* omis. *D*   13 sq. *προδισμὸς ὑποδισμός* *B*   14 *ἀκονυχία* *D*, *καὶ ἀκρωνυχία* *F*   16 *παραδίδωσιν* *B*   17 *κινήματος σχήματος* *XCDE*, *κινήματα σχήματος* *FGM* | *μῆκος βάθος* *X*   19 *χειμερινὸς τροπικός* omis. *X*   20 *μεσουράνισμα*, corr. *-ημα* *E*, *μεσουράνισμα* *D*

νημα. καὶ πολλὰ ἄν τις εἴποι περὶ τῆς κατ' αἴσθησιν X Y *τριάδος, καὶ ὁ σύμπας κόσμος ἐκ τριῶν δυνάμεων συστῆναι λέγεται, ἀριθμητικῆς γεωμετρικῆς ἁρμονικῆς· ἡ γὰρ νοητὴ ὑπερβέβηκε τὴν παροῦσαν ἐξέτασιν. ἴσμεν γάρ, ὅτι ἡ τριὰς τὴν τῶν θείων πρόοδον ἐκίνησε καὶ στάσιν αὐτοῖς τὴν αἰώνιον ἀπειργάσατο ἐν τῷ αὐτῷ εἴδει, ὥς φησιν ὁ Πυθαγόρειος Ὤκελλος ῥήμασι τούτοις· 'ἡ τριὰς πρώτη συνέστησεν ἀρχήν, μεσότητα καὶ τελευτήν.' ἡ γὰρ περιττὴ καὶ περαίνουσα ἰσότης δημιουργός ἐστι κατὰ τὴν τετράγωνον φύσιν· τὸ γὰρ θεῖον τρισὶ τούτοις χαρακτηρίζεται, τῷ ἐφετῷ, τῷ ἱκανῷ, τῷ τελείῳ. ἔτι μὴν καὶ ὁ ἐν Φαίδρῳ Σωκράτης,* Y S *ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ ἐν Πολιτείᾳ παραδίδωσιν, ὅτι τὸ νοητὸν τρίτην τινὰ φύσιν ἐν τῷ θείῳ τίθεται· ἔστι γὰρ αὐτοῦ τὸ μὲν ἀκρότατον οὐσία, τὸ δὲ μέσον ζωή, τὸ δὲ ἔσχατον νοῦς. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· ποία κοινωνία τοῖς αἰσθητοῖς πρὸς τὴν νοητὴν τριάδα; ἰστέον τοίνυν, ὅτι τρεῖς τριάδας ὁ Τίμαιος παραδίδωσι, καὶ μάρτυς ὁ Πρόκλος ἐν ὑποτυπώσει τῆς Πλάτωνος φιλοσοφίας φάσκων, ὅτι ἡ τῶν νοητῶν ἀκρότης, τριὰς οὖσα νοητή, καὶ μονάς ἐστιν· ἑνὰς γὰρ τυγχάνειν δύναται, ἐν ἑαυτῇ τὴν πασῶν δυνάμεων αἰτίαν ἔχουσα καὶ*

v. 7 Mullach hoc fragmentum Caecilio adtribuit FPhG II 53 12 Plato Phaedr. p. 246 A 13 Resp. p. 511 A

v. 1 *καὶ πολλὰ* — 2 *τριάδος* desunt *Y* 3 *λέγεται συστῆναι X* 4 *ὑπερβέβληκε Y* 6 *αἰωνίαν D* | *τῶ ἀκτωΐδι A, τῶ ἀκτωρίδι B, τῶ αὐτῶ εἴδει Y* 7 *κεκίλιος ὁ πυθαγόρειος Y* | *ὀκελλος ὁ πυθαγόρειος A, ὁ πυθαγόρειος ὤκελλος B* 8 *συνέστηκεν B* | *καὶ* omis. *X* 12 *τελείῳ.* reliqua huius paragraphi desiderantur *X* | *ὅτι ὁ ἐν Φαίδρῳ* — p. 28, 2 *περιέχονται S* 13 *τὸ* omis. *M* 14 *τριττήν M* | *ἔστι γὰρ*] *ἔστι μέν D* 16 *ἀλλ' ἴσως* — 18 *παραδίδωσι* omis. *S* 19 *πλάτωνος σοφίας F* 20 *νοητὸν D*

YS οὐσίαν, ὥς φησιν ὁ Παρμενίδης. πάντα γὰρ τὰ νοη- Y τὰ ἐν τῇ τριάδι περιέχεται, καὶ πᾶς ὁ θεῖος ἀριθμὸς ἐν τῇ τάξει ταύτῃ προελήλυθεν, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Χαλδαῖος ἐν τοῖς λογίοις·

τῆσδε γὰρ ἐν τριάδος κόλποις ἔσπαρται ἅπαντα,

καὶ πάλιν·

τῆσδε γὰρ ἐκ τριάδος πᾶν πνεῦμα πατὴρ ἐκέρασσε.

διὰ μὲν τοῦτο οἱ Πυθαγόρειοι τριάδα μὲν ἐν ἀριθμοῖς, ἐν δὲ σχήμασι τὸ ὀρθογώνιον τρίγωνον ὑποτίθενται στοιχεῖον τῆς τῶν ὅλων γενέσεως. ἓν μὲν οὖν μέτρον ἐστί, καθ' ὃ συνέστη ὁ ἀσώματος καὶ νοητὸς κόσμος· δεύτερον δὲ μέτρον, καθ' ὃ ἐπάγη ὁ αἰσθητὸς οὐρανός, πέμπτην λαχὼν καὶ θειοτέραν οὐσίαν, ἄτρεπτον καὶ ἀμετάβολον· τρίτον δὲ καθ' ὃ ἐδημιουργήθη τὰ ὑπὸ σελήνην, ἐκ τῶν τεσσάρων δυνάμεων γένεσιν καὶ φθορὰν ἐπιδεχόμενα.

XY 9. Τὴν δὲ τετάρτην ἡμέραν Στίλβοντι, ἑνὶ τῶν Rr II,8 πλανήτων κατ' Αἰγυπτίους οὕτω καλουμένῳ, ἀνέθεντο, ὃς ἐξ ἴσου ποτὲ μὲν ὑγραίνει ποτὲ δὲ ξηραίνει, πνευματούμενος ὑπὸ τῆς περὶ τὸν ἥλιον ὀξυκινησίας· Ἑρμοῦ XYS δὲ τοῦτον Ἕλληνες εἶναι βούλονται. αὐτῷ τοίνυν τὴν τετράδα οἱ φιλοσοφοῦντες ἀνέθεντο ὡς ἐφόρῳ τῶν

v. 1 cf. Plat. Parmen. p. 145 5. 7 Kroll Or. Chald. p. 18

v. 1 φησι ὁ *D* 2 περιέχονται cet. des. *S* | ὁ omis. *D* 5 κόλποις ἐπάρχεται *Sch* codicibus vindicat, qui tamen omnes ἔσπαρται (*CDEFGM*) exhibent. 7 ἐκέρασεν *M*, ἐκέρασε rell. 10 γενέσεως] γίνεσθαι *D* 11 συνέστη ἀσώματος *D* 12 ἐπάγη αἰσθητός *D* 13 οὐρανὸς] νοῦς *M* 17 τὴν (τε add. *A*) τετάρτην ἡμέραν τῷ ἑρμῇ ἀνέθεντο ὃς ἐξ ἴσου inc. *X* 19 δὲ omis. *A* 20 Ἑρμοῦ — 21 βούλονται omis. *X* 21 ὅτι τῷ ἑρμῇ τὴν τετράδα — p. 29, 4 ἀρχύτας δὲ κύκλον αὐτήν φησιν *S*

*μιγάδων ψυχῶν· τὰ γὰρ τῆς ψυχῆς στηρίγματα τέσ- XYS
σαρά ἐστι, νοῦς ἐπιστήμη δόξα αἴσθησις. ψυχὰ γὰρ
ἀνθρώπου, ὥς Πυθαγόρας ἔφη, ἔστι τετράγωνον ὀρθο-
γώνιον. Ἀρχύτας δὲ τῆς ψυχῆς τὸν ὅρον οὐκ ἐν τε- Y
τραγώνῳ, ἀλλ' ἐν κύκλῳ ἀποδίδωσι, 'διὰ τοῦτο ψυχὰ
τὸ αὐτὸ κινοῦν, ἀνάγκα δὲ τὸ πρῶτον κινοῦν, κύκλος
δὲ τοῦτο ἢ σφαῖρα'. καὶ οὕτω μὲν ἐπὶ τοῦ νοητοῦ, XY
οὐδὲν δὲ ἧττον κἀπὶ τοῦ αἰσθητοῦ ἐστι συνιδεῖν ἐν
ταῖς τῶν ζώων γενέσεσι· πρῶτον μὲν γάρ ἐστι σπέρ- Y
ματος καταβολή, δεύτερον δὲ ἡ εἰς τὰ γένη διανομή,
τρίτον αὔξησις, καὶ τέταρτον τελείωσις. ἀλλὰ μὴν τέσ- XY
σαρές τε ἡλίου τροπαί, καθ' ἃς τὰ ὄντα συντηρεῖται,
ἰσημερίαι δύο, θερινὴ καὶ χειμερινὴ τροπή. τέσσαρες
δὲ καὶ αὐτῆς τῆς σελήνης αἱ πρῶται φάσεις ὥσπερ
ῥίζαι καὶ ἀρχαί, σύνοδος πανσέληνος διχότομοι δύο,
ἑκάστης φάσεως ἀλλοιούσης τὴν ἐνέργειαν· ἀπὸ μὲν XYH
γὰρ συνόδου ἕως διχοτόμου ὑγραίνει, ἀπὸ δὲ ταύτης
ἕως πανσελήνου θερμαίνει, ἀπὸ δὲ ταύτης ἕως τῆς
δευτέρας διχοτόμου ξηραίνει, ἐκ δὲ ταύτης ἕως ἐπὶ*

v. 4 Archytas v. Zeller Phil. d. Gr. III 2[3] 105.

v. 2 ἐστι] εἰσι *C* | ψυχᾶ A, ψυχὴ A_2, ψυχὰ rell. 3 ἀνθρώπων *S* | φησὶν ὁ πυθαγόρας *Y*, ὡς πυθαγόρας ἔφη *XS* | εὐθυγώνιον *Y* | τετράγωνον καὶ εὐθύγωνον·ον·*F* 4 Ἀρχύτας — 7 σφαῖρα desunt *X*, ἀρχύτας δὲ κύκλον αὐτήν φησιν *S* 6 πρᾶτον *FG* | κινοῦν omis. *D* 7 οὕτως *B* 8 οὐδὲν] οὐδὲ *A* 9 ἐστι] ὡς *D* | σπέρματος — 10 διανομὴ desunt *X*, lacuna quindecim fere litterarum *B* | διαμονὴ *Y*, διανομὴ ci. G. Wissowa collato Plat. Tim. p. 73 C 11 καὶ omis. *X* | μὴν καὶ τέσσαρες *F* 12 τε] τοῦ *D* | καθ' ἃς] εἰς ἃς *X* 13 ἰσημερίαι — τροπή desunt *Y* 14 φαύσεις *B* 16 φαύσεως *B*, φύσεως *M* | φυσικῶς δὲ ἡ σελήνη ἀπὸ μὲν συνόδου — p. 30, 7 ξηροτάτῃ ὥρᾳ *H* f. 168ᵛ. 17 ἀπὸ δὲ ταύτης ἕως] ἐκ δ' ἐκείνης ἐπὶ τῆς *XH* 19 ἐκ — p. 30,1 ψύχει desunt *XH*

XH *σύνοδον ψύχει. ἔνθεν οἶμαι τοὺς περὶ γεωργίαν ἐσχο-*
λακότας ἀσφαλῶς σπείρειν μὲν καὶ φυτεύειν περὶ συ-
νόδους ἢ πανσελήνους, οἷα δὴ ἐν ὑγροτέρῳ τηνικαῦτα
τῷ ἀέρι καὶ πρὸς γένεσιν ἄλλων κεκινημένῳ· περὶ δὲ
τὰς διχοτόμους ὕλην τε, ὅση ἐργάσιμος, κόπτουσι καὶ
τοὺς πρὸς ἀπόθεσιν καρποὺς συγκομίζουσιν, οἷα δὴ ἐν
X *ξηροτέρᾳ τῇ ὥρᾳ. καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τῶν αἰσθητῶν*
XY *καὶ νοητῶν. περὶ δὲ τοῦ κατ' ἀριθμὸν ἀξιώματος ὁ*
τέταρτος ἀριθμὸς τετράγωνός ἐστι. μόνος γὰρ ἰσάκις
ἴσος ἰσομερὴς ἐκ τῶν αὐτῶν καὶ συνθέσει καὶ δυνάμει
X *πέφυκε γεννᾶσθαι, σύνθεσιν μὲν οὖν ἐκ δυεῖν καὶ*
δυεῖν, δύναμιν δὲ ἐκ τοῦ δὶς δύο, πάγκαλόν τι συμ-
XY *φωνίας εἶδος ἐπιδεικνύμενος, ὃ μηδενὶ τῶν ἄλλων*
ἀριθμῶν συμβέβηκεν, ὅθεν καὶ ἀποτελεσματικὸς καλεῖ-
ται· εἰ γὰρ ἀπὸ μονάδος μέχρι τετράδος ἑξῆς συντε-
θεῖεν ἀριθμοί, δεκάδα ἀποτελοῦσιν.

XYS 10. *Τὴν δὲ πέμπτην Φαέθοντι, τῷ πάντων πλανή-* RrII,9
των εὐκρατοτάτῳ ἀνέθεντο· Δία δὲ αὐτὸν Ἕλληνες
ζωογόνον θεολογοῦσιν. ὅθεν καὶ ἐν Κρήτῃ τεχθῆναι
μυθικῶς αὐτὸν βούλονται, ἐν ᾗ θανάσιμον οὐδὲν φύε-
ται, ἀλλ' οὐδὲ λύκος ἢ γλαὺξ εὑρίσκεται, ὥς φησιν
XY *Ἀντίγονος. καὶ οὐράνιος δὲ καλεῖται κατὰ τὴν ἐν πεν-*

v. 22 Antig. mirab. c. 10: *οὐ γίνεται τοῦτο τὸ ζῶον, ἀλλὰ κἂν εἰσαχθῇ τελευτᾷ, καθάπερ αἱ γλαῦκες ἐν Κρήτῃ, ἐν ᾗ λέγουσι οὐδὲ ζῶον θανάσιμον οὐδὲν τὴν χώραν φέρειν.*

v. 1 *ἔνθεν* — 8 *ἀξιώματος* desunt *Y*   1 *ἔχοντας X*, *ἐσχολακότας H*   7 *ξηροτάτῃ ὥρα H*   9 *τέταρτος ἀριθμὸς*] *δὲ τέτταρα καὶ Y*   10 *συνθέσει*] *σύνθεσις B*   11 *γενέσθαι C* | *σύνθεσιν* — 13 *ἐπιδεικνύμενος* desunt *Y* | *δυοῖν καὶ δυεῖν X*   14 *ἀριθμῶν* omis. *Y*   15 *ἄχρι Y* | *ἑξῆς* omis. *Y*, *ἐξ ἧς B* | *συντεθεῖεν* omis. *D*   16 *ἀριθμοὶ* omis. *Y* | *ὁ δέκα ἀποτελεῖται Y*   17 *ὅτι τὴν πέμπτην* — 22 *ἀντίγονος S*   18 *εὐρατωτάτω A*, prius *τω* del. A_2 | *ἀνέθεντο* omis. *XY* | *διὰ XCDE*, *'α FGMS*   20 *βούλεται M*   22 *ἐν πεντάδι* omis. *X*

τάδι κυκλοφορικὴν οὐσίαν, ἐξ ἧς φασιν ἀποτελεσθῆ- XY
ναι τὸν οὐρανὸν κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην. ἡ γὰρ πεν- Y
*τὰς παραλαβοῦσα τὴν τετράδα ὕλης λόγον ἔχουσαν
τρόπον τινὰ καὶ ὑποκείμενον τοῖς ἐξ αὐτῆς φυομένοις,
ηὔξησέ τε αὐτὴν καὶ προήγαγεν ἐπὶ τὴν ἀπὸ τῆς αὐξή-
σεως αἰώνιον ἀνακύκλησιν· μεθόριον γὰρ τῆς δεκάδος
καὶ ὡς ἂν εἴδωλόν ἐστι τῆς κοινῆς τελειότητος ἡ πεν-
τάς. καὶ πλανώμενοι πλὴν ἡλίου καὶ σελήνης πέντε,
καὶ κύκλοι ἐν σφαίρᾳ πέντε καὶ ζῶναι πέντε. τῆς* YS
*δὲ αἰσθήσεως λέγεται δημιουργὸς παρὰ τοῖς φιλοσόφοις
ὁ Ζεὺς καὶ εἰκὸς ἦν αὐτῷ τὴν πεντάδα κατὰ φύσιν
ὥσπερ ἀνατεθῆναι· συγγενὴς γὰρ ἡ πεντὰς τῇ αἰσθήσει,
ἥτις πενταχῶς τέμνεται, εἰς ὅρασιν ἀκοὴν γεῦσιν ὄσ-
φρησιν καὶ ἀφήν. καὶ τούτου χάριν ὁ Πυθαγόρας
Εἱμαρμένῃ τὸν πέντε ἀριθμὸν ἀνακεῖσθαί φησιν, ἐπεὶ
τῶν αἰσθητῶν κατάρχειν τὴν Εἱμαρμένην λόγος· ταύτῃ
τὰς ἀποκαθισταμένας ψυχὰς ὑπερβαίνειν τὴν Εἱμαρ-
μένην φησὶ τὸ λόγιον·*

οὐ γὰρ ὑφ' εἱμαρτὴν ἀγέλην πίπτουσι θεουργοί.

RrII,10 11. *Τὴν δὲ ἕκτην ἀναφέρουσι Φωσφόρῳ, θερμαί-* XY
νοντι ἅμα καὶ γονίμως ὑγραίνοντι· οὗτος δὲ ἂν εἴη

v. 2 Aristoteles *περὶ οὐρανοῦ* I p. 268 Bekker 19 Kroll de or. Chald. p. 59

v. 1 *κυκλοφορητικὴν* *Y* | *οὐσίαν.* reliqua huius paragraphi desunt *X* 2 *ἀριστοτέλη* *M* 4 *ὑποκειμένην* *D* 6 *ἀνακύκλωσιν* *D* 10 *ὅτι αἰσθήσεως δημιουργὸς λέγεται* — 19 *θεουργοί* *S* | *παρὰ*] *περί* *C* | *τοῖς* omis. *Y* | *δσμιουργὸς ὁ ζεὺς παρὰ φιλοσόφοις* *D* 11 *ἦν ἐν αὐτῷ* *CEF*, *ἦν αὐτῷ* *DM*, *καὶ διὰ τοῦτο αὐτῷ ἡ πεντὰς ἀνάκειται συγγενὴς οὖσα τῇ αἰσθήσει* *S* 13 *εἰς ὅρασιν* — 14 *ἀφὴν* omis. *Y* | *ἀκοὴν* — 14 *ἀφὴν* in rasura *S* 15 *εἱμαρμένην* *D* 16 *λόγος* — 17 *εἱμαρμένην* desunt *S* 21 *ἅμα* — p. 32, 1 *Ἀφροδίτης* desunt *X*, *θερμαίνοντιασσπερος ὡς* *A*, *θερμαίνοντι ὁ καὶ ἕσπερος ὡς ἕλλησι* corr. A_2

XY ὁ Ἀφροδίτης ὁ καὶ Ἕσπερος, ὡς Ἕλλησι δοκεῖ· Ἀφροδίτην δὲ ἄν τις εἴποι τὴν τοῦ παντὸς αἰσθητοῦ φύσιν, τουτέστι τὴν πρωτογενῆ ὕλην, ἣν καὶ Ἀστερίαν καὶ Οὐρανίαν καλεῖ τὰ λόγια. ὁ γὰρ ἓξ ἀριθμὸς γεννητικώτατός ἐστιν ὡς ἀρτιοπέριττος, μετέχων καὶ τῆς δραστικῆς οὐσίας κατὰ τὸν περιττὸν καὶ τῆς ὑλικῆς κατὰ τὸν ἄρτιον. ὅθεν καὶ οἱ ἀρχαῖοι γάμον καὶ ἁρμονίαν αὐτὸν ἐκάλεσαν· τῶν γὰρ ἀπὸ μονάδος μόνος
X τέλειός ἐστι τοῖς ἑαυτοῦ μέρεσι, συμπληρούμενος ἐκ τῶν αὐτῶν, ἡμίσους μὲν τριάδος, τρίτου δὲ δυάδος,
XY ἕκτου δὲ μονάδος. καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν ἄρρην τε καὶ θῆλυς εἶναι πέφυκεν, ὡς καὶ αὐτὴ Ἀφροδίτη τὴν τοῦ ἄρρενος τήν τε τοῦ θήλεος ἔχουσα φύσιν καὶ διὰ τοῦτο
X παρὰ τοῖς θεολόγοις ἀρρενόθηλυς καλουμένη. καὶ ἄλλος φησίν· ὁ ἓξ ἀριθμὸς ψυχογονικός ἐστιν ἀπὸ ἑξάδος ἐπιπεδούμενος τῇ τοῦ παντὸς σφαίρᾳ, καὶ τὰ ἐναντία δὲ κατακεράννυσιν. εἰς ὁμόνοιαν καὶ φιλίαν ἄγει, ἔπειτα δὲ ὑγείαν μὲν ἐμποιῶν τοῖς σώμασι, συμφωνίαν δὲ ἐν λύρᾳ καὶ μουσικῇ καὶ ἀρετὴν ἐν ψυχῇ καὶ ἐν πόλει εὐθηνίαν ἔν τε τῷ παντὶ πρόνοιαν. ὅθεν
X καὶ Ὀρφεὺς περὶ ἑξάδος ταῦτά φησι·

v. 4 Kroll de or. Chald. p. 10[1].

v. 2 εἴπη *F* 3 πατρογενῆ *X* πατρογενῆ (πρωτο supra) *EM* πρωτογενῆ (ατρο supra) *G*, πρωπατρογενῆ *C*, πρωτογενῆ *DF* 5 ἀρτιοπέριτος *A*, -ιττος corr. A_2 7 ὅθεν οἱ *X* 8 αὐτὸν omis. *D* 9 τοῖς — 11 μονάδος desunt *Y* 11 ἕκτου δὲ μονάδος desunt *B* 12 πέφυκε. καὶ γὰρ καὶ ἡ ἀφροδίτη (ἀφροτίδη *B*) *X* 13 ἄρενος καὶ θήλεος *X*, ἄρρενος τήν τε τοῦ θήλεος *Y*. Lambecius in Codinum p. 153 nro. 28: καὶ γὰρ καὶ ἡ Ἀφροδίτη τὴν τοῦ ἄρρενος καὶ θήλεος ἔχουσα φύσιν ἀρρηνόθηλυς καλεῖται. | καὶ — 14 θεολόγοις omis. *B* 14 καλεῖται *B*, καλουμένη *AY*, reliqua huius paragraphi desunt *Y* | ἄλλος *A*, ἄλλως *B* 15 ἐξ *B* 17 φιλίαν καὶ ὁμόνοιαν *B* 18 ἐκποιῶν *B* 20 θηνίαν *A*, εὐ add. A_2

ἵλαθι κύδιμ' ἀριθμέ, πάτερ μακάρων, πάτερ ἀνδρῶν. X

Rr II, 1112. *Τὴν ἑβδόμην ἡμέραν Αἰγύπτιοι μὲν καὶ Χαλ-* XY
δαῖοι προσφωνοῦσι Φαίνοντι, οὕτω κατ' αὐτοὺς προσ-
αγορευομένῳ ἀστέρι τῷ πάντων ἀνωτάτῳ, ψύχοντι
ἄκρως καὶ προσεχῶς ξηραίνοντι, Κρόνον δὲ αὐτὸν Ἕλ-
λησιν ἔθος καλεῖν κατὰ μὲν θεολογίαν, κατὰ δὲ ἐτυ-
μολογίαν διακορῆ νοῦν, οἱονεὶ πλήρη καὶ μεστὸν ἐτῶν,
ἀντὶ τοῦ Μακραίωνα, ὡς εἴρηται. οἵ γε μὴν Πυθα- XYS
γόρειοι τῷ ἡγεμόνι τοῦ παντὸς τὴν ἑβδόμην ἀνατίθεν-
ται, τουτέστι τῷ ἑνί, καὶ μάρτυς Ὀρφεὺς λέγων οὕτως·

ἑβδόμη, ἣν ἐφίλησεν ἄναξ ἑκάεργος Ἀπόλλων.

Ἀπόλλωνα δὲ μυστικῶς τὸν ἕνα λέγεσθαι προειρήκαμεν
διὰ τὸ ἄπωθεν εἶναι τῶν πολλῶν, τουτέστι μόνον.
ὀρθῶς οὖν ἀμήτορα τὸν ἑπτὰ ἀριθμὸν ὁ Φιλόλαος
προσηγόρευσε, μόνος γὰρ οὔτε γεννᾶν οὔτε γεννᾶσθαι
πέφυκε· τὸ δὲ μήτε γεννῶν μήτε γεννώμενον ἀκίνητον·
ἐν κινήσει γὰρ ἡ γέννησις, τὸ μέν, ἵνα γεννήσῃ, τὸ XS
δέ, ἵνα γεννηθῇ· τοιοῦτος δὲ ὁ θεός, ὡς καὶ αὐτὸς

v. 1 Abel Frgm. Orph. 147   10 Abel Frgm. Orph. 148

v. 1 *μακαρίων X*, *μακάρων Sch*   2 *ἡμέραν* omis. *Y*   3 *οὕτως X*   4 *τῷ πάντων*] *τῶν πάντων Y*   5 *ἄκρος A*   6 *θεολογίαν οἷα διακορῆ νοῦν* (*διακονὴν οὖν B -ρῆν οὖν* corr. *B*, *διακορῆν οὖν A -νῆν οὖν* A_2 marg.) *κατὰ δὲ ἐτυμολογίαν οἱονεί* codd., corr. *Sch*   8 *ἀντὶ μακραίωνα ὡς εἴρηται X*, *ἀντὶ τοῦ μακραίωνα Y* | *ὁ γὰρ ἕβδομος ἀριθμὸς ἡλίου ἐστίν· οἱ γὰρ πυθαγόρειοι* — p. 34, 5 *ἐμφανῶν θεῶν S*   10 *μάρτυς* omis. *XS* | *ὁ ὀρφεὺς S*   12 *Ἀπόλλωνα* — 13 *μόνον* desunt *Y*   13 *διὰ* — *μόνον* omis. *S*   14 *ἀκμήτορα B*   15 *οὐδὲ* — *οὐδὲ AS*   16 *πέφυκε· τὸ δὲ τοιοῦτον ἀκίνητον Y*   17 *γέννησις· ἐπειδὴ καὶ τὸ γεννῶν καὶ τὸ γεννώμενον οὐκ ἄνευ κινήσεώς ἐστι. τὸ μὲν ἵνα X*, *ἀκίνητον πέφυκε· τοιοῦτος δὲ ὁ θεός· φησὶ γοῦν καὶ ὀνήτωρ S* | *τὸ μὲν* — p. 34, 3 *ὅμοιος* desunt *Y*

XS ὁ ῥήτωρ ὁ Ταραντῖνος· φησὶ δὲ οὕτως· ‘ἔστι γὰρ ἡγεμὼν καὶ ἄρχων ἁπάντων εἷς ἀεὶ ὢν θεός, μόνιμος
XYS ἀκίνητος αὐτὸς ἑαυτῷ ὅμοιος.’ οἱ δὲ μαθηματικοὶ πρὸς τὸ μυθικώτερον ῥέποντες τῷ Κρόνῳ τὴν ἑβδόμην
Y ἡμέραν προσφωνοῦσιν, οἱονεὶ τῷ πατρὶ τῶν ἐμφανῶν θεῶν. ἐπειδὴ γὰρ τῶν πλανωμένων πάντων ὑψηλότερος ὁ τοῦ παρ’ αὐτοῖς Κρόνου λέγεται ἀστήρ, αὐτῷ δῆθεν τὴν ἑβδόμην ἡμέραν ἀνέθεντο ὡς ἀνωτάτῳ
XY πάντων. ἡ τοίνυν ἑβδομὰς συνέστηκεν ἐξ ἑνὸς καὶ δυοῖν καὶ τεττάρων, ἔχουσα δύο λόγους ἁρμονικωτά-
X τους, τόν τε τριπλάσιον καὶ τὸν τετραπλάσιον. ἔχει δὲ καὶ διαιρέσεις ζυγάδην τρόπον τινὰ συνεστῶσας· διαιρεῖται γὰρ πρῶτον εἰς μονάδα καὶ ἑξάδα, ἔπειτα εἰς πεντάδα καὶ δυάδα, καὶ τελευταῖον εἰς τριάδα καὶ τετράδα· μουσικωτάτη δὲ ἡ τούτων τῶν ἀριθμῶν ἀναλογία. διατείνει δὲ αὐτῆς ἡ φύσις καὶ ἐπὶ τὴν ὁρατὴν ἅπασαν οὐσίαν, οὐρανὸν καὶ γῆν· αὐτίκα γοῦν οὐρανόν φασιν ἑπτὰ διεζῶσθαι κύκλοις, ὧν ὀνόματα τάδε· ἀρκτικὸς ἀνταρκτικὸς θερινὸς χειμερινὸς ἰσημερινὸς ζωδιακὸς καὶ προσέτι γαλαξίας· ὁ γὰρ τοιοῦτος ἀριθμὸς θεῖός ἐστιν. ὅθεν τὰ κατὰ τὴν ἡμετέραν ψυχὴν διὰ τοῦ ἡγεμονικοῦ λόγου ἑπταχῇ σχίζεται, πρός τε πέντε

v. 1 Philolaus apud Philonem de opif. mundi p. 34 Cohn-Wendland, Boeckh Philolaos p. 151

v. 1 ὁ ῥήτωρ ὁ *B*, in corr. *A*, ὀνήτωρ ὁ *S* | φησὶ δὲ omis. *S* 2 ὁ πάντων *BS*, ἁπάντων *A* 3 οἱ δὲ μυθικοὶ τῷ κρόνῳ τὴν ἑβδόμην ἡμέραν (ἡμέραν omis. *B*) ἀνέθεντο ὡς ἀνωτάτῳ πάντων. ἡ ἑβδομὰς συνέστηκεν *X* | οἱ δὲ μαθηματικοὶ μᾶλλον ἐπὶ τὸ μυθικὸν ῥέποντες *S* 4 τῷ omis. *S* 5 πατρί] πρώτῳ *S* 10 δυοῖν] δύο *X* | ἔχουσα] ἐχόντων *Y* | ἁρμονικωτάτους *A*, -κοτάτους A_2 marg. 11 τριπλάσιον] διπλάσιον *Y* | ἔχει — p. 35, 11 βραχεῖα desunt *Y* 12 διαίρεσις *B* 17 ἁπάντων in corr. *A*, ἅπασαν *B* 19 θερινὸς omis. *B*

αἰσθήσεις καὶ τὸ φωνητικὸν ὄργανον καὶ ἐπὶ πᾶσι τὸ X γόνιμον. καὶ τὸ πᾶν δὲ τοῦτο ἐν ἑπτὰ θεωρεῖται· ἐν σώματι ἐν διαστάσει ἐν σχήματι ἐν μεγέθει ἐν χρώματι ἐν κινήσει ἐν στάσει· καὶ παρὰ ταῦτα οὐδὲν ἕτερον συμβέβηκε τοῖς ὁρωμένοις· τῶν γὰρ αἰσθητῶν τὰ στερεὰ προὐπινοεῖται, τῶν δὲ στερεῶν τὰ ἐπίπεδα, τῶν δὲ ἐπιπέδων αἱ ἐπιφάνειαι, τῶν δὲ ἐπιφανειῶν αἱ γραμμαί, τῶν δὲ γραμμῶν αἱ στιγμαί, τῶν δὲ στιγμῶν οἱ ἀριθμοί, οἳ δὴ καὶ τῷ σώματι τυγχάνουσιν. ἑπτὰ δὲ καὶ φωνῶν μεταβολαί, ὀξεῖα βαρεῖα περισπωμένη σύμφθογγος ψιλή τε καὶ μακρὰ καὶ βραχεῖα. ἔνθεν XY καὶ τὰ ἑπτάμηνα βρέφη τελειογονεῖσθαι πέφυκεν, ὡς Ἱπποκράτης λέγει· ἡ γὰρ τοῦ ἀριθμοῦ ψυχογονικὴ δύ- XYS ναμις τὰ ἑπτάμηνα τέλεια ἀποφαίνει, διότι τελείας περίοδος σφαιρικῆς ἀριθμῷ τελείῳ καὶ κοσμικῷ, τῷ ψυχοκρατητικῷ καὶ ψυχογονικῷ περιέχεται· καὶ γὰρ τὴν ψυχὴν ὁ Τίμαιος ἐξ ἑπτὰ ἀριθμῶν συνέστησε. καὶ κινήσεις δὲ αἱ πᾶσαι μόναι εἰσὶν ἑπτά, ἥ τε ἄνω XS ἥ τε κάτω, ἡ ἐπιδέξια ἡ εὐώνυμα ἡ πρόσω ἡ κατόπιν ἡ ἐν κύκλῳ. στοιχείων δὲ τὰ φωνήεντα ἑπτά, ἐπειδὴ XY καὶ ἐξ ἑαυτῶν ἔοικε φωνεῖσθαι καὶ τοῖς ἄλλοις συν-

v. 12 Hippocrates περὶ ἑπταμήνου ed. Kühn I 444, cf. Diels Doxogr. gr. 428ª 16, ᵇ 1   16 Plat. Tim. p. 36 D

v. 3 σώμασι *A*, σώματι A_2 marg. *B*   6 προϋπονοεῖται *A*   9 σώματοι τυχάνουσιν *A*, ἀσώματοι ci. Gu. Kroll   12 καὶ τὰ ἑπτάμηνα δὲ τελειογονεῖσθαι *Y* | ὡς Ἱπποκράτης λέγει omis. *Y*   13 ὅτι ἡ τοῦ ἀριθμοῦ ψυχαγωγική inc. *S* | ψυχαγωγικὴ *XS*   15 περιόδου *XY* | καὶ ἀριθμῷ *X*   16 ψυχοκρατητικῷ τε καὶ *Y*   17 συνέστηκε *B*   18 καὶ κινήσεις — 20 ἐν κύκλῳ omis. *Y* | δὲ omis. *S* | μόναι omis. *S* | ἑπτά εἰσιν *S* | ἡ κύκλω ἡ ἄνω ἡ κάτω καὶ αἱ ἑξῆς καὶ οὐδὲ ἡ ὑδάτων (p. 36, 5) *S*   19 δεξιά *A*, ἐπὶ δέξια *B* | καὶ εὐώνυμα *B* | καὶ κατόπιν *B*   20 καὶ φωνήεντα δὲ ἑπτά, ἅπερ ἐξ ἑαυτῶν φωνοῦντα τοῖς μὲν ἡμιφώνοις συναπτόμενα ἀναπληροῖ τὸ ἐνδέον, τοῖς δὲ ἀφώνοις τρέπει καὶ κτλ. (p. 36, 3) *Y*

XY ταττόμενα φωνὰς ἐνάρθρους ἀποτελεῖν· τῶν γὰρ ἡμιφώνων ἀναπληροῖ τὸ ἐνδέον, ὁλοκλήρους δὲ κατασκευάζει τοὺς φθόγγους, τῶν δὲ ἀφώνων τρέπει τε καὶ μεταβάλλει τὰς φύσεις, ἵνα γένηται τὰ ἄρρητα XS ῥητά. καὶ τί μακρηγοροῦμεν, ὅταν οὐδὲ ἡ τῶν ὑδάτων φύσις ἔξω τῆς δυνάμεως τῆς ἑπτάδος ἀπολέλειπται; ὁ γοῦν Διονύσιος ἐν ταῖς Κτίσεσί φησι, τὸν Χαλκιδικὸν Εὔριπον ἑπτάκις καθ' ἡμέραν στρεφόμενον κατὰ μό- X νας τὰς ἑβδομάδας ἵστασθαι. καὶ ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ νοητοῦ αἰῶνος ἔστι συνιδεῖν τοὺς ἀρτέμονας· συνάγονται μὲν γὰρ πρῶτον ἐξ ὡρῶν, εἶτα ἡμερῶν, εἶτα ἑβδομάδων, ἔπειτα μηνῶν, εἶτα ἐνιαυτῶν, ἐκεῖθεν καιρῶν, καὶ τὸ λοιπὸν αἰώνων, πρὸς τὸ ἀρχέτυπον εἶδος τοῦ νοητοῦ καὶ πατρογενοῦς αἰῶνος.

LIBER TERTIUS.

X

Περὶ μηνός.

S 1. Ὅτι Ἀνάχαρσις ὁ Σκύθης ἔφη φιλονεικίαν deest Rr
γενέσθαι ποτὲ Αἰγυπτίοις καὶ Σκύθαις περὶ ἀρχαιότητος ἑκατέρων, ἴσως ἐξ ἑκατέρων τῶν ἄρκτων προέχειν τῶν πραγμάτων ἀξιούντων, κριθῆναι δὲ τοὺς Σκύθας εἶναι πρεσβυτέρους διὰ τὸ καὶ ὑπὸ τὴν μεγάλην ἄρκτον

v. 7 Dion. Chalcid. frg. 8, FHG IV 395

v. 4 φύσεις αὐτῶν *Y* 5 ῥητά. reliqua desiderantur *Y*, ubi sequuntur ὅτι φεβρουάριος — φειδομένας μοίρας e libro III § 10 desumpta (v. ad p. 48, 6) | οὐδὲ ἡ τῶν ὑδάτων inc. *S* 6 ἀπολέλειπται *X*, ἀποτελεῖται *S* 7 ἐν ταῖς κτίσεσι omis. *S*, κτήσεσι *A* | χαλκηδικὸν ἔριπον *S* 9 ἵστασθαι. reliqua desunt *S* 10 ἀρτίμονας *A* 16 ἐκ τῶν περὶ μηνός *A* ἐκ τῶν περὶ μηνῶν *B*

κεῖσθαι τὴν κατ' αὐτοὺς χώραν καὶ κατὰ φύσιν ὥσπερ S ἐξ ὑπερῴας ἀρχὴν τὴν καθ' ἡμᾶς θάλασσαν ἐκ τοῦ ὑπερβορείου λαμβάνειν ὠκεανοῦ· δύο γὰρ εἰσβολὰς εἶναι τὰς ἀποτελούσας αὐτὴν παντὶ δῆλον· μίαν μὲν ἐξ Ἱσπανίας, τὴν δὲ ἑτέραν, ὡς εἴρηται, ἐκ τοῦ ὑπερβορείου ὠκεανοῦ, ὃν καὶ Κρόνιον πέλαγος οἱ χωρογράφοι καλοῦσι, παρὰ τὴν Πτολεμαίου δόξαν· αὐτὸς γὰρ μίαν καὶ μόνην εἰσβολὴν εἶναι τὴν ἐκ τοῦ δυτικοῦ ὠκεανοῦ βούλεται τὴν διὰ Γαδείρων. καὶ ἐπὶ μὲν τῆς καθόλου παλαιότητος Σκύθας ἄν τις ὑπολάβῃ πρωτεύειν ἐκ τῆς ῥευστῆς οὐσίας, ἣν τῶν στοιχείων πρώτην εἶναι ἀναμφισβήτητον. ὅθεν καὶ Πάρθοι ἤτοι Πέρσαι μέγα φρονοῦσιν ἐπὶ παλαιότητι· Σκύθας δὲ αὐτοὺς εἶναι πάντες μὲν μαρτυροῦσιν, Ἀρριανὸς δὲ δείκνυσι· τὸ γὰρ Πάρθος ὄνομα ὁ Σκύθης καὶ ἔπηλυς κατ' αὐτὸν τῇ Σκυθῶν φωνῇ ἑρμηνεύεται. ἐπὶ δὲ τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιότητος πρώτους πάντων ἀνθρώπων μετὰ Δευκαλίωνα Ἕλληνας παραδίδωσι τὰ βιβλία Ἀρκάδας τε καὶ Σικυωνίους, ὡσανεὶ ἀρχάδας καὶ ἀρχετύπους καὶ πρωτογενεῖς· ὅθεν καὶ Πᾶνα Ἀρκάδες ἐτίμησαν, τουτέστι τόδε τὸ πᾶν, μηδὲν παρὰ τὰ αἰσθητὰ εἶναι νομίσαντες. ὅτι καὶ προσελήνους αὐτοὺς ὁ μῦθος ἔχει· οὐχ ὅτι πρὸ τῆς σελήνης ἀνθρώπους ἄν τις δοίη ποτέ· ἀλλ' ὅτι πρὸ διατυπώσεως τῶν μηνῶν Ἀρκάδας φησὶ καὶ Σικυωνίους γενέσθαι.

v. 7 Ptolem. geogr. VII, 5, 3 14 Arriani fragmentum e primo libro Παρθικῶν deperditorum.

v. 3 et 6 ὑπερβορίου *S* 12 ὅθεν — 16 ἑρμηνεύεται eadem manu in margine scripta asteriscis adpictis huc referuntur *S* 15 πάρθ . . *S*

H XH H 2. *Τὸν μῆνα κατὰ τὸν σεληνιακὸν δρόμον ἠρίθμουν οἱ παλαιοί, ἔνθεν καὶ μὴν προσαγορεύεται ἀπὸ τῆς μήνης, τουτέστι τῆς σελήνης· σελήνη δὲ ἀπὸ τοῦ σέλας ἀεὶ νέον ἔχειν. μὴν γάρ ἐστι χρόνος ὁπόσον ἂν ὁ ἥλιος διηνυκὼς εἴη, ἐν ᾧ τὸ ἀπὸ τοῦ ἡλιακοῦ κέντρου φῶς ἐπὶ τὴν σελήνην φερόμενον καὶ περιοδεῦσαν εἰς τὸν αὐτὸν ἀποκαταστῇ τόπον ὅθεν ἤρξατο περιοδεύειν· ὅθεν καὶ ἀπὸ συνόδου εἰς σύνοδον τὴν νεομηνίαν τιμῶντες συνελογίζοντο τὸν ἐνιαυτὸν τεσσάρων καὶ πεντήκοντα καὶ τριακοσίων ἡμερῶν εἶναι, ὥστε ἑκάστῳ μηνὶ περιβάλλειν ἐννέα καὶ εἴκοσι πρὸς τῇ ἡμισείᾳ ἡμέρας.* Rr III, 1

S 3. *Ὅτι Τίμαιος νῦν μὲν γεννητὸν κατ' αἰτίαν, νῦν δὲ ἀγέννητον τὸν κόσμον ὁρίζεται· ἀγέννητον μὲν διὰ τὰς ἐν αὐτῷ νοητὰς δυνάμεις, γεννητὸν δὲ οἷα ὁρατὸν ἁπτόν τε ἅμα καὶ σῶμα ἔχοντα.* deest Rr

X 4. *Κύκλος παντὸς ἀριθμοῦ ἐστιν ἡ δεκὰς καὶ πέρας· περὶ αὐτὴν γὰρ εἱλούμενοι καὶ κατακάμπτοντες ὥσπερ καμπτῆρα δολιχεύουσιν οἱ ἀριθμοί. ὅρος γάρ ἐστι τῆς ἀπειρίας αὐτῶν· ἀπὸ γὰρ μονάδος ἄχρις αὐτῆς καὶ μόνης ἀριθμήσαντες καὶ στάντες ἐπ' αὐτὴν αὖθις ἐπὶ τὴν μονάδα ἀναστρέφομεν. ὅτι δὲ παντὸς ἀριθμοῦ συνεκτικὴ ἡ δεκάς, μάρτυς ἡ φύσις, μὴ πλείους τῶν δέκα δακτύλων ἀλλὰ μηδὲ ἐλάττους ἀνθρώπῳ παρασχοῦσα. οὕτως ἄρα καὶ ἐπὶ τῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ φύσεώς ἐστιν εὑρεῖν, ὅτι συμπληρούμενος αὖθις, ὥσπερ ὁ δέκα ἀριθμός, εἰς ἑαυτὸν ἀναστρέφει· καὶ ταύτῃ* Rr III, 2; 3

v. 13 cf. Plat. Tim. p. 26 C

v. 2 *μῆνες προσαγορεύονται* — 3 *παρὰ τὸ σέλας νέον ἔχειν* X 18 *εἰλούμενοι B* 24 *ἐλάτους A*, *-ττους* corr. A_2 26 *ὅτι*] *ὅπι A*

ἐνιαυτὸς ὠνομάσθη, παρὰ τὸ ἐν ἑαυτῷ κινεῖσθαι αὐ- YS
τόν· κύκλος γάρ ἐστιν ἐφ' ἑαυτὸν εἰλούμενος. ὁ ⟨δὲ⟩ X
κύκλος ἐπίπεδον σχῆμά ἐστιν ὑπὸ μιᾶς γραμμῆς περι-
εχόμενον, καὶ ταύτῃ κυκλικὸν ὀνομάζεται σχῆμα ἀφ'
ἑαυτοῦ ἀρχόμενον καὶ εἰς ἑαυτὸ καταλῆγον, ὃ δὴ ἴδιον
τοῦ χρόνου εἰς ἑαυτὸν ἀναστρέφοντος καὶ μηδαμοῦ
περατουμένου. ὅθεν καὶ Αἰγύπτιοι καθ' ἱερὸν λόγον Y
δράκοντα οὐρηβόρον ταῖς πυραμίσιν ἐγγλύφουσιν.
ἄβυσσον γὰρ ὑποτίθενται καὶ δράκοντα ἐν αὐτῇ, ἐξ
οὗ τοὺς αἰσθητοὺς θεοὺς καὶ αὐτὸ δὲ τὸ πᾶν αἰσθη-
τὸν γενέσθαι βούλονται. ἔτι μὴν ἔθος αὐτοῖς καὶ
κύκλον ἐπ' εὐθείας χιούμενον τοῖς ἱεροῖς ἐγγράφειν, διὰ
τὸ τὸν ἐνιαυτὸν ἀρχὴν ἑαυτοῦ γίνεσθαι καὶ πέρας.
διὰ τοῦτο τὴν κεφαλὴν τοῦ χρόνου οἱ Πυθαγόρειοι X
οὐχὶ πρώτην ἀλλὰ μίαν ὠνόμασαν.

deest Rr 5. *Αἰγύπτιοι δὲ λέγονται ἀριθμῆσαι τὸν ἐνιαυτὸν* HS
τεσσάρων μηνῶν, ὅθεν καὶ χιλιετεῖς τινας βιῶναί ποτε
παρ' αὐτοῖς ἀναγράφουσιν· Ἡσίοδος δὲ καὶ Ἑκαταῖος, S
Ἑλλάνικος καὶ Ἀκουσίλαος καὶ Ἔφορος καὶ Νικόλαός φασι
τοὺς μακραίωνας καὶ ὑπὲρ χιλίους διαζῆσαι χρόνους, καὶ
οὐκ αὐτοὺς μόνους ὡς ἡρωικὰς ἀνημμένους ψυχάς, ἀλλὰ

v. 16—20 exscripta ex Josepho Ant. Jud. I § 108 Niese 18 Hecataeus fr. 365 FHG I p. 30 19 Hellanicus fr. 89, FHG I p. 57 Acusilaus fr. 15, FHG I p. 102 Ephorus fr. 24, FHG I p. 239 Nicolaus fr. 97, FHG III p. 427

v. 1 *ὅτι ἐνιαυτὸς ὠνομάσθη παρὰ τὸ ἐν ἑαυτῷ κινεῖσθαι, ὥςπερ ὁ δέκα ἀριθμὸς εἰς ἑαυτὸν ἀναστρέφει* *S*, *ὅτι ἐνιαυτὸς ὠνομάσθη* inc. *Y* | *ἐν ἑαυτῇ* *G* | *αὐτὸν* — 2 *εἰλούμενος* desunt *X* 2 *ὁ κύκλος* — 7 *περατουμένου* desunt *Y* | *δὲ* ante *κύκλος* addidi 7 *ὅθεν* — 13 *πέρας* desunt *X* 8 *οὐρηβόλον* *DE*, *οὐρηβόρον* *CFG* 14 *διὰ* — 15 *ὠνόμασαν* desunt *Y* 16 *ὅτι οἱ μὲν αἰγύπτιοι κτλ.* *S* 17 *καὶ* omis. *S* 18 *παρ' αὐτοῖς* omis. *S* | *Ἡσίοδος* — p. 40, 2 *ἀξιοῖ* om. *H*

S καὶ ἀνθρώπους τινάς, ὡς Διογένης ἐν τοῖς ὑπὲρ Θούλην HS ἀξιοῖ. οἱ δὲ Ἀρκάδες τριῶν μηνῶν, Σικυώνιοι δὲ ἕξ, Λατῖνοι τριῶν καὶ δέκα τὸν ἐνιαυτὸν ἠρίθμουν, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις τὸ παλαιὸν δέκα μῆνας ἐτετύπωτο τὸν H ἐνιαυτὸν ἔχειν, ὕστερον δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως Νουμᾶ καὶ ἕτεροι δύο προσετέθησαν, τιμῆς μὲν ἕνεκα τῶν νοητῶν ὁ Ἰανουάριος, τῶν ὑλικῶν δὲ ὁ Φεβρουάριος. Καῖσαρ δὲ ὕστερον ὁ Γάϊος ἐκ τῆς τῶν Αἰγυπτίων διδαχῆς διετάξατο τόν τε χρόνον εἶναι τριακοσίων ἑξήκοντα πέντε τετάρτου ἡμερῶν, καὶ τοὺς μῆνας τοὺς μὲν ἀπὸ τριάκοντα ἔχειν ἡμερῶν, τοὺς δὲ ἀπὸ τριάκοντα ἑνός, τὸν δὲ Φεβρουάριον εἰκοσιοκτώ· ἡ γὰρ παλαιότης τοὺς δυοκαίδεκα μῆνας τοῦ ἡλιακοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τριάκοντα ἡμερῶν πάντας ἠρίθμησεν, τὰς δὲ πέντε τέταρτον ἡμέρας ἐν τρισκαιδεκάτῳ μηνὶ ἐπέβαλλεν. ἐνιαυτὸς δέ ἐστι χρόνος ἐν ᾧ ἂν ὁ ἥλιος ἀπὸ τροπῆς ἰσημερίας ἧστινοσοῦν ἀρξάμενος ἀφ' οἵου δήποτε σημείου τῶν ἀπὸ τοῦ διαμέτρου κύκλου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον ἀφίκηται.

6. Ἐτηρήθησαν οἱ σεληνιακοὶ μῆνες, προστεθέν- RrIII,4
X των αὐτοῖς τῶν ἑτέρων δύο ὑπὸ τοῦ Νουμᾶ, ὡς ἐλέγομεν, ἕως τῆς Γαΐου Καίσαρος ἡγεμονίας· αὐτὸν δέ φασι τύχῃ καὶ σοφίᾳ καὶ διαφερόντως ἀστρολογίᾳ τοὺς ἄλλους ἀποκρύψαντα, ἀναβάντα εἰς τὴν Ῥώμην δέκα καὶ μίαν ἐπεμβαλομένην ἡμέραν τοῖς σεληνιακοῖς

v. 1 Antonius Diogenes innuitur, cuius τῶν ὑπὲρ Θούλην ἀπίστων λόγους κδʹ commemorat Photius Bibl. cod. 166

v. 2 ἀρκάδιοι *H* | καὶ σικυώνιοι ἕξ *S*   3 Λατῖνοι — ἠρίθμουν om. *H* | ἠρίθμουν· οἱ μέντοι ῥωμαῖοι πάλαι δέκα μηνῶν, ὕστερον δὲ δυοκαίδεκα. *S*   4 ὅτι δέκα μησὶν οἱ ἀρχαῖοι διετυπώσαντο τὸν ἐνιαυτὸν *S*   17 τῶν ἐπὶ τοῦ διὰ μέσων κύκλου ci. Gu. Kroll   21 αὐτῶν *A*   23 ἀποκρύψαντα *B*, add. *A*, marg. 24 ἐπεμβαλομένους *X*, ἐπεμβαλόμενον *Rr*, ἐπεμβαλομένην Huschke Röm. Jahr 116[207]

μησὶν ἐπιδοῦναι καὶ ταύτῃ ἡλιακὸν ἀποτελέσαι τὸν X
ἐνιαυτόν.

RrIII,4 7. Ὅτι βίσεξτον λέγεται διὰ τὸ δὶς πρὸ ἓξ Καλεν- XY
δῶν Μαρτίων ἀριθμεῖν παρὰ τετραετίαν Ῥωμαίους, Y
καὶ ἐν τούτῳ τὸν ζωογονικὸν ἀριθμὸν ἐπιτηροῦντας· Ἀφροδίτης δὲ οὗτος, ἔφορος δὲ Ῥωμαίων Ἀφροδίτη.

8. Ὅτι ἡ σελήνη προσεχῶς ἐπιβέβηκε τῷ γεννητῷ παντὶ καὶ πάντα κυβερνᾶται τὰ τῇδε ἐναργῶς ὑπ' αὐτῆς, ὡς τὰ λόγιά φασι·

> Νύμφαι πηγαῖαι καὶ ἐνύδρια πνεύματα πάντα
> καὶ χθόνιοι κόλποι ⟨τε⟩ καὶ ἠέριοι καὶ ὕπαυγοι
> μηναῖοι πάσης ἐπιβήτορες ἠδ' ἐπιβῆται
> ὕλης οὐρανίας τε καὶ ἀστερίας καὶ ἀβύσσων.

τοῦ γὰρ μεταβολικοῦ σώματος κατὰ τὴν σφετέραν τοῦ XYS
βάρους ἀναλογίαν τῇ γῇ περιχυθέντος ἀναγκαῖον ἦν τὸ μέλλον πλησιάζειν αὐτῇ πάσης μετέχειν δυνάμεως. διὸ περιαρμοσάμενος ὁ θεὸς τὴν σεληνιακὴν σφαῖραν πάσης μετέχουσαν δυνάμεως τῶν δραστηρίων σφαιρῶν πλησίον τοῦ παντὸς αἰσθητοῦ παρεστήσατο ἔφορον τῶν στοιχείων. ὅθεν καὶ τετρακέφαλον τὴν Ἑκάτην ὁ μυστικὸς παραδίδωσι λόγος διὰ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα· καὶ ἡ μὲν πυρίπνους τοῦ ἵππου κεφαλὴ δῆλον ὡς εἰς τὴν τοῦ πυρὸς σφαῖραν ἀναφέρεται, ἡ δὲ τοῦ

v. 7—13 Kroll or. Chald. p. 10   20 Kroll l. s. p. 30 ι

v. 2 ἐνιαυτὸν. βίσεξτον δὶς πρὸ ἓξ κτλ. *X*, ὅτι βίσεξτον κτλ. *Y*   4 ἀριθμεῖν (ἀριθμῆσαι *B*) δεῖ παρὰ τετραετίαν. τοῦ γὰρ μεταβολικοῦ (v. 14) *X*   5 καὶ ἐν] κἂν *Y*   7 τῶν γεννητῶν *Y*, τῷ γεννητῷ Kroll or. Chald. l. s.   11 κόλποι καὶ *Y* τε add. *Sch*   13 ἀβύσσου proposuit Kroll   14 ὅτι τοῦ μεταβολικοῦ κτλ. *S*   15 ἦν omis. *S*   17 διόπερ ἁρμοσάμενος *BS*   19 ἔφορον τῶν στοιχείων omis. *Y*

XYS ταύρου μυκωμένη δαιμόνιόν τινα μυκηθμὸν εἰς τὴν τοῦ ἀέρος, ἡ δὲ τοῦ ὕδρου πικρὰ καὶ ἄστατος φύσις εἰς τὴν τοῦ ὕδατος, ἡ δὲ τοῦ κυνὸς κολαστικὴ καὶ τιμωρὸς εἰς τὴν γῆν. ὅθεν καὶ Κέρβερον αὐτὴν οἱονεὶ X κρεωβόρον οἱ ποιηταὶ προσαγορεύουσιν. αὐτῆς οὖν τῆς σελήνης τῶν τεσσάρων στοιχείων κρατούσης εἰκότως οἱ παλαιοὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ ἔτους ἀμφοτέροις ἅμα ἀνέθεντο τοῖς φωσίν.

9. *Αἱ τοῦ σπόρου ἑορταί,* αἱ λεγόμεναι παρὰ Ῥω- RrIII,6 μαίοις σημαντῖβαι, τουτέστι σπόριμοι, οὐκ ἔλαχον ὡρισμένην ἡμέραν, ὅτι οὐκ εὐπρεπὴς πᾶς καιρὸς εἰς ἀρχὴν σπόρου· ἢ γὰρ πρώϊμος διὰ τὰς ἐπομβρίας ἢ ὄψιμος διὰ τὰς βραδυτῆτας γίνεται. ἤγοντο δὲ ἐπὶ δύο ἡμέρας, οὐκ ἐφεξῆς ἀλλὰ μέσον γινομένων ἑπτά· καὶ τῇ μὲν πρώτῃ ἱεροποίουν Δήμητρι, οἷον τῇ Γῇ τῇ ὑποδεχομένῃ τοὺς καρπούς· εἶτα μετὰ ἑπτὰ ἡμέρας Κόρῃ, τῇ τῶν XYS καρπῶν ἐφόρῳ, ἐπεὶ πᾶν σπέρμα ἑβδομαῖον προκύπτει, καὶ οὐ σπέρμα μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐμψύχων τὰ πτηνὰ τὸν ἑβδομαῖον ἐπὶ τριάδι κατὰ τὴν γένεσιν φυλάττει λόγον, ἐξηρημένων χηνῶν καὶ ὅσων οἱ φυσικοὶ σημαιοῦνται· ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς τρίτης ἄρχεται ἡ καρδία κινεῖσθαι, ἐπὶ δὲ τῆς ἑβδόμης τὸ σύμπαν αἱματοῦσθαι, ἐπὶ δὲ τῆς τεσσαρεςκαιδεκάτης διαρθροῦσθαι τὸ σῶμα, ἐπὶ δὲ τῆς εἰκάδος πρώτης ῥηγνυμένου τοῦ κελύφους

v. 2 ἵδρου *A*, ἀνδρός *B*A_2, ὕδρου *YS* 5 προσαγορεύουσιν. reliqua usque ad 17 ὅτι πᾶν σπέρμα desunt *YS* 7 ἀμφότερον *B* 10 σημαντίναι A_2*B*, σημαντίβαι *A* 13 ὄψιμος δυα *A* 14 γινομένη *B* 15 ὑποδεχομένου *A*, corr. A_2 17 ἐπεὶ πᾶν] ὅτι πᾶν *YS* 18 καὶ οὐ σπέρμα μόνον ἀλλὰ desunt *Y* | καὶ τῶν ἐμψύχων *Y* 19 κατὰ omis. *S* 20 ἐξηρημένων — σημειοῦνται desunt *Y*, λόγῳ μὲν ξηραινομένων χηνῶν (χυμῶν *B*)*X*, λόγον ἐξηρημένων χηνῶν *S* | ὅσον *X*, ὅσων *S* 23 τεσσαρακαιδεκάτης *S* 24 κελύφου *XS*

ἀφιέναι φωνήν. μεγίστη γὰρ ἡ δύναμις τῆς ἑπτάδος· XY
ὁ γὰρ κατ' αὐτὴν ἀριθμὸς ἀμιγής ἐστι καὶ ἀμήτωρ, X
μήτε γεννῶν μήτε γεννώμενος, ὡς ἕκαστος τῶν ἐν τῇ
δεκάδι ἀριθμῶν. ὅθεν καὶ οἱ Πυθαγόρειοι Ἀθηνᾷ τὴν XYS
ἑπτάδα ἀνατίθενται· τῇ γὰρ περιόδῳ φασὶ τῆς ἑβδο-
μάδος πάντα ἀθάνατα διασώζεται. καὶ διὰ τοῦτο XY
καλοῦσιν αὐτὴν παρθένον ὀβριμοπάτραν, διότι τῆς
μονάδος τῆς πάντα περιεχούσης καὶ ὑποστησάσης μό-
νης ἐστὶ γέννημα· αἰτία γὰρ πάντων ἡ μονάς. λέγε-
ται δὲ καὶ κρίσις διὰ τὸ τῷ ταύτης ἀριθμῷ πάντα
λαμβάνειν τὴν ἐπὶ θάτερον ἔκβασιν. καὶ τοῦτο δῆλον
ἐκ τῆς καθολικῆς τῶν ἀνθρώπων ἡλικίας· ἐπὶ γὰρ
τοῦ ἑξηκοστοῦ τρίτου ἐνιαυτοῦ — ἑπτὰ δὲ ἐννεάδων
ἐστὶ συνεκτικός — ἡ γένεσις κρίνεται, τοῦ ψυχοκρατη- Y
τικοῦ, ὅς ἐστιν ἕβδομος, καὶ τοῦ σωματοπλαστικοῦ,
ὅς ἐστιν ἔννατος, συνιόντων ὁμοῦ.

RrIII,7 10. Ὁ Νουμᾶς πανταχοῦ τὸν περιττὸν ἀλλ' οὐ τὸν XYS
ἄρτιον ἀριθμὸν τιμῶν τριχῇ τὰς ἑορτὰς τοῦ μηνὸς
διετύπωσε· τρίπους γὰρ οἰκεῖος Ἀπόλλωνος, καὶ γὰρ

v. 1 φωνήν. cet. des. *S* 2 ὁ γὰρ — 4 ἀριθμῶν desunt *Y* 4 ὅθεν οἱ *A*, ὅτι οἱ — 6 διασώζεται *S* 5 φασὶ] φησὶ *A*, omis. *S* 7 διότι *XY*, διὰ τὸ A_2 9 αἰτία — μονάς omis. *Y* 10 κρίσης *A* κρίσεις A_2 *B* | τῷ omis. *Y*, τὸ τὸν *N* | ἀριθμὸν *N* 11 θάτερα *N* 14 συνακτικός *ACEG*, συντακτικός *D*, συναπτικός *N* | κρίνεται — 16 ὁμοῦ desunt *X*, viginti litterarum spatium vacat *B* 17 ex hac paragrapho 10 exscripsit Georgius Cedrenus ea, quae leguntur in editione Bonnensi p. 294, 13 sqq. et p. 296, 22 sqq. ὅτι ὁ (ὁ omis. *GM*) νουμᾶς εἰς τρία τὸν μῆνα διελὼν τριχῇ τὰς ἐν αὐτῷ διετύπωσεν ἑορτάς· τρίπους κτλ. *Y*, ὅτι ὁ νουμᾶς τὸν περιττὸν ἀριθμὸν τιμῶν τριχῇ τὰς τοῦ μηνὸς ἑορτὰς ἐτύπωσε *S* 19 ὅτι ὁ τρίπους οἰκεῖος ἀπόλλωνος, καὶ γὰρ τῆς μονάδος ἐστὶν εἰκών. ὅτι ἀπόλλωνα μυστικῶς τὸν ἕνα ἔλεγον διὰ τὸ ἄποθεν εἶναι τῶν πολλῶν, τουτέστι μόνον (cf. p. 33, 12) καὶ ὅτι τριῶν λεγομένων (p. 44, 2) *S* | ἐτύπωσε *B* | ἀπόλλωνι *B*

XYS τῆς μονάδος ἐστὶν εἰκών. ταύτῃ καὶ τὰς τοῦ μηνὸς ἑορτὰς διέταξε· τριῶν γὰρ εἶναι λεγομένων τῶν τῆς σελήνης δρόμων, ὀξέως μέσου καὶ ἀνειμένου, δι' οὓς καὶ Τριοδῖτιν τὴν Ἑκάτην — οἱονεὶ τὴν Σελήνην — οἱ ποιηταὶ καλοῦσι, τρισὶν ἑορταῖς τὸν μῆνα διέλαβε.

X τρίμορφος γὰρ ἡ Σελήνη, καὶ ὅπως, ἐκ τοῦ χρησμοῦ γνωστέον· λέγει δὲ οὕτως·

ἥδ' ἐγώ εἰμι κόρη πολυφάσματος οὐρανόφοιτος
ταυρῶπις τρικάρηνος ἀπηνὴς χρυσοβέλεμνος
Φοίβη ἀπειροτέχνη φαεσίμβροτος Εἰλήθυια
τριστοίχου φύσεως συνθήματα τρισσὰ φέρουσα.

XS ὀξυτέραν γάρ, ὡς Ἀριστοτέλης φησί, ποιεῖται τὴν πορείαν πρὸς τῷ χειμερινῷ τροπικῷ, βραδυτέραν δὲ τὴν πρὸς τῷ θερινῷ, ὁμαλὴν δὲ τὴν πρὸς τῷ ἰσημερινῷ.

XYH πρώτη τοίνυν τοῦ μηνὸς ἑορτή ἐστιν ἡ λεγομένη παρὰ μὲν Ῥωμαίοις Καλένδαι, παρὰ δὲ Ἕλλησι Νεομηνία.

v. 8 Wolff, Porphyrii de philosophia ex oraculis haurienda librorum reliquiae p. 151 [3] 12 cf. Aristoteles ed. Bekker p. 377[a] 24

v. 1 εἰκών· καὶ τρεῖς δὲ λέγονται εἶναι (εἶναι λέγονται *FN*) τῆς σελήνης οἱ δρόμοι· ὀξὺς μέσος καὶ ἀνειμένος, δι' οὓς κτλ. *Y* | ταύτῃ — 2 διέταξε omis. *S* 4 καὶ omis. *S* | τριοδίτην *B* 5 ποταμοὶ *C*, lacuna sex litterarum *N*, ποιηταὶ rell. | καλοῦσι] φασὶ *B* | καλοῦσι· τρίμορφος γάρ. πρώτη τοίνυν ἑορτὴ αἱ καλάνδαι (16) *Y* | διέλαβον *S*, cet. des. 6 τρίμος *X* 8 ἥδε *A* 9 ταυρώπης *X* 10 βοίβη *A*, corr. A_2 11 τριστίχου *B* | τρὶς ἀφαιροῦσα *B*, τρισσὰ φαίρουσα *A* 12 ὅτι ὁ ἀριστοτέλης περὶ τῆς σελήνης φησίν, ὡς ὀξυτέραν μὲν ποιεῖται τὴν πορείαν πρὸς κτλ. *S* | ὡς ὁ ἀριστοτέλης *A* 14 σημερινῷ *A* 15 μόνος *A*, μηνός A_2 | ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς καλάνδαι παρὰ ῥωμαίοις καλεῖται ἐξ ἑλληνικῆς — p. 45, 7 νωνῶν ἑορτὴν *H* f. 167[v], ἰσημερινῷ. ὅτι παρὰ μὲν ἕλλησι νουμηνία ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς λέγεται, παρὰ δὲ Ῥωμαίοις καλάνδαι ἐξ ἑλληνικῆς — p. 46, 1 ἐσήμαινεν *S* | νουμηνία ἀπὸ τοῦ καλεῖν (p. 45, 3) *Y*

καὶ νέα ἡ πρώτη τοῦ μηνὸς παρὰ Ἀττικοῖς, ἕνη δὲ ἡ Cedren.
τελευταία. Καλάνδας δὲ αὐτὰς οἱ παλαιοὶ προσηγόρευ- XYHS
σαν ἐξ ἑλληνικῆς σημασίας, ἀπὸ τοῦ καλεῖν τὸν ἀρχιερέα
τὴν βουλὴν ἐν τῇ λεγομένῃ Καλαβρᾷ βασιλικῇ, καὶ
σημαίνειν, εἴτε χρὴ κατὰ τὴν πεμπταίαν, εἴτε κατὰ
τὴν διχότομον τῆς σελήνης ἐπιτελέσαι τὴν τῶν Νωνῶν
ἑορτήν, ἐξ ἧς τὴν μεσομηνίαν ἐπετήρουν. ἐπὶ μὲν XYS
γὰρ τῶν μηνῶν τῶν ἔτι καὶ νῦν τὰς σεληνιακὰς σω-
ζόντων ἑορτὰς πεμπταίας τὰς Νώνας ἐσήμαινε, καθ'
ἃς ἐπὶ τῆς τρισκαιδεκάτης καὶ μοιρῶν τινων, οὐ τὴν
τοῦ φωτός, ἀλλὰ τὴν τοῦ σεληνιακοῦ σώματος εἰκός
ἐστι συντρέχειν μεσότητα. ὁ γὰρ τῶν δεκατριῶν XY
ἀριθμὸς συνέστηκεν ἐκ τῶν πρώτων δυοῖν τετραγώνων
τοῦ τέσσαρα καὶ τοῦ ἐννέα — ἀρτίου τε καὶ περιττοῦ —
πλευρὰς ἐχόντων τοῦ μὲν ἀρτίου τὸ ὑλικὸν εἶδος
δυάδα, τοῦ δὲ περιττοῦ τὴν δραστήριον ἰδέαν τριάδα.
οὗτος οὖν ὁ ἀριθμὸς ἡ μεγίστη καὶ τελειοτάτη τῶν
ἑορτῶν γέγονε τοῖς ἀρχαίοις ἐπιτήρησις. ἡ γὰρ πεν- XYS
τεκαιδεκάτη παρὰ μοίρας ἓξ κυρίως ἐστὶν ἡ μεσομηνία.
αὐτοῦ γὰρ τοῦ φωτός ἐστιν ἡ μεσότης. ὅθεν καὶ Διὸς
αὐτὴν ἑορτὴν οἷον Ἡλίου νενομίκασι, δι' οὗ σύμφαμεν
φωτίζεσθαι τὴν Σελήνην. ἐπὶ δὲ τῶν ἡλιακῶν μηνῶν

v. 1 καὶ νέα — 2 τελευταία addidi e Georgio Cedreno ed. Bonn. p. 296, 22: ὅτι νέα — ἔννη δὲ ἡ τελευταία. καλάνδη ἡ νεομηνία, ἀπὸ τοῦ καλεῖν eqs. 4 ἐν τῇ — βασιλικῇ omis. *YS* | καλαβρῆ *X* καλάβρη *H* | καὶ σημαίνειν omis. *Y* 5 πότε (pro εἴτε) χρῆ (χρῆναι *F*) κατὰ τὴν (omis. *M*) διχοτόμον κτλ. *Y* 6 νόννων similia saepe codices omnes 8 ἔτι καὶ νῦν omis. *YS* 9 ἐπετέλουν *Y*, ἐσήμαινον *S*, ἐσήμαινε *X* 11 φωτὸς ὡς εἴρηται ἀλλὰ *S* | τὴν omis. *A* 12 ὁ γὰρ — 18 ἐπιτήρησις desunt *S* 13 τῶν omis. *Y* | δυεῖν *A* 16 δραστηρίαν *X*, δραστήριον *YB* 17 οὖν] γὰρ *DE* 18 ἑορταστικῶν θυσιῶν *Y*, ἑορτῶν *X* | καὶ γὰρ *G* 19 παρὰ μοίρας ἓξ omis. *Y* 21 δι' οὗ — 22 Σελήνην omis. *S* 22 μηνῶν omis. *XY*

XYS ἑβδομαίας τὰς Νώνας ἐσήμαινον· ὁ γὰρ ἕβδομος ἀριθμὸς
XY Ἡλίου ἐστίν, ὡς ἔμπροσθεν εἴρηται. δῆλον γὰρ τὴν
μὲν ἐλαχίστην τῆς σελήνης περίοδον εἴκοσι καὶ ἑπτὰ
ἡμερῶν εἶναι καὶ ὡρῶν τινων, τοῦ δὲ φωτὸς ἐγγὺς
S τριάκοντα, ὡς καὶ ἡ μὲν τοῦ σεληνιακοῦ σώματος
μέση ἀποκατάστασις ἡ τρισκαιδεκάτη ἐστίν, ἡ δὲ τοῦ
X φωτὸς μεσομηνία ἤτοι ἡ πεντεκαιδεκάτη. πρώτη τοί-
νυν ἡ νεομηνία, ἐξ ἧς ἔθος Ῥωμαίοις προκαλεῖν τὴν δευ-
XY τέραν ἑορτήν, τουτέστι τὰς Νώνας· εἰσὶ δὲ μέσαι ἀπὸ
τῆς νεομηνίας ἄχρι τῶν Νωνῶν ἢ τέσσαρες ἢ ἕξ, ὡς
γίγνεσθαι τὰς πάσας σὺν καὶ αὐτῇ τῇ νεομηνίᾳ ἢ
πέντε ἢ ἑπτά. εἴ τις οὖν ἀπὸ τῆς πεμπταίας καὶ αὐ-
τῆς ἐννέα προσεπιλογίσεται ἡμέρας — αὕτη δὲ ἡ
Y προσθήκη παρὰ Ῥωμαίοις Νῶναι καλεῖται ἀντὶ τοῦ
ἐννέα· τοσαῦται γάρ εἰσιν — εὑρήσει τὴν ἐκ μικρᾶς
σεληνιακῆς ἀποκατάστασιν μέσην, τουτέστι τὴν τρισκαι-
δεκάτην· οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς ἑβδομαίας μετ' αὐτῆς
XY ἀριθμῶν τὰς ἐννέα εὑρήσει τὴν τοῦ φωτὸς μεσομηνίαν,
X τουτέστι τὴν πεντεκαιδεκάτην. ἀποφράδας δὲ πάντως τὰς
Νώνας εἶχον, νῦν μὲν ὡς ἀπὸ τῆς πεμπταίας νῦν δὲ
ὡς ἀπὸ διχοτόμου, μηδὲ ὠνομάσθαι ἢ ταύτην ἢ ἐκεί-
νην τὴν φάσιν ὑπομένοντες, ἀλλὰ τὴν μετὰ ἐννέα ἡμέ-

v. 1 cf. II 12 p. 33, 10

v. 1 *ἐσήμαινεν DS* | *ἑβδομαῖος Y* 2 *ἡλίου ἐστίν* cet. des. *S* 3 *ἀποκατάστασιν Y περίοδον X* 5 *τρίακοντα Y*, *τριά ἔτη X* | *ὅτι ἡ μὲν τοῦ σεληνιακοῦ — 7 πεντεκαιδεκάτη S*, pro *ὅτι* posui *ὡς καὶ* | *ὡς καὶ — 7 πεντεκαιδεκάτη* omis. *X*, *ὡς καὶ — 9 Νώνας* omis. *Y* 7 *ἤτοι* delendum censet Gu. Kroll 8 *προσκαλεῖν B* 10 *ἓξ καθ' ὃν ἐλέγομεν τρόπον ὡς γίνεσθαι Y* 11 *τῇ* omis. *X* | *ἢ* omis. *X* 13 *προεπιλογίσεται YB*, *προσεπιλογίσαιται A* 14 *καλοῦνται X* | *ἀντὶ — 18 ἐννέα* omis. *A*, *ἀντὶ — 18 μεσομηνίαν* desunt *B* 19 *ἀποφράδας — p. 47, 2 ἐπιτήρησιν* omis. *Y* | *πάντας B*

ρας ἐπιφοιτῶσαν μεσομηνίαν, τουτέστι τὰς Εἰδούς, ἢ X
καὶ ἄλλως τιμῶντες διὰ τὴν τῶν φώτων ἐπιτήρησιν.
ὅτι δὲ ἐξ ἑλληνικῆς σημασίας τίκτεται τὸ τῶν Καλεν- XY
δῶν ὄνομα, ἐξ αὐτῆς ἐστι λαβεῖν τῆς γραφῆς· ἔτι γὰρ
καὶ νῦν τῷ ἑλληνικῷ κάππα τὰς Καλένδας γράφουσιν
οἱ Ῥωμαῖοι. ἰστέον δέ, ὅτι αἱ Καλένδαι Ἥρας ἑορτὴ XS
ἐτύγχανον, τουτέστι Σελήνης· οἱ γὰρ φυσικοί, ὡς
ἔφθημεν εἰπόντες, Δία μὲν τὸν Ἥλιον, Ἥραν δὲ τὴν
Σελήνην ἐνόμιζον εἶναι, καὶ τὴν μὲν νεομηνίαν αὐτῇ,
τὰς δὲ Εἰδούς, τουτέστι τὴν μεσομηνίαν, Διὶ ἤγουν
Ἡλίῳ ἀνέφερον, πληνιλούνιον τὰς Εἰδοὺς καλοῦντες X
οἱονεὶ πληροσέληνον. τὸ δὲ τῶν Εἰδῶν ὄνομα παρὰ XY
μὲν τοῖς πολιτικοῖς ἐκ τοῦ εἴδους τῆς Σελήνης, παρὰ
δὲ τοῖς ἱερεῦσιν ἀπὸ θυσίας τινὸς τρόπου, ἥτις
εἴδουλις ὠνομάζετο, εὑρίσκομεν εἰσενηνεγμένον. πεμ- Y
πταίας δὲ ἢ ἑβδομαίας τὰς Νώνας μετὰ τὰς Καλένδας
ἐκήρυττον, ὅτι ἑκάτερος τῶν ἀριθμῶν οἰκειότατος τοῖς
φωσίν. ὅτι ὁ Λαβεὼν φησι τὸν Ἰανουάριον καὶ Φε- S
βρουάριον, Ἀπρίλλιόν τε καὶ Ἰούνιον, Σεξτίλιον Σε-

v. 18 Labeonis fragmentis addendum, cf. W. Kahl Cornelius Labeo Philol. suppl. V, 780 sqq.

v. 2 *καὶ* omis. *B* | *φώτων*] *φωων A* 3 *ὡς δὲ ἀπὸ τοῦ καλῶ ἑλληνικοῦ καὶ τὸ* (*τοῦ CM*) *καλένδαι διὰ τοῦ ἑλληνικοῦ κάππα γράφουσι ῥωμαῖοι, τὴν δὲ μεσομηνίαν εἰδοὺς ἐκάλουν ἀπὸ τοῦ εἴδους τῆς σελήνης ἢ ἀπὸ θυσίας τινός, ἥτις εἴδουλις ὠνομάζετο· πεμπταίας κτλ.* (15) *Y* 6 *ὅτι αἱ καλάνδαι* — 11 *ἀνέφερον S* 7 *ἐτύγχανε S* | *τῆς σελήνης S*, *σελλήνης A* | *ὡς* — 8 *εἰπόντες* desunt *S* 8 *Δία*] *διὰ B* 9 *ταύτη A*, *αὕτη B*, *αὐτῇ S* 11 *εἰδοῦς X*, similia saepe codd. 12 *προσέληνον B* 14 *τινὸς* omis. *X* | *ἥτις* — 15 *ὠνομάζετο* omis. *X* 15 *πεμπταίας* — p. 49, 20 *λοιποὶ πάντες* omis. *X* 18 *φωσίν. ἀπὸ δὲ τῶν νώνων* (p. 48, 18) *Y*, *ὅτι ὁ λαβεὼν* — p. 48, 16 *εὐφημισμὸν S*

S πτέμβριον ἀπὸ ἐννέα καὶ εἴκοσιν ἡμερῶν τὸ πάλαι λαχεῖν,
Μάρτιον δὲ καὶ Μάϊον, Κυντίλλιόν τε καὶ Ὀκτώβριον
ἀπὸ μιᾶς καὶ τριάκοντα, ὅθεν τοὺς ἀπὸ ἐννέα καὶ
εἴκοσι ἡμερῶν ἕλκοντας πεμπταίας ἔχειν τὰς Νώνας ὡς
σεληνιακούς, τοὺς δὲ ἀπὸ μιᾶς καὶ τριάκοντα ἑβδομαίας
YS ὡς ἡλιακούς· τὸν δὲ Φεβρουάριον ἐπίτηδες τοὺς Rr III, 44
Θούσκους ἐλαττῶσαι, ἐπειδὴ ταῖς τῶν καταχθονίων ἑορ-
ταῖς φαίνεται πρὸς τοῦ ἱερέως Νουμᾶ παραχωρηθεὶς καὶ
S οὐ θεμιτὸν ἦν, ἴσα τοῖς οὐρανίοις αὐτὸν τιμᾶσθαι, μει-
ωθῆναι δὲ μᾶλλον τὸν τοῖσδε τὸ πᾶν ἐλαττοῦσι χθονίοις
ἀφωρισμένον, ὅθεν καὶ πάντων τῶν μηνῶν τὸν περιτ-
τὸν ἀριθμὸν ἑλκόντων μόνος ὁ Φεβρουάριος τὸν ἄνι-
σον φαίνεται λαχών. ὁ δὲ ἀριθμὸς οὗτος τῆς ὕλης, 45
καὶ δι᾽ αὐτὴν τὸν δυαδικὸν ἀριθμὸν ἐπὶ τῶν ἑορτῶν
YS οἱ Ῥωμαῖοι ἀποφράζονται, σεκοῦνδον αὐτὸν οἱονεὶ εὐτυχῆ
Y πατρίως καλοῦσι κατ᾽ εὐφημισμόν, ὡς Εὐμενίδας καὶ
Ἀδράστειαν καὶ Πάρκας κατ᾽ αὐτοὺς τὰς μηδενὸς φει-
δομένας Μοίρας. ἀπὸ δὲ τῶν Νωνῶν καὶ αὐτῶν ἕως τῶν
Εἰδῶν καὶ αὐτῶν, μόνας ἐννέα μέσας παρετηρήσαντο,
ὅτι οἰκειότατος καὶ προσφυὴς ὁ ἐννέα ἀριθμὸς τῇ σε-
λήνῃ· οὗτος γὰρ ἑαυτὸν γεννᾷ κατὰ Ξενοκράτην. ἀόρι-
στος γὰρ ἡ ἄχρις ἐννεάδος πρόβασις καὶ πλήθει σύν-
οικος. τὴν μὲν οὖν νεομηνίαν ἔλεγον Καλένδας, τὴν
δὲ δευτέραν τοῦ μηνὸς πρὸ τεσσάρων ἢ πρὸ ἕξ, ὡς

v. 21 Xenocrates cf. Heinze p. 151 fr. 58

v. 6 ὅτι φεβρουάριον (τὸν φεβρουάριον *G*) ἐπίτηδές φασι τούς — 18 μοίρας *Y* in fine libri secundi exhibet 8 ἑορταῖς φαίνεται πρὸς τοὔνομα παραχωρηθείς (χωρηθείς *DE*) *Y* | φαίνεται omis. *S* 9 τιμᾶσθαι. ὅτι παρ᾽ ἰταλοῖς ὁ δυϊκὸς ἀριθμὸς ἀποφράζεται, σεκοῦνδον δὲ αὐτὸν (15) *Y* 16 καλοῦντες *S*, πατρίως καλοῦσι *Y* | εὐφημισμόν. cet. des. *S* | κατὰ τὸν *DE* | εὐμενίδες *E* 20 ὁ omis. *D* 23 οὖν omis. *M*

εἴρηται, Νωνῶν — ἔστω δὲ τὸ παράδειγμα ὥσπερ Y *ὅταν πεμπταῖαι ὦσιν αἱ Νῶναι — τὴν δὲ τρίτην πρὸ τριῶν Νωνῶν, τὴν δὲ τετάρτην πρὸ μιᾶς Νωνῶν διὰ τὸ ἀποφράζεσθαι τὴν δυάδα, τὴν πέμπτην Νώνας, τὴν ἕκτην πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν, τὴν ἑβδόμην πρὸ ἑπτὰ Εἰδῶν, τὴν ὀγδόην πρὸ ἓξ Εἰδῶν, τὴν ἐννάτην πρὸ πέντε Εἰδῶν, τὴν δεκάτην πρὸ τεσσάρων Εἰδῶν, τὴν ια´ πρὸ τριῶν Εἰδῶν, τὴν ιβ´ πρὸ μιᾶς Εἰδῶν, τὴν ιγ´ Εἰδούς· τὴν ιδ´, εἰ μὲν πεμπταῖαι ἦσαν αἱ Νῶναι καὶ ὁ μὴν ἡμερῶν λ´, πρὸ ιη´ Καλενδῶν τοῦ ἐπιόντος μηνός, εἰ δὲ πεμπταῖαι μὲν αἱ Νῶναι καὶ ὁ μὴν ἡμερῶν λα´, πρὸ ιθ´ Καλενδῶν ὁμοίως· εἰ δὲ αἱ Νῶναι μὲν ἑβδομαῖαι καὶ ὁ μὴν λα´ ἡμερῶν, τὴν ιε´ πρὸ ιζ´ Καλενδῶν ὁμοίως. ἐπὶ δὲ τοῦ Φεβρουαρίου μόνου τὴν ιδ´ πρὸ ις´ Καλενδῶν Μαρτίων καὶ καθεξῆς καθ' ὑπόβασιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Καλενδῶν. ἡνίκα δὲ ἂν βίσεξτον ᾖ, τὴν κε´ καὶ τὴν κς´ πρὸ ἓξ Καλενδῶν Μαρτίων ἔλεγον, ὃ καὶ εἴρηται. ἔχουσι δὲ ἑβδομαίας μὲν τὰς Νώνας Μάρτιος Μάϊος Ἰούλιος Οκτώβριος, πεμπταίας δὲ οἱ λοιποὶ πάντες. ἤρεσε δὲ ὅμως* X *τῷ Καίσαρι καὶ μετὰ τὴν ἡλιακὴν τῶν μηνῶν διατύπωσιν τὰς σεληνιακὰς ἑορτὰς τοῖς μησὶ καταλεῖψαι. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῆς δοκούσης ἀνωμαλίας τῶν πεμπταίας καὶ ἑβδομαίας τὰς Νώνας ἐχόντων μηνῶν.*

deest Rr 11. *Ἑορτάζετο δὲ παρὰ τοῖς παλαιοῖς ἡ μὲν νεο-* P

v. 1 *ἔστω* — 3 *τριῶν Νωνῶν* desunt *E*, *ἔστω* — 2 *Νῶναι* desunt *D* 3 *δὲ* omis. *MG*, rasura duarum litterarum *G* 17 *βίσεκτον M* | *κς´ τῇ πρὸ Y*, *τῇ* delevi 18 *ἔλεγον*] *ἔλεται D* 19 *μὲν τὰς*] *μετὰ τὰς F* 20 *πάντες*. reliqua huius paragraphi desunt *Y* 21 *διατύποσῖ A* Tractatus decimae paragraphi similes exhibent codices plerique, quos in praefatione enumeravi 25 *ἑορτάζετο* — p. 50, 6 *σάλπιγγι* P f. 82v, Boissonade Anecd. gr. I p. 416 sq. *ἑωρτάζετο P*

P *μηνία εἰς τιμὴν Ἥρας, ἥτις ἐστὶ Σελήνη, αἱ δὲ Νῶναι*
εἰς ὄνομα ⟨Διός⟩, αἱ δὲ Εἶδοι πάλιν εἰς ὄνομα ⟨Διός⟩·
ἐκάλουν δὲ νεομηνίαν τὴν πρώτην τῆς σελήνης καὶ
ἑόρταζον αὐτῇ καὶ Ῥωμαῖοι καὶ Ἕλληνες, ἀλλ' οὐδὲ
παρὰ Ἑβραίοις κατεφρονεῖτο, ὥς φησιν ὁ μελῳδός·
X *'σαλπίσατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι.' χαλεπὸν δὲ οὐδὲν* Rr III, 8
ἐκ τῶν τοῖς ἀρχαίοις εἰρημένων διὰ βραχέων εἰπεῖν
ὅ,τί ποτε ἄρα ἐστὶ νεομηνία καὶ τίνος χάριν παρὰ πᾶσι
XS *φαίνεται ἡ τῆς νεομηνίας δύναμις τιμωμένη, εἰ τά-*
ληθὲς εἰπεῖν, τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἐνθεωρουμένη.
XYHPS *καὶ τούτου μάρτυς Ἀντίγονος, φάσκων τοὺς μύρμηκας*
ἐν ταῖς νεομηνίαις ἀναπαύεσθαι· ἀδύνατον οὖν ἰδεῖν
S *μύρμηκα ἐν ταῖς νεομηνίαις ἐργαζόμενον, ὡς καὶ*
Ἀρχελάῳ εἴρηται. καὶ τίμιον τὸ τῆς νεομηνίας ὡς
ἐλέγομεν ὄνομα ὡς αἴτιον ἀνανεώσεως τοῦ παντὸς
αἰσθητοῦ· τῶν γὰρ ἐν αἰσθήσει πάντων ἐν αὐξήσει
καὶ μειώσει τυγχανόντων τοιαύτη τις ὑπὸ τοῦ δη-
μιουργοῦ διατετύπωται ἡ τῆς σελήνης φύσις συνέχουσα

v. 5 Ps. 80, 3 11 Antig. mirab. c. 140 14 Archelai fragmentis addendum

v. 2 *Διὸς* bis omis. *P*, supplevi ego 4 *ἑώρταζον P* 6 *σάλπιγγι· αἰτίαν δὲ τῆς πρὸς αὐτὴν τιμῆς ἐσχήκασιν ἅπαντες ἐξ αὐτῶν τῶν φυσικῶν παρατηρήσεων· φασὶ γὰρ τοὺς μύρμηκας σχολάζειν ἐν τῇ νεομηνίᾳ* (11) *καὶ τὰς ἴβεις μὴ ὁρᾶν, ἀλλ' ἀσίτους κτλ.* (p. 51, 11) *P* 8 *νουμηνία A* semper 9 *εἴη τἀληθὲς A*, *εἴτ' ἀληθὲς B* 10 *θεωρουμένη X* 11 *ὅτι τοὺς μύρμηκάς φασι ἐν ταῖς τῆς σελήνης νουμηνίαις μὴ ἐργάζεσθαι ἀλλ' ἡσυχάζειν καὶ τὴν ἴβιν* (p. 51, 5) *Y*, *ἐν ταῖς νουμηνίαις δὲ ὥς φασιν οἱ μύρμηκες ἀναπαύονται· ἀδύνατον γάρ ἐστιν ἐν ταῖς νουμηνίαις μύρμηκα ἐργαζόμενον ἰδεῖν καὶ ὅτι ἡ ἴβις* (p. 51, 7) *H* f. 168r, *ὅτι ἡ τῆς νεομηνίας δύναμις καὶ παρὰ πᾶσι τιμᾶται καὶ αὐτῇ τῇ τῶν πραγμάτων φύσει ἐνθεωρεῖται· ἀδύνατον γοῦν ἐστιν ἐν ταῖς νουμηνίαις μύρμηκα ἐργαζόμενον ἰδεῖν ὡς καὶ ἀρχελάω εἴρηται S* 12 *οὖν* corr. ex *ἐᾶν B* 13 *ὡς καὶ* — p. 51, 17 *Ἰέρκυλλος* omis. *X* 14 *ὅτι τίμιον S*, *καὶ τίμιον* scripsi

τὴν ὅλην αἴσθησιν· καὶ τοῦτο δῆλον ἐκ τῆς τῶν ὑδά- S
των καὶ τῶν ἐν αὐτοῖς ζώων φύσεως καὶ ἐκ τῶν ἐν ἡμῖν
χυμῶν· αὐξομένης γὰρ τῆς σελήνης αὔξεται τὰ ὑπ'
αὐτήν, εἶτα συνιούσης ἀπολήγει καὶ εἰς ἑαυτὰ συστέλ-
λεται. καὶ τὴν ἶβιν δὲ καὶ τὸν κέρκωπα Αἰγυπτίοις YS
ἔνθεν ἐδόκει τιμᾶν· ἀμφότερα γὰρ τὰ ζῷα σελήνῃ
συμπαθῆ εἶναι προσείκασται· ἡ μὲν ἶβις αὐτῷ τε τῷ YH
σχήματι ἐμφερής, ἄκρα μὲν ὁμιχλαίνουσα, λευκαίνουσα
δὲ τὰ μέσα καθάπερ ἡ αἰθερία μήνη. ὅτε γὰρ οὐρα- YHS
νὸς ἀσέληνος οὐδὲ ἴβιδες ὁρῶσι, μύουσι δὲ τοῖς YHPS
ὀφθαλμοῖς τουτονὶ τὸν χρόνον καὶ ἄσιτοι ἐγκαρτεροῦσι
τὸ συγγενὲς στοιχεῖον ἀναμένουσαι. ὁ δὲ κέρκωψ
δηλοτέρας ἔχει τὰς ἐνεργείας· ὅτε μὲν γὰρ αὔξει τὸ
φῶς τῆς σελήνης, ὁ τῶν ὀφθαλμῶν κύκλος τούτῳ
εὐρύνεται, ὅτε δὲ ἐκεῖνο μειοῦται, τὸ τῶν ὀμμάτων
περιφερὲς συστέλλεται. φασὶ δέ τινες, ὧν ἐστι καὶ XHPS
Δέρκυλλος, ὅτι γεννᾶται ἐν τῷ Ὑδάσπῃ ποταμῷ λίθος
λυχνὶς καλούμενος· οὗτος σελήνης αὐξομένης ἦχον

v. 17 Dercyllus fr. 11 FHG IV 388

v. 5 *ὅτι τὴν ἴβιν καὶ τὸν κέρκωπα αἰγύπτιοι τιμῶσιν· ἀμφότερα κτλ.* *S* | *τὴν κέρκωπα* *E* 6 *τιμᾶν ἐδόκει* *F* 7 *καὶ ὅτι ἡ ἴβις αὐτῶ τῶ σχήματι ἐμφερής ἐστι τῇ σελήνῃ, τὰ μὲν ἄκρα* *H* | *αὐτῷ τε τῷ* — 9 *μήνη* omis. *S* 9 *ὅτε οὖν ὁ* *H*, *ὅτε ὁ* *S* 10 *καὶ τὰς ἴβεις μὴ ὁρᾶν ἀλλ' ἀσίτους διακαρτερεῖν τὸ συγγενὲς στοιχεῖον ἀναμενούσας, ἐπειδὴ ἐοίκασι τῶ σχήματι τῆς σελήνης τὰ ἄκρα ὁμιχλαινούσης, λευκαινούσης δὲ τὰ μέσα. καὶ τὸν κέρκωπα δὲ δειλοτέρας ἔχειν* *P* | *οὐχ ὁρᾶ, μύει δὲ* *S* 11 *τοῦτον* *HS* | *ἄσιτος ἐγκαρτερεῖ* *S* 12 *ἀναμένουσα* *S* 13 *μὲν* omis. *YHS* 14 *ἡ σελήνη* *H*, *σελήνη* *YS* | *τοῦ ὀφθαλμοῦ τούτων κύκλος* *H* | *αὐτοῦ κύκλος εὐρύτερος γίνεται* *P* 15 *ἐκεῖνο* omis. *YHS*, lacuna in *E* 16 *μειοῦται συστέλλεται* cet. des. *Y*, *συστέλλεται καὶ οὗτος* *P* 17 *δέρκυλλος δέ φησιν* (*φασιν* *S*) *ὅτι* *XS* | *καὶ ἐν τῶ ὑδάσπῃ ποταμῶ ὥς φασι γεννᾶται λίθος λυχνίτης* *H* | *ὅτι*] *ὡς* *P* | *γεννᾶται λίθος ἐν* *P* 18 *λύχνης* *A*, *λυχνίτης* *S*, *λυχνὶς καλούμενος* omis. *P* | *οὗτος* *XH* *ὃς* *PS* | *αὐξανομένης τῆς σελήνης* *P*

XHPS *μελῳδίας ἀποδίδωσι. ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν Ἀράρει ποταμῷ τῆς Κελτικῆς, μᾶλλον δὲ ⟨Αἰσάρῳ⟩ Συβάρεως, γεννᾶται ἰχθύς, κλοπίαν δὲ αὐτὸν οἱ ἐπιχώριοι καλοῦσι. τοῦτον λέγουσιν αὐξανομένης μὲν τῆς σελήνης λευκαίνεσθαι, μελαίνεσθαι δὲ αὖθις μειουμένης τοῦ φωτὸς* HP *αὐτῆς. ἱστορεῖ· δὲ τοῦτο Καλλισθένης ὁ Συβαρίτης. ἀλλὰ καὶ Ἀρχέλαός φησι τὰ τῶν μυῶν ἥπατα λοβοὺς ἔχειν πεντεκαίδεκα, οἵτινες οὐκ ἀθρόοι πάντες ἐγγίνονται, ἀλλ' ἕκαστος καθ' ἡμέραν σεληνιακὴν εἷς ἐπιγινόμενος ἐξ οὐκ ὄντος προστίθεται ἀπὸ τῆς νεομηνίας μέχρι τῆς πανσελήνου, πάλιν δὲ ἀπὸ τῆς πανσελήνου εἷς ἐφ' ἑνὶ καθ' ἡμέραν φθίνων λοβὸς πάντες μέχρι τῆς νεομηνίας ἐκλείπουσι. καὶ αὖθις ἐξ ἐκείνης ἄρ-*

v. 7 Archelaus: fr. 10 Westermann Paradoxogr. gr. p. 160 Callistheni Sybaritae *ἐν ιγ' Γαλατικῶν* haec eadem tribuit Ps. Plut. de fluviis c. 6, 3 7 Lyd. de ost. p. 16, 1 Wachsm.: *ἡ δὲ ἡλιότροπος καλουμένη βοτάνη πρὸς τὴν ἡλιακὴν μεταστρέφεται φοράν, ἀνίσχοντι αὐτῷ καὶ δυομένῳ συμμετατιθεῖσα τὸ σχῆμα. περὶ γὰρ τῶν ἐναλίων τούτων, ὀστρέων λέγω καὶ χημῶν καὶ κτενῶν καὶ τῶν ἄλλων, οὐδεὶς ἀμφισβητήσει, ὅτι αὔξεται καὶ συμφθίνει ταῖς σεληνιακαῖς φάσεσιν, ὡς καὶ τὰ τῶν μυῶν ἥπατα καὶ πλεῖστα ἕτερα, περὶ ὧν ἐν τοῖς περὶ Μηνῶν γραφεῖσιν ἡμῖν διελάβομεν.*

v. 1 *ἀποτελεῖ P* | *αἰσάρω ποταμῷ P* | *καλλισθένης δὲ ὁ συβαρίτης ἱστορεῖ ὅτι ἐν τῷ ἀράρη ποταμῷ τῆς κελτικῆς τίκτεται ἰχθύς κτλ. S, καὶ ἐν ἀράρει δὲ τῷ ποταμῷ τῆς κελτικῆς τίκτεται ἰχθύς, κλωπίαν* (*κλοπίαν X*) *αὐτὸν οἱ ἐπιχώριοι* (*ἐγχωρίως H*) *καλοῦσιν, ὃς αὐξομένης τῆς σελήνης XHS* 2 ⟨*Αἰσάρῳ*⟩ addidi 3 *καλούμενος κλοπίας P* 5 *λευκὸς γίνεται, μειουμένης* (*δὲ HS*) *μελαίνεται XHS*, reliqua huius paragraphi desunt *XS*, *φασὶ δὲ καὶ τὰ τῶν μυῶν ἥπατα λοβοὺς ἔχειν πεντεκαίδεκα, ὧν ἕκαστον καθ' ἡμέραν αὔξεσθαι σὺν τῇ τῆς σελήνης αὐξήσει, πάλιν δὲ ἀπὸ πανσελήνου καθ' ἡμέραν ἕνα λοβὸν φθίνειν μέχρι τῆς νεομηνίας, τέλος δὲ πάντας ἀφανίζεσθαι, καὶ οὕτω πάλιν ἀπὸ τῆς νεομηνίας αὔξεσθαι. τὰ αὐτὰ δέ φασιν καὶ τὰ τῶν θαλασσίων ἐχίνων ᾠὰ πάσχειν* (p. 53, 5) *H*; similes huius paragraphi tractatus exhibent codices complures, de quibus videas praefationem

χονται γίνεσθαι πρὸς τὴν τῆς σελήνης περίοδον καὶ HP
τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐκείνης ἡμερῶν καὶ αὐτοὶ γινόμενοι
καὶ ἀπογινόμενοι καὶ πληθυνόμενοι καὶ μειούμενοι. ὁ
δ' αὐτὸς ἱστορικὸς λέγει καὶ τὰ τῶν θαλασσίων ἐχίνων
ᾠὰ τὸ αὐτὸ πάσχειν.

RrIII,8 12. Ἀναξιμένης τοίνυν κύκλον τὴν σελήνην εἶναι X
βούλεται ἐννεακαιδεκαπλασίονα τῆς γῆς, πλήρη πυρὸς
ὥσπερ ⟨τὸν⟩ τοῦ ἡλίου, Ξενοφάνης δὲ νέφος εἶναι πε-
πυρωμένον, οἱ Στωικοὶ μικτὴν πυρὸς καὶ ἀέρος, Πλάτων
ἐκ πλείονος τοῦ πυρώδους, Ἀναξαγόρας καὶ Δημόκρι-
τος στερέωμα διάπυρον, ἔχον ἐν ἑαυτῷ πεδία καὶ ὄρη
καὶ φάραγγας, Ἡράκλειτος γῆν ὁμίχλῃ περιειλημμένην,
Πυθαγόρας γε μὴν πυροειδὲς σῶμα. περὶ δὲ τοῦ κατ'
αὐτὴν φωτὸς ἐροῦμεν, ὡς Ἀναξίμανδρος μὲν ἴδιον
αὐτὴν φῶς ἔχειν βούλεται, ἀραιότερον δέ πως, ὁ δὲ
Ἀντιφῶν ἰδίῳ μὲν φέγγει λάμπειν τὴν σελήνην φησί, XS
τὸ δὲ ἀποκρυπτόμενον περὶ αὐτὴν ὑπὸ τῆς προσβολῆς
τοῦ ἡλίου ἀμαυροῦσθαι, πεφυκότος τοῦ ἰσχυροτέρου
φωτὸς τὸ ἀσθενέστερον ἀμαυροῦν, ὃ δὴ συμβαίνει καὶ

v. 6 Anaximenes] immo Anaximander Diels Dox. Gr. 355[a] adn. 8 Xenophanes ibid. p. 356[a] adn. 4 9 Stoici ibid. adn. 5 | Plato ibid. adn. 6 10 Anaxagoras, Democritus ibid. adn. 9 12 Heraclitus ibid. adn. 13 13 Pythagoras ibid. p. 357[a] adn. 14 14 Anaximander ibid. p. 358[a] adn. 1 16 Antipho ibid. adn. 4

§ 12 in cod. Par. suppl. gr. 607 *A* (= *R*), f. 67[v] ita legitur: φασὶ τὴν σελήνην μείζονα εἶναι τῆς γῆς ἐννεακαιδεκαπλασίως, ἀφίσταται δὲ ἀπ' αὐτῆς σταδίοις μυριᾶσιν ἑβδομηκονταοκτώ. τὸν δὲ ἥλιον ἀφίστασθαι ἀπὸ τῆς γῆς τετρακοσίαις καὶ ὀκτακισμυρίαις· τὸ δὲ φαινόμενον αὐτῆς μέλαν, ὃ τινες καλοῦσι πρόσωπον, οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ μεμιγμένος ἀήρ, ὃς φύσει μέλας ἐστίν, ὃς ἄχρις αὐτῆς τείνεται. 8 ὡς ἐπὶ *B*, ὥσπερ *A*, ⟨τὸν⟩ add. Bekker 16 ὅτι ὁ ἀντιφῶν — p. 54, 1 ἄστρα *S* | φησί om. *X* 19 φωτὸς *X*, πυρὸς *S* | ἀμαυροῦντος *X*

X *περὶ τὰ ἄλλα ἄστρα. Θαλῆς δὲ καὶ οἱ ἀπ᾽ αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτίζεσθαι τὴν σελήνην ἐνέκριναν. ὅ γε μὴν Ἡράκλειτος τὸ αὐτὸ πεπονθέναι τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην φησί· σκαφοειδεῖς γὰρ ὄντας τοῖς σχήμασιν ἐκ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως φωτίζεσθαι πρὸς τὴν φαντασίαν, λαμπρότερον δὲ τὸν ἥλιον διὰ τὸ ἐν κα-* XY *θαρῷ ἀέρι φαίνεσθαι. ἀφεστάναι δὲ λόγος ἀπὸ τῆς γῆς κατὰ τὸν Ἐρατοσθένην τὴν μὲν σελήνην σταδίων μυριάδας ἑβδομήκοντα ὀκτώ, τὸν δὲ ἥλιον τετρακοσίας* XS *καὶ ὀκτάκις μυρίας. ἡ σελήνη γὰρ τὴν ἑβδόμην κατέχουσα ζώνην προσγειοτέρα τῶν ἄλλων ἐστὶν ἀστέρων· ὅθεν οὐδὲ πίλημα ἄκρατον αἰθέρος αὐτὴν εἶναί φασι κατὰ τοὺς ἄλλους ἀστέρας, κρᾶμα δὲ αἰθερώδους καὶ ἀερώδους οὐσίας· τὸ γὰρ φαινόμενον αὐτῆς μέλαν, ὃ καλοῦσι πρόσωπόν τινες, οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ τὸν ἀναμεμιγμένον ἀέρα, ὃς φύσει μέλας ὢν ἄχρις αὐτῆς* X *τείνεται. ἐκεῖνο δὲ μὴ παριδεῖν ἄξιον. ἡ νεομηνία κεφαλὴ μηνὸς πρὸς τῶν ἀρχαίων προσαγορεύεται. δέκα δὲ εἰσηγοῦνται σελήνης σχήματα, ἀφ᾽ ὧν ὁ τριακονθήμερος ἀναπληροῦται κύκλος· τὰ δέ ἐστι σύνοδος ἀνατολὴ μηνοειδὴς διχότομος ἀμφίκυρτος πλήρης αὖθις*

v. 1 Thales Diels Doxogr. gr. p. 358[a] adn. 5 3 Heraclitus ibid. p. 359[a] adn. 6 8 Eratosthenes ibid. 362[a] adn. 3

v. 2 *ἔκριναν* ci. Bekker 3 *πεπονθέναι*] *περὶ τὸν θεικὸν* *X* 4 *τοὺς ἀστέρας δεχομένους τὰς ἀπὸ τῆς ὑγρᾶς ἀναθυμιάσεως αὐγὰς* Doxogr. gr. l. s. 7 *φαίνεσθαι*] *φέρεσθαι* Doxogr. gr. 8 *ὅτι ὁ ἐρατοσθένης τὴν μὲν σελήνην* — 10 *μύρια ἀφεστάναι λέγει τῆς γῆς.* cet. des. *Y* 9 *ὀγδοήκοντα ὀκτὼ* *B* | *τετρακοσίαις* *XR* 10 *μύρια* *AEF*, *μυρίαις* *BCGR*, *μυρίας* *D* 10 *ὅτι ἡ σελήνη προσγειότερα* — 17 *τείνεται* *S* 13 *κατὰ* — *ἀστέρας* omis. *X* | *κράμμα* *X* 16 *αὐτῆς*] *οὐρανοῦ* *S* 21 *διχότογμος* *A*

διχότομος αὖθις ἀμφίκυρτος αὖθις μηνοειδὴς αὖθις X ⟨σύνοδος⟩. ἕτεροι δὲ ἕνδεκα σχήματα εἶναι βούλονται· μετὰ γὰρ τὴν σύνοδον ἀριθμοῦσι καὶ τὴν γένναν, ὅταν μίαν μοῖραν ἀποστῇ ἡ σελήνη τοῦ ἡλίου.

RrIII,9 13. Τὰς τοίνυν Καλένδας ὡς ἐλέγομεν οἷα νεομηνίαν ἐτίμησαν Ῥωμαῖοι, μετὰ δὲ ταύτας καθεξῆς τὰς Νώνας, καὶ κατὰ τρίτην τάξιν τὰς Εἰδούς. τρίμορφος μὲν γὰρ ἡ τῆς Ἑκάτης, ἤτοι τῆς Σελήνης, δύναμις· ὃ γὰρ Ἀπόλλων ἐν ἡλίῳ, τοῦτο Ἑκάτη ἐν σελήνῃ.

14. Ὅτι ὁ τριάκοντα ἀριθμὸς φυσικώτατός ἐστιν, XYS ὃ γὰρ ἐν μονάσι τριάς, τοῦτο ἐν δεκάσι τριακοντάς· 11 ἐπεὶ καὶ ὁ τοῦ μηνὸς κύκλος συνέστηκεν ἐκ τεσσάρων Y τῶν ἀπὸ μονάδος ἑξῆς τετραγώνων, α′ δ′ θ′ ιϛ′, ὅθεν οὐκ ἀπὸ σκοποῦ Ἡράκλειτος γενεὰν τὸν μῆνα καλεῖ.

11 15. Μετὰ δὲ τὰς Καλένδας εὑρίσκομεν πολλαχῶς X τὸν χρόνον διαιρεῖσθαι εἰς αἰῶνα εἰς χρόνον εἰς και- 16 ρὸν εἰς ἐνιαυτόν. αἰὼν τοίνυν ἐστὶν ἄπειρός τις τῶν XH οὐρανίων σωμάτων περιπόλησις ἢ αὐτοῦ τοῦ παντὸς οὐρανοῦ παντελὴς ἀνακύκλησις, χρόνος δὲ ἡ ἐξ αἰῶνος ἀόριστος ἔκτασις. ταύτῃ καὶ Κρόνος παῖς Οὐρανοῦ X λέγεται· ὁ γὰρ χρόνος ἐκ τῶν τοῦ οὐρανοῦ κινήσεων 21 πρόεισιν. ὥστε καιρός ἐστι χρόνου παράδειγμα, καὶ οὐκ αὐτὸς ὁ χρόνος.

deest Rr 16. Ὅτι διαφέρει μεγίστη ἀποκατάστασις τελείας S περιόδου τῷ τὴν μὲν ἀποκατάστασιν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ση-

v. 2 lacunam litterarum sex (*A*) vel decem (*B*) *X*, inserta voce πλήρης explevit *Sch*, ⟨σύνοδος⟩ Gu. Kroll 5 νουμηνίαν *X* 10 ὅτι (omis. *X*) ὁ τριάκοντα — 11 τριακοντάς *XS* 14 post καλεῖ *CEFG* in margine addunt: καὶ οἱ μὲν γραμμικοὶ α̅ β̅ γ̅ δ̅ τὸν δέκα συνιστῶσιν, οἱ δὲ ἀπὸ τούτων κύβοι α̅ η̅ κ̅ζ̅ ξ̅δ̅ τὸν ρ̅ ποιοῦσιν 17 αἰὼν δέ ἐστιν — 20 ἔκτασις *H* f. 161ᵛ 18 περιπόλησις] περίληψις *H* 19 ἡ omis. *H* 20 ἔκστασις *A*

S μείου ἐπὶ τὸ αὐτὸ σημεῖον γίνεσθαι κατὰ μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, τὴν δὲ τελείαν περίοδον ἐκ τῆς συναγωγῆς τῶν ὁρίων ἀποτελεῖσθαι· τρεῖς γὰρ εἶναί φασιν οἱ ἀρχαῖοι περιόδους πάντων τῶν πλανήτων, μεγίστας ἐλαχίστας μέσας, καὶ τὴν μὲν τοῦ Κρόνου μεγίστην ἑπτὰ καὶ πεντήκοντα ἐτῶν, τὴν δὲ Διὸς ἐννέα καὶ ἑβδομήκοντα, Ἄρεός γε μὴν ἓξ πρὸς τοῖς ἑξήκοντα — ὅθεν τοσαύτας χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπήγετο ὁ Καῖσαρ ὡς κἂν τούτῳ τῷ μέρει ἐμπειρότατος ἔν τε τῷ ἐμφυλίῳ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις πολέμοις, καὶ εἰκότως ἐκράτει — Ἡλίου δὲ εἴκοσι καὶ ἑκατόν — οὗ δὴ χάριν ἀδύνατον ἄνθρωπον ἐπέκεινα τῶν τοσούτων διαζῆσαι ἐνιαυτῶν — τῆς δὲ Ἀφροδίτης δύο καὶ ὀγδοήκοντα καὶ Σελήνης ὀκτὼ καὶ ἑκατόν. τὴν δὲ ἐλαχίστην Κρόνου ⟨τριάκοντα⟩, Διὸς δυοκαίδεκα, Ἄρεος πεντεκαίδεκα, δι᾽ ὃν καὶ τὸν κύκλον τῆς λεγομένης ἐπινεμήσεως οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τοῦτο ἔθεντο ἀριθμοῦ, Ἡλίου ἐννεακαίδεκα, Ἀφροδίτης ὀκτώ, Ἑρμοῦ εἴκοσι καὶ Σελήνης πέντε πρὸς τοῖς εἴκοσι. τὴν δὲ μέσην Κρόνου μὲν τριῶν καὶ τεσσαράκοντα πρὸς τῷ ἡμίσει, Διὸς ⟨πέντε καὶ τεσσαράκοντα πρὸς τῷ ἡμίσει⟩, Ἄρεος τεσσαράκοντα πρὸς τῷ ἡμίσει, Ἡλίου ἐννέα καὶ ἑξήκοντα πρὸς τῷ ἡμίσει, Ἀφροδίτης πέντε πρὸς τοῖς τεσσαράκοντα, Σελήνης ἓξ καὶ ἑξήκοντα πρὸς τῷ ἡμίσει. καὶ αἱ μὲν μέγισται καὶ ἐλάχισται καὶ μέσαι περίοδοι τοιαῦται, αἱ δὲ τέλειαι ἀποκαταστάσεις τῶν πλανήτων οὕτω· Κρόνος ποιεῖται τὴν ἀποκατάστασιν ἔτεσι πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ δια-

v. 14 lacuna quindecim litterarum *S*; numerorum computus *τριάκοντα* supplendum esse evincit, itemque in lacuna duodecim fere litterarum v. 20 *με̅ πρὸς τῷ ἡμίσει*. Mercurii maximam et mediam *περίοδον* omisit.

κοσίοις, Ζεὺς ἑπτὰ καὶ εἴκοσι καὶ τετρακοσίοις, Ἄρης S
τέσσαρσι καὶ ἐννενήκοντα καὶ διακοσίοις, Ἥλιος ἑνὶ καὶ ἑξήκοντα καὶ τετρακοσίοις καὶ χιλίοις, Ἀφροδίτη ἑνὶ καὶ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν καὶ χιλίοις, Ἑρμῆς ὀγδοήκοντα πρὸς τοῖς τετρακοσίοις, Σελήνη πέντε πρὸς τοῖς εἴκοσιν, ἡ δὲ τοῦ παντὸς ἀποκατάστασις γίνεται δι' ἐτῶν μυριάδων ἑκατὸν ἑβδομήκοντα πέντε καὶ τρισχιλίοις πρὸς τοῖς διακοσίοις, καὶ τότε γίνεται σύνοδος πάντων τῶν ἀστέρων κατὰ τὴν τριακοστὴν μοῖραν τοῦ καρκίνου ἢ τὴν πρώτην τοῦ λέοντος· καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ καρκίνου γένοιτ' ἂν κατακλυσμός, ἐπὶ δὲ τοῦ λέοντος ἐκπύρωσις, ἀλλ' οὐ καθολικὴ κατὰ τοὺς Στωικούς, μερικὴ δὲ πάντως· ἐκείνοις γὰρ δοκεῖ τὸ πᾶν αἰσθητὸν τοῖς τοιούτοις ὑπάγεσθαι καταστήμασι καὶ αἰτίαν ἀξιοῦσι διδόναι τοιάνδε, τὸ δὲ πᾶν φασι τῷ ἀπείρῳ χρόνῳ ἢ ταῖς ἐκπυρώσεσι τῶν ἐν οὐρανῷ φωστήρων ἀποξηραίνεσθαι ἢ ταῖς ἐπικλύσεσιν τῶν ὑδάτων διαχεῖσθαι καὶ διαπίπτειν ἀπὸ τῆς ἐπιπλαζούσης ὑγρότητος καὶ ἀναλύεσθαι καὶ τὸ στεγανὸν ἀπολλύειν. ἀνάγκη τοιγαροῦν πρὸς ἑκάτερον ἁρμόσαι τὴν πρόνοιαν καὶ δίκην γεωργοῦ νῦν μὲν πυρὶ τὴν ἐν βάθει τῆς φύσεως ἐκκαλεῖσθαι θερμότητα, νῦν δὲ ὕδατι τὴν μεμανωμένην τῆς γῆς κατάρδειν ξηρότητα.

RrIII,12 17. *Ὅτι Ἕλληνες μὲν ἀπὸ τῆς κε' Δεκεμβρίου τὴν* Y
ἀρχὴν ἐποιοῦντο τοῦ ἔτους ἤτοι τὴν τροπήν, Ῥωμαῖοι δὲ μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας κατὰ τὴν πρώτην Ἰανουαρίου· οἱ μὲν Ἕλληνες τὴν τροπὴν αὐτὴν τηροῦντες, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι τὴν τοῦ γνώμονος σκιὰν πότε συστέλλεσθαι

v. 12 cf. Diels Doxogr. gr. 468[a] 8 sqq.

v. 26 *ἰαννουαρίου* saepe *Y*

Y ἄρξεται· μέχρι γὰρ τῶν ὀκτὼ ἀνεπαίσθητός ἐστιν ἡ τῆς σκιᾶς μείωσις.

18. Ὅτι διὰ τὴν γένεσιν διττὴ γέγονεν ἡ τῶν Rr III, 13
S οὐρανίων κίνησις· εἰ γὰρ ἁπλῆ ἦν περιφορά, ἣν ὁ ἀπλανὴς οὐρανὸς ποιεῖται πάντα συνέχων ἐν ἑαυτῷ
YS καὶ περιδινῶν, οὐδὲν ἂν ἀπ' αὐτῆς παρήχθη· τί γὰρ
S ἀπὸ τῆς ἁπλῆς κινήσεως ἂν ἄλλο ἀποτελεσθῇ παρ' αὐτήν; ἐπεὶ δὲ ἀντιφέρονται πολλαὶ καὶ ποικίλαι τῇ μιᾷ περιφορᾷ, πᾶσα γένεσις ὁμοῦ παράγεται ἀπ'
YS αὐτῶν. οὕτω γὰρ ὁ Ἀριστοτέλης ἐν τῷ δευτέρῳ περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς φησι· 'μιᾶς μὲν οὔσης τῆς φορᾶς οὐκ ἐνδέχεται γίνεσθαι τὰ ἄμφω, γένεσιν καὶ φθοράν, διὰ τὸ ἐναντία εἶναι· τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ὡσαύτως ἔχον ἀεὶ τὸ αὐτὸ πέφυκε ποιεῖν, ὥστε ἤτοι γένεσίς ἐστιν ἀεὶ ἢ φθορά. δεῖ δὲ πλείους εἶναι τὰς κινήσεις καὶ ἐναντίας ἢ τῇ φορᾷ ἢ τῇ ἀνωμαλίᾳ· τῶν γὰρ ἐναν-
Y τίων τὰ ἐναντία αἴτια. διὸ οὐχ ἡ πρώτη φορὰ αἰτία ἐστὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς, ἀλλ' ἡ κατὰ τὸν λοξὸν κύκλον· ἐν ταύτῃ γὰρ καὶ τὸ συνεχὲς ἔνεστι καὶ τὸ κινεῖσθαι δύο κινήσεις.'

S 19. Ὅτι ὁ ἀπλανὴς οὐρανὸς ἁπλοῦς ὅλως πρὸς deest Rr
τοῦ πάντων ἐπέκεινα κατὰ τὸ λόγιον πραχθεὶς πάντα συνέχων καὶ περιδινῶν πάντα κινεῖ καὶ μεταδίδωσι

v. 10 Aristoteles περὶ γενέσεως καὶ φθορᾶς II, 10 p. 336ᵃ 26 sqq. Bekker

v. 4 ὅτι εἰ μία ἦν ἡ περιφορὰ — 17 τὰ ἐναντία αἴτια *S* | περιφορά — 6 περιδινῶν omis. *Y* 6 τί γὰρ — 10 ἀπ' αὐτῶν omis. *Y* 10 οὕτω γὰρ ὁ] ὡς καὶ *Y* 11 φησι omis. *Y* | φθορᾶς *Y*, φορᾶς *S* cum Aristotele 12 γίνεσθαι *Y*, γενέσθαι *S*, γίγνεσθαι Arist. | τὰ omis. Arist. | γένεσιν καὶ φθορὰν omis. Arist. 13 ἔχων *D* 14 ὥστε — 15 φθορά omis. *S* 15 ἀεὶ ἔσται Arist. 17 αἴτια τὰ ἐναντία *Y*, τὰ ἐναντία αἴτια *S* Arist. | διὸ καὶ οὐχ Arist. 22 παραχθεὶς coni. Gu. Kroll.

τοῖς πᾶσιν ἑαυτοῦ καὶ ταχύτατός ἐστι πάσης κινήσεως S
καὶ ἀεὶ ὡσαύτως ἔχων, τό τε εἶναι τῷ παντὶ αἰσθητῷ δίδωσι οὐδεμίαν ἐναλλαγὴν καὶ ποικιλίαν λαχών.

RrIII,14 20. *Ὅτι δὲ τὸν ἐνιαυτὸν ὡς θεὸν ἐτίμησαν, δῆλον* X
ἐξ αὐτῆς τῆς Λυδῶν βασιλίδος πόλεως. Σάρδιν γὰρ αὐτὴν καὶ Ξυάριν ὁ Ξάνθος καλεῖ, τὸ δὲ Σάρδιν ὄνομα εἴ τις κατὰ ἀριθμὸν ἀπολογίσεται, πέντε καὶ ἑξήκοντα καὶ τριακοσίας εὑρήσει συνάγων μονάδας· ὡς κἀντεῦθεν εἶναι δῆλον, πρὸς τιμὴν ἡλίου τοῦ τοσαύταις ἡμέραις τὸν ἐνιαυτὸν συνάγοντος Σάρδιν ὠνομασθῆναι τὴν πόλιν. νέον δὲ σάρδιν τὸ νέον ἔτος ἔτι καὶ νῦν λέγεσθαι τῷ πλήθει συνομολογεῖται· εἰσὶ δὲ οἵ φασι, τῇ Λυδῶν ἀρχαίᾳ φωνῇ τὸν ἐνιαυτὸν καλεῖσθαι σάρδιν.

deest Rr 21. *Ὅτι τὸν Πᾶνα εἰς τὴν τοῦδε τοῦ παντὸς φύσιν* S
λαμβάνουσιν οἱ Λυδοί, κεραόν τινα ἀπὸ σελήνης, φλογώδη δὲ τὰς ὄψεις ἀπὸ τοῦ αἰθέρος, λάσιον δὲ τὸ σῶμα ἀπὸ τῆς γῆς, χείρονος δὲ φύσεως τὰ λοιπὰ διὰ τὴν ἄλογον τῆς ὕλης ποικιλίαν.

deest Rr 22. *Οἱ μῆνες δυοκαίδεκα παρὰ πᾶσιν ὄντες ἄλλοις* H
ἔθνεσιν ἄλλως προσαγορεύονται. καὶ γὰρ Ἀθηναίοις μὲν οὕτως· Ἐλαφηβολιὼν Μουνυχιὼν Θαργηλιὼν Σκιροφοριὼν Ἑκατομβαιὼν Μεταγειτνιὼν Βοηδρομιὼν Πυανεψιὼν Μαιμακτηριὼν Ποσειδεὼν Γαμηλιὼν Ἀνθεστη-

v. 6 Xanthus fr. 14 add. FHG IV p. 629 •

v. 4 *ὅτι σάρδεις ἡ λυδῶν πόλις εἰς τιμὴν τοῦ ἡλίου ἐκτίσθη. ὅθεν καὶ ὁ τῶν στοιχείων ἀριθμὸς εἰς τὰς τξε συμποιοῦται ἡμέρας τοῦ ἐνιαυτοῦ. καὶ σάρδιν δὲ παρὰ τῷ πλήθει (τὸ πλῆθος D) τὸ νέον ἔτος* Y   7 *κατὰ τὸν ἀριθμὸν* B | *ὑπολογίσεται* A   9 *ἠελίου* B   11 *νεόν δὲ* A, *νέου δὲ* B   22 *νουνεχιὼν* H, corr. H_2 | *σκηροφοριὼν* H, corr. H_2 23 *πιανεψιὼν μεμακτεριὼν ποσιδαιὼν* H, corr. H_2

H *ριών. Ἕλλησι δὲ οὕτως· Γορπιαῖος Ὑπερβερεταῖος Δῖος Ἀπελλαῖος Αὐδοναῖος Περίτιος Δύστρος Ξανθικὸς Ἀρτεμίσιος Δαίσιος Πάνεμος Λῷος. Ἑβραίοις δὲ οὕτως· Θεσρὶ Μαρχεσουβὰν Χασελὲθ Τεβὲθ Σαφὰτ Ἀδὰρ Νισὰν Ἰὰρ Σιβὰν Θαμοῦς Ἀὰβ Ἐλούλ. Αἰγυπτίοις δὲ οὕτως· Θὼθ Φαωφὶ Ἀθὺρ Χοιὰκ Τυβὶ Μεχὶρ Φαμενὼθ Φαρμουθὶ Παχὼν Παϋνὶ Ἐπιφὶ Μεσωρί. Ῥωμαίοις δὲ οὕτως· Σεπτέμβριος Ὀκτώβριος Νοέμβριος Δεκέμβριος Ἰανουάριος Φεβρουάριος Μάρτιος Ἀπρίλλιος Μάϊος Ἰούνιος Ἰούλιος Αὔγουστος. οὕτω μὲν* HS *οὖν τὰ τῶν μηνῶν παρὰ τοῖς ἔθνεσιν ἔχει, οἱ δὲ Βαβυλώνιοι καὶ Αἰγύπτιοι ἀρχὴν ἐνιαυτοῦ τὴν ἐαρινὴν ὡρίσαντο τροπήν, ὥσπερ ἀπὸ κεφαλῆς τὴν ἐν κριῷ ἰσημερίαν λαμβάνοντες διὰ τὸ πᾶσαν ἐν τῷ ἔαρι τὴν αἰσθητὴν φύσιν αὔξεσθαι. Ἕλληνες δὲ τὴν πρώτην τοῦ καρκίνου μοῖραν, ὡς ἄν τις εἴποι, τὴν εἰκάδα τρίτην τοῦ Ἰουνίου μηνός, εἰς ἀρχὴν ἔτους παρέδοσαν. ἀλλὰ τούτοις μὲν καὶ τοῖς ἄλλοις ἅπασιν ἔθνεσι μία τις ἐφυλάττετο τοῦ ἐνιαυτοῦ καταρχή, τοῖς δὲ Ῥωμαίοις* YHS *τρεῖς· μία μὲν ἱερατική, ἑτέρα δὲ πάτριος, ἡ δὲ ἄλλη* RrIII,15

v. 1 *ὑπερβορεταῖος H* 2 *ξανθικὸς δύστρος H* 4 Hebraeorum nomina non restitui 6 *φαώθ H* | *μαχεὶρ H* 7 *φαμοὺθ H* | *μεσορὶ H* 8 nomina mensium Romanorum per compendia scripta sunt *H* 11 *ὅτι Βαβυλώνιοι μὲν καὶ αἰγύπτιοι* — 17 *παρέδοσαν S* 13 *ὥσπερ* — 14 *λαμβάνοντες* omis. *S* 14 *ἦρι S* 16 *τοῦ καρκίνου* — p. 61, 7 *ἰνδικτιῶνα καλοῦσι* Mutinensis quoque codex exhibet graecus 34 (III A 20) | *ὡς* — 17 *μηνὸς* omis. *H* 18 *ὅτι τοῖς μὲν ἄλλοις ἔθνεσιν μιά* — p. 61, 7 *ἰνδικτιῶνα καλοῦσιν S* | *τοῦ* omis. *S* 20 *X* huius paragraphi nulla verba servavit nisi *ματρώνας τὰς εὐγενίδας* (p. 61, 19). *ἰνδικτιῶνα μὲν οὖν οἱ ῥωμαῖοι τομὴν ἐνιαυσιαίου κύκλου πατρίως καλοῦσιν* (p. 61, 7). *Y* incipit *ὅτι τρεῖς ἀρχὰς ἦγον ῥωμαῖοι τοῦ ἐνιαυτοῦ· μίαν μὲν ἱερατικὴν κατὰ τὸν ἰαννουάριον αὐξανούσης ἤδη τῆς ἡμέρας, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ μαρτίου πρώτην, ἣν πάτριον εἶχον, καθ' ἣν καὶ τὰ ὅπλα ἔθος αὐτοῖς κινεῖν· τὴν δὲ*

*κυκλικὴ καὶ πολιτική. καὶ ἱερατικὴ μὲν κατὰ τὸν Ἰανουά- YHS
ριον, ὅταν ὁ ἥλιος τὸν αἰγόκερων παριὼν αὔξησιν ποιῆ-
ται τῆς ἡμέρας· πάτριος δὲ ἡ παρ' αὐτοῖς λεγομένη πρώτη
τοῦ Μαρτίου μηνός, καθ' ἣν καὶ τὰ ὅπλα ἔτι καὶ
νῦν Ῥωμαίοις ἔθος κινεῖν. ἡ δὲ πολιτικὴ ἢ μᾶλλον
κυκλικὴ ἡ πρώτη τοῦ Σεπτεμβρίου μηνός, ἣν Ἕλληνες
μὲν ἐπινέμησιν, αὐτοὶ δὲ ἰνδικτιῶνα καλοῦσιν· ἰνδικ- YH
τιῶνα γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ μήνυμα τοῦ ἐνιαυσιαίου κύκ-
λου πατρίως καλοῦσιν. τῆς γὰρ ἀρχαιότητος τὸν κύκ- Y
λον ἐχούσης εἰς τὸ λεγόμενον παρ' αὐτοῖς λοῦστρον,
τουτέστιν εἰς τὴν πενταετηρίδα — καθαρμὸς δὲ ἦν
καὶ μυστήρια Μητρὸς κατ' αὐτὸν ἐτελεῖτο — ἔδοξεν
ὕστερον πρὸς τιμὴν Ἄρεος — πάτριος δὲ Ῥωμαίοις,
ὥς φασι, θεός — παρὰ πεντεκαιδέκατον ἐνιαυτὸν
ἀνανεοῦσθαι τὸν κύκλον. ἡ γὰρ τελεία ἀποκατάστασις
Ἄρεος διχῶς παραφυλάττεται, μικρὰ μὲν πεντεκαίδεκα,
μέση δὲ ἑβδομήκοντα ἐννέα. ὅτι δὲ πάτριον ἀρχὴν
ἐνιαυτοῦ τὸν Μάρτιον οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον, δῆλον
καὶ ἀπὸ τοῦ τὰς λεγομένας παρ' αὐτοῖς ματρώνας, του-
τέστι τὰς εὐγενίδας, τοὺς οἰκέτας ἑστιᾶν, καθάπερ ἐν
τοῖς Κρονίοις τουτὶ πράττειν ἔθος ἦν τοὺς κεκτημέ-
νους· ὧν αἱ μὲν δι' Ἄρεος τιμὴν δουλεύουσι τοῖς
ἄρρεσι τῶν οἰκετῶν διὰ τὴν κρείττονα φύσιν, οἱ δὲ —
ἀποτρόπαιον ὥσπερ θεραπείαν εἰσάγοντες τῷ Κρόνῳ —*

πολιτικὴν ἢ μᾶλλον κυκλικὴν κατὰ τὴν πρώτην τοῦ σεπτεμβρίου, ἣν ἡμεῖς μὲν ἐπινέμησιν, αὐτοὶ δὲ ἰνδικτιῶνα καλοῦσιν· τῆς γὰρ ἀρχαιότητος (p. 61, 9) *κτλ.* | *μία μὲν ἱερατική ἤγουν ὅταν ὁ ἥλιος τὸν αἰγοκέρωτα — ποιεῖται τῆς ἡμέρας· ἑτέρα δὲ πάτριος ἢ ὅταν* (*ὅταν* del. *S*) *ἡ παρ' αὐτοῖς — κινεῖν* *S*

v. 1 *κατὰ τὸν Ἰανουάριον* omis. *H* 5 *ἡ δὲ τρίτη κυκλικὴ ἢ πολιτικὴ* *S* 6 *ἣν αὐτοὶ μὲν ἰνδικτιῶνα καλοῦσιν, ἕλληνες δὲ ἐπινέμησιν ἐκ τοῦ πράγματος ὠνόμασαν· ἐπὶ γὰρ ζυγῷ κτλ.* (init. § 23) *S* 9 *πατρίως καλοῦσιν.* cet. des. *H* 17 *μέση*] *μεγάλη* ci. *Rr*

Y τοῖς ἑαυτῶν δούλοις ἐδούλευον, ὅπως μὴ ταῖς ἀληθεί-
αις νεμεσητόν τι παθόντες εἰς δουλείαν πολεμίων
καταπέσωσιν.

XYS 23. Ἐπινέμησιν δὲ αὐτὴν Ἕλληνες ἐκ τοῦ πράγ- Rr III, 16
ματος ὠνόμασαν. ἐπὶ γὰρ ζυγῷ γενόμενος ὁ ἥλιος
XY δείκνυσι τὴν τῶν καρπῶν ποιότητα· κατ' αὐτὴν δὲ
φιλανθρώπως οἱ πάλαι τοὺς φόρους τοῖς ὑπηκόοις
ἐπένεμον, ὡς μὴ παρὰ τὴν τούτων ἐπίδοσιν ἀσεβῶς
δοκοῖεν βαρύνεσθαι οἱ φορολογούμενοι. εἰκότως οὖν
αὐτὴν ἐπινέμησιν οἱονεὶ διανομήν τινα τῶν δασμῶν
ἐκάλεσαν. οὐ γὰρ ἦν οὕτως ἀδυσώπητος ἡ τῶν φό-
ρων εἴσπραξις οὐδ' ὡρισμένη τις ἢ μᾶλλον αὐξομένη
κατὰ μικρόν, ἀλλὰ πρὸς τὸ χρειῶδες τῶν ἀνακυπτόν-
X των τοῖς κρατοῦσιν ἐγένετο. ταύτῃ καὶ ἐπιτάγματα
τοὺς φόρους ἔτι καὶ νῦν Ἀσιανοὶ καλοῦσιν. ὅθεν
ἐπ' εἰρήνης ἐναπονεμόντων ἐπὶ πλεῖστον καὶ τὸ λοι-
πὸν συγχωρουμένων τοῖς συντελέσι τῶν φόρων, τοι-
αῦτα ταῖς πόλεσι περιγέγονε θαυμαστά, λουτρὰ λέγω
καὶ ἀγοραὶ καὶ ὑδάτων ὁλκοὶ ἄπειρον εὐδαιμονίαν
τῶν οἰκητόρων κηρύττοντες.

v. 4 ὅτι ἐπινέμησις ἐντεῦθεν εἴρηται παρ' ἕλλησιν· ἐπὶ κτλ. *Y*, ἕλληνες δὲ ἐπινέμησιν ἐκ τοῦ πράγματος — 6 ποιότητα *S* 5 ἐπὶ ζυγῷ γὰρ *B* | γινόμενος *YA* 9 βαρύνεσθαι τυχὸν οὐ φορολογούμενοι (φοραλογούμενοι *A*) *X*, βαρύνεσθαι οἱ φορολογούμενοι *Y* | οὖν omis. *X* 9 ἐπινέμησις οὖν οἱονεὶ διανομὴ δασμῶν· οὐ γὰρ *Y* 14 ἐγίνετο. reliqua desunt *Y*

LIBER QUARTUS.

Ἰανουάριος. X

RrIV,1 1. Ἀποχρώντως ἡμῖν εἴρηται, ἀρχὴν ἱερατικοῦ XS
ἐνιαυτοῦ τὸν Ἰανουάριον μῆνα τοῖς Ῥωμαίοις παρὰ τοῦ
βασιλέως Νουμᾶ ὁρισθῆναι, καθ' ὃν τοῖς ὑπὲρ σελήνην S
ἐνήγιζον, ὥσπερ ἐν τῷ Φεβρουαρίῳ τοῖς ὑπ' αὐτήν.
ῥητέον τοίνυν περὶ Ἰανοῦ, τίς τε ἄρα ἐστὶ καὶ τίς ἡ X
περὶ αὐτοῦ δόξα γέγονε τοῖς ἀρχαίοις. ὁ Λαβεὼν οὖν
φησιν αὐτὸν καλεῖσθαι Ἰανὸν Κονσίβιον τουτέστι
βουλαῖον, Ἰανὸν Κήνουλον καὶ Κιβούλλιον — οἱ γὰρ Cedren.
Ῥωμαῖοι κίβους τὴν τροφὴν ἐκάλουν — οἷον εὐωχιαστικόν, X
Πατρίκιον ὡσεὶ αὐτόχθονα, Κλουσίβιον ἀντὶ τοῦ ὁδιαῖον,
Ἰουνώνιον τουτέστιν ἀέριον, Κυρῖνον ὡσανεὶ πρόμαχον,
Πατούλκιον καὶ Κλούσιον οἱονεὶ θυρεόν, Κουριάτιον
οἱονεὶ ἔφορον εὐγενῶν· Κουριάτιοι γὰρ καὶ Ὁράτιοι ὀνό-
ματα εὐπατριδῶν εἰσι. καὶ οἱ μὲν δίμορφον αὐτὸν μυθο-

v. 8. Labeo Kahl Philol. suppl. V 730 sq.

v. 3 ὅτι ἰαννουάριος εἴρηται ἀπὸ τοῦ ἰανοῦ θεοῦ τινος cet. des. *Y* 4 τὸν ἰανουάριον ἀρχὴν τοῦ ἐνιαυτοῦ ῥωμαῖοι ἐνόμιζον καὶ διὰ τοῦτο αὐτὸν οὕτως ὠνόμασαν ὡς ἢ τοῦ αἰῶνος πατέρα ἢ ὅτι ἔνον τὸν ἐνιαυτὸν ἕλληνες εἶπον ὡς καλλίμαχος ἢ ἀπὸ τῆς ἰανούας ὅ ἐστι θύρας ἰανουάριον ὀνομασθῆναι *H*, ὅτι ἀρχὴ ἱερατικοῦ ἐνιαυτοῦ ὁ ἰανουάριος τοῖς ῥωμαίοις παρὰ τοῦ βασιλέως νουμᾶ ὡρίσθη, καθ' ὃν — 6 ὑπ' αὐτὴν *S* 4 τοῦ omis. *B* 5 καθ' ὃν — 6 ὑπ' αὐτὴν desunt *X* 7 ῥητέον — 8 ἀρχαίοις· καὶ οἱ μὲν δίμορφον (16) — p. 64, 6 σεσωσμένον Lambecius in Codinum p. 152 nr. 26 8 Λαβεών] λαβών *B* 9 κονσίλιον *B* 10 καὶ Κιβούλλιον — 11 ἐκάλουν e Georgio Cedreno hist. comp. p. 295, 7 Bonn. addidi: ὅτι Ῥωμαῖοι κίβους τὴν τροφὴν ἐκάλουν· ἐξ οὗ καὶ Ἰανὸν Κιβούλλιον διὰ τὸ εὐωχαστικὸν καὶ Ἰανὸν Κυρῖνον ὡσανεὶ πρόμαχον, καὶ Κονσαῖον ἀντὶ τοῦ ὁδαῖον καὶ πατρίκιον αὐτόχθονα 11 οἷον] τουτέστιν *B* | εὐωχαστικόν *B* 12 εἰδιαῖον *B* 14 κλούδιον *B* 15 ὡσανεὶ εὐγενῶν ἔφορον *B* | καὶ Ὁράτιοι] καὶ omis. *B*

X λογοῦσι, νῦν μὲν κλεῖς τῇ δεξιᾷ φέροντα ὡσανεὶ θυρεόν, νῦν δὲ τῇ μὲν δεξιᾷ τριακοσίας τῇ δὲ ἑτέρᾳ ἑξήκοντα πέντε ψήφους ἀριθμοῦντα ὥσπερ τὸν ἐνιαυτόν. ἔνθεν καὶ τετράμορφον ἀπὸ τῶν τεσσάρων τροπῶν· καὶ †τοιοῦτον αὐτοῦ ἄγαλμα ἐν τῷ φόρῳ τοῦ Νερβᾶ ἔτι καὶ νῦν λέγεται σεσωσμένον. Λογγῖνος δὲ Αἰωνάριον αὐτὸν ἑρμηνεῦσαι βιάζεται ὡσεὶ τοῦ αἰῶνος πατέρα, ἢ ὅτι ἔνον τὸν ἐνιαυτὸν Ἕλληνες εἶπον, ὡς Καλλίμαχος ἐν πρώτῳ αἰτιῶν·

τετράενον Δαμάσου παῖδα Τελεστορίδην,

ἢ ἀπὸ τῆς ἴας ἀντὶ τοῦ τῆς μιᾶς κατὰ τοὺς Πυθαγορείους. ὅθεν ὁ Μεσσαλᾶς τοῦτον εἶναι τὸν αἰῶνα
XS νομίζει· καὶ γὰρ ἐπὶ τῆς πέμπτης τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτὴν Αἰῶνος ἐπετέλουν οἱ πάλαι.

X 2. Δυοκαίδεκα πρυτάνεις πρὸς τοῦ Νουμᾶ τοὺς RrIV2
καλουμένους Σαλίους ὁρισθῆναί φασιν ὑμνοῦντας τὸν Ἰανὸν κατὰ τὸν τῶν Ἰταλικῶν μηνῶν ἀριθμόν. ὁ δὲ Βάρρων ἐν τῇ τεσσαρεσκαιδεκάτῃ τῶν θείων

v. 9 Callimachus frgm. 13ª Schneider 12 Messala cf. Macrob. I, 9, 14 15 Varro ant. div. l. XVI fr. 4 apud Merkelium Ovid. Fast. p. CCXXI

v. 1 κλεῖ *A* κλεῖδα Lambecius 4 τετράμορφον αὐτὸν ἀπὸ *B* 5 τοιοῦτο Lambecius | 'Plinius Iani signum eiusmodi in foro Nervae' *B* in marg. 6 ἄλλος *X*, Λογγῖνος sumpsi e cod. Par. suppl. gr. 607 A f. 2ᵛ (R): Τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἰαννουαρίου ἱστοροῦσι τετράμορφον διὰ τὰς τέσσαρας τροπάς· ἄλλοι πλάττουσιν αὐτὸν ἐν τῇ δεξιᾷ χειρὶ κλεῖδα κατέχοντα ὡς ἀρχὴν τοῦ χρόνου καὶ ἄνοιξιν τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ θυραῖον· ἕτεροι δὲ τῇ δεξιᾷ τριακοσίας τῇ δὲ ἀριστερᾷ ἑξήκοντα πέντε ⟨ψήφους add. Treu⟩ κατέχοντα, ὥσπερ τὸν ἐνιαυτόν. ὅθεν καὶ ὁ Λογγῖνος Αἰωνάριον αὐτὸν ἑρμηνεῦσαι βιάζεται ὡσανεὶ αἰῶνος πατέρα. 7 βούλεται, suprascr. βιάζεται *A* 8 ἕννον et 10 τετραέννου *X*, τετράενον Bentley 11 πυθαγορίους *A* 13 μινὸς *A* 13 ὅτι ἐπὶ τῆς πέμπτης τοῦ ἰαννουαρίου μηνὸς — 14 πάλαι *S* 17 κατὰ τῶν, τὸν suprascr. *B*

πραγμάτων φησὶν αὐτὸν παρὰ Θούσκοις οὐρανὸν λέγεσθαι X καὶ ἔφορον πάσης πράξεως καὶ Ποπάνωνα διὰ τὸ ἐν ταῖς Καλένδαις ἀναφέρεσθαι πόπανα. Φοντήϊος δὲ ἐν τῷ περὶ ἀγαλμάτων ἔφορον αὐτὸν οἴεται τοῦ παντὸς χρόνου τυγχάνειν, καὶ ταύτῃ δωδεκάβωμον εἶναι τὸν αὐτοῦ ναὸν κατὰ τὸν τῶν μηνῶν ἀριθμόν. ὁ δὲ Γάβιος Βάσσος ἐν τῷ περὶ θεῶν δαίμονα αὐτὸν XS εἶναι νομίζει τεταγμένον ἐπὶ τοῦ ἀέρος, καὶ δι' αὐτοῦ τὰς τῶν ἀνθρώπων εὐχὰς ἀναφέρεσθαι τοῖς κρείττοσι· ταύτῃ δίμορφος εἶναι λέγεται ἔκ τε τῆς πρὸς ἡμᾶς ἔκ τε τῆς πρὸς θεοὺς ὄψεως. καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Φιλα- S δελφείᾳ ἔτι καὶ νῦν ἴχνος τῆς ἀρχαιότητος σώζεται· ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ τῶν Καλενδῶν πρόεισι ἐσχηματισμένος αὐτὸς δῆθεν ὁ Ἰανὸς ἐν διμόρφῳ προσώπῳ, καὶ Σατοῦρνον αὐτὸν καλοῦσιν οἷον Κρόνον. ὅ γε μὴν X Λουτάτιος Ἥλιον παρὰ τὸ ἑκατέρας πύλης ἄρχειν, ἀνατολῆς ἴσως καὶ δύσεως. φασὶ δὲ τὸν αὐτὸν καὶ ἔφορον τῶν ἐπὶ πόλεμον ὁρμώντων τυγχάνειν καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς ὄψεως ἀποπέμπειν διὰ δὲ τῆς ἑτέρας ἀνακαλεῖσθαι τὸ στράτευμα. ὁ δὲ Πραιτέξτατος ὁ ἱεροφάντης, ὁ Σωπάτρῳ τε τῷ τελεστῇ καὶ Κωνσταντίνῳ τῷ αὐτοκράτορι συλλαβὼν ἐπὶ τῷ πολισμῷ τῆς

v. 7 Gavius Bassus cf. Macrob. Sat I, 9, 13 16 Lutatius Catulus fr. 7 Peter HRF p. 127

v. 2 ποπάωνα *B* 3 φροντήϊος *X*, Φοντήϊος Wachsmuth de ost. p. XXVI 7 ὅτι ὁ δὲ γάβιος — 15 κρόνον *S* | γάϊος A_2 *B*, γάβιος *A* | αὐτὸν omis. *S* 8 εἶναι τὸν ἴανον *S* | δι' αὐτῶ *A*, δι' αὐτὸν A_2 marg. 10 ἐκ τῆς πρὸς θεοὺς ἔκ τε τῆς πρὸς ἡμᾶς *S* 11 καὶ ἐν — 15 κρόνον omis. *X*, ὅτι ὁ συγγραφεὺς τῶν τοιούτων φησὶν ὅτι ἐν τῇ *S*, καὶ ἐν τῇ scripsi 16 τὸ ἑκτέρας *A*, ἐφ' ἑκατέρας A_2 marg., τὸ ἑκατέρας *B* 21 τελετῇ *B*

X εὐδαίμονος ταύτης πόλεως, δύναμιν αὐτὸν εἶναί τινα βούλεται ἐφ' ἑκατέρας Ἄρκτου τεταγμένην καὶ τὰς θειοτέρας ψυχὰς ἐπὶ τὸν σεληνιακὸν χορὸν ἀποπέμπειν.
XH καὶ ταῦτα μὲν οἱ Ῥωμαίων ἱεροφάνται· ἄλλος δέ φησι τὸν Ἰανὸν ἥρωα γενέσθαι καὶ πρῶτον κατασκευάσαι τεμένη καὶ τιμὰς τοῖς θεοῖς ἐπιτελέσαι, καὶ διὰ τοῦτο
X μνήμην αὐτοῦ ἐν τοῖς ἱεροῖς γενέσθαι. ὅ γε μὴν Δημόφιλος πρῶτον αὐτὸν βούλεται οἴκους καὶ πυλεῶνας
XH κατασκευάσαι καὶ ἀπὸ τῆς ἰανούας, ὅ ἐστι θύρας,
X Ἰανουάριον ὀνομασθῆναι. ἔχειν δὲ αὐτὸν καὶ ἀδελφὴν τοὔνομα Καμασήνην. Ὀβίδιος ὁ Ῥωμαῖος Ἰανὸν ἀλλη-
Cedren. γορεῖ τὸ χάος εἶναι. Δίων ὁ Ῥωμαῖος ἀρχαῖόν τινα ἥρωα Ἰανὸν λέγει, διὰ τὴν τοῦ Κρόνου ξένισιν λαβόντα τὴν γνῶσιν τῶν μελλόντων καὶ τῶν προϋπαρχόντων, καὶ διὰ τοῦτο διπρόσωπον ὑπὸ Ῥωμαίων πλάττεσθαι· ἐξ οὗ τόν τε μῆνα κληθῆναι Ἰανουάριον, καὶ τὴν τοῦ ἔτους ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς γίνεσθαι.

H 3. Οὗτος δὲ ὁ μὴν πρότερον Μονίας ἐκαλεῖτο ἀπὸ RrIV3
X τῆς μονάδος. ἡ δὲ πρώτη τῶν Καλενδῶν ἑορτὴ Ῥωμαίοις σεβασμιωτάτη. καὶ ὁ ὕπατος ἵππῳ λευκῷ ἐποχούμενος καὶ αὐτὸς λευχείμων ἡγούμενος πομπῆς ἀνέτρεχεν ἐν τῷ Καπιτωλίῳ — τὸν δὲ τοιοῦτον

v. 4 ἄλλος est Xenon primo Italicon, Macrob. Sat I, 9, 3. 8 Demophilus fortasse ἐν τῷ περὶ τῶν παρ' ἀρχαίοις θυσιῶν καὶ ἑορτῶν, cf. Maximum ad Dionysii Areop. ep. 8 tom. II p. 129 11 Ovidii Fast. I, 103 12 Cassius Dio fr. 6, 7, tom. I p. 14 Boissevin

v. 4 ἕτεροι δέ φασιν ἰανὸν — 10 ὀνομασθῆναι *H* 7 γίνεσθαι *H* | ὅγε μὲν — 9 κατασκευάσαι omis. *H* 8 τὸν πρῶτον *A* 9 κατασκευάσον *A* | καὶ] ἢ *H* | ἰαννούας ἰαννουάριον *A*, ἰαννούας θύρας ἰαννουάριον *B* 11 ἀλληγορεῖ ἰαννὸν *B* 12 Georg. Cedren. hist. comp. p. 295, 10 Bonn: Δίων — 17 γίνεσθαι 18 οὗτος — 19 μονάδος *H* 21 ἡγουμένης *A* 22 καπετωλίῳ *A* | τοιοῦτον *A*, τοῦτον *B*

τρόπον τῆς πομπῆς πατρίως ὀβατίωνα ἐκάλουν ἐκ τῆς X τῶν προβάτων θυσίας. καὶ τὸν μὲν ἵππον προσέφερεν ὁ ὕπατος τῷ Διί — καὶ γὰρ Ἥλιος αὐτὸς κατὰ Φερεκύδην — εἶτ' ἐκεῖθεν τὴν ὕπατον ἀναλαβὼν στολὴν προήρχετο. τοῦτο δὲ εἰς τιμὴν τοῦ Διὸς ὡσεὶ καταγωνισθέντων ἐκείνῳ τῶν Γιγάντων, ἀντὶ τοῦ νικηθέντος τοῦ χείματος ὑπὸ τοῦ ἡλίου. οἱ δὲ μυθικοὶ XS Βριάρεω τὸν χειμῶνα καλοῦσι πολύχειρά τινα, διὰ τὸ πολυσχιδῶς τὸ ὑγρὸν ἐκχεῖσθαι κατ' αὐτόν. καὶ νῦν μὲν μάχεται ὁ Βριάρεως τῷ Διὶ οἱονεὶ τῷ ἡλίῳ, καὶ σύμμαχος αὖθις αὐτῷ γίνεται διὰ τὸ τὴν ὑγρὰν οὐσίαν σύμμαχον εἶναι τῇ θερμῇ.

RrIV4 4. Ἡλίου τοίνυν ἐπεκτείνοντος τὴν ἡμέραν πρόεισιν ὁ ὕπατος, καὶ ἡ μὲν ἡμέρα ἑορτῆς καὶ ἐκεχειρίας. X οἰωνοῦ δὲ χάριν οἱ ἄρχοντες ἐπὶ τῶν βημάτων ἐγίνοντο καὶ πάντα τὰ στρατεύματα σὺν τοῖς ἐπισήμοις συνήγετο. καὶ πάλαι μὲν ἰσχάδας ἀλλήλοις ἐπεδίδοσαν, ἀπὸ γλυκείας τροφῆς δῆθεν ἀπαρχόμενοι. φύλλα δὲ δάφνης ἐδίδοσαν ἅπερ ἐκάλουν στρῆνα εἰς τιμὴν δαίμονός τινος οὕτω προσαγορευομένης, ἥτις ἔφορός ἐστι τῶν νικῶν. τὸ δὲ στρῆνα καθ' Ἕλληνας τὸν εὐαρχισμὸν τὸν ἐπὶ ἐντρεχείας στρατιωτικῆς σημαίνει. οὐ γὰρ — ὡς τὸ πλῆθος — ἀπάγεται παιγνίου καὶ ῥᾳστώνης χάριν. φασὶ P ⟨δὲ⟩ Λατῖνον ἐκεῖνον τοῦ Τηλεγόνου μὲν ἀδελφόν, Κίρκης δὲ παῖδα, πενθερὸν δὲ Αἰνείου, κτίζοντα τὴν τῆς

v. 1 ὀβατίονα *A* 3 ὁ ἥλιος *B* 4 ἀναλαβόν *A* 7 ὅτι οἱ μυθικοὶ — 12 τῆς θερμῆς *S* 11 αὖθις — 12 σύμμαχον *A* in marg. 13 ἐκτείνοντος A_2 corr. ex ἐπεκτείνοντος, quia ἐπ pessime scriptum legere non poterat | τὰς ἡμέρας *B* 15 εἴωνου *A* 17 ἐπεδίδοσαν ἀλλήλοις *B* 21 εὐορχησμὸν *X*, correxit *Rr* 23 παιγνόου *A* | φασὶ κτλ. huic loco inserui e Parisino graeco 1630 f. 98 (P), Boissonade Anecd. Gr. I, 424 sq. 24 ⟨δὲ⟩ addidi | τηλεγομένου *P*, corr. Boiss.

P Ῥώμης ἀκρόπολιν πρὸ τῆς παρουσίας Αἰνείου εὑρεῖν
ἐπὶ τοῦ τόπου δάφνην κατὰ τύχην καὶ οὕτως πάλιν
ἐᾶσαι αὐτὴν ἐκεῖσε διαμένειν· καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἐν-
ταῦθα Δάφνην προσαγορεύουσι τὸ Παλάτιον. τὴν
δάφνην δὲ οἱ παλαιοὶ τῷ Ἀπόλλωνι καθιεροῦσιν,
PS ὅτι πυρὸς πλῆρες τὸ φυτὸν ὥς φησιν ὁ Πλούταρχος
P καὶ ὁ Ἀπόλλων πῦρ· ὁ ἥλιος γάρ ἐστιν. ὅθεν καὶ
ἀπεχθάνεται δαίμοσι τοῦτο τὸ φυτὸν καὶ ἔνθεν ἂν εἴη
δάφνη, ἐκποδὼν δαίμονες, κἂν ταῖς μαντείαις καίοντες
ταύτην οἱ ἄνθρωποι παράστασιν προφητείας δοκοῦσιν
PS εὑρηκέναι. οἱ παλαιότεροι δὲ τῷ Ἄρει τὴν δάφνην ἀνετί-
θησαν, οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς τῷ Ἡλίῳ, ὅθεν καὶ τοὺς νικη-
τὰς τῶν πολεμίων δάφναις ἔστεφον, ὥσπερ τοὺς σωτῆρας
πάλιν τῇ δρυΐ, διὰ τὸ σωτηρίαν τοῖς πάλαι πρὸ τῆς εὑρή-
σεως τοῦ σίτου τὴν δρῦν γεγενῆσθαι· βαλάνους γὰρ ἤσ-
X θιον οἱ παλαιοὶ ἀντὶ σίτου. ὁ δὲ Ἐλπιδιανὸς ἐν τῷ περὶ
ἑορτῶν στρήναν τὴν ὑγείαν τῇ Σαβίνων φωνῇ λέγεσθαί
XP φησι, δι' ἣν φύλλα δάφνης ἐπεδίδοτο τοῖς ἄρχουσι
παρὰ τοῦ δήμου τῇ πρώτῃ τοῦ Ἰανουαρίου μηνός·
XPS ὑγείας γάρ ἐστιν ἐργαστική. οὐδὲ γὰρ ἱερὰ νόσος ἢ
δαίμων βαρὺς ἐνοχλήσει τῷ τόπῳ ἐν ᾧ δάφνη ἐστίν,

v. 6 *S* haec habet: *ὅτι οὐχ ἱερὰ νόσος* (20) — p. 69, 1 *συκῇ. ὅτι σκεδαστικὴ φασμάτων ἐστί· ταύτῃ οἱ — μεταλαμβάνουσιν* (p. 68, 4) *ὥς φησιν ὁ πλούταρχος, πυρὸς πλῆρές ἐστι τὸ τοιοῦτον φυτόν, καὶ διὰ τοῦτο ἀπείχοντο δαίμονες. καὶ οἱ μὲν πάλαι τῷ ἄρει τοῦτο ἀνετίθεσαν, καὶ διὰ τοῦτο τοὺς νικητὰς τῶν πολέμων δάφναις ἔστεφον. οἱ δὲ μετ' αὐτοὺς τῷ ἡλίῳ. τοὺς δὲ σωτῆρας τῶν πόλεων δρυϊδίοις ἔστεφον· τῷ σωτῆρι τοῖς πάλαι καὶ τροφὴν πρὸ τοῦ σίτου τὴν βάλανον γενέσθαι.* 6 *ὥς — πλούταρχος* omis. *P* 8 *ἔνθα P* 12 *οἱ — Ἡλίῳ* omis. *P* 16 *σίτου. λέγουσι δὲ περὶ τῆς δάφνης, ὅτι καὶ ὑγείας ἐστὶν ἐργαστική· ὅθεν καὶ φύλλα αὐτῆς ἐπεδίδοντο τοῖς ἄρχουσι παρὰ τοῦ δήμου τῇ πρώτῃ τοῦ ἰανουαρίου μηνός· οὐδὲ γὰρ* (20) *κτλ. P* | *ὁ δὲ ἐλπιδιανὸς — 18 ἐπεδίδοτο· ὑγιαστικὸν δὲ τὸ φυτόν· οὐδὲ γὰρ X* 17 *στρῆναν A* | *σαβίνου A* | *φωνῇ A*, *γλώσσῃ B* 21 *δαίμων παρενοχλεῖ P*

ὥσπερ οὐδὲ κεραυνὸς ὅπου συκῆ, ἀλλὰ καὶ σκεδαστικὴ XPS
φασμάτων ἐστί· ταύτῃ τοι καὶ οἱ δι' ὀνείρων θείας
τυχεῖν ἐπιφανείας ἱμειρόμενοι ἰσχάδων καὶ μόνων
μεταλαμβάνουσιν. ἐπεὶ δὲ καὶ φύλλα δάφνης μετὰ τῶν XP
RrIV5 ἰσχάδων συνεπεδίδοντο, ἐπεκράτησε μέχρι καὶ νῦν
ἡ συνήθεια, ἐν τοῖς ἀγγείοις τῶν ἰσχάδων καὶ φύλλα
δάφνης ἐμβάλλεσθαι. διέμεινε δὲ ὅμως τὸ ἔθος ἐκ X
μόνης εὐπορίας ἐναλλαγέν· ἀντὶ μὲν γὰρ ἰσχάδων
ἐπιδίδωσι πόπανα, ἀντὶ δὲ τῶν φύλλων χρυσίον. πλακοῦντας δὲ Ῥωμαῖοι τὰ ἐκ μέλιτος πόπανα καλοῦσι
διὰ τὸ ἐν Πλακεντίᾳ τῇ πόλει τῆς Ἰταλίας πρῶτον ἐξ
Ἑλλήνων ἢ μᾶλλον ἐκ Σαμίων τὴν τοιαύτην ἐδωδὴν
παρελθεῖν, καὶ διὰ τοῦτο οὕτως λέγεσθαι, ὡς Ταραντῖνα ἀπὸ Τάραντος καὶ Κανουβικὰ ἀπὸ Κανούβου καὶ
Κοπτὰ ἀπὸ Κοπτοῦ. Σάμιος δέ τις πρῶτος μέλιτι
φυράσας ἄρτον κατεσκεύασε Δίων καὶ τὴν λεγομένην
σίσαμον ἐξεῦρεν ἐν τῇ Σάμῳ· ὅθεν καὶ συγγενὲς προσηγορίᾳ τοῦ καρποῦ τὸ χωρίον.

6 5. Ἐδέχοντο δὲ ἐπὶ τῆς Ῥώμης οἱ αὐτοκράτορες φιλήματι τοὺς ἄρχοντας πρὸς τιμὴν ἐλευθερίας, ἀπελαθέντων τῶν τυράννων διὰ Βρούτου τοῦ Ῥωμαίων ὑπάτου.

III17 6. Ὅτι ἱερὸν κατὰ τὸν Ἰάμβλιχον ὁ δράκων ἐστί· YS

v. 24 *πνευματικώτατον* — p. 70, 12 *συμπαρείληπται* leguntur in Eusebii praep. ev. I, 10, 46, cf. Traube, Libamenta critica p. 25

v. 1 *ἀλλὰ καὶ*] *ὅτι XS* 2 *φαρμάκων XP, φασμάτων S* | *ταύτῃ οἱ XS* 3 *ὀρεγόμενοι X, ἱμειρόμενοι PS* | *μόνον B* 4 *ὅτι δὲ φύλλα X, ἐπεὶ δὲ καὶ φύλλα P* 4 sq. *δάφνης σὺν καὶ ταῖς ἰσχάσιν ἐπεδίδοτο, φανερὸν ἐκ τοῦ μέχρι καὶ νῦν ἐν τοῖς ἀγγείοις κτλ. X* 7 *ἐκ συνηθείας ἐμβάλλεσθαι X* | *ἐμβάλλεσθαι* cet. des. *P* 9 *ἐπιδίδωσι X,* scil. *τὸ ἔθος; ἐπιδιδόασι* scripsit *Rr* 13 *ταραντηνὰ X* 16 *δι' ὧν A, διὸ B, Δίων* propono 18 *τοῦ B, τούτου A* 23 *ὅτι ὁ δράκων πνευματικώτατον Y*

YS λέγει γὰρ ὧδε· ‘θεῖον τὸ τοῦ δράκοντος ζῷον, πνευ-
ματικώτατον πάντων ἑρπετῶν καὶ πυρῶδες· παρ' ὃ
καὶ τάχος αὐτῷ ἀνυπέρβλητον διὰ τοῦ πνεύματος,
χωρὶς ποδῶν καὶ χειρῶν ἢ ἄλλου τινὸς τῶν ἐκτός, δι'
ὧν τὰ λοιπὰ ζῷα τὰς κινήσεις ποιεῖται· καὶ ποικίλων
σχημάτων τύπους ἀποτελεῖ καὶ κατὰ τὴν πορείαν
ἑλικοειδεῖς ἔχει τὰς ὁρμὰς ἐφ' ὃ βούλεται τάχος. πολυ-
χρονιώτατος δέ ἐστι, καὶ οὐ μόνον ἐκδυόμενος τὸ
γῆρας νεάζει, ἀλλὰ καὶ αὔξησιν ἐπιδέχεσθαι μείζονα
πέφυκε, καὶ ἐπειδὰν τὸ ὡρισμένον μέτρον πληρώσῃ,
εἰς ἑαυτὸν ἀναλίσκεται. διὸ καὶ ἱεροῖς τοῦτο τὸ ζῷον
Y καὶ μυστηρίοις συμπαρείληπται.’ ὀξύτατα δὲ πάντων
βλέπει, ὅθεν καὶ δράκων ὠνόμασται.

X 7. Ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ Τραιανὸς τῇ πάντων III 18, IV 7
Τύχῃ καθιέρωσε ναόν, θεσπίσας κατὰ τὸν ἱερὸν νόμον,
Y μηδένα παρὰ τὸν θύσαντα γεύεσθαι τῆς θυσίας. ὅτι
οὐδαμοῦ τοῦ τῆς Τύχης ὀνόματος Ὅμηρος μέμνηται,
X Ἡσίοδος μέντοι. Εἱμαρμένη οἱονεὶ εἱρομένη διὰ τὸ
χρόνου δεῖσθαι καὶ διαστάσεως, ἵνα ὁ εἱρμὸς τῶν
S ὑποκειμένων σῴζηται. ὅτι τὸ τῆς Τύχης καὶ Εἱμαρ-
μένης ἐπὶ τῆς γενέσεως προβέβληται ὄνομα· καὶ μάρτυς
Ἑρμῆς ἐν τῷ καλουμένῳ τελείῳ λόγῳ οὕτως εἰπών·
‘αἱ καλούμεναι ἑπτὰ σφαῖραι ἔχουσιν ἀρχὴν τὴν καλου-
μένην τύχην ἢ εἱμαρμένην, ἥτις πάντα ἀλλοιοῖ καὶ

v. 18 Hes. Theog. 360 22 Hermes cf. Ps. Apulei Aesc. s. Dial. Herm. Trism. c. XIX. XXXIX

v. 3 αὐτῷ supra lin. *G*, omis. *Y* 4 χωρὶς — 5 ποιεῖται omis. *S* 6 καὶ — 7 τάχος omis. *Y* 7 πολυχρονιώτατον *Y* 8 καὶ omis. *Y* | μόνον τῷ ἐκδυόμενος (ἐκδυόμενον *G*) τὸ γῆρας νεάζειν *Y* 10 διὸ — 11 συμπαρείληπται omis. *Y* 12 ὀξύτατα — 13 ὠνόμασται omis. *S* 14 ἐν ταύτῃ — 16 θυσίας *X* 16 ὅτι οὐδαμοῦ — 18 μέντοι *Y* 18 Εἱμάρμένη — 20 σῴζηται *X* | τὸ χρόνον *B*, τοῦ χρόνου *A* 20 ὅτι τὸ τῆς τύχης eqs. *S*

ἐπὶ τῶν αὐτῶν οὐκ ἐᾷ μένειν. ἡ δὲ εἱμαρμένη ἐστὶ S
καὶ ἡ εἱμαρτὴ ἐνέργεια ἢ αὐτὸς ὁ θεὸς ἢ ἡ μετ' ἐκείνην τεταγμένη κατὰ πάντων οὐρανίων τε καὶ ἐπιγείων μετὰ τῆς ἀνάγκης τάξις. καὶ ἡ μὲν αὐτὰς κύει τὰς ἀρχὰς τῶν πραγμάτων, ἡ δὲ καταναγκάζει καὶ τὰ τέλη γίνεσθαι· ταύταις δὲ ἀκολουθεῖ τάξις καὶ νόμος, καὶ οὐδὲν ἄτακτον'. ὅτι κατὰ τὰ Ἑρμοῦ δόγματα μᾶλλον ὁ Πορφύριος δοκεῖ λέγειν περὶ τύχης, λέγων οὕτω· 'τὴν τύχην οἱ παλαιοὶ τῷ ἑπτὰ ἀριθμῷ συνῆπτον, ὡς τὴν τῶν ἑπτὰ ἐπίκλωσιν ἔχουσαν, ὅσα εἰς τὸ ζῶον καὶ τὴν ἐκτὸς τούτου ἐνέργειαν ἀπ' αὐτῆς ἐπικλώθεται ταύτης κυρίας πάντων γινομένης'. καὶ τὸν καιρὸν δὲ τῇ τύχῃ προσνέμουσι, διότι ὁ καιρὸς ἐν τοῖς πράγμασι καὶ εὐστοχία ἑκάστου πρὸς τὸ ὑποκείμενον. ὁ δε Πρόκλος ἐν ὑποτυπώσει τῆς Πλατωνικῆς φιλοσοφίας περὶ τῶν τῆς ψυχῆς δογμάτων ταῦτα λέγει· 'οἱ μὲν ἡλιακοὺς ἔλαχον δαιμόνων ἡγεμόνας, οἱ δὲ σεληνιακούς, ἄλλοι δὲ ἄλλους. πρὸς τοίνυν τὴν φύσιν τῶν ἡγεμόνων πρόεισιν ἀνθρώποις τὰ εὐτυχήματα· διὰ γὰρ μέσων αὐτῶν ἀπὸ τῶν θείων εἰς ἡμᾶς διαπέμπεται τὰ ἀγαθὰ κατ' ἀξίαν'. καὶ μάρτυς ὁ Εὐριπίδου Πηλεύς·

θεοῦ γὰρ ἐκτὸς οὐδεὶς εὐτυχεῖ βροτός. XS

Φεῦ τῶν βροτείων ὡς ἀνώμαλοι τύχαι; X
οἱ μὲν γὰρ εὖ πράσσουσι, τοῖς δὲ συμφοραὶ
⟨σκληραὶ⟩ πάρεισιν εὐσεβοῦσι πρὸς θεοῦ.

v. 22 Eur. frgm. 1025, 1 Nauck 23 — 25 Eur. Scyriorum frg. 684, 1—3 Nauck

v. 23—25 omis. *S* 25 ⟨σκληραὶ⟩ deest *X*, supplevi e Stob. Flor. 105, 16 et Anth. Pal. 10, 107, quae eosdem servaverunt versus 25 εὐσεβοῦς *B*

XS *Ῥωμαῖοι δὲ μηδὲν ἕτερον παρὰ τὴν ἐν ἀνθρώποις εὐδαιμονίαν εἶναι νομίζοντες αὐτὴν καὶ μόνην τῶν πάντων ἡγεῖσθαι νενομίκασι, Φορτοῦναν αὐτὴν ἀπὸ*
S *τῆς φορᾶς ἐμφερῶς ὀνομάσαντες. δῆλον δὲ ὅτι ὁ μὲν Πλάτων κατὰ τὴν ἔνθεον αὐτοῦ ἀφέλειαν μέμνηται ἀπολύτως τοῦ τύχης ὀνόματος, οὐ μὴν θεολογῶν ἐν τάξει θεῶν τίθησι αὐτήν. Ἀριστοτέλης δὲ καὶ Θεόφραστος καὶ πάντες οἱ κατ' αὐτοὺς οὐδὲ εἶναι αὐτὴν ἀξιοῦσι φάσκοντες· εἰ ἔστιν ἀρετή, οὐκ ἔστι τύχη· ἄνω γὰρ καὶ κάτω τὰ τῆς τύχης ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις γυμνάζεται πράγμασι, πλούτῳ δὲ καὶ δυνάμει καὶ δια-*
XS *φερόντως ἀδικίᾳ· οἱ δὲ πρὸς ἀρετὴν ἔχοντες καὶ θεοῦ μεμνημένοι καὶ κρείττονας ἐπὶ τῶν ἀΰλων καὶ μακαρίων πραγμάτων ἐλπίδας σαλεύοντες καταφρονοῦσι τῶν τῆδε*
S *καλῶν· οὐδὲν γὰρ ἀσφαλές ἐστι τῆς τύχης, ὡς Εὐριπίδης ἐν Ὑψιπύλῃ.*

Ὦ θνητὰ παραφρονήματ' ἀνθρώπων· μάτην
οἵ φασιν εἶναι τὴν τύχην ἀλλ' οὐ θεούς·
XS *εἰ γὰρ τύχη μὲν ἔστιν, οὐδὲν δεῖ θεοῦ,*
εἰ δ' οἱ θεοὶ σθένουσιν, οὐδὲν ἡ τύχη.

X *εἰκαῖον γάρ τι καὶ ἀνούσιον τὸ τῆς τύχης ὄνομα. τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα κλίμακι πέφυκεν ἐξομοιοῦ-*

v. 5 Plato cf. Doxogr. gr. 324ᵃ 9ᵇ 16 7 Aristot. frg. 88 p. 1491ᵇ 16 Bekker, Rose Arist. Pseudep. frg. 79, cf. A. Elter progr. Bonn. 1893 in mem. Frid. Guil. III. Gnomol. III p. 119 15 Euripides fr. 942 Nauck

v. 1 *οἱ ῥωμαῖοι μηδὲν* X 4 *δῆλον* — 12 *ἀδικίᾳ* desunt X 12 *οἱ μὲν οὖν πρὸς* X (*εἰμενὸν οἱ* A) 14 *σαλευόντων* A_2 15 *οὐδὲν* — 18 *θεοὺς* omis. X 19 *εἰ μὲν γὰρ τύχη ἐστί* (*ἐστί* omis. B) XS, quae transposui 20 *εἰ δὲ θεὸς σθένει* X | *τύχη.* cet. des. S 21 *τύχης*] *ψύχης* A, *τύχης* A_2 marg. 22 *ἐξομαοῦσθαι* A, corr. A_2

σθαι διὰ τὴν ἀνώμαλον αὐτῶν φοράν· 'ἐν μιᾷ γάρ', X
ὥς ἔφη τις,

ἡμέρᾳ
τὸν μὲν καθεῖλεν ὑψόθεν, τὸν δ' ἦρ' ἄνω,

μηδενὸς ἐν ὁμοίῳ πεφυκότος μένειν τῶν παρ' ἡμῖν,
ἀλλὰ παντοίαις μεταβάλλοντος τροπαῖς. ἢ οὐκ ἄρ-
χοντες μὲν ἐξ ἰδιωτῶν, ἰδιῶται δὲ ἐξ ἀρχόντων, πέ-
νητες δὲ ἐκ πλουσίων καὶ ἐκ πενήτων πολυχρήματοι,
καὶ ἔνδοξοι μὲν ἐξ ἠμελημένων, ἐπιφανέστατοι δὲ ἐξ
ἀδόξων γίνονται; χείρους οἱ τοῦ πλούτου παρὰ τὸ
RrIII19 μέτρον ἐφιέμενοι, πλοῦτος γὰρ μᾶλλον κακίας ἢ κα- XY
λοκἀγαθίας ὑπηρέτης ἐστί, φησὶν Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ·
καὶ οἶμαι τούτοις προσσχόντα τὸν Πλάτωνα φάναι,
μηδένα γίνεσθαι μεγίστου πλούτου κύριον, εἰ μὴ τὸν
προεζημιωμένον τὴν ψυχήν.

IV8 8. Τῇ πρώτῃ τοίνυν ὥς ἔφημεν τῶν Καλενδῶν XHS
ἐθέσπιζον οἱ ἱερεῖς κατὰ τοὺς Σιβυλλίους χρησμοὺς
ὑπὲρ ὑγείας χρῆναι πάντας ἀπὸ πρωῒ πρὸ πάσης
ἑτέρας τροφῆς ἀπογεύεσθαι ἀκράτου οἴνου εἰς ἀποτρό-
παιον ποδαλγίας. ἰστέον δὲ κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν X
Καλενδῶν τὸν ἥλιον ἐφ' ὕψους γίνεσθαι, τὸν δὲ
Στέφανον δύεσθαι ὄρθρου.

9 9. Τῇ δὲ ἑξῆς, ἥτις ἐστὶ πρὸ τεσσάρων Νωνῶν

v. 3 cf. Eur. Inus fr. 420, 2 sq. Nauck 12 [Isocr.] πρὸς Δημόνικον § 6 13 Plato: A. Elter l. s. 20 Wachsmuth de ost. p. 295 nr. 1

v. 4 ἦρεν A 5 τῶν omis. A 8 πολυχρημάτων A 11 ἐφιουμένοι A | ὅτι τὸν πλοῦτον ἰσοκράτης μᾶλλον — καλοκάγαθίας εἶπεν ὑπηρέτην· πλάτων δὲ εἶπε μηδένα — 15 ψυχήν Y | κακίας μᾶλλον B 12 Ἰσοκράτης omis. X 16 τῇ πρώτῃ οὖν τοῦ ἰανουαρίου ἐθέσπιζον — 20 ποδαλγίας H, ὅτι τῇ πρώτῃ τῶν καλενδῶν ἐθέσπιζον — 20 ποδαλγίας S 17 σιβυλλιακοὺς S 18 ἀπὸ] ἅμα H 19 ἀποτροπὴν H

X Ἰανουαρίων, ἐσχόλαζον διὰ τὰ ἱερὰ τὰ ἱπποδρόμια.
οἱ δὲ πρὸ τῆς ἐπὶ τὴν ἱπποδρομίαν προόδου, συμπαρ-
όντων αὐτοῖς τῶν ἀρχιερέων, ἐνήγιζον τοῖς δαίμοσιν,
ἐπὶ δὲ τῶν ἀγυιῶν τὰ παρ' αὐτοῖς καλούμενα μιλιαρίσια
τῷ πλήθει ἐπεδίδοσαν εἰς τιμὴν Σκιπίωνος· πρῶτος
γὰρ αὐτὸς ἐπὶ τῆς ἑκατοστῆς ἐννάτης Ὀλυμπιάδος δι'
X Cedren. ἔνδειαν χρυσίου τοῖς στρατιώταις τὰ μιλιαρίσια κα-
τασκευάσας ἐπιδέδωκεν, Ἀννίβου τοῖς πράγμασιν ἐπι-
κειμένου. ὅτι κέρδος ἡ ἐπίκαιρος δόσις λέγεται καὶ
μιλιαρίσια ἀπὸ τῆς μιλιτίας οἱονεὶ τῆς στρατιᾶς ὠνο-
X μάσθησαν. ὁ δὲ Δάρδανος ἐν τῷ περὶ σταθμῶν
χιλίων ὀβολῶν λέγει πάλαι γενέσθαι τὸ μιλιαρίσιον,
καὶ ἀπὸ τῆς χιλιάδος τῶν ὀβολῶν οὕτως ὀνομασθῆναι.

10. Μετ' αὐτὴν βότα πούβλικα ὡσανεὶ δημοσίαι RrIV 10
H εὐχαί. ἱερούργουν δὲ καὶ οἱ ὕπατοι ὑπὲρ τῆς πολι-
τείας καὶ τοῦ δήμου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ, καὶ πάντες οἱ
ἄρχοντες ἐξώμνυντο τὰ δίκαια φυλάττειν τοῖς ὑπηκόοις.
καὶ τοῦτ' ἔπραττον ὥσπερ ἐξ ἀνάγκης, ἐπεὶ πολλάκις
παρανομοῦντες οἱ ἄρχοντες ἢ ἐπὶ δεκασμοῦ ἁλόντες
X ἐν φρουρᾷ πρὸς τῶν δημάρχων ἀπετέθησαν. καὶ ἀδεῶς
τὸ πλῆθος ἀπέσκωπτεν εἰς τοὺς ἄρχοντας οὐ ῥήμασιν,
ἀλλὰ καὶ σχήμασιν ἐπὶ τὸ γελοιῶδες ἔχουσι· τοῦτο δὲ
ἔπραττον εἰς τιμὴν ἐλευθερίας, καὶ οἱ ἄρχοντες ἐνεδί-
XH δοσαν, ὡσανεὶ νόμῳ τῇ συνηθείᾳ παραχωροῦντες. καὶ

v. 1 ἱερὰ διὰ τὰ *X*, corr. *Rr* 3 δόγμασιν *B* 6 αὐτοῖς *B* 9 ὅτι κέρδος — λέγεται omis. *X*, supplevi e Georg. Cedren. hist. comp. p. 296, 3 Bonn: ὅτι κέρδος ἡ ἐπίκαιρος δόσις λέγεται, μιλιαρίσια δὲ ἀπὸ τῆς μιλιτίας ἤγουν στρατείας, ὁ γὰρ Σκιπίων δι' ἔνδειαν — 8 ἐπικειμένου 11 δαρδάνιος *X*, Δάρδανος scripsi, cf. Priscian. ed. M. Hertz (Keil Gram. lat. III) II p. 408, 18. 409, 30 13 οὗτος *A* 15 ἱερούργουν — 20 ἀπετέθησαν omis. *X* 24 τῇ ἡμέρα ταύτῃ καὶ οἱ οἰωνοσκόποι παρὰ ῥωμαίοις οὕτως ἐθέσπιζον· ἐπειδὴ γὰρ (p. 75, 3) κτλ. *H*

ἀνέφερον τὴν οἰωνοσκοπίαν οἱ ὕπατοι τοῖς αὐτοκρά- XH
τορσι, δι' ἧς ἐγινώσκετο, ποταπὸς ἄρα ἔσται ὁ ἐνιαυτός.
ἐπειδὴ γὰρ οἱ φυσικοὶ τὴν μὲν πρώτην τῆς ἑβδομάδος H
ἡμέραν τῷ Ἡλίῳ ἀναγράφουσι, τὴν δὲ δευτέραν τῇ
Σελήνῃ, τὴν δὲ τρίτην Ἄρει, τὴν δὲ τετάρτην Ἑρμῇ,
τὴν πέμπτην δὲ τῷ Διί, τὴν δὲ ἕκτην τῇ Ἀφροδίτῃ,
τὴν δὲ ἑβδόμην τῷ Κρόνῳ, εἰ μὲν συνέβη ἡμέρᾳ Ἡλίου XHS
συνδραμεῖν τὴν ἑορτὴν τῶν Καλενδῶν ἤγουν τὴν πρώτην τοῦ Ἰανουαρίου, πολέμους καὶ ἀρχόντων διαφορὰς καὶ τῶν ὑπηκόων δι' αὐτοὺς διχονοίας ἀνέμενον, τοὺς δὲ ξηροὺς καρποὺς ἀφθόνους καὶ φήμας παραδόξους· εἰ δὲ Σελήνης, τοιαῦτα μὲν οὐκέτι, φθορὰν δὲ βρεφῶν καὶ σπάνιν τῶν ἐπιτηδείων ἔαρ τε ψυχρόν, τὰ δ' ἀκρόδρυα δαψιλῶς ἐπιδώσειν ᾤοντο· εἰ δ' Ἄρεος, ἐμπρησμοὺς μὲν καὶ νόσους, οἴνου δὲ καὶ ἐλαίου καὶ ὀσπρίων ἀφθονίαν καὶ στάσιν ἐμφύλιον· ὅταν δὲ Ἑρμοῦ, φθορὰν μὲν νηπίων καὶ νόσους ἐκ ῥύσεως γαστρὸς καὶ ταῖς μέσαις ἐν ἡλικίᾳ γυναιξὶ φθορὰν καὶ λιμὸν ἀπευκταῖον καθόλου. ἐν δὲ τῇ Διὸς ἡμέρᾳ ἐμπιπτούσης τῆς τῶν Καλενδῶν ἑορτῆς πάντα μὲν ἀγαθὰ ἐδίδοτο προσδοκᾶν, χιονώδη δὲ καὶ ὑετώδη τὸν καιρόν, ὡς μηδὲ τοὺς ποταμοὺς ταῖς ἰδίαις ἀρκεσθῆναι κοίταις· ἐπὶ δὲ τῆς ἕκτης, ἥτις Ἀφροδίτης εἶναι νομίζεται, τοῖς μὲν ἄρχουσι θόρυβον, τοῖς δὲ καρποῖς ἐπίδοσιν, καὶ

v. 2 *ἔσται*] *εἴη B* 3 *ἐπειδὴ* — 7 *Κρόνῳ* desunt *X* 7 *εἰ μὲν γὰρ συνέβη X, ὅτι εἰ συνέβη ἡμέραν ἡλίου συνδραμεῖν τῇ ἑορτῇ* etc. *S* 8 *ἤγουν* — 9 *ἰανουαρίου* omis. *XS* 9 *διαφθορὰς X, διαφορὰς HS* 10 *ἀνέμενον ῥωμαῖοι S* 12 *τοιαῦτα XS, ταῦτα H* 13 *ἔαρ δὲ S* 14 *ἔροντο A, ᾤοντο HS,* omis. *B* 16 *ἀφθονίας H* 17 *μὲν* omis. *S* 18 *φθορὰς H* 19 *ἐν δὲ*] *ἐν γὰρ X* 20 *τῆς* omis. *S* | *πάντα μὲν τὰ ἀγαθὰ S* 22 *οἰκείαις X, ἰδίαις HS* | *κοίταις XH τύχαις S*

XHS *τοῖς κοινοῖς πολέμους βαρεῖς, φθοράν τε ἀνθρώπων καὶ διαφερόντως τῆς νεολαίας ἀνέμενον· κατὰ δὲ τὴν ἑβδόμην χειμῶνα μὲν πάντως — καὶ γὰρ ψυχρὸς ὁ Κρόνος — εὐετηρίαν τε ὅσην, ἐπεὶ ἔφορος τῶν καρπῶν αὐτὸς εἶναι ὑπείληπται, νόσους τε καὶ κινδύνους καὶ ἀνέμους τῷ θέρει καὶ χαλάζης ἐπιφορὰν περὶ τὸν καρκῖνον καὶ φήμην τοῖς πράγμασιν ἀδόκητον οἰωνίζοντο.*

S 11. *Ὅτι τὸν φοίνικά φασιν διὰ πεντακοσίων* deest Rr
ἐτῶν εἴς τινα τόπον τῆς ἄνω Ἰνδίας κατιέναι καὶ παρασκευάζειν ἑαυτῷ ἔκ τε κινναμώμου καὶ φύλλων νάρδου τε καὶ μαράθου θημῶνα ἐπιβαίνειν τε τούτου· οὗ δῆθεν ἐξαπτομένου ὑπό τινος αἰφνιδίου δαίμονος αὐτὸν μὲν ἀναλίσκεσθαι τῷ πυρὶ τὸν φοίνικα· μετ᾽ οὐ πολὺ δὲ ἐξ αὐτοῦ παραπλήσιον ἀναφύεσθαι σκώληκα, πτεροποιηθέντα δὲ παραχρῆμα ἐπὶ τὸν ἥλιον ἀνίπτασθαι. πράττεται δὲ τοῦτο ἐπὶ τοῦ ἐν Ἡλίου πόλει βωμοῦ κατὰ τὸν Ἀπολλώνιον· τοὐντεῦθεν δὴ τῶν ἐνδοξοτάτων κατὰ τὴν Αἴγυπτον συνελθόντων τινῶν μετέωρος ἀρθεὶς μετὰ παραπομπῆς τῶν ἀθροισθέντων ἄπεισιν ὅθεν ἧκεν.

12. *Ὅτι διοσημείας γινομένης παρὰ Ῥωμαίοις* deest Rr
οὔτε στρατιὰ ἐκινεῖτο οὔτε ἐκκλησία συνετελεῖτο, κἂν εἰ ὀλίγων ψεκάδων ἐπέψαυσε κώλυμα.

13. *Ὅτι ᾧ τρόπῳ ὁ τοῦ μάγνητος λίθος τὸν* Rr IV 11
σίδηρον ἐφ᾽ ἃ κινεῖται διὰ τὴν ἐμφέρειαν τῆς κατὰ τὸν ἀσώματον λόγον ὁμοουσίου δυνάμεως μεταφέρει,

v. 3 *μὲν* omis. *X* | *ψυχρὸς γὰρ ὁ S*, *ἐπεὶ καὶ ψυχρὸς H* 5 *καὶ ἀνέμους* omis. *H* 6 *χαλάζη X* 7 *οἰωνίζονται H* 10 *εἴς τινα τόπον τῆς ἄνω ἰνδίας*, in marg. *γρ. εἰς αἴγυπτον S*, fortasse: *εἰς Αἴγυπτον ἐκ τῆς ἄνω Ἰνδίας* 11 *φύλλου S*, *φύλλων* scripsi

τούτῳ τῷ τρόπῳ τὰ ἐμφερῆ ἄψυχα τοῖς ἐμφερέσιν S
ἐμψύχοις ὑπακούει μεταφερόμενα. ὅτι δὲ ἐμφερὴς τῷ XS
μάγνητι λίθῳ κατά τινα δύναμιν ὁ σίδηρος εὐμαρὲς
Rr III 20 συνιδεῖν· ὁ γὰρ ἐξ αὐτοῦ μεταλλευθεὶς σίδηρος οὐδὲν XYS
ἧττον τὸν ἐξ ἄλλης ὕλης μεταλλευθέντα σίδηρον εἰς
ὃ κινεῖται μεταφέρει, πλὴν εἰ μὴ χυλῷ κρομμύων ἀλιφῇ, XS
ὡς τοῖς φυσικοῖς δοκεῖ. αὖθις δὲ τραγείῳ αἵματι χριόμενος ὁ μάγνης τὴν ἑλκτικὴν ἀναδέχεται δύναμιν.

IV 12 14. Ἡ γένεσις τοῦ πιπέρεως κατὰ τοὺς παλαιοὺς R
καὶ Κτησίαν τὸν Κνίδιον τοιαύτη· ἔθνος ἐστὶ κατὰ τὴν Ἀξούμην, Βησσάδαι τοὔνομα, σώμασι σμικροῖς καὶ ἀδρανεστάτοις κεχρημένοι, κεφαλαῖς μεγάλαις καὶ ἀκάρτοις καὶ παρὰ τὴν Ἰνδῶν φύσιν ἁπλόθριξιν· σπηλαίοις δὲ ἐνοικοῦσιν ὑπογείοις καὶ κρημνοβατεῖν ἐπιστάμενοι διὰ τὴν τοῦ τόπου συντροφίαν. οὗτοι ἀπὸ δενδρυφίων κολοβῶν ταῖς θάμνοις παραφυομένων τὸ πέπερι δρεπόμενοι συνάγουσιν. ὁ δὲ Μάξιμός φησι· ‘φυτόν XR
ἐστι ἐν τῇ Ἰνδίᾳ πρῶτον μὲν ἀνάκανθον, φυτουργούμενον δὲ ὡς ἄμπελος ἀναδενδρὰς ἢ ὑπὸ χάρακα, φέρει δὲ τὸν καρπὸν βοτρυώδη ὡς τερέβινθος, ἔχει δὲ φύλλον κισσῶδες ὑπόμακρον· φυτευόμενον δὲ τριετὲς

v. 10 Ctesiae fragmentis addendum.

v. 2 ὅτι δὲ ἐμφερὴς (ἐμφερεῖς *B*) κτλ. *X* | κατά τινα δύναμιν τῷ μαγνήτῃ ὁ *X*   4 ὅτι οὐ μόνον ἡ μαγνῆτις ἕλκει τὸν σίδηρον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς μεταλλευθεὶς σίδηρος τὸν ἄλλον σίδηρον *Y* | ἰδεῖν *X* | αὐτοῦ] αὐτῆς *S*   5 ὕλης omis. *X*   6 ὃ κινεῖται] ὃν μετακινεῖται *X* | πλὴν εἴκει χυλῷ *X*   6 ἀλοιῇ *B*, ἀλοιφῇ *A*, ἀλειφοίη *S*, ἀλιφῇ Bekker | δὲ omis. *B* | τραγίῳ codd.   8 μαγνήτης *X*   § 14 cod. Par. suppl. gr. 607 A (= R) f. 67r   16 τῷ *R*, τὸ scripsi   17 περὶ τοῦ πεπέρεως ὁ μάξιμός φησι *X*   18 ἐστι] εἶναι *R* | ἐν τῇ Ἰνδίᾳ omis. *X* | πρῶτον μὲν omis. *R*   19 ἀναδενδρὰς — χάρακα omis. *R*   20 φέρον *A*, φέρει *BR* | δὲ omis. *R* | τὸν omis. *R* | ὅμοιον τερεβίνθῳ *X* | ἔχει *R* τὸ *X* | κισσῶδες *R*, κισσοειδὲς *X*

XR *ἄρχεται καρποφορεῖν, θνήσκει δὲ ὀκταετές· τρυγηθὲν δὲ οὐ φρυγόμενον μελαίνεται, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἐν τῷ ἡλίῳ διατίθεσθαι· ὅθεν συμβαίνει τὸ σκιόψυκτον λευκὸν διαμένειν.*

Y 15. *Ὅτι ποντίφικες οἱ ἀρχιερεῖς παρὰ Ῥωμαίοις* Rr III 21
ἐλέγοντο, καθάπερ ἐν Ἀθήναις τὸ πάλαι γεφυραῖοι πάντες οἱ περὶ τὰ πάτρια ἱερὰ ἐξηγηταὶ καὶ ἀρχιερεῖς — διοικηταὶ τῶν ὅλων — ὠνομάζοντο, διὰ τὸ ἐπὶ τῆς γεφύρας τοῦ Σπερχειοῦ ποταμοῦ ἱερατεύειν τῷ Παλλα-
SY *δίῳ. πόντην γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τὴν γέφυραν καλοῦσι,*
Y *καὶ ποντίλια τὰ γεφυραῖα ξύλα. ὅθεν καὶ πραξιεργίαι δῆθεν ἐκαλοῦντο ὡσανεὶ τελεσταί. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ πόντιφεξ ἀπὸ τοῦ δυνατοῦ ἐν ἔργοις.*

X 16. *Τῇ πρὸ δέκα ὀκτὼ Καλενδῶν Φεβρουαρίων* IV 13
ἀνεμομαχίαν ὁ Βάρρων λέγει γίνεσθαι, Δημόκριτος δὲ τὸν λίβα μετὰ ὄμβρου φησὶ γίνεσθαι.

XY 17. *Οἱ φιλόσοφοί φασι Διοσκόρους εἶναι τὸ ὑπὸ* III 22
γῆν καὶ ὑπὲρ γῆν ἡμισφαίριον· τελευτῶσι δὲ ἀμοι-
X *βαδὸν μυθικῶς, οἱονεὶ ὑπὸ τοὺς ἀντίποδας ἐξ ἀμοιβῆς φερόμενοι. οἱ δὲ περὶ Ἐπιμενίδην ἄρρενα καὶ θήλειαν ἐμύθευσαν τοὺς Διοσκόρους, τὸν μὲν αἰῶνα, ὥσπερ μονάδα, τὴν δὲ φύσιν, ὡς δυάδα, καλέσαντες· ἐκ γὰρ μονάδος καὶ δυάδος ὁ πᾶς ζῳογονικὸς καὶ ψυχογονικὸς*

v. 15 Varro et Democritus Wachsmuth de ost. 295 nr. 2. 20 *οἱ περὶ Ἐπιμενίδην* cf. Dieterich Abraxas p. 130, 1

v. 1 *καρπεύειν R* | *τρυγηθὲν δὲ εἰ μὲν ἐν τῷ ἡλίῳ φρυγῇ, μελαίνεται, εἰ δὲ γένηται σκιόψυκτον λευκαίνεται R* 3 *ὅθεν* omis. *B* 5 *παρὰ*] *περὶ CE* 10 *ὅτι πόντην οἱ ῥωμαῖοι — γεφυραῖα ξύλα S* 15 *βάρων X* | *Δημόκριτος* — 16 *γίνεσθαι* omis. *B* 17 *ὅτι διοσκούρους φασὶ τὸ ὑπὲρ γῆν καὶ ὑπὸ γῆν ἡμισφαίριον ἀμοιβαδὸν μυθικῶς ζῶντας καὶ τελευτῶντας Y* 19 *ὁμοιβῆς A* 21 *ἐμυθεύσαντο B*

ἐξεβλάστησεν ἀριθμός. ἰστέον δὲ κατὰ ταύτην τὴν X *ἡμέραν τοὺς ἐρίφους δύεσθαι καὶ τροπὴν γίνεσθαι κατὰ Φίλιππον.*

RrIV14 18. *Πρὸ δεκαπέντε Καλενδῶν Φεβρουαρίων ὁ Δημόκριτος λέγει δύεσθαι τὸν δελφῖνα καὶ τροπὴν ὡς ἐπὶ πολὺ γίνεσθαι.*

πρὸ δεκατριῶν Καλενδῶν Φεβρουαρίων ὁ μὲν Εὐκτήμων τὸν καρκῖνον δύεσθαι, ὁ δὲ Κάλλιππος τὸν ὑδροχόον ἀνίσχειν λέγει, ὃν Δευκαλίωνα Ἵππαρχος καλεῖ . . . βήσσαις καὶ χαράδραις τῶν ὀρῶν.

πρὸ δεκαδύο Καλενδῶν Φεβρουαρίων Εὔδοξος τὸν ὑδροχόον ἀνίσχειν λέγει.

πρὸ δεκαμιᾶς Καλενδῶν Φεβρουαρίων τὸν ἥλιον ἐν ὑδροχόῳ γενέσθαι ὁ Καῖσαρ λέγει, ὁ δὲ Εὔδοξος ἀνίσχειν αὐτὸν καὶ βροχὰς σημαίνειν· τῇ δὲ πρὸ δέκα Καλενδῶν Φεβρουαρίων ὁ Δημόκριτος ἄνεμον λίβα πνεῦσαι λέγει.

III23 19. *Ὅτι Φάβιος ὁ βουλευτὴς κατεδικάσθη ὑπὸ τῆς* Y *βουλῆς, ὅτι παρὰ τὸν διωρισμένον τῷ νόμῳ ἄργυρον ἐδείκνυτο κεκτημένος. οὐδὲ γὰρ ἐφεῖτο παρὰ τὴν ἀξίαν κεκτῆσθαί τινι, ἀλλ' οὐδὲ σηρικῇ χρῆσθαι ἐσθῆτι τοῖς τυχοῦσι, κἂν εὔποροι εἶεν, μόνοις δὲ τοῖς πατρικίοις τοῦτο κατ' ἐξαίρετον ἀνενήνεκτο.*

v. 3 Philippus Wachsmuth de ost. p. 295 nr. 3 5 Democritus ibid. nr. 4 8 Euctemo Callippus Hipparchus ibid. nr. 5 11 Eudoxus ibid. nr. 6 14 Caesar et Eudoxus ibid. nr. 7 16 Democritus ibid. p. 296 nr. 8

§ 18 singuli dies suis versibus distinxit *X* v. 10 lacunam indicavi 11 *ἔνδοξος B* 13 *φεβρουαρίων* omis. *A* | *ἥλιον ὑδροχόῳ A*, *ἐν* add. A_2 in marg. 18 *βάφιος F* 19 *βουλῆς* cet. des. *D* | *παρὰ*] *περὶ C*

X *Νερβᾶς . . . . τοῦ ὄντος αὐτῷ προαστείου — καὶ γὰρ ὅμοροι μᾶλλον περὶ τὴν κτῆσιν ἀλλήλων ἐτύγχανον — συγγράψας αὐτίκα δωρεᾶς γραμματεῖον ἐπὶ τῷ προαστείῳ τῷ Νερβᾷ προσεκόμισεν· ὁ δὲ ἀγασθεὶς τὸν Τραϊανὸν εἰς υἱοθεσίαν ἔλαβεν, ἔνθα γίνεται αὐτῷ πάροδος ἐπὶ τὴν βασιλείαν, ἐπεὶ θᾶττον ὁ Νερβᾶς ἐτελεύτα. αἰσθόμενος δέ, ὅτι διεβάλλετο ἐπὶ οἰνο-*
XS *φλυγίᾳ, παντελῶς οἰνοποσίας ἀπείχετο. τὸ Ἀδραμύττειον, πόλιν Ἀσίας, ὁ Τραϊανὸς ἔκτισεν λεγομένην ἀπὸ Ἀδραμύττου τοῦ ἀδελφοῦ Κροίσου· ὄνομα δὲ αὐτῇ τὸ πάλαι Ὑποπλάκιοι Θῆβαι.*

X 24. *Τί μοι πλῆθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν; λέγει κύ-* RrIV19
ριος· πλήρης εἰμὶ ὁλοκαυτωμάτων κριῶν, καὶ στέαρ ἀρνῶν καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βούλομαι, οὐδ' ἂν ἔρχησθε ὀφθῆναί μοι· τίς γὰρ ἐξεζήτησε ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν; πατεῖν τὴν αὐλήν μου οὐ προσθήσεσθε. ἐὰν φέρητε σεμίδαλιν, μάταιον· θυμίαμα βδέλυγμά μοί ἐστι. τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην κλητὴν οὐκ ἀνέχομαι· νηστείαν καὶ ἀργίαν καὶ τὰς νουμηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἑορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχή μου· ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονήν.

v. 12—21 Iesaias I, 11—14.

v. 1 *νέρουας B* | *ὁ καλούμενος A*, *τὸ κεφάλαιον B*, neutrum reponere ausus sum 5 *τρυανὸν A* 7 *διεβάλετο B* 8 *παντελοῦς X*, *παντελῶς* Bekker | *ἀπέχετο B* | *ὅτι ὁ τραιανὸς ἔκτισεν ἐπὶ τῆς ἀσίας τὴν ἀδρυμήτιον λεγομένην πόλιν ἀπὸ ἀδρυμήτου* — 11 *θῆβαι S* 9 *λεγομένην* omis. *X* 12 *τί μοι A*, *ὅτι μοι* A_2 *B* 13 *ὁλοκαυτώματα A*, *ὁλοκαυτωμάτων B* LXX 15 *ἔρχεσθαι B* | *τίογὰρ A* 18 *σάββατα μισεῖ ἡ ψυχή μου καὶ ἡμέραν B* 19 *κλητὴν* deest LXX

Φεβρουάριος. X

RrIV20 25. *Τῷ Φεβρουαρίῳ μηνὶ ἀπὸ Φεβρούας θεᾶς* XH Cedren.
οὕτω προσαγορευομένης τὸ ὄνομα γέγονεν· Φεβρούαν δὲ θεὰν ἔφορον καὶ καθαρτικὴν τῶν πραγμάτων οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον. Ἀνύσιος δὲ ἐν τῷ περὶ μηνῶν Φεβροῦον τὸν καταχθόνιον εἶναι τῇ Θούσκων φωνῇ λέγει, θεραπεύεσθαι δὲ πρὸς τῶν Λουπερκῶν ὑπὲρ ἐπιδόσεως τῶν καρπῶν. ὁ δὲ Λαβεὼν ἀπὸ τοῦ πένθους λέγει κληθῆναι τὸν Φεβρουάριον· φέβερ γὰρ παρὰ Ῥωμαίοις τὸ πένθος προσαγορεύεται· κατ' αὐτὸν δὲ τοὺς κατοιχομένους ἐτίμων· ἀλλὰ μὴν καὶ φεβρουᾶρε τὸ καθᾶραι τὰ ποντιφικάλια βιβλία καλεῖ, Φέβρον τὸν Πλούτωνα. ὅτι τὸ ὑπὸ σελήνην δαιμόνιον φῦλον S
τριχῇ διῄρηται κατὰ τὸν Ἰάμβλιχον· καὶ τὸ μὲν πρόσγειον αὐτοῦ τιμωρόν, τὸ δὲ ἀέριον καθαρτικόν, τὸ δὲ πρὸς τῇ σεληνιακῇ ζώνῃ σωτήριόν ἐστιν, ὃ δὴ καὶ ἡρωϊκὸν ἴσμεν· ἡγεῖσθαι δὲ λέγεται παντὸς τούτου μέγιστός τις δαίμων· οὗτος δ' ἂν εἴη μᾶλλον ὁ Πλού-

v. 8 Labeo: Kahl Philol. suppl. V 732

v. 2 *τῶ φεβρουαρίω* — 13 *πλούτωνα XH*, *ὅτι φέβρον τὸν πλούτωνα οἱ ῥωμαῖοι καλοῦσι καὶ φεβρουᾶρε τὸ καθῆραι, καὶ ἀπὸ τούτων δοκεῖ φεβρουάριος ὀνομασθῆναι ὁ μήν, ἐν ᾧ τοὺς κατοιχομένους ἐτίμων καὶ ὑπὲρ αὐτῶν ηὔχοντο ἐναγίζοντες S*, *φεβρουάριος δὲ* et lacunam unius versus neque quidquam amplius *Y*, Georg. Cedren. hist. comp. p. 295, 15: *Φεβρούαν θεάν τινα καθαρτικὴν* — 12 *καθᾶραι* 3 *γέγονεν*] *λέγεται τεθῆναι H* 4 *θεὰν* et *καὶ* omis. *X* 5 *Ἀνύσιος* — *μηνῶν*] *ἕτεροι δὲ H* 6 *εἶναι* omis. Cedren. | *λέγει*] *φασὶ H* 7 *δὲ* omis. *X*, *θεραπεύεσθαι* — 8 *καρπῶν* omis. Cedren. 8 *τῶν* omis. *B* | *ὁ δὲ Λαβεὼν* — 9 *λέγει*] *ἕτεροι δὲ* — *φασι H* 9 *φεβρ A*, *φέβους H*, *φέβρους* Cedren., *φέβερ B* 10 *κατ' αὐτόν*] *ἐν τούτω H* | *δὲ*] *γὰρ B* 11 *ἀλλὰ μὴν* omis. Cedr. | *φεβρουάραι X*, *φεβρουᾶραι* Cedren., *τὸ φεβρουᾶρε H* 12 *τὰ* — *καλεῖ*] *φασὶ καὶ H* 13 *ὅτι τὸ* — p. 84, 1 *ἰαμβλιχος S*

X των, ὥς φησιν ὁ αὐτὸς Ἰάμβλιχος. τὸν Φεβρουάριον
μῆνα Ἥρᾳ ἀνατεθῆναι ἀξιοῦσι διὰ τὸ τὴν Ἥραν παρὰ
τοῖς φυσικοῖς δοκεῖν εἶναι τὸν ὕπτιον ἀέρα· ὁ δὲ κα-
H θαρμὸς ἄντικρυς τῷ ἀέρι ἁρμόδιος. ἐκαθαίροντο δὲ
οἱ ναοὶ καὶ τὰ ἱερὰ σκεύη ἐπὶ τούτου τοῦ μηνός·
ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἰδιωτικῶν πάντες τοῦ καθαρ-
μοῦ ἀντείχοντο. ὅτι δὲ ἐν τῷ Φεβρουαρίῳ αἱ χοαὶ
τῶν κατοιχομένων ἐτελοῦντο, διὰ τοῦτο ὁ Νουμᾶς αὐ-
τὸν ἠλάττωσεν, ἀνόσιον εἶναι κρίνων ἴσα τοῖς ἄλλοις
τιμᾶσθαι τὸν τοῖς γε τὸ πᾶν ἐλαττοῦσι χθονίοις ἐγ-
X κείμενον. οὐ μόνον δὲ Φεβρουάριος ἀλλὰ καὶ Φεβρουά-
τος λέγεται, διὰ τὴν τούτου ἔφορον καὶ Φεβρουάταν
καὶ Φεβρουάλεμ τοῖς ἱεροῖς ἀναφέρεσθαι.

XS 26. Οἱ τῶν Ῥωμαίων τὴν φυσικὴν ἱστορίαν συγ- Br IV 21
γράφοντές φασι, σπέρμα τῇ μήτρᾳ καταβαλλόμενον ἐπὶ
μὲν τῆς τρίτης ἡμέρας ἀλλοιοῦσθαι εἰς αἷμα, καὶ πρώ-
την διαζωγραφεῖν τὴν καρδίαν, ἥτις πρώτη μὲν δια-
X πλάττεσθαι, τελευταία δὲ ἀποθνήσκειν λέγεται· εἰ γὰρ
ἀρχὴ ἀριθμῶν ὁ τρεῖς, περιττὸς δέ ἐστιν ἀριθμός, ἄρα
S καὶ ἀρχὴ γενέσεως ἐξ αὐτοῦ. ἐπὶ δὲ τῆς ἐννάτης πή-
XS γνυται καὶ εἰς σάρκα. καὶ μυελοὺς συγγλοιοῦται· ἐπὶ
δὲ τῆς τεσσαρακοστῆς εἰς ὄψιν τελείαν καὶ διατύπωσιν
ἀποτελεῖσθαι καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν τέλειον ἄνθρωπον.

v. 1 τὸν φεβρουάριον — 4 ἁρμόδιος X   4 ἐκαθαίροντο — 10 ἐγκείμενον H   11 οὐ μόνον — 13 ἀναφέρεσθαι X | φευρουατὰν καὶ βεβουαλίμ B   § 26 continet 'tractatum Splinii', de quo fusius egi in praefatione; codices praeter XS adhibui nullos excepto R ad p. 85, 1   14 ὅτι τὴν φυσικὴν B, οἱ τὴν φυσικὴν A, ὅτι κατὰ τοὺς τῶν ῥωμαίων φυσικοὺς τὸ σπέρμα S   16 ἀλλοιοῦται S, a quo codice in narrando oratio quam vocant directam adhibetur   18 εἰ γὰρ — 20 ἐξ αὐτοῦ omis. S   20 ἐπὶ δὲ τῆς — 21 συγγλοιοῦται omis. X   23 καὶ ἁπλῶς — ἄνθρωπον omis. S

ὁμοίως κατὰ ἀναλογίαν τῶν ἡμερῶν καὶ ἐπὶ μηνῶν· R
ἐπὶ τοῦ τρίτου μηνὸς ἐγκινεῖσθαι ἐχόμενον τῇ μήτρᾳ, XS
ἐπὶ δὲ τοῦ ἐννάτου μηνὸς παντελῶς ἀπαρτίζεσθαι καὶ
πρὸς ἔξοδον σπεύδειν. καὶ εἰ μέν ἐστι θῆλυ, κατὰ
τὸν ἔννατον μῆνα, εἰ δὲ κρεῖττον, κατὰ τὸν δέκατον
ἀρχόμενον, διὰ τὸ τὸν μὲν ἔννατον ἀριθμόν, θῆλυν X
ὄντα καὶ Σελήνης οἰκεῖον, πρὸς τὴν ὕλην ἀναφέρεσθαι,
τὸν δὲ δέκατον παντέλειον εἶναι καὶ ἄρρενα. θῆλυ δὲ
καὶ ἄρρεν γίνεται κατὰ τὴν τοῦ θερμοῦ ἐπικράτειαν·
πλεονάζοντος μὲν τοῦ κατὰ τὸ σπέρμα θερμοῦ, ἅτε τῆς XS
πήξεως ταχείας γινομένης, ἀρρενοῦται τε καὶ διαμορ- S
φοῦται ταχέως, ἐλαττουμένης δὲ κατισχύεται ὑπὸ τῆς
ἐπιρροῆς καὶ καταγωνιζόμενον θηλύνεται, βράδιον δὲ XS
πηγνύμενον βράδιον καὶ μορφοῦται. ὅτι δὲ ἀληθὴς ὁ
λόγος, τὰ μὲν ἄρρενα καὶ τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν
ἐντὸς ἐκτιτρωσκόμενα μεμορφωμένα προπίπτει, τὰ δὲ
θήλεα καὶ μετὰ τὰς τεσσαράκοντα ἡμέρας σαρκώδη τε καὶ
ἀδιατύπωτα. μετὰ δὲ τὴν κύησιν ἐπὶ τῆς τρίτης τεχ-
θὲν ἀποσπαργανοῦσθαι τὸ βρέφος φασίν, ἐπὶ δὲ τῆς
ἐννάτης ἰσχυροποιεῖσθαι καὶ ἀφὴν ὑπομένειν· ἐπὶ δὲ
τῆς τεσσαρακοστῆς προσλαμβάνειν τὸ γελαστικὸν καὶ
ἄρχεσθαι ἐπιγινώσκειν τὴν μητέρα. ἐπὶ δὲ τῆς ἀνα-
στοιχειώσεως τοὺς ἴσους φασὶν ἀριθμοὺς αὖθις ἐξ

v. 1 ὁμοίως — μηνῶν *R* fol. 61r, omis. *XS* 2 καὶ ἐπὶ *X*, ἐπὶ δὲ *S* | τοῦ omis. *X* | ἐχόμενον *S*, νηχόμενον *X*, ἐνεχόμενον ci. Gu. Kroll. 3 ἁμαρτίζειν *B*, ἀπαρτίζειν *A*, ἀπαρτίζεται *S*, ἀπαρτίζεσθαι scripsi 6 διὰ τὸ — 9 ἐπικράτειαν omis. *S* 10 ὅτι πλεονάζοντος — 18 ἀδιατύπωτα post ἐπιμιμνησκόμενοι (p. 86, 11) collocat *S* 11 καὶ διαμορφοῦται — 13 ἐπιρροῆς καὶ desunt *X* 13 καταγωνιζομένου *A* 14 ἀληθὲς *S* | ὁ λόγος omis. *S* 16 ἐκτιτρωσκομένως *X* | προσπίπτει *B* 17 ἡμέρας omis. *X* 19 φασίν omis. *S* 21 προσλαμβάνει *B* | γελατικόν *B* 22 ἐπιγινώσκον *A* | ἐπὶ γοῦν τῆς *S* 23 φασὶν omis. *X*

XS ὑποστροφῆς παραφυλάττειν τὴν φύσιν, καὶ δι' ὧν συν-
έστη, δι' αὐτῶν αὖθις ἀναλύεσθαι. τελευτήσαντος
γοῦν ἀνθρώπου, ἐπὶ μὲν τῆς τρίτης ἀλλοιοῦται παν-
τελῶς καὶ τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ὄψεως διαπόλλυσι τὸ
σῶμα· ἐπὶ δὲ τῆς ἐννάτης διαρρεῖ σύμπαν, ἔτι σωζο-
μένης αὐτῷ τῆς καρδίας· ἐπὶ δὲ τῆς τεσσαρακοστῆς καὶ
αὕτη συναπόλλυται τῷ παντί. διὰ τοῦτο τρίτην ἐννά-
την καὶ τεσσαρακοστὴν ἐπὶ τῶν τεθνηκότων φυλάττου-
σιν οἱ ἐναγίζοντες αὐτοῖς, τῆς τέ ποτε συστάσεως τῆς
τε μετ' ἐκείνην ἐπιδόσεως καὶ τὸ δὴ πέρας τῆς ἀναλύ-
σεως ἐπιμιμνησκόμενοι.

S 27. Ὅτι Γάλλων παραλαβόντων τὴν Ῥώμην ὁ Κά- RrIV 22
μιλλος συναγείρας πλῆθος ἀθρόον ἐμπίπτει τοῖς πολε-
μίοις· καὶ μάχης κρατερᾶς γενομένης κλασθέντων αὐ-
τοῖς τῶν ξιφῶν σὺν καὶ τοῖς ὅπλοις — οὔπω γὰρ σι-
δηροῖς ἐχρῶντο Ῥωμαῖοι θώραξι, χαλκοῖς δὲ κατὰ τὴν
παλαιότητα — τὸ λοιπὸν εἰς χεῖρας ἐλθεῖν ἕλκειν τε
SX ἀλλήλους ἔκ τε τῶν λοφιῶν τῶν περικεφαλαιῶν καὶ ἐξ
S αὐτῶν μέντοι τῶν τοῦ πώγωνος τριχῶν· τέλος δὲ τοὺς
βαρβάρους ἀπήλασε καὶ Ῥώμην ἐρρύσατο καὶ δεύτερος
Ῥωμύλος ὠνομάσθη. καὶ οὕτως ἀποκείρειν τε τοὺς πώ-
γωνας ἐπ' ἄκρου καὶ σιδηροῦς τοὺς θώρακας κατασκευά-
ζειν τέτακται καὶ ἄνευ λοφιῶν τὰς περικεφαλαίας ἔχειν.

X Cedren. 28. .... ἐν τῇ πρὸς δῆμον ὀρατίωνι οἱονεὶ προσ- 23

v. 3 γὰρ *S*, γοῦν *X* 5 ἔτι omis. *S* 7 παντὶ καὶ διὰ *S* | τρίτα καὶ ἔννατα καὶ τεσσαρακοστά *S*, τρίτη ἐνάτη *A* 8 τεθνηκότον *A* 9 ἐναγιόζοντες *A* | αὐτοῖς omis. *S* | τῆς omis. *X* 11 ἐπιμιμνησκόμενος *B* 12 ὁ κάμιλλος ὥρισεν ἀποκείρειν τοὺς πώγωνας ἐπ' ἄκρου, ὡς μὴ δράττεσθαι αὐτῶν τοὺς ἐναντίους διὰ τὴν συμβᾶσαν πρότερον μάχην, ἐν ᾗ εἷλκον ἀλλήλους (18) — 19 τριχῶν *X* § 28 praeter *X* habet Cedren. hist. comp. p. 296, 9 Bonn. 25 ὀρατίονι *X* | ἐν τῇ — προσφωνήσει] ὀρατίων ἢ προσφώνησις post ἐστὶν p. 87, 1 collocata exhibet Cedren.

φωνήσει. ὅτι σπαθάριος ὁ σωματοφύλαξ ἐστίν, καὶ Cedren. φαυρικίσιοι οἱ τῶν ὅπλων δημιουργοί.

RrIV24 29. *Εἰδοῖς Φεβρουαρίαις*· ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας X ἀπὸ ὥρας ἕκτης διὰ τὰς τῶν κατοιχομένων χοὰς τὰ ἱερὰ κατησφαλίζοντο, καὶ οἱ ἄρχοντες ἐν σχήματι ἰδιωτῶν προήεσαν ἄχρι τῆς πρὸ ὀκτὼ Καλενδῶν Μαρτίων. αἱ δὲ σώφρονες γυναῖκες — ματρώνας δὲ αὐτὰς οἱ X Cedren. Ῥωμαῖοι καλοῦσιν, οἱ δὲ Ἕλληνες οἰκοδεσποίνας — τοσοῦτον τῆς αἰδοῦς ἐφρόντιζον, ὡς μηδὲ ταῖς πολλαῖς τῶν γυναικῶν ὁμιλεῖν, ἀλλὰ καὶ τόπους τινὰς ἡσυχίους ἐν τοῖς βαλανείοις ἔξω τοῦ πλήθους ἑαυταῖς ἀφορίζειν, οὓς ἔτι καὶ νῦν ματρωνίκια καλοῦσιν. αὗται τοίνυν X αἱ σώφρονες τοῖς Βρούτου δαίμοσιν ἐνήγιζον δι' αἰτίαν τοιαύτην· Λουκρητία, γυνή τις Ῥωμαία περιττῶς εὐπρεπής τε καὶ σώφρων, λέγεται βιασθῆναί ποτε ὑπὸ Ταρκυνίου τοῦ τελευταίου τῶν ῥηγῶν ἢ τοῦ αὐτοῦ παιδός· Σούπερβον δὲ αὐτὸν ἡ ἱστορία καλεῖ οἱονεὶ ἀλαζόνα· πρῶτος γὰρ αὐτὸς ὄργανα ποινῶν καὶ μέταλλα ἐξεῦρεν· ὅπως δὲ μὴ μαλάττοιτο τοῖς αἰκισμοῖς τῶν τιμωρουμένων, βοτάνην αὐτοῖς ἐπεδίδου, ἣ γέλωτα ἐνεποίει παρὰ σκοπὸν τοῖς πάσχουσι. γίνεται δὲ καὶ νῦν ἐπὶ Σαρδοῦς τῆς νήσου ἡ τοιαύτη βοτάνη, ὅθεν καὶ Σαρδόνιον γέλωτά φασιν. ἔνθεν τὸν Ταρκύνιον Σούπερβον ἀντὶ τοῦ ἀπηνῆ καὶ ὠμὸν ἐκάλουν· οὐδὲν δὲ ἂν τέκοι μῖσος ὡς ταῦτα. ἐκείνη τοίνυν ἡ Λουκρητία, κρείττονα τὴν σωφροσύνην τῆς βασιλικῆς ὁμι-

v. 1 ὅτι — 2 δημιουργοί omis. *X* 4 τῶν omis. *B* 7 αἱ δὲ] δὲ omis. *B* | ὅτι Ῥωμαῖοι τὰς σώφρονας γυναῖκας ματρώνας ἐκάλουν, οἱ δὲ Ἕλληνες οἰκοδεσποίνας, αἳ τοιοῦτον — 12 ματρωνίκια καλοῦσιν Georg. Cedren. hist. comp. p. 296, 11 Bonn. 17 δὲ omis. *B*

X λίας ἡγησαμένη, καὶ οὐκ αὐτῆς μόνης ἀλλὰ καὶ ζωῆς αὐτῆς, μεταπεμψαμένη τοὺς ἑαυτῆς ἀφηγησαμένη τε τήν, εἴγε ἄρα ἐβούλετο, λανθάνειν δυναμένην ἁμαρτίαν, ἑαυτὴν παρόντων τῶν τῆς σωφροσύνης μαρτύρων ἀπέσφαξε. κινεῖται οὖν ὁ δῆμος πρὸς τοῦτο καὶ τὸ μῖσος τοῦ τυράννου προσεποιεῖτο, ... ὃς δραξάμενος καιροῦ ἡγεῖται τοῦ Ῥωμαϊκοῦ δήμου καὶ παρωθεῖται τῆς βασιλείας τὸν Ταρκύνιον. ἐτιμήθη οὖν, ὡς ἐλέγομεν, παρὰ ταῖς Ῥωμαίων γυναιξὶν ὁ Βροῦτος μετὰ θάνατον δημοσίῳ πένθει, οἷα ἔκδικος τῆς σωφροσύνης· καὶ Βρούτας ἑαυτὰς ἠξίουν ὀνομάζεσθαι πρὸς τιμὴν Βρούτου.

30. Βέρνακλον τὸν δημόσιον οἰκέτην οἱ Ῥωμαῖοι Rr IV 25 καλοῦσιν. ἐπειδὴ εἰς τρεῖς μοίρας ὁ Ῥωμαϊκὸς διῄρητο δῆμος, τρίβους ἡ φυλὴ παρ' αὐτοῖς ὠνομάσθη, καὶ τριβοῦνοι οἱ δήμαρχοι. φροντὶς δὲ ἦν αὐτοῖς τῆς ἱπποδρομίας, ὡς ἐπιτελοῖτο προσηκόντως· καὶ διὰ τοῦτο τριβοῦνος ἔτι καὶ νῦν ἡγεῖται τῶν βολουπτάτων, ἀντὶ Y τοῦ τῶν τέρψεων. ὅτι ἀγὼν καὶ ἀγωνία ὁ τόπος λέ- III 25 γεται διὰ τὸ κυκλοτερές, παρὰ τὸ μὴ ἔχειν γωνίαν, ἧς εἰς τύπον καὶ στέφανοι κυκλοτερεῖς τοῖς νικῶσιν ἐπετίθεντο. οἱ δὲ τρεῖς ὀβελοὶ τὴν τρίστοιχον φύσιν δηλοῦσιν, ὕδατος πυρὸς γῆς· ἐπ' αὐτῶν γὰρ καὶ μόνων ὁ θάνατος τὴν ἐνέργειαν ἔχει. ὅθεν καὶ τρικάρηνον ὁ μῦθος δίδωσι τῷ Πλούτωνι κύνα, ἀντὶ τοῦ

v. 1 καὶ οὐκ] καὶ omis. *B* 6 lacunam statuit *Sch* | ὃς *A*, ὡς *B* 7 Ῥωμαϊκοῦ omis. *B* 13 cf. de magistr. I, 44: δημοσίους δὲ οἰκέτας πρὸς ὑπηρεσίαν εἶχον, οὓς ἐκάλουν βερνάκλους· σημαίνει δὲ τοὔνομα τοὺς οἰκογενεῖς οἰκέτας 15 φυλὴ πᾶσα παρ' *B* 18 βολουπτάτων *A*, in marg. φουσσάτων A_2 19 ὅτι ἀγὼν — p. 89, 3 ἀγωνίαν ἐπετέλουν *Y*, omis. *X* 21 ἐπιτίθεντο *D*

τρίστοιχον· ὁ γὰρ ἀὴρ ζωοποιός ἐστι. διὰ τῶν ὀβε- Y
λῶν οὖν δηλοῦται, ὡς πρὸς τιμὴν τῶν ὑπὲρ πατρίδος
ἀποθνησκόντων τὴν ἀγωνίαν ἐπετέλουν, τριῶν ἁρμά- X
των καὶ οὐ τεττάρων ἁμιλλωμένων ἐπὶ τῆς ἱπποδρο-
μίας· οἱ μὲν ῥουσσάτοι οἱονεὶ ἐρυθροί, οἱ δὲ ἀλβᾶτοι
οἱονεὶ λευκοί, οἱ δὲ βίριδες οἱονεὶ ἀνθηροί, πρασίνους
Br III 26 δὲ αὐτοὺς νῦν προσαγορεύουσι. καὶ οἱ μὲν ῥουσσάτοι XY
ἠξίουν τοῦ Ἄρεως εἶναι, οἱ δὲ λευκοὶ τοῦ Διός, οἱ δὲ
ἀνθηροὶ τῆς Ἀφροδίτης. ὕστερον δὲ καὶ τὸ βένετον·
βενέτους δὲ αὐτοὺς ἐπιχωρίως καλοῦσι σιδηροβάφους
ἀπὸ τῶν περὶ τὴν Ἀδρίαν Ἑνετῶν τοιαύταις ἐσθῆσι Y
χρωμένων· βένετον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι τὸ παρ' ἡμῖν καλ- XY
λάϊνον χρῶμα προσαγορεύουσιν. οἱ Γάλλοι τοίνυν X
ἴδιόν τινα τόπον ἐν τῷ ἱππικῷ θεωροῦντες ἐπλήρουν,
καὶ Βενέτους αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐσθημάτων ὠνόμαζον, καὶ
Βενετίαν τὴν χώραν, διὰ τὸ μηδένα ποτὲ κατ' ἐκείνην
εὐπορῆσαι στολῆς. διὰ δὲ τὰ τέσσαρα στοιχεῖα ἐποίη- XY
σαν τέσσαρας τοὺς ἀγῶνας· τὸ ἀνθηρὸν ἀντὶ πυρός, X
εἰς τὴν τῆς Ῥώμης τιμήν — Φλῶραν δὲ αὐτὴν ὠνό-
μαζον, ὥσπερ ἡμεῖς Ἄνθουσαν — δεύτερον τὸ λευκὸν
διὰ τὸν ἀέρα, τρίτην τάξιν Ἄρει, καὶ τετάρτην ἄρτι
προσληφθεῖσαν Κρόνῳ ἢ Ποσειδῶνι· ἑκατέροις γὰρ τὸ
κυανοῦν προσνενέμηται. ῥούσιοι μὲν ἀνέκειντο πυρὶ Y

v. 3 *τριῶν ἁρμάτων* pergit *X* | *ἀγωνίαν ἐπετέλουν. ὅτι οἱ μὲν ῥούσιοι ἄρει ἀνέκειντο, οἱ δὲ λευκοὶ διΐ, οἱ δὲ πράσινοι ἀνθηροὶ* (sic *C*, rell. *ἀνθηροὶ* supra lin.) *ἀφροδίτη, οἱ δὲ βένετοι κρόνω ἢ ποσειδῶνι. βένετοι δὲ ἐκλήθησαν ἀπὸ* (11) *Y* 4 *οὐ* omis. *B* 5 *ῥουσάτοι B* 6 *βίρηδες X, βίριδες* scripsi 7 *προσαγορεύομεν B* 10 *ἐπιχωρίους*, in marg. *Cassiodorus B* 11 *ἀπὸ* — 12 *Ῥωμαῖοι* omis. *X* 11 *τὸν ἀδρίαν DF*, *τὸν* in ras. *G* 12 *τὸ γὰρ παρ' ἡμῖν* — *χρῶμα ῥωμαῖοι βένετον προσαγορεύουσιν X* 13 *οἱ Γάλλοι* — 17 *στολῆς* omis. *Y* 17 *διὰ δὲ τὰ*] *ἢ κατὰ τὰ* (*τὰ* omis. *CDE*) *Y* | *ἐποίησαν* — 23 *προσνενέμηται* omis. *Y* 23 *προνενέμηται A*, cet. des. *X*

Y διὰ τὸ χρῶμα, ὁμοίως πράσινοι γῇ διὰ τὰ ἄνθη, βένετοι Ἥρᾳ, λευκοὶ δὲ ὕδατι. οἱ δέ φασι πράσινον μὲν τὸ ἔαρ, ῥούσιον δὲ τὸ θέρος, βένετον δὲ τὸ φθινόπωρον, λευκὸν δὲ τὸν χειμῶνα. κακοδαιμονίαν οὖν οἰωνίζοντο τὴν χείρονα ψῆφον τὸν ἀνθηρὸν ἀπενέγκασθαι, ὡς αὐτῆς Ῥώμης ἡττηθείσης. τοῦ γὰρ δυτικοῦ κέντρου εἰς τὸ τῆς γῆς στοιχεῖον ἀναφερομένου εἰκὸς ἦν αὐτοῖς μέλειν αὐτῆς. ὅθεν καὶ Ἑστίαν πρὸ πάντων φαίνονται τιμήσαντες Ῥωμαῖοι, ὥσπερ τὸν πετρογενῆ Μίθραν οἱ Πέρσαι διὰ τὸ τοῦ πυρὸς κέντρον, καὶ τὴν ὑγρὰν οὐσίαν οἱ ὑπὸ τὴν Ἄρκτον διὰ τὸ κέντρον τοῦ ὕδατος, καὶ Ἶσιν Αἰγύπτιοι, ἀντὶ τοῦ τὴν Σελήνην, τὴν τοῦ παντὸς ἀέρος ἔφορον.

X 31. *Καθάπερ ἐν τῇ μήτρᾳ τυγχάνον τὸ βρέφος οὐ* Rr IV 26
δεῖται ἑτέρας τροφῆς, ἀλλ' ἐξ αἵματος εἰλικρινοῦς τρέφεται, οὕτως οὐδὲ τοῖς τελευτήσασι κατὰ τὸν πρότερον, ὡς ἐλέγομεν, ἐνιαυτὸν ἐπεχόαζον, ὥσπερ ἐν μήτρᾳ παρὰ τῇ φύσει λανθάνουσιν. αἱ γὰρ χοαὶ παραψυχή τις εἰσεφέρετο τοῖς εἰδώλοις τῶν τετελευτηκότων, γάλα, αἷμα καὶ οἶνος, καὶ σεμίδαλις, καὶ κόγχος, καὶ ἕτερά τινα. χοὰς δὲ αὐτὰς ὠνόμαζον ἐκ τοῦ ἐπεκχεῖσθαι τοῖς τάφοις. σώζεται δὲ καὶ νῦν ἴχνος· ἐν γὰρ τοῖς ἱεροῖς ἄρτον καὶ οἶνον προσφέρομεν.

S 32. Ὅτι ὁ Αἰγύπτιος Ἑρμῆς ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ deest Rr

v. 24 Hermes: Ps. Apulei Dialogus c. XXVIII

v. 1 Salmasius in Plinianis exercitationibus in C. Iulii Solini Polyhistora (Traiecti ad Rhenum 1689) huius paragraphi frustula profert passim, qua de re egi in praefatione 2 οἱ δὲ — 4 χειμῶνα in marg. *Y* 8 μέλλειν *D* 9 οἱ ῥωμαῖοι *D* 21 αὐτούς *B*

τῷ καλουμένῳ τελείῳ φησὶ τοὺς μὲν τιμωροὺς τῶν S *δαιμόνων ἐν αὐτῇ τῇ ὕλῃ παρόντας τιμωρεῖσθαι τὸ ἀνθρώπειον κατ' ἀξίαν, τοὺς δὲ καθαρτικοὺς ἐν τῷ ἀέρι πεπηγότας τὰς ψυχὰς μετὰ θάνατον ἀνατρέχειν πειρωμένας ἀποκαθαίρειν περὶ τὰς χαλαζώδεις καὶ πυρώδεις τοῦ ἀέρος ζώνας, ἃς οἱ ποιηταὶ καὶ αὐτὸς ὁ Πλάτων ἐν Φαίδωνι Τάρταρον καὶ Πυριφλεγέθοντα ὀνομάζουσι· τοὺς δὲ σωτηρικοὺς πρὸς τῷ σεληνιακῷ χώρῳ τεταγμένους ἀποσώζειν τὰς ψυχάς.*

Μάρτιος. X

deest Rr 33. *Τὸν Μάρτιον, καθὰ καὶ τοῦτο προείπομεν,* H *ἀρχὴν ἐνιαυτοῦ ἐνόμιζον οἱ Ῥωμαῖοι· ἀνετίθουν δὲ αὐτὸν τῷ Ἄρει· οὗτος δὲ πρότερον Ζεφυρίτης ὠνομάζετο καὶ Πρῖμος· ὁ γὰρ τὴν Ῥώμην κτίσας Ῥῶμος καὶ τέμενος τοῦ Ἄρεος ἐν αὐτῇ τῷ μηνὶ τούτῳ ἀπαρτίσας Μαρτίου αὐτὴν μετωνόμασεν, τουτέστιν Ἄρεος κατὰ τὴν πάτριον ἐκείνου φωνήν.*

Rr IV 27 34. *Οἱ μυθικοί φασιν· ὁ Ζεὺς συνελθὼν τῇ ἀδελφῇ Ἥρᾳ ἔτεκεν Ἄρεα, οἱονεὶ ὁ αἰθὴρ συναπτόμενος* X *τῷ ἀέρι ἀποθλίβει τὸ ἀέριον πῦρ. οἱ δὲ φυσικοὶ Ἄρεα μὲν οὐχ ὡς οἱ γραμματικῶν παῖδες ἐκ τῆς ἄρσεως καὶ ἀναιρέσεως αὐτὸν ὀνομασθῆναί φασιν, ἀλλ' ἐκ τοῦ ἀρήγειν καὶ συλλαμβάνειν τοῖς κατὰ βίαν καὶ μάχην συμπτώμασιν, ἢ ὡς ἀρκτικὸν καὶ μεταβολῆς αἴτιον· διδόασι δὲ αὐτῷ ὕψωμα τὸν Αἰγόκερων. ὅτι τὸν Μάρ-* Cedren.

v. 7 Plato Phaed. p. 113 B

v. 14 *καὶ πρίμος* — 17 *φωνὴν* 'in ima pagina addidit aut eadem aut simillima manus postea diverso atramento' *H*, adnotavit Usener 16 *μάρτιος ἀπὸ τοῦ ἄρεως. μάρτεμ γάρ φασι τὸν ἄρην. ἀνάκειται οὖν τῷ ἄρει Y* 25 *αἰγόκερων ἢ ἄρεα τὸν παρ' ἀρρένων* — p. 92, 3 *μάρνασθαι. ὁ ἄρης χαλκοῦ* (p. 92,

Cedren. τεμ οἱ Ῥωμαῖοι μόρτεμ ἐκάλουν, οἱονεὶ θάνατον, ἢ
X Cedren. κινητὴν τῶν τεχνῶν ἢ Ἄρεα τὸν παρ' ἀρρένων καὶ
Cedren. μόνων τιμώμενον ἢ ἐκ τοῦ μάρνασθαι κατὰ Φιλόξενον, καλεῖται δὲ Αἰγυπτιαστὶ Ἐρτωσί· τοῦτο δὲ σημαίνει παντὸς γένους ζωογονίαν καὶ πάσης οὐσίας καὶ ὕλης
X κατὰ φύσιν καὶ δύναμιν διατακτικὴν ζωογονικήν. ὁ Ἄρης χαλκοῦ καὶ σιδήρου εὑρέτης ἐγένετο. τὴν δὲ Ἀφροδίτην οἱ φυσικοί, ποτὲ μὲν αὐτῷ, ποτὲ δὲ Ἡφαίστῳ συνάπτουσιν οἱονεὶ τῇ ὑγρᾷ οὐσίᾳ τὴν πυρώδη, ἐξ ὑγροῦ δήπουθεν καὶ θερμοῦ προιέναι τὴν γένεσιν αἰνιττόμενοι· ἢ καί, ἐπειδὴ κοινὸς αὐτοῖς ὁ σκόρπιος, Ἄρεος μὲν ⟨ὄντος⟩ τοῦ κέντρου, τῶν δὲ χηλῶν Ἀφροδίτης. ἀποστρέφεται δέ, ὥσπερ κατὰ τὸν μῦθον, Ἀφροδίτη τὸν Ἄρην, ἐπειδὴ ὁ χειμὼν ἀκολουθεῖ τῷ τοῦ Ἄρεος ἰδίῳ καταστήματι, ἡ δὲ Ἀφροδίτη εὔκρατος. ὥστε ἐναντίως ἔχουσι πρὸς ἑαυτούς, ἀλλ' οὐ καθόλου· καὶ γὰρ ἀλλήλοις κατὰ τὸ τοῦ καιροῦ προσεχὲς συνάπτεσθαι δοκοῦσι, μετὰ γὰρ χειμῶνα τὸ ἔαρ ἀναφέρεται. θεραπεύεται δὲ ὁ Ἄρης ἤχοις ὅπλων καὶ σάλπιγξι, καὶ διὰ τοῦτο αὐτῷ τὴν πρώτην ἑορτὴν ἐπετέλουν οἱ Ῥωμαῖοι, καλοῦντες αὐτὴν Ἀρμιλούστριον οἱονεὶ καθαρμὸν ὅπλων, μὴ χείματος μὴ ἑτέρας τινὸς περιστάσεως εἰργούσης τὴν κίνησιν τῶν ὅπλων ἐπὶ τῷ τοῦ Ἄρεος πεδίῳ. ὄνομα δὲ αὐτῷ κατ' Αἰγυπτίους Πυρόεις, ὅθεν καὶ Ξανθικὸς παρὰ Μακεδόσιν· Ἕλληνες δὲ αὐτόν, ὡς εἴρηται, Ἄρεα ἐκ τῶν πραγμάτων προσηγόρευον. οὐδὲ

7) X, Georg. Cedren. hist. comp. p. 295, 21 Bonn.: ὅτι τὸν Μάρτεμ — p. 92, 2 τῶν τεχνῶν ἢ (Ἄρεα omis.) τὸν παρ' ἀρρένων — 6 ζωογονικήν.

v. 2 Ἄρεα τὸν] ἄρεα τοῦ *B* 3 μόνων] μόνον *B* 7 ἐγένετο εὑρέτης *B* 8 δὲ omis. *A* 12 ⟨ὄντος⟩ add. Gu. Kroll 23 τοῦ omis. *B*

γὰρ ἄν τις εὕρῃ κυρίαν θεοῦ προσηγορίαν κατὰ τὸν X Ἀπολλόδωρον, ἀλλ' οὐδὲ φύσεως γνώρισμα, ἐπεὶ νῦν μὲν ἄρρενας, νῦν δὲ θηλείας τὰς ἰδέας εἰσάγουσιν οἱ φιλοσοφοῦντες· ἀλλ' ἐκ τῶν ἀποτελεσμάτων ὀνομασίας αὐτοῖς ἔθεντο, ἄρρενας μὲν θεοὺς ⟨τὰς⟩ δημιουργικὰς δυνάμεις, θηλείας δὲ τὰς ζωογόνους εἰσάγοντες.

deest Rr 35. Ὅτι ἀγαθὸς μάλιστα ὁ Ἄρεος ἀστὴρ καὶ ὁ τοῦ S Κρόνου, εἴγε ἀγαθὰ πάντα καὶ φλαῦρον οὐδὲν κατὰ Πλάτωνα, ἀλλὰ τὴν τούτων θειότητα τὰ ὑπὸ σελήνην μὴ φέροντα φθείρεται, ὥς φησιν Ἰάμβλιχος. ὅτι κακοποιὸν τὸν Ἄρην οἱ ἀστρολόγοι φασίν, οὐχ ὅτι τοιοῦτος τὴν φύσιν, ἀλλ' ἐπειδὴ κατιούσαις ταῖς ψυχαῖς ἐπὶ τὴν γένεσιν τῷ τῆς δίκης νόμῳ παρέπεται, κατ' ἀξίαν πράττων ἐπ' αὐταῖς τὰ δίκαια· ἀγαθὸς δὲ ἄρα ὁ τῇ δίκῃ συμμαχῶν. ὅτι πρὸς τοῦ Διαδόχου Πρόκλου ἔστι μαθεῖν, ὅτι οὐκ ἐν ὑπάρξει οὐδὲ οὐσίᾳ τὸ κακόν, λέγοντος ὅτι οὐδὲ εἶναι τὸ κακόν ἐστι δυνατόν, μήτε ἐναντίον φανταζόμενον ὡς ἀγαθόν. ὅτι τοῦ ἀγαθοῦ ἕνεκα καὶ αὐτὸ τὸ κακόν· ἀλλὰ πάντα γε ἕνεκα τοῦ ἀγαθοῦ· καὶ τὸ θεῖον ἀναίτιον τοῦ κακοῦ· οὐ γὰρ τὸ κακὸν εἴη κακὸν ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἐξ ἄλλων αἰτίων, καὶ οἷς τὸ γεννᾶν οὐ κατὰ δύναμιν ἀλλὰ κατ' ἀσθένειαν ὑπάρχει· διό μοι δοκεῖ καὶ ὁ Πλάτων περὶ τὸν πάντων βασιλέα τὰ πάντα θέμενος, καὶ αὐτὸ διδοὺς εἶναι τὸ κακὸν ὥσπερ ἀγαθὸν φανταζόμενον· εἰ γὰρ αὐτὸ τῶν ὄντων ἐστίν, οὕτω τε ἂν αὐτὸ ἁπάντων αἴ-

v. 2 Apollodor. frg. 29 FHG I 433. IV 649 8 Plato Tim. p. 30 A 23 Plato Tim. p. 29 E sq.

v. 5 ⟨τὰς⟩ add. Gu. Kroll 6 εἰπάγοντες, corr. εἰσ- A 8 ἀγαθὰ μὲν πάντα, φλαῦρον δὲ μηδὲν Plato l. s. 19 τε S, γε ci. A. Dieterich

S τιον προσειπεῖν χρεών· καὶ οὐχ ἁπλῶς ἁπάντων οὐδὲ τῶν κακῶν, ἀλλὰ καὶ τούτων ἀναίτιον καὶ παντὸς τοῦ ὄντος αἴτιον· ὥστε οὐ ποιοῦσιν οἱ θεοὶ τὸ κακόν, ἀλλ' XS ὡς ἀγαθόν, καὶ ἀναιροῦσιν αὐτὸ ὡς κακόν. ὅρος RrIV 28 γάρ ἐστι κακοῦ οὐκ οὐσία ζῶσα καὶ ἔμψυχος ἀλλὰ διάθεσις ἐν ψυχῇ ἐναντίως ἔχουσα πρὸς ἀρετὴν διὰ τὴν τοῦ καλοῦ ἀπόπτωσιν ταῖς ῥᾳθυμίαις ἐγγινομένη. S λάβοι οὖν ἄν τις εὐσεβῶς καὶ τοὺς λεγομένους κακοποιοὺς τῶν πλανήτων, οὐκ ὄντας μὲν τοιούτους τὴν φύσιν, συντελοῦντας δὲ εἰς τὴν τοῦ παντὸς διοίκησιν· εἰ γὰρ ψύχει μὲν ὁ Κρόνος, ὁ δὲ Ἄρης θερμαίνει, ἄρα συντελοῦσι τῇ γενέσει, καὶ καθ' ἑαυτὰ μὲν φθαρτικά ἐστι, κιρνώμενα δὲ σωτήρια.

36. Ὅτι ὁ Πτολεμαῖος ἐν τῇ ἁρμονικῇ· ὡρισμένοι, deest Rr φησίν, εἰσὶν οἱ ἀριθμοί, δι' ὧν ἐν πᾶσι τοῖς πρὸς ἄλληλα συμβαίνουσι καὶ ἁρμοζομένοις ὁμολόγος γίνεται συμφωνία· καὶ οὐδ' ὁτιοῦν δύναταί τινι, εἰ μὴ διὰ τούτων τῶν ἀριθμῶν συνελθεῖν. εἰσὶ δ' οὗτοι· ἐπίτριτος ἡμιόλιος σπονδεῖος διπλάσιος τριπλάσιος τετραπλάσιος.

37. Ὅτι τὸ μὲν αἰσθητὸν ἐξ ἡλίου, τὸ δὲ φυσικὸν deest Rr ἐκ τῆς σεληνιακῆς σφαίρας πρὸς ἡμᾶς παραγίνεται, καὶ τῇ τῶν φώτων ἑκατέρων εὐποιΐᾳ κατ' ἐξαίρετον ἥδε συνέστηκεν ἡμῖν ἡ ζωὴ ἢ μέντοι ἡμετέρα ἀναστροφή. καὶ αἱ τῶν πράξεων προκοπαὶ τοῦτο μὲν πρὸς τὰ δύο ταυτὶ φῶτα, τοῦτο δὲ καὶ πρὸς τοὺς πέντε πλάνητας ἀναφέρονται· ἀλλὰ τούτων τῶν ἀστέρων ἄλλους μὲν

v. 14 Ptolemaei eadem verba in Harmonicis non leguntur, similia saepe, e. g. II, 9 ed. Wallis

v. 4 ὅρος — 7 ἐγγινομένη *X* 5 γὰρ omis. *B* 7 ἐγγινομένην *AS*

ἡ μεσιτεία τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων ἀριθμῶν S καλῶς μετὰ τῶν φώτων ἑνοῖ καὶ συνάπτει. ἄλλος δὲ οὐδεὶς ἀριθμοῦ σύνδεσμος συμβιβάζει μετὰ τῶν φώτων· οὐκοῦν οἱ μὲν τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Διὸς ἀστέρες διὰ τούτων τῶν ἀριθμῶν ἑκατέρῳ τῶν φώτων συνάπτονται, ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ Διὸς τῷ ἡλίῳ διὰ πάντων, τῇ δὲ σελήνῃ διὰ πλειόνων, ὁ δὲ τῆς Ἀφροδίτης τῇ μὲν σελήνῃ διὰ πάντων, τῷ δ' ἡλίῳ διὰ πλειόνων ἁρμόζεται ἀριθμῶν. ἐντεῦθεν εἰ καὶ τὰ μάλιστα τούτων ἑκάτερον ἀγαθοποιόν, ὁ τοῦ Διὸς ὅμως ἀστὴρ σὺν ἡλίῳ λυσιτελέστερός ἐστι, καὶ ὁ τῆς Ἀφροδίτης σὺν τῇ σελήνῃ· οἱ δὲ τοῦ Κρόνου καὶ Ἄρεος ἀστέρες οὕτως οὐκ ἔχουσι πρὸς τὰ φῶτα σύμβασιν, ὥς τινι μέντοι ἐσχάτῃ ἀριθμῶν ἐμφάσει τὸν μὲν Κρόνον πρὸς τὸν ἥλιον ἀφορᾶν, τὸν δὲ Ἄρην πρὸς τὴν σελήνην. καὶ διὰ ταῦτα ἧττον ὠφέλιμοι τῇ ἀνθρωπίνῃ δοκοῦσι ζωῇ· τί δὲ δήποτε καὶ αὐτοὶ ἐσθ' ὅτε καὶ πλοῦτον καὶ περιφάνειαν τοῖς ἀνθρώποις παρέχειν πιστεύονται, ἑτέρᾳ τοῦτο ἐξετάσει προσήκει. ὅ γε μὴν Πλωτῖνος ἐν βιβλίῳ τῷ ἐπιγραφομένῳ 'ὅπως ποιεῖ τὰ ἄστρα' περὶ τούτου ἀποφαινόμενός φησι, μηδὲν ἢ δυνάμει ἢ ἐξουσίᾳ τούτων τοῖς ἀνθρώποις συμβαίνειν, ἀλλ' ἅπερ ἡ τῆς θείας οἰκονομίας ἀνάγκη ἑκάστοις ἐκύρωσεν, οὕτω διὰ τοῦ τῶν ἑπτὰ τούτων προποδισμοῦ ἢ στηριγμοῦ ἢ ὑποποδισμοῦ δείκνυσθαι, ὥσπερ καὶ οἰωνοὶ ἤτοι περιπτάμενοι ἢ ἀτρεμοῦντες τὰ μέλλοντα ταῖς πτέρυξιν ἢ ταῖς φωναῖς σημαίνουσιν εἰδότες. τοῦ Πλωτίνου ἐκ

v. 19 cf. Plotin. Enn. II, 3 περὶ τοῦ εἰ ποιεῖ τὰ ἄστρα § 3 extr. 27 Plot. Enn. II, 3, 8

v. 9 ἑκατέρων *S*, corr. Gu. Kroll 13 μέντοι ἢ ἐσχάτῃ *S*, ἢ del. Gu. Kroll

8 τοῦ αὐτοῦ λόγου· 'σημαίνει — ἤγουν τὰ ἄστρα — μὲν οὖν πάντα ὅσα ἐν αἰσθητῷ, ποιεῖ δὲ ἄλλα, ὅσα φανερῶς ποιεῖ· ἡμεῖς δὲ ψυχῆς ἔργα κατὰ φύσιν ποιοῦμεν, ἕως μὴ ἐσφάλημεν ἐν τῷ πλήθει τοῦ παντός· σφαλέντες δὲ ἔχομεν δίκην.'

38. Ὅτι ὡς αὐτός φησι Πλωτῖνος· 'Πλάτωνι δὲ ὁ deest Br
ἄτρακτός ἐστι τό τε πλανώμενον καὶ τὸ ἀπλανὲς τῆς περιφορᾶς· καὶ αἱ Μοῖραι δὲ καὶ ἡ Ἀνάγκη μήτηρ οὖσα στρέφουσι καὶ ἐν τῇ γενέσει ἑκάστου ἐπικλώθουσι καὶ δι' αὐτῆς εἴσιν εἰς γένεσιν τὰ γεννώμενα· ἔν τε Τιμαίῳ θεὸς μὲν ὁ ποιήσας τὴν ἀρχὴν τῆς ψυχῆς δίδωσιν· οἱ δὲ φερόμενοι θεοὶ τὰ δεινὰ καὶ ἀναγκαῖα πάθη, θυμοὺς καὶ ἐπιθυμίας, καὶ ἡδονὰς καὶ λύπας αὖ, καὶ ψυχῆς ἄλλο εἶδος, ἀφ' οὗ τὰ παθήματα ταυτί. οὗτοι γὰρ οἱ λόγοι συνδέουσιν ἡμᾶς τοῖς ἄστροις, παρ' αὐτῶν ψυχὴν κομιζομένους καὶ ὑποτάττουσι τῇ ἀνάγκῃ ἐνταῦθα ἰόντας· καὶ ἤθη τοίνυν παρ' αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ἤθη πράξεις, καὶ πάθη ἀπὸ ἕξεως παθητικῆς οὔσης· ὥστε τί λοιπὸν ἡμεῖς, ἢ ὅπερ ἐσμὲν κατ' ἀλήθειαν ἡμεῖς, οἷς καὶ κρατεῖν τῶν παθῶν ἔδωκεν ἡ φύσις· καὶ γὰρ ὅμως ἐν τούτοις τοῖς κακοῖς διὰ τοῦ σώματος ἀπειλημμένοις ἀδέσποτον ἀρετὴν θεὸς ἔδωκεν. οὐ γὰρ ἐν ἡσύχῳ οὖσιν ἀρετῆς δεῖ ἡμῖν, ἀλλ' ὅταν κίνδυνος ἐν κακοῖς εἶναι ἀρετῆς οὐ παρούσης. διὸ καὶ φεύγειν ἐντεῦθεν δεῖ καὶ χωρίζειν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν προσγεγενημένων καὶ μὴ τὸ σύνθετον εἶναι σῶμα ἐψυχωμένον,

v. 6 Plot. Enn. II, 3, 9 sq. Plato Rep. X p. 617 sqq. 11 Plat. Tim. p. 30 B

v. 10 ἐν δὲ Τιμαίῳ Plot. 16 κομιζομένην S, κομιζομένους correxi ad Plotini codicum fidem 21 διὰ τὴν τοῦ σώματος codices Plotini, e quibus post σώματος addit φύσιν Par. gr. 1816

ἐν ᾧ κρατεῖ μᾶλλον ἡ σώματος φύσις ψυχῆς τι ἴχνος S *λαβοῦσα, ὡς τὴν ζωὴν τὴν κοινὴν μᾶλλον τοῦ σώματος εἶναι. πάντα γὰρ σωματικὰ ὅλα ταύτης, τῆς δὲ ἑτέρας τῆς ἔξω ἡ πρὸς τὸ ἄνω φορὰ καὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ θεῖον, ὧν οὐδεὶς κρατεῖ, ἀλλ' ἡ προσχρῆται, ἵν' ᾖ ἐκεῖνο καὶ κατὰ τοῦτο ζῇ ἀναχωρήσας, ἢ ἔρημος ταύτης τῆς ψυχῆς γενόμενος ζῇ ἐν εἱμαρμένῃ· καὶ ἐνταῦθα τὰ ἄστρα αὐτῷ οὐ μόνον σημαίνει, ἀλλὰ καὶ γίνεται αὐτὸς οἷον μέρος καὶ τῷ ὅλῳ συνέπεται, οὗ μέρος. διττὸς γὰρ ἕκαστος· ὁ μὲν τὸ συναμφότερόν τι, ὁ δὲ αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ κόσμος δέ, ὁ μὲν τὸ ἐκ σώματος καὶ ψυχῆς τινος δεθείσης σώματι, ὁ δὲ ἡ τοῦ παντὸς ψυχὴ ἡ μὴ ἐν σώματι, ἐλλάμπουσα δὲ ἴχνη τῇ ἐν σώματι, καὶ ἥλιος δὴ καὶ τἄλλα διττὰ οὕτω'.*

deest Rr 39. *Ὅτι ἐπειδὴ τόδε τὸ πᾶν ἀρρήτῳ τέχνῃ πεποίκιλται ἁρμονίας τε πλῆρες εὐδαίμονός ἐστιν, ἀνάγκη δήπουθεν ἐξ ὀξέων καὶ βαρέων, προσηνῶν τε καὶ αὐστηρῶν φθόγγων καὶ ῥυθμῶν καὶ τόνων, ἵν' οὕτως εἴπω, συνηρμόσθαι τὴν φύσιν.*

Rr III 27 40. *Ὅτι οἱ παλαιοὶ μετὰ τελευτὴν ἔκαιον τὰ σώματα,* YS *συναποθεοῦντες ὥσπερ τῇ ψυχῇ καὶ τὸ σῶμα· καθάπερ γὰρ ἐκείνη πυρώδης τὴν φύσιν καὶ πρὸς τὰ* S *ἄνω σπεύδουσα, οὕτω βαρὺ τὸ σῶμα καὶ ψυχρὸν καὶ πρὸς τὰ κάτω ῥέπον. ἐδόκουν τοίνυν καὶ αὐτὸ τὸ εἴδωλον ἐκκαθαίρειν τοῦ σώματος τῇ τοῦ πυρὸς ἁγιστείᾳ· οὐ γὰρ ἀληθὴς ὁ λόγος ὁ κατὰ τὸν Ἀναξίμαν-*

v. 26 Anaximander: an potius Heraclitus? cf. Diels Doxogr. gr. 283ᵃ 16

v. 3 ὅλα] ὅσα Plot. 8 καὶ omis. Plot. 12 δεθεὶς *S*, δεθείσης correxi ad Plotini codicum lectionem 14 τὰ ἄλλα Plot. 20 ὅτι τὰ τῶν νεκρῶν σώματα ἔκαιον οἱ παλαιοὶ συνεξαιθεροῦντες αὐτὰ τῇ ψυχῇ *Y*

S δρον, ὅς ἐκ τοῦ πυρὸς εἶναι τόδε τὸ πᾶν ἀπεφήνατο, καὶ διὰ τοῦτο πυρὶ παραδοθῆναι πρὸς τῶν ἀρχαίων τὰ σώματα· ἢ κατὰ τοὺς Στωϊκούς, οἳ καθολικὴν ἐκπύρωσιν ἀναμένοντες προαπετέφρουν τοὺς θνήσκοντας· πολλῷ γὰρ πρεσβυτάτῳ τῶν ἐν φιλοσοφίᾳ δογμάτων ἡ τοιαύτη τῶν σωμάτων ἀναστοιχείωσις. τοὺς μέντοι ὀδόντας οὐκ ἔχοντας φύσεως ἢ πυρὶ ἢ χρόνῳ γοῦν μακρῷ καταναλίσκεσθαι, κατελίμπανον ἐπ' αὐτῆς τῆς πυρᾶς ὡς τὸ λοιπὸν ἀχρήστους πρὸς τὸν τῆς παλιγγενεσίας λόγον ἀποβλέποντες· σφόδρα γὰρ καὶ αὐτοὶ τὸν περὶ αὐτῆς παρεδέχοντο λόγον διὰ τὸ αὖθις ὡς ἐδόκει παλιγγενησόμενον ἄνθρωπον μὴ χρήζειν ἐπὶ τῆς μητρῴας γαστρὸς ὀδόντων.

Y 41. Ὅτι οὐκ εἰσιν ἀστέρες κακοποιοί, ἀλλὰ πάντες Rr III 28
ἀγαθοί· ἀλλ' ἐπεὶ καθ' ἁρμονίαν τὸ πᾶν συνίσταται, οἱ μὲν αὐτῶν εἰσι ξηροί, οἱ δὲ ὑγραίνουσιν, οἱ δὲ ἄλλο τι ἔχουσι πρὸς τὰς κράσεις αὐτῶν· τοίνυν δοκοῦσι βλάπτειν κατὰ τὴν ἐνέργειαν, οὐ κατὰ τὴν πρόθεσιν, καὶ ὅτι τὰς ἀκράτους αὐτῶν ἐνίοτε δυνάμεις οὐχ ὑπομένοντα τὰ ἐν τῇ γῇ βλάπτονται, ὡς καὶ ὀφθαλμοὶ ὑπὸ σφοδρότητος φωτός.

XHS 42. Κατὰ δὲ τὴν πρώτην τοῦ Μαρτίου μηνὸς Ἥραν IV 29
ἐτίμων οἱονεὶ τὴν σελήνην διὰ τὴν νεομηνίαν· ἀνεκήρυττε δὲ ὁ ἱερεὺς χρῆναι γλυκέσι πόμασί τε καὶ σι-
X τίοις χρῆσθαι ἅπαντας πρὸς φυλακὴν ὑγείας. ἐκίνουν δὲ τὰ ὅπλα Ῥωμαῖοι ἐπὶ τῷ τοῦ Ἄρεος πεδίῳ ἢ τεμέ-

v. 3 Stoici cf. Diels Doxogr. gr. 468ª 8 sqq.

v. 5 πρεσβύτατον ci. Gu. Kroll 19 δυνάμεις ἐνίοτε *F* 21 φαιδρότητος *F* 22 ἐν τῇ πρώτῃ οὖν τούτου ἀνεκήρυττεν ὁ ἱερεὺς χρῆναι eqs. *H*, ὅτι κατὰ τὴν — 25 ὑγείας cet. des. *S* 23 ἐκήρυττε *X* 25 ἐκίνουν — 26 τεμένει omis. *H*

νει. ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ πόνων ἀνεπαύοντο, καὶ H
αἱ λεγόμεναι παρ' αὐτοῖς Ματρῶναι, τουτέστιν εὐγε-
νεῖς, τοὺς οἰκέτας εἱστίων, καθάπερ ἐν τοῖς Κρονίοις
τουτὶ πράττειν ἔθος ἦν τοῖς δούλους κεκτημένοις· ὧν
αἱ μὲν δι' Ἄρεος τιμὴν θουλεύουσι τοῖς ἄρρεσι τῶν
οἰκετῶν διὰ τὴν κρείττονα φύσιν· οἱ δ' ἀποτρόπαιον
ὥσπερ θεραπείαν εἰσάγοντες τῷ Κρόνῳ τοῖς ἑαυτῶν
δούλοις ἐδούλευον, ὅπως μὴ ταῖς ἀληθείαις νεμεσητόν
τι παθόντες εἰς δουλείαν πολεμίων καταπέσωσιν. πάν-
τες δὲ κατὰ τὸν Μάρτιον τροφὴν τὴν ἐκ κυάμων ἐλάμ-
βανον· Ἄρεος δὲ ὁ κύαμος, παρὰ τὸ κύειν αἷμα· XH
ἔχριόν τε τὰς ἀλλήλων ὄψεις ἀντὶ αἵματος τὸ χρίσμα
τοῦ κυάμου λαμβάνοντες, ταύτῃ γε τὸν Ἄρεα θερα-
πεύοντες. ὅτι ὁ Πυθαγόρας πάνυ τὸν κύαμον ἀπεστρέ- S
φετο· διαφερόντως γὰρ παρὰ τοὺς ἄλλους καρποὺς XS
διεγείρει τὰ σώματα πρὸς συνουσίαν ἐσθιόμενος, καὶ
ταύτῃ καθέλκει τὰς ψυχὰς ἐπὶ τὴν γένεσιν. ὁ δὲ
Ποντικὸς Ἡρακλείδης φησίν, ὡς εἴ τις τὸν κύαμον ἐν
καινῇ θήκῃ ἐμβαλὼν ἀποκρύψει τῇ κόπρῳ ἐπὶ τεσσα-
ράκοντα πάσας ἡμέρας, εἰς ὄψιν ἀνθρώπου σεσαρκω-
μένου μεταβαλόντα τὸν κύαμον εὑρήσει, καὶ διὰ τοῦτο
τὸν ποιητὴν φάναι·

ἶσόν τοι κυάμους τε φαγεῖν κεφαλάς τε τοκήων.

Διογένης δὲ ἐν τρισκαιδεκάτῃ ἀπίστων ταῦτά φησιν·

v. 18 Heraclides FHG II p. 197   23 Abel frgm. Orph. 263
24 Antonius Diogenes ἐν τρισκαιδεκάτῃ τῶν ὑπὲρ Θούλην ἀπίστων.

v. 1 ἐν ταύτῃ — 10 ἐλάμβανον omis. X   13 θεραπεύον-
τες cet. des. H   14 ὅτι ὁ πυθαγόρας — p. 100, 19 λύθρον
εὑρήσει S | ὅτι — ἀπεστρέφετο omis. X   15 γὰρ] δὲ X
18 Ποντικὸς omis. X | τὸν] τὴν X   19 κενῇ X | θύια S | βάλ-
λων S | τετταράκοντα B, in marg.: *Lucianus in Titarmi vindi-
catione*   21 διὰ τοῦ τὸν A   23 τοι omis. S | φαγεῖν καὶ κε-
φαλὰς τοκήων A   24 ἐν τρισκαιδεκάτῃ ἀπίστων ταῦτα omis. X

XS τότε ἀπὸ τῆς αὐτῆς σηπεδόνος ἄνθρωπον συστῆναι καὶ κύαμον βλαστῆσαι. τούτου δὲ φανερὰ ἐπῆγε τεκμήρια· εἰ γάρ τις διατραγὼν κύαμον καὶ τοῖς ὀδοῦσι λεάνας ἐν ἀλέᾳ τῆς τοῦ ἡλίου βολῆς καταθείη πρὸς ὀλίγον, εἶτα ἀναστὰς ἐπανέλθοι μετ᾽ οὐ πολύ, εὕροι ἂν ὀδωδότα ἀνθρωπείου φόνου· εἰ δὲ καὶ ἀνθοῦντος ἐν τῷ βλαστάνειν τοῦ κυάμου λαβών τις περκάζοντος τοῦ ἄνθους βραχὺ ἐνθείη ἀγγείῳ κεραμεᾷ καὶ ἐπίθεμα ἐπιθεὶς ἐν τῇ γῇ τε κατορύξειε καὶ ἐννενήκοντα παραφυλάξειεν ἡμέρας μετὰ τὸ κατορυχθῆναι, εἶτα μετὰ ταῦτα ὀρύξειε καὶ λάβοι καὶ ἀφέλοι τὸ πῶμα, εὕροι ἂν ἀντὶ τοῦ κυάμου ἢ παιδὸς κεφαλὴν συνεστῶσαν ἢ γυναικὸς αἰδοῖον. ὥστε ἀφεκτέον κατὰ Πυθαγόραν κυάμου, ὡς καὶ τῶν λεγομένων χρυσολαχάνων, ἐπειδὴ
X καὶ αὐτῶν ἡ γένεσις ἐξ ἐμμήνων γυναικῶν ἐστι. τούτου χάριν εἰς τοὺς τάφους κύαμοι ῥίπτονται ὑπὲρ σω-
XS τηρίας ἀνθρώπων. ὅτι δὲ κύαμος ἀπὸ τοῦ αἵματος εἴρηται, δυνατὸν τῇ πείρᾳ παραλαβεῖν· εἴ τις γὰρ αὐτὸν ἀποβρέξει ἐπὶ νυχθήμερον, τὸ ἐν αὐτῷ ὕδωρ λύθρον εὑρήσει.

X 43. Οἱ δὲ μάγγιπες, οἱονεὶ τεχνῖται τοῦ ἀνδραπο- RrIV30

v. 1 sqq. quae a Laurentii codicibus discrepant, correxit *Rr* e Porphyrii vita Pythagorae, quae c. 44 habet *τότε δὴ ἀπὸ τῆς αὐτῆς — 13 γυναικὸς αἰδοῖον* | *τότε* omis. *X* | *αὐτῆς* Porph., omis. *XS* | *ἀνθρώπους* Porph. 3 *διατρώγων A* | *λεανάνας A*, *λειάνας BA_2*, *λεάνας S* Porph. 4 *τῇ — βολῇ S* 5 *ἀποστὰς* Porph. | *μετ᾽ οὐ πολὺ* omis. *S* 6 *γόνου* Porph. | *ἐν τῷ — 7 περκάζοντος* omis. *X* 7 *τοῦ ἄνθους* omis. *B* 8 *κεραμείω X*, *κεραμίω* Porph. | *καὶ ἐπίθημα* Porph., *ἐπίθεμα X*, *ἐπίθεμα δὲ S* | *ἐνθεὶς X* 9 *τε* omis. *S* Porph. | *κατορύξει XS* | *παραφυλάξοι A*, *παραφυλάξει BS* 11 *ὀρύξοι AS*, *ὀρύξει B*, *ὀρύξας* Porph. | *καὶ λάβοι*] *καὶ* omis. Porph. 12 *ἂν* Porph., omis. *XS* 14 *κυάμων B* | *ἐπεὶ X* 15 *ἐστι* omis. *S* | *τούτου — 17 ἀνθρώπων* omis. *S* 21 *ἀνδραποδώδους A*, *ἀνδραπόδους A_2*, *ἀνδραπώδους B*

δώδους ἄρτου, ἔπεμπον τοῖς ἐν λόγῳ Ῥωμυλίας ἀννώνας· οὕτω δὲ ταύτας ἐκάλουν, διὰ τὸ κατὰ τὴν ἐννάτην ὥραν ἐπιδίδοσθαι πρὸς τοῦ Ῥωμύλου τὴν τροφὴν τοῖς στρατιώταις .... καὶ γὰρ Οὐαλεντινιανὸς ἀπαίδευτος ἦν καὶ μόνον .... βαρύμηνις. X

Rr IV 31 44. *Τῇ πρὸ τεσσάρων Νωνῶν Μαρτίων ἄνεμον βιαιότερον ὡς ἐπίπαν πνεῖν προλέγει ὁ Εὔδοξος.*

32 45. *Τῇ πρὸ τριῶν Νωνῶν Μαρτίων ὁ πλοῦς τῆς Ἴσιδος ἐπετελεῖτο, ὃν ἔτι καὶ νῦν τελοῦντες καλοῦσι πλοιαφέσια. ἡ δὲ Ἶσις τῇ Αἰγυπτίων φωνῇ παλαιὰ σημαίνεται, τουτέστιν ἡ σελήνη· καὶ προσηκόντως αὐτὴν τιμῶσιν ἐναρχόμενοι τῶν θαλαττίων ὁδῶν, διὰ τὸ αὐτήν, ὡς ἐλέγομεν, τῇ φύσει τῶν ὑδάτων ἐφεστάναι. φασὶ δὲ ταύτην καὶ ὑγείας εἶναι δότειραν, καθάπερ ἡμεῖς τὸν Ἀσκληπιόν. ταὐτὸν δ' ἂν εἴη· ὥσπερ γὰρ ἡμεῖς τὸν ἥλιον εἰς τὸν Ἀσκληπιὸν λαμβάνοντες μετὰ τὰς ἐκείνου δυσμὰς τῆς νυκτὸς ἐπιγινομένης αἴτιον αὐτὸν τοῦ ὕπνου καὶ νυκτὸς καὶ ἀναπαύσεως, αἴτιον καὶ δοτῆρα τῆς ὑγείας .... μυθεύουσιν. ὁ δὲ Χαιρωνεὺς Ἶσιν μὲν τὴν γῆν εἶναι βούλεται καὶ Ὄσιριν τὸν Νεῖλον, Τυφῶνα δὲ τὴν θάλατταν, εἰς ἣν ὁ Νεῖλος ἐμπίπτων ἀφανίζεται.*

33 46. *Τὴν Τύχην οἱ Ἕλληνες γράφουσι βουπρόσωπον· ἐγὼ δ' οἶμαι τὴν ὑγρὰν εἶναι οὐσίαν, ὅθεν καὶ ἄκουαν αὐτὴν Ῥωμαίοις ἔθος καλεῖν ἀπὸ τῆς ἰσότητος,*

v. 7 Eudoxus Wachsmuth de ost. p. 296 nr. 9 20 Plut. de Is. et Os. c. 32 p. 363 D

v. 1 *ῥωμυλίοις A* | *ἀνόνας X* 5 lacunam indicandam putavi 7 *εὐδόξιος A*, corr. A_2 8 *ποῦς A*, *πλοῦς* A_2 11 *προσηκόντας A*, *προσηκόντως* corr. ead. m. 16 *λαμβάνοντες ἢ μετὰ B* 19 lacunam indicavit *Sch* 20 *ἴσην B* 23 *βοοπρόσω A*, corr. A_2 25 *ἀκουὰν A*

X τὸ δ' ὕδωρ ὁμοιομερὲς καὶ ἴσον τὴν φύσιν. καὶ καλῶς ἄκουα πρὸς αὐτῶν ὀνόμασται, ἐπειδὴ τὴν ἰσότητα ἤτοι ὁμοιομέρειαν ἀπὸ τοῦ ἄκουα κατὰ παραγωγὴν ἐπικαλοῦσιν.

Par. 47. Τὸ σίβυλλα Ῥωμαϊκὴ λέξις ἐστὶν ἑρμηνευομένη deest Rr προφῆτις ἤγουν μάντις, ὅθεν ἑνὶ ὀνόματι αἱ θήλειαι μάντιδες ὠνομάσθησαν Σίβυλλαι· γεγόνασι δὲ Σίβυλλαι δέκα ἐν διαφόροις τόποις καὶ χρόνοις. πρώτη ἡ καὶ Χαλδαία ἡ καὶ Περσὶς ἡ καὶ πρός τινων Ἑβραία ὀνομαζομένη, ἧς τὸ κύριον ὄνομα Σαμβήθη, ἐκ τοῦ γένους τοῦ μακαριωτάτου Νῶε, ἡ περὶ τῶν κατὰ Ἀλέξανδρον τὸν Μακεδόνα λεγομένη προειρηκέναι, ἧς μνημονεύει Νικάνωρ ὁ τὸν Ἀλεξάνδρου βίον ἱστορήσας, ἡ περὶ τοῦ δεσπότου θεοῦ μυρία προθεσπίσασα καὶ τῆς αὐτοῦ παρουσίας· ἀλλὰ καὶ αἱ λοιπαὶ συνᾴδουσιν αὐτῇ, πλὴν ὅτι ταύτης εἰσὶ βιβλία εἰκοσιτέσσαρα περὶ παντὸς ἔθνους καὶ χώρας περιέχοντα. ὅτι δὲ οἱ στίχοι αὐτῆς ἀτελεῖς εὑρίσκονται καὶ ἄμετροι, οὐ τῆς προφήτιδός ἐστιν ἡ αἰτία ἀλλὰ τῶν ταχυγράφων, οὐ συμφθασάντων τῇ ῥύμῃ τῶν λεγομένων ἢ καὶ ἀπαιδεύτων γενομένων καὶ ἀπείρων γραμματικῶν· ἅμα γὰρ τῇ ἐπιπνοίᾳ ἐπέπαυτο ἐν αὐτῇ ἡ τῶν λεχθέντων μνήμη, καὶ διὰ τοῦτο εὑρίσκονται στίχοι ἀτελεῖς καὶ διάνοια σκάζουσα, εἴτε κατ' οἰκονομίαν θεοῦ τοῦτο γέγονεν, ὡς μὴ γινώσκοιντο ὑπὸ τῶν πολλῶν καὶ ἀναξίων οἱ χρησμοὶ αὐτῆς. δευτέρα Σίβυλλα ἡ Λίβυσσα, τρίτη Σίβυλλα

v. 13 Nicanor Scr. Alexandri Magni p. 152

v. 1 *τὸ δ'*] *τοῦ* *B* 2 *ὠνόμασθαι* *B* 5 *περὶ σιβύλλης. τὸ σίβυλλα κτλ.* cod. Parisinus gr. 864 f. 159, Cramer anecd. gr. I, 332 sq. 12 *λεγομένων προειρηκυῖα* *Par.*, corr. ex Suida E. Maass de Sibyllarum indicibus p. 44

Par.

ἡ Δελφίς, ἡ ἐν Δελφοῖς τεχθεῖσα· γέγονε δὲ αὕτη πρὸ τῶν Τρωϊκῶν καὶ ἔγραψε χρησμοὺς δι' ἐπῶν ἐν τοῖς χρόνοις τῶν κριτῶν, ὑπηνίκα Δεβόρρα προφῆτις ἦν παρὰ Ἰουδαίοις. τετάρτη Ἰταλικὴ ἡ ἐν Κιμμερίᾳ τῆς Ἰταλίας, πέμπτη Ἐρυθραία ἀπὸ πόλεως Ἐρυθρᾶς καλουμένης ἐν Ἰωνίᾳ, ἡ περὶ τοῦ Τρωϊκοῦ προειρηκυῖα πολέμου. ἕκτη Σαμία, ἧς τὸ κύριον ὄνομα Φυτώ, περὶ ἧς ἔγραψεν Ἐρατοσθένης, καὶ αὕτη ἐν τοῖς χρόνοις τῶν παρὰ Ἰουδαίοις κριτῶν ἦν. ἑβδόμη Κυμαία ἡ καὶ Ἀμάλθεια ἢ Ἡροφίλη· ἡ δὲ Κύμη πόλις ἐστὶν Ἰταλική, ἧς πλησίον ἄντρον ἐστὶ συνηρεφὲς καὶ γλαφυρώτατον, ἐν ᾧ διαιτωμένη ἡ Σίβυλλα αὕτη τοὺς χρησμοὺς ἐδίδου τοῖς πυνθανομένοις. ὀγδόη ἡ Γεργιθία· πολίχνη δὲ περὶ τὸν Ἑλλήσποντον τὸ Γεργίθιον. ἐννάτη Φρυγία, δεκάτη ἡ Τιβουρτία ὀνόματι Ἀλβουναία. ὅτι ἡ Ἰουδαία Σίβυλλα καὶ Χαλδὶς ἐκαλεῖτο· καὶ γὰρ ὁ Φίλων τὸν Μωυσέως βίον ἀναγράφων Χαλδαῖον εἶναι αὐτὸν λέγει, γεγενῆσθαι δὲ ἐν Αἰγύπτῳ, ὡς τῶν προγόνων αὐτοῦ ἐκεῖσε κατελθόντων διὰ λιμὸν κατασχόντα Βαβυλῶνά τε καὶ τὰς πλησιοχώρους. καὶ ὡς ἔοικεν, ἀπ' ἀρχῆς οἱ Χαναναῖοι οὕτως ἐκαλοῦντο, ἢ διὰ τὸ τὸν Ἀβραὰμ ἐκεῖθεν ὡρμῆσθαι. λέγει δὲ ὁ αὐτὸς Φίλων καὶ περὶ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Μωυσέως, ὅτι ὑπ' αὐτοῦ μὲν τῇ Χαλδαϊκῇ γλώττῃ ἐγράφη, ὕστερον δὲ ὑπὸ Πτολεμαίου εἰς τὴν Ἑλλάδα μετεφράσθη, ὃς τρίτος ἦν τῶν ἀπ' Ἀλεξάνδρου τὴν Αἴγυπτον παραλα-

v. 17 Philo Vita Mosis I, 2   22 Philo ibid. II, 5. 6

v. 1 *Δελφοῖς*] *δελφὶς Par.* 7 *φυτὼ Par.*$_2$ in corr. 10 *ἱεροφίλη Par.*, corr. E. Maass ibid. p. 45 11 *συνηνεφές Par.*, corr. Cramer 13. 14 *γεργιτία* et *τὸ γεργίτιον Par.*, *Γεργιθία* et *ἡ Γέργιθος* E. Maass 15 *τιγούρτη* et *ἀβουναία Par.*, emendavit E. Maass 17 *μωσέως Par.* 23 *μωσέως Par.*

Par. βόντων, Φιλάδελφος ἐπικεκλημένος. ταύτης δὲ τῆς Ἑβραίας Σιβύλλης βίβλῳ ἐνέτυχον ἐν Κύπρῳ, ἐν ᾗ πολλὰ καὶ τῶν ⟨ἑλληνικῶν⟩ προφητεύσασα διαλαμβάνει· καὶ μέντοι καὶ περὶ Ὁμήρου, ὅτι ἀναστήσει ὁ θεὸς ἄνθρωπόν τινα σοφόν, ὃς τὸν τῶν ἡρώων πόλεμον ἀναγράψεται καὶ τοὺς γενναιοτάτους τούτων ὑμνήσει· προλέγει δὲ καὶ περὶ Χριστοῦ καὶ τῶν μετὰ τὴν Χριστοῦ παρουσίαν γεγενημένων· καὶ μέντοι καὶ περὶ τῶν γενησομένων ἕως τῆς συντελείας, ἐν οἷς καὶ περὶ Κύπρου καὶ Ἀντιοχείας παλίμφημά τινα προφητεύει, τῆς μὲν ὡς πολέμῳ πεσουμένης καὶ μηκέτ' ἀναστησομένης, τῆς δὲ νήσου ὑποβρυχίου γενησομένης· φησὶ γάρ·

Τλήμων Ἀντιόχεια, σὲ δὲ πτόλιν οὔποτ' ἐροῦσιν,
εὖτε κακοφροσύνῃσι τεαῖς περὶ δούρασι πίπτεις,

καὶ ἑξῆς

αἲ αἲ Κύπρε τάλαινα, σὲ δὲ μέγα κῦμα καλύψει
ἤμασι χειμερίῃσιν ὀρινομένη τε θάλασσα.

προέλαβε δὲ τὴν τοῦ Χριστοῦ παρουσίαν αὕτη ἡ Σίβυλλα ἔτη δισχίλια, ἧς ἐστι καὶ τοῦτο τὸ ἔπος τὸν τίμιον σταυρὸν προμηνύον·

ὢ ξύλον ὢ μακαριστόν, ὑφ' οὗ θεὸς ἐξετανύσθη.

XS Par. ὅτι τέταρτος ἀπὸ Ῥώμου τοῦ οἰκιστοῦ βασιλεὺς ἐν Ῥώμῃ γέγονε Ταρκύνιος Πρίσκος· γυνὴ δέ τις Ἀμάλθεια ἦλθε πρὸς αὐτὸν ἐπιφερομένη τρεῖς βίβλους, χρη- Rr IV 34

v. 13 sq. 16 sq. cf. Oracula Sibyllina ed. Rzach IV, 140. 141. 143. 144. XIII, 125. 126 21 Or. Sib. VI, 26

v. 2 *βίβλον Par.*, corr. Gu. Kroll 3 *ἑλληνικῶν* supplevi in lacuna octo fere litterarum *Par.* 13 *τλῆμον Par.* 20 *ὅτι* (omis. *X*) *ἐπὶ ταρκυνίου πρίσκου τοῦ ῥηγὸς ἀμαλθία τοὔνομά τις* (*τις τοὔνομα S*) *γυνὴ ἧκεν ὡς αὐτόν* — p. 105, 12 *φυλακὴν XS* 24 *χρησμοὶ δὲ σιβύλλης τῆς κυμαίας ἐτύγχανον, ἐπεζήτει δὲ τὸν* (*κατὰ* add. *X*) *βασιλέα* (omis. *X*) *τριάκοντα τούτους ἀποδόσθαι χρυσῶν XS*

σμοὺς Σιβύλλης τῆς Κυμαίας, καὶ ἐξήτει αὐτῷ δοῦναι XSPar. *εἰς τριάκοντα χρυσοῦς· τοῦ δὲ καταφρονήσαντος ἀγανακτήσασα ἡ γυνὴ ἔκαυσε τὸ ἓν τῶν βιβλίων, καὶ αὖθις προσελθοῦσα ἠξίου καὶ ὑπὲρ τῶν λειπομένων δύο τοὺς τριάκοντα λαβεῖν χρυσοῦς· τοῦ δ' ἔτι μᾶλλον αὐτὴν ὑπεριδόντος καὶ τὸ ἕτερον ἔκαυσε· λοιπὸν οὖν ὑπὲρ τοῦ ἑτέρου ἑνὸς τὴν αὐτὴν ἐπεζήτει τιμήν. στοχασάμενος οὖν ὁ βασιλεὺς ἀναγκαῖον αὐτὸ εἶναι τῇ βασιλείᾳ λαμβάνει δοὺς τοὺς τριάκοντα χρυσοῦς· καὶ εὑρὼν ἐν αὐτῷ τὰς Ῥωμαίων τύχας κατ' ἐξαίρετον καὶ μόνας ἐγγεγραμμένας, ἑξήκοντα πατρικίων συστήματι τὴν τούτων παρέδωκε φυλακήν.*

RrIV35 48. *Νώναις Μαρτίαις ὁ Βάρρων ὄρθρου τὸν στέ-* X *φανον δύεσθαι λέγει καὶ πνεῖν τὸν βορρᾶν.*

III29 IV36 49. *Εἰδοῖς Μαρτίαις ἑορτὴ Διὸς διὰ τὴν μεσομηνίαν καὶ εὐχαὶ δημόσιαι ὑπὲρ τοῦ ὑγιεινὸν γενέσθαι τὸν ἐνιαυτόν. ἱεράτευον δὲ καὶ ταῦρον ἑξέτη ὑπὲρ τῶν ἐν τοῖς ὄρεσιν ἀγρῶν, ἡγουμένου τοῦ ἀρχιερέως καὶ τῶν κανηφόρων τῆς Μητρός. ἤγετο δὲ καὶ ἄν-* XYH

v. 14 Varro Wachsmuth de ost. p. 296 nr. 10

v. 3 *τὸ ἓν τῶν βιβλίων ἔκαυσεν XS* | *καὶ*] *εἶτα XS*   4 *προσελθοῦσα*] *ὡς αὐτὸν γενομένη XS* | *καὶ* omis. *S Par.* | *ἀπολειπομένων B*   5 *τοὺς αὐτοὺς τριάκοντα XS* | *χρυσίους Par.*   6 *παριδόντος X* | *λοιπὸν οὖν*] *πάλιν δὲ XS*   7 *ἑτέρου*] *λειπομένου XS* | *ἐπιζητούσης τοῦ χρυσίου ποσότητα, στοχασάμενον εἰκὸς τὸν βασιλέα, ὡς ἀναγκαῖα μᾶλλον* (*μᾶλλον* omis. *S*) *ἐτύγχανε τὰ βιβλία, πρίασθαι* (*ἐπρίατο X*) *παρ' αὐτῆς τὸ λειπόμενον· εἶτα εὑρόντα* (10) *XS*   9 *χρυσίους Par.*   11 *συστήματα B Par.*   12 *παραδοῦναι XS*   17 *ἱεράτευε B*   18 *τοῦ ἀρχιερέως* omis. *B*   19 *μητρὸ A*, *μητρό* A_2, unde corrupit *μητρόχου B* | *ἐν τούτω τῶ μηνὶ τῶν ῥωμαίων ἑορτὴν ὑπὲρ τοῦ ὑγιεινὸν αὐτοῖς τὸν ἐνιαυτὸν εἶναι τελούντων ἄνθρωπος αὐτῶν ἡγεῖτο περιβεβλημένος* eqs. *H* f. 165r, *ὅτι ἐν εἰδοῖς μαρτίαις πομπῆς γινομένης ἤγετο καὶ ἄνθρωπος περιβεβλημένος* etc. *Y*

XYH θρωπος περιβεβλημένος δοραῖς αἰγείαις, καὶ τοῦτον
ἔπαιον ῥάβδοις λεπταῖς ἐπιμήκεσι Μαμούριον αὐτὸν
καλοῦντες. οὗτος δὲ τεχνίτης ἐν ὁπλοποιΐᾳ γενόμενος,
διὰ τὸ μὴ τὰ διοπετῆ ἀγκίλια συνεχῶς κινούμενα φθεί-
ρεσθαι, ὅμοια ἐκείνων κατεσκεύασε τῶν ἀρχετύπων·
ὅθεν παροιμιάζοντες οἱ πολλοὶ ἐπὶ τοῖς τυπτομένοις
διαγελῶντές φασιν, ὡς τὸν Μαμούριον αὐτῷ παίζοιεν
οἱ τύπτοντες· λόγος γάρ, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον Μαμού-
ριον δυσχερῶν τινων προσπεσόντων ἐπὶ τῇ τῶν ἀρχε-
τύπων ἀγκιλίων ἀποσχέσει τοῖς Ῥωμαίοις παιόμενον
X ῥάβδοις ἐκβληθῆναι τῆς πόλεως. ταύτην τὴν ἡμέραν
ὁ Μητρόδωρος κακὴν παραδίδωσιν.

50. Ἡ πρὸ δεκαεπτὰ Καλενδῶν Ἀπριλίων ἄπρα- BrIV 37
κτος. ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ Εὔδοξος τοὺς ἰχθύας ἀνί-
σχειν καὶ βορρᾶν πνεῖν παραδίδωσιν.

51. Λίβερ παρὰ Ῥωμαίοις ὁ Διόνυσος οἱονεὶ ἐλεύ- 38
θερος, τουτέστιν Ἥλιος. μυστήρια ἀπὸ τῆς στερήσεως
τοῦ μύσους ἀντὶ τοῦ ἁγιωσύνης. Διόνυσος, δι' ὃν ἡ
νύσσα — ὁ καμπτήρ — καὶ ἡ περικύκλησις τοῦ χρό-
νου. Τέρπανδρός γε μὴν ὁ Λέσβιος Νύσσαν λέγει τε-
τιθηνηκέναι τὸν Διόνυσον τὸν ὑπό τινων Σαβάζιον
ὀνομαζόμενον, ἐκ Διὸς καὶ Περσεφόνης γενόμενον, εἶτα

v. 12 Metrodorus Wachsmuth de ost. p. 296 nr. 11 14 Eudoxus Wachsmuth ibid. nr. 12 20 Terpander fr. 8 Bergk

v. 1 αἰγείας omis. *XY* 2 λευκαῖς *X* | μάμουρον *B*, μάμουρον αὐτὸν καὶ μαμούριον *H* 3 οὗτος δὲ] ὅτι ἦν ποτέ τις μαμούριος τεχνίτης *H* | γινόμενος, ὃν διά τινας αὐτοῦ παραλόγους ὁρμὰς ῥάβδοις παιόμενον ἐκβληθῆναί φασι τῆς πόλεως (11). cet. des. *H* 4 ἀγγίλια *B* 7 μάμουρον *BDFG* 8 ἐκεῖνον omis. *DEFG* 10 ἀγγιλίων ὑποσχέσει *B* 11 πόλεως. cet. des. *Y* 13 ἀπριλλίων *A*, sim. cod. saepe 20 λέγεται τεθῆναι *X*, λέγει τετιθηνηκέναι *Sch*

ὑπὸ τῶν Τιτάνων σπαραχθέντα. φέρεται δὲ καί τις X μῦθος περὶ αὐτοῦ κατὰ τὸν Ἀπολλόδωρον, ὡς εἴη γεγονὼς ἐκ Διὸς καὶ Γῆς, τῆς δὲ Γῆς Θεμέλης προσαγορευομένης διὰ τὸ εἰς αὐτὴν πάντα καταθεμελιοῦσθαι, ἣν κατὰ συναλλαγὴν ἑνὸς στοιχείου, τοῦ σ̄, Σεμέλην οἱ ποιηταὶ προσηγορεύκασι. κατὰ δὲ τοὺς ποιητὰς Διόνυσοι πέντε· πρῶτος Διὸς καὶ Λυσιθέας, δεύτερος ὁ Νείλου, ὁ καὶ βασιλεύσας Λιβύης καὶ Αἰθιοπίας καὶ Ἀραβίας· τρίτος Καβείρου παῖς, ὅστις τῆς ⟨Ἀσίας⟩ ἐβασίλευσε, ἀφ' οὗ ἡ Καβειρικὴ τελετή· τέταρτος ὁ Διὸς καὶ Σεμέλης, ᾧ τὰ Ὀρφέως μυστήρια ἐτελεῖτο, καὶ ὑφ' οὗ οἶνος ἐκεράσθη· πέμπτος ὁ Νίσου καὶ Θυώνης, ὃς κατέδειξε τριετηρίδα. καὶ ταῦτα μὲν οἱ Ἕλληνες· οἱ δέ γε Ῥωμαῖοι τὸν Διόνυσον Βακχευτὴν τοῦ Κιθαιρῶνός φασιν, οἱονεὶ βακχευτὴν καὶ ἀνατρέχοντα ἀνὰ τὸν οὐρανόν, ⟨ὃν⟩ ἐκ τῆς τῶν ἑπτὰ συμφωνίας ἀστέρων Κιθάρωνα ὠνόμασαν· ὅθεν Ἑρμῆς XS κιθάραν δίδωσι μυστικῶς τῷ Ἀπόλλωνι, οἷον ὁ λόγος τῷ ἡλίῳ τὴν τοῦ παντὸς ἁρμονίαν. ἐν ἀπορρήτῳ δὲ X τῷ Διονύσῳ τὰ μυστήρια ἐτελεῖτο, διὰ τὸ πᾶσιν ἀπόκρυφον εἶναι τὴν τοῦ ἡλίου πρὸς τὴν τοῦ παντὸς

v. 2 Apollod. frg. 29 FHG I p. 433

v. 8 ὁ νεῖλου] ὂν εἶ λαὸν *A* 9 καιβῖρου *A* 10 lacuna litterarum quattuor (*A*) aut decem (*B*), Ἀσίας e Cicerone de nat. deor. III, 58 supplevit Creuzer: *tertium (Dionysum) Caprio patre, eumque regem Asiae praefuisse dicunt* 11 ᾧ] ὧν X, corr. Creuzer 12 νύσου καὶ θυένης *B* 16 ὃν omis. X, suppl. *Rr* 17 ὅτι ὁ ἑρμῆς — 19 ἁρμονίαν *S*, ἑρμῆς κιθάραν — 19 ἁρμονίαν Lambecius in Codinum p. 152 nr. 27; cf. R f. 3r: κιθάραν ἐπὶ χειρῶν πλάττουσι τοῦ ἀπόλλωνος, οἱονεὶ τὸν ἥλιον τὴν τοῦ παντὸς ἁρμονίαν· κιρνώμενος γὰρ τοῖς λοιποῖς ἀστράσι καὶ τίκτει καὶ ζωογονεῖ 18 μυθικῶς X | οἱονεὶ *S* | ὁ λόγος omis. *S*

X *φύσιν κοινωνίαν. καὶ φαλλοὺς ἐν τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ παρελάμβανον, οἱονεὶ τὰ γεννητικὰ ὄργανα, καὶ εἴσοπτρον οἱονεὶ τὸν διαυγῆ οὐρανόν, σφαῖραν δὲ οἱονεὶ τὴν γῆν· ὁ γὰρ Πλάτων ἐν τῷ Τιμαίῳ φησίν· ʻγῆ μὲν τὸ σφαιρικὸν εἶδος.ʼ διὸ δὴ καὶ ὁ Πυθαγόρας ἐν ταῖς δέκα σφαίραις οὕτως καὶ αὐτῇ ψυχὰς ἐνεσπάρθαι φησί. Πυριγενέα δὲ αὐτὸν καὶ Παγκρατῆ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐκάλουν, ὅτι τὴν μὲν φύσιν πυρώδης ἐστὶν ὁ ἥλιος, τοῦ δὲ παντὸς ἐπάρχει καὶ κρατεῖ. καὶ πάνθηρα δὲ παρ αὐτοῦ τοὔνομα ποιοῦσιν ἀποδεχόμενον, οἱονεὶ τὴν πάνθηρον γῆν ἐξ αὐτοῦ λαμβάνουσαν τὴν ζωοποιὸν καὶ εὐφραντικὴν τροφήν. καὶ Βάκχας αὐτῷ καὶ Νύμφας οἱονεὶ τὰ ὕδατα ποιοῦσι πειθαρχοῦντα, τῇ δὲ τοῦ ἡλίου κινήσει ἡ τῶν ὑδάτων φύσις ζωογονεῖται· κύμβαλα δὲ καὶ θύρσους αὐταῖς διδόασι τὸν τῶν ὑδάτων ἦχον· καὶ ὑπὸ Σατύρων ἐλαυνομένας τὰς Μαινάδας, οἷον ὑπὸ τῶν ἀνέμων ὠθουμένης τῆς τῶν ὑδάτων φύσεως βροντὰς καὶ κτύπους ἀποτελεῖσθαι. Διόνυσον δὲ ὡσανεὶ τὸν τοῦ Διὸς νοῦν οἱονεὶ τὴν τοῦ κόσμου ψυχήν· πολλαχοῦ γὰρ εὑρίσκομεν, ὡς ὁ σύμπας κόσμος Ζεὺς ὀνομάζεται διὰ τὸ ἀείζωον καὶ ἀτελεύτητον. Σεμέλης δὲ αὐτὸν ποιοῦσιν υἱόν, ὡς ὑπὸ γῆν κρυπτόμενον καὶ διὰ τοῦ Ἑρμοῦ, τουτέστι τοῦ λόγου, προϊόντα· καὶ τῷ μηρῷ τοῦ Διὸς ἐντρεφόμενον, οἱονεὶ ἐν τοῖς ἀπορρήτοις τοῦ κόσμου λανθάνοντα· καὶ Διθύραμβον καὶ Διμήτορα τὸν δύο προόδους λαχόντα, τὴν*

v. 4 Plato Tim. p. 55 D: *γῇ μὲν δὴ τὸ κυβικὸν εἶδος δῶμεν.*

v. 2 *ὀργανικαὶ ἔσοπτρον B*, corr. ead. m. 6 *αὐτῇ A, αὐτῆς A_2 B* 9 *ὑπάρχει B* | *πάνθηρον X*, corr. *Rr* 10 *τόνομα A* 16 *ἐλαυνόμενος B* 18 *τύπους A* 26 *δημήτορα τῶν A*

X μὲν ἀνατολικὴν πρὸς νότον ἐν χειμῶνι, τὴν δὲ βορείαν πρὸς δυσμὰς ἐν τῷ θέρει. καὶ ταῦτα μὲν περὶ Διονύσου. Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῶν Βακχαναλίων Δημόκριτος δύεσθαι τοὺς ἰχθύας λέγει, ὁ δὲ Βάρρων ἀνεμομαχίαν ἔσεσθαι παραδίδωσιν. οὕτως μὲν ἡ παλαιότης περὶ τὰ Διονύσια.

deest Rr 52. Ὅτι ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ταραχῆς γενομένης ὑπὸ S τῶν στασιαστῶν λέγεται τηνικαῦτα ποιμένος ἐπιφανῆναι δόξαντος τῷ τόπῳ καὶ κρίναντος ὡς αὐτὸν συναχθῆναι τὸν δῆμον, συνδραμεῖν δὲ τὸ πλῆθος· κἀκεῖσε πρὸς τοῦ ποιμένος τῶν βαναύσων χωρισθέντων εἰρήνην μὲν τῷ δήμῳ γενέσθαι, αὐτὸν δὲ ἀφανισθῆναι.

deest Rr 53. Ὅτι πολλὴ τοῖς θεολόγοις διαφωνὴ περὶ τοῦ παρ' Ἑβραίων τιμωμένου θεοῦ καὶ γέγονε καὶ ἔστιν· Αἰγύπτιοι γὰρ καὶ πρῶτος Ἑρμῆς Ὄσιριν τὸν ὄντα θεολογοῦσιν αὐτόν, περὶ οὗ Πλάτων ἐν Τιμαίῳ λέγει· 'τί τὸ ὂν μὲν ἀεί, γένεσιν δὲ οὐκ ἔχον, τί δὲ τὸ γινόμενον, ὂν δὲ οὐδέποτε;' Ἕλληνες δὲ τὸν Ὀρφέως Διόνυσον, ὅτι, ὡς αὐτοί φασι, πρὸς τῷ ἀδύτῳ τοῦ ἐν Ἱερυσολύμοις ναοῦ ἐξ ἑκατέρων σταθμῶν τὸ πρὶν ἄμπελοι ἀπὸ χρυσοῦ πεποιημένοι ἀνέστελλον τὰ παραπετάσματα ἐκ πορφύρας καὶ κόκκου πεποικιλμένα, ἐξ ὧν καὶ ὑπέλαβον Διονύσου εἶναι τὸ ἱερόν· Λίβιος δὲ ἐν τῇ καθόλου Ῥωμαϊκῇ ἱστορίᾳ ἄγνωστον τὸν ἐκεῖ τιμώμενόν φησι· τούτῳ δὲ ἀκολούθως ὁ Λούκανος

v. 3 Democritus et Varro Wachsmuth de ost. p. 296 nr. 13 16 Plato Tim. p. 27 D 23 Livii locum extitisse quondam in libro CII ci. Usener in M. Annaei Lucani commentariis Bernensibus ad Phars. vs. II 592, ubi eadem atque hoc loco traduntur. 25 Lucan. Phars. II 592

v. 1 ἀνατολὴν *B* 17 μὲν omis. Plato | καὶ τὶ γιγνόμενον μὲν ἀεί Plato 23 λίλαιος *S*, Λίβιος scripsi

S ἀδήλου θεοῦ τὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ναὸν εἶναι λέγει, ὁ δὲ Νουμήνιος ἀκοινώνητον αὐτὸν καὶ πατέρα πάντων τῶν θεῶν εἶναι λέγει, ἀπαξιοῦντα κοινωνεῖν αὐτῷ τῆς τιμῆς τινα· καὶ Ἰουλιανὸς δὲ ὁ βασιλεύς, ὅτε πρὸς Πέρσας ἐστρατεύετο, γράφων Ἰουδαίοις οὕτω φησίν· 'ἀνεγείρω γὰρ μετὰ πάσης προθυμίας τὸν ναὸν τοῦ ὑψίστου θεοῦ'· δι' ἣν αἰτίαν καί τινες τῶν ἀπαιδεύτων, ἔτι δὲ καὶ διὰ τὴν περιτομὴν Κρόνου αὐτὸν εἶναι νομίζουσιν· ὑψηλότερος γάρ φασι τῶν πλανήτων ὁ Κρόνος· οὐ συνορῶντες ὅτι ἡ περιτομὴ σύμβολόν ἐστι τοῦ καθαρμοῦ τῆς νοερᾶς ψυχῆς, ὡς τοῖς μυστικοῖς τῶν Ἑβραίων δοκεῖ, ὅτι δὲ οὐ Κρονία τελετὴ ἡ περιτομή· καὶ Ἀράβων οἱ λεγόμενοι Σκηνῖται ἐπὶ τοῦ τρισκαιδεκάτου ἐνιαυτοῦ τοὺς ἑαυτῶν παῖδας περιτέμνουσιν ὡς Ὠριγένης λέγει, καίτοι Ἀστάρτην ἀλλ' οὐ Κρόνον τιμῶντες· καὶ Αἰθίοπες δὲ τὰς κόγχας τῶν γονάτων τῶν νέων σιδηρῷ καυστικῷ σφραγίζουσι τῷ Ἀπόλλωνι. ὁ μέντοι Πορφύριος ἐν τῷ ὑπομνήματι τῶν λογίων τὸν δὶς ἐπέκεινα τουτέστι τὸν τῶν ὅλων δημιουργὸν τὸν παρὰ Ἰουδαίων τιμώμενον εἶναι ἀξιοῖ, ὃν ὁ Χαλδαῖος δεύτερον ἀπὸ τοῦ ἅπαξ ἐπέκεινα, τουτέστι τοῦ ἀγαθοῦ, θεολογεῖ. οἱ μέντοι περὶ Ἰάμβλιχον καὶ Συριανὸν καὶ Πρόκλον δημιουργὸν αὐτὸν τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου νομίζουσιν εἶναι καλοῦντες αὐτὸν τῆς τετραστοίχου θεόν· ὁ δὲ Ῥωμαῖος Βάρρων περὶ

v. 4 cf. Iuliani imp. epistolae fragmentum p. 295 C et epistolae XXV p. 397 D ed. Hertlein Ἰουδαίων τῷ κοινῷ datae finem huius loci simillimum 15 Origenes Philoc. XXXIII 18 G. Wolff, Porphyrii de philosophia ex oraculis haurienda librorum reliquiae p. 142 21 cf. Gu. Kroll Or. Chald. p. 16 25 Varro: cf. Macrob. Sat. I, 18, 21

v. 1 ὁ δὲ νουμήνιος δὲ, alterum δὲ del. *S*

αὐτοῦ διαλαβών φησι παρὰ Χαλδαίοις ἐν τοῖς μυστικοῖς XS αὐτὸν λέγεσθαι Ἰάω ἀντὶ τοῦ φῶς νοητὸν XS Cedren. τῇ Φοινίκων γλώσσῃ, ὥς φησιν Ἑρέννιος. καὶ Σαβαὼθ δὲ πολλαχοῦ λέγεται, οἷον ὁ ὑπὲρ τοὺς ἑπτὰ πόλους, τουτέστιν ὁ δημιουργός. πολλαὶ μὲν οὖν οὕτω περὶ S αὐτοῦ δόξαι, κρείττους δὲ μᾶλλον οἱ ἄγνωστον αὐτὸν καὶ ἄδηλον θεολογοῦντες. ὅτι δὲ σφάλλονται οἱ Διόνυσον αὐτὸν εἶναι νομίζοντες ἀπό τε τῶν εἰρημένων ἀμπέλων, αἳ τὰ παραπετάσματα ἀνέστελλον καὶ ἔτι οὐκ οἶδ' ὅθεν ἀναπεισθέντες ἀνοινεῖν τοὺς Ἑβραίων βεβήλους, ἐξ αὐτῶν ἄν τις τῶν παρ' αὐτοῖς νομίμων λάβοι· οὐ γὰρ τοὺς βεβήλους, ἀλλὰ τοὺς ἱερουμένους τουτὶ πράττειν θεσπίζουσιν οὕτω λέγοντες· 'οἶνον καὶ σίκερα οὐ πίεσθε ἡνίκα ἂν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνήν.'

Rr IV 39 54. Πρὸ δεκαπέντε Καλενδῶν Ἀπριλίων ὁ Εὐκτήμων X ποικίλους ἀνέμους πνέειν λέγει. κεφαλαίαν δὲ Ἀθηνᾶν τὴν φρόνησιν ἄν τις εἴποι· καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ XS βρέγματος κατὰ τὸ ἀντικέφαλον ἐναποκεῖσθαι λέγεται πρὸς ταῖς ῥίζαις τοῦ ἐγκεφάλου τοῖς ἀνθρώποις ἡ φρόνησις· ὅθεν ὀργιζόμενον Ἀχιλλέα Ὅμηρος ἐκ τοῦ βρέγματος πιεζόμενον ὑπὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐποίησε λέγων·

ξανθῆς δὲ κόμης ἕλε Πηλείωνα.

v. 13 cf. Levit. X, 9 16 Euctemo Wachsmuth de ost. p. 296 nr. 14 23 Hom. Il. A 197

v. 1 οἱ χαλδαῖοι τὸν θεὸν ἰαὼ λέγουσιν ἀντὶ τοῦ — 5 ὁ δημιουργός. X, Georg. Cedren. hist. comp. p. 296, 19 Bonn: Ὅτι Ηαω παρὰ Χαλδαίοις ἑρμηνεύεται φῶς νοητὸν τῇ Φοινίκων γλώσσῃ· καὶ Σαβαὼθ δὲ ὁ ὑπὲρ τοὺς ἑπτὰ πόλους, τουτέστιν ὁ δημιουργὸς θεός. 3 ὥς φησιν Ἑρέννιος omis. X 4 ὁ omis. BS 5 τουτέστι. δημιουργός B 12 λάβῃ S, λάβοι scripsi | ἱερωμένους S, ἱερουμένους scripsi 14 πίεσθε ἐὰν LXX 18 ὅτι ἐπὶ τοῦ βρέγματος — p. 112, 13 ἀγκίλια S 21 τὸν ἀχιλλέα ὁ ὅμηρος B

XYS *καὶ γλαυκῶπιν αὐτὴν διὰ τὸ πυρῶδες γράφουσι καὶ* Rr III 30
γλαῦκα αὐτῇ τὸ ὄρνεον προσνέμουσιν, ὅπερ ἐγρήγορε
S *διὰ πάσης τῆς νυκτός, ὡς ἄν τις εἴποι, ἡ ἀνθρωπίνη*
ψυχὴ κατὰ μηδένα καιρὸν ἀργοῦσα· καὶ γὰρ ἀθάνατος
XYS *καὶ ἀεικίνητος τὴν φύσιν· τὸ γὰρ παῦλαν ἔχον κινή-*
σεως παῦλαν ἔχει ζωῆς κατὰ Πλάτωνα.

S 55. *Ὅτι κατὰ τὴν πρὸ τεσσαρεσκαίδεκα καλενδῶν* deest Rr
Ἀπριλίων ἔθος ἦν τοὺς Σαλίους ἀποτίθεσθαι τὰ διο-
πετῆ ὅπλα, ἅτινα ἐκάλουν ἀγκίλια, οὓς κατέστησεν ὁ
Νουμᾶς. ταῦτα δὲ εἰς τιμὴν Ἄρεος πολεμικοῦ εἰώθη
κινεῖσθαι ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ἐν ᾗ λέγεται φωνὴν ἐκ
τοῦ οὐρανοῦ ἀκουσθῆναι λέγουσαν, ἕως τότε σώζεσθαι
τὴν πόλιν, ἕως ἂν σώζηται τὰ ἀγκίλια.

Y 56. *Ὅτι καὶ ἐν Ῥώμῃ τὰς τῶν πολιτῶν ἁμαρτάδας* Rr III 31
ἐπὶ ἁμαξῶν διέπαιζον καὶ λανθανούσας ἐξῆγον κατὰ
τὴν Ἀθηναίων συνήθειαν, οἳ τοῖς ἁμαρτάνουσιν ἠπεί-
λουν λέγειν τὰ ἐξ ἁμάξης.

X 57. *Πρὸ δεκατεσσάρων Καλενδῶν Ἀπριλίων ἑορτὴ* IV 40
παρὰ Ῥωμαίοις τιμωμένη οὐχ ὡς Ῥωμαϊκὴ ἀλλ' ὡς με-
γίστην παρ' Αἰγυπτίοις ἔχουσα τιμὴν δι' αἰτίαν τοι-
αύτην· τοῦ Νείλου τὴν ἐτήσιον ἐπίδοσιν τῶν ὑδάτων
ἀρνουμένου ποτὲ καὶ ταύτῃ τῶν Αἰγυπτίων ἀπολλυ-
μένων, δαίμων τις ἀγαθὸς εἰς ἄνθρωπον φανείς, ὅλον
τὸ σῶμα πεπηλωμένος, ἐξεβόα τοῖς Αἰγυπτίοις ἀναβλύ-

v. 6 Plat. Phaedr. p. 245 C

v. 1 *ὅτι ἡ ἀθηνᾶ εἰς ψυχὴν ἀλληγορουμένη καὶ γλαυκῶπις λέγεται διὰ τὸ πυρῶδες. καὶ γλαῦκα αὐτῇ ἀνατιθέασιν, ὅτι περ ἐγρήγορε διὰ πάσης νυκτὸς οἱονεὶ ἀεικίνητος (ἀκίνητος D)· τὸ γὰρ* (5) — 6 *πλάτωνα Y* | *γλαυκώπην A* 2 *γλαῦκαν B* 3 *εἴπῃ S, εἴποι* scripsi | *εἴποι* — 4 *ἀθάνατος* omis. *X* 5 *ἀκίνητος B* 7 *τεσσαρεσκαιδεκάτην S, τεσσαρεσκαίδεκα* scripsi 23 *δαίμων*] *Claudianus in Eutropium B* in marg.

σαι τὸν Νεῖλον, καὶ αὐτὸν ἐμπεσεῖν τοῖς ὕδασι· τῶν X
δὲ ἀπιστησάντων, ἔργῳ δὲ τἀληθὲς εὑρόντων, ἑορτὴ
παρ' αὐτοῖς τε καὶ παρὰ τοῖς Ἕλλησιν ὡρίσθη λεγο-
μένη Πηλούσιον.

RrIII32 58. Ὅτι τὴν ἐν Λυδίᾳ Φιλαδέλφειαν Αἰγύπτιοι Y
ἐπόλισαν. ὅτι οἱ περὶ τὸν φιλόσοφον Πρόκλον μικρὰς XS
Ἀθήνας ἐκάλουν τὴν Φιλαδέλφειαν διὰ τὸν πρὸς ἐκείνας
ζῆλον διά ⟨τε⟩ τὰς ἑορτὰς καὶ τὰ ἱερὰ τῶν εἰδώλων. X

IV 41 59. Τῇ πρὸ δεκαμιᾶς Καλενδῶν Ἀπριλίων δένδρον
πίτυς παρὰ τῶν δενδροφόρων ἐφέρετο ἐν τῷ Παλατίῳ.
τὴν δὲ ἑορτὴν Κλαύδιος ὁ βασιλεὺς κατεστήσατο, ἀνὴρ XS
οὕτω δίκαιος περὶ τὰς κρίσεις, ὡς μητέρα τὸν ἑαυτῆς
παῖδα ἀρνουμένην κελεῦσαι ὡσανεὶ ξένην γαμηθῆναι
αὐτῷ, τὴν δὲ ἀπειποῦσαν κρῖναι μητέρα.

42 60. Τῇ πρὸ δέκα Καλενδῶν Ἀπριλίων καθαρμὸς X
σάλπιγγος καὶ κίνησις τῶν ὅπλων, καὶ τιμαὶ Ἄρεος
καὶ Νερίνης, θεᾶς οὕτω τῇ Σαβίνων γλώσσῃ προσα-
γορευομένης, ἣν ἠξίουν εἶναι τὴν Ἀθηνᾶν ἢ καὶ Ἀφρο-
δίτην· νερίνη γὰρ ἡ ἀνδρία ἐστὶ καὶ νέρωνας τοὺς
ἀνδρείους οἱ Σαβῖνοι καλοῦσιν. αὐτὴν δὲ μετὰ Ἄρεος
ἡγεῖσθαι τῶν πολέμων καὶ Ὅμηρος δείκνυσι λέγων·

ταῦτα δ' Ἄρηι θοῷ καὶ Ἀθηνᾷ πάντα μελήσει.

οἱ γὰρ Ἀφροδίτην εἶναι νομίζοντες τὴν Νερίνην πλα-
νῶνται, καὶ μάρτυς κἀνταῦθα Ὅμηρος·

οὔ τοι, τέκνον ἐμόν, δέδοται πολεμήϊα ἔργα.

v. 22 Hom. Il. E 430 25 Hom. Il. E 428

v. 6 ἐπόλισαν cet. des. *Y* 6 ὅτι — 8 ζῆλον *S*, μικρὰς ἀθήνας ἐκάλουν τὴν φιλαδέλφειαν διὰ τὰς ἑορτὰς etc. *X* 8 ⟨τε⟩ addidi 11 ὅτι κλαύδιος ὁ βασιλεὺς οὕτω δίκαιος ἦν περὶ — 14 μητέρα *S* 13 ὡσανεὶ] ὡς ἂν *S* | ξένην *ABS*, ξένω A_2 14 ἀποπίπτουσαν εἶναι *X* 21 πολέμαι *A*, corr. A_2

X 61. Ὁ Φίλιππος δύεσθαι τῇ πρὸ ἐννέα Καλενδῶν Rr IV 43 Ἀπριλίων τὰς ὑάδας μετὰ νότου, ἀνίσχειν δὲ λέγει ὁ Μητρόδωρος. τῇ πρὸ ὀκτὼ Καλενδῶν ἰσημερία ἐαρινή.

Y 62. Ὅτι ψαλίς ἐστιν οἰκοδομῆς εἶδος ἡμικυλίνδρου III 33 τὸ σχῆμα ἐχούσης.

63. Ὅτι ἡ Δημήτηρ πόλεώς ἐστι καταρκτικὴ οἱονεὶ 34 ἡ γῆ· ὅθεν καὶ πυργοφόρον αὐτὴν γράφουσι. λέγεται δὲ καὶ Κυβέλη ἀπὸ τοῦ κυβικοῦ σχήματος κατὰ γεωμετρίαν ἡ γῆ, διὰ τὸ βάσιμόν τε καὶ στάσιμον· εἰ καὶ σφαιρικὴν οἱ Στωϊκοὶ ταύτην ὁρίζονται.

X **Ἀπρίλιος.**

XS 64. Τοῦ πρώτου μηνός, ὡς ἐλέγομεν, κατὰ τὴν τῆς IV 44 μονάδος ἐξοχὴν ταῖς τιμαῖς τῶν νοητῶν ἀνατεθέντος, εἰκότως ὁ μετ' αὐτὸν τουτέστιν ὁ δεύτερος, ὃν πατρίως Ῥωμαῖοι Φεβρουάριον καλοῦσι, κατὰ τὸ ἄπειρον τοῦ ἀριθμοῦ Πλούτωνι καὶ τοῖς καταχθονίοις ἀφωρίσθη. X Ἀΐδην δὲ αὐτὸν καλοῦσιν· ἡ γὰρ δυὰς ὡς ἀνείδεος καὶ ἀοριστός ἐστιν, ὅθεν αὐτὸς τῶν ἀειδῶν καὶ ἀπόστασιν ἀπὸ τῶν θείων ἐσχηκότων βασιλεὺς εἶναι λέγεται. ὀρθῶς οὖν ὁ Φιλόλαος τὴν δυάδα Κρόνου σύνευνον εἶναι λέγει, ὃν κατὰ τὸ προφανὲς χρόνον ἄν τις εἴποι. συνάπτεται δὲ τῷ χρόνῳ ἡ δυὰς ὡς τῆς φθορᾶς αἰτίῳ· μήτηρ δὲ αὐτὴ τυγχάνει τῆς ῥευστῆς XS οὐσίας. τὸν δὲ τρίτον, τουτέστι τὸν Μάρτιον, εἴτε

v. 1 et 3 Philippus et Metrodorus Wachsmuth de ost. p. 296 nr. 15 10 Stoici Doxogr. gr. 376ᵃ 22

v. 2 δὲ omis. *A* 4 ψαλλὶς *F* | ἡμικύλινδρον *F* 12 ὅτι τοῦ πρώτου *S* | λέγωμεν *A* 17 Ἀΐδην — 24 οὐσίας omis. *S* 19 ἀπὸ τῶν *A*, ἐκ τῶν *B* | ὁ βασιλεὺς *B* 21 ἄν τις] ἄντης *A* 23 αὐτῷ A_2 *B*, αὐτη *A*

κατὰ τὸν πρῶτον περιττόν, εἴτε ὡς πάτριον θεὸν XS τὸν Ἄρην, εἰς τοῦτο τάξεως ἀριθμοῦ ἀνέθεντο· ἡ γὰρ τριὰς ἀρχὴ ἀριθμοῦ· ὥστε οὐκ ἔξω φιλοσοφίας τὸν X Ἄρεα ζευγνύουσι τῇ Ἀφροδίτῃ· τῇ γὰρ δυάδι συνελ- XS θούσης μονάδος πρῶτος ἀριθμὸς ἐτέχθη, ὃς καλεῖται ὑπ' ἐνίων τέλειος, ὅτι πρῶτος τὰ πάντα σημαίνει, καὶ πρῶτος ἔδειξεν ἀρχὴν μέσα τέλος· εἰκὼν γάρ ἐστιν S ἐπιπέδου καὶ πρώτη ὑπόστασις ἐν τριγώνοις· τρία γὰρ αὐτῶν γένη· ἰσόπλευρον ἰσοσκελὲς σκαληνόν. τὸν δὲ X τέταρτον, ⟨ὃν⟩ Ἀπρίλιον ὀνομάζουσι, κατὰ τὴν τῶν στοιχείων φύσιν τῷ τετάρτῳ ἀριθμῷ ἀνέθεντο, τουτέστιν Ἀφροδίτῃ· ἡ γὰρ τοῦ παντὸς αἰσθητοῦ φύσις ἐκ τεσσάρων ἐστὶ στοιχείων, αὕτη δ' ἂν εἴη κατὰ τοὺς φυσιολόγους Ἀφροδίτη. πρῶτος οὖν τετράγωνος ἀριθμὸς οὗτος καὶ τετρακτύς, ἀλλὰ μὴν καὶ πρῶτος ἔδειξε τὴν στερεὰν φύσιν· σημεῖον γάρ, εἶτα γραμμή, εἶτα ἐπιφάνεια, εἶτα στερεόν, ὅ ἐστι σῶμα. ἐκ τεσσάρων δὲ ἡ τοῦ ..... τέταρτον ἀριθμὸν Ἀφροδίτῃ τουτέστι τῇ φύσει τῶν πραγμάτων ἀνέθεντο. ἀνθ' ὅτου δὲ οὕτως ἔδοξε Ῥωμαίοις τὸν τέταρτον ὀνομάσαι μῆνα, διὰ βραχέων ἐρῶ· τέως δὲ κατὰ τὸ πρόσθεν ἐπηγγελμένον ὀλίγα ἄττα περὶ τῆς κατὰ Ἀφροδίτην θεωρίας διαλήψομαι. οἱ φυσικοὶ τοιγαροῦν τὸν ἐαρινὸν εἶναι καιρὸν τὴν Ἀφροδίτην βούλονται· οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ ἐν ταύρῳ ἥλιος· καὶ ἀποστρεφομένην αὐτὴν τὸν Ἄρεα ποιοῦσιν, ὡς ἐλέγομεν, τὸν Ἄρεος μῆνα — οὗτος δ'

v. 1 καθὼς *S*, κατὰ *X* 2 τὸν Ἄρην omis. *X* 3 ὥστε οὐκ — 4 Ἀφροδίτῃ omis. *S* 7 καὶ τέλος *S* | εἰκὼν — 9 σκαληνὸν desunt *X* 9 σκαληνόν. cet. des. *S* 10 ⟨ὃν⟩ addidi | ὠνομάζουσι *A* 13 ἐκ τῶν τεσσάρων *B* 18 nonnulla intercidisse patet | τετάρτου ἀριθμοῦ *B* 21 τὸν πρόσθεν *X*, corr. Hasius 25 ἀέρα *B*, ἄρεα *A* 26 λέγομεν *X*, corr. *Rr*

X ἂν εἴη ὁ Μάρτιος —, προστιθεμένην δὲ τῷ Ἀδώνιδι, τουτέστι τῷ Μαΐῳ, καθ' ὃν ἤδη καὶ ἐαρίζει τὰ ὄρνεα· τοῦτον δὲ ἀναιρεθῆναι ὑπὸ τοῦ Ἄρεος μεταβληθέντος εἰς ὗν, οἱονεὶ τὸ ἔαρ ὑπὸ τοῦ θέρους ἀναιρεῖσθαι· θερμὴ γὰρ ἡ φύσις τοῦ ὑὸς καὶ ἀντὶ τοῦ θέρους αὐτὸν οἱ μυθικοὶ λαμβάνουσιν. ἢ ὡς ἄλλοις δοκεῖ, Ἄδωνις μέν ἐστιν ὁ καρπός, Ἄρης δὲ ὁ σῦς· πολέμιον δὲ τὸ ζῶον τοῖς καρποῖς, ὥσπερ σωτήριος βοῦς· καὶ διὰ τοῦτο Αἰγύπτιοι ἔτι καὶ νῦν βοῶν μὲν ὡς ἐπίπαν ἀπέχονται, τοῖς δὲ ὑείοις ὡς μάλιστα πρὸς ἐδωδὴν κατακέχρηνται. Εὐριπίδης δὲ Ἀφροδίτην αὐτὴν ἀξιοῖ ὀνομασθῆναι ἐκ τοῦ ἄφρονας τοὺς ἐρῶντας ἀποτελεῖν. ὁ δὲ Χρύσιππος οὐ Διώνην ἀλλὰ Διδόνην αὐτὴν ὀνομάζεσθαι ἀξιοῖ παρὰ τὸ ἐπιδιδόναι τὰς τῆς γενέσεως ἡδονάς, Κύπριν δὲ ὀνομασθῆναι παρὰ τὸ κύειν παρέχειν, καὶ Κυθηρείην ὁμοίως, παρὰ τὸ μὴ μόνον ἀνθρώποις ἀλλὰ καὶ θηρίοις τὸ κύειν ἐπιδιδόναι. ἔνθεν Ἑρμῆς ἐν τῇ κοσμοποιΐᾳ τὰ μὲν ὑπὲρ ὀσφὺν ἄρρενα τῆς Ἀφροδίτης, τὰ δὲ μετ' αὐτὴν θήλεα παραδίδωσιν· ὅθεν Πάμφυλοι καὶ πώγωνα ἔχουσαν ἐτίμησαν Ἀφροδίτην ποτέ· τεχθῆναι δ' αὐτὴν ἀξιοῦσιν ἀπὸ τῶν Κρόνου μηδέων, τουτέστιν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος, ἡ δὲ φύσις τῶν πραγμάτων ἀΐδιος καὶ ἄφθαρτος. βενίσαι τὸ ἀφροδισιάσαι παρὰ τῷ πλήθει λέγεται. ὁ δὲ Πλάτων δύο παραδίδωσιν Ἀφροδίτας, Οὐρανίαν καὶ Πάνδημον· καὶ τὴν μὲν τοῖς θεοῖς, τὴν δὲ τοῖς ἀνθρώποις παρέπεσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι

v. 11 Eur. Troad. 989 24 Plato Symp. p. 180 D

v. 1 τῷ] τὸ *B* 8 σωτηρὶ ὁ βοῦς *A*, corr. A_2 18 Ἑρμῆς — 20 Ἀφροδίτην ποτέ Lambecius in Codinum p. 158 nr. 28 20 πάμφιλοι X, παμφίλιοι Lamb., corr. Hasius; similia huius loci habet R f. 4ᵛ

τῶν ποιητῶν τέσσαρας παραδιδόασι· μίαν μὲν ἐξ Οὐ- X
ρανοῦ καὶ Ἡμέρας τεχθεῖσαν, ἑτέραν δὲ ἐξ ἀφροῦ, ἐξ ἧς καὶ Ἑρμοῦ Ἔρως ἐτέχθη· τρίτην Διὸς καὶ Διώνης, ἐξ ἧς καὶ Ἄρεος τεχθῆναί φασιν Ἀντέρωτα· τετάρτην τὴν Συρίας καὶ Κύπρου, τὴν λεγομένην Ἀστάρτην. ἄλλοι δέ φασι, πρώτην μὲν τοῦ Οὐρανοῦ καὶ Ἡμέρας Οὐρανίαν καλουμένην, δευτέραν δὲ Ἀφροῦ καὶ Εὐρυνόμης τῆς Ὠκεανοῦ, καὶ τρίτην τὴν συναφθεῖσαν Ἑρμῇ τῷ Νείλου, ἐξ ἧς καὶ ὁ δεύτερος Ἔρως ὁ ὑπόπτερος, τετάρτην Διὸς καὶ Διώνης, ἣν ἔγημεν Ἥφαιστος, λάθρᾳ δὲ αὐτῇ συνελθὼν Ἄρης ἔτεκε τὸν Ἀντέρωτα. καλεῖται δὲ πολλαχοῦ καὶ Πασιφάη, ἡ πᾶσιν ἐπαφιεῖσα τὴν ἡδονήν· καὶ Ἐρυκίνη παρὰ τὸ τοὺς ἔρωτας κινεῖν. ἀπ' αὐτῆς δὲ καὶ Ἑρμοῦ τὸν Ἑρμαφρόδιτον τεχθῆναι λόγος, οἷον τὸν εὐφραδῆ καὶ ἀστεῖον λόγον, τὸν ἐξ ἡδονῆς τὸ τραχὺ θηλύνοντα. τὸν δὲ ταύτης ἀστέρα τῇ σελήνῃ παρέπεσθαί φασι διὰ τὰς νυκτερινὰς συναφείας, ὅθεν καὶ σκιὰν αὐτὸν ἀποτελεῖν διὰ τὸ σωμάτων εἶναι παρεκτικόν. ἱερούργουν δὲ αὐτῇ χῆνας καὶ πέρδικας, ὅτι αἱ μὲν τοῖς ὕδασι χαίρουσι — πελαγία δὲ ἡ Ἀφροδίτη — οἱ δὲ ταῖς φωναῖς τῶν θηλείων ἀγόμενοι ἁλίσκονται. τοσαῦται μὲν τοῖς παλαιοῖς αἱ περὶ Ἀφροδίτης κατὰ μυθικὴν καὶ φυσικὴν θεωρίαν δόξαι. οἱ δὲ φιλόσοφοι Διώνην τὴν Ἀφροδίτην εἶναί φασι τὴν διὰ πάντων οὖσαν τῶν ὄντων φύσιν· τεχθῆναι δὲ αὐτὴν ἐκ τῶν Οὐρανοῦ μηδέων καὶ τῆς θαλάσσης, τουτέστιν ἐξ ἀρτίου ἀριθμοῦ καὶ περιττοῦ· καὶ περιττοῦ μὲν ἐκ τοῦ εἴδους, ἀρτίου δὲ

v. 4 ἀνθέρωτα *X* 5 τὴν συρίαν *A*, τῆς συρίας *B* 9 τοῦ *X*, τῷ corr. Gu. Kroll 11 ἀνθέρωτα *X* 13 ἐρικίνη *B* 23 καὶ φυσικὴν] φασὶ *B* 26 τεθῆνε *A* 27 sq. καὶ περιττοῦ semel tantum legitur in *A*

X ἐκ τῆς θαλάσσης, τουτέστι τῆς ἀπείρου ὕλης. Κίγκιος
δὲ ὁ Ῥωμαῖος σοφιστής φησι τὴν Ἀφροδίτην ἐξ ἀφροῦ
τεχθῆναι, οἱονεὶ ἐκ τοῦ χιονώδους ἀέρος καὶ τῆς ψυχρᾶς
οὐσίας τὸ ἔαρ ἀποτεχθῆναι. τοσαῦτα περὶ Ἀφροδίτης.
HS ὅτι τὸν Ἀπρίλιον παρ' Αἰνείου πρὸς τιμὴν τῆς μη-
τρὸς αὐτοῦ οἱονεὶ ἀφροδίσιον, τινὲς δὲ παρὰ τοῦ Ῥω-
μύλου οὕτως ὀνομασθῆναι βούλονται· τοῦ πρώτου γὰρ
μηνὸς δῆθεν ἀνατεθέντος Ἄρει εἰκὸς ἦν τὸν δεύτερον
XHS Ἀφροδίτῃ ἀνατεθῆναι. οὕτως μὲν οὖν Ἕλληνες, οἱ δὲ
Ῥωμαῖοι Ἀπρίλιον ὡσανεὶ Ἀπερίλιον ἀντὶ τοῦ ἀνοικτι-
HS κὸν τοῦ καιροῦ φασιν· ἐγκεκλεισμένης γὰρ ὥσπερ τῷ
χείματι τῆς φύσεως τὸ ἔαρ ἐξανοίγειν τὰ πράγματα
S πέφυκεν. εἰκὸς δὲ ἦν τῷ τοῦ Ἄρεος μηνὶ συζευχθῆναι
τὸν τῆς Ἀφροδίτης ὡς εἴρηται· διότι, ὥς φασιν Αἰγύπτιοι,
διὰ τῆς πραότητος τῆς Ἀφροδίτης πραΰνεται ὁ τοῦ Ἄρεος
X ἀστήρ. ἐν δὲ τοῖς ὕμνοις ἐγγὺς τριακοσίοις ὀνόμασιν
XY εὑρίσκομεν καλουμένην τὴν Ἀφροδίτην. οἱ δὲ Φοί- Br III 35
νικες Ἀστάρτην, τὴν σφῶν πολιοῦχον — οἱονεὶ τὴν
ἀστερίαν ἢ τὴν τοῦ ἄστεος ἀρετήν — εἶναι τὴν Ἀφρο-

v. 1 Cincius FHG III p. 97

v. 4 περὶ ἀφροδίτης (ἀφροδίτη *A*) ἀνατεθῆναι οὕτως μὲν (v. 9) *X* 5 τὸν ἀπρίλλιον ἀφροδίτῃ ἀνετίθουν· φασὶ δὲ τὸν ἀπρίλλιον παρὰ τοῦ αἰνείου πρὸς τιμὴν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ὀνομασθῆναι οἱονεὶ etc. *H* f. 165v, ὅτι τὸν ἀπρίλλιον — p. 119, 9 θαλάσσης *S* | πρὸς τιμὴν — 6 ἀφροδίσιον omis. *S* 7 βούλονται οἱονεὶ ἀφροδίσιον *S* 8 δῆθεν omis. *H* 9 οὖν omis. *S* | ἀπρίλλιος δὲ οἱονεὶ ἀπερίλιος· ἀπερίρε γὰρ τὸ ἀνοῖξαι· ὁ ἀνοικτικὸς τοῦ ἔαρος. ἀνάκειται δὲ τῇ ἀφροδίτῃ *Y* | καὶ οὕτω μὲν ἕλληνες ἱστοροῦσιν *H* 10 ἀπρίλιον αὐτὸν ὡσανεὶ *X* | ὡσανεὶ Ἀπερίλιον omis. *H* | ἀντὶ τοῦ *HS*, οἱονεὶ *X* | ἀνοικτικοῦ *S* 11 ἐγκεκλεισμένου γὰρ ὥσπερ ἡδονὴν ἐν δὲ τοῖς (v. 16) *X* 12 χειμῶνι *H* 13 ἀνοίγειν αὐτὴν πέφυκεν. cet. des. *H* 16 ἐν δὲ τοῖς — p. 119, 1 βούλονται omis. *S* 18 πολιτῆχον *A* | ὅτι ἀστάρτην τὴν συρίαν θεὸν τὴν ἀφροδίτην φασὶ cet. des. *Y* | τὴν ἀστερίαν] τὴν omis. *B*

δίτην βούλονται. ἐκ γὰρ τοῦ Λιβάνου — ὄρος δέ XS
ἐστιν ἐκεῖ ἐκ τῆς πρὸς λίβα νεύσεως οὕτω καλούμενον
— δύο ποταμοὶ ἐκπίπτουσιν ἐπὶ τὴν θάλασσαν, ὧν
ὁ μὲν μείζων καὶ διειδέστερος Ἄδωνις, ὁ δὲ ἐλάσσων
καὶ γεωδέστερος Ἄρης προσαγορεύεται. ἐμπίπτων δὲ S
ὁ Ἄρης τῷ Ἄδωνι οὐ διασώζει τὴν οἰκείαν προσηγορίαν
ἄχρι θαλάσσης. ἐπεὶ οὖν Ἄδωνις ὅλος ἐμμίγνυται τῷ XS
πελάγει, δοκεῖ μᾶλλον αὐτὸς ἀγαπᾶσθαι πρὸς τῆς Ἀφρο-
δίτης ἀντὶ τοῦ τῆς θαλάσσης.

RrIV 45 65. *Ταῖς τοίνυν Καλένδαις Ἀπριλίαις αἱ σεμναὶ γυ-* X
ναικῶν ὑπὲρ ὁμονοίας καὶ βίου σώφρονος ἐτίμων τὴν
Ἀφροδίτην· αἱ δὲ τοῦ πλήθους γυναῖκες ἐν τοῖς τῶν
ἀνδρῶν βαλανείοις ἐλούοντο πρὸς θεραπείαν αὐτῆς
μυρσίνῃ ἐστεμμέναι, ἢ ὅτι μυρσίνη ἐπιτηδεία τοῖς βρέ- XS
φεσίν ἐστι — ῥώννυσι γὰρ τὰ σώματα τῶν ἀρτιγενῶν,
καὶ παρὰ τὰ ἄλλα δὴ τῶν ἀειθαλῶν φυτῶν εὐωδεστάτη
τυγχάνει ἡ μυρσίνη — ἢ ὅτι μόνη ἐν φυτοῖς χαίρει
τῇ θαλάσσῃ. ἐτιμᾶτο δὲ ἡ Ἀφροδίτη τοῖς αὐτοῖς, οἷς X
καὶ ἡ Ἥρα· ἐν δὲ τῇ Κύπρῳ πρόβατον κῳδίῳ ἐσκε-
πασμένον συνέθυον τῇ Ἀφροδίτῃ — ὁ δὲ τρόπος τῆς
ἱερατείας ἐν τῇ Κύπρῳ ἀπὸ τῆς Κορίνθου παρῆλθέ
ποτε — εἶτα δὲ καὶ σύας ἀγρίους ἔθυον αὐτῇ διὰ τὴν
κατὰ Ἀδώνιδος ἐπιβουλήν, τῇ πρὸ τεσσάρων Νωνῶν
ἤγουν τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ τοῦ Ἀπριλίου.

v. 1 *ὅτι ἐκ τοῦ λιβάνου* *S* 2 *ἐκεῖ* omis. *S* | *τοῦ* *X*, *τῆς* *S* | *λιβάνου* *A*, *λίβαν* *BS*, *λίβα* scripsi | *ἄστεως* *X*, *νεύσεως* *S* 4 *διειδέστατος* *X* 5 *καὶ γὰρ γεωδέστερος* *B* | *ἐμπίπτων* — 7 *θαλάσσης* omis. *X* 7 *ἐπὶ οὖν* *A* 8 *αὐτὸν* *S* 14 *ὅτι ἡ μυρσίνη πέφυκε ῥωννύειν τὰ σώματα τῶν ἀρτιγενῶν· τῶν δὲ ἀειθαλῶν φυτῶν εὐωδεστάτη ἐστί· καὶ αὕτη ἐν τοῖς φυτοῖς χαίρει τῇ θαλάσσῃ* *S* | *ἢ ὅτι*] *ὅτι ἡ* *B* 15 *ῥώννυσι μὲν γὰρ* *B* 19 *ἐσκεπασμένον* *X*, *ἐσκεπασμένοι* ci. Robertson Smith, Lectures on the Religion of the Semites p. 450. 460, quem locum benigne mecum communicavit F. Cumont

S 66. Ὅτι οἱ φυσικοί φασι τὰς θηλείας τὰς κατ' εὐθὺ τὴν ἀναστόμωσιν τῶν ἀγγείων ἐχούσας τοκάδας εἶναι, τὰς δὲ ἐκ πλαγίου στείρας. deest Rr

XS 67. Τῇ πρὸ τριῶν Νωνῶν Ἀπριλίων Ἡρακλῆς ἐπινίκιος ἐτιμᾶτο οἷα ὑγείας δοτήρ. καὶ ῥαφάνων νόμος X κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἀπέχεσθαι Ῥωμαίοις. Ἡρακλῆς δὲ ὁ χρόνος παρὰ τῷ Νικομάχῳ εἴρηται, ἀλλὰ μὴν καὶ ἥλιος, λέγοντι οὕτως· "Ἡρακλῆς μὲν οὖν ὁ τὴν περὶ τὸν ἀέρα κλάσιν τῇ τῶν ὡρῶν περιτροπῇ ποιούμενος, τουτέστιν ἥλιος.' διὸ δὴ καὶ ἐν τοῖς τούτου μυστηρίοις τοὺς ἄρρενας γυναικείαις στολαῖς κοσμοῦσιν, ἅτε δὴ ἐξ ἀγριότητος καὶ ἀγονίας τῆς κατὰ τὸν χειμῶνα ἀρχομένου τοῦ σπερματικοῦ τόκου θηλύνεσθαι. καὶ ταῦτα μὲν τῷ ἔαρι ἐτέλουν. τρία δὲ αὐτῷ μῆλα ἐν τῇ λαιᾷ ταῖν χεροῖν τῆς χρόνου δι' αὐτοῦ ἀναμερίσεως σύμβολον· μῆλον μὲν γὰρ διὰ τὴν πρὸς τὸν κριὸν αὐτοῦ συμπάθειαν, ἀρχὴ δὲ χρόνου ἐαρινὴ τροπή. καὶ ἄλλως δὲ τρία, ὅτι τριμερὴς ὁ χρόνος. ἀνάγειν δὲ λέγεται τὸν κύνα τὸν τρικέφαλον ἐκ τοῦ Ἅιδου, ὅτι φρουρητικὸς καὶ λυμαντικὸς ὁ χρόνος, ὥσπερ δὴ καὶ ὁ κύων· τρεῖς δὲ αὐτῷ κεφαλαί, ὅ τε παρελθὼν καὶ ὁ ἐνεστὼς καὶ ὁ μέλλων καιρός. καὶ ἄλλως δὲ τὰ τρία μῆλα ληπτέον ἐπὶ Ἡρακλέους κατὰ φιλόσοφον δόγμα, ὅτι τὰς τρεῖς περιόδους ὁ ἥρως ἀνύσας τοῦ πρακτικοῦ βίου τέλειος εἶναι δοκεῖ. ταύτῃ Rr IV 46

v. 4 ὅτι τῇ πρὸ — 6 ῥωμαίοις· ὅπως δὲ ἀπρίλλιος ὀνομάζετο εἴρηται *S* | Ἀπριλίων omis. *B* 5 ἐτιμᾶτο ἐπινίκιος *S* 8 λέγων *X*, corr. *Sch* 11 μυστηρίοις] μηροῖς *B* 12 ἀγορίας *X*, ἀγονίας *Rr* 14 περὶ ἀγάλματος τοῦ ἡρακλέους βαστάζοντος τῇ ἀριστερᾷ χειρὶ τρία μῆλα. τὸν ἡρακλέα τὸν χρόνον λέγουσιν, ὅς ἐστιν τριμερής· ἔαρ θέρος καὶ χειμών *R* f. 4ᵛ 15 ταῖν] τῶν *A* 17 κριὸν *A*, καιρὸν A_2 *B* 21 ὁ κύων] ὁ omis. *B* 23 μῆλα omis. *A*

καὶ τριέσπερος λέγεται κατὰ Λυκόφρονα, φησὶ γάρ· X

τριεσπέρου λέοντος, ὅν ποτε γνάθοις
Τρίτωνος ἠμάλαψε κάρχαρος κύων.

τὸ γὰρ τρισὶ νυξὶν ἐσπάρθαι τὸν Ἡρακλέα μυθικόν ἐστιν. Ἥβην δὲ καλλίσφυρον αὐτῷ δίδωσιν, οἱονεὶ τὴν δημιουργικὴν δύναμιν, καὶ τὸ καλὸν τὸ ἐγκόσμιον. ὁ δὲ στέφανος τελειότητος δεῖγμά ἐστι· διὸ δὴ θεοῖς XS καὶ βασιλεῦσι καὶ ἱερεῦσιν ἐδίδοτο πρώτως. τῆς δὲ X τύχης ἀφελομένης παρὰ τῆς ἀρετῆς τὸν στέφανον, οἱ ἱερεῖς τὸ λοιπὸν ἀποκειρόμενοι τὴν κόμην κύκλον τινὰ τριχῶν ἀντὶ στεφάνου τῇ κεφαλῇ περιποιοῦσι. δωδεκάμοχθόν γε μὴν αὐτόν φασι, διὰ τὸ τὰ δώδεκα ζωδία ἐκτρέχειν. καὶ τὴν Ἄλκηστιν δὲ τῷ Ἀδμήτῳ ἀναψυχώσας ἀποδίδωσιν, οἷον τῷ κόσμῳ τὴν ζωογόνον φύσιν ἐν τῷ χειμῶνι κατανεκρωθεῖσαν ὁ ἥλιος ἀποκαθιστῶν· Ἄδμητος γὰρ ὁ κόσμος παρὰ τὸ ἀκάμαντα εἶναι καὶ ἀείζωον. Αὐγείαν δὲ διαφθεῖραι λέγεται· καὶ γὰρ ἀνίσχων ὁ ἥλιος τὸν ὄρθριον διασκορπίζει καιρόν, ὃν οἱ πολλοὶ αὐγὴν ὀνομάζουσιν. ὑπὸ δὲ Εὐρυσθέως προστάττεται ὁ Ἡρακλῆς τοὺς δυοκαίδεκα ἄθλους ἐκτελεῖν, ἀντὶ τοῦ ὁ ἥλιος κελεύσει τοῦ μεγάλου θεοῦ, ἀντιβαινούσης τῆς Ἥρας — οἱονεὶ τῆς σφαίρας — ἀντίρροπος αὐτῇ τὸν δωδεκαζώδιον διαφεύγει οὐρανόν. οὕτως μὲν οἱ φιλόσοφοι. ἀπὸ δὲ τῶν ἱστοριῶν εὑρίσκομεν ἑπτὰ Ἡρακλεῖς γενέσθαι, πρῶτον Διὸς τοῦ Αἰθέρος καὶ Λυσιθόης τῆς Ὠκεανοῦ, δεύτερον Νείλου

v. 1 Lycophr. Alexandra v. 33. 34

v. 7 ὅτι ὁ στέφανος — 8 ἐδίδοτο *S* | 7 ἐστι omis. *S* 8 καὶ ἱερεῦσιν omis. *S* 10 τὸ λοιπὸν] τὸ omis. *B* 12 μῆνα *B* | τὸν τὰ δώδεκα *X*, corr. *Rr* 13 ἐτρέχειν *A* | ἀλκίστην *X* 16 ἀδάμαντα suspicatur G. Wissowa 17 αὐγέαν *X* 23 δωδεκάζωδον *B* 25 πρῶτος *B*

X παῖδα, τρίτον Ἕλληνος τοῦ Διὸς καὶ νύμφης Ἀγχιάλης, τέταρτον Διὸς καὶ Θήβης τῆς Αἰγυπτίας, πέμπτον τὸν Λιβάνου καὶ Νύσσης τὸν ἐν Ἰνδοῖς γενόμενον, ἕκτον Διὸς καὶ Ἀλκμήνης, ἕβδομον Διὸς καὶ Μαίας τῆς Ἄτλαντος.

S 68. Ὅτι ὁ Ἀπελλῆς γράφων τὰς Χάριτας τρεῖς οὔσας, Ἀγλαΐαν Εὐφροσύνην Θάλειαν, μίαν μὲν ποιεῖ ἀπιοῦσαν, δύο δὲ ἐρχομένας· μιᾶς γὰρ διδομένης χάριτος πλείους ἐπανίασι τοῖς δεδωκόσιν. deest Rr

69. Ὅτι πῦρ ... ῥησσομένων πνευμάτων τοῖς νέφεσιν ἀποθλίβονται οἱ κεραυνοί. deest Rr

X 70. Ἡ δὲ Μίλητος τὸ πρὶν ἐκαλεῖτο Ἀνακτορία. Rr IV 47

71. Ἀμάλθειαν δὲ τροφὸν Διός, τὴν ἅμα καὶ 48 ἀθρόως καὶ ἑνὶ χρόνῳ τὰ ὄντα τῷ Διὶ αὔξουσαν· ἄλθειν γὰρ τὸ αὔξειν. Κράτης δὲ ἀπὸ τοῦ διαίνειν τουτέστι πιαίνειν τὴν γῆν βούλεται ὀνομασθῆναι τὸν Δία, τὸν εἰς πάντα διήκοντα· Ποσειδώνιος τὸν Δία τὸν πάντα διοικοῦντα· Χρύσιππος δὲ διὰ τὸ δι' αὐτὸν εἶναι τὰ πάντα. ἄλλοι τὸν Δία βούλονται ὀνομασθῆναι ἀπὸ τοῦ δεῖν, τουτέστι δεσμεύειν καὶ συνέχειν τὸ σύμπαν αἰσθητόν· ἄλλοι ἀπὸ τοῦ ζῆν. τινὲς δὲ κατὰ τὸν ἡρωϊκὸν καὶ μεριστὸν λόγον τρεῖς Δίας εἶναι βούλονται, ἕνα μὲν Αἰθέρος, τὸν δὲ ἕτερον ἐν Ἀρκαδίᾳ τεχθῆναι, ἐξ οὗ φασιν Ἀθηνᾶν, τρίτον δὲ τὸν Κρῆτα.

v. 15 Crates: Wachsmuth de Cratete Mallota frg. 8

v. 1 ἀγχιάδης, *A*, corr. A_2 3 τοῦ λιβάνου *B* | ἰνδοῖς] ἰνλοῖς *B* 4 ἀλκμένης *B* 10 πυρησσομένων *S*, lacunam indicavi 13 ἀμαλθίαν *B* | τὴν τοῦ ἅμα *X*, τοῦ del. *Rr* 14 ἄλδειν *X*, ἄλθειν *Rr* 17 τὸν εἰς — τὸν Δία omis. *B* 18 χρύσιππος δία τοϊονὺ τὰ πάντα *A*, χρύσιππος δὲ διὰ τὸ οἰωνεῖν τὰ πάντα *B*, corr. *Rr* 21 ζεῖν *A* 22 ἡροικὸν *A* 24 κρήτην *A*

XS *οἱ δὲ Φοίνικες βασιλέα φασὶν αὐτὸν γενέσθαι δικαιότατον, ὥστε τὴν περὶ αὐτοῦ δόξαν κρείττονα γενέσθαι τοῦ χρόνου· ταύτῃ Κρόνον ἐκβαλεῖν τῆς βασιλείας λέγεται, οἱονεὶ τὸν χρόνον καὶ τὴν ἐξ αὐτοῦ λήθην ὑπερβαλεῖν.* X *ὁ δὲ †Μηλίας ὑπὸ Ἀμαλθείας αὐτὸν τραφῆναι, οἷον ἐκ τῆς δυνάμεως, τουτέστιν ἐκ τῆς ἀμαλακιστίας. ὁ δὲ Κράτης τὸν Κρόνον φησὶ Σικελίας καὶ Ἰταλίας καὶ τοῦ πλείστου μέρους τῆς Λιβύης βασιλεῦσαι ἀπηνῶς, τὸν δὲ τούτου υἱὸν ἐπιθέσθαι τῷ πατρὶ καὶ αὐτὸν μὲν εἰς ἔσχατον ἐλάσαι τῆς δύσεως, ἡμερώτατα δὲ τῆς βασιλείας ἀντιλαβέσθαι, καὶ διὰ τοῦτο τιμηθῆναι ὡς θεόν. Ἐρατοσθένης γε μὴν τὸν Δία ἐν τῇ Κρήτῃ τεχθῆναι λέγει, κἀκεῖθεν διὰ τὸν Κρόνου φόβον μετενεχθῆναι εἰς Νάξον. Εὔμηλος δὲ ὁ Κορίνθιος τὸν Δία ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Λυδίᾳ τεχθῆναι βούλεται, καὶ μᾶλλον ἀληθεύει ὅσον ἐν ἱστορίᾳ· ἔτι γὰρ καὶ νῦν πρὸς τῷ δυτικῷ τῆς Σαρδιανῶν πόλεως μέρει ἐπ' ἀκρωρείας τοῦ Τμώλου τόπος ἐστίν, ὃς πάλαι μὲν Γοναὶ Διὸς ὑετίου, νῦν δὲ παρατραπείσης τῷ χρόνῳ τῆς λέξεως Δεύσιον προσαγορεύεται. φύλακες ἦσαν οἱ Κούρητες. ἄλλοι Προμηθέως φασὶν εἶναι υἱὸν οἱονεὶ τῆς προνοίας. οἱ δὲ πλεῖστοι τῶν φυσικῶν τὸν Δία Ἰδαῖον εἶναι βούλονται καὶ τεχθῆναι ἐν τῇ Ἴδῃ, τουτέστιν ἐν τῷ παρὰ Ἴδῃ δρωμένῳ οὐρανῷ. τῆς δὲ*

v. 7 Crates ibid. frg. 9 12 Eratosthenes Catast. 30 14 Eumelus frg. XVII Marckscheffel

v. 1 *ὅτι οἱ φοίνικες δία τινὰ γενέσθαι φασὶ βασιλέα τοσοῦτον δικαιότατον — 4 ὑπερβαλεῖν S* 3 *ταύτῃ — 4 τὸν χρόνον* omis. *B* | *καὶ ταύτῃ S* | *ἐκβάλλειν S* 4 *τοῦ χρόνου A, τὸν χρόνον S* 5 *Μηλισίας* ci. Creuzer. an *Ἀμέλιος*? cf. IV, 85 6 *ἀμαλακίας X*, corr. *Rr* 9 *πείθεσθαι X, ἐπιθέσθαι Rr* 11 *καὶ αὐτὸν διὰ τοῦτο B, καὶ δὲ τοῦτο A* 17 *μένει X, μέρει Rr* 18 *τιμώλου A* 23 *ἤδιον A, ἰδαῖον B* 24 *ἤδιον A, ἴδῃ B*

X *Κόρης πατέρα αὐτόν φασιν, τουτέστι τοῦ κόρου καὶ
τῆς εὐωχίας αἴτιον αὐτὸν γενέσθαι· πρῶτος γὰρ βασι-
λεύσας λέγεται τοὺς ἀνθρώπους διδάξαι γεωργεῖν.
πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὅλου Διὸς Δίοι, ὥσπερ Ἀπόλλωνες
ἢ Διόνυσοι.*

72. *Τῇ πρὸ δεκαεπτὰ Καλενδῶν Μαΐων οἱ ἀρχιε-* Rr IV 49
*ρεῖς ἐπὶ τὸ θέατρον γενόμενοι ἄνθη ἐπὶ τὸν δῆμον
ἐρρίπτουν καὶ περὶ τὰ σπόριμα δὲ ὑπὲρ εὐετηρίας
ἱεράτευον, καὶ ἔξωθεν τῆς πόλεως ἐπὶ ὡρισμένους
σταθμοὺς ηὔχοντο ἱερατεύοντες Δήμητρι· ὄνομα δὲ τῇ*
X S *θυσίᾳ Φορδικάλια. τούς γε μὴν σταθμοὺς μίλια πα-*
X *τρίως ἐκάλουν, ἀπὸ τῆς χιλιάδος τῶν βημάτων. ὅθεν
καὶ μίλιτες οἱ στρατιῶται παρ᾽ αὐτοῖς· χιλίους γὰρ
ὑπασπιστὰς ὁ Ῥωμύλος μόνους ἔταξε καὶ μίλιτας αὐ-
τοὺς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκάλεσεν οἱονεὶ χιλίους, τὸ πρὶν
σατέλλιτας προσαγορευομένους· καὶ γὰρ ἐν χιλιάσι τὸ
πλῆθος, οὐ μυριάσιν ἡ παλαιότης ἠρίθμησεν, ὡς αὐ-
τὸς Ὅμηρος·*

ὅσσον τ᾽ ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι.

ὁ γὰρ μυρία ἀριθμὸς ἀοριστίας ἐστὶ δεκτικός.

73. *Τῇ πρὸ δεκαμιᾶς Καλενδῶν Μαΐων ὁ Ῥωμύλος τὴν* 50
*Ῥώμην ἐπόλισε, πάντας τοὺς πλησιοχώρους συγκαλεσά-
μενος ἐντειλάμενός τε αὐτοῖς ἐκ τῆς ἑαυτῶν χώρας
βῶλον ἐπικομίσασθαι, ταύτῃ πάσης χώρας δεσπόσαι
τὴν Ῥώμην οἰωνιζόμενος· αὐτός τε ἱερατικὴν σάλπιγγα*

v. 19 Il. E, 860

v. 5 *διονύσιοι B* 7 *γινόμενοι A* 11 *φορκιδάλια A*, corr. A_2 marg. | *ὅτι οἱ ῥωμαῖοι μίλια πατρίως — 12 βημάτων τοὺς σταθμούς S* | *μίλια AS*, *μιλιάρια* A_2 *B* 16 *σαβέλλιτας X*, *σατέλλιτας* suspicatus est *Rr* 19 *ὅσον A* | *ἐννεαχίλιοι B* | *δεκαχίλιοι X* 25 *οἰκνιζόμενος B*, corr. *οἰονιζόμενος* | *αὐτός γε B*

ἀναλαβὼν — λίτουον δ' αὐτὴν πατρίως Ῥωμαίοις ἔθος X
καλεῖν ἀπὸ τῆς λιτῆς — ἐξεφώνησε τὸ τῆς πόλεως ὄνομα, πάσης ἱερατικῆς τελετῆς ἡγησάμενος. ὀνόματα δὲ τῇ πόλει τρία, τελεστικὸν ἱερατικὸν πολιτικόν· τελεστικὸν μὲν οἱονεὶ Ἔρως, ὥστε πάντας ἔρωτι θείῳ περὶ τὴν πόλιν κατέχεσθαι, διὸ καὶ Ἀμαρυλλίδα τὴν πόλιν ὁ ποιητὴς αἰνιγματωδῶς βουκολιάζων καλεῖ· ἱερατικὸν δὲ Φλῶρα οἱονεὶ ἄνθουσα, ὅθεν κατὰ ταύτην ἡ τῶν Ἀνθεστηρίων ἑορτή· πολιτικὸν δὲ Ῥῶμα. καὶ τὸ μὲν ἱερατικὸν πᾶσιν ἦν δῆλον καὶ ἀδεῶς ἐξεφέρετο, τὸ δὲ τελεστικὸν μόνοις τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἐξάγειν ἐπὶ τῶν ἱερῶν ἐπετέτραπτο· καὶ λόγος, ποινὰς ὑποσχεῖν τινα τῶν ἐν τέλει ποτέ, ἀνθ' ὧν ἐπὶ τοῦ πλήθους τὸ τελεστικὸν ὄνομα τῆς πόλεως ἀναφανδὸν ἐθάρρησεν ἐξειπεῖν. μετὰ δὲ τὴν ἐπὶ τῇ ἀναγορεύσει τῆς πόλεως τελετὴν ζεύξας ταῦρον μετὰ δαμάλεως περιῆλθε τὸ τεῖχος, τὸν μὲν ἄρρενα ἐπὶ τὴν τοῦ πεδίου πλευρὰν ζεύξας, τὴν δὲ θήλειαν ἐπὶ τὸ τῆς πόλεως μέρος, ὥστε τοὺς μὲν ἄρρενας τοῖς ἔξω γίνεσθαι φοβερούς, τὰς δὲ θηλείας τοῖς ἔνδον γονίμους· καὶ λαβὼν βῶλον ἐκ τῶν ἔξω τῆς πόλεως μερῶν σὺν καὶ ταῖς πρὸς τῶν ἄλλων ἐπικομιζομέναις ἐπὶ τὴν πόλιν ἠκόντιζε, ταύτῃ οἰωνισάμενος, διὰ παντὸς αὐτὴν ἐκ τῆς τῶν ἔξωθεν ἐπαυξηθῆναι συνδόσεως, καὶ μετ' ὀλίγα. πολλῶν δὲ ξένων συνελθόντων ἐν αὐτῇ, οἱ τοῦ Ῥωμύλου λογάδες τὴν ἡμίσειαν τῆς ἑαυτῶν κτήσεως τοῖς ἐπήλυσι παρεχώρησαν, οἰκῆσαι τὴν Ῥώμην αὐτοὺς πείσαντες· οὓς ὁ Ῥω-

v. 6 ὁ ποιητής cf. Serv. Verg. Ecl. I 30

v. 4 πῇ πόλει *A*   8 ὅτι φλῶρα παρὰ ῥωμαίοις τὰ ἄνθη cet. des. *S*   13 ποτὲ] τούτου *B*   20 τοῖς omis. *B*   22 ἠκόντισε *A*

X Κόρης πατέρα αὐτόν φασιν, τουτέστι τοῦ κόρου καὶ τῆς εὐωχίας αἴτιον αὐτὸν γενέσθαι· πρῶτος γὰρ βασιλεύσας λέγεται τοὺς ἀνθρώπους διδάξαι γεωργεῖν. πολλοὶ δὲ ἐκ τοῦ ὅλου Διὸς Δίοι, ὥσπερ Ἀπόλλωνες ἢ Διόνυσοι.

72. Τῇ πρὸ δεκαεπτὰ Καλενδῶν Μαΐων οἱ ἀρχιερεῖς ἐπὶ τὸ θέατρον γενόμενοι ἄνθη ἐπὶ τὸν δῆμον ἐρρίπτουν καὶ περὶ τὰ σπόριμα δὲ ὑπὲρ εὐετηρίας ἱεράτευον, καὶ ἔξωθεν τῆς πόλεως ἐπὶ ὡρισμένους σταθμοὺς ηὔχοντο ἱερατεύοντες Δήμητρι· ὄνομα δὲ τῇ θυσίᾳ Φορδικάλια. τούς γε μὴν σταθμοὺς μίλια πατρίως ἐκάλουν, ἀπὸ τῆς χιλιάδος τῶν βημάτων. ὅθεν καὶ μίλιτες οἱ στρατιῶται παρ' αὐτοῖς· χιλίους γὰρ ὑπασπιστὰς ὁ Ῥωμύλος μόνους ἔταξε καὶ μίλιτας αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ ἐκάλεσεν οἱονεὶ χιλίους, τὸ πρὶν σατέλλιτας προσαγορευομένους· καὶ γὰρ ἐν χιλιάσι τὸ πλῆθος, οὐ μυριάσιν ἡ παλαιότης ἠρίθμησεν, ὡς αὐτὸς Ὅμηρος·

Rr IV 49 · X S · X (marginal sigla)

ὅσσον τ' ἐννεάχιλοι ἐπίαχον ἢ δεκάχιλοι.

ὁ γὰρ μυρία ἀριθμὸς ἀοριστίας ἐστὶ δεκτικός.

73. Τῇ πρὸ δεκαμιᾶς Καλενδῶν Μαΐων ὁ Ῥωμύλος ... Ῥώμην ἐπόλισε, πάντας τοὺς πλησιοχώρους συγκαλ... μενος ἐντειλάμενός τε αὐτοῖς ἐκ τῆς ἑαυτῶν ... βῶλον ἐπικομίσασθαι, ταύτῃ πάσης χώρα... τὴν Ῥώμην οἰωνιζόμενος· αὐτός τε ...

v. 19 Il. E, 860

v. 5 Διόνυσοι ...

ἀναλαβών — [illegible] ικὴν τοῦ X
καλεῖν ἀπὸ τ[illegible] ς, Μάϊον
ὄνομα, πάσης ἱερατικ[illegible] ως πολλά-
δὲ τῇ πόλει [illegible] θειοτέρων
στικὸν μὲν [illegible] αὐτὸν τοῖς
τὴν πόλιν [illegible] ς τῇ αἰσθη-
ποιητὴς [illegible] άκις γὰρ ἂν
δὲ Φλ[illegible] ἑαυτὸν ἀπο-
Ἀνθεστηρ[illegible] ενος τοῖς ἐν
ἱερατικῶν [illegible] τλασιαζόμενος
τελεστικ[illegible] νεται φυσικήν
ἱερῶν [illegible] ιβὼν ἀριθμός·
τῶν ἐν τέλει [illegible] ιττοῦ συνεστώ-
λεστικὸν [illegible] ἐκ τριάδος καὶ
ἐξειπεῖν. [illegible] ς τῶν προγόνων XHS
τελετὴν [illegible] ρερον μῆνα, τῷ
τεῖχος, [illegible] τες, τῷ δὲ περιτ-
ζεύξας, [illegible] θεοὺς οὐχ ἧττονα X
τοὺς μὲν [illegible] ἔφερον οἱ πάλαι·
θηλείας τοῖς [illegible] ς καλοῦντες Μάϊον S
ἔξω τῆς [illegible] νόμασαν. οἱ δὲ ἀπὸ X
ἐπικομιζόμ[illegible] ῦ ⟨μητρὸς⟩ ἀξιοῦντες
σάμενος, [illegible]
ἐξηθῆναι [illegible]
συνελθ[illegible]
ἡμίσε[illegible]
σαν, [illegible]

1 τιμῆς ὠνόμασαν S, μάϊος [illegible]ιται ὡς εἰς τιμὴν τῆς γερου[illegible] τοὺς αὐτῶν προγόνους ῥω[illegible]ινους πατρίως καλοῦσι, μάϊον [illegible]μασαν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς μαΐας [illegible] f. 165v 18 μετὰ — 19 πά[illegible]πάλαι· μάϊον δὲ μῆνα ἐκ τῆς [illegible]καλοῦντες τὴν τιμήν· οἱ δὲ (22) [illegible] scripsi 22 ⟨μητρὸς⟩ add.

X *μύλος πατρικίους πρώτους ἀνηγόρευσε διὰ τὸ εὐπατρίδας γενέσθαι, καὶ τὴν ἑαυτῶν περιουσίαν τοῖς ξένοις ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἐπιδοῦναι. Ἰλία, ἡ τοῦ Ῥωμύλου μήτηρ.*

S 74. *Ὅτι πρὸς τοὺς ἀντιλέγοντας τῇ προνοίᾳ καὶ μεμφομένους τουτοισὶ τοῖς ζωϋφίοις, ἀκρίσι λέγω καὶ ἐρυσίβαις καὶ ὡς οὐ προσηκόντως φαίνονται παρηγμένα, φησὶν ὁ Ἀπολλώνιος, ὅτι γελοῖόν ἐστιν ἐγκαλεῖν τῇ προνοίᾳ, μᾶλλον δὲ καταγέλαστον, εἰ ψύλλαι γεγόνασι καὶ κόρεις· ἔδει γὰρ ἵνα μὴ ψύλλαι γένωνται ζῶον μηδ' ὅλως γενέσθαι, μηδ' ἵνα κόρεις ἀνθρώπους·*
SX *ἐπειδὴ ἐκ μὲν τῆς ἀνθρώπου πρὸς ἔνια τῶν ξύλων* RrIV 51
παρατρίψεως κόρεις γίνονται, ἐκ δὲ παντὸς οὔρου ψύλλαι, μυῖαι δὲ ἐξ ἀποπάτου ἢ καὶ ἄλλης θερμῆς ὑγρασίας.

X 75. *Ῥώμη Φλῶρα καὶ ἡ Κωνσταντίνου πόλις* 51
ἤγουν Ἄνθουσα.

Μάϊος.

76. *Οὐ μικρὰν ἐν ἀριθμοῖς ἐδείκνυμεν τὴν τῆς τε-* 52
τράδος δύναμιν, ἣν ἄν τις καὶ τετρακτὺν καὶ πυραμίδα καλέσοι· τετρακτὺν μὲν κατὰ τὸν τῶν στοιχείων ὅρον, πυραμίδα δὲ κατὰ τὸν ἐν θεωρίᾳ λόγον· ἡ γὰρ πυραμὶς ὑπὸ τεσσάρων βασέων καὶ τεσσάρων γωνιῶν μόνη περιεχομένη, καὶ πρώτη τριχῇ διαστάτη κατὰ τὸ στοιχειωδέστατον τοῦ τριγώνου ἐπίπεδον, ὡς ὁ Πλά-

v. 25 cf. Plato Tim. p. 55 A

v. 1 *πρῶτος B* 12 *ἐκ μὲν τῆς ἀνθρώπων* (*ὁποιασοῦν B*) *πρὸς ἔνια* etc. *X* 14 sq. *θερμῆς ὑγρασίας S*, *θερμασίας X* 17 *ἤγουν* omis. *B* 19 *τριάδος B* 23 *γωνεῶν B* 24 *τριχῇ λιαστάτη A*, *τριχιλιαστάτη B*, *τριχῇ διαστάτη* ci. Nokkius

των ἐν Τιμαίῳ φησίν, ἐμφερῆ τὴν συνεκτικὴν τοῦ X
παντὸς ἐνδείκνυται τάξιν. λείπεται ὁ πέμπτος, Μάϊον
δὲ αὐτὸν οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν. ἐπειδὴ δέ, ὡς πολλά-
κις εἰρήκαμεν, ὁ τῆς πεντάδος ἀριθμὸς τῶν θειοτέρων
κατὰ τὸν Ἡσίοδον κεχώρισται, εἰκὸς ἦν αὐτὸν τοῖς
κατοιχομένοις ἀπονεμηθῆναι. ἡ γὰρ πεντὰς τῇ αἰσθη-
τῇ φύσει ἀνάκειται, σφαῖρα γάρ ἐστιν· ὁσάκις γὰρ ἂν
τὸν πέντε πολυπλασιάσῃ τις ἀριθμόν, εἰς ἑαυτὸν ἀπο-
καταστήσεται· καὶ γὰρ ὁ πέντε παρεπόμενος τοῖς ἐν
πλήθει ἀριθμοῖς εἰς τὴν αὐτὴν καὶ πολυπλασιαζόμενος
καταλήγει ποσότητα. καὶ ἄλλως δὲ φαίνεται φυσικήν
τινα δύναμιν ἐν ἑαυτῷ ὁ πέντε περιλαβὼν ἀριθμός·
τῶν γὰρ ἐν γενέσει ἐξ ἀρτίου καὶ περιττοῦ συνεστώ-
των, αὐτὸς εἶναι τοιοῦτος πέφυκεν ἐκ τριάδος καὶ
δυάδος συναγόμενος. ταύτῃ γοῦν ταῖς τῶν προγόνων XHS
τιμαῖς οἱ Ῥωμαῖοι τὸν πέμπτον ἀνέφερον μῆνα, τῷ
μὲν ἀρτίῳ τοὺς κατοιχομένους τιμῶντες, τῷ δὲ περιτ-
τῷ τοὺς ἔτι σωζομένους· μετὰ γὰρ θεοὺς οὐχ ἧττονα X
τιμὴν τοῖς ἑαυτῶν προγόνοις εἰσέφερον οἱ πάλαι·
μαίορες δὲ τοὺς προγόνους πατρίως καλοῦντες Μάϊον S
τὸν μῆνα ἐκ τῆς ἐκείνων τιμῆς ὠνόμασαν. οἱ δὲ ἀπὸ X
τῆς Μαίας τῆς Ἄτλαντος τῆς Ἑρμοῦ ⟨μητρὸς⟩ ἀξιοῦντες

v. 5 Hesiodus Op. et Dies v. 802

v. 15 ὅτι ταῖς τῶν προγόνων — 21 τιμῆς ὠνόμασαν *S*, μάϊος ἀπὸ τοῦ μαιάδος ἑρμοῦ, ᾧ καὶ ἀνάκειται ὡς εἰς τιμὴν τῆς γερουσίας τεθέντος *Y*, κατὰ τὸν μάϊον τοὺς αὐτῶν προγόνους ῥωμαῖοι τιμῶντες, μαίους δὲ τοὺς προγόνους πατρίως καλοῦσι, μάϊον τὸν μῆνα ἐκ τῆς ἐκείνων τιμῆς ὠνόμασαν. οἱ δὲ ἀπὸ τῆς μαΐας μάϊον τοῦτον ὀνομασθῆναί φασιν *H* f. 165ᵛ 18 μετὰ — 19 πάλαι omis. *S* 19 ἑαυτὸν *B* | οἱ πάλαι· μάϊον δὲ μῆνα ἐκ τῆς ἐκείνων τιμῆς ὠνόμασαν, πατρίως καλοῦντες τὴν τιμήν· οἱ δὲ (22) *X* 20 ΠΙΑΟΙΝΠΕC *S*, μαίορες scripsi 22 ⟨μητρὸς⟩ add. G. Wissowa

X ὀνομασθῆναι τὸν Μάϊον πρὸς ἕτερον βλέποντες οὕτω φασίν, ἀλλὰ μὴν καὶ διὰ τὸ ἱερὸν αὐτῆς, ὅτι κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα ἱερωθῆναι λέγεται. περὶ δὲ ⟨αὐτῆς⟩ ὁ Πρόκλος φησὶν οὕτως· 'ἡ Μαῖά ἐστιν ἡ τὰ ἐν ἀφανεῖ κεκρυμμένα εἰς τὸ ἐμφανὲς προάγουσα παραπλησίως ταῖς τῇδε μαίαις, Ἑρμῆς δὲ ἐκείνης παῖς ὁ λόγος ἥκων διὰ πάντων, ὃς τὴν ἐν τῷ ἀφανεῖ τῶν ὄντων περιοχὴν ἐν διαστάσει καὶ προνοίᾳ λόγων ἀϊδίως πρώτως ἐξέφηνεν, εἱρμὸν καὶ συνέχειαν καὶ ἀλληλουχίαν ποιήσας ὡς ἐκφαντικὸς τῶν παρ' ἡμῖν τῆς ψυχῆς ἀδήλων παθημάτων.' ὁ δὲ Ἀκυλῖνος ἐν τῷ ὑπομνήματι τῶν ἀριθμῶν οὕτω φησίν· 'ἡ Μαῖα ἀντὶ τῆς εἰς τοὐμφανὲς προόδου ἐστί, κυρίου μὲν τοῦ λόγου τοῦ διὰ πάντων πεφυκότος διατακτικοῦ τῶν ὄντων, διὸ δὴ καὶ Ἑρμοῦ μητέρα φασί. τοιαύτη δὲ ἡ νοητὴ ὕλη, τὸ κατακοσμεῖν τὴν εἰς τὸ ἐμφανὲς πρόοδον καὶ γένεσιν ἀπεργάζεσθαι τῶν ὄντων· ἐκ γὰρ ὕλης καὶ εἴδους τὰ ὄντα.' οὕτως μὲν κατὰ θεολογίαν, κατὰ δὲ τὸν τῆς φυσιολογίας τρόπον τὴν Μαῖαν οἱ πολλοὶ τὸ ὕδωρ εἶναι βούλονται· καὶ γὰρ παρὰ τοῖς Σύροις βαρβαρίζουσιν οὕτως ἔτι καὶ νῦν τὸ ὕδωρ προσαγορεύεται, ὡς καὶ μηΐουρι τὰ ὑδροφόρα καλεῖσθαι. καὶ οὐκ ἔξω λόγου ὁ Βάρρων φαίνεται ὡς καὶ μῆνα ἀναθέμενος αὐτῇ·

v. 4 cf. Procli comment. in Plat. Alc. I p. 187 Creuzer 24 cf. Censor. de die nat. c. 22. Ovidii Fast. ed. Merkel p. CLXXXII

v. 3 ⟨αὐτῆς⟩ add. *Br* 4 ἡ Μαῖα] ἡ omis. *B* 6 ἧκον *A* 7 ἐν τῷ ἀφανεῖ *A*, ἀφανῆ *B* 11 ἀκυλλῖνος *B* 12 αὐτῆς X, τῆς ci. Gu. Kroll, ἀντία ὕλης A. Dieterich 13 πρόδου *A*, προδοῦσα *A*, *B*, προόδου ci. Gu. Kroll 14 διατατικοῦ ci. *Br* 16 πρόδον *A* 21 προσαγορεύεται omis. *B* | ὡς καὶ] καὶ omis. *B*

κινήσει γὰρ τοῦ ὑποβρυχίου ὕδατος γίνεσθαι σάλον X τοῖς φιλοσόφοις δοκεῖ· πρώτη δὲ ἑορτὴ τοῦ Μαΐου παρὰ Ῥωμαίοις αἱ περὶ σεισμῶν ἱκεσίαι. ταύτῃ γὰρ Ἄτλαντος παῖδα τὴν Μαῖαν οἱ μυθικοὶ ποιοῦσι, καὶ ἔφορον δὲ τῶν ὑδάτων τὸν Ἑρμῆν εἶναι παραλαμβάνομεν, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐν τοῖς αὐτοῦ πηγαὶ ἀνατίθενται ἢ φρέατα ὀρύττεται. εἰσὶ δὲ οἵ φασιν Διὸς καὶ Μαίας τὸν Ἑρμῆν εἶναι ἀλληγορικῶς υἱόν, νοῦν μὲν εἶναι τὸν Δία, Μαῖαν δὲ τὴν φρόνησιν, παῖδα δὲ ἐξ ἀμφοῖν Ἑρμῆν λόγιον αἰνιττόμενοι. πάντων δὲ νεώτατον εἰργάσαντο, ἅτε δὴ μὴ γηράσκοντος τοῦ λόγου· ἔτι μὴν ὠκύτατον πεποίηνται τοῦτον ταρσώσαντες πτεροῖς, νοῦ ὀξύτητα καὶ τάχος λόγου διὰ τῆς τοιᾶσδε τέχνης αἰνιττόμενοι. ὁ γοῦν ποιητής φησιν·

ἔπεα πτερόεντα,

καὶ R

ὡσεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα

εἶτα δὲ τετράγωνον σχήματι Ἕλληνες ἀναπλάττουσι X τοῦτον, τεκμήριον μέγιστον παρεχόμενοι λόγον εἶναι τοῦτον, καὶ λόγον ἀληθῆ. ἔστι γὰρ καὶ λόγου σχήματα, ὁ μὲν ψευδὴς λόγος...., ὁ δὲ ἀπατηλὸς πολυγωνό-

v. 15 Hom. Il. A 201 et passim 17 Od. η 36

v. 5 παραλαμβάνομεν A, πάλαι λαμβάνομεν A_2 B 7 εἰσὶ δὲ οἵ — 20 λόγον ἀληθῆ Lambecius in Cod. p. 153 nr. 29, cf. R f. 6r: τὸν ἑρμῆν οἱ ἕλληνες καὶ οἱ λοιποὶ τῶν ἀρχαίων κατὰ τὴν αὐτῶν πεπλανημένην θεολογίαν υἱὸν διὸς λέγουσι καὶ μαίας· διὸς μὲν οἷον τοῦ νοῦ, μαίας δὲ τῆς φρονήσεως· ἐκ νοῦ γὰρ καὶ φρονήσεως ὁ λόγος γεννᾶται· διὰ τοῦτο καὶ πτερωτὸν αὐτὸν ποιοῦσιν, ὡς ταχύν· οὐδὲν γὰρ λόγου ταχύτερον· ὅθεν καὶ ὅμηρος ἔφη· ἔπεα πτερόεντα, καὶ· ὡσεὶ πτερὸν ἠὲ νόημα. πάντων δὲ νεώτατον αὐτὸν ἐργάζονται διὰ τὸ μὴ γηρασκεῖν τὸν λόγον· ἀλλὰ καὶ τετράγωνον αὐτὸν ποιοῦσι διὰ τὴν στερρότητα τοῦ ἀληθοῦς λόγου. 10 αἰνιττόμενον Lamb. 11 νεώτατα Lamb. 13 λόγων B 16 καὶ — 17 νόημα omis. X 18 δὲ X, δὲ καὶ Lamb. | τετραγώνην B 21 lacunam, quam voce ⟨τρίγωνος⟩ supplendam esse suspicatur, statuit G. Wissowa

X τερος, ὁ δὲ ἀληθὴς αὐτὸς ἑαυτῷ ἐκ πάντων μερῶν ἴσος, ὅπου δὲ στρέφοιτο πάσαις βάσεσιν ἀορίστως στηρίζεται, ὃ δὴ τετραγωνικὸν σχῆμα τυγχάνει. εἰ τοίνυν νοῦς καὶ λόγος εἶναι δέδεικται, τούτῳ τὸν κέρκωπα εἰδωλοποιοῦσιν Αἰγύπτιοι, ἐπεὶ παρὰ πάντα τὰ ζῶα νοήμων τυγχάνει, συνέσεως δὲ καὶ ἐπιστήμης ἐστὶ δεκτικός. ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν Αἰγυπτίαν ἶβιν, τὸ ὄρνεον, ἴσμεν ἀνακειμένην αὐτῷ· καρδίᾳ γὰρ ἔοικε λευκαινόμενον μὲν τὸ σῶμα, ἐξ ἀμφοῖν δὲ τῶν μερῶν μελαινομένη, ὅπερ ἐστὶ τοῦ κατὰ διάνοιαν λόγου σχῆμα· πρὶν μὲν γὰρ λεχθῆναι σκότιος, λεγόμενος δὲ φωτίζεται, καὶ ῥηθεὶς εἰς ἀφανὲς οἴχεται. τρέφεται δὲ τὸ ζῶον παρὰ τοῖς ὕδασι, καθάπερ ἐν ἡμῖν ἡ καρδία ἐξ ὑγρᾶς XS οὐσίας τὴν δύναμιν λαμβάνει· μόνη δὲ πτηνῶν πάντων νεῖν ἡ ἶβις οὐκ ἐπίσταται, ἀδρανεστάτη δὲ εἰς μεῖζον X βάθος καθελκομένη. τὸ δ' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς καρδίας παρατηρητέον· τῆς γὰρ ὑγρᾶς πόσεως συμμέτρως προσαχθείσης ῥώννυσθαί τε καὶ τοῖς λογισμοῖς διεστηρίχθαι πέφυκε, καὶ τῆς μὲν οἰκείας ἕδρας, ἥνπερ φρένα καλοῦσιν, οὐκ ἐξίστασθαι νηφαλέαν τε εἶναι, ὑποβλυσθεῖσαν δὲ τοῖς παλμοῖς τὸν ἴδιον σάλον δι' ὅλου τοῦ σώματος ἐξεργάζεσθαι. πάσχουσι δὲ ταῦτα ὑπὸ μέθης ἄνθρωποι τὸν ἄκρατον τῆς ἰδίας ἰσχύος προτετιμηκότες. καὶ τὴν ἶβιν δὲ καὶ τὸν κέρκωπα σελήνῃ συμπαθῆ εἶναι προσείκασται· ἡ μὲν ἶβις αὐτῷ τῷ σχήματι ἐμφερής, τὰ ἄκρα μὲν ὁμιχλαίνουσα, λευκαίνουσα δὲ τὰ

v. 2 ἀορίστου *B* 6 καὶ omis. *A* 14 ὅτι μόνη πτηνῶν πάντων νεῖν ἡ ἴβις οὐκ ἐπίσταται, καίτοι παρὰ τοῖς ὕδασι τρεφομένη, ἀδρανεστάτη δὲ εἰς μεῖζον βάθος καθελκομένη cet. des. *S* 20 νηφαλαίαν *A*, νηχαλαίαν *B* | ὑποβληθεῖσαν *B* 21 καὶ τοῖς παλμοῖς *X*, δὲ pro καὶ emend. Hasius 23 τὸν] τὸ *B*

X *μέσα καθάπερ ἡ αἰθερία μήνη. ὅτε γὰρ οὐρανὸς ἀσέληνος, οὐδὲ ἴβιδες ὁρῶσι, μύουσι δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦτον τὸν χρόνον καὶ ἄσιτοι ἐγκαρτεροῦσι τὸ συγγενὲς στοιχεῖον ἀναμένουσαι. ὁ δὲ κέρκωψ δηλοτέρας ἔχει τὰς ἐνεργείας· ὅτε γὰρ αὔξει σελήνη, ὁ τῶν ὀφθαλμῶν κύκλος τότε εὐρύνεται, ὅτε δὲ μειοῦται, τὸ τῶν ὀμμάτων περιφερὲς συστέλλεται.*

RrIII36 YS 77. *Ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης τὸν Καλλισθένην ἀπέσκωψεν εἰπὼν τὸν μὲν περιττὸν νοῦν ἔχειν, τὸν δὲ ἀνθρώπινον ἀποβεβληκέναι.*

deest Rr S 78. *Ὅτι ὁ Ἀλφειὸς ποταμὸς ὁρᾶται καταδυόμενος μὲν ἐν Πελοποννήσῳ, ἀναδυόμενος δὲ ἐν Σικελίᾳ· λέγουσι δὲ καὶ τὸν Τίγρητα ταὐτὸ τοῦτο πάσχειν καὶ τὸν Λύκον καὶ ἑτέρους τινάς.*

deest Rr 79. *Ὅτι ὥσπερ τοῦ σώματος τοῦ ἡμετέρου τὸ μὲν διαρρεῖ, τὸ δὲ διαπνεῖ, διαρρεῖται μὲν ὑπὸ τοῦ αἵματος κατὰ τὰς φλέβας, διαπνεῖται δὲ ὑπὸ τοῦ πνεύματος κατὰ τὰς ἀρτηρίας, οὕτω καὶ τῆς γῆς τὸ μὲν ὑπὸ τῶν ὑδάτων, τὸ δὲ ὑπὸ τῶν πνευμάτων διαρρεῖσθαι καὶ διαπνεῖσθαι, ἐμφράξεως δὲ ἢ παρεμπτώσεως ἢ συνθλίψεως συμβάσης τρέμειν τὴν γῆν ὥσπερ τὸν ἄνθρωπον· Ἀριστοτέλης δὲ τὸ τεθυμιωμένον τῆς γῆς καὶ ἀτμίζον αἰτιᾶται .... ἂν μὲν εὐπετῶς σχῇ· εἰ δ᾽ οὔ, βιάζεται τὴν γῆν. ὅτι ὁ Τάγης ἐν τοῖς σεισμοσκοπικοῖς λέγει, ὡς ἐν ταῖς πολέμων κινήσεσιν εἰ συμβῇ σεισμὸν γενέσθαι, τοὺς παρ᾽ οἷς γίνοιτο πάντως ἐλατ-*

v. 23 cf. Aristoteles Meteor. III, 7 p. 378 Bekker 24 Tages cf. Wachsmuth de ost. p. 110, 7

v. 4 *δειλοτέρας* A 8 *ὁ* omis. Y 9 *εἰπὼν* omis. Y 16 an utroque loco *διαρρεῖται* et *διαπνεῖται* scribendum? 23 lacunam indicavi

S *τοῦσθαι· καὶ ἄλλων δὲ θαυμαστῶν ἐπιμέμνηται, περὶ*
ὧν ἐγὼ ἐν ἑτέρᾳ λέξω συγγραφῇ.
XHS 80. *Ἐν τῇ πρώτῃ τούτου ⟨τοῦ μηνὸς⟩ ὁ ἀρχιερεὺς* Rr IV 53
ἐκήρυττε, μηδένα ποδῶν ἢ κεφαλῆς οἱουδήποτε ζώου
γεύσασθαι παρὰ πάντα τὸν μῆνα πρὸς φυλακὴν ἀρ-
H *θρίτιδος νόσου. κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα καὶ ἡ ἑορτὴ*
X *τῶν Ῥοσαλίων παρὰ Ῥωμαίοις ἐτελεῖτο. ηὔχοντο δὲ*
Μαίᾳ τε καὶ Ἑρμῇ οἱ πραγματευταὶ ἀκίνδυνα τὰ τῶν
κερδῶν εἶναι. πάντα δὲ ἄρα τὰ κέρδη ἐν τῇ ὕλῃ καὶ ἐξ
αὐτῆς ἀναφύεται, καὶ ἐν αὐτῇ ὡσανεὶ Ἕρμαια εὑρίσκεται
XY *καὶ ἐπιδίδοται, ὥς φασι, κατ' ἀξίαν. Νουμήνιος* III 37. IV 53
δὲ ὁ Ῥωμαῖος τὸν Ἑρμῆν τὸν προχωρητικὸν λόγον εἶναι
βούλεται· οὐδὲ γάρ, φησι, πρότερον βρέφος φθέγξαιτο,
X *πρὶν ἂν τῆς γῆς ἐφάψαιτο, ὥστε Μαῖαν εἰς γῆν καλῶς* IV 53
XS *ἐξελάμβανον οἱ πολλοί. καὶ καθ' ἕτερον δὲ ἱερὸν λόγον ὁ*
Φοντήϊος χρῆναι τιμᾶσθαι τὴν γῆν ἐν ταῖς Καλένδαις
XHS *Μαΐαις λέγει, ὅτι τὴν ἔμφυτον θέρμην ἐπὶ τὴν ἐπι-*
φάνειαν ἡ γῆ ἀναβράζουσα γαυριᾶν ὥσπερ καὶ σκιρ-
τᾶν ἐξαγομένη σάλους ἐμποιεῖ ὡς ἐπίπαν κατὰ τὸν
X *Μάϊον μῆνα. τιμῶσιν οὖν κατὰ τοῦτον τὴν Μαῖαν,*

v. 2 *ὁ παρὼν συγγραφεύς, ἐστὶ δὲ λαυρέντιος, ἐν ἑτέρα λέγει* *S*, *ἐγὼ ἐν ἑτέρᾳ λέξω* scripsi   3 *ἐν τῇ πρώτῃ τούτου* — 6 *νόσου* *H* f. 166r, *ὅτι ὁ ἀρχιερεὺς* — 6 *νόσου* *S*, *ὁ δὲ ἀρχιερεὺς* — 6 *νόσου* *X* | ⟨*τοῦ μηνὸς*⟩ addidi   4 *ποδὸς* *H*   5 *μῆνα τοῦτον πρὸς* *S*   6 *κατὰ* — 7 *ἐτελεῖτο* addit H_2 marg., omis. *XS*   7 *ηὔχοντο* — 9 *κερδῶν εἶναι* Lambecius in Codinum p. 153 nr. 29   8 *Ἑρμῇ καὶ πραγματευταὶ* Lamb. | *τὰ* omis. *B*   11 *ὅτι νουμίνιος ὁ ῥωμαῖός φησιν, ὡς οὐ πρότερον* — 14 *ἐφάψηται* *Y* | *μούμμιος* *X*, *νουμίνιος* *Y*, *Νουμήνιος* *Rr*   13 *πρότερον* omis. *B* | *φθέγξοιτο* *F*   15 *ὅτι κατά τινα ἱερὸν* — 20 *μάϊον μῆνα* *S* | *δὲ ἱερὸν* omis. *B*   16 *φρωντήϊος* *X*, *φωντήϊος* *S*, *Φοντήϊος* Wachsmuth de ost. p. XXVI   17 *φασὶ δέ, ὅτι τὴν ἔμφυτον* — 20 *μάϊον μῆνα* *H* | *θέρμην τὴν ἔμφυτον* *X*   18 *ἀναβλύζουσα* *X*   19 *ἐξαγομένην* *XH* | *καὶ σάλους* *H* | *ἐμποιεῖν* *XH*, in margine *Macrobius* *B* | *ὡς ἐπίπαν* omis. *S*

τουτέστι τὴν γῆν θεραπεύοντες. μαϊουμίζειν τὸ ἑορ- X τάζειν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ Μαϊουμᾶν· πανήγυρις Suid. ⟨γὰρ⟩ ἤγετο ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα. τὴν παράλιον καταλαμβάνοντες πόλιν τὴν λεγομένην Ὀστίαν οἱ τὰ πρῶτα τῆς Ῥώμης τελοῦντες ἡδυπαθεῖν ἠνείχοντο ἐν τοῖς θαλαττίοις ὕδασιν ἀλλήλους ἐμβάλλοντες· ὅθεν καὶ Μαϊουμᾶς ὁ τῆς τοιαύτης ἑορτῆς καιρὸς ὠνομάζετο. ἀρχὴ γενέσεως σελήνη. X

deest Rr 81. Ὅτι ὁ Ἐμπεδοκλῆς οὐσίαν ἀνάγκης αἰτίαν χρη- S στικὴν τῶν ἀρχῶν καὶ τῶν στοιχείων ἐνέκρινεν· ὁ δὲ Δημόκριτος τὴν ἀντιτυπίαν καὶ πληγὴν καὶ φορὰν τῆς ὕλης. Πλάτων γε μὴν τὰ μὲν εἰς πρόνοιαν, τὰ δὲ εἰς ἀνάγκην ἀνήγαγεν, ὅτε μὲν τὴν ὕλην, ὅτε δὲ τὴν τοῦ ποιοῦντος σχέσιν αἰτιώμενος. τὴν δ' εἱμαρμένην Ἡράκλειτος τὴν αὐτὴν καὶ ἀνάγκην εἶναι βούλεται, ὁ δὲ Πλάτων προστίθησι καὶ τὴν παρ' ἡμᾶς αἰτίαν. οἱ μὲν οὖν Στωϊκοὶ τὴν μὲν ἀνάγκην ἀκίνητον, τὴν δὲ εἱμαρμένην φασὶ συμπλοκὴν εἶναι αἰτιῶν τεταγμένων· ἐν ᾗ συμπλοκῇ καὶ τὰ παρ' ἡμᾶς, ὥστε τὰ μὲν εἱμάρθαι, τὰ δὲ συνειμάρθαι. οὐσίαν δὲ εἱμαρμένην ὁ Ἡράκλειτος τὸν διὰ παντὸς ἥκοντα λόγον ἐνέκρινεν. ὁ δὲ Χρύσιππος τάξιν τοῦ παντὸς ἢ λόγον τῶν ἐν τῷ κόσμῳ διοικουμένων. ὁ δὲ Ποσειδώνιος τρίτην ἀπόδοσιν ποιεῖται· πρώτην μὲν γὰρ εἶναι τὸν Δία, δευτέραν ⟨δὲ⟩

v. 9 Empedocles Diels Doxogr. gr. p. 321ᵃ 13 11 Democritus ibid. 16 12 Plato ibid. 10 et 18 14 Heraclitus ibid. p. 322ᵃ 2 16 Plato ibid. 5 17 Stoici ibid. 9 20 Heraclitus ibid. p. 323ᵃ 2 22 Chrysippus ibid. 9 23 Posidonius ibid. p. 324ᵃ 4

v. 2 πανήγυρις ἤγετο — 8 ὠνομάζετο Suid. s. v. Μαϊουμᾶς, ⟨γὰρ⟩ addidi 11 καὶ φορὰν καὶ πληγὴν Doxogr. 17 τεταγμένην Doxogr. 20 ἀνειμάρθαι Doxogr. 24 πρῶτον, mox δεύτερον et τρίτον Doxogr. | ⟨δὲ⟩ Doxogr.

S τὴν φύσιν, τρίτην ⟨δὲ⟩ τὴν εἱμαρμένην. ὁ δὲ Πλάτων λόγον ἀΐδιον τῆς τοῦ παντὸς φύσεως.

82. Ὅτι τῇ πρὸ ὀκτὼ εἰδῶν Μαΐων ἑορτὴ τοῖς Ῥωμαίοις ἐτελεῖτο ἡ λεγομένη Λεμούρια, οἷον τιμαὶ εἰδώλων ἢ φασμάτων ἢ δαιμόνων ἐμπαθῶν, οὓς φασιν οἱ φιλοσοφοῦντες ἐφόρους εἶναι συμφυεῖς τῶν σωμάτων, καὶ διὰ τοῦτο τοῖς τάφοις χαίρειν. deest Rr

83. Ὅτι ὁ Ἀριστοτέλης καὶ ὁ Ἡρακλείδης φασίν, ἡλίου τὰ πλεῖστα τῶν πνευμάτων κινοῦντος καὶ περιφέροντος καὶ τούτων ἐκβαλλόντων μὲν προωθουμένων δὲ ἀνοιδεῖν τὴν Ἀτλαντικὴν θάλασσαν καὶ παρασκευάζειν τὴν πλημμύραν, εἶτ' αὖθις ληγόντων ἀντιπερισπωμένην ὑποβαίνειν καὶ οὕτω τὰς ἀμπώτεις γίνεσθαι. Πυθέας δὲ ὁ Μασσαλιώτης τῇ πληρώσει τῆς σελήνης τὰς πλημμύρας γίνεσθαι βούλεται, τῇ δὲ μειώσει τὰς ἀμπώτεις· τὸ αὐτὸ δὲ καὶ οἱ παρὰ Ῥωμαίοις φιλοσοφοῦντες, Πλάτων δὲ τὴν αἰώραν τῶν ὑδάτων αἰτιᾶται· εἶναι γάρ φυσικήν τινα αἰώραν διά τινος στομίου τρήματος περιφέρουσ⟨αν παλίρροιαν⟩, ὑφ' ἧς ἀντικυμαίνεσθαι τὰ πελάγη. deest Rr

YS 84. Ὅτι ὁ Πλάτων κατὰ πρόσθεσιν ἢ ἀφαίρεσιν ἢ μετάθεσιν ἢ πνευμάτωσιν συμβαίνειν λέγει τοὺς τερα- Rr III 38

v. 8 Aristoteles et Heraclides Diels Doxogr. gr. p. 382ª 16. Rose Aristot. pseudep. p. 604 14 Pytheas Doxogr. gr. p. 383ª 1 17 Plato ibid. 5 21 Plato: immo Strato, Doxogr. gr. p. 421ª 1

v. 1 ⟨δὲ⟩ Doxogr. 4 λαεμούρια *S*, quod correxi 9 ὑπὸ τοῦ ἡλίου Doxogr. | συμπεριφέροντος Doxogr. 10 ὑφ' ὧν ἐμβαλλόντων μὲν προωθουμένην ἀνοιδεῖν Doxogr. 11 κατασκευάζειν Doxogr. 19 post περιφεροῦς lacuna tredecim litterarum *S*, quam e Doxographis explevi 20 πέλαγα *S*, πελάγη Doxogr. 21 ὅτι τὰ πέρατα (τέρατα *G*) πλάτων φησὶ κατὰ etc. *Y* | πρόθεσιν *S* | ἢ ἀφαίρεσιν ἢ μετάθεσιν omis. *S* 22 συμβαίνειν. cet. des. *Y*

τώδεις τοκετούς, ὁ δὲ Ἐμπεδοκλῆς αὐτὴν τοῦ πνεύ- S ματος τὴν ἔλλειψιν ἢ ὑπερβολὴν αἰτιᾶται.

deest Rr 85. Ὅτι ὁ Ἀμέλιος· Μοῦσαί εἰσι, φησίν, αἱ τῶν σφαιρῶν ψυχαί, αἳ τὰς τῶν ὅλων δυνάμεών τε καὶ οὐσιῶν ἐνεργείας ὅσας εἰς τὸ πᾶν ἀφιᾶσιν ὁμοῦ καὶ εἰς μίαν συνάγουσι συμφωνίαν τὴν ὑπὸ τοῦ δημιουργοῦ τεταγμένην.

RrIV54 86. Ἥφαιστοι τέσσαρες· πρῶτος Οὐρανοῦ καὶ Ἡμέ- X ρας, πατὴρ Ἀπόλλωνος τοῦ Ἀθηναίων ἀρχηγέτου· δεύτερος Νείλου παῖς, ὃν Αἰγύπτιοι καλοῦσι Φθάν· τρίτος ὁ Κρόνου καὶ Ἥρας ὁ Λήμνιος, ὁ χαλκευτής· τέταρτος Ἥφαιστος ὁ Μαντοῦς ὁ Σικελιώτης, ἐξ οὗ Ἡφαιστιάδες αἱ νῆσοι. ὅτι ὁ Ἥφαιστος, ὥς φησι Νου- XS μήνιος, γόνιμον πῦρ ἐστιν, ἡ τοῦ ἡλίου ζωογονικὴ θερμότης· διὸ δὴ καὶ χωλὸν ποιοῦσι τὸν Ἥφαιστον, καθ' ὃ χωλεύει καθ' ἑαυτὴν ἡ τοῦ πυρὸς φύσις, ὅταν μὴ συγκεκρότηται τοῖς ἄλλοις. ὁ δὲ παρὰ Ῥωμαίοις Κίγκιος λέγει, χωλὸν τὼ πόδε τὸν Ἥφαιστον λαμβάνεσθαι διὰ τὸ ἄνισον τῆς ἡλίου πορείας. ὁ δὲ Χαι- S ρωνεύς φησιν, ὅτι τοῦ πυρὸς τὴν δύναμιν προσειπόντες Ἥφαιστον ἀνθρωποειδὲς μὲν αὐτοῦ τὸ ἄγαλμα πεποιήκασι, πῖλον δὲ περιέθεσαν κυάνεον τῆς οὐρανίου σύμβολον περιφορᾶς· ἔνθα τοῦ πυρὸς τὸ ἀρχοειδές τε

v. 1 Empedocles ibid. p. 420ᵃ 20 19 cf. Plut. de aud. poet. c. 6 p. 23 C

v. 8 *Cic. de nat. deor. B* marg. 11 λέμνιος *B* 12 μαντοῦς *X*, μαντῷος ci. Creuzer 13 ἡφαιστιῶδες *A*, ἡφαιστιάδες *B*, Ἡφαιστιῶδεις Creuzer | ὅτι ὁ ἥφαιστος — p. 136, 6 δσίρεως *S* | ὅτι ὁ omis. *X* | ὥς φησι Νουμήνιος omis. *X* 14 πῦρ γόνιμον *S*, γόνιμον πῦρ *X* 15 τὸν omis. *S* 17 συγκρατῆται *S* | ὁ δὲ — 19 λαμβάνεσθαι διὰ *S*, ἄλλος δὲ χωλῷ ποδὶ τὸν ἥφαιστον λαμβάνεσθαι λέγει διὰ *X* 19 πορείας. cet. des. *X*

S *καὶ ἀκραιφνέστατον. κατὰ δὲ ἱστορίαν Μανέθων Αἰγυπτιακῶν ὑπομνημάτων ἐν τόμῳ τρίτῳ φησίν, ὅτι πρῶτος ἀνθρώπων παρ' Αἰγυπτίοις ἐβασίλευσεν Ἥφαιστος ὁ καὶ εὑρέτης τοῦ πυρὸς αὐτοῖς γενόμενος· ἐξ οὗ Ἥλιος, οὗ Κρόνος, μεθ' ὃν Ὄσιρις, ἔπειτα Τυφών, ἀδελφὸς Ὀσίρεως.*

XS 87. *Ἰστέον δέ, ὡς ὁ Μανέθων ἐν τῷ περὶ ἑορτῶν* Rr IV 55 *λέγει, τὴν ἡλιακὴν ἔκλειψιν πονηρὰν ἐπίρροιαν ἀνθρώποις ἐπιφέρειν περί τε τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν στόμαχον.*

X *Ἰούνιος.*

88. *Οὕτως οὖν τοῦ πέμπτου μηνὸς εἰς τιμὴν* 56 *τῆς γερουσίας πρὸς τοῦ βασιλέως Νουμᾶ διατεθέντος ἐλείπετο ἄρα τὸν ἕκτον εἰς τιμὴν τῆς νεολαίας —*
XY *ἰουνιῶρας γὰρ τοὺς νεωτέρους φασίν — ὁρισθῆναι·*
X *βουλῇ γὰρ γερόντων καὶ νεωτέρων ἀνδρείᾳ εἰκὸς διοικεῖσθαι, ὥς φησι Πλάτων, τὸ πολίτευμα. οὐκ ἔξω δὲ λόγου τὸν ἓξ ἀριθμὸν φαίνεται ταύτῃ προσνέμων· ζωογονικὸς γὰρ οὗτος ἀπὸ μονάδος ἑξῆς ἄχρι τριάδος ἐξ αὐτοῦ συμπληρούμενος καὶ ἀρκῶν ἑαυτῷ· καὶ διὰ τοῦτο ὁ Πυθαγόρας τῇ πρώτῃ τῶν Μοιρῶν τοῦτον ἀνατέθεικεν.*

89. *Καλένδαις Ἰουνίαις ἑορτὴ Ἥρας καὶ εὐχαὶ ἐν* 57

v. 1 Manetho: cf. frg. 1, FHG II p. 526 7 Manetho frg. 82, FHG II p. 615 17 cf. Plato Rep. III p. 412 C

v. 7 *ὅτι ὁ μανέθων* — 10 *στόμαχον* *S* 8 *ἐπήρειαν* *X* 9 *τε*] *τῆς* *X* | *κενὴν* *X*, *κεφαλήν* *S* 13 *ἱερουσίας* *B* 14 *ἰουνιῶρας* — *φασιν* omis. *X*, *ἰούνιος δὲ εἰκότως ὁ μετὰ τὸν εἰς τιμὴν τῆς γερουσίας ὑπὲρ τῆς τιμῆς τῶν νέων τεθείς· ἰουνιῶρας γὰρ τοὺς νεωτέρους φασίν* *Y* 19 *ἐξ ἧς* *X*, *ἑξῆς* Nokkius 22 *ἀνατέθηκεν* *B*

τῷ Καπετωλίῳ, πάντων ὁμοῦ Ῥωμαίων ὕδατος ἐξ ἑω- XH
θινῆς ἀπογευομένων ψυχροῦ πρὸς φυλακὴν νόσου
παντοίας καὶ διαφερόντως ποδαλγικῆς, ὡς ὁ χρησμὸς X
ἐβούλετο, καὶ ὥστε μὴ διδύμους ἢ τερατώδεις γενέσθαι
τοὺς τοκετούς. ἡ δὲ τοιαύτη συνήθεια ἐπὶ Ἀδριανοῦ XS
εἰσενήνεκται, πεμφθείσης γυναικὸς ὡς αὐτὸν Αἰγυ-
πτίας, ἣ ἀφηγεῖτο τέσσαρσιν ἡμέραις κατὰ διάστημα
ἄνισον τέσσαρα τεκεῖν, μετὰ δὲ τεσσαράκοντα ἡμέρας
τὸ πέμπτον, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλην, ὅς φησιν ἐν τέσ-
σαρσι τοκετοῖς εἴκοσι κυηθῆναι· τοῦτο δέ φησιν ὁ S
Ἡρακλείδης συμβαίνειν, ὅταν ἐξακοντισμὸς δὶς ἢ τρὶς
ἀπὸ ἐγκρατείας κατ' ἀναστομώσεως εὐστοχήσῃ ἢ καὶ
τῆς μήτρας ἐπανοιχθείσης μετὰ τὴν προτέραν πῆξιν
κατὰ τοσοῦτον καθ' ὅσον ὁ τοκετὸς ἀριθμοῖτο. ὅτι ὁ XS
Ἰούνιος μὴν ἀνεπιτήδειος πρὸς γάμους, ὡς τὰ βιβλία HS
τῶν παρὰ Ῥωμαίοις ἱερέων λέγει· ἀληθὴς δὲ ὁ λόγος
καὶ ἀνάγκη πᾶσα, κατὰ τόδε καιροῦ γινόμενον συνοι-
κέσιον τὸν νεώτερον ἀποβαλεῖν, καὶ ταύτης ἐγὼ τῆς S
ἐκβάσεως ἔμπειρός εἰμι, τὴν ἐμοὶ φιλτάτην γυναῖκα
ὡς τάχος ἀποβαλών. ἐπὶ δὲ τρεῖς ἡμέρας οὐκ ἐξῆν
γυναιξὶν ἢ καρῆναι ἢ ὀνυχίσασθαι.

v. 9 cf. Arist. hist. anim. VII, 4 p. 584b 31 Bekker

v. 2 *ἀπογενομένων B* | *ὁ ἰούνιος ὅθεν ὠνομάσθη οὐχ εὕρηται. φασὶ δέ, ὅτι τῇ πρώτῃ τοῦ ἰουνίου ῥωμαῖοι ἐξ ἑωθινῆς ἀπεγεύοντο ψυχροῦ* — 3 *ποδαλγικῆς H* f. 166r 4 *δυδίμους A* 5 *ὅτι ἐπὶ ἀδριανοῦ ἐφηγεῖτό τις αἰγυπτία γυνὴ πεμφθεῖσα πρὸς αὐτόν, ὅτι τέσσαρσιν* — 21 *ὀνυχίσασθαι S* 6 *εἰς αὐτὸν γυναικὸς B* 9 *τὸν* omis. *S* | *ἀριστοτέλη A* 10 *τοῦτο* — 14 *ἀριθμοῖτο* omis. *X* 14 *ὁ δὲ ἰούνιος X* 15 *γάμους.* cet. des. *X*, *τοῦτόν φασι καὶ ἀνεπιτήδειον εἶναι πρὸς γάμους· ἀνάγκη γὰρ πᾶσα τὸ κατὰ τόνδε τὸν καιρὸν γενόμενον* — 18 *ἀποβαλεῖν.* cet. des. *H* 16 *λέγει, ἐφ' ᾧ καί φησιν ὁ τῶν τοιούτων συγγραφεὺς λαυρέντιος τοιαῦτα· ὅτι ἀληθὴς* etc. *S*

X 90. Τὸ Σάγκος ὄνομα οὐρανὸν σημαίνει τῇ Σα- Rr IV 58
βίνων γλώσσῃ.

S 91. Ὅτι οἱ Ἑβραῖοι οὐκ εἰκῇ ἀπέχονται λαγωοῦ
XS καὶ στρουθοῦ Λίβυος καὶ χαραδριοῦ· ὁ μὲν γὰρ λαγωὸς 58
S ἄρρην τίκτειν πέφυκε τεραστίως, ὁ δὲ Λίβυς στρουθὸς
οὐδὲ στρουθὸς οὐδὲ τετράποδον οὐδὲ πτηνόν ἐστι τέ-
λειον· οὐδεὶς δὲ χαραδριὸν φαγὼν οὐκ ἐπένθησεν.

X 92. Λαρινὸν τὸ λιπαρόν, ἐξ οὗ καὶ λάρδος. ἄλλοι 58
δὲ ἄλλως φασί.

93. Θυγατέρας Ἀνάγκης τὰς Μοίρας φασί, Λάχεσιν 58
τε καὶ Κλωθώ ⟨καὶ Ἄτροπον· καὶ Λάχεσιν μὲν τὰ
παρελθόντα διοικεῖν, Κλωθὼ⟩ δὲ τὰ ἐνεστῶτα, Ἄτρο-
πον δὲ τὰ μέλλοντα.

94. Τῇ πρὸ πέντε Εἰδῶν Ἰουνίων ἑορτὴ τῆς Ἑστίας. 59
ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ἑώρταζον οἱ ἀρτοποιοὶ διὰ ⟨τὸ⟩ τοὺς
ἀρχαίους τὸν ἄρτον ἐν τοῖς ἱεροῖς τῆς Ἑστίας κατα-
σκευάζειν· ὄνοι δὲ ἐστεφανωμένοι ἡγοῦντο τῆς πομ-
S πῆς, διὰ τὸ τούτοις ἀλεῖσθαι τὸν σῖτον. ὅτι οἱ μὲν
φυσικοὶ τὴν Ἑστίαν βούλονται τὴν γῆν εἶναι ἀπὸ τοῦ
ἑστάναι, οἱ δὲ θεολόγοι ταύτην εἶναι βούλονται τὴν
λεγομένην ὀντότητα. καὶ μάρτυς ὁ ἐν τῷ Κρατύλῳ
Σωκράτης, λέγων Ἑστίαν εἶναι τὴν πηγαίαν οὐσίαν
καὶ πᾶσι τοῦ εἶναι αἰτίαν, ἱδρυμένην ἐν τῷ πατρί· ὁ
δὲ Πορφύριος μετὰ τὴν νοητὴν Ἑστίαν ἤτοι ὀντότητα
βούλεται καὶ τὴν ἔφορον τῆς γῆς — χθόνα δὲ αὐτὴν

v. 21 cf. Plato Cratyl. p. 401 C

v. 1 *σάγγος B* | *οὐρανῶν B* 4 *χαραδροῦ S*, *χαραδριοῦ* scripsi | *ὁ λαγὼς (λωγῶς A, λόγος B) ἄρρην τίκτων πέφυκε τεραστίως.* cet. des. *X* 7 *χαραδρὸν S*, *χαραδριὸν* scripsi 11 lacunam explevit *Rr* 15 ⟨*τὸ*⟩ supplendum censet G. Wissowa 17 *ἥγοντο X*, *ἡγοῦντο* ci. *Rr* 18 *τὸν*] *τὸ B* | *σῖτον.* cet. des. *X* | *ὅτι οἱ μὲν* — p. 139, 7 *τὴν γῆν S*

καλοῦσι — ὁμωνύμως ἐκείνης Ἑστίαν εἶναι, λέγει δὲ S
οὕτω· ʽκαὶ τὸ μὲν ἡγεμονικὸν τῆς θείας δυνάμεως Ἑστία κέκληται, ἧς ἄγαλμα παρθενικὸν ἐφ' ἑστίας ἵδρυται· καθ' ὃ δὲ γόνιμος ἡ δύναμις, σημαίνουσιν αὐτὴν γυναικὸς εἴδει προμάστου.' οἱ δὲ Ῥωμαίων ἱεροφάνται οὐδὲν ἕτερον βούλονται εἶναι αὐτὴν ἢ μόνην τὴν γῆν.

RrIV60 95. Πρὸ τοῦ μεγάλου κατακλυσμοῦ τὴν Σικελίαν X
μὴ νῆσον εἶναί φασιν ὡς σήμερον ἀλλ' ἤπειρον γενέσθαι συνημμένην τῇ ὕστερον Ἰταλίᾳ, ἐκ δὲ τῆς φορᾶς τῶν ἐκ τῆς ἐπικλύσεως ῥευμάτων τῶν ῥιζῶν ἀποσπασθεῖσαν νῆσον ἀποκαταστῆναι, καὶ διὰ τοῦτο Ῥήγιον ἀπὸ τῆς ῥήξεως ὀνομασθῆναι τὸ πλευρὸν τῆς Ἰταλίας ἐκεῖνο, ἐξ οὗπερ ἀπέρρωγε. πρότερον δὲ Σικανία ἐλέγετο ἡ Σικελία. ἡ Ἰταλία ἐννέα ἐπαρχίας ἔσχε ταύτας· Καμπανίαν Ἀπουλίαν Θουσκίαν Καλαβρίαν Οὐμβρίαν Δαλματίαν Λουκανίαν Βρεττίαν Σικελίαν.

60 96. .... πρὸς Προυσίαν τῆς Βιθυνίας βασιλέα.

61 97. Παρὰ τοῖς Πυθαγορείοις ἡ δυὰς ὡς θέσιν τινὰ καὶ ἐπιβάθραν τῷ ἀριθμῷ ἐπιδοῦσα ἐλευσίνη καλεῖται, ὡς προέλευσιν ἐπὶ τὸ πλεῖον καὶ ἄπειρον παρέχουσα.

deestRr 98. Ὅτι ὁ Εὔδημός φησιν, ἐν Πέλταις τῆς Φρυ- S
γίας λίθον γενέσθαι ποτὲ τετράπεδον, ὃν δὴ νηνεμίας οὔσης τοὺς γεωργοὺς ὑποτιθέντας ξύλα στρογγύλα ἐξαίρειν καὶ ἀνέμους ποιεῖν· ἐφ' ὅσον δ' ἂν ἐξηρέθη ὁ λίθος, ἐπὶ τοσοῦτο δὴ ἰσχυρῶς ἀνατείνειν τοὺς ἀνέ-

v. 22 Eudemus cf. FHG II p. 20a

v. 14 ἀπέρρωσε *B* 15 ἐπαρχίας omis. *B* 16 ἀπουλήϊαν *A* | θυμβρίαν *X*, οὐμβρίαν corr. *A* 17 βρεττανίαν *X*, quod correxi 18 πλουσίαν *B*

S μους· καὶ πάλιν εἰς ἐπίπεδον τὸν λίθον τιθέναι καὶ νηνεμίαν γίνεσθαι.

99. Ὅτι τὰς συνετὰς διανοίας οἱ ποιηταὶ μελαίνας φασὶν οἷον βαθείας· τῷ γὰρ βάθει τὸ μέλαν ἕπεται· τοιγαροῦν ὁ Πίνδαρος λευκάς φησι φρένας τὰς μὴ συνετάς. deest Ri

X 100. Φεῦ τῶν βροτείων ὡς ἀνώμαλοι τύχαι· RrIV 62
οἱ μὲν γὰρ εὖ πράσσουσι, τοῖς δὲ συμφοραὶ
σκληραὶ πάρεισιν εὐσεβοῦσι πρὸς θεοῦ.

τὴν τύχην Φορτοῦναν λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι ἀπὸ τῆς φορᾶς .... ἔνθουν ὠφέλειαν. Ἀριστοτέλης· ‘εἰ ἔστιν ἀρετή, οὐκ ἔστι τύχη· ἄνω γὰρ καὶ κάτω τὰ τῆς τύχης ἐν τοῖς ἀνθρωπίνοις γυμνάζεται πράγμασι, πλούτῳ τε καὶ διαφερόντως ἀδικίᾳ. οἱ δὲ πρὸς ἀρετὴν ἔχοντες καὶ θεοῦ μεμνημένοι καὶ κρείττονας ἐπὶ τῶν μακαρίων καὶ ἀΰλων πραγμάτων ἐλπίδας σαλεύοντες καταφρονοῦσι τῶν τῇδε καλῶν’. οὐδὲν γὰρ ἀσφαλὲς οὐδὲ κεκριμένον ἐστὶν ἐπὶ τῆς τύχης, ὡς Εὐριπίδης φησί. χείρους οἱ τοῦ πλούτου παρὰ μέτρον ἐφιέμενοι· πλοῦτος γὰρ μᾶλλον κακίας ἢ καλοκαγαθίας ὑπηρέτης ἐστί, S φησὶν ὁ ῥήτωρ. ὅτι ὁ Πλάτων μηδένα γίνεσθαι μεγίστου πλούτου κύριόν φησιν, εἰ μὴ τὸν προεξημιωμένον τὴν ψυχήν.

v. 3 ποιηταὶ e. g. Solo frg. 42, 4 Bergk 5 Pindar. Pyth. IV 194 7 Euripidis frg. 684, 1—3 Nauck 11 Aristotelis frg. 88 p. 1491 b 16 Bekker, Rose Arist. pseudep. frg. 79, A. Elter progr. Bonn. 1893 in mem. Frid. Guil. III = Gnomol. III p. 119 18 Euripidis frg. 942 Nauck 21 ὁ ῥήτωρ: [Isocrates] πρὸς Δημόνικον § 6 | Plato: A. Elter l. s.

v. 9 θεὸν X, corr. Rr 11 post φορᾶς lacunam indicat A 12 ψυχῆς B 19 πλούτου τοῦ παρὰ X, τοῦ delendum esse patet e p. 73, 10 20 κακίας] καλίας A 21 ὁ ῥήτωρ. cet. des. X | ὅτι — p. 141, 11 προφεύγων S

deest Rr 101. Ὅτι ὁ χρησμός φησι· S

Δοιοὶ δαίμονές εἰσι κατ' ἀνέρα· δοιὰ δὲ τούτων
ἔθνεα· οἳ κατὰ γαῖαν ἀεὶ τεθαλυῖαν ἀλῶνται
†παραμίμνειν μερόπεσιν ἐκ Διὸς ἀρχῆς·
Ζεὺς γάρ τοι δωτὴρ πάντων ἀγαθῶν τε κακῶν τε,
ὃς καὶ τικτομένοισι χρόνον ζωῆς ἀφορίζει
καμμίξας φαυλοῖσι καλοῖσί τε σῶμα βροτεῖον.
κείνους δαίμονας ὅστις ἐῇ σοφίῃ προσέλοιτο,
γνώμην τε σχοίη, ποίοις χαίρουσιν ἐν ἔργοις,
πάντων ἂν προφέροιτο νόῳ καὶ πράξεσιν ἐσθλαῖς,
ἐσθλὰ παρ' ἐσθλοῦ δῶρα φέρων καὶ φαῦλα προφεύγων.

Ἰούλιος. X

Rr IV 63 102. *Τὸν Ἰούλιον μῆνα πέμπτον μὲν ἄν τις ἀπὸ τοῦ πολιτικοῦ, ἕβδομον δὲ ἀπὸ τοῦ ἱερατικοῦ λάβοι ἐνιαυτοῦ· ἀπὸ γὰρ τοῦ Μαρτίου — ἐκεῖνος δὲ ἦν ὁ παρὰ Ῥωμύλου τεθεὶς εἰς ἀρχὴν τοῦ πολιτικοῦ ἐνιαυτοῦ — πέμπτος ἐστίν, ὅθεν καὶ Κυντίλιος τὸ πρὶν*

v. 2 *ἀέρα* suspicatur Gu. Kroll 4 *παρμίμνειν μερόπεσσι ⟨τεταγμένοι⟩* proponit Gu. Kroll 5 *δοτὴρ* S, quod correxi 8 *προέλοιτο* Gu. Kroll 13 *ἰούλιος δὲ ἀπὸ τοῦ ἰουλίου καίσαρος ὡς κατ' αὐτὸν τεχθέντος· πρότερον δὲ κυντίλιος ὠνομάζετο τουτέστι πέμπτος ἀπὸ τῆς πολιτικῆς τοῦ ἔτους ἀρχῆς. ἀπὸ γὰρ τῆς ἱερατικῆς ἀρχῆς ἤτοι τῶν αὐξιφωτίων ἕβδομός ἐστιν Y, ὁ ἰούλιος μὴν κυντίλιος πρότερον ὠνομάζετο, ὅς ἐστι πέμπτος ἀπὸ μαρτίου. ὁ δὲ ἰούλιος καῖσαρ οὕτως αὐτὸν πρὸς τὸ οἰκεῖον ὄνομα μετωνόμασε διὰ τὸ ἐν τῶ μηνὶ τούτω αὐτὸν γεννηθῆναι H* f. 166ʳ, Georg. Cedr. hist. comp. p. 294, 18 Bonn: *ὅτι ὁ Ἰούλιος μὴν Κυντίλιος ἐλέγετο, μετωνομάσθη δὲ παρὰ Ἀντωνίου διὰ τὸ γεννηθῆναι αὐτῷ Γάϊον Ἰούλιον.* Lyd. de ost. ed. Wachsmuth p. 59, 21: *ὅτι μὲν ὁ μὴν Κοϊντίλιος οὗτος τὸ πρὶν ὠνομάζετο, πρὸς δὲ τιμῆς Ἰουλίου Καίσαρος εἰς ταύτην μετετέθη τὴν προσηγορίαν, εἰς πλάτος ἡμῖν εἴρηται ἐν τῇ περὶ μηνῶν πραγματείᾳ.* 14 *λάβοιεν αὐτὸν B, λάβοι ἐνιαυτοῦ A, ἐνιαυτὸν* corr. A_2 15 *ἐκεῖνος γὰρ B* 17 *ὅθεν κυντίλιος τὸ πρώην B*

X ὠνομάζετο· ἕβδομος δὲ ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου· ἱερατικὸς δὲ οὗτος κατὰ τὸν Νουμᾶν. ὁ τοίνυν Καῖσαρ οὐ τύχῃ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἱερωσύνῃ κοσμούμενος — καὶ γὰρ πόντιφεξ ἦν, οἱονεὶ γεφυραῖος ἀρχιερεὺς ἢ θεουργός, διὰ τὴν ἐξ Ἀφροδίτης σειράν — εὑρὼν τὸν Κυντίλιον μῆνα τὴν προσηγορίαν μετέβαλεν, οὐ διὰ τὴν τοῦ ἀριθμοῦ μόνον τελειότητα, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸ αὐτὸν ἐκεῖνον κατὰ τὴν πρὸ τεσσάρων Εἰδῶν τοῦ μηνὸς
XS τούτου τεχθῆναι. Καῖσαρ δὲ ὠνομάσθη, οὐ καθώς φασιν οἱ παλαιοί, ἐκ τῆς ἀνατομῆς τῆς γαστρὸς Αὐρηλίας τῆς μητρός αὐτοῦ, ἧς δῆθεν ἀποβιούσης ἐγκύμονος αὐτὸν ἀνατμηθείσης ἐκείνης ληφθῆναι· τὸ δ' ἀληθὲς κεκριμένον τοῖς ἱστορικοῖς περὶ τῆς τοιαύτης αὐτοῦ προσηγορίας τοιοῦτόν ἐστιν· ἐπὶ τοῦ Φοινικικοῦ πολέμου, ὅτε ὁ Σύφαξ Ἀννίβᾳ συνεμάχει, λέγεται Γάϊον Ῥουτίλιον — πρόγονος δὲ οὗτος παλαιὸς τῷ Καίσαρι γέγονε — ἐν αὐτῇ τῇ παρατάξει μαχόμενον τοσαύτῃ δυνάμει ἐπαφεῖναι τὸ δόρυ κατὰ τοῦ Μαυρουσίου, ὥστε τὸν ἐλέφαντα, ᾧ ἐπωχεῖτο ὁ πολέμιος, καταβαλεῖν, κἀκεῖθεν τὴν Καίσαρος ἐπωνυμίαν λαβεῖν, ἐπεὶ παρὰ Φοίνιξιν ὁ ἐλέφας τὸ ζῶον καῖσαρ λέγεται. Οὐάλης
XHS δέ, ὃς καὶ αὐτὸς τὰ Καίσαρος ἔγραψε, φησὶν ἄριστον

v. 21 Valens: Peter HRF p. 378

v. 4 *ὡσανεὶ B*   6 *τοῦ* omis. *B*   9 *ὅτι τὸν γάϊον ἰούλιον καίσαρα οἱ μὲν πολλοί φασιν αὐτὸν καίσαρα προσαγορευθῆναι ἐκ τῆς ἀνατομῆς* — p. 143, 6 *τοῦ ἀφροδίτης S*   11 *αὐτοῦ μητρὸς X* | *ἀπομειούσης A*, *ἀπομενούσης B*, *ἀποβιούσης S*   12 *ἀποτμηθείσης X*, *ἀνατμηθείσης S* | *ληφθῆναι· ἀλλ' οὕτως ἔχει τὰ τῶν ἱστοριῶν· ἐπὶ τοῦ* (14) *κτλ. X*   15 *ὅτε — συνεμάχει* omis. *S*   16 *Γάϊον* omis. *S*, *γὰρ οὐτίλιον A*, *γάϊον ῥουτίλιον* A_2 *B* | *πρόγονος δ' αὐτὸς S* | *δὲ* omis. *B*   17 *γέγονε* omis. *X*   18 *μαυρουδίου B*   21 *καίσα X*   22 *ἔγραψέ φησιν ὅτι διὰ τὸ ἐκ τῆς κόμης κάλλος καῖσαρ προσηγορεύθη· τὴν γὰρ κόμην* etc. *S*, de *H* vide ad p. 143, 5

μὲν αὐτὸν καὶ πρεπωδέστατον ἐν μεγέθει γενέσθαι, XHS
ἔτι μὴν καὶ κομήτην· τὴν γὰρ κόμην πατρίως οἱ XS
Ῥωμαῖοι καισάριεν προσαγορεύουσι, καί φησιν, ὡς X
διὰ τὸ ἐξ αὐτῆς κάλλος Καῖσαρ προσηγορεύετο. κύ- XS
ριον δὲ αὐτῷ ὄνομα Γάϊος, εὐγενείας δὲ σημαντικὸν XHS
Ἰούλιος, ἀπὸ Ἰούλου τοῦ Αἰνείου τοῦ Ἀφροδίτης,
ἀρετῆς δὲ ὁ Καῖσαρ. X

RrIV 64 103. *Θεοδόσιος ὁ μικρὸς νεωτερίζων τὸ τῆς Ὀλυμ-* XS
πιάδος ἐκ τῶν χρόνων ἀπήλειψεν ὄνομα.

deest Rr 104. *Ὅτι τὸν Καίσαρά φασιν ἐξ ἀπείρου χειμῶνος* S
ἐπιληψίᾳ περιπεσεῖν· θεραπευθῆναι δὲ ὕστερον ἡρα-
κλείου βοτάνης χυλὸν σὺν πυτίᾳ φώκης ἑλκύσαντα.
καὶ Καῖσαρ μὲν οὔπω θαυμαστὸν εἰ καὶ φώκης πυτίας
ηὐπόρησεν· Ἀρέτας δὲ ὁ τῶν Σκηνιτῶν Ἀράβων φύλ-
αρχος Κλαυδίῳ Καίσαρι γράφων ἐπιστολὴν περὶ τῆς
RrIV 65 *δι' ὀρνέων θεραπείας φησίν, ἧπαρ γυπὸς σὺν τῷ* XS
αἵματι ὀπτὸν μετὰ μέλιτος διδόμενον ἐπὶ ἑβδομάδας
τρεῖς ἀπαλλάττειν ἐπιληψίας, ὁμοίως δὲ καὶ τὴν καρ-
δίαν τοῦ γυπός, ὅτε ξηρανθῇ, ἐν ὕδατι διδομένην τῷ
ἴσῳ τρόπῳ ἰσχύειν.

66 105. *Ὅτι οἱ πολλοὶ τῶν ἱστορικῶν φασι τὸν Καί-*
σαρα ἑπτάμηνον τεχθῆναι, καὶ διὰ τοῦτο τὸν ἕβδομον
μῆνα τοῦ ἱερατικοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὴν οἰκείαν μεταβα-

v. 2 *γὰρ S*, *δὲ X* 3 *καί φησι* — 4 *προσηγορεύετο* omis. *S* 5 *εὐγενείας δὲ σημαντικὸν τὸ ἰούλιος* — 6 *τῆς ἀφροδίτης· καῖσαρ δὲ οὗτος ὠνομάζετο ὡς εὐπρεπής· ἄριστον* (p. 142, 22) *γὰρ αὐτὸν γενέσθαι τὸ σῶμα φασιν καὶ πρεπωδέστατον ἐν μεγέθει γενέσθαι H* f. 166v 6 *τῆς ἀφροδίτης XH*, *τοῦ ἀφροδίτης S* 7 *ἀρετῆς δὲ ὁ καῖσαρ* omis. *S* 8 *ὅτι ὁ* . . . . . (lacuna quinque litterarum) *θεοδόσιος τὸ* etc. *S* 14 *ἀρήτας S*, *Ἀρέτας* scripsi 16 *ἧπαρ γυπὸς* inc. *X* 18 *ἀπαλλάττει X* | *καὶ* omis. *S* 19 *διδομένη X* 21 *ὅτι πολλοὶ* — p. 144, 1 *προσηγορίαν S*, *φασὶ δὲ αὐτὸν τὸν ἰούλιον ἑπτάμηνον* — p. 144, 2 *οὗτος X* 23 *ἱερατικοῦ* omis. *B*

X λεῖν προσηγορίαν. οὐδεὶς δὲ ἄλλος ἠνδραγάθισεν ὡς οὗτος.

XHS 106. *Χρησμὸς ἐδόθη Ῥωμαίοις πρὸς τῆς Μητρός,* Rr IV 67 μηδ' ὅλως ἀφροδισίοις χρῆσθαι ἀνὰ πάντα τὸν Ἰούλιον μῆνα, εἴπερ αὐτοῖς ὑγιαίνειν τὰ σώματα μέλλοι.

X 107. *Κατὰ τὸν ἐν λέοντι ἥλιον ἀναχεῖται ὁ Νεῖλος.* 68 Ἰλὰς ὄνομα τῷ Νείλῳ πρότερον, εἶτα Αἴγυπτος ἐξ Αἰγύπτου, εἶτα Χρυσορρόας καὶ τὸ λοιπὸν Νεῖλος ἀπὸ βασιλέως οὕτω καλουμένου· τὸ γὰρ δόξαν τοῖς γραμματικοῖς ἀπὸ τῆς νέας ἰλύος ὀνομάσθαι τὸν Νεῖλον πρὸς ἐτυμολογίαν ὁρᾷ. περὶ τῆς ἐν θέρει τῶν ὑδάτων ἐπιδόσεως Ἀναξαγόρας φησί, τὰς τῆς Αἰθιοπίας τηκομένας χιόνας ἀποστέλλειν τὸν Νεῖλον. καὶ ταύτης ἐστὶ τῆς δόξης ὅ τ' Αἴσχυλος καὶ Σοφοκλῆς καὶ Εὐριπίδης. ὁ δὲ μέγιστος ἐν φιλοσόφοις Ῥωμαίοις Σενέκας ἀντιλέγει φάσκων ⟨ἐμπυροτάτην εἶναι⟩ τὴν Αἰθιοπίαν, ἔνθεν καὶ διακαίεσθαι τὰ σώματα τῶν Τρωγλοδυτῶν, οἵτινες οὐ φέροντες τὸν ἥλιον ὑπὸ τὴν

v. 6 sqq. de scriptoribus in hac paragrapho laudatis egit Diels, Doxogr. gr. p. 226. 228 14 Aeschylus frg. 300 Nauck, Sophocles frg. 797 Nauck 15 Euripidis Helenae v. 1 sqq. et frg. 228 Nauck indicantur, cf. Anon. *περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως* apud Idelerum Phys. et medic. graeci min. I p. 190 sqq. 16 Seneca nat. quaest. IV, 2

v. 3 *ὅτι χρησμὸς* — 5 *μέλοι S*, *φασὶ δὲ ὅτι χρησμὸς ῥωμαίοις ἐδόθη* — 5 *μέλει H* f. 166ᵛ | *πρὸς τῆς Μητρὸς* omis. *HS* 4 *ἅπαντα τὸν ἰούλιον μῆνα S*, *κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα H*, *ἀνὰ πάντα τὸν ἰούλιον X* 5 *ὅπως X*, *εἴγε H*, *εἴπερ S* | *μέλλοι A*, *μέλει H*, *μέλοι BS* 6 hanc paragraphum praeter *AB* exhibet Cryptoferratensis quoque codex *Z δ* VI f. 156 sq. (*T*) hoc titulo ornatam: *ἐκ τῶν Κλαυδίου Τούσκου ἐφημερίδων περὶ τῆς τοῦ Νείλου ἀναβάσεως ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ* | *τὸν λέοντα*, corr. *ἐν λέοντα T* 11 *εἰτυμολογιάν T* | *θέρη T* 15 *ἐν ῥωμαίων φιλοσόφοις T* 16 ⟨*ἐμπυροτάτην εἶναι*⟩ supplevi ad Senecae verba *Aethiopiam ferventissimam esse* 17 *ὅθαν T* | *καὶ* omis. *T*

X γῆν οἰκοῦσιν, ὅ τε ἄργυρος κατ' ἐκεῖνον τὸν τόπον ἀπομολυβοῦται καὶ οὐδεμία ὕλη οὐκ ἀποτήκεται· ἄλλως δὲ πολλοὺς εἶναι ποταμοὺς ἐκκειμένους τῷ νότῳ, ὧν οὐδένα δρῶμεν καίπερ ὑπερκειμένων ὁρῶν πλημμυροῦντα τῷ θέρει. Εὐθυμένης δὲ ὁ Μασσαλιώτης φησὶ διαπλεῦσαι τὴν Ἀτλαντικὴν θάλατταν, ἐξ ἐκείνης τε ἰδεῖν τὸν Νεῖλον ἐκτρέχοντα καὶ τότε μᾶλλον ὀγκοῦσθαι, ὅταν οἱ λεγόμενοι ἐτήσιοι πνέωσι· τότε γάρ φησιν ἐξωθεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἀνέμων τὴν θάλατταν, τούτων δὲ παυομένων ἡσυχάζειν. γλυκὺ δὲ σχεδὸν τὸ τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης ὕδωρ, καὶ ὅμοια ⟨τὰ⟩ ταύτης θηρία τοῖς τοῦ Νείλου. ἀντιλέγει δὲ καὶ ταύτῃ τῇ δόξῃ ὁ Σενέκας φάσκων, τὸ μὲν γλυκὺ καὶ λεπτὸν ὕδωρ ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀναρπάζεσθαι καὶ τρόποις ἅπασιν ἁλμυρὰν εἶναι πᾶσαν θάλασσαν, καὶ μηδὲν ἀληθὲς εἶναι τοῦτο· εἰ γὰρ τοῦτο ἦν, καὶ τῷ χειμῶνι ἂν ἐπεδίδου ὁ Νεῖλος, καὶ ἔτι μᾶλλον, ὅσῳ καὶ βιαιοτέρα ἡ τῶν ἀνέμων φορά· ἔτι δὲ καὶ ἰλυώδης μᾶλλον καὶ κυανοῦς φαίνεται, ὅπερ ἀλλότριον θαλαττίων ὑδάτων. μεθ' ὃν Διογένης ὁ Ἀπολλωνιάτης φησί, τοῦ ἡλίου ἁρπάζοντος τὴν ὑγρότητα, ἕλκεσθαι ὑπὸ τῆς ξηρᾶς τὸν Νεῖλον ἐκ τῆς θαλάττης· σηραγγώδης γὰρ κατὰ φύσιν ὑπάρχουσα καὶ διατετρημένη ἕλκει πρὸς ἑαυτὴν τὸ ὑγρόν, καὶ ὅσῳ μᾶλλον ξηροτέρα ἡ γῆ τῆς Αἰγύπτου,

v. 5 Euthymenes FHG IV p. 408 13 Seneca l. s. 20 Diogenes vgl. Diels Verh. der 35. Philol. Vers. p. 106 ff.

v. 1 οἰοῦσιν A, ἰοῦσιν B, οἰκοῦσιν A_2 T | ἀπομολιβοῦται AB 2 ἄλλως τε δὲ AB 3 ὧν AB, ὃν T 5 εὐθυμέλης A_1 8 πνέυσι A, πνέουσι B, πνέωσιν T 11 ⟨τὰ⟩ add. Bekker 13 ὁ omis. T 17 ὅσον T 18 δὲ omis. T | μᾶλλον ἢ κυανοῦς AB 19 ἀλλοτρίων AT 20 ὃν A, ὧν BT | ἀπολλωνιάδης BT 21 ὑπὸ AB, ἀπὸ T | γῆς ξηρᾶς suspicatur Gu. Kroll collatis Senecae verbis 22 καὶ διατετρημένη ὑπάρχουσα B

X τοσούτῳ πλέον ἕλκει πρὸς ἑαυτὴν τὴν νοτίδα, καθάπερ τὸ ἔλαιον ἐπὶ τῶν λύχνων ἐκεῖσε πλέον ὁρμᾷ, ὅπη καὶ δαπανᾶται ὑπὸ τοῦ πυρός. ὁ δὲ Ἡρόδοτος παρὰ πάντων τῶν ποταμῶν ἕλκειν τὸν ἥλιον τὸ ὑγρόν φησι τὴν πρόσγειον νότου ζώνην διατρέχοντα, πρὸς δὲ τῷ θέρει πρὸς βορρᾶν ἐκκλίνοντα ἐκκαλεῖσθαι τὸν Νεῖλον, καὶ διὰ ταύτην τὴν αἰτίαν αὐτὸν ἀναχεῖσθαι κατὰ τὸ θέρος. οἱ δὲ Αἰγύπτιοί φασι, τοὺς ἐτησίους πάσας ἐξ ὑπερτέρου τὰς νεφέλας ἐπὶ τὸν νότον ἐξωθεῖν καὶ ἐκεῖθεν βαρείας καταφερομένης βροχῆς ἀναβλύζειν τὸν Νεῖλον. Ἔφορός γε μὴν ὁ Κυμαῖος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν ἱστοριῶν φησιν, ἀραιὰν εἶναι κατὰ φύσιν τὴν Αἴγυπτον, καὶ κατ' ἔτος ἐπαγομένης ἰλύος ὑπὸ τοῦ Νείλου στεγανοῦσθαι, τὸν δὲ ποταμὸν δίκην ἱδρῶτος κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ καύματος ἐπὶ τὰ κουφότερα καὶ ἀραιότερα καταρρεῖν. ἀλλὰ καὶ Θρασυάλκης ὁ Θάσιος τοὺς ἐτησίους φησὶν ἐξωθεῖν τὸν Νεῖλον· τῆς γὰρ Αἰθιοπίας ὑψηλοῖς παρὰ τὰ καθ' ἡμᾶς ὄρεσι διεζωσμένης, ὑποδεχομένης τε τὰς νεφέλας πρὸς τῶν ἐτησίων ὠθουμένας ἐκδιδόναι τὸν Νεῖλον· ὡς καὶ Καλλισθένης ὁ Περιπατητικὸς ἐν τῷ τετάρτῳ βιβλίῳ τῶν Ἑλληνικῶν φησιν, ἑαυτὸν συστρατεύσασθαι Ἀλεξάνδρῳ τῷ Μακεδόνι, καὶ γενόμενον ἐπὶ τῆς Αἰθιοπίας εὑρεῖν τὸν Νεῖλον ἐξ ἀπείρων ὄμβρων κατ' ἐκείνην γενομένων

v. 3 Herod. II, 24 11 Ephorus frg. 108, FHG I p. 263 20 Callisthenes frg. 6, Script. rer. Alex. p. 12

v. 2 τὸν λύχνον *T* | ὁρμαῖ *T* 4 ἕλκον *T* 5 προσγειόστου *A* | τοῦ νότου *T* 6 ἐκλίνοντα *T* 8 τὰς *X*, τοὺς ci. Bekker 9 νῶτον *T* 11 πρώτη *X*, ἐνδεκάτῃ ci. Marx 18 ὑψηλῆς *T* 19 ἀποδεχομένης *T* 22 φησὶν post περιπατητικὸς posuit *T* 23 γενόμενος *BT*

καταφερόμενον. ἀλλὰ καὶ Δικαίαρχος ἐν περιόδῳ γῆς X ἐκ τῆς Ἀτλαντικῆς θαλάττης τὸν Νεῖλον ἀναχεῖσθαι βούλεται. ποικίλαι μὲν οὖν αἱ περὶ αὐτοῦ δόξαι, τὸ δ' ἀληθὲς κατὰ τοὺς ἀνθρώπους τέως οὐδαμοῦ· κατὰ γὰρ τὸ λόγιον

τὸ δ' ἀτρεκὲς ἐν βαθεῖ ἐστι.

Χρῆστος δὲ ὁ Ῥωμαῖός φησιν· ʻἐπὶ τῆς δύσεως ὄρη μέγιστα καὶ ὑψηλότατά εἰσιν, ἃ τὴν Λιβύην ἀπὸ τῆς Αἰθιοπίας χωρίζουσι, τούτων ταῖς ἐσχάταις ῥίζαις τὸ Ἀτλαντικὸν ἐπιπῖπτον πέλαγος, ἔνθεν τὴν ἀρχὴν Αἰθιοπία ἀπὸ τῆς δύσεως λαμβάνει. ὑπὸ τοίνυν τούτοις τοῖς ὄρεσι λίμναι εἰσὶν εἰς ἄπειρον πλατύτητος ἡπλωμέναι· παροικεῖ δὲ αὐτὰς γένος ἀνθρώπων τῶν λεγομένων Ἰχθυοφάγων, ὅπερ ἀπὸ πρώτης ὥρας ἄχρι δυσμῶν ἡλίου ἐν τῷ ὕδατι διατρίβει καὶ τοῖς ἰχθύσι τρέφεται. τούτοις ὁμοροῦσιν οἱ λεγόμενοι Ἀνθρωποφάγοι, γένος ἀνθρώπων ἀνδρειότατον, ῥισὶ στρογγύλαις χρώμενον, προσώποις ἐπικαμπέσιν, ὄνυξιν ἐγγὺς λέουσιν ὁμοίοις. ἐκ τῶν λιμνῶν οὖν ἐκείνων τὰς ἀφορμὰς ὁ ποταμὸς λαμβάνει· προϊόντα γὰρ ἐξ αὐτῶν τὰ ῥεύματα συνηρεφῆ ἀποτελοῦσιν. ἐκ τούτων δὴ τῶν λιμνῶν, ἃς καλοῦσιν ἐκεῖνοι Χαάς, ἐκρεῖ λεπτότατόν τι ῥεῦμα καὶ μόλις ὁρώμενον, ὅπερ εἰς στενοὺς τόπους καὶ κατὰ μέρος ἐκ διαφόρων μερῶν εἰς κοίτην ἰδίαν καταπῖπτον ὄψιν ποταμοῦ λαμβάνει. οὗτος δ' ἂν εἴη ὁ Νεῖλος, ὅστις ἐπὶ διαφόρων κλιμάτων εἱλούμενος γί-

v. 1 Dicaearchus frg. 52, FHG II p. 251

v. 3 καὶ ποικίλαι *T* | οὖν omis. *T* 7 αἴχρη *A*, corr. ὁ χρηστὸς A_2 et del. ὁ; χρῆστος *BT* et in marg. *Probus Romanus T* | ὄρη μεγάλα *B* 11 τούτοις τοίνυν *T* 12 εἰς omis. *BT* | ἄπειροι *T* 18 ἐπικαρπέσιν *B* 19 λιμένων *B* 21 συνηρεφεῖς *AT*

X νεται διὰ τόπων δασέων καὶ ἀνοδεύτων, ὧν τὰ . . . ἐκεῖθεν εἰς ὁμαλὸν ἐκχεῖται καὶ πάλιν εἰς ποταμοῦ κοίτην συνάγεται, καὶ ναυσίπορος λοιπὸν ἐπὶ τὴν Μερόην διὰ τῶν ἀοικήτων τοῦ νότου μερῶν φέρεται καὶ ταύτην περιρρέων νῆσον ἀποτελεῖ· ἔστι γὰρ πᾶσα ὁμαλή. κἀκεῖθεν τὸ λοιπὸν ὁ πᾶς ἐγκλειόμενος ἐπὶ τὴν ἀνατολὴν ῥέπει καὶ ἐπὶ τὴν Αἴγυπτον, κακεῖθεν εἰς θάλασσαν σφοδοτέρου πνεύματος καταπνέοντος· ἐκ τῆς βίας γάρ, ὡς εἴρηται, τοῦ βορείου πνεύματος ἀνακλώμενος ὁ ποταμὸς καὶ μᾶλλον ἀνεκχεόμενος πᾶσαν καταλιμνάζει τὴν Αἴγυπτον. εὔρου δὲ ἐκ τῆς ἀνατολῆς τοῖς ἐτησίοις ἀντιπνέοντος ἢ νότου ἀπὸ μεσημβρίας ἐξωθοῦντος τὸν Νεῖλον, εἰκότως ὁ ποταμὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν — λωφήσαντος ἠρέμα τοῦ βορρᾶ — κατατρέχει. κἀκεῖνο δὲ τεκμήριόν ἐστι τοῦ μὴ ἀπὸ τήξεως χιόνων αὔξεσθαι αὐτόν, ὅτι οὐ ψυχρός ἐστιν, ἀλλὰ θερμός, καὶ διὰ τοῦτο ὑπονοστοῦντος τοῦ ὕδατος εὑρίσκεται ἐπὶ τῆς ἰλύος ζωά τινα ἐκ μέρους διαπεπλασμένα καὶ ἐκ μέρους κνώδαλα. πέφυκε δὲ τὰ τοιαῦτα θερμότητι καὶ ὑγρότητι ζωογονεῖσθαι, ὅπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὑδάτων οὐκ ἔστιν· ἰχθύας γὰρ καὶ μόνους ἔχουσι. καὶ οἱ μὲν ἄλλοι στοχαζόμενοι λέγουσιν, ἐγὼ δέ — φησὶν ὁ Χρῆστος — γενόμενος ἐν τῷ ἀκρωτηρίῳ τῆς Μαυρουσίας ἐν τῷ στομίῳ τοῦ Ὠκεανοῦ'.

S 108. Ὅτι ὅπη ἂν πυρὸς νομὴ καίοιτο, σηραγγώδη deest Rr

v. 1 ὧν τὰ X, ὄντων ci. *Rr*, ego lacunam indicavi 2 ἰσομαλῶν *T* | κοίτην *A*, κοῖλος *BT* 3 συνάγεται ἐναντη πόρος λοιπὸν *A* 4 φαίνεται X, φέρεται ci. Hase | καὶ ταύτην omis. *T* 6 τὸ λοιπὸν — 7 κἀκεῖθεν omis. *B* | ὁ πᾶς *AT*, ὅτι πλεῖστον ci. *Rr* 9 βαρείου *A* 10 ἀνεχεόμενος *A* 11 εὖρος *T* 13 ἐξωθοῦντα *T* 14 βαρρᾶ *A* 15 τὸ μὴ X, τοῦ μὴ corr. *Rr* 17 *Ovidius metam. primo B* marg. | ἀπονοστοῦντος *T* 21 ὑδάτων omis. *T* 23 χρηστὸς *T*

ἀνάγκη τυγχάνειν τὴν ἐν βάθει γῆν, ἐξ ἧς αἰτίας τὰ θερμὰ ὕδατα. διὸ καὶ βλεννώδης ἡ φύσις τῶν τοιούτων ὑδάτων, ἐπεὶ καὶ θαλάττια· τῷ δὲ πυρὶ τὸ ἁλμυρὸν ἐπὶ τὸ σικχὸν μεταβάλλουσα ἀσφαλτώδης τε ἅμα καὶ στυπτηρίας καὶ θείου ἔμπλεως γίνεται. † οὐ καθαίρει μᾶλλον ὑποξηραίνουσα τῶν ἀτμῶν τῆς ἀσφάλτου τῇ πλείονι τῶν ὑδάτων ὑγρότητι βυθιζομένων. S

RrIV 69 109. *Κέστιος ὁ ὑπατικὸς τῆς Ἱερουσαλὴμ ἡγούμενος νυκτὸς τὴν εἰκόνα τοῦ Νέρωνος ἀνέστησεν ἐν τῷ τῶν Ἑβραίων ἱερῷ, ὥστε κοινωνεῖν τῆς τιμῆς τῷ θεῷ τὸν Νέρωνα· οἱ δὲ ἀγανακτήσαντες αὐτόν τε Κέστιον καὶ πάντας Ῥωμαίους τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνατολῆς εὑρεθέντας ἀνεῖλον καὶ φανερῶς τοῖς κρατοῦσιν ἀνεκήρυξαν τὸν πόλεμον.* X

70 110. *Ἐρρουσάλους Ῥωμαῖοι τοὺς ἀλήτας καὶ πλανωμένους καλοῦσιν· οἱ δὲ ἰδιῶται ἐρρούλλους αὐτοὺς ἐξ ἀγνοίας λέγουσιν.*

Αὔγουστος.

71 111. *Ἕπεται δὲ ἀπὸ μὲν τοῦ ἦρος ὁ ἕκτος, ἀπὸ δὲ τῆς λεγομένης Αὐξιφωτίας ἑορτῆς ὁ ὄγδοος. ὅτι δὲ ἕκτος ἀπὸ τοῦ Μαρτίου, ἐξ αὐτῆς ἐστι λαβεῖν τῆς ἀρ-*

v. 10 *ἱερῷ τῶν ἑβραίων B* 17 *λέγουσιν A*, *καλοῦσιν B* 19 *ἕπεται* — p. 150, 4 *προσηγορίαν X* | *ὁ αὔγουστος μὴν ἑξτίλιος πάλαι τοῖς ῥωμαίοις κατωνομάζετο, ὃ ἐστιν ἕκτος ἀπὸ μαρτίου μηνός H* f. 166v, *αὔγουστος ὁμοίως ἀπὸ αὐγούστου καίσαρος· πρότερον δὲ σεξτίλιος ὠνομάζετο, ὡς ἕκτος ἀπὸ μαρτίου· μετωνομάσθη δὲ εἰς τιμὴν αὐγούστου, ὡς καταπαύσαντος τοὺς ἐμφυλίους πολέμους καὶ ὁμονοῆσαι πάντας πείσαντος· καὶ ἐπειδὴ* (p. 150, 8) etc. *Y*, cf. Georg. Cedren. hist. comp. p. 294, 9 Bonn: *ὁ δὲ Σεξτίλιος ἀπὸ Αὐγούστου ὃ ἐστι σεβαστός.* similia *R* f. 8r. de ost. p. 60, 8 Wachsmuth: *Σεξτίλιος τὸ πάλαι καὶ οὗτος ὁ μήν, Αὔγουστος δὲ . . πρὸς μνήμης Αὐγούστου Καίσαρος μετεκλήθη, ὡς ἡ ἱστορία λέγει.*

X *χαίας τοῦ μηνὸς τούτου προσηγορίας· Σεξτίλιος ⟨γὰρ⟩ μετὰ τὸν Κυντίλιον ὠνομάζετο· ὅθεν οἱ μετ' αὐτὸν ἄχρι τοῦ δεκάτου οὐ κυρίαν, ἀλλὰ τὴν ἐξ ἀριθμῶν*
H *ἕλκουσι προσηγορίαν. Αὔγουστος δὲ ὕστερον μετωνομάσθη, ὡς μέν τινές φασιν, ὑπὸ τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος διὰ τὸ ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ τοὺς ἐμφυλίους παῦσαι πολέμους, οὓς τότε πολλοὺς εἶχεν ἡ Ῥώμη, καὶ εἰς*
Y *ὁμόνοιαν τοὺς Ῥωμαίους ἤδη καταστῆσαι· καὶ ἐπειδὴ ὄγδοός ἐστιν ἀπὸ Ἰανουαρίου, τούτῳ τῷ ὀγδόῳ τὸ ὄνομα τοῦ τῆς ὁμονοίας αὐτοῖς αἰτίου ἀνέθεντο. κατὰ γὰρ τοὺς Πυθαγορικοὺς ὁμολογία καὶ πειθὼ ἡ ὀκτὼ καλεῖται· πρῶτος γάρ ἐστι κύβος τὴν τοῦ παντὸς αἰσθητοῦ ἰδέαν περιέχων, κατά τε μῆκος καὶ πλάτος καὶ βάθος, καὶ καλῶς ὁμολογία καλοῖτ' ἄν· ἐν αὐτῷ γὰρ*
H *τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις ὡμολόγησαν. ὡς δὲ ἕτεροί φασι, τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος τῷ μηνὶ τούτῳ ἀποθανόντος οἱ Ῥωμαῖοι πρὸς τιμὴν αὐτοῦ Αὔγουστον τὸν*
XHS *μῆνα ὠνόμασαν. καὶ οὗτος δὲ ὁ Αὔγουστος Καῖσαρ,* RrIV 72 *υἱὸς Ὀκταβίου, Ὀκταβιανὸς πρότερον ἐκαλεῖτο, ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς γενόμενος Γαΐῳ Ἰουλίῳ τῷ Καίσαρι· μετὰ*
X *⟨δὲ⟩ τὰ πολλὰ καὶ μεγάλα ἐκείνου τρόπαια πολλοῖς ὀνόμασιν ἐτιμᾶτο· οἱ μὲν γὰρ αὐτὸν ὠνόμαζον Κυρῖνον*
XHS *οἱονεὶ Ῥωμύλον, ἄλλοι Καίσαρα, ψήφῳ δὲ κοινῇ τῶν ἀρχιερέων καὶ τῆς βουλῆς Αὔγουστος ἐπεκλήθη· Αὔ-*

v. 1 ⟨*γὰρ*⟩ supplevit Hase 3 *αὔγουστος* — 8 *καταστῆσαι* *H* 8 *καὶ ἐπειδὴ* — 15 *ὡμολόγησαν* *Y* 15 *ὡς δὲ. ἕτεροι* — *εἰς βασιλείαν καλοῦσι* (p. 151, 3) *H* 18 *καὶ οὗτος δὲ ὁ αὔγουστος καῖσαρ ὀκτάβιος πρότερον ἐκαλεῖτο, ψήφω δὲ τῶν ἀρχιερέων κοινῇ καὶ* (24) *H*, *ὅτι ὁ ὀκταβιανὸς καῖσαρ ἐπ' ἀδελφῇ* — 21 *τρόπαια ψήφω τῶν ἀρχιερέων κοινῇ καὶ* (24) *S*, *ὀκταβιανὸς υἱὸς ὀκταβίου νίκας πεποιηκὼς μεγάλας πολλοῖς ὀνόμασιν ἐτιμᾶτο· οἱ μὲν* (22) etc. *X* 21 ⟨*δὲ*⟩ addidi 23 *δὲ* omis. *BS*, *Virgilius in buc. B* in marg. | *τῶν ἀρχιερέων κοινῇ HS* 24 *ἐπεκρίθη HS*

γουστον δὲ οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὴν πάτριον σημασίαν XHS
καλοῦσι τὸν κατ' οἰωνὸν καὶ θεῶν μαρτυρίαν προα-
γόμενον εἰς βασιλείαν. ὅτι μετὰ πολλὰς ὅσας ἀρί- S
στας αὐτοῦ πράξεις ὁ Αὔγουστος τὸν ἀπὸ τῆς μετο-
πωρινῆς ἰσημερίας πεντεκαιδεκαετῆ κύκλον εἰσήγαγε
καὶ τούτῳ τοῖς φιλοσοφοῦσιν ἑπόμενος, οἵ φασι τὴν
ἰσημερινὴν ὥραν συνεστάναι ἐκ δεκαπέντε μοιρῶν. ὅτι
οἱ Ῥωμαῖοι Αὔγουστον τὸν μῆνα ὠνόμασαν εἰς τιμὴν
τοῦ Αὐγούστου Καίσαρος ἀποθανόντος ὥς φασι κατὰ
τὴν ἑκκαιδεκάτην τοῦ τοιούτου μηνός.

BrIII39 112. *Ὅτι Αὔγουστος τὸν τοῦ Σοφοκλέους Αἴαντα* Y
εἰς τὴν πάτριον φωνὴν μετήνεγκεν· εἶτα ἀκμαζούσης
αὐτῷ μετὰ τὴν πρακτικὴν καὶ τῆς ἐκ λόγων ἀρετῆς,
ὡς ἀναξίαν ἐκ παραβολῆς πρὸς Σοφοκλέα τὴν ἑαυτοῦ
διεγίνωσκε τραγῳδίαν, ταύτην ἐξήλειψεν. εἶτα ἐρω- YS
τηθεὶς πρὸς τοῦ Κικέρωνος, παρ' ᾧ μετὰ σπουδῆς
ἐπαιδεύετο· 'ποῦ τυγχάνει ὁ παρὰ σοῦ γραφόμενος
Αἴας;' ἀστείως ἅμα καὶ νουνεχῶς ἀπεκρίνατο, σπόγγῳ
τὸν ἑαυτοῦ Αἴαντα, καθάπερ σιδήρῳ τὸν τοῦ Σο-
φοκλέους, ἐπιπεσεῖν. καὶ τοσαύτη τις αὐτῷ φρον- Y
τὶς οὖσα περὶ λόγους ἐτύγχανεν, ὡς ἄρχοντος ἀπαι-
δεύτου γράψαι πρὸς αὐτὸν δημοσίαν τολμήσαντος ἐπι-
στολὴν οὕτως ἀγανακτῆσαι, ὡς παραλῦσαι τῆς ἀρχῆς

v. 1 *οἱ* omis. *HS* | *κατὰ — σημασίαν* omis. *S* | *σημασίαν αὐτῶν τὸν H* 2 *καλοῦσι X*, *φασι S*, *καλοῦσι* post *βασιλείαν* posuit *H* | *κατὰ H* (*οἰωνὸν καὶ* omis.) | *κατ' οἰωνὸν S*, *καθ' οἱονοῦν A*, *καθιεροῦν* A_2*B* | *θεῶν A*, *θεοῦ BHS* | *μαρτυρίαν A*, *μαρτυρίας BHS* | *προαγόμενος A*, *προσαγόμενον BH*, *προαγόμενον S* 3 *βασιλείαν*] *μαρτυρίαν*. cet. des. *X* | *ὁσαύτας S*, quod correxi 11 *ὅτι αὔγουστος* — p. 152, 7 *διαλέγεσθαι Y* praeter *D* 15 *ὅτι ὁ αὔγουστος ἐρωτηθεὶς παρὰ τοῦ* — 20 *ἐπιπεσεῖν S* 17 *τυγχάνοι Y* | *παρὰ σοῦ* omis. *Y* | *γραφεὶς αἴας λόγος S* 18 *αἴας αὐτὸν ἀστείως Y* | *ἀποκρίνασθαι Y* 19 *εἰπὼν σπόγγῳ S* | *αὐτοῦ Y*, *ἑαυτοῦ S* 22 *δημοσία C*

Y τὸν ἀπαίδευτον. καὶ μέτρον δὲ καὶ ὅρον ταῖς τε εὐωχίαις καὶ ταῖς προιξὶν ἔθηκε, πρῶτος ἐπὶ τῇ ἑαυτοῦ θυγατρὶ τοῦτο ποιήσας. τῆς δὲ τῶν ὑπηκόων ἐλευθερίας τοσοῦτον ἐφρόντιζεν, ὥστε τινὸς τῶν κολάκων ἐπὶ τῆς βουλῆς δεσπότην αὐτὸν ὥσπερ ἐν ὑπεροχῆς τρόπῳ καλέσαντος, αὐτὸς ἐξαναστάς· 'ἐγὼ δέ', ἔφη, 'ἐλευθέροις, ἀλλ' οὐ δούλοις ἔμαθον διαλέγεσθαι'.

S 113. Ὅτι ὁ Χάρης φησί· deest Rr

δαπάνην ἄκαιρον μηδαμοῦ προσίεσο,
γαστρὸς δὲ πειρῶ πᾶσαν ἡνίαν κρατεῖν.

114. Ὅτι οἱ Γάλλοι διὰ τῶν ὑπονόμων ἐπελθόντες deest Rr τῇ Ῥώμῃ νυκτὸς κατέσχον τὸ Καπετώλιον· τοιούτους γὰρ τοὺς ὑπονόμους τῆς Ῥώμης Σέρβιος Τοῦλλος κατεσκεύασεν ὁ ῥήξ, ὡς ἅμαξαν πλήρη χόρτου δύνασθαι δι' αὐτῶν παρενεχθῆναι. τῶν δὲ ἐν τῷ ἱερῷ χηνῶν ἰδόντων τοὺς πολεμίους καὶ ἀνακλαγξάντων — καὶ γὰρ ἄγρυπνος ἡ φύσις αὐτοῖς — ὁ στρατηγὸς διαναστὰς ἐξώθησε τοὺς βαρβάρους ἐκ τοῦ ἱεροῦ· εἶτα καὶ δυνάμεως συναχθείσης κατέστρωσεν· ἔνθεν ἑορτὴν μὲν καὶ τιμὰς τῶν χηνῶν, ἀνθ' ὧν ἐφύλαξαν τὴν πόλιν,
Y ὄλεθρον δὲ τῶν κυνῶν. τῇ ⟨γὰρ⟩ πρὸ τριῶν Νωνῶν Rr III 40 Αὐγούστων ἀνῄρουν ἀκωλύτως ἐν Ῥώμῃ τοὺς κύνας εἰς τιμὴν τῶν χηνῶν, ὅτι τὸ Καπετώλιον οἱ μὲν κύνες

v. 3 cf. de mag. I, 6 10 posterior versus legitur primus in Charetis, tragici poëtae, fragmento primo, Nauck p. 826 15 cf. de mag. I, 50

v. 8 ὅτι ὁ χάρης — 21 τῶν κυνῶν *S* 21 ὄλεθρος *S*, quod correxi | ὅτι τῇ (τῇ omis. *DE*) πρὸ — p. 153, 6 αἴτιος εἶναι *Y*, τῇ ⟨γὰρ⟩ πρὸ scripsi 23 κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα ῥωμαῖοι τοὺς κύνας ἀνῄρουν ἢ διὰ τὸ μὴ λυττῆσαι αὐτοὺς ἢ διὰ τὸ μὴ τοῖς νοσοῦσι γίνεσθαι ἐπὶ τῶν νυκτῶν ὀχληρούς *H* f. 167r, καὶ τὴν τῶν κυνῶν δὲ ἐτέλουν πανήγυριν οἱ Ῥωμαῖοι κατὰ τὸν Αὔγουστον μῆνα, ἀναιροῦντες αὐτοὺς ἐκ τῆς ἁλώσεως τῆς ὑπὸ Γάλλων, διότι ἀνύλακτοι ἔμειναν τῶν χηνῶν ἀναβοησάντων Suid. s. v. Μαϊουμᾶς e Lydo exscripsit.

προέδωκαν ὑπνώσαντες, οἱ δὲ χῆνες ἐγρηγορότες διέσωσαν. Y οἱ δέ φασιν, ὅτι τοῦτο ἐποίουν, ἵνα μὴ ὀχληροὶ τοῖς νοσοῦσι νυκτὸς γίνωνται· οἱ δέ, ἵνα μὴ λυττῶντες τοὺς ἀνθρώπους βλάπτωσι· τηνικαῦτα γὰρ ὁ σείριος ἀνατέλλει, ὃς καὶ δοκεῖ τῆς λύττης αὐτοῖς αἴτιος εἶναι.

deest Rr 115. Ὅτι πολὺ ἐν τῷ βάθει τῆς γῆς ἐπινοστοῦν τὸ S κατάγειον πῦρ τὴν πιμελώδη νέμεται ⟨οὐσίαν⟩· αὕτη δ' ἐστὶ στυπτηρία ἢ θεῖον· ἡ γὰρ ἄσφαλτος κεκαυμένον ἐν γῇ καὶ ἐναποσβεννύμενον θεῖόν ἐστι· τούτου γὰρ τὸ μὲν ἐπ' ὀλίγου διακαέν, ἅτε παραχρῆμα διασβεννύμενον, ὑγροτέραν τε καὶ πιμελωδεστέραν ἐργάζεται τὴν ἄσφαλτον, οἷα τὰ κατ' Αἴτνην καὶ κατὰ τὴν ἐν Ἰουδαίᾳ λίμνην ἐπινήχεται· διακαὲν δὲ σφοδρότερον λιθοῦται, οἷός ἐστιν ὁ γαγάτης λίθος ὁ περὶ Βαβυλῶνα. ἡνίκα γοῦν τὸ ὑπονοστοῦν τοὺς ὑποκειμένους νέμεται τόπους, οὐδὲν ἡμῖν πάθος ἐπιδείκνυσι γῆς· ὁπόταν δὲ ἐργασάμενον πολὺν ἐξαραιώσῃ τόπον, τηνικαῦτα θλιβόμενον ἐν τοῖς κοιλώμασι καὶ σηραγγώδεσι τόποις, εἰ μὲν ἐπιτύχοι διεκδρομῆς, οὐδὲν πλέον βρασμοῦ γῆς καὶ μυκήματος ἐργάζεται σημεῖον· εἰ δ' αὖ μένει σωματούμενον ἤτοι .... ὑπερκείμενον ὄρος ἢ γῆν ἢ θάλασσαν, ὄρος μὲν ὡς τὸ ἐν Ἰταλίᾳ Βέσβιον καὶ ⟨τὸ ἐν⟩ Λιπάραις καὶ τὸ ὑπερκείμενον τῆς Καταναίων πόλεως ἐν Σικελίᾳ, θάλασσαν δὲ ἣν Παναίτιος μεταξὺ Λιπάρας καὶ τῆς Ἰταλίας ἱστορεῖ, γῆν δὲ οἷα τυγχάνει παρὰ τὴν ἐν Λυκίᾳ Κώρυκον. οὐ μόνον δὲ ἀναρρήγνυσιν ὄρη τε καὶ γῆν, ἀλλὰ καὶ ⟨θαλάσσης⟩ ἀναφυσήματα ποιεῖ, ὥσπερ γέ-

v. 7 ὑπονοστοῦν? cf. v. 16 8 ⟨οὐσίαν⟩ addidi 22 lacunam indicavi, quam verbis ⟨θλιβόμενον, διάπυρον ἀπεργάζεται τὸ⟩ explere studet S. Sudhaus 23 ⟨τὸ ἐν⟩ addidi 28 ⟨θαλάσσης⟩ addidit Sudhaus

S γονε τὰ περὶ τὴν Θήραν καὶ Θηρασίαν, καὶ ἐὰν μὲν ᾖ τὰ ἀναστομωθέντα συνεχῶς ἀναφυσῶντα πῦρ, πηγαί τε πυρὸς καὶ κρατῆρες ὀνομάζονται, οἷά ἐστι τὰ περὶ τὴν αὐτὴν Λιπάραν τε καὶ Στρογγύλην καὶ Βέσβιον· ἢν δ' αὖ μύσῃ .... οἷον τὸ κατὰ Φιλαδέλφειαν τὴν ἐν Λυδίᾳ πεδίον καὶ τοὺς πρόποδας τοὺς ἐπὶ Μαζάκοις — οἱονεὶ Καππάδοκας —, καὶ τὸ ἐπὶ Δικαιαρχίᾳ Ἡφαίστου πεδίον ποτὲ προσαγορευθέν.

XS 116. Ὅτι τῶν κομητῶν εἴδη κατὰ μὲν τὸν Ἀρι- RrIV73
στοτέλην ἐννέα· κατὰ δὲ τὸν Ῥωμαῖον Ἀπουλήϊον δέκα· ἱππίας ξιφίας πωγωνίας δοκίας πίθος λαμπαδίας
X κομήτης δισκεὺς τυφὼν κεράστης· καὶ ὁ μὲν ἱππίας ἐκ τοῦ δρόμου καὶ τῆς ὀξύτητος οὕτως ὠνομάσθη, πλαγίας δὲ καὶ ἀμυδρὰς ἀκτῖνας διαρραίνει· ὁ δὲ ξιφίας δίκην ξίφους ἢ λόγχης μακρᾶς ἐκτεινόμενος φαίνεται, ὠχρὸς δὲ καὶ νεφελοειδής· ὁ δὲ πωγωνίας τὴν λοφιὰν οὐ κατὰ κεφαλῆς, ἀλλ' ὑποκάτω διαρραίνει δίκην πώγωνος· ὁ δὲ δοκίας ὅμοιος ἐγγύς ἐστι τῷ ξιφίᾳ, ἀλλ' οὐκ ὀξείας ἔχει, ἀμβλείας δὲ τὰς ἀρχάς· ὁ δὲ πίθος ἐκ τοῦ σχήματος· ὁ δὲ λαμπαδίας πυρώδης καὶ δίκην πυρώπιδος λίθου ἢ δένδρου καιομένου πέφυκε διαλάμπειν· ὁ δὲ κομήτης πλατύς ἐστι τὸ εἶδος καὶ ὥσπερ ἱλαρὸς ἀργυροειδεῖς τινας πλοκάμους ἕλκων· ὁ δὲ δισκεὺς ἐξ αὐτῆς τῆς προσαγορίας δίκην δίσκου φαίνεται οὐ λαμπρὸς οὐδὲ ἐρυθρὸς ἀλλ' ὥσπερ

§ 116 Wachsmuth de ost. p. 166 sq. v. 9 Aristot. Meteor. I, 6, 7 p. 342^b 25 sqq. Bekker

v. 5 lacunam indicavi 7 δικαιαρχίαν *S*, quod correxi 9 ὅτι τῶν — 12 κεράστης *S*, κομητῶν δὲ εἴδη etc. *X* | μὲν omis. *X* | ἀριστοτέλη *X* 10 ῥωμαϊκὸν *S* 12 τύφων *X*, τυφὼν *S* Wachsmuth 19 ἀρχὰς *X*, σειρὰς ci. Hercher, ἀκτῖνας *Rr*, ἄκρας Wachsm. 22 πλατὺς *X*, πραὺς ci. Wachsm.

ἤλεκτρον· ὁ δὲ τυφὼν πυρώδης καὶ αἱματώδης φαί- X
νεται καὶ λεπτούς τινας διαρραίνων πλοκάμους· ὁ δὲ
κεράστης δίκην σελήνης κερατοειδής, ὅς, ἡνίκα Ξέρ-
ξης κατὰ τῆς Ἀττικῆς ἦλθεν, λέγεται φανῆναι. ὁ δὲ XS
Πτολεμαῖος ἐν τοῖς πρὸς Σύρον αὐτῷ γραφεῖσι προσ-
τίθησι καὶ ἕτερον εἶδος κομήτου καλούμενον σάλ-
RrIII41 πιγγα, φαίνεται δὲ κατὰ τὸ ἀρκτῷον κλίμα. οἱ δὲ XY
φυσικοί φασιν, ὡς συνίστανται οἱ κομῆται ἐν τοῖς ὑπὸ
σελήνην κόλποις ἀστρώδη τινὰ φύσιν ἐπιδεικνύμενοι·
οὐ γάρ εἰσιν ἀστέρες, ἀλλὰ θρομβώσεις τινὲς ἐξ ἀνα-
θυμιάσεως τῆς γῆς ἀποτελούμεναι, ὧν ἡ γένεσις μὲν
ἐξ ἀέρος τοῦ κατὰ συναφὴν ἐγκαταλαμβανομένου τῷ
αἰθέρι· ὅθεν καὶ ἰσοταχεῖς αὐτῷ μέχρι διαπτώσεως Y
συμπεριφέρονται. καὶ ἡνίκα μὲν τὴν ῥύσιν ἐπὶ τὸ
κάτω φερομένην ἔχων ὁ αἰθὴρ περιληφθείη, πωγωνίαι
τε καὶ πίθοι ἀποτελοῦνται, ἡνίκα δὲ πλαγίως, κομῆται.
τάχιον δὲ οἱ πωγωνίαι, πολὺ δὲ καὶ τούτων τάχιον
πίθοι τε καὶ δοκίδες ἐκπίπτουσιν.

IV 74 117. Δύο Πᾶνάς φασι. τινὲς δέ φασι τὸν Πᾶνα X
ἐκ Κρόνου καὶ Ῥέας γενέσθαι, ἀντὶ τοῦ ἐκ τοῦ νοῦ
καὶ τῆς ὑγρᾶς οὐσίας, οἷον τῆς ὑλικῆς ἀπειρίας, τόδε
τὸ πᾶν.

75 118. Ἀποτρεπόμενος τοῦ κατὰ Περσῶν πολέμου

v. 5 Ptolemaeus: Tetrabibl. II, 8 f. 23ᵛ, cf. Lyd. de ost. p. 32 Wachsmuth

v. 1 *τύφων X*, *τυφὼν* Wachsm. 4 *ὁ δὲ* — 7 *κλίμα S* 5 *ἐν τοῖς* — *γραφεῖσι* omis. *X* | *γραφεῖσι ἕτερον προστίθησι εἶδος S* 7 *ὅτι οἱ κομῆται ἐν τοῖς ὑπὸ σελήνην κόλποις συνίστανται ἀστρώδη* — 18 *ἐκπίπτουσιν Y* 8 *φασιν* omis. *B* 10 *εἰ συναστ A*, *εἰ συναστέρες* A_2, *εἰσὶν ἀστέρες* A_2 marg. *B* 12 *ἐγκαταλαμβανομένω B* 13 *αἰθέρι.* cet. des. *X* 17 *πολλοὶ F* 23 *ἀποτρεπτόμενος B*, in marg. *Cic. ad Att.*

X Ἰουλιανὸς ὑπὸ τοῦ Λιβανίου καὶ ἄλλων πολλῶν οἰωνοσκόπων λέγεται φθέγξασθαι τὸ Ὁμηρικόν·

αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους.

ὑπερβαλὼν δὲ τὸν Τίγρητα καὶ πολλὰς πόλεις καὶ φρούρια Περσῶν παραστησάμενος τὸ λοιπὸν ἀφόρητος ἦν τοῖς βαρβάροις· δόλῳ δὲ ὅμως ἀπόλλυται καὶ παμπληθεί. δύο γὰρ Πέρσαι, ἀκρωτηριάσαντες ἑαυτοὺς ὤτων τε καὶ μυκτήρων, ἐλθόντες ἀπατῶσι τὸν Ἰουλιανόν, τοιαῦτα πρὸς τοῦ βασιλέως παθεῖν τῶν Περσῶν ὀδυρόμενοι, δύνασθαι δὲ ὅμως, εἴπερ αὐτοῖς ἕψεται ὁ Ἰουλιανός, ἐπ' αὐτῆς αὐτὸν Γοργοῦς, τῆς βασιλίδος τῶν Περσῶν, νικῶντα καταστῆσαι. ὁ δὲ τῆς πεπρωμένης ἐπειγούσης Ζωπύρου τε ἅμα τοῦ Ἡροδοτείου καὶ Σίνωνος τοῦ Βεργιλιανοῦ ἐπιλελησμένος, τὰς ναῦς καταφλέξας, δι' ὧν τὸν Εὐφράτην παρεφέρετο, ὡς μὴ δήπουθεν Πέρσαις ⟨δοῦναι⟩ ἄδειαν τοῦ χρήσασθαι αὐταῖς, μετρίαν τινὰ δαπάνην κομίζοντος τοῦ στρατοῦ, τοῖς ἀπατῶσιν ἠκολούθησεν· οἱ δὲ εἰς ξηρὰν καὶ ἄνυδρον ἀγαγόντες αὐτὸν δυσχωρίαν τὸν δόλον ἀπεκάλυψαν, καὶ αὐτοὶ μέν — τί γὰρ ἦν πλέον; — ἀπώλοντο, ὁ δὲ βασιλεὺς οὐδὲ προελθεῖν ἐπέκεινα οὐδὲ ἀναστρέψαι τὸ λοιπὸν εὑρίσκων, οἰκτρῶς ἐφθείρετο. ὡς δὲ τὸ πολὺ μέρος τῆς στρατιᾶς διέπεσεν, ἀσθενοῦντι αὐτῷ ἐπῆλθον οἱ Πέρσαι, ἐλαττωθέντες δὲ καὶ οὕτως αὖθις ἐπιτίθενται μηδὲ δύο μυριάδας ἔχοντι τῷ πρὶν

v. 3 Il. Z 442 13 Herod. III 154 14 Verg. Aen. II 79

v. 9 παρεῖν *A* 10 δύνασθαι ὀδυρόμενοι *A*, transposuit A_2 | δὲ omis. *A* 16 ⟨δοῦναι⟩ suppl. Hase 19 ἄνυγρον *B* 20 αὐτὸς *B* 21 προσελθεῖν *B* 23 στρατείας *B*

ἑπτακαίδεκα ἐπαγομένῳ. ὁ δὲ Ἰουλιανὸς ἐμαχέσατο X ἄριστα· εἷς δὲ ἐκ τῆς Περσικῆς φάλαγγος τῶν λεγομένων Σαρακηνῶν, ἐκ τῆς ἁλουργίδος βασιλέα ὑπολαβὼν ἀνέκραγε πατρίως 'μαλχάν' οἱονεὶ βασιλεύς· καὶ ἐπαφεὶς ῥοίζῳ τὴν λεγομένην ῥομφαίαν διήλασεν αὐτὸν κατὰ τοῦ ἤτρου. τοῦ δὲ Ὀρειβασίου κομίσαντος αὐτὸν εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ διαθέσθαι τὰ τελευταῖα παραινοῦντος, Ἰουβιανὸν μὲν αὐτὸς ψηφισάμενος βασιλεύειν ἐτελεύτα.

RrIV 76 119. Οἱ μὲν ἀπὸ μεγάλης ἀρχῆς ῥέοντες ἄνεμοι εἰς XS δώδεκα μέρη τοῦ ὁρίζοντος διαιροῦνται, ὧν καὶ ἴσμεν τὰ ὀνόματα ἐν ἄλλοις ...., καὶ οἱ μὲν ἀπ' αὐτῶν X ἄρκτων καὶ τοῦ κατ' αὐτὰς πόλου ῥέοντες ἀπαρκτίαι καλοῦνται, οἱ δὲ ἀπὸ δύσεως ἰσημερινῆς ζέφυροι, οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς νότοι, οἱ δὲ ἀπὸ ἀνατολῆς ἰσημερινῆς ἀπηλιῶται· τῶν δὲ μεταξὺ τῶν εἰρημένων ὁ μὲν προσεχὴς τῷ ἀπαρκτίᾳ καικίας, ὃν ἔνιοι καὶ θρασκίαν λέγουσιν, ὁ δὲ τῷ ζεφύρῳ ἀργέστης, ὃν οἱ μὲν ὀλυμπίαν, οἱ δὲ ἰάπυγα καλοῦσι· τῶν δὲ μεταξὺ ζεφύρου καὶ νότου ὁ μὲν προσεχὴς τῷ ζεφύρῳ λίψ, ὁ δὲ τῷ νότῳ λιβόνοτος· τῶν δὲ μεταξὺ νότου τε καὶ εὔρου ὁ μὲν πλησίον φερόμενος τῷ νότῳ εὐρόνοτος καλεῖται, ὁ δὲ τῷ ἀπηλιώτῃ εὖρος· ὁμοίως δὲ καὶ ἀπηλιώτου μεταξὺ καὶ ἀπαρκτίου, ὁ μὲν προσεχὴς τῷ ἀπηλιώτῃ καλεῖται καικίας, ὁ

v. 4 ἀνέκραξε *B* 6 ὀριβασίου *A* 8 ἰοβιανὸν *B* 10 ὅτι οἱ μὲν — 12 ἄλλοις *S* | μὲν omis. *X* | ἄνεμοι post διαιροῦνται *S* 11 ὧν — 12 ἄλλοις omis. *X* 12 post ἄλλοις lacunam indicavi, sic fere explendam: ⟨εὑρόντες αὐτὰ⟩ | οἱ] ὁ *B* 14 ἀπὸ τῆς δύσεως *B* 19 ἰαπυγάκλουσιν *A* 21 τῶν ὅτω *A*, corr. A_2 22 τε omis. *B* 23 λιβονότος *X*, εὐρόνοτος scripsi 25 ἀπηλιάτου *A*

XS δὲ τῷ ἀπαρκτίᾳ βορέας. τῶν δὲ μὴ ἀπὸ μεγάλης ἀρχῆς ὁ μὲν ἀπ' ὀλίγης φορᾶς νέφους ἐκνεφίας, ὁ δὲ ἀπὸ κόλπων τινῶν καὶ διασφαγῶν κολπίας, ὁ δὲ ἀπὸ γῆς καὶ συστροφῆς ἀέρος γνοφίας. αὖραι γὰρ αὗται καὶ ῥύσεις ἀέρων τυγχάνουσιν οὖσαι, καὶ οὐκ ἀλόγως ἄνεμοι καλοῦνται, ὅτε ἢ ἀπὸ λιμνῶν ἢ ποταμῶν φέρονται· ὅμοιοι δὲ τούτων εἰσὶ καὶ οἱ ἀπόγειοι, ὅθεν εὐλόγως ἀέρος ἠρεμοῦντος τὸ κατάστημα καλεῖται νηνεμία.

XHS 120. Κατὰ δὲ τὸν Αὔγουστον μῆνα μαλάχης ἀπέ- RrIV 77 χεσθαι τοῖς γε βουλομένοις ὑγιαίνειν τὰ ἄρθρα τὸ λόγιον θεσπίζει.

X **Σεπτέμβριος.**

121. Ἀληθῆ λόγον ἐλέγομεν, ὡς ἀρχὴν ἐνιαυτοῦ 78 τὸν Μάρτιον μῆνα ἔταττον οἱ Ῥωμαῖοι, ὡς ἐκ τῆς τοῦ XYHS παρόντος ἡμῖν μηνός ἐστι λαβεῖν προσηγορίας· Σεπτέμβριον γὰρ αὐτὸν ὠνόμασαν, οἷον ἕβδομον ἀπὸ τοῦ ἦρος — σέπτεμ γὰρ τὰ ἑπτὰ καὶ βὲρ τὸ ἔαρ — τουτέστι XS τοῦ Μαρτίου μηνός, οὗ κατὰ τὴν τετάρτην καὶ εἰκοστὴν ὁ ἥλιος ⟨ἐν⟩ κριῷ γενόμενος τοῦ ἦρος δίδωσι τὴν

v. 1 τῶν δὲ μὴ — 9 νηνεμία *S* | μὴ omis. *X* 3 διασφαγῶν *AS*, διὰ φαράγγων A_2 *B* 4 φαέρος *A* 5 αὐταὶ *X* | φύσεις *X* | οὖσαι omis. *S* 6 ὅταν *S* 7 φέρωνται *S* | τούτοις *S* 10 ὅτι κατὰ τὸν — 12 θεσπίζει τὸ λόγιον *S*, κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα καὶ μαλάχης — 11 ἄρθρα θεσπίζει τὰ λόγια, ὥς φασιν *H* f. 167v 11 γε] τε *S*, omis. *B* 15 ἔκ τε τοῦ *A*, ἔκ τοῦ *B*, ἐκ τῆς τοῦ Bekker 16 σεπτέμβριος δὲ ἕβδομος ἀπὸ τοῦ ἦρος· σέπτεμ γὰρ τὰ ἑπτὰ καὶ βὲρ τὸ ἔαρ· ὀκτώβριος ὄγδοος ἀπὸ τοῦ ἦρος, καὶ νοέμβριος καὶ δεκέμβριος ὁμοίως (p. 159, 4) *Y*, τὸν σεπτέμβριον μῆνα οὕτω ῥωμαῖοι ὠνόμασαν, οἱονεὶ ἕβδομον ἀπὸ τοῦ ἔαρος, τουτέστι τοῦ μαρτίου μηνός *H*, τὸν σεπτέμβριον οὕτως ὠνόμασαν — p. 159, 1 ἐνάρχεσθαι *S* 18 σέπτεμ — ἔαρ omis. *XS* 19 κατὰ τὴν ἐνάτην καὶ δεκάτην ὁ ἥλιος *S* | γινόμενος *G* 20 ⟨ἐν⟩ addidi, cf. de ost. p. 298[1]

φύσιν ἐνάρχεσθαι. κἄπειτα οὐ δεήσει περὶ τῆς τῶν X
ἑπομένων προσηγορίας μακρηγορεῖν· ὄγδοος γὰρ ἀπὸ τῶν XY
Αὐξιφωτίων Ὀκτώβριος, καὶ Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος Y
ὁμοίως.

Rr IV 78 122. Θεῖος ὁ τῆς ἐννάδος ἀριθμὸς ἐκ τριῶν τριά- X
δων πληρούμενος, καὶ τὰς ἀκρότητας τῆς θεολογίας κατὰ τὴν Χαλδαϊκὴν φιλοσοφίαν, ὥς φησιν ὁ Πορφύριος, ἀποσώζων.

79 123. Τῇ νεομηνίᾳ ὁ Μητρόδωρος λέγει τὴν Ἀνδρομέδαν ἀνίσχειν καὶ τῶν ἄλλων πανομένων ἀνέμων τὸν εὗρον ἐπικρατεῖν.

80 124. Τῇ πρὸ τεσσάρων Νωνῶν Σεπτεμβρίων ἐνίκησεν ὁ Αὔγουστος παρὰ τὸν Λευκάτην τοὺς Αἰγυπτίους μετὰ Ἀντωνίου καὶ Κλεοπάτρας· καὶ τούτου χάριν τὸν τῆς λεγομένης ἰνδικτιῶνος κύκλον ἐκ προοιμίων τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἀριθμεῖσθαι εἰσήγαγεν. ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὁ Δημόκριτος λέγει ἐναλλαγὴν ἀνέμων συμβαίνειν καὶ βροχῆς ἐπικράτειαν.

III 42 IV 81 125. Πλείους μὲν αἱ χυμῶν διαφοραὶ κατὰ τὸν XYS
Ἀπολλώνιον, γενικαὶ δὲ ἐννέα· γλυκεῖα πικρὰ ὀξεῖα δριμεῖα βριγχὴ στρυφνὴ βλεννώδης αὐστηρὰ ἁλμυρά.
ὅθεν δὴ καὶ κατὰ τὸν ἔνατον μῆνα τοῦτον περὶ ὑγείας X
ηὔχοντο οἱ Ῥωμαῖοι.

v. 9 Metrodorus Wachsmuth de ost. p. 297 nr. 17 17 Democritus ibid. nr. 18

v. 1 ἄρχεσθαι *X* 2 γὰρ ὁ ἀπὸ *A* 3 αὐξιφωτίων in ima pagina *A*, cet. des. *X* 10 καὶ omis. *B* | ἀνέμων omis. *B* 11 σύρον *AB*, εὗρον A_2 12 τῇ πρὸ — 16 εἰσήγαγεν Lambecius in Codinum p. 173 nr. 63 13 τὴν Λευκάτην Lamb. 19 ὅτι πλείους μὲν οὖν τῶν (πλείους μὲν οὖν τῶν omis. *Y*) χυμῶν διαφοραὶ (πλείους μὲν add. *Y*) — 21 ἁλμυρά *YS* | πλείους μὲν *A*, πλείους δὲ *B* | κατὰ τὸν Ἀπολλώνιον omis. *Y* 21 βριχχὴ *A*, βλιχχὴ *S*, βικχὴ *Y*, βρικχὴ *D* | βελνώδης *B*

X 126. *Τῇ πρὸ ὀκτὼ Εἰδῶν Σεπτεμβρίων Εὔδοξος* Rr IV 82
τὸν ἵππον δύεσθαι καὶ ζέφυρον ἢ ἀργέστην πνεῖν σημειοῦται.

127. *Ἴσμεν τῇ κράμβῃ ἐμφυόμενον σκώληκα κάμπην ὀνομαζόμενον. οὗτος, ἀποξηραινομένης τῷ ἔαρι τῆς κράμβης, εἰς σκώληκα πτερωτὸν ὡσὰν μύρμηκα, καὶ μείζονά πως, πέφυκε μεταβάλλεσθαι, πτερύγων λευκῶν τριγώνων ἀνεχουσῶν αὐτόν, καὶ περιἵπταται τοῖς κήποις χαμαιζήλῳ καὶ εὐαλώτῳ τῇ πτήσει· ψυχὴν δέ που τὸν τοιοῦτον σκώληκα καλεῖσθαι συμβαίνει.* 82

128. *Πρὸ δέκα ὀκτὼ Καλενδῶν Ὀκτωβρίων ὁ Δοσίθεος τὸν ἀρκτοῦρον ἀνίσχειν σημειοῦται. τῇ πρὸ δεκαδύο Καλενδῶν Ὀκτωβρίων ὁ Καῖσαρ τὰς χελιδόνας ἐκδημεῖν λέγει.* 83

129. . . . . *Νικομήδους τοῦ Βιθυνίας τυράννου.* 83

Y 130. *Ὅτι πλεονάσαντος μὲν πυρὸς πυρετὸς γίνεται,* III 43
ἀφημερινὸς δὲ ἀέρος, τριταῖος δὲ ὕδατος, τεταρταῖος δὲ γῆς. φιλεῖ δὲ τούτων προκατάρχειν τὸ ῥῖγος. ὁπόταν γὰρ ὑπὸ τοῦ ψυχροῦ — ἐπειδὴ τοῦτο ἴδιον ὕδατός τε καὶ γῆς — τὰ εἰρημένα ὑγρὰ παχυνθῇ, τηνικαῦτα φερόμενα διὰ τῶν ἀραιωμάτων ἔξωθεῖν μὲν οὐ δύναται τὰ πυκνότερα, ἐμπεσόντα δὲ ταῖς τούτων ἕδραις σύνωσιν καὶ θλίψιν ἐργάζεται, μέχρις ἂν ὑπὸ τοῦ πυρὸς ἐπειγόμενα τμηθέντα διαχυθῇ, ὅπερ ἀναγ-

v. 1 Eudoxus Wachsmuth de ost. p. 297 nr. 19   11 Dositheus ibid. nr. 20   13 Caesar ibid. nr. 21

v. 2 *εὔδοξος* post *δύεσθαι* *B*   5 *τωσἄρι* *A*   6 *ὡσεὶ* *B*   8 *περιάπαται* *A*   9 *κόποις* *A* | *τῇ* omis. *B*   11 *δεσίθεος* *A*, *δωσίθεος* A_2, *δοσίθεος* *B*   16 *ὅτι πλεονάσαντος* — p. 161, 15 *ἐγένετο* *Y*, *ὅτι πλεονάσαντος* — 161, 2 *ὀνομάζεται* omis. *D*

Y *καίως κλόνον τινὰ καὶ σεισμὸν ἐμποιεῖ, ὃ δὴ πάθος τρόμος καὶ ψῦχος ὀνομάζεται.*

Rr III 46 131. *Ὅτι Ῥωμαῖοι μετὰ τὸ νικῆσαι τοὺς Ἄφρους καὶ τὰ ἐκεῖθεν θηρία ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐκόμιζον καὶ ἐπὶ τῆς ἄμμου ἐφόνευον, ὡς μηδὲ τὰ ἐκ τῆς χώρας ἐκείνης θηρία ἀδούλωτα μείνῃ.*

47 132. *Ὅτι τὴν ἱσταμένην ἐν τῷ Βυζαντίῳ στήλην τῆς Τύχης Πομπήϊος ὁ Μέγας ἔστησεν· ἐνταῦθα ⟨γὰρ⟩ τὸν Μιθριδάτην συγκλείσας μετὰ τῶν Γότθων καὶ τούτους διασκεδάσας τὸ Βυζάντιον εἷλε. καὶ μαρτυρεῖ τὸ ἐπὶ τῆς σπείρας τοῦ κίονος ἐπίγραμμα Λατίνοις γράμμασιν, ὃ δηλοῖ τάδε·*

Τῇ Τύχῃ τῇ ἐπανασωστικῇ διὰ τοὺς νικηθέντας Γότθους.

IV 83 *ὁ δὲ τόπος ὕστερον καπηλεῖον ἐγένετο. οἱ Γότθοι Γέται.* X

83 133. . . . *οἱ δὲ ἰδιῶται δέλφακά φασιν αὐτόν.*

83 134. *Τὸ δὲ λόγιον ἀνὰ πάντα τὸν Σεπτέμβριον μῆνα γαλακτοποτεῖν ὑπὲρ ὑγείας παρεγγυᾷ.* XS

Ὀκτώβριος. X

deest Rr 135. *Τὸν Ὀκτώβριον Μακεδόνιοι πρῶτον ἔχουσι μῆνα, οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ὄγδοον ἀπὸ τοῦ ἔαρος, ὅθεν καὶ Ὀκτώβριον αὐτὸν ὀνομάζουσιν ἀντὶ τοῦ ὄγδοον. Σεμεντίλιος δὲ οὗτος πρότερον ἐκαλεῖτο ἀπὸ τοῦ σπόρου* — *οὕτω γὰρ Ῥωμαῖοι τὸν σπόρον καλοῦσι. Καλέν-* H HS

v. 2 *τρόμος τε καὶ G* 8 ⟨*γὰρ*⟩ addidi 18 *ὅτι τὸ λόγιον* — 19 *παρεγγυᾷ S* 19 *μῆνα* omis. *B* 21 *τὸν ὀκτώβριον* — p. 162, 11 *νόσον H* 25 *ὅτι καλένδαις ὀκτωβρίαις οἱ ἱερεῖς* — p. 162, 11 *νόσον S* | *καλένδαις ὀκτωβρίαις S, κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα H*

HS δαις Ὀκτωβρίαις οἱ ἱερεῖς ἐθέσπιζον τῷ δήμῳ, μὴ χρῆ-
ναι προσέχειν τοῖς ὀνείροις διὰ τὰς ἐκ τῆς ὑγρᾶς ὀγκώ-
σεως τῶν τοῦ φθινοπώρου καρπῶν φαντασίας· ἀπὸ δὲ
τῶν Αὐξιφωτίων ἤγουν τοῦ Ἰανουαρίου ὡς μάλιστα
προσέχειν κατὰ τὸ δοκοῦν Ἡροφίλῳ, ὃς καὶ θεοπέμ-
S πτους ἐνέκρινε τοὺς ὀνείρους, ὁ δὲ Δημόκριτος κατὰ τὰς
X παραστάσεις τῶν εἰδώλων. Καλένδαις Ὀκτωβρίαις RrIV 84
φησὶν ὁ Βάρρων τὰς Πλειάδας ἀπὸ ἀνατολῶν ἀνίσχειν.
XHS ἐδόκει δὲ τὸν ὅλον μῆνα πρασοφαγεῖν τοῖς Ῥωμαίοις
ἐξ ἀρχαίας τινὸς παραδόσεως πρὸς ἀποφυγὴν ἀρθρί-
τιδος νόσου.

X 136. Τῇ πρὸ ἓξ Νωνῶν Ὀκτωβρίων Εὔδοξος περὶ 85
τὴν ἑσπέραν βροχὴν ἔσεσθαι ὑπολαμβάνει.

137. Ἐπὶ δὲ τῶν εἰς γῆν βαλλομένων σπερμάτων 85
ἦν τις δύναμις, ἣν ὁ ἥλιος περὶ τὸ κάτω ἡμισφαίριον
ἰὼν ἕλκει κατὰ τὰς χειμερίους τροπάς, Κόρη μὲν ἡ
δύναμις ἡ σπερματοῦχος, Πλούτων δὲ ὁ ὑπὸ γῆν ἥλιος,
ὃς ἁρπάζειν λέγεται τὴν Κόρην, ἣν ζητεῖ ἡ Δημήτηρ
κρυπτομένην ὑπὸ γῆς. ἐν Αἴτνῃ δὲ τῆς Σικελίας τὴν

v. 5 Herophilus Doxogr. gr. 416[a] 14, Galen. XIX 321 Kühn. 6 Democritus Doxogr. gr. 416[a] 7 8 Varro Wachsmuth de ost. p. 297 nr. 22 12 Eudoxus ibid. nr. 23

v. 4 ἤγουν τοῦ Ἰανουαρίου omis. *S* 5 Ἡρόφιλος τῶν ὀνείρων τοὺς μὲν θεοπέμπτους Doxogr. gr. 6 ὁ δὲ Δημόκριτος — εἰδώλων omis. *H* 7 καλένδαις ὀκτωβρίαις etc. *X*, καλένδαις — 8 ἀνίσχειν omis. *HS* 9 ἐδόκει δὲ ῥωμαίοις κατὰ τοῦτον τὸν μῆνα καὶ πρασοφαγεῖν *H*, ὅτι ἐδόκει τοῖς ῥωμαίοις τὸν ὅλον ὀκτώβριον μῆνα πρασοφαγεῖν *S* 14 ἐπὶ — 19 γῆς e Porphyrio petita sunt teste Eusebio praep. ev. III, 11, 9; cf. L. Traube Libam. crit. p. 31 | ἐπὶ *A*, ἐπεὶ *B* Eus. | δὲ καὶ τῶν Eus. 17 γῆν ἥλιος *A*, γῆν ὁ ἥλιος *B*, γῆν ἰὼν ἥλιος Eus. 15 ὁ omis. Eus. 16 χειμερινὰς Eus. 17 ἥλιος καὶ τὸν ἀφανῆ περινοστῶν κόσμον κατὰ τὰς χειμερίους τροπὰς ὃς ἁρπάζειν Eus. 18 ζητεῖ *X*, ποθεῖ Eus. 19 γῆν Eus.

X ἁρπαγὴν μυθολογοῦσι τῆς Κόρης· ἐκεῖ γὰρ λέγεται πρῶτον σίτου σπέρμα καταβληθῆναι.

RrIV86 XRS 138. Τῇ πέμπτῃ τοῦ Ὀκτωβρίου μηνὸς οἱ ῥεγεωνάρχαι καὶ σεβαστοφόροι ἐχόρευον ἐν τῷ Γουστείῳ, οἷον ἐν τῷ ὀψοπωλείῳ, εἰς τιμὴν Τιβερίου· τὸν δὲ τοιοῦτον τόπον νῦν οἱ ἰδιῶται Αὐγουστεῖον καλοῦσιν. εἰς τὸ ἄσκεπον τῆς Δάφνης εἰς τὴν μικρὰν αὐλὴν Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας ἔστησε στήλην τῆς ἑαυτοῦ μητρός, ἐξ ἧς ὠνόμασε τὸν τόπον Αὐγουστεῖον.

87 X 139. Τῇ πρὸ μιᾶς Νωνῶν Ὀκτωβρίων ὁ Δημόκριτος τοὺς ἐρίφους ἀνίσχειν καὶ βορρᾶν πνεῖν διϊσχυρίζεται, ὁ δὲ Εὔδοξος δύεσθαι τὸ μέσον τοῦ κριοῦ λέγει. Νώναις Ὀκτωβρίαις ὁ Βάρρων ἐν ἑσπέρᾳ τὰς Πλειάδας ἀνίσχειν καὶ ζέφυρον πνεῖν, εἶτα καὶ λίβα προλέγει.

88 140. Περὶ τοῦ δουρείου ἵππου ὁ Εὐφορίων φησὶν πλοῖον γενέσθαι τοῖς Ἕλλησιν Ἵππον λεγόμενον· ἕτεροι δέ φασιν πύλην γενέσθαι οὕτω προσαγορευομένην ἐν τῇ Τροίᾳ, δι' ἧς εἰσῆλθον οἱ Ἕλληνες.

v. 10 et 12 Democritus et Eudoxus ibid. nr. 24 13 Varro ibid. p. 298 nr. 25 16 Euphorio frg. CXX, Meineke Anal. Alex. p. 139

v. 3 τῇ πέμπτῃ — 9 Αὐγουστεῖον *R* f. 1v, *XS* et Lambecius in Codinum p. 155 nr. 32 in brevius contracta haec habent: ὅτι (omis. *X* Lamb.) ἐν τῶ βουστίω (γουστείω Lamb.) οἷον ἐν (ἐν omis. Lamb.) τῶ ὀψοπωλίω ἐχόρευον οἱ σεβαστοφόροι τῇ πρὸ τριῶν νωνῶν ὀκτοβρίων εἰς τιμὴν τιβερίου (εἰς τιμὴν τιβερίου οἱ σεβαστοφόροι ἐχόρευον *X* Lamb., omissis τῇ — ὀκτωβρίων), τὸν δὲ τοιοῦτον τόπον οἱ ἰδιῶται αὐγούστιον (αὐγούστου *S*, αὐγουστιῶνα al. αὐγουστεῖον Lamb.) καλοῦσιν. 7 ἄσκεπτον *R*, corr. Treu 11 τὰς ἐρίφους *X*, corr. *Rr* 16 ὁ Ἔφορος ci. A. Hecker, Philol. IV p. 489 18 δὲ omis. *A* | πόλιν *X*, πύλην corr. Hase | γενέσθαι ἵππον οὕτω *B*

X 141. *Τῇ πρὸ μιᾶς Εἰδῶν Ὀκτωβρίων ὁ Εὐκτήμων* RrIV89
*τὸ μεσαίτατον τοῦ φθινοπώρου εἶναι νομίζει. τῇ πρὸ
δεκαπέντε Καλενδῶν Νοεμβρίων ἥλιος* ⟨*ἐν*⟩ *σκορπίῳ γί-
νεται, ὡς Κάλλιππός φησι. τῇ πρὸ δεκατεσσάρων Κα-
λενδῶν Νοεμβρίων ὁ Μητρόδωρος τὰς ὑάδας ἐν ἑσπέρᾳ
ἀνίσχειν λέγει καὶ ἄνεμον βίαιον.*

142. *Ἀσκληπιοὶ τρεῖς λέγονται γενέσθαι· πρῶτος* 90
*Ἀπόλλωνος τοῦ Ἡφαίστου, ὃς ἐξεῦρε μήλην· δεύτερος
Ἰσχύος τοῦ Ἐλάτου καὶ Κορωνίδος,* ⟨*ὃς ἐν τοῖς Κυ-
νοσουρίδος*⟩ *δρίοις ἐτάφη· τρίτος Ἀρσίππου καὶ Ἀρ-
σινόης τῆς Λευκίππου· οὗτος εὗρε τομὴν καὶ ὀδοντά-
γραν, καὶ τάφος αὐτῷ ἐν Ἀρκαδίᾳ· οἱ δὲ ἀστρονόμοι αὐτόν
φασιν εἶναι τὸν ὀφιοῦχον τὸν ἐπὶ τοῦ σκορπίου ἑστῶτα.*

143. *Τῇ πρὸ μιᾶς Καλενδῶν Νοεμβρίων ὁ Βάρρων* 91
τὴν λύραν ἅμα ἡλίῳ ἀνίσχειν λέγει.

Νοέμβριος.

XH 144. *Κίγκιος ἐν τῷ περὶ ἑορτῶν λέγει, τὸν Νοέμ-* 92
*βριον παρὰ τοῖς παλαιοῖς Μερκηδῖνον ὀνομασθῆναι
ὡσανεὶ μισθοφόρον· ἐν αὐτῷ γὰρ τοῖς κτήτορσιν οἱ
μισθωτοὶ τὰς προσόδους εἰσέφερον τοῦ παρελθόντος*
XHS *κύκλου, ἑτέρων καρπῶν αὖθις ἐπερχομένων. Νοέμ-*

v. 1 Euctemo Wachsmuth de ost. p. 298 nr. 26 5 Metrodorus ibid. nr. 27 14 Varro ibid. nr. 28 17 Cincius FHG III p. 97

v. 3 *ὀκτωμβρίων* *B*, *νοεμβρίων* *A* | *ἥλιος* — 5 *νοεμβρίων* omis. *B* et priores editiones | ⟨*ἐν*⟩ addidi, cf. p. 169, 5 7 *Cic. de nat. deor.* *B* marg. 9 ⟨*ὃς ἐν τοῖς Κυνοσουρίδος*⟩ supplevit Hase e Clem. Alex. Coh. ad gentes I p. 26: *Ἀσκληπιὸς] κεῖται κεραυνωθεὶς ἐν τοῖς Κυνοσουρίδος ὁρίοις.* 17 *ὁ νοέμβριος μερκεδίνιος πρότερον παρὰ ῥωμαίοις ὠνομάζετο ὡσανεὶ μισθοφόρος* etc. *H* 21 *ἑτέρων* — *ἐπερχομένων* desunt *H* | *ὅτι ὁ νοέμβριος μὴν οὕτως ὠνομάσθη* — *γὰρ ἐκ τοῦ ἦρός ἐστι* *S*

βριος δὲ ὕστερον ὠνομάσθη ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ· ἔννατος XHS
γὰρ ἐκ τοῦ Μαρτίου.

deest Rr 145. Ὅτι χρησμὸς ἐκ τῶν Σιβυλλείων ἐδήλου, μέχρι S
τότε Ῥωμαίοις φυλάττεσθαι τὴν βασιλείαν, ἄχρις ἂν
τῶν ἀγαλμάτων τῆς πόλεως φροντίζωσιν· ὃς δὴ χρη-
σμὸς καὶ πεπέρασται· τοῦ γὰρ Ἀβίτου πύματον βασιλεύ-
σαντος τῆς Ῥώμης καὶ ἀγάλματα χωνεῦσαι τολμήσαντος,
πόρρω τῆς Ἰταλίας ἡ βασιλεία.

deest Rr 146. Ὅτι Κόλχοι οἱ καὶ Λαζοὶ λεγόμενοί εἰσιν
οἱ Ἀλαΐνοί.

deest Rr 147. Ὅτι Μάριος ὁ μέγας πολεμῶν Κίμβροις καὶ
Τεύτοσι κατ' ὄναρ εἶδε κρατῆσαι τῶν πολεμίων, εἰ τὴν
ἑαυτοῦ θυγατέρα θύσει ἀποτροπαίοις· καὶ προκρίνας
τῆς φύσεως τοὺς πολίτας τοῦτο ἐποίησε καὶ τῶν πο-
λεμίων ἐκράτησεν. Ἐρεχθεὺς δὲ ὁ τῆς Ἀττικῆς προϊ-
στάμενος οὐκ ὀνείρῳ ἀλλὰ χρησμῷ πεισθεὶς τοῦτο
ἔπραξε καὶ νενίκηκε τοὺς ἐχθρούς. . . . παρθένος τῆς O
δαίμονος τὸ φιλάνθρωπον . . . . . τὴν ὀφ . . . . πᾶσαν κα-
τοικίαν παρῆλθε καὶ τοῖς . . . . διήγειρεν,
ὡς ὁ Ῥωμαῖος Βάρ<ρων. ὅμοια καὶ> Λακε<δαιμ>ονίοις
γεν<έσθ>αι λόγος . . . . Ἀριστείδης,
ὃς ἐν τῇ πε<. . . . . φη>σίν· ἡνίκα . . . . οὗτος <ὁ

v. 20 Varro: cf. P. Mirsch, de M. Terentii Varronis Antiquitatum rerum humanarum libris XXV, l. II frg. 1 21 Aristides non est, immo Aristodemus tertio mythicorum, cf. Plut. pers. Parall. min. p. 314 C

v. 2 γὰρ ἀπὸ τοῦ ἔαρός ἐστι. cet. des. *H* 17 sqq. cod. Caseolinus (*O*) f. 99[r]; punctorum numerus par est numero litterarum perditarum. supplementa, nisi quid monui, Hasii sunt. 17 παρθένος — 22 οὗτος hodie non leguntur, legit quondam Hase (ed. Paris. p. 333) 20 <ὅμοια καὶ> supplevi 22 πέ<μπτῃ. . . .> suppl. Hase | <ὁ λοιμὸς κατεῖχε Λακεδαίμονα> supplevi e Plutarcho l. s.

O *λοιμὸς κατεῖχε Λακεδαίμονα, πολ⟩λῶν ἀπολλυμένων ⟨ἔχ⟩ρησεν ὁ Πύθιος ⟨παύσεσθαι τ⟩ὴν νόσον, ἐὰν κατ' ἐνιαυτὸν θεοῖ⟨ς ἀ⟩ποτροπαίοις ἡ⟨βῶσά τις καὶ εὐγενὴς σφ⟩αγιασθῇ παρθένος. τῆς ⟨δὲ⟩ ἀνόμου δεισιδαι⟨μονίας κατὰ π⟩ᾶν φθινόπωρον τελουμένης ⟨συν⟩έπεσέ ποτε ⟨λαχεῖν⟩ τὴν Ἑλένην, Τυνδά⟨ρε⟩ως δὲ τὴν θυγα⟨τέρα ἐ⟩στεφ⟨αν⟩ω⟨μένην τ⟩οῖς βωμοῖς προσή⟨γα⟩γε· καταρχομένου δὲ αὐ⟨τοῦ⟩ τῆς ἀνό⟨μου θυ⟩σίας, ἀετὸς καταπτὰς ἥρπασε τοῦ βασι⟨λέ⟩ως τὸ ξίφος ⟨καὶ παρ⟩ά τινα λευκὴν δάμαλιν ἀφῆκεν. οἱ δὲ δορυφόροι κατό⟨πιν ἀκο⟩λουθήσαντες καὶ αὐτόπται γενόμενοι τοῦ συμβάντος, ⟨τὴ⟩ν βοῦν πρὸς Τυνδάρεων ἤγαγον· ὁ δὲ θαυμ⟨άσ⟩ας τὴν πρόνοιαν ⟨τῆ⟩ς μὲν ἀνθρωπο⟨κτόν⟩ου συνηθείας ἐπαύσατο, τὴν δὲ δά⟨μαλι⟩ν θύσας τοῦ λοιμι⟨κοῦ⟩ π⟨άθ⟩ους ἀπηλλάττετο.*

148. *Τῇ πρὸ τεσ⟨σά⟩ρων καὶ τριῶν Νωνῶν Νοεμβρίων* deest Rr *ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἴσιδος συμ⟨πέ⟩ρασμα τῶν ἑορτῶν· ἐπετελ⟨εῖτο⟩ δὲ καὶ ὁ λεγόμενος Δρεπαν . . .· ⟨κα⟩θ' ἣν ἑορτὴν ὁ Μητρόδωρος νό⟨τον⟩ φυσῆσαι λέγει.* OH *ἀλουτεῖν δὲ μέχρι πέρατος ἐδόκει τῷ πλήθει, ὡς λόγος,* O *πρὸς ἀποφυγὴν νόσου. τῇ πρὸ ὀ⟨κτὼ⟩ εἰδ⟨ῶν Νο⟩εμβρίων τιμαὶ παρὰ ⟨τ⟩ῶν γυναικῶν ἐπετελοῦντο Δήμ⟨ητρος⟩ καὶ ⟨Εἰλειθ⟩υίας· Εἰλείθυια ⟨δέ ἐστιν ἡ τ⟩ῶν τικτουσῶν ἔφ⟨ορος⟩ . πω . . . . ν, ὥς φησι Πλούτ⟨αρχος⟩ . . οίως ἑαυτὴν δ . . . . . σειε· ⟨τοια⟩ύτην δὲ ἐν*

v. 19 Metrodorus Wachsmuth de ost. p. 298 nr. 29

v. 3 ἡ ⟨*λυσίοις κληρωτὴ*⟩ Hase, ⟨*ἡβῶσα τις καὶ εὐγενὴς*⟩ dedi secundum Plutarchum 18 *Δρεπαν⟨ίας⟩*? 20 *κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον ἀλουτεῖν μέχρι* — 21 *νόσου* *H* f. 167ᵛ, quae horum verborum in codice *O* desunt litterae, non enotavi | *ὡς λόγος* omis. *H* 24 *ἔφ⟨ορος· ὅ⟩πω⟨ς τὸ ἕ⟩ν, ὥς φησι Πλούτ⟨αρχος, ὁμ⟩οίως ἑαυτῇ δ⟨ύο ποιή⟩σειε* Hase

τῷ πά⟨θει καὶ τ⟩ὴν Ἄρτεμιν ταῖς κ⟨νού⟩σαις εἶναί O φασιν. Ἄρτεμις δὲ κατ⟨ὰ τὸ⟩ν ἀριθμητικὸν λ⟨όγον ἔ⟩στὶν ἡ τὴν εἰς τὸ ἄρτιον ἰοῦσαν γένεσ⟨ιν⟩ καὶ εἰς τοῦτο προβ⟨ῆναι⟩ σπεύδουσαν ἐκβαλλομένη· διὸ δὴ ⟨καὶ⟩ μυθεύεται τὸν Ἀπόλλ⟨ωνα⟩ παρὰ τῆς Λη⟨τοῦς τι⟩κτόμενον ..... δειχθέντος αὐτοῦ, α⟨ὕ⟩τη τὴν μητέρ⟨α μαι⟩ευομένη δει .... πρὸς τὸν αὐτὸν προκα .... ἑαυτήν τε καὶ τὸν Ἀπό⟨λλωνα⟩ .... ν μετε ....

deest Rr 149. ⟨Τῇ πρὸ ἑπτὰ Εἰδῶν Νοεμ⟩βρίων .... δεκα .... δ .... των κ . . το .... ιον λέγ⟨ετ⟩αι ὑποβάλλεσθαι κ .... σα κατὰ τὸν ⟨Αἰγύ⟩πτιον Ἑρ- O S μῆν, ὅς ἐν τῷ λεγομένῳ τελείῳ λόγῳ φησὶν οὕτως· 'αἱ δὲ παραβᾶσαι ψυχαὶ τὸν τῆς εὐσεβείας κανόνα, ἐπὰν ἀπαλλαγῶσι τοῦ σώματος, παραδίδονται τοῖς δαίμοσι καὶ φέρονται κατὰ τοῦ ἀέρος σφενδονούμεναι καὶ κατὰ τὰς πυρώδεις καὶ χαλαζώδεις ζώνας, ἃς οἱ ποιηταὶ Πυριφλεγέθοντα καὶ Τάρταρον καλοῦσιν.' καὶ ὁ μὲν Ἑρμῆς περὶ μόνου τοῦ καθαρμοῦ τῶν ψυχῶν, ὁ δὲ Ἰάμβλιχος ἐν τῷ πρώτῳ τῆς περὶ καθόδου ψυχῆς πραγματείας καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτῶν μέμνηται, τὸν ὑπὲρ σελήνης ἄχρις ἡλίου χῶρον τῷ Ἅιδῃ διδούς, παρ' ᾧ φησι καὶ τὰς ἐκκεκαθαρμένας ἑστάναι ψυχάς,

v. 15 Hermes: cf. Ps. Apul. dial. Hermes Trism. c. XXVIII

v. 15 ὅτι ὁ ἑρμῆς ἐν τῷ — p. 168, 2 τὴν σελήνην *S*: in his versibus neque codicis *O* lacunas enotavi neque Hasii et Traubii (Libam. crit. p. 33) supplementa exscripsi. 21 καὶ ὁ] καὶ omis. *O* 26 καὶ omis. *O*

O S καὶ αὐτὸν μὲν εἶναι τὸν Πλούτωνα, Περσεφόνην δὲ O τὴν σελήνην. ταῦτα μὲν οἱ φιλό⟨σοφοι⟩· τῆς δὲ ⟨ἑορτῆς τὰ ἱερὰ εὐ⟩λογίαις ἐπετελ⟨οῦν⟩το ἐπὶ τῷ ἀσβέστῳ O Y πυρὶ τῆς Ἑ⟨στίας, περὶ οὗ Πορφύ⟩ριος οὕ⟨τως⟩ Rr III 48 φ⟨ησ⟩ί· 'ταύτῃ τοὺς φαινομένους οὐρανίους θεοὺς τῇ θυσίᾳ δεξιούμενοι, καὶ διὰ τοῦ πυρὸς αὐτοῖς ἀπαθανατίζοντες τὰς τιμὰς καὶ πῦρ ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐφύλαττον αὐτοῖς ἀθάνατον, ὡς ὂν μάλιστα αὐτοῖς ὁμοιότατον.' O ἐκ ταύτης τῆς ἡμέρας ⟨Εὔ⟩δοξος χειμῶνα λέγε⟨ι⟩.

150. ⟨Τ⟩ῇ δὲ ἐπιούσῃ μνήμῃ Ῥέμου ⟨καὶ Ῥωμύ⟩- deest Rr λου· ὅτε Ἀμού⟨λιος πρὸς Νομίτο⟩ρα τυραννικῶς διακείμε⟨νος⟩ τὸν μὲν υἱὸν ⟨αὐτοῦ ἀνεῖλε, τ⟩ὴν δὲ θυγατέρα ἱερα⟨τεύειν προσ⟩έταξε· τῆς δ⟨ὲ τεκούσης, ὡς λέγου⟩σιν, ἐξ Ἄρεος, δεί⟨σας αὐ⟩τὸς καταποντωθῆναι προσ⟨έταξε τὰ βρ⟩έφη· τῶν δὲ δο⟨ρυφό⟩ρων παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Θύβριδος ⟨ἐκθεμ⟩ένων αὐτά, λ⟨ύκαι⟩να προσελθ⟨οῦ⟩σα τὰς θηλὰς αὐτ⟨οῖς⟩ προσένειμε· π⟨οιμ⟩ὴν δὲ τοῦτο θεασάμενος ἀν⟨έλ⟩αβε τοὺς παῖδας καὶ ὡς ἰδίο⟨υς ἀν⟩έθρεψεν, οἳ καὶ κτίζουσ⟨ι τὴ⟩ν Ῥώμην. ταὐτὸν καὶ παρὰ Ζωπύρῳ τῷ ⟨Βυζαντίῳ⟩...

H 151. Ἀπὸ δὲ τῆς πεντεκαιδεκάτης τοῦ Νοεμβρίου deest Rr μέχρις ὅλου τοῦ Δεκεμβρίου ἤργουν οἱ Ῥωμαῖοι, ἐν

v. 4 Porphyrius de abstin. II, 5, cf. Eus. praep. ev. I 7, 8
9 Eudoxus Wachsmuth de ost. p. 298 nr. 30   20 Zopyrus frg. 2, FHG IV p. 532

v. 4 ὅτι πορφύριός φησι· τοὺς — 8 ὁμοιότατον *Y*, lacunas codicis *O* non enotavi.   6 δεξιούμενον καὶ πῦρ ἄσβεστον αὐτ⟨οῖς ἀνα⟩φέροντες ὡς ὂν αὐτο⟨ῖς ὁ⟩μοιότατον *O* ab Hasio suppletus | διὰ omis. Porph.   7 τιμάς, τούτοις γὰρ καὶ τὸ πῦρ ἀθάνατον φυλαττόμενον ἐν τοῖς ἱεροῖς, ὡς Porph.   20 ⟨Βυζαντίῳ⟩ supplevi e Plutarcho personato Parall. min. p. 314 F. desinit in hoc nomine *O* f. 99ᵛ

μόναις εὐωχίαις ἐνασχολούμενοι διὰ τὴν βραχύτητα H
τῶν ἡμερῶν.

RrIV93 152. *Τῇ πρὸ ἑπτὰ Καλενδῶν Δεκεμβρίων ὁ Δη-* X
μόκριτος λέγει τὸν ἥλιον ⟨ἐν⟩ τοξότῃ γίνεσθαι. φάβα XS
Ῥωμαίοις τὸ ἔτνος ἐδόκει καλεῖν, ἀπὸ τοῦ ζεφύρου, οὗ
καταρχομένου πνεῖν πρῶτος πέφυκεν ὁ τοιοῦτος βλα-
στάνειν καρπός· φαβώνιος δὲ κατ' αὐτοὺς ὁ ζέφυρος
καλεῖται· ὅθεν καὶ Ζεφυρίτης ὁ Μάρτιος, ὥσπερ Μο-
νίας ὁ Ἰανουάριος ἀπὸ τῆς μονάδος, καὶ Σεμεντίλιος
ὁ Ὀκτώβριος ἀπὸ τοῦ σπόρου, ὡς ἡ παλαιότης παρα-
δέδωκεν. ὅτι ὁ παρὰ τοῦ Νουμᾶ τεθεὶς ἐνιαυτὸς ἀπὸ S
τοῦ Ἰανουαρίου ἄρχεται, ὁ δὲ παρὰ τοῦ Ῥωμύλου ἀπὸ
τοῦ Μαρτίου. συμφωνεῖ δὲ ἡ παρὰ τοῦ Νουμᾶ χρο-
νικὴ ἀρχὴ τῇ παρὰ τοῦ Ῥωμύλου ἄντικρυς ἀρχῇ· καὶ
γὰρ ὁ Ῥωμύλος ἐκ τοῦ ἔαρος ἀρχὴν ἔλαβεν, ἀλλὰ τὸν
Ἄρεος μῆνα παρεφύλαξε, καὶ Νουμᾶς δὲ ὅλως ἐπιτη-
ρήσας ἥλιον μεσάζοντα τὸν αἰγόκερων δοκεῖ συμφέρε-
σθαι τῷ Ῥωμύλῳ· ὕψωμα γὰρ Ἄρεος ὁ αἰγόκερως.

Δεκέμβριος. X

deestRr 153. *Ὁ Δεκέμβριος ὡς δέκατος καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ* H
Μαρτίου οὕτω προσηγορεύθη.

deestRr 154. . . . . *ος ἁρμονίας διειλημμένης* . . . . O
. . . . *ους φρ* . . . . *πάντα καὶ φρουρεῖται* . . . .
. . . . ⟨*τὸ Φαέθο*⟩*ντος πάθος καὶ*

v. 3 Democritus Wachsmuth de ost. p. 298 nr. 31

v. 4 ⟨*ἐν*⟩ add. Boeckh, cf. Wachsmuth l. s. | *ὅτι φάβα* — 18 *αἰγόκερως* *S*   5 *ἐδόκει τὸ ἔτνος* *S*   6 *οὗτος* *X*, *ὁ τοιοῦτος* *S*   10 *παραδέδωκεν*. cet. des. *X*   14 *κἂν* *S*, *καὶ* corr. Gu. Kroll   § 154 *O* f. 100

O τὰ ⟨ἐπὶ Δευκαλίω⟩νος τοῦ ⟨ὕδα⟩τος δράματα ⟨ἰδέαν τινὰ αἰ⟩νίττεται τῶ⟨ν ἐπὶ τ⟩οῖς ὅλοις δε⟨δογμένων παθῶν. οἱ δὲ Φοίνι⟩κες κατὰ τ⟨ὸν τῆ⟩ς ὁμωνυμίας ⟨τρόπον, εἴτε κατ⟩ά τινα ἀ⟨λληγορ⟩ίαν ἄλλως πως περὶ Κρόνου ἔχου⟨σιν, ὡς ἐκ τῆ⟩ς δευτέρας τῶν Φοινικικῶν τοῦ Ἑρεννίου Φίλωνος ⟨ἔστι λαβεῖ⟩ν. καὶ βασιλεῦσαι δὲ αὐτὸν ἡ ἱστορία πα⟨ρα⟩δίδωσιν, ⟨ὡς ἔμπρο⟩σθεν ἀφηγησάμην, κ⟨ατά⟩ τε τὴν Λιβύην ⟨καὶ⟩ Σικελίαν ⟨καὶ τοὺς ἑσπερίους τό⟩πους καὶ π⟨ό⟩λιν κτίσαι, ὡς ὁ Χάραξ φησί, τ⟨ὴν τότε μὲν λεγ⟩ομένην Κρονίαν, νῦν δὲ Ἱερὰν πόλιν, ὡς Ἰσίγονος ⟨περὶ Παλ⟩ικῶν θεῶν καὶ Πολέμων καὶ Αἰσχύλος ἐν τῇ Αἴτνῃ π⟨αραδιδόασιν ἢ ὡς πᾶσ⟩α ἡ ἱστορία κατὰ τὸν Εὐήμερον ποικίλλ⟨εται, σοφῶς τὴν⟩ τῶν λεγομένων θεῶν ⟨ὑ⟩πογράφουσα θε⟨ωρίαν⟩. . . . . ⟨ἀπ⟩οκρύπτει . τ . . . . . . ον . . τοδαπ . εσοντα θεῖα· ⟨ὥστε καὶ κ⟩α⟨λῶς⟩ ὁ Π. . . . . ⟨ἐν τ⟩ῷ περὶ Διονύσου φησί, τοὺς ⟨δικαίους τῶν βασ⟩ιλέω⟨ν καὶ ἱε⟩ρέων ταῖς ἴσαις τιμ⟨αῖς μὲν⟩ ὑπ' αὐ⟨τῶν τῶν⟩ θεῶν καὶ προσηγορίαις τιμηθῆν⟨αι καὶ⟩ ταύτῃ ⟨μὲν θεοὺς κληθῆναι μυθ⟩ικῶς, τὴν δὲ ἱστορίαν πεπ⟨λασμένως⟩ παρα⟨δεδ⟩όσθαι. εἰσὶ δὲ οἵ

v. 6 Philo Byblius frg. 7, FHG III p. 571 8 ἔμπροσθεν: p. 123, 7 10 Charax frg. 17, FHG III p. 640 11 Isigonus frg. 20, FHG IV p. 437 12 Polemo frg. 102, FHG III p. 148 Aeschylus frg. 11 Nauck 13 Euhemerus frg. 10 Geyza Némethy, Euhemeri reliquiae Budapest 1889

v. 5 *χρόνου O*, corr. Hase 9 ⟨*οἰκίσαι τε τοὺς τό*⟩*πους* Hase, ⟨*καὶ τοὺς ἑσπερίους τό*⟩*πους* scripsi collato Diodoro III, 61, 3 10 *κτῆσαι O* 11 ⟨*περὶ ἑλληνι*⟩*κῶν* Hase, ⟨*περὶ Παλι*⟩*κῶν* M. Mayer apud Roscherum lex. myth. II p. 1486 12 *ἔτνῃ O* 13 *ἢ*] malim *καὶ* 17 *ὁ π . . . .*] *Π*⟨*λούταρχος*⟩ Hase, fortasse *Π*⟨*ολύχαρμος*⟩, cf. FHG IV p. 480 20 *εἰρῆσθαι* Hase, *θεοὺς κληθῆναι*, quae spatio quoque melius conveniunt, propono.

O

φασι τὸν Κρόν⟨ον ἢ κα⟩τὰ ἀ⟨ντιστοίχειαν τὸν Χ⟩ρόνον Οὐρανοῦ εἶναι παῖδα· καὶ γὰρ ἐκ τῆς οὐρανοῦ ⟨κινήσε⟩ως ὁ χρόνος. ἐν δὲ τῷ κατ' αὐτὸν ἱερῷ, ὥς φησι Φύλ⟨αρχος ἐν τῇ ἑ⟩πτακαιδεκάτῃ καὶ Μένανδρος γε ⟨τῇ⟩ πρώτῃ, οὔτε γυνὴ οὔτε ⟨κύων οὔτ⟩ε μυῖ⟨α⟩ εἰσῄει. τοιαῦτ⟨α μ⟩ὲν ⟨οὖ⟩ν τοῖς ἔξωθεν εἴ⟨ρηται· ὁ δὲ ἱερὸς⟩ λόγος — αὐτοῖς γὰρ τοῖς τοῦ ⟨μεγά⟩λου Πρόκλου ⟨χρ⟩ησόμε⟨θα ῥήμασι⟩ — ⟨π⟩ρὸς λέξιν οὕτως λέγει· 'ὁ δὲ ⟨δὴ⟩ Κρόνος τέταρτος ὢν ⟨καὶ βίᾳ δέχ⟩εται τὸ τοῦ πατρὸς σκῆπτρον καὶ παραδίδωσι τῷ ⟨παιδὶ βι⟩ασθείς, κατὰ τὸ τοῦ μύθου πρόσχ⟨ημα⟩· τὸ δὲ αἴτιον ⟨τῆς τοιαύτ⟩ης διασκευῆς οἱ μυθικοὶ δοκ⟨οῦσιν⟩ ἀπὸ τῆς ἰδιότη⟨τος τοῦ θε⟩οῦ λαβεῖν· ἐπειδὴ γὰρ τῆς Τιταν⟨ικῆς⟩ ἡγεῖται διακο⟨σμήσεως⟩ παρὰ τὸ διαιρετικὸν καὶ τῶν νοε⟨ρῶν τὸ⟩ ἀκρότατον, ἐν οἷς ἑτερότης ἐξέλαμψε· διὰ δὲ ταῦτα καὶ λαμβάν⟨ειν αὐτόν φασι⟩ καὶ διδόναι τὴν βασιλείαν, οἷον μαχητικῶς καὶ ⟨βιαίως τὴν δύναμιν⟩ τὴν ἐρίζουσαν τὰ δεύτερα τοῖς πρώ⟨τοις ἐπάγειν⟩. δυσμε⟨νὲς⟩ γὰρ ὄντως ⟨ἐστὶ καὶ⟩ δυσκοινώνητον τὸ ⟨τῆς⟩ ἑτερότητος γέ⟨νος, ὡς⟩ ὁ Πλάτωνος λόγος· ὅθεν δὴ καὶ διακρίνειν ⟨λέγεται ἑαυτὸν ὁ υἱὸς⟩ τοῦ πατρός, καὶ καταλαμβάνει⟨ν αὖθις⟩

v. 4 Phylarchus frg. 34, FHG I p. 343 | Menander frg. 6, FHG IV p. 447, cf. Kock CAF III p. 270   8 Proclus: cf. Theol. Plat. p. 258 C   21 Plato Leg. III p. 701 C, cf. M. Mayer apud Roscherum lex. II myth. p. 1474

v. 4 *μένανδρος* O, *Μενάνδριος* s. *Λέανδρος* ci. C. F. Schultze Quaest. Lyd. p. 54   5 *πρώτῃ*] *α'* O, sed lectio incerta est   6 *εἰσείη* O, corr. Hase   10 *τὸν* O, *τὸ τοῦ* Hase   18 *δύναμίν τε* Hase, *τὴν δύναμιν* ego   19 *καθίστησι* Hase, *εἰσάγειν* Gu. Kroll, *ἐπάγειν* ego   21 *δεῖ πάντως αὐτὸν ἀπὸ* Hase, *λέγεται ἑαυτὸν ὁ υἱὸς* A. Dieterich   22 *καταλαμβάνει⟨ν οὕτως⟩ τὴν ⟨ὑπὸ τοῦ Δ⟩ιὸς* Hase, quae leguntur supra, ego temptavi

O *τὴν ⟨ἀρχὴν ὁ υ⟩ἱὸς, ⟨τὴν πρὸς⟩ ἑκάτερον ὁμόνοιαν
διὰ τὴν ἰδιότητα τὴν Τιτανι⟨κὴν καταβι⟩ασάμενος.'
τοιαῦτα μὲν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς τῶν ἱερῶν μ⟨ύ-
θων ἀν⟩απτύξεως. κατὰ δὲ τὴν νεομη⟨νίαν⟩ τοῦ μη-
νὸς ἀπέ⟨χοντες κράμ⟩βης ⟨ηὔ⟩χοντο Ποσειδῶνι καὶ
Ἀφ⟨ρο⟩δίτῃ καὶ Ἀμφιτρίτῃ, π⟨ροσέτι δὲ αἱ⟩ δυνάμεις
τῷ Κρόνῳ ὑπὲρ ⟨τοῦ⟩ ἐσομένου χειμῶνος· ὁμ⟨οίως δὲ⟩
καὶ Τύχῃ ἐφόρῳ, Σωφροσύνῃ καὶ Ἔρωτι, ὃν οἱ μυθι-
κοὶ Ζ⟨εφύρου τοῦ γί⟩γαντος εἶναι παῖδα ἀξιοῦσιν, ὥς
φησιν Εὔρυτος ὁ Λακεδ⟨αιμόνιος ὁ μ⟩ελοποιός· ἄρ-*
OY *χεται δὲ οὕτως· 'ἀγαλμοειδὲς Ἔρως'· ὁ δὲ Πλάτων* Rr III 49
*ἐν συμποσίῳ φησὶν τοῖς τῆς Ἀφροδίτης γενεθλίοις
τὴν Πενίαν προσαιτοῦσαν ἀνελθεῖν καὶ λάθρᾳ τῷ
Πόρῳ μεθυσθέντι τοῦ νέκταρος ἐπιβουλεῦσαι, καὶ οὕ-*
O *τως κυηθῆναι τὸν Ἔρωτα· ὅ⟨θεν⟩ Μωυσῆς ὁ πολὺς
περὶ τῆς ἀνθρωπογονίας ἀλληγορεῖ. κα⟨τὰ⟩ ταύτην
τὴν ἡμέραν δύεσθαι τὰς ὑάδας καὶ τὸ λοιπὸν χ⟨ει-
μῶ⟩να ὁ Βάρρων λέγει.*

155. *Κατὰ δὲ τὴν ἑξῆς ὁ Εὔδοξος τὸν τοξότη⟨ν* deest Rr
ἀνί⟩σχειν καὶ χειμῶνα προλέγει· ἐπετέλουν δὲ καὶ ἑορτὴν λεγομέν⟨ην Ἀ⟩γωνάλια δαφνηφόρῳ καὶ γενάρχῃ Ἡλίῳ, ὥσπερ Ἀθήνησιν ἡ ⟨ἐπὶ τ⟩οῖς δαφνηφορίοις τελετή. ἐν ταύτῃ καὶ ἡ λεγομένη παρ' ⟨αὐτῶν Σεπτι⟩μούνδιος ἑορτὴ ἐπετελεῖτο, τουτέστιν ἡ περίοδος τῆς

v. 10 Eurytus PLG[4] III p. 639 11 Plato symp. p. 203 B 18 Varro Wachsmuth de ost. p. 298 nr. 32 19 Eudoxus ibid. p. 299 nr. 33

v. 2 lacunam explevi; *ἀπασπάσαμενος* proponit Gu. Kroll 10 *εὔρυτος O*, *Ἄλκμαν* ci. M. Schmidt Philol. XVIII p. 226, *Τύρταιος* G. Wolff mus. Rh. XIX p. 464 11 *ἀγαλμοειδές O*, *ἀγλαομειδὲς* G. Wolff l. s. | *ὅτι ὁ πλάτων φησὶ* — 15 *ἔρωτα Y*, lacunas codicis *O* non indicavi 16 *ἀνθρωπογενίας O*

πόλ⟨εως, ὅτι ἐπὶ ἑπτὰ λ⟩όφους τὰ τείχη τῆς Ῥώμης O P ἐκτέταται. ὀνόμα⟨τα δὲ⟩ τού⟨των· Πα⟩λάτιον Ἐσκύλιον Ταρπήϊον Ἀβεντῖνον Τιβο⟨ύρτιον Πρα⟩ιν⟨έσ⟩τιον Βιμινάλιον. ⟨παρὰ⟩ δὲ τοῖς ἀρχαίοις ἑτέρως O οὕτως· Ἀβεν⟨τ⟩ῖνος Καίλιος ⟨Ἐσκ⟩ύλιος Καπιτωλῖνος Βελινήνσιος Κυ⟨ρινά⟩λιος Παλα⟨τῖνος⟩.

deest Rr 156. *Τῇ πρὸ τριῶν Νωνῶν Δεκεμ⟨βρίων ἡμέρα⟩ ἄπρακτος, καθ' ἣν ὁ Εὐκ⟨τή⟩μων τὸν κύνα δύεσθαι καὶ ⟨τὸν χειμῶ⟩να ἐνάρ⟨χεσ⟩θαι λ⟨έγει⟩. καὶ ἤγετο ἱπποδρομία, καθ' ἣν ἀπευκ.....*

Rr IV 94 157. *Οἱ διπούνδιοι οἱονεὶ νεοστράτευτοι, οὓς καὶ* X *τίρωνας ἀπὸ τοῦ στρατεύεσθαι δι' ἔνδειαν τροφῆς Ἰταλοὶ καλοῦσι. διπουνδίους δὲ αὐτοὺς ἐκάλουν ἀπὸ τῶν ἄρτι παραγγελέντων ἐν στρατείᾳ· οὐ γὰρ ..... ⟨διπουν⟩δίους δὲ αὐτοὺς ἐκάλουν ἐκ τοῦ δύο μόνοις νομίσμασιν ἀρκουμένους ὑπομένειν στρατεύεσθαι· διπούνδιον γὰρ τὸ διόβολον Ῥωμαίοις ἔθος καλεῖν.*

deest Rr 158. *Ἔθος ἦν τοῖς Ῥωμαίοις εἰς τρία διατάττειν* R *αὐτῶν τὴν πολιτείαν καὶ τοὺς μὲν ἐπιτηδείους τοῖς ὅπλοις ἀφορίζειν, τοὺς δὲ τῇ γεωργίᾳ, τοὺς δὲ τοῖς*

v. 8 Euctemo Wachsmuth de ost. p. 299 nr. 34

v. 2 λατιονσκυλον *O*, corr. Hase 3 Τιβο⟨ρτῖνον ἢ Ἰανοῦκλον Κί⟩στιον Hase, quod vestigiis in codice servatis non convenit. ego lacunam explevi ad Par. gr. 1630 (*P*) fidem, qui f. 98 haec habet (Boisson. Anecd. gr. I p. 424): τὴν Ῥώμην ἐκάλουν ἑπτάλοφον, ἐπειδὴ καὶ τοῖς τείχεσιν αὐτῆς ἑπτὰ περιεκλείοντο λόφοι, ὧν δὴ καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτά ἐστι· Παλλάντιον Σκύλλιον Ταρπήιον Ἀβέλτιον Τιβούρτιον Πραινέστιον Βιμινάκιον. 7 νωνῶν δὲ ἡ ⟨ἡμέρα⟩ ..... Hase, quod correxi 12 τήρωνας *X*, corr *Rr* 14 παραγγελλόντων *X*, παραγγελέντων proponit *Rr* 14 lacunam indicavit et ⟨διπουν⟩δίους supplevit *Rr* 15 in marg.: *Politianus in misc. p.* 6 B_2 § 158 tractatum περὶ βρουμαλίων in codice *R* f. 57r scriptum iterum inspexit F. Cumont (cf. Rev. de Philol. XXI 1897 p. 150 not.), v. praefationem.

R κυνηγεσίοις. τούτων δὲ πέρας ἄγει ἡ τοῦ χειμῶνος ὥρα· ἐν αὐτῇ γὰρ οὔτε ἐνοπλίζονται οὔτε γεωργοῦσι διὰ τὸ τῆς ὥρας ψῦχος καὶ τὸ τῆς ἡμέρας βραχύ· ὅθεν καὶ βροῦμαν αὐτὴν πατρίως ὠνόμασαν, οἱονεὶ βραχὺ ἦμαρ· Βρουμάλια δὲ οἱονεὶ χειμεριναὶ ἑορταί. ἀργοῦντες οὖν τὸ τηνικάδε οἱ Ῥωμαῖοι μέχρι τῶν Αὐξιφωτίων ἐπὶ τῶν νυκτῶν χαιρετίζοντες ἐπευφήμουν ἀλλήλους, τῇ πατρίῳ φωνῇ λέγοντες 'βίβες ἄννους' οἷον 'ζῆθι εἰς χρόνους.' οἱ δὲ γεωργικοὶ πρὸς θεράπειαν Κρόνου καὶ Δήμητρος ἔσφαττον χοίρους· ὅθεν καὶ νῦν φυλάττεται κατὰ τὸν Δεκέμβριον ἡ χοιροσφαγία. ἔσφαζον δὲ οἱ ἀμπελουργοὶ τράγους εἰς τιμὴν τοῦ Διονύσου· ὁ γὰρ τράγος πολέμιος τῆς ἀμπέλου· καὶ ἐκδέροντες αὐτοὺς τοὺς ἀσκοὺς πληροῦντες πνεύματος ἐφήλλοντο αὐτοῖς. οἱ δὲ πολιτικοὶ καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν συγκλεισθέντων καρπῶν, οἶνον καὶ ἔλαιον, σῖτον καὶ μέλι καὶ πάντα τὰ ἀπὸ δένδρων ὅσα διαμένουσι καὶ σώζονται, ἐποίουν ἄρτους ἄνευ ὕδατος καὶ ταῦτα προσῆγον τοῖς ἱερεῦσι τῆς Μητρός· φυλάττεται δὲ ἡ τοιαύτη συνήθεια ἔτι καὶ νῦν καὶ κατὰ τὸν Νοέμβριον καὶ Δεκέμβριον ἄχρι τῶν αὐξιφωτίων προσφέρουσιν αὐτὰ τοῖς ἱερεῦσιν. τὸ γὰρ κατ' ὄνομα χαιρετίζειν ἐν τοῖς Βρουμαλίοις νεωτερόν ἐστι· τὸ δὲ ἀληθέστερον, ἐξ οὗ καὶ ἡ ἐκκλησία ἀποτρέπεται αὐτά, Κρονίας ἑορτὰς αὐτὰς λέγουσιν. ἐν νυκτὶ δὲ γίνονται, ὅτι ἐν σκότει ἐστὶν ὁ Κρόνος ὡς ταρταρωθεὶς ὑπὸ τοῦ Διός, αἰνίττονται δὲ τὸν σῖτον ἀπὸ τοῦ ἐν τῇ γῇ σπαρῆναι καὶ τὸ λοιπὸν μὴ φαινομένου. τοῦτο δέ ἐστιν ἀληθέστερον ὡς εἴρηται, ὅτι νυκτιπόρος ἡ περὶ αὐτὰ σπουδή, ὥστε λοιπὸν κατὰ τὸ ἀληθὲς τῶν καταχθονίων δαιμόνων εἰσὶν ἑορταὶ τὰ Βρουμάλια.

deest Rr 159. Ὅτι οἱ φυσικοί φασι τόδε τὸ πᾶν ὕλην ἀνείδεον πρὸ τῆς διακοσμήσεως γενέσθαι ποτέ, ὅθεν καὶ τὴν ὕλην Ἅιδην οἱ φιλοσοφήσαντές φασι καὶ Τάρταρον, ὡς ταραττομένην καὶ οὐκ ἠρεμοῦσαν κατὰ φύσιν διὰ τὸ ἀνείδεον αὐτῆς. ἄχρονον δὲ αὐτὴν ἀλλ' οὐκ ἄναρχον, γενητὴν δὲ ὅμως καὶ αἰτιατήν, ἐξ ἀϊδίου τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ ⟨τοῦ⟩ πατρὸς ἀναμένουσαν, τὸ εἶναι ὅλως ἄχρονον ἐκ τῆς ἐκείνου λαβοῦσαν βουλῆς· ὅθεν ὁ Χαλδαῖος ἐν τοῖς λογίοις πατρογενῆ τὴν ὕλην ὀνομάζει. καὶ ὅπως ὁ Ἰάμβλιχος ἐν τῇ πρώτῃ τῶν Χαλδαϊκῶν φησι, ἀκοῦσαι ἄξιον· 'ἀΐδιον μέν ἐστιν ἡ ὕλη, ἐπείπερ συνυφίσταται μετὰ τῶν πρωτίστων αἰτίων ἐξ ἀϊδίου, μετ' αὐτῶν τε καὶ σὺν αὐτοῖς ἔχει τὸ εἶναι· οὐδέποτε δὲ ἐξίσταται ἀφ' ἑαυτῆς, διότι κατὰ τὴν ὁμώνυμον καὶ ἑνιαίαν δύναμιν ἐνεστήρικται τοῖς κοινοῖς· ἀτελὴς δὲ οὔκ ἐστι καὶ ἀπέραντος, ἀλλὰ μεταλαμβάνει τελειότητός τινος, ἐπειδὴ οὐδὲν ἀπὸ τῆς πατρικῆς τριάδος προχωρεῖ ἀτελές, εἰς δὲ τελειότητα καὶ πέρας ἀπ' αὐτῆς προάγεται. τῶν τοίνυν στοιχείων οὕτω μετ' αὐτὴν παραχθέντων συγκεχυμένων δὲ ὅμως, παραλαβὼν ὁ δημιουργὸς πᾶν, ὅπερ ἦν ἄτακτον ἡσυχίαν οὐκ ἄγον ἀλλὰ κινούμενον πλημμελῶς εἰς τάξιν ἤγαγε κατὰ τὸν Τίμαιον. διαστελλομένων δὲ τῶν στοιχείων, καὶ τοῦ μὲν πυρὸς τὴν ἄνω διὰ τὴν φύσει κουφότητα φαίνοντος, τοῦ δὲ ὕδατος εἰς βάθος διὰ τὴν κατὰ φύσιν βαρύτητα πίπτοντος, οἱ μυθικοὶ τὸν Κρόνον καταταρταροῦσιν, οἷον τοῦ πυρὸς ἀνατρέχοντος τὸ ὕδωρ τοῖς S

v. 9 Gu. Kroll de or. Chald. p. 20 23 Plat. Tim. p. 30 A

v. 7 ⟨τοῦ⟩ addidi 8 ἄχρονα *S*, corr. Gu. Kroll | λαβοῦσα *S*, corr. Gu. Kroll 14 μόνιμον proponit Gu. Kroll 24 βαίνοντος ci. Gu. Kroll

S κευθμῶσι τῆς γῆς ἐμφωλεύει. πατέρα δὲ ὅμως τοῦ Διός φασι διὰ τὴν ὑγρὰν οὐσίαν, ἥτις πάντων πρεσβυτέρα τῶν στοιχείων παραδίδοται κατὰ τὸν ποιητήν, ὅς φησιν·

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν καὶ μητέρα Τηθύν.

τὸ δὲ ὕδωρ Τηθὺν ἐμφερῶς ὠνόμασαν ἀπὸ τοῦ κεῖσθαι κατὰ φύσιν τῷ μὲν ξηρῷ τῆς γῆς, τῷ δὲ πυκνῷ τοῦ ἀέρος συνεχόμενον'. καὶ οὕτω μὲν οἱ φυσικοὶ περὶ Κρόνου. εὑρίσκομεν δὲ αὐτὸν ὅμως καὶ Οὐρανοῦ παῖδα ἐν τοῖς βιβλίοις ἀναφερόμενον, οἷον τὸν ἐξ ἀέρος ἀποτικτόμενον ὄμβρον, ὅθεν καὶ ὑετὸς ὡσανεὶ υἱὸς καλεῖται, ἢ ὅτι μετὰ τὸν οὐρανὸν ἡ ψυχρὰ ζώνη, εἶτα ἡ θερμὴ τυγχάνει. περὶ δὲ τῆς καταταρταρώσεως τοῦ Κρόνου Ἀμμώνιος λέγει, Κρόνον μὲν εἶναι τὸν νοῦν ἢ μᾶλλον ψυχήν· οὐ γὰρ ταὐτόν· τὸν δὲ Δία τὴν γένεσιν· καὶ ὅτι πρὸ τῆς γενέσεως καθείρχθη ἡ ψυχὴ ἐν τῷ σώματι, ταύτῃ καὶ δέμας ἀντὶ τοῦ δεσμὸς τὸ σῶμα προσαγορεύεται· ἡ δὲ ἐκτομή ἐστι τὸ ἔσχατον καὶ γεννητικὸν καὶ ποιητικὸν τῶν πάντων· τοιαύτη δὲ ἡ τῶν αἰδοίων φύσις· ταῦτα δὲ Κρόνος ἔρριψεν ὁ τῆς Κρονικῆς φύσεως πατήρ, ἵνα ἡ τῆς ἀϊδιότητος δύναμις τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐν τῇ θαλάσσῃ ὑπάρχῃ, τουτέστι τῷ ὑπὸ σελήνην κόσμῳ, ὃς δὴ τῷ ἀστάτῳ καὶ πολυστρέπτῳ ἀπείκασται τῆς θαλάσσης,

ἔνθα φόνος τε κότος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα κηρῶν.

τοιαῦτα μὲν Ἕλληνες.

X 160. Διόνυσός ἐστι τὸ ἐν τῷ πυρὶ γενόμενον Rr IV 95
πνεῦμα, τουτέστι τὸ θερμόν, ὅθεν καὶ πυρίτοκος ἐκλήθη καὶ μηροτραφὴς καὶ ἀρσενόθηλυς ὑπὸ Ἑλλήνων, ἀγνοη-

v. 3 Hom. Il. Ξ 201. 302   24 Empedocles v. 386 Stein, 19 Mullach

v. 27 καὶ omis. A

σάντων ἐκείνων τὴν περὶ αὐτὸν φιλοσοφίαν, καὶ τίς τε- X
τύχηκεν ὤν· οὗτος γάρ ἐστι τὸ θερμὸν πνεῦμα τὸ ἐκ πάσης σπορᾶς παντὸς ζώου πνευματικοῦ συγκατατιθέμενον εἰς ζωογονίαν καὶ αὔξησιν πάντων τῶν ἐν τῷ κόσμῳ. μηροτραφὴς δὲ ἐκλήθη, ἐπεὶ ἐν ταῖς μήνιγξι καὶ τοῖς ὄγκοις τοῖς γονίμοις καὶ ταῖς φλεψὶ ταῖς ἐν τοῖς μηροῖς ἐγκατῴκισται ἡ τοιαύτη οὐσία παντὸς ζώου, ἐξ οὗ συνέστη τὰ πάντα. ἀρρενόθηλυς δὲ ἐρρήθη διὰ τὸ τὰς ἀρρενοθήλεις σποράς γίνεσθαι δύο, ἀρσενικήν τε καὶ θηλυκὴν φύσιν, καὶ οὐκ ἔστιν ἕτερον ἀφ' ἑτέρου τὸ δυνάμενον γεννῆσαι, εἰ μὴ ὁμοῦ ἔλθοιεν· καὶ ζωογονήσουσι τὰ ζῶα τὰ ὑπὸ τούτου δεδημιουργημένα. ἀναλύεσθαί τε αὐτὸν ὑπειλήφασι καὶ πάλιν γεννᾶσθαι, ἐπεὶ καὶ τὰ ἐξ αὐτοῦ γεννώμενα ὁμοίως ἀνεκλείπτως δαπανᾶται καὶ πάλιν ζωογονεῖται.

RrIII 50 161. Ὅτι σχημάτων ὁ κύκλος τελειότατον· ὅθεν Y
Αἰγύπτιοι τὸν κόσμον γράφοντες περιφερῆ κύκλον ἀεροειδῆ καὶ πυρωπὸν χαράττουσι καὶ μέσον τεταμένον ὄφιν ἱερακόμορφον, οἱονεὶ συνεκτικὸν ἀγαθὸν δαίμονα· καί ἐστι τὸ πᾶν σχῆμα ὡς τὸ παρ' ἡμῖν Θ.

51 162. Ὅτι ὁ τῆς ὀγδοάδος ἀριθμὸς θῆλυς καὶ ἄπειρος καὶ ἀτελής· ὅθεν καὶ παρὰ τῷ Νικομάχῳ ἠλιτόμηνος καλεῖται· ὁ γὰρ ὀκτάμηνος χρόνος πρὸς οὐδένα τῶν ἁρμονικῶν ἔχων φαίνεται λόγον. ὅθεν οὐ τελεσφορεῖται τὰ ὀκταμηνιαῖα· μέσος γὰρ ὢν τῶν τελεσφόρων ἀριθμῶν αὐτὸς ἀτελὴς εὑρίσκεται. πάσης γὰρ ὑλικῆς δυνάμεως μετέχων τὰς περὶ τὴν ὕλην εἴληχε δυνάμεις.

v. 22 Ps. Nicomachus Theologumena Arithm. p. 55, 25 Ast.

v. 1 τὴν omis. *A* 5 τοῖς μήνιγξι *B* § 161, 162: ordinem utriusque fragmenti mutavit *D*

FRAGMENTA INCERTAE SEDIS.

S 1 (163). *Ὅτι στρατιώτης τις ἀκόλαστος ἐν ⟨Δα⟩δαστάνοις ἐπέθετο γυναικὶ σώφρονι βιαζόμενος αὐτὴν πρὸς ὁμιλίαν· τῆς δὲ παραιτουμένης, ὡς πολὺς ἦν ὁ φθορεὺς ἐπικείμενος, πρὸς αὐτὸν ἡ γυνή φησιν, ὡς, εἰ ἀφέξεται αὐτῆς, παράσχοι πάντως φάρμακον τὸ σῶζον αὐτὸν ἀπήμαντον ἀπὸ ξίφους, καὶ θανατῶσα ὑπὲρ τῆς αἰδοῦς πείθειν ἠξίου αὐτόν, ἐπὶ τοῦ ἑαυτῆς τραχήλου τὴν πεῖραν λαβεῖν· ὁ δὲ πλήξας αὐτὴν τῆς μὲν ἐπιθυμίας ἑαυτόν, ἐκείνην δὲ τῆς ζωῆς ἐξημίωσεν·* deest Rr

S Cedren. *ὥστε οἶδεν ὁ χρόνος μετὰ τὸν Σθενεβοίας Βελλεροφόντην καὶ Τέννην τὸν Ἀλφεσιβοίας καὶ Πηλέα τὸν Ἀστυδαμείας καὶ Ἱππόλυτον τὸν πολὺν καὶ τὴν καθ' ἡμᾶς σώφρονα.*

S 2 (164). *Ὅτι ὁ Τάγης κατὰ τοὺς λεγομένους κλιμάρχας ἐμφύεσθαι ἀξιοῖ τοῖς ἑκασταχοῦ γινομένοις δαίμονας ὑπηκόους ἐκείνων, τὴν τῶν ἐφόρων δύναμιν ἐπὶ τῶν ἀνθρωπίνων πράξεων ἐνδεικνυμένους, οἷον Θρᾷκας μὲν ἅρπαγας καὶ ὠμοὺς διὰ τὴν τοῦ Ἄρεος ἐπικράτειαν, τοὺς δὲ πρὸς τῇ ἑῴᾳ θερμούς τινας καὶ χρυσοῦ ἐρῶντας καὶ περὶ τὸν τούτου πόρον ἀγρυπνοῦντας, οἷα ἡλιακοῖς δαίμοσιν ἐγκειμένους καὶ περὶ τὴν ἡλίῳ ἀνακειμένην ὕλην ἀναφερομένους.* deest Rr

3 (165). *Ὅτι ὁ Αὔγουστος καθελὼν Ἀντώνιον καὶ* deest Rr

v. 2 *ἐνδαστάνοις* S, *ἐν ⟨Δα⟩δαστάνοις* temptavi 11 *ὅτι σώφρονες Ἑλλήνων οὗτοι· Βελλεροφόντης Σθενεβοίας καὶ Τέλης Ἀλφεσιβοίας καὶ Πηλεὺς Ἀστυδαμείας καὶ Ἱππόλυτος Φαίδρας* Georg. Cedren. hist. comp. p. 296, 16 Bonn. 16 *ἑκάστου* S, corr. Gu. Kroll 23 *τὸν ἥλιον* S, quae correxi § 165 primo fortasse libro est vindicanda 24 *ἀντωνίνον* S

Κλεοπάτραν Γάϊον Κορνήλιον Γάλλον τῆς τὸ πρὶν μὲν S *Ἀερίας εἶτα Ποταμίας νῦν δὲ λεγομένης Αἰγύπτου προέστησεν, Αὐγουστάλιον αὐτὸν ἐκ τοῦ οἰκείου ὀνόματος καλεῖσθαι θεσπίσας, ταύτῃ καὶ Αὐγουσταλίους τοὺς ὑποφήτας τῶν ὑπάρχων καλεῖσθαι νόμος. ὅτι ἐν ταῖς κατὰ τὸ Παλάτιον τάξεσιν ἦσαν καὶ Αἰγουστάλιοι, οὓς Ἕλληνες σεβαστοφόρους καλοῦσι, τὰς τῶν θεῶν θήκας καὶ τοὺς τῶν βασιλέων τύπους φυλάττοντες καὶ τὴν τήβεννον.*

deestRr 4 (166). *Ὅτι Εὐριπίδης ἐν Ἑλένῃ περὶ Σειρήνων λέγει οὕτως·*

πτεροφόροι νεάνιδες
παρθένοι Χθονὸς κόραι
Σειρῆνες,

ὁ δ' Ἀριστοτέλης ἐν πέπλῳ ὀνομάζεσθαι αὐτὰς λέγει Θελξιέπειαν Ἀγλαοφήμην Πασινόην.

deestRr 5 (167). *Ὅτι Ῥωμαῖος ὁ Φάβιος καιρίως τρωθεὶς ἐπὶ τοῦ πρώτου Φοινικικοῦ πολέμου μετ' ὀργῆς ἐπὶ τὸν Ἀννίβαν ἐνεχθεὶς καὶ ἁρπάσας αὐτοῦ τὸ διάδημα ἐναπέθανεν αὐτῷ. ἐν τῷ Περσικῷ δέ φησιν ὁ Ἀριστείδης, ὅτι Λεωνίδης ὁ στρατηγὸς θεασάμενος τὸ τῶν Περσῶν πλῆθος ἐν Θερμοπύλαις ἐπῆλθεν ἐκ τοῦ ἐναντίου τοῖς πολεμίοις καὶ ἀπείροις περιπαρεὶς δόρασιν ἐπὶ Ξέρξην ἐπῆλθε καὶ περιελόμενος αὐτοῦ τὸ διάδημα ἐξέπνευσεν· ἀνατεμὼν δὲ αὐτὸν ὁ Πέρσης εὗρε τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐκ τῆς ἐμφύτου θέρμης τετριχωμένην.*

deestRr 6 (168). *Ὅτι ὁ Νουμᾶς δέκα παρθένους ἀνέθηκε τῇ*

v. 10 Eur. Hel. 167 sqq. 15 cf. Eust. Il. 1709, 45
§ 167 Plutarchus personatus est, Parall. min. p. 306 E et D, cf. Aristides frg. 21, FHG IV p. 324

§ 168 primo fortasse libro est tribuenda

S Ἑστίᾳ εἰς φυλακὴν τοῦ παρ' αὐτῇ ἀθανάτου πυρός, καθάπερ ἐν Ἀθήναις ποτὲ ἐν τῷ τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς ἀδύτῳ ὑπὸ Δευκαλίωνος λέγεται ἀθάνατον πῦρ ἀνατεθῆναι. εἰ οὖν συνέβη τὸ πῦρ ἄφνω ἀποσβεσθῆναι, ὁ μὲν, ἀρχιερεὺς ῥάβδοις ἠμφιεσμέναις ἔπαιε τὰς παρθένους, συνθλίψει δὲ ξύλων ἀειθαλῶν ἀλλ' οὐ πυρὶ αὖθις ἀνήπτετο μετά τινων ἐπιλόγων τὸ πῦρ. κεῖνται δὲ τοῖς βουλομένοις τὰ λόγια παρὰ Τάγητι καὶ Καπίτωνι καὶ Πίσωνι.

de mag. II 12. III 42 O 7 (169). Πέρας ἔλαβε τὰ Φοντηΐῳ τῷ Ῥωμαίῳ ῥηθέντα ποτέ· ἐκεῖνος γὰρ στίχους δοθέντας τινὰς δῆθεν Ῥωμύλῳ ποτὲ πατρίοις ῥήμασιν ἀναφέρει, τοὺς ἀναφανδὸν προλέγοντας, τότε Ῥωμαίους τὴν τύχην ἀπολείψειν, ὅταν αὐτοὶ τῆς πατρίου φωνῆς ἐπιλάθωνται. καὶ τὸν μὲν λεγόμενον χρησμὸν τοῖς περὶ μηνῶν γραφεῖσιν ἐντεθείκαμεν. deest Rr

schol. Ven. Il. Ω 167 8 (170). Ὅτι Ἀσωνίδης ἐρασθεὶς αὐτῆς (τῆς Νιόβης) μὴ πεισθείσης τὸν οἶκον ἐνέπρησεν· ἡ δὲ φεύγουσα εὔξατο λιθωθῆναι καὶ ἐλιθώθη. deest Rr

Cedren. 9 (171). Ὅτι κάρμινα παρὰ Ῥωμαίοις λέγεται τὰ ἔπη καὶ Καρμεντία ἡ μαντεία. deest Rr

10 (172). Ὅτι δηλάτορας τοὺς διαβόλους καὶ συκοφάντας καλοῦσι Ῥωμαῖοι. deest Rr

11 (173). Φορτοῦνα παρὰ Ῥωμαίοις ἡ εὐδαιμονία. deest Rr

12 (174). Σπόρτα παρὰ αὐτοῖς ἡ σπυρίς, ἢ καὶ φίσκος καλεῖται, κἂν διαφέρωσι τῷ φίσκον μὲν καλεῖσθαι τὴν ῥαβδωτὴν πλεκτάνην, σπόρταν δὲ τὴν φλοιώδη. deest Rr

v. 5 post ῥάβδοις intercidit fortasse aliquid 6 συντλίψει S, quod correxi 17 ὁ δὲ λυδός φησιν, ὅτι — 19 ἐλιθώθη schol. Villoison p. 531 18 πεισθείς schol., corr. Hase § 171 Georg. Cedren. hist. comp. p. 294, 11 Bonn. § 172 Cedren. ibid. p. 298, 7 § 173. 174 Cedren. ibid. p. 297, 6 sqq.

ἔστι δὲ καὶ ἑτέρα κατασκευὴ σπυρίδος, ἀντὶ πίλου τῇ κεφαλῇ ἐπιτιθεμένη, καλεῖται δὲ παρ' Ἰταλοῖς κάμελα, ἐξ οὗ καὶ καμελαύκια. Cedren.

FRAGMENTA LIBRIS DE MENSIBUS FALSO TRIBUTA.

RrIII 52 IV 96 1 (175). *Τοὺς σκηπτοὺς οἱονεὶ κεραυνοὺς οἱ φιλόσοφοί φασι γενέσθαι, ὅταν ῥῆξις νεφῶν γένηται· τῆς γὰρ παρακειμένης αὐτοῖς γεώδους οὐσίας ἐξαφθείσης τὸ ἐξαφθὲν ὑπὸ τῆς ῥιπῆς ἐπὶ τὴν γῆν μετὰ ῥοίζου φέρεται. καὶ ἐὰν μὲν ὑγρὰ τυγχάνῃ ὄντα τὰ νέφη, ἅμα τῇ καταφορᾷ σβέννυται, εἰ δὲ γεωδέστερα, πυροειδεῖς ἐκθλίβονται. δύο δὲ εἴδη κεραυνῶν εἶναί φασιν, ὧν ὁ μὲν ὀξὺς καὶ μανὸς καὶ διάπυρος ἀργὴς ὀνομάζεται, ὁ δὲ βραδὺς καὶ καπνώδης ψολόεις· καὶ ὁ μὲν διὰ τὴν λεπτότητα καὶ πρὶν ἐκπυρῶσαι φερόμενος οἴχεται διὰ τάχους, ὡς μηδὲ ἐπιφλέξαι τι τῶν ἀραιοτέρων, ὁ δὲ βραδύτερος ἱκανὸς μὲν ἐπιχρῶσαι ὡς ἀπὸ αἰθάλης καὶ καῦσαι δέ τινα τῶν ὑποπεσόντων, βολβῶν καὶ συκῆς καὶ φώκης καὶ ὑαίνης μενόντων ἀβλαβῶν, ὧν καὶ ταῖς δοραῖς περιδιφθεροῦσθαι λόγος τοὺς ἱστοὺς τῶν νεῶν* XYR XY

v. 2 *τιθεμένη* Cedr., corr. Gu. Kroll 6 *τοὺς σκηπτοὺς* sqq. *R* f. 69v. originem duxisse e libro de ostentis videntur paragraphi 175—177, cf. Byz. Ztschr. V p. 412 | *ὅτι τοὺς κεραυνούς φασι γίνεσθαι Y* | *σκηπτοὺς οἱονεὶ* omis. *XY* | *οἱ φιλόσοφοι* omis *R* 7 *λέγουσι γίνεσθαι R* | *γίνηται R* 9 *ἐπὶ τὴν γῆν* omis. *R* 10 *ὑγρότερα Y* | *τυγχάνει BCDE* | *ὄντα* omis. *Y* 11 *πυρώδεις Y* 13 *ὀνομαζόμενος ἀργὴς R* 16 *φλέξαι R* 17 *αἰθάλου Y* 18 *καῦσαι YR*, *κῶσαι A*, *κακῶσαι B* | *δὲ* omis. *R* 19 *καὶ ὑαίνης* omis. *B* | *ὧν YR*, *ὡς X* 20 *περιδιφθεροῦνται τὰ τῶν αὐτοκρατόρων πλοῖα.* cet. des. *R* | *λόγος* omis. *Y* | *τὰ ἱστία Y*

Y *διὰ τοὺς κεραυνούς. τῶν μέντοι κεραυνοβλήτων τὰ σώματα ἄταφα κατελίμπανον οἱ πάλαι, ἀδιάφθορα μένοντα· τῆς γὰρ ἐν αὐτοῖς ὑγρότητος ἀναρπαζομένης ὑπὸ τοῦ πυρός, ὥσπερ ἀποπτηθέντα διαμένειν πέφυκε.*

X 2 (176). *Οἱ τῶν Ἑβραίων λόγιοι τὸν περὶ προγνώ-* RrIV97
σεως λόγον διχῇ τέμνουσιν, εἰς σημεῖα καὶ τέρατα· καὶ σημεῖα μὲν εἶναι βούλονται τὰ ἐν μετεώροις συνιστάμενα, τέρατα δὲ τὰ ἐπὶ γῆς ὡς παρὰ φύσιν φαινόμενα, ὁποῖον ἐκεῖνο τὸ ἐπὶ τῆς καλουμένης τῶν Ἑβραίων ἐξόδου ἀναφερόμενον περὶ Μωυσέως αὐτοῦ· 'καὶ εἶδεν, ὅτι ἡ βάτος καίεται, ἡ δὲ βάτος οὐ κατεκαίετο.' καὶ πάλιν· 'ἔρριψε Μωυσῆς τὴν ῥάβδον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο ὄφις.' καὶ πάλιν· 'εἰσήνεγκε Μωυσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ, καὶ ἐγένετο ἡ χεὶρ αὐτοῦ ὡσεὶ χιών.' εἶτα αὖθις· 'καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς Μωυσῆν· λήψῃ ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ ἐπὶ τὸ ξηρὸν καὶ ἔσται αἷμα.' εἶτα ὑποβάς· 'καὶ εἶπε κύριος πρὸς Μωυσῆν· ἐὰν λαλήσῃ Φαραὼ πρὸς ὑμᾶς λέγων, Δότε σημεῖον ἢ τέρας, λαβὲ τὴν ῥάβδον σου, καὶ ῥίψον ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ἔσται δράκων.' καὶ οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλ' ἔτι τέρας ἄλλο φοβερώτερον ἡ τοῦ παντὸς Αἰγυπτίου ὕδατος εἰς λύθρον μεταβολὴ καὶ τῶν βατράχων τὸ πλῆθος καὶ οἱ λεγόμενοι σκνῖπες καὶ οἱ μύωπες, οὓς αὐτοὶ καλοῦσι κυνομύιας, καὶ ἡ τῶν κτηνῶν φθορὰ καὶ ὁ κονιορτὸς ὁ ἑλκώδης, φλυκταῖναι καὶ ἀκρίδες, ταῦτα πάντα τέρατα ἂν δικαίως λέγοιντο. σημεῖα δὲ

§ 176 Exodus c. III—X v. 10 ibid. c. III, 2 12 ibid. c. IV, 3 13 ibid. IV, 6 16 ibid. IV, 9 17 ibid. VII, 8. 9

v. 1 *τῶν μέντοι* — 4 *πέφυκε* omis. *X* 6 *τέμνουσιν*] *πέμπουσιν A* 10 *εἶδεν*] *ὁρᾷ* LXX 11 *ὁ βάτος καίεται πυρί, ὁ δὲ* LXX

τὰ ἐξ ὑπερτέρων φαινόμενα, οἷον ἐκεῖνο, ὃ ἐπὶ τῆς X αὐτῆς φέρεται γραφῆς· ‘καὶ ἔβρεξε κύριος τὴν χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου· ἦν δὴ ἡ χάλαζα, καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ.’ καὶ πάλιν· ‘ἐξέτεινε δὲ Μωυσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν οὐρανὸν καὶ ἐγένετο σκότος, γνόφος καὶ θύελλα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν Αἰγύπτου.’ τοιοῦτος τοίνυν Ἑβραίοις ὁ περὶ σημείων λόγος, ἐξ ὧν οἶμαι καὶ τἄλλα τῶν ἐθνῶν διοσημείας ταῦτα καλεῖν ἔγνω τὰ σήματα· Ζεὺς γὰρ ὁ ἀὴρ κατὰ τοὺς φυσικοὺς λέγεται, ὅτι ζωοποιός ἐστιν, ὥστε διοσημεία τὸ τοῦ ἀέρος σημεῖον, ὥσπερ εὔδιον τὸ πρᾶον καὶ γαληνὸν τοῦ ἀέρος καλεῖται σχῆμα. οὐ χρὴ οὖν πρὸς τὰ ὀνόματα ταραττομένους τοὺς ἁπλουστέρους ἀποπηδᾶν τοῦ μαθεῖν· ‘δώσω γάρ, φησι, σημεῖα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω, καὶ τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς κάτω, αἷμα καὶ πῦρ καὶ ἀτμίδα καπνοῦ· ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος, καὶ ἡ σελήνη εἰς αἷμα’.

RrIV 98 3 (177). Σαβαώθ, τοῦ δημιουργοῦ· οὕτω γὰρ παρὰ Φοινίκων ὁ δημιουργικὸς ἀριθμὸς ὀνομάζεται.

III 53 4 (178). Βροντὴ γίνεται εἱληθέντος πνεύματος ἐν A νέφει παχεῖ τε καὶ νοτιωτέρῳ καὶ ἐξωσθέντος βιαίως δι' αὐτοῦ, ὅθεν ῥήγνυται τὰ συνεχῆ πιλήματα τοῦ νέφους, καὶ βρόμον ἤγουν ἦχον καὶ πάταγον μέγαν

v. 2 Exodus c. IX, 23. 24 4 ibid. c. X, 22 14 Acta Apostol. II, 19. 20 ex Ioël II, 30. 31

v. 1 τὸ *X*, ὃ scripsi 2 γραφῆς omis. *B* 3 τὴν omis. *A* 6 σκότος σκότος καὶ θυέλλα *A*, σκότος καὶ θυέλλα *B*, σκότος γνόφος καὶ θυέλλα LXX | τὴν omis. *A* 11 ὡ περ *A*, ὅπερ *B*, ὥσπερ *Sch* 13 τοὺς ἁπλουστέρους omis. *B* 14 σημεῖα *X*, τέρατα *NT* | τέρατα *X*, σημεῖα *NT* § 178 initium est codicis *A*, legitur autem ante titulum ἐκ τῶν Ἰωάννου τοῦ φιλαδελφέως.

A ἀπεργάζονται, ὅπερ βροντὴ λέγεται, ὥσπερ ἐν ὕδατι πνεῦμα σφοδρῶς ἐλαυνόμενον· κατὰ δὲ τὴν τοῦ νέφους ἔκρηξιν πυρωθὲν τὸ πνεῦμα λάμψαν ἀστραπὴ λέγεται.

Y 5 (179). Ὅτι Φεβρουάριος φθονήσας Καμίλλῳ deest Rr μελέτην τυραννίδος αὐτοῦ κατηγόρησε· τοῦ δὲ διωχθέντος καὶ αὖθις καθόδου τυχόντος, ὅτι πολιορκουμένῃ τῇ πατρίδι κατὰ τὴν φυγὴν ἐβοήθησεν, εἰς ἐξέτασιν Φεβρουάριος ἄγεται καὶ διώκεται, Κάμιλλος δὲ καὶ τὸν ἐπώνυμον· αὐτοῦ μῆνα παρὰ τοὺς ἄλλους ἐκολόβωσε.

P 6 (180). Φασὶ γὰρ τὴν Νέμεσιν τὰ γλαφυρὰ τῶν deest Rr πραγμάτων εἰς τὸ ἔμπαλιν τρέπειν ταῖς ὑπερβολαῖς τῆς τύχης, ὥς φησι Νουμήνιος, τῷ δὲ αὐτῷ τροχῷ τὴν ἰσότητα ἐπάγουσαν, ὅθεν ὁ Μεσομήδης οὕτω που πρὸς αὐτήν·

ὑπὸ σὸν τροχὸν ἄστατον ἀστιβῆ
χαροπὰ μερόπων στρέφεται τύχα.

v. 13 Mesomedes hymn. in Nemesin v. 7. 8

§ 179 e codicibus recensionis *Y* edidit et libro de mensibus vindicavit H. Haupt Herm. XIV p. 296, qua de re dixi in praefatione. v. 6 οἷς *Y*, ὅτι scripsi | πολιουρκουμένη *Y*, quod correxi 7 δὲ ἔτασιν *Y*, ἐξέτασιν temptavi 9 κολόβωσε *Y*, quod correxi § 180 ἐκ τῶν ἱστοριῶν ιῶ τοῦ φιλαδελφέως *P* f. 100v (Cramer Anecd. Par. I, 406), quam paragraphum tractavi in prolegomenis. 13 μεσοδίκης *P*, corr. Cramer

I.

INDEX AUCTORUM.

II.

INDEX GLOSSARUM.

A. Glossae latinograecae.

III.

INDEX NOMINUM.

